

**ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНЫҢ БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ
ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУДЫҢ
ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ**

ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСЫНЫҢ
БІЛІМ БАСҚАРМАСЫ

ҚО ББД ОӘО
УМЦ РО КО

**«ПЕДАГОГ ҚҰЗЫРЕТІ: МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ
БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ ДАҒДЫЛАРЫН
ДАМУ ШАРТЫ»**

**Мектепке дейінгі ұйымдар қызметкерлерінің
Х облыстық ғылыми-практикалық конференциясының
материалдары**

ҚАРАҒАНДЫ 2022

УПРАВЛЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ
УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЦЕНТР РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ

**«ПЕДАГОГ ҚҰЗЫРЕТІ: МЕКТЕП ЖАСЫНА
ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ
ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ШАРТЫ»**

*Мектепке дейінгі ұйымдар қызметкерлерінің
Х облыстық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары*

28 наурыз

**«КОМПЕТЕНЦИЯ ПЕДАГОГА: УСЛОВИЕ
РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ БУДУЩЕГО У
ДОШКОЛЬНИКОВ»**

*Материалы
Х областной научно-практической конференции работников
дошкольных организаций*

28 марта

ҚАРАҒАНДЫ 2022

Редакция алқасы-Редакционная коллегия

**Б.Х. Абдикерова, Г.Г. Мукашева, А.С. Жанасылова
А.Д. Бугубаева (жауапты редактор)**

Педагог құзыреті: мектеп жасына дейінгі балалардың бойында болашақ дағдыларын дамыту шарты Компетенция педагога: условие развития навыков будущего у дошкольников: мектепке дейінгі білім беру қызметкерлерінің X облыстық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары.

Жинақта мектепке дейінгі білім беру қызметкерлерінің X облыстық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары жарияланды.

Қалалық/аудандық білім бөлімдерінің әдіскерлеріне, мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің директорларына, әдіскерлеріне, тәрбиешілеріне және педагог-мамандарына арналған.

В сборнике публикуются материалы X Областной научно-практической конференции для дошкольных работников.

Предназначен для методистов районных/городских отделов образования, директоров, методистов, воспитателей и педагогов-специалистов дошкольных организаций.

**Қарағанды облысы білім беруді
дамытудың оқу-әдістемелік орталығы, 2022**

Бугубаева А.Д.....	17
КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГА ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В РАМКАХ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ ДОШКОЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ И ОБУЧЕНИЯ В КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ	
Абдильдина М.К. Искакова А.С.....	19
ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫ	
Абдыгазиева М.Р.	21
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІ – КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ	
Абдыкадыров А.А. Байтоканова Г.Н.	24
ИСТОРИЯ ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ РАБОТОЙ В ДОШКОЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ	
Абдыкарина М.Ж.....	27
ПЕДАГОГ ҚҰЗЫРЕТІ: МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМУЫ ШАРТЫ	
Абдысадыкова Г. М.	30
МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ТАНЫМДЫҚ ПРОЦЕСТЕРІНІҢ ДАМУЫ.	
Абилова А.Р., Абилова А. Р.	32
РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ АДАМҒЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ	
Адамбекова И.К..	35
ON-LINE БАЛАБАҚША» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ТӘРБИЕЛЕУ МЕН БІЛІМ БЕРУДЕ ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ЕНГІЗУ	
Адамбекова Г.Г., Галкина А.Ю.	37
ПРОЕКТ «ON-LINEБАЛАБАҚША»КАК СРЕДСТВО ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	
Адиева А.А.	39
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУ САУАТТАЛЫҒЫН АРТТЫРУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ	
Айдарханова Г.О.	41
ВОСПИТАНИЕ ПАТРИОТИЗМА У БУДУЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ КАЗАХСТАНЦЕВ В КОНТЕКСТЕ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҒҒЫРУ»	
Акашева А.Х.	43
ЖАБЫСТЫРМАЛЫ ОЙЫНДАР АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ АБСТРАКТЫЛЫ ОЙЛАУЫН ДАМУЫ	
Акишева Б.У., Есмагамбетова Г.О.	46
ПРИБЛИЖЕНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ТРАДИЦИОННЫМ ЦЕННОСТЯМ КАК К ОСНОВЕ НРАВСТВЕННО-ДУХОВНОГО И ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ	
Акимжанова Б.К.	48
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ»	
Акканова А.К.	50
ОНЛАЙН БАЛАБАҚША	
Аксенова Е.В., Юрова О.В.....	52
АЛГОРИТМИКА КАК ОСНОВА ПРОГРАММИРОВАНИЯ В ДЕТСКОМ САДУ	
Александровская Н.И., Бархитова Я.А.	53
ЗНАЧЕНИЕ ПРОГУЛКИ ДЛЯ ДОШКОЛЬНИКОВ	

Алексеева Т. А., Төлепбек Ж.Е.....	56
ИГРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ С ООП»	
Алмаганбетова Б.К.....	59
РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМА	
ШЕҢБЕРІНДЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕЛЕУ МӘСЕЛЕСІ	
БОЙЫНША ПЕДАГОГТАРДЫҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ	
Алтынбаева М.З., Шортанбаева Ж.Н.. ..	62
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ	
Алькеева О.Р.....	64
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІ – КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ	
ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ»	
Аманбекова А.М.....	65
КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ АРҚЫЛЫ АДАМГЕРШІЛІК ҚАСИЕТТЕРГЕ	
ТӘРБИЕЛЕУ»	
Амангелді А.А. Ибраева А.Х.....	67
STEAMS» БОЛАШАҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМУДЫҢ	
ШАРТЫ РЕТІНДЕ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІ	
Аманжолова А.А., Калыкова Д.А.....	70
ҚАЗІРГІ ОҚУ ҮРДСІНДЕ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ	
ҰЙЫМДАРЫНДА ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН	
ҚОЛДАНУ	
Аманжолова У.С.. ..	71
ИНКЛЮЗИВНЫЕ ПРАКТИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ	
Ананьева Н.А.. ..	74
СОЗДАНИЕ ВИДЕОЗАНЯТИЙ ПО МУЗЫКЕ В УСЛОВИЯХ	
ОНЛАЙН-ОБУЧЕНИЯ	
Асауова Д.М.....	76
ЛЭПБУК – МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ ОҚЫТУДЫҢ ЖАҢА	
ТЕХНОЛОГИЯСЫ	
Асафова И.Р., Гапиенко	77
ПСИХОПРОФИЛАКТИКА, КОРРЕКЦИЯ И РАЗВИТИЕ РЕЧИ	
ДЕТЕЙ 4-6 ЛЕТ С ООП НА ОСНОВЕ НЕЙРОПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ПОДХОДА»	
Атаманюк Н.В.....	80
«ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОЕ И ПАТРИОТИЧЕСКОЕ И ВОСПИТАНИЕ ДЕТЕЙ	
ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА СРЕДСТВАМИ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЙ	
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ»	
Атарская И.А	82
НОВЫЕ ФОРМЫ СОТРУДНИЧЕСТВА В ПРАКТИКЕ РАБОТЫ ДЕТСКОГО	
САДА И РОДИТЕЛЕЙ	
Аубакирова Д.К.....	83
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ МЕКЕМЕЛЕРДЕ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДЕ	
ДЕФЕКТОЛОГТЫҢ РӨЛІ	
Аушева И.С.....	85
ФОРМИРОВАНИЕ ФРАЗОВОЙ РЕЧИ У ДЕТЕЙ С ТЯЖЕЛЫМИ НАРУШЕНИЯМИ	
Аширбекова Г.Қ.....	87
ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ ТАБЫСТЫ БАЛАНЫҢ	
ДАМУЫНЫҢ ШАРТЫ РЕТІНДЕ	
Аяухан Р.....	90
БАЛАНЫҢ ТҰЛҒА БОЛЫП ҚАЛЫПТАСУЫНДА «SMART»	
ТЕХНОЛОГИЯСЫН 4К МОДЕЛІНДЕ ҚОЛДАНУ	
Баймбетова С.З., Эшмаханова О.О.	92
БАЛАНЫ МЕКТЕПКЕ ДАЙЫНДАУДА МЕКТЕПАЛДЫ ДАЯРЛЫҚТЫҢ	
МАҢЫЗЫ	
Бақтыбаева Қ.Д.....	95
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ	

Балгабекова К.С.	96
РУХАНИ АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ХАЛЫҚ МӘДЕНИЕТІНІҢ ДӘСТҮРЛЕРІ	
Баранова Л.Р.	99
ИНДИВИДУАЛЬНАЯ РАБОТА С ДЕТЬМИ ООП	
Батыршаева Қ.Ә.	101
ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚ – ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ	
Баулова Т.А.	104
ЧТЕНИЕ СКАЗОК В ДЕТСКОМ САДУ И ДОМА	
Баязитова А.С.	106
ЫБЫРАЙ АЛТЫНСАРИН ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МҰРАСЫНЫҢ ӨЗЕКТІЛІГІ: БАЛА ТӘРБИЕСІНДЕ	
Баязитова З.А.	108
МАҒЖАН ПЕДАГОГИКАСЫНДАҒЫ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҚ	
Баярхуу М.	110
БАЛАБАҚШАДАҒЫ МУЛЬТИПЛИКАЦИЯ	
Бегайдарова А.А., Сковорова Н.А.	111
РАЗВИТИЕ ГРАФО-МОТОРНЫХ НАВЫКОВ У СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ	
Бердник В.В. Лихачёва Н.И.	113
РОБОТОТЕХНИКА В ДЕТСКОМ САДУ	
Бидайбекова А.Е.	115
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІКKE ТӘРБИЕЛЕУ	
Бондаренко Л.А.	118
РАВНЫЕ ПРАВА ПРИ РАЗНЫХ ВОЗМОЖНОСТЯХ – ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ДО	
Бопишева Ж.К.	120
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА РОБОТОТЕХНИКАНЫ БАРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ САЛАЛАРЫНДА ИНТЕГРАЦИЯЛАУ	
Бугубаева Д.Д.	122
СИСТЕМНО – ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД В ОБУЧЕНИИ КАК УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ	
Габайдулина Ю.А.	124
«STEAM -ЛАБОРАТОРИИ» - ТЕРРИТОРИЯ УВЛЕКАТЕЛЬНОГО ДЕТСТВА	
Габдуллина Э.Д.	126
«ЖАС ОҚЫРМАН» ТӘРБИЕЛЕУ ҮРДІСТЕРІ	
Грачева Е.П.	128
ВНЕДРЕНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВОСПИТАНИИ И ОБРАЗОВАНИИ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ РЕАЛИЗАЦИЮ ПРОЕКТА «ON-LINE БАЛАБАҚША»	
Даирова К.Т.	130
ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	
Данибекова С. А.	132
ДУХОВНО – НРАВСТВЕННОЕ ВОСПИТАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ С ПОМОЩЬЮ КАЗАХСКИХ НАРОДНЫХ СКАЗОК	
Даримбаева Г.И.	134
ПЕДОГОГ ҚҰЗЫРЕТІ:МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМУ ШАРТЫ»	
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖӘРИБЕ.	
Денисенко Т.А., Петрова С.А.	136
РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У ДОШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ЖАС ОҚЫРМАН	
Джакупова Ү.С.	138
«ОРИГАМИ» ТЕХНИКАСЫН ҚОЛДАНУ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАНЫҢ ПСИХОФИЗИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН АНЫҚТАУ	
Джуманбаева Б.К.,Сулейменова А. А.	140

**«ӘЖЕМНІҢ ЕРТЕГІСІ» ОБЛЫСТЫҚ ӘЛЕУМЕТТІК – ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
ЖОБАСЫ АЯСЫНДА «ЕРТЕГІЛЕР ӘЛЕМІ» ВАРИАТИВТІК
КОМПОНЕНТІН ІСКЕ АСЫРУ**

<i>Довбиш И.В.</i>	142
ПРОФЕССИЯ ПЕДАГОГ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ	
<i>Досаева А.А.</i>	144
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК КОЛЛАБОРАЦИЯСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ	
<i>Досмаганбетова А.А., Юрченко Л. П.</i>	147
НРАВСТВЕННО-ДУХОВНОЕ ВОСПИТАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ОЗНАКОМЛЕНИЯ С МУЗЫКАЛЬНЫМ НАСЛЕДИЕМ КАЗАХСКОГО НАРОДА	
<i>Дубицкая А.В.</i>	149
НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ К ИЗУЧЕНИЮ ВЕРБАЛЬНЫХ СРЕДСТВ ОБЩЕНИЯ У БЕЗРЕЧЕВЫХ ДОШКОЛЬНИКОВ В УСЛОВИЯХ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	
<i>Егорова А.С.</i>	151
«STEAM» ПРАКТИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ БУДУЩЕГО	
<i>Егорова Н.Г.</i>	153
ДИФФЕРЕНЦИРОВАННЫЕ ПОДХОДЫ В ВОСПИТАНИИ И ОБУЧЕНИИ ДЕТЕЙ	
<i>Еделхан Л.</i>	154
ЕРТЕГІЛЕР АРҚЫЛЫ БАЛА ТІЛІН ДАМУ	
<i>Ежебаева А.С.</i>	156
РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ	
<i>Елубекова Н.М.</i>	158
МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАНЫҢ ДАМУЫНА СЮЖЕТТІ – РӨЛДІК ОЙЫННЫҢ ТІГІЗЕТІН ӘСЕРІ	
<i>Ерболғанқызы Е.Ж., Р.Т. Алимбаева.</i>	160
ЖАС ҰРПАҚҚА РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ТӘРБИЕСІНІҢ МАҢЫЗЫ	
<i>Ерекеева Г.К.Лесбек А.М.</i>	162
БАЛАБАҚШАДАҒЫ STEAMS БІЛІМ БЕРУ	
<i>Ермекова Н.С.</i>	164
ПЕДАГОГ ҚҰЗЫРЕТІ: МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ШАРТЫ	
<i>Есмаханова М.В.</i>	166
ТЕЛЕМОСТ СОДРУЖЕСТВА ДВУХ ГОСУДАРСТВ КАЗАХСТАН – РОССИЯ КАРАГАНДА - САНКТ – ПЕТЕРБУРГ	
<i>Естаева Ж.Е.</i>	169
ПРОПН КАРТАЛАРЫ – БАЙЛАНЫСТЫРЫП СӨЙЛЕУДІ ДАМУ ҚҰРАЛЫ	
<i>Әшірбек Г.Қ.</i>	171
«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМАСЫ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ БАСТАУЫ	
<i>Жакешова Г.З.</i>	174
ОТБАСЫМЕН БӨБЕК ЖАЙДЫҢЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ	
<i>Жакишева К.Б.</i>	176
БАЛАБАҚШАДА ХАЛЫҚ ПЕДАГОГИКАСЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, «ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ НЕГІЗІНДЕ БАЛАЛАРДЫ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТӘРБИЕЛЕУ	
<i>Жакупбекова Р.Х.</i>	178
ЧЕЛОВЕЧНОСТЬ - ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ИНСТРУМЕНТ	
<i>Жамангарина Ж.С. Жумабаева Б.Н.</i>	180

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ Жаркибаева П.Т, Хусаинова Қ.А.....	182
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ ҰЙЫМДАРЫНДА БАЛАЛАРДЫҢ БІЛІМІН ДАМУТUDЫ «STEAM» ТЕХНОЛОГИЯСЫ АРҚЫЛЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ Жилкина А.Н.....	184
ПЕДАГОГ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ – ТРАНСФОРМАЦИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ Житенева С.В.....	187
ВОСПИТАНИЕ ИНТЕРЕСА К ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ ЧЕРЕЗ ЗНАКОМСТВО С ТВОРЧЕСТВОМ КАЗАХСТАНСКИХ И ЗАРУБЕЖНЫХ ПИСАТЕЛЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА Жичина Е.М., Алибекова Д.Б.....	189
АКТИВНЫЕ МЕТОДЫ И ПРИЕМЫ ПРИ ОБУЧЕНИИ ДОШКОЛЬНИКОВ КАЗАХСКОМУ ЯЗЫКУ Жумабекова С.А., А.Р. Алпысбай.....	191
ЗАМАНАУИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ЕНГІЗУ ЗАМАН ТАЛАБЫ Жұмадильдинова А.Қ.	193
ҰРПАҚ ТӘРБИЕСІ-ҰЛТ БОЛАШАҒЫ Жуманова Г.А.....	195
БАЛАНЫ КІТАП ОҚУҒА БЕЙІМДЕУ Жумаханова А.К.	197
«STEAMS» БОЛАШАҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМУТUDЫҢ ШАРТЫ РЕТІНДЕ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІ» Жумашева А.М, Мәдениет Н.М.....	199
«РУХАНИ ЖАНҒЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМҒЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ СЕЗІМГЕ БАУЛУ» Журавлёва И.В.	201
РАЗВИТИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА ГРУППЫ ПРЕДШКОЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ Закирова А. И.	204
АРТ- ТЕРАПИЯ ӘДІСІ АРҚЫЛЫ БАЛАНЫҢ СӨЙЛЕУ ТІЛІН ДАМУТУ. Зурдеева М.С.....	205
ПРИБЛИЖЕНИЕ ДЕТЕЙ К ЧТЕНИЮ ЧЕРЕЗ РЕАЛИЗАЦИЮ ПРОЕКТА «ӘЖЕМНІҢ ЕРТІГІСІ» Зыкова Л.И.....	208
СИСТЕМА РАБОТЫ ПО ФОРМИРОВАНИЮ НРАВСТВЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЧУВСТВ У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ ЗНАКОМСТВО С ИСТОРИЕЙ РОДНОГО КРАЯ Ибрагимов Ж.А., К.И. Ерекеева.....	210
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІК ТӘЖІРИБЕ Игошина И.А.....	213
КОРРЕКЦИОННО-РАЗВИВАЮЩАЯ РАБОТА ИНСТРУКТОРА ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА С НАРУШЕНИЯМИ ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЬНОГО АППАРАТА Изгагина Л.И.....	215
ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭКОЛОГИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ ДЕТЕЙ Иконникова Н.А.....	218
ИГРОВЫЕ БУСОГРАФЫ- ТРЕНАЖЕРЫ ТЕХНОЛОГИИ БУСОГРАДДІА ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ С ЗПР Ильичёва А.А, Зуйкова А.В.....	220
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ-ОСОБАЯ КУЛЬТУРА В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ	

Инкарбекова М.О.	222
ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ БАЛАЛАРДЫ ТОЛЫҚ ҚАНДЫ ТӘРБИЕЛЕУ МЕН БІЛІМ БЕРУ ҮШІН БАЛАБАҚША МЕН ОТБАСЫНЫҢ БАЙЛАНЫСЫ	
Искакова Ш.Т.	225
БАЛАБАҚШАДАҒЫ ОТАНСҮЙГІШТІК ТӘРБИЕ, ПАТРИОТТЫҚ РУХ	
Искакова Г.М.	226
ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ОЙЫНДАР АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ ОРЫС ТІЛІН ҮЙРЕНУГЕ ДЕГЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ	
Искендірова Н.О.	229
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІ – КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ.	
Ихсанова В.Р.	230
ПЕДАГОГ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ - ПОЧЕТНАЯ РОЛЬ МАТЕРИ	
Каипбердиева Г.Т.	232
РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРАУ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ	
Камзабаева А.Т., Ж.М.Толеубаева.....	234
РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ – АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ	
Камирова С.А.	236
LEGO» КОНСТРУКТОРЫН МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕ ҚОЛДАНУ ТИІМДІЛІГІ	
Каныгина Р.А, Малыгина Е.В.....	239
РАЗВИТИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В РАМКАХ РЕАЛИЗАЦИИ СОВМЕСТНОГО ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОГО ПРОЕКТА МЕМЛЕКЕТ	
Каргатаева М.К., Ж.М.Жаканова.....	241
ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ БАЛАНЫҢ КІТАП ОҚУҒА ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ДАМУ	
Касиева Қ.Н.	243
МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА АДАМГЕРШІЛІК ТӘРБИЕ БЕРУ	
Касимова А.Н.	245
МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРМЕН САБАҚТАРДЫ ҚАШЫҚТЫҚТАН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖОЛДАРЫ	
Касымова А.Б., М.К.Сарина.....	247
4К МОДЕЛІ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ МЕН БІЛІМ БЕРУ МАЗМҰНЫН ЖАҢАРТУДЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ	
Касымова Г.Б., Ш.М.Торшаева.....	249
STEM-ТЕХНОЛОГИЯ – МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ДАМУЫНДАҒЫ ЖАҢА ҚАДАМ	
Киберча Г. В.....	252
РАЗВИТИИ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО И МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ УЧЕБНО- НАУЧНЫЕ ТЕКСТЫ	
Киргинцева Т. Ю.....	254
ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ – ЭТО ПУТЬ К СПАСЕНИЮ ПЛАНЕТЫ	
Кожаева Б. К.....	255
НАШИ МАЛЕНЬКИЕ ПАТРИОТЫ – БУДУЩЕЕ КАЗАХСТАНА.	
Кожаметова Н.К.	257
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДА ИНКЛЮЗИВТІК БІЛІМ БЕРУ	

Козлова И.А.....	259
ВОСПИТАНИЕ НРАВСТВЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЧУВСТВ ЧЕРЕЗ ЧТЕНИЕ НАРОДНЫХ СКАЗОК	
Копбаева О.Б.....	261
МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУДЕГІ ЕРТЕГІНІҢ ОРНЫ	
Коробейникова О.Я.....	263
РАЗВИТИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ ДОШКОЛЬНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ИНТЕГРАЦИИ ОСНОВ МАТЕМАТИКИ И ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ	
Кочергина Е.А.....	265
СОВРЕМЕННЫЕ ИГРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ, КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТНОГО ПОТЕНЦИАЛА ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	
Креккер Т.Е.....	268
КОРРЕКЦИОННАЯ РАБОТА С ДЕТЬМИ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ НА ЛОГОПУНКТЕ	
Круг Т.Л.....	270
БИЗИБОРД , КАК СРЕДСТВО ВСЕСТОРОННЕГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО	
Куанышбекова Э.Х.....	272
БАЛАЛАРДЫ ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУҒА АРНАЛҒАН ТҮРЛІ БАҒДАРЛАМАЛАРДЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ	
Куланбаева М.К.	274
«ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ"	
Кулахметова А.К.....	277
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРБИЕ	
Кульмагамбетова Ж.Ж.	279
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ КІТАПҚА ДЕГЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	
Кульмаганбетова А.Ж.	281
ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ БАҒЫТЫНДАҒЫ РЕСУРСТЫҚ ОРТАЛЫҚ ЖҰМЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ	
Күлбаба А.А.....	284
ОЗВУЧИВАНИЕ СКАЗОК ЧЕРЕЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НЕТРАДИЦИОННЫХ МЕТОДОВ РИСОВАНИЯ	
Кытманова М. С.....	285
НЕЙРОПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД К РАЗВИТИЮ РЕЧИ ДЕТЕЙ С ОБЩИМ НЕДОРАЗВИТИЕМ РЕЧИ	
Қыдырасқарова Ж.Е.	287
«ON-LINE БАЛАБАҚША» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ТӘРБИЕЛЕУ МЕН БІЛІМ БЕРУДЕ ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ЕНГІЗУ	
Лобанова М. В.....	290
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МНЕМОТЕХНИКИ В ДЕТСКОМ САДУ ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ МНЕМОТЕХНИКИ	
Львова Н.В.....	292
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПАЛОЧЕК КЮИЗЕНЕРА В РАЗВИТИИ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	
Мадешова А.А., Д.Ж. Байболова.....	294
ЗАМАНАУИ БАЛАБАҚША ТӘРБИЕШІСІНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ	
Макашева М.Р.....	297

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ОҚУ-ТӘРБИЕ ҮРДІСІНДЕ ҚАЗАҚ ТІЛІНЕ ҮЙРЕТУДІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ	299
<i>Максяткина Т. А.</i>	
МОДЕЛИРОВАНИЕ УСПЕШНОСТИ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ	301
<i>Маутанбекова К.К.</i>	
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРҒА «НУМИКОН» ОЙЫНЫНДАРЫ АРҚЫЛЫ МАТЕМАТИКАЛЫҚ БІЛІМДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	303
<i>Машурбекова Б.В.</i>	
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ	306
<i>Медиева М.Е, Есжанова Г.А.</i>	
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ МЕКЕМЕЛЕРДЕ STEAM ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУДЫҢ МАҢЫЗЫ	308
<i>Мизан Манар</i>	
ЖАС ОҚЫРМАН ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ	310
<i>Митренко Т.В.</i>	
«УНИКАЛЬНЫЙ МИР АНИМАЦИИ» В РАБОТЕ ПЕДАГОГА – ПСИХОЛОГА С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА»	312
<i>Мукашбекова С.С.</i>	
МЕКТЕПАЛДЫ ДАЯРЛЫҚ ТӘРБИЕЛЕНУШІЛЕРІНІҢ ТІЛІН ДАМУ ҒА МЕН ТӘСІЛДЕРІ	314
<i>Муртазина Н.Н.</i>	
ОРГАНИЗАЦИЯ КОРРЕКЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА ПО РАЗВИТИЮ ОРИЕНТИРОВКИ В ПРОСТРАНСТВЕ У ДОШКОЛЬНИКОВ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ	317
<i>Мусаева Г. Д.</i>	
ТӘРБИЕ ТАЛ БЕСІК	319
<i>Муталиева Р.С.</i>	
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМНІҢ МАҢЫЗЫ	321
<i>Мухаметжанова А. А.</i>	
КИНОМА СТУДИЯСЫНДА МУЛЬТФИЛЬМДЕРДІ ДЫБЫСТАУ АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ ТІЛІН ДАМУ	323
<i>Мыша А.Ю.</i>	
STEAM-ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ БІЛІМ БЕРУ МОДУЛЬДЕРІ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ ҒЫЛЫМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚҚА ТАРТУ	325
<i>Мякишева И.В.</i>	
ПРИОБЩЕНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ К КНИЖНОЙ КУЛЬТУРЕ И РАЗВИТИЮ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА ЧЕРЕЗ ТЕАТРАЛИЗОВАННУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ	326
<i>Нагдаева Е.Н.</i>	
ВНЕДРЕНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЕ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ON- LINE БАЛАБАҚША»	327
<i>Насекина Т.Н.</i>	
СОЗДАНИЕ ИНТЕРАКТИВНОЙ СРЕДЫ ДЛЯ ДОСТИЖЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО РЕЗУЛЬТАТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ ДЕТЕЙ В ДОШКОЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ	329
<i>Насибуллина А.У.</i>	
ПРОБЛЕМЫ ПРИОБЩЕНИЯ РЕБЕНКА ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ЧТЕНИЮ КНИГ	331
<i>Никифорова Е.А., Данышина И.И.</i>	

ВЛИЯНИЕ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ НА РЕЧЕВОЕ РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛИЗАЦИЮ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.	
Носова Г.П., Тулегенова Г.М.....	334
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИГР «MEMORY» В КОРРЕКЦИОННОЙ РАБОТЕ С ДЕТЬМИ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ	
Нургалиева Б.А Гладко П.А.....	335
СОЗДАНИЕ СПЕЦИАЛЬНЫХ УСЛОВИЙ ДЛЯ ДЕТЕЙ С ООПВ ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ.	
Ныгыметова З.Т.	338
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДА БАЛАЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫН ДАМУДА МУЛЬТФИЛЬМ ЖАСАУ КЕЗЕҢДЕРІ.	
Обердербер И.Ф.	339
ТЕРРЕНКУР –ЕБҚ БАР БАЛАЛАРДЫ САУЫҚТЫРУ ҚҰРАЛЫ	
Оскикбаева З.Б.	341
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ ПАТРИОТТЫҚҚА ТӘРБИЕЛЕУ	
Пахомова. М.В.....	343
«STEAMS» ПРАКТИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ БУДУЩЕГО	
Петрова С.И., Лунёва Ж.В.....	345
СОВРЕМЕННЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ С ООП	
Пилецкая С.А.....	347
МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ ДЛЯ СОЗДАНИЯ АЛГОРИТМЫ ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ЗНАНИЙУ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	
Пуховаикова К.В.....	349
НРАВСТВЕННО – ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ.	
Миселева А.А., Пьянкова О.В.....	351
РАЗВИТИЕ УМСТВЕННОЙ АКТИВНОСТИ ДЕТЕЙ В РОЛЕВОЙ ИГРЕ	
РаковаЛ.Н.....	354
РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У ДОШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ЖАС ОҚЫРМАН»	
Рахимжанова К.Т.....	357
«РУХАНИ ЖАНҒЫРУ» НЕГІЗІНДЕ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ АДАМГЕРШІЛІКKE ТӘРБИЕЛЕУДІҢ МӘНІ	
Рахимова Б.С.....	359
РАЗВИТИЕ КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ ДЕТЕЙ С ПОМОЩЬЮ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ ИГР	
Рахымбабина Д.Е.....	361
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІ – КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ	
Рыбакова А.А.....	364
ВНЕДРЕНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ON-LINE БАЛАБАҚША»	
Рямова А.В.....	366
ИНКЛЮЗИВНЫЕ ПРАКТИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ	
Садвокасова А.А.,Сарсекеева Д.А.....	368
STEAM-ЛОГОПЕД-МУҒАЛІМНІҢ ЖҰМЫСЫНДАҒЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАР	
Садыкова Б.А.	370
ТӘРБИЕШІ МЕН ЛОГОПЕДТІҢ ТУЗЕУ-ДАМУ ТУ ПРОЦЕСІ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСТІГІ	
Сарсекеева А.И.....	371
НОВАЯ ИНФОРМАЦИОННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В РАБОТЕ С ДОШКОЛЬНИКАМИ,ПРИМЕНИМА ЛИ ОНА?	
Саулебекова А.С.....	373

ДАМЫП КЕЛЕ ЖАТҚАН ЖӘНЕ ДАМЫТАТЫН МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ: БАЛАНЫҢ БОЛАШАҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМЫТУДЫҢ JAҢА ТӘCІЛДЕРІ <i>Сафронова М.Н., Байжуманова А.Т.</i>	376
ДИСТАНЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ДЕТСКОМ САДУ» Сейдуалиева Г.К.	378
« РУХАНИ JAҢҒЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АCЫРУ АЯCЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМҒЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘCТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ» <i>Семиренко Н. В., Морозова Л. А.</i>	379
ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ГЕЙМИФИКАЦИИ В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ Скандирова Г.Е.	381
ЕРТЕГІЛЕР АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ НЕГІЗГІ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАCТЫРУ Скиданова Р.П., Буравлева Е.В.	384
ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ДОШКОЛЬНИКОВ С ЗПР КАК CРЕДСТВО ПОЗНАНИЯ МИРА ЖИВОЙ И НЕЖИВОЙ ПРИРОДЫ Сладкова Л.В.	387
РАЗВИТИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА CРЕДCТВАМИ МУЗЫКИ И МУЗЫКАЛЬНО-ИГРОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ Cмагулова И.А.	389
«МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ» <i>Смирнова Э.Р.</i>	391
ПОЗНАЕМ МИР РУКАМИ Cтеповая Н.С., Тулегенова А.Т.	393
РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У ДОШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ЖАС ОҚЫРМАН» Cтефанович М.А.	395
ЭЛЕМЕНТЫ СЕНCОРНОЙ ИНТЕГРАЦИИ В РАБОТЕ ДЕФЕКТОЛОГА C ДОШКОЛЬНИКАМИ. Cулешова Г. А.	397
ИННОВАЦИОННЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ТІЛІН ДАМУ <i>ТашеноваЖ.К., Г.Е.Тлеубекова.</i>	399
МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ҰЙЫМДАCТЫРЫЛҒАН ОҚЫТУ ҚЫЗМЕТІН ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУДЫ ҰЙЫМДАCТЫРУ ТөкенН.Т.	401
ОРТАҒЫ ТОП БАЛАЛАРЫМЕН ЭКСПЕРИМЕНТТІК –ТӘЖІРИБЕЛІК ҚЫЗМЕТТІ ҰЙЫМДАCТЫРУ Төлеухан А.Е.	404
РУХАНИ JAҢҒЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫ- ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ БІР КӨЗІ ТөлеухановаА.А.	406
«РУХАНИ JAҢҒЫРУ» - ЖАРҚЫН БОЛАШАҚ, КЕМЕЛ КЕЛЕШЕК» Cадретдинова Ф.Ф., Топарова Д.Б.	408
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МАКЕТНОЙ ТЕХНОЛОГИИ В CВОБОДНОЙ И ОРГАНИЗОВАННОЙ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДОШКОЛЬНИКОВ. ТоршаеваШ.М., А.А.Кикымова.....	410
БАЛАБАҚШАДАҒЫ МУЗЫКАЛЫҚ ТӘРБИЕ БАРЫCЫНДА ЕРЕКШЕ БІЛІМ БЕРУДІ ҚАЖЕТ ЕТЕТІН БАЛАЛАРМЕН ЛОГОРИТМИКАНЫ ҚОЛДАНУ Тохбай М.	412
ЖАС ОҚЫРМАН ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТАРЫН АРТТЫРУ» ТөлеуханА.С., А.Есей.....	414

БАЛАБАҚШАДА «ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫНЫҢ БАЛАНЫҢ ТІЛІН ДАМУЫНДАҒЫ ТИІМДІЛІГІ	
Төлешова Л.Т.	416
МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАНЫҢ ЗЕЙІНІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	
Трусова Е.Л.	418
ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАБОТЕ МУЗЫКАЛЬНОГО РУКОВОДИТЕЛЯ ПО ВОСПИТАНИЮ И РАЗВИТИЮ МУЗЫКАЛЬНОГО, ТАНЦЕВАЛЬНОГО, ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТВОРЧЕСТВА ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.	
Тукбаева А.Т.	420
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГЫ-КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ	
Тусупова Г.А., У.Б.Абеуова.	422
ПЕДАГОГ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ – ТРАНСФОРМАЦИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ	
Усербаева Г.А.	423
ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ – ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ БАЛА ДАМУЫНЫҢ ШАРТЫ	
Фокина Н.А., Прокудина А.Р.	426
«ШКОЛА СТЕП –АЭРОБИКИ» СОВРЕМЕННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕЖЕНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ	
Хайруллина З.М.	428
ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОЕ И ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.	
Хамитова Б.М., Ж.Т.Нагиманова	430
ПЕДАГОГТЕРГЕ ОҚЫТУ-ТӘРБИЕ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУДА ӘДІСТЕМЕЛІК КӨМЕК КӨРСЕТУДІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ	
Хуанган А.	432
САНАЛЫ ҰРПАҚТЫҢ ҚҰРАЛЫ –КІТАП.	
Хужаева У.Б.	433
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУ АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ӨЛЕУЕТІН ДАМУЫ	
Цветкова С. А.	436
«РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У ДЕТЕЙ ЧЕРЕЗ СЕМЕЙНОЕ ЧТЕНИЕ»	
Цхай О.В.	438
АВТОРСКИЕ ДИДАКТИЧЕСКИЕ ИГРЫ ДЛЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	
Чжао С.Б., Грабова В.П.	440
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРЕДМЕТНО-РАЗВИВАЮЩЕЙ СРЕДЫ В ГРУППЕ КАК ЭФФЕКТИВНЫЙ СПОСОБ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА	
Шайгозова А.М.	442
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕСІНДЕ АТА-АНАЛАРМЕН ҚАШЫҚТАН ЖҰМЫС ІСТЕУДІҢ ТИІМДІ ӘДІСТЕРІ	
Шайкемелова Л.М.	444
«ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ МАҢЫЗЫ»	
Шайкенова А.А., Мәселеева Ж.Т.	474
БАЛАБАҚШАДА ОЙЫНДАРДЫ ПАЙДАЛАНУ	
Шаймұрат Д.	449
«STEM ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯ»	
Шакпутова А.М.	451
РОЛЬ РАЗВИТИЯ ЛОГИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ	
Шалхарбаева А.Т.	453
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІК ТӘЖІРБИЕ».	

<i>Швайгерт Е.В.</i>	455
РАЗВИВАЕМ ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ У ДОШКОЛЬНИКОВ	
<i>Шибутова Г.А.</i>	457
«ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ ЕРТЕ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ДАМУЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ ТРИЗ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ	
<i>Шиналиева Д.Д.</i>	459
МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАҒЫ БАЛАНЫҢ ДАМУЫНА ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ - ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ.	
<i>Шораева Г.М.</i>	462
ҚАЗАҚ ТІЛІ БОЙЫНША ҰЙЫМДАСТЫРЫЛҒАН ОҚУ ҚЫЗМЕТІ ЖӘНЕ БОС УАҚЫТ АРҚЫЛЫ ТӘРБИЕЛЕНУШІЛЕРДІҢ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	
<i>Щаева А.С.</i>	464
РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ЖАС ОҚЫРМАН»	
<i>Ясюкевич А.Ю.</i>	466
ПРИБЛИЖЕНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ТРАДИЦИОННЫМ ЦЕННОСТЯМ КАК К ОСНОВЕ ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОГО И ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ В РАМКАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ»	

Құрметті ұстаздар, білім саласының қызметкерлері!

Биыл мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің Х-шы ғылыми-тәжірибелік конференциясы өтуде. Осы жылдар ішінде біз балаларды оқытуға деген көзқарастың қалай өзгергеніне куә болдық. Бүгінде қоғам дамуының негізі – адами капитал деңгейін көтеру, сапалы білім алу мүмкіндігін қамтамасыз ету.

Бұл, ең алдымен, жаңашылдыққа бейім өскелең ұрпаққа қатысты мәселе, мұны мұғалімдер ескеруі керек. Біздің басты міндетіміз – балаларды жазу мен санауға (қазірде бағдарламалауға да) үйрету ғана емес, сонымен қатар әр балаға өзінің қабілетін ашуға көмектесу, осылайша олар жастайынан өзін тұлға ретінде сезініп, өмірде өз мүмкіндіктерін жеткілікті түрде іске асыра алады, әрқашан

өз-өздерін жетілдіруге ұмтылады.

Мектепке дейінгі ұйымдар педагогтерінің Х ғылыми-тәжірибелік конференциясында ұсынылған жұмыстардың барлығы педагогтердің кәсіби өсуін көрсетті. Сіздер мектепке дейінгі балалық шақ мектеп өміріне дайындық қана емес, адам дамуының маңызды кезеңі екенін дәлелдеңіздер. ҒТК-ның негізгі мақсаты - балалармен жұмыс жасайтын әрбір мұғалімнің кәсіби шеберлігін арттыру. Өйткені, заманауи педагог кәсіби сауатты, оқытудың жаңа құралдары мен әдістерін меңгеріп қана қоймай, қоғамда болып жатқан терең өзгерістердің мәнін де сезінуі қажет. Бүгінгі таңда балаларды өз бетінше ойлауға, шешім қабылдауға және өз таңдауына жауапкершілікпен қарауға үйрету бұрынғыдан да маңызды. Біздің міндетіміз - олардың жаңа Қазақстанның лайықты азаматы болуына көмектесу.

Шығармашылық – мұғалім мамандығының өзегі. Ол мұғалімге әр уақытта өз шәкірттерімен бірге әлемді тануға және түсінуге көмектеседі. Жүрегіңіздегі мейірім мен парасат таусылмасын, ісіңізге деген адалдық оты сөнбесін. Сіздерге денсаулық пен амандық, шыдамдылық, кәсіби шеберлік тілеймін.

Уважаемые педагоги, работники сферы образования!

В этом году проходит юбилейная Х научно-практическая конференция педагогов дошкольных организаций. За эти годы мы стали свидетелями того, как менялся подход к обучению детей. Аксиомой развития всего общества является повышение уровня человеческого капитала, предоставление возможностей для получения высококачественного образования.

В первую очередь, это касается подрастающего поколения, более восприимчивого к инновациям, что обязательно должны учитывать педагоги. Наша основная задача – не только научить детей писать и считать (а теперь и программировать), но и помочь каждому ребенку раскрыть свои возможности, чтобы он с малых лет ощущал себя личностью, смог достойно реализовать свой потенциал в будущем и всегда стремился к самосовершенствованию.

Все работы, представленные на Х научно-практической конференции педагогов дошкольных организаций, показывают огромный профессиональный рост педагогов. Вы успешно демонстрируете, что дошкольное детство – это не просто подготовка к школьной жизни, а важный этап развития человека. Главной целью конференции остаётся совершенствование профессионального мастерства каждого педагога, работающего с детьми. Ведь современный воспитатель должен быть не только профессионально грамотным, владеть новейшими средствами и методиками обучения, но и осознавать суть глубоких перемен, которые идут в обществе. Сегодня как никогда важно научить детей самостоятельно мыслить, принимать решения и нести ответственность за свой выбор. Наша задача – помочь им стать достойными гражданами нового Казахстана.

В основе педагогической профессии лежит творческое начало. Именно оно помогает педагогу каждый раз заново вместе со своими учениками узнавать и понимать мир. Пусть никогда не иссякнет доброта и мудрость в вашем сердце, не погаснет огонь искренней преданности своему делу. Желаю вам, дорогие педагоги, здоровья и благополучия, терпения и оптимизма, профессионального мастерства, успехов в нелегком, но важном труде.

КОМПЕТЕНТНОСТЬ ПЕДАГОГА ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В РАМКАХ МОДЕЛИ РАЗВИТИЯ ДОШКОЛЬНОГО ВОСПИТАНИЯ И ОБУЧЕНИЯ КАРАГАНДИНСКОЙ ОБЛАСТИ

Сейчас мы наблюдаем, что поменялся подход к обучению детей. На первое место в системе дошкольного образования в Казахстане выносятся развитие у детей функциональной грамотности. Произошло осознание того, что период детства - это не просто подготовка к школьной жизни, а важный этап развития человека.

Повышение значения дошкольного воспитания и обучения относится к числу общемировых тенденций. Дети, посещающие детский сад, лучше усваивают знания на всех уровнях образования и являются более успешными в жизни в целом.

Целью дошкольного воспитания и обучения, является создание условий для целостного развития и раскрытия потенциала каждого ребенка с учетом его интересов, потребностей, возможностей.

В отличие от образования на других возрастных этапах развития, дошкольное образование рассматривается как система, в которой центральное место занимают не содержание и формы, а процесс взаимодействия педагога с детьми.

Современный образовательный процесс представляет собой специально организованное взаимодействие педагогов и воспитанников (педагогическое взаимодействие).

Педагогическое взаимодействие представляет собой целенаправленный контакт педагога и воспитанников, следствием которого являются изменения в их поведении, деятельности и отношениях. Поскольку педагог для ребенка - значимая фигура, на него ложится ответственность за качество взаимодействия с детьми. Следовательно, рядом с дошкольниками должны находиться высокопрофессиональные педагоги.

В условиях модернизации дошкольного образования в деятельности педагогов выделяют ряд взаимосвязанных компонентов: конструктивный, организаторский, коммуникативный, которые конкретизируют деятельность педагогов. Становление новой системы дошкольного образования требует радикального переосмысления сложившегося подхода к профессиональной деятельности педагога.

Современному детскому саду нужен педагог, способный самостоятельно планировать, организовывать педагогически целесообразную систему работы, а не просто выполнять должностные обязанности. Современное образование характеризуется активным включением педагогов в инновационную деятельность, процесс внедрения новых программ и технологий, методов и приёмов взаимодействия с детьми. В таких условиях особое значение придаётся состоянию профессиональной деятельности, уровню компетентности педагогов, повышению их квалификации, стремлению к самообразованию, самосовершенствованию.

Профессиональная компетентность педагога характеризуется, как общая способность педагога мобилизовать свои знания, умения. Стабильно высокий уровень профессиональной компетентности может быть достигнут при условии непрерывного образования. На первый план выступает не формальная принадлежность к профессии, а профессиональная компетентность, то есть соответствие специалиста требованиям профессиональной деятельности. Формирование профессиональной педагогической компетентности - процесс, продолжающийся на протяжении всего профессионального пути, в соответствии с этим постоянная незавершенность - одна из характеристик профессиональной компетентности педагога. Большую роль в становлении и на формировании профессиональной педагогической компетентности оказывает работа Учебно-методического центра развития образования Карагандинской области, через реализацию курсов «Өсу сәттісі», «Ступени роста», коучинги, менторинги, семинары, реализация проекта «Бірге оқимыз». В данных мероприятиях, проектах

каждый педагог может раскрыть для себя основные понятия, как говорил Рене Декарт: «Верно определите слова, и вы освободите мир от половины недоразумений» и повысить свой профессионализм.

Одна из идей заложенных в Модели развития дошкольного воспитания и обучения состоит в том, что игра, как форма развлечения, может перерасти в творчество. Областные проекты «Әжемнің ертегісі», «Сиқырлы тақта» помогают формировать модели человеческих отношений в игровой форме и готовят ребенка к школе.

Необходимы и условия для развития функционально грамотной личности. С 2020 года нами реализуются недели функциональной грамотности в дошкольных организациях, где педагоги показывают свой опыт работы и делятся инновационными идеями.

Нам педагогам, воспитателям необходимо перестроить свое мышление. Взрослый должен быть не только источником внимания и поддержки, но и показывать и подсказывать действия, прислушиваться к ребенку.

В рамках проекта «Алғашқы ұстаз - ата - ана» у детей развивается эмоциональная и коммуникативная открытость; развитие родного языка, формирование понятий «родители, семья, родные, малая Родина», роль родителей в жизни ребенка, семейные, народные традиции и обычаи.

Знание и применение правил поведения в семье и социуме, знакомство с произведениями искусства (детская литература, музыка, живопись, предметы декоративно-прикладного искусства) все это воплощено в проекте «Өнер қылышығы».

В соответствии с определением понятия «профессиональная компетентность», оценивание уровня профессиональной компетентности педагогических работников предлагается осуществлять с использованием трех критериев:

- владение современными педагогическими технологиями и их применение в профессиональной деятельности;
- готовность решать профессиональные предметные задачи;
- способность контролировать свою деятельность в соответствии с принятыми правилами и нормами.

В качестве одной из важнейших составляющих профессиональной компетентности, является способность самостоятельно приобретать новые знания и умения, а также использовать их в практической деятельности

Воспитатель 21 века -это:

- гармонично развитая, внутренне богатая личность, стремящаяся к духовному, профессиональному, общекультурному и физическому совершенству;
- умеющий отбирать наиболее эффективные приемы, средства и технологии обучения и воспитания для реализации поставленных задач;
- умеющий организовать рефлексивную деятельность;
- обладающий высокой степенью профессиональной компетентности, педагог должен постоянно совершенствовать свои знания и умения, заниматься самообразованием, обладать многогранностью интересов.

Педагог должен не только отслеживать и изучать стремительно происходящие изменения в профессиональной отрасли, но и овладеть современными педагогическими технологиями.

Освоение технологий связано с изменением педагогического мышления. С психологической точки зрения это требует значительных усилий, мобилизации ресурсов и способностей человека.

Педагоги с достаточным уровнем внутренней мотивации, креативные личности, ориентированные на успех, способны самостоятельно достигнуть высокого уровня профессионализма, далее выходит на новый этап своей деятельности и делится опытом с коллегами на разных организованных мероприятиях, фестивалях, конференциях. Однако для большей части педагогов необходимо создание специальных условий. Не каждый педагог может подняться до вершины новаторства. Но к творческому поиску оптимальных средств, форм, методов обучения и воспитания детей может приобщиться каждый.

Хорошие профессиональные знания, развитые педагогические способности, умения в области педагогики, постоянная работа над собой - вот необходимые условия достижения педагогом высокого профессионального мастерства.

В современных условиях педагог - это прежде всего исследователь, обладающий такими качествами, как научное психолого-педагогическое мышление, высокий уровень педагогического мастерства, развитая педагогическая интуиция, критический анализ, потребность в профессиональном самосовершенствовании и разумном использовании передового педагогического опыта, т.е. обладающий сформированным инновационным потенциалом.

Постоянное повышение профессионального мастерства на курсах, конференциях организованные методистами учебно - методического центра развития образования Карагандинской области позволяет выделить ожидаемые результаты:

- повышение уровня образования педагогов;
- повышение профессиональных компетенций педагогов ДО;
- раскрыты все проблемные вопросы у педагогов;
- оказана методическая поддержка молодым методистам;
- непрерывное пополнение педагогических знаний;
- совершенствование педагогического мастерства;
- расширение общего кругозора

На сегодняшний день мы видим, что совершенствуется нормативно-правовая база системы дошкольного воспитания и обучения; типовая учебная программа, вариативные программы, определена модель выпускника дошкольной организации.

Мы работаем над улучшением работы методической службы дошкольных организаций; улучшением материально-технической базы, отвечающей современным требованиям; развиваем систему социального партнерства всех участников образовательного процесса.

Все это позволяет педагогу испытывать чувство уверенности в своих способностях самосовершенствоваться, делает его восприимчивым к новым методам работы и адаптивным к изменениям.

Литература:

1. Афонькина Ю.А. Мониторинг профессиональной деятельности педагога ДОУ: диагностический журнал [Текст]: учебное пособие / Ю. А. Афонькина. - М.: Учитель, 2013. - 78 с.
2. Волобуева Л.М. Работа старшего воспитателя ДОУ с педагогами [Текст]: учебно-методическое пособие / Л.М. Волобуева. - М.: ТЦ Сфера, 2011. – 296 с.
3. Гаворина Л.С. Повышение профессионального мастерства педагогов через вовлеченность в управление ДОУ [Текст] / Л.С. Гаворина // Справочник старшего воспитателя дошкольного учреждения.- 2009.- № 1.- С. 11-17.
4. Лукьянова М.И. Профессиональная компетентность педагога: теоретический анализ понятия [Текст] / М.И. Лукьянова // Управление дошкольным образовательным учреждением. - 2007. - № 1. - С. 15 – 21.
5. Малкова, О.А. Формирование навыков профессиональной самореализации педагогов [Текст] / О.А. Малкова // Справочник старшего воспитателя дошкольного учреждения.- 2010.- № 5.- С. 16-20.

Абдильдина М.К., Исакова А.С.
Қарағанды қаласы, «Айгерім» бөбекжайы ҚМҚК

«ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫ КІТАП ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН ОЯТУ

Еліміздің болашағы жас ұрпақты тәрбиелеуде бірінші бесік отбасы, екінші бесік білім беру мекемесі. Мектепке дейінгі ұйымдарда балалардың бойында қажетті білік-дағдыларды қалыптастыру арқылы олардың ұжымда бірлесе жұмыс істеуге, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынас орнатуға қабілетті, сыни тұрғысынан ойлайтын,

жауапкершілікті сезіне білетін және өзіне сенімді тұлға ретінде қалыптасуына оң ықпал ету бағыттарын зерделеу болып табылады.

Баланы ойната отырып оқыту және бала үнін есту, бұл қазіргідей өзгермелі қоғамдағы заманауи өзгерістерге тез бейімделе алатын жан-жақты тұлғаны дамыту үшін, білім беру саласының барлық сатыларының сабақтастығы мен үздіксіздігі қадағалануы тиіс екендігін білдіреді. Қазіргі интернеттің дамып, балалардың кітап оқуға, кітап көруге құлқы жоқ заманда баланы кітап оқуға қалай үйретеміз деген сұрақ өзекті болып тұр. Кітап оқуды мектепке дейінгі жастан бастап дағдыландырса, ол дағды бала бойында жақсы із болып қалары сөзсіз. Бала ертегіні тыңдап, рөлдерге бөліп ойнап өссе баланың тілі дамып, байланыстыра сөйлеу дағдысы дамып, өз ойын еркін жеткізе алатын тұлға болары хақ. Сондықтан балаларды қызықтырудың ең дұрыс тәсілдің бірі сюжеттік-рөлді ойындарды ойнату арқылы қызықтыру. Мысалы балаларды «Кітапхана», «Кітап дүкені» ойынын ойнату арқылы бала өзіндік әлеуметін байқауы, өзінің күш-жігеріне сеніп, іс-әрекетте табысқа жетуді үйренуі тиіс.

Бұл оның балабақшадан мектепке көшуін анағұрлым жеңілдетіп, мектепте оқу барысында танымдық қызығушылығын арттыруға ықпал етеді.

Балалар буккроссинг бұрышында жұмыс жасағанды ұнатады

Балабақшада осыған орай «Әжемнің ертегісі» жобасы бойынша жұмыс жоспары құрылып, жүйеленді. Топтарда буккроссинг бұрышын ұйымдастырып, балаларға буктрейлерлер көрсетіліп әртүрлі кітаптарды жарнамалап балалардың кітапқа деген қызығушылығын оятуға жұмыстар жасалынды. «Әжемнің ертегісі» жобасын «Жас оқырман» жобасымен сабақтастырып балаларға жаңа нәрсе жасауға ұмтылдыруға, рөлдерде ойнау кезінде жаңа образдар шығаруға көмектесуге болады. Бұл орайда әрине ата-анамен бірігіп отырып жұмыс жасау өз жетістігін береді. Ата - анаға он-лайн тапсырмалар беріліп, баламен бірігіп мақал мәтелдер, жаңылтпаштар, жұмбақтар топтастырылған қалта кітаптарын жасап жас оқырмандарды кітап оқуға қызықтырылды. Балаға кітап оқы деп айту жеткіліксіз, ол үшін ересектер оларға үлгі болу керек.

Баланы кітап оқуға қызықтыру – үлкен шаруа. Кітап оқуға қызықтыратын бір тәсіл: Кассиль тәсілі – баланы кітапқа қызықтырудың танымал әдісі. Бұл оқи алатын, бірақ кітап оқуға құлқы жоқ балаларға арналған. Кассиль тәсілі бойынша, ата-ана кітапты баламен бірге оқып бастап, қызық жеріне келгенде үй шаруасын сылтауратып баланы жалғыз қалдырып кетуі керек. Кітаптың қызығын көрген бала оны соңына дейін оқып бітіретіні анық. Мұндайда ата-ана баланың өз бетімен оқып бітіргенін мақтап, ынталандырып отырғаны жөн. Тағы бір жақсы тәсіл: Искра Даунис тәсілі. Психолог Искра Даунистің бұл тәсілін басқаша «сүйікті кейіпкер хаты» деп те аталады. Бала таңертең ояңғанда бөлмесіне оның сүйікті мультфильм кейіпкері (мысалы Карлсон) хат қалдырғанын көреді. Хатта Карлсон балаға сыйлығы бар екені және оны қай жерге жасырып қойғаны жазылған.

Бала расымен сыйлықты тауып алады және келесі күні де хат тауып алады. Бірақ бұл жолғысы сәл ұзақтау. Карлсон өзінің қызық оқиғаларын, бала өміріндегі маңызды нәрселерді жазады. Күн сайын хат ұзарып, күрделене түседі. Осылайша хатты оқу арқылы баланың кітап оқуға деген қызығушылығын арттыруға болады. Бұл тәсілдермен бірге кітаптарды рөлге бөліп оқу да баланы ынталандырады.

«Кітап оқимын» ата-анамен жұмыс.

Баланы кітап оқуға үйретуді асығыстық жасамай, баланың ауызекі сөйлеуі белгілі бір дәрежеде дамыған жағдайда ғана оны оқытуға кірісу керек.

«Жас оқырман» жобасы аясында балалармен диалогтік оқыту және саралап оқыту арқылы ақпараттық сауаттылыққа үйрету. Өкінішке орай, бүгінгі таңда біздің балаларымыз әжелеріміз айтқан ертегілерді тыңдау арқылы емес, заманауи мультфильмдерде тәрбиеленуде.

Ата-аналардың көпшілігінде баламен бірге отыруға және кітап оқуға уақыты жоқ. Балалар психологтары бұл балаларды тәрбиелеудегі ересектердің үлкен қателігі деп санайды. Ата - әжелер тек қана «ата-анасының әке, шешесі ғана емес». Ол кісілермен немерелері қарым-қатынас жасауда ұрпақ жалғасын сезінуге мүмкіндік алады, үлкен өмірік тәжірибесін, сезінуге отбасы рухымен танысып, оның дәстүрлерін жалғастырады. Ата-әжелері тәрбиелеуге қатысатын балалар оқуда әлдеқайда сәтті, агрессияны сирек көрсететіні және жалпы «дұрыс» сипатқа ие екендігі бұрыннан байқалады. Сонымен, қарт адамдардың немерелерімен байланысын бағаламауға болмайды. Бұл байланыс, бұл үрдіс бұзылмауға тиіс. Сондықтан бұл жобамен жұмыс істеу арқылы ата-ана, педагог, бала арасындағы оқырмандарды байланысып бірге жұмыс істеу арқасында жүзеге асады.

Инновациялық технология білімге, кәсіби әдіс-тәсілдер жүйесін қолданудағы шығармашылық қабілет мүмкіндіктер нәтижесін дамыту арқылы жүзеге асады. Бүгінгі бала, ертеңгі жаңа әлем. Заман талабына сай жаңа технологияларды үйретіп, бағыт-бағдар беру педагогтың міндеті. Бірақ әрқашан кітап - білім бұлағы екенін ұмытпауы тиіс.

Әдебиет:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың Типтік оқу бағдарламасына әдістемелік нұсқаулық, Астана 2016 ж
2. Ф.Жумабекова., Мектепке дейінгі педагогика, Астана 2012
3. Аверин В.А. Психология детей и подростков.[Балалар мен жасөспірімдерпсихологиясы]

Абдыгазиева М.Р.

Қарағанды қаласы, ЖММ «Лесок» бөбекжайы

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІ – КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ

Бала қабілеттерінің жан-жақты: ойлау, сөйлеу, түсіну қабілеттерін дамытуда тәрбиеші басты рөл атқарады, себебі бала өмірінің осы кезеңінде уақытының көп бөлігін онымен бірге өткізеді.

Әр жасқа байланысты топ балалары үйдегі және еңбек әрекетінде мұғаліммен қарым-қатынас жасайды. Бағдарламада қарастырылған сабақтарда да, сабақтан тыс уақытта да олармен бірлесе ойын ойнап, ортақ тілде әңгімелеседі. Демек, мектепке дейінгі мекемедегі даму ортасы толығымен мұғалімнің қарым-қатынасына байланысты.

Тәрбиеші балалардың ой-өрісін кеңейтіп, мінез-құлық, ерік-жігер, мінез дағдыларын қалыптастыра отырып, балаға барлық жағынан әсер етеді. Балаларды тәрбиелеу мен оқыту кезінде ұстазының сөйлеуі мен өзін-өзі ұстауы өте маңызы, өйткені бала есту, көру нәтижесінде бәрін үйренеді.

Балаларға күнделікті қарым-қатынас та олардың сөйлеуі мен мінез-құлқына айтарлықтай әсер ететіні сөзсіз. Сондықтан балаларға берілетін ақпараттардың шынайы, нақты, тиімді және игеруге өте жеңіл болуы тиіс.

Ұлы ақын Абай атамыз «Өмірдің бір қызығы – бала деген» деп сипаттама бергендей, адам баласының өмірдегі мәні мен сәні, үміті мен сенімі бала екені бәрімізге айтпай-ақ түсінікті. Ал ең қасиеттісі – оның бойына сіңірген тәрбиесі. Сондықтан «Адамның адамшылығы –жақсы ата-ана, жақсы құрбы, жақсы ұстаздан болады» демекші, өскен ортаның балаға бірден әсер ететіні сөзсіз. Дегенмен әр отбасында, әртүрлі әлеуметтік жағдайда дүниеге келген балалардың ортақ тілін тауып, бір арнаға тоғыстырып, тәрбиелеу де – үлкен өнер. Сондықтан ерте және мектепке дейінгі жастағы балаларды қоғамға тәрбиелеу мақсатында құрылған балабақшадағы ұстаздардың кәсібибіліктілігі, өзіндік

қызметтік міндеттерін орындаудағы жауапкершілігі мен деңгейі барлық атқарылатын жұмыстардың тиімділігі мен сапасын бейнелейді.

Қазіргі уақытта мектепке дейінгі тәрбие педагогикасы мен психологиясы заман талабына қарай өзгеру үстінде. Ғылыми аспектілердің бірі – бүгінгі таңда мектеп жасына дейінгі баланың жан-жақты даму үрдісін жүзеге асыру болып табылады. Бұл мәселе мектеп жасына дейінгі балалардың психикалық даму механизмдерін зерттеп, оны жобалау арқылы тұлғалық қалыптасуы мен дамуын психологиялық-педагогикалық қамтамасыз ету негізінде қамтиды.

Педагогика мен психологияның зерттеу нысандары баланың ішкі әлемі мен оның өзін-өзі тану қабілеттерін, болашақ оқушының қазірден даму үрдісін анықтауға негізделген. Тәрбиеші баланың шығармашылық қабілеттерін сыртқы ортамен байланыстыра отырып, арттырады. Баланың қолынан келетін шығармашылық қабілеттерін толық ашу үшін өзара әрекеттесу тәсілдері мен әдістерін жасау арқылы баланың жеке психологиялық ерекшеліктеріне сәйкес жұмыстанады.

Тәрбиешінің жұмыс тәжірибесі бала үшін тек тиімді нәтиже беру емес, өзіне-өзі қызмет көрсету және тұлға ретінде өзін-өзі ашу мүмкіндігі ретінде ең маңызды рөл атқаратыны белгілі. Мектепке дейінгі ұйымда балалармен жұмыс уақытында оларға қолдау көрсетіп, жеке қабілеттерін арттыруға өз үлесін қосады.

Бұл ретте балалардың шығармашылығын мәжбүрлеу де, міндеттеу де мүмкін еместігін есте ұстаған жөн. Сондай-ақ оларды ынталандыратын әрекеттермен алға тартқан дұрыс.

Мектеп жасына дейінгі ересек балалардың тұлғалық дамуының маңызды кезеңдері онымен жұмыстанатын тәрбиешінің әрекетімен тығыз байланыста екені анық. Баланың жеке тұлғасының қалыптасуына, интеллектуалдық дамуына, шығармашылық қабілеттерін жетілдіруге және жеке қасиеттерін тәрбиелеуге тәрбиешінің рөлі жан-жақты әсер ететініні мәлімделіп, өзара қарым-қатынас әсері туралы жеткілікті нақты түсініктер беріліп келеді.

Мектеп жасына дейінгі бүлдіршіндер үшін олардың ең жақын ортасы ата-аналар, одан кейін балабақша тәрбиешілері болып табылады. Баланың алғаш алтын ұясы, отбасынан ұшып, өзге әлемге қадам басуына, яғни балабақшаға келгеннен үйренісіп, жаңа ортаға дағдыланып кетуіне ең бірінші себепші – ол тәрбиеші. Балаға деген өзінің ішкі сезімін бір сөзбен ғана айтып қоймай, шын жүрегімен, жан-тәнімен білдіріп, мәпелей білетін тәрбиешінің жұмысы қызықты болғанымен, өте күрделі. Десек те риясыз көңілмен келген әрбір бала ұстазының жасаған қарым-қатынасы мен көрсеткен мейірімділігіне сеніп, өзінің сырын ақтарып, бар көрген-білгенін айтуға дайын тұрады. Себебі ұстазына сенім білдіріп, арқа сүйегенінің өзі – бақыт емес пе?

Даналықты өзіне арқау ете білген тәрбиешінің әрбір жасаған қимыл-қозғалысы, әдет-дағдылары баланың санасында бірден орын алатыны баршамызға мәлім. Себебі француз елінің атақты жазушысы Жан-Жак Руссо «Бала туғанда ақ қағаздай болып таза туады, оның үстіне шимайды қалай салсаң, қағаз бетіне солай түседі, бала тәрбиесі сол сияқты, өзін қалай тәрбиелесең, ол солай тәрбиеленеді» деген екен. Сондықтан тәрбиешінің балалармен өткізген әр күні оның таным-парасатын дамытумен қатар, алға деген ынта-жігері мен шабытын арттырады анық.

Қарапайым балалардың таңғажайып әлеміне еніп, ертегі кейіпкерлерін сомдаған кезде бар баланың зейінмен тыңдап, көзбен елестетіп отырғанын аңғарасыз. Міне, осыдан ешбір жасандылықсыз, судай мөлдір, қардай аппақ, кіршіксіз көңілдерін байқайсың. Ұлтымыздың бір туар ақыны Мағжан Жұмабаев «Жас бала – жас шыбық. Жас күнінде қалай иіп тастасаң, солай өседі» дегендей, кішкентай ғана балалардың айналасына деген көзқарасын қалыптастырып, икем-қабілеттерін шыңдап жіберу тәрбиешінің бойынан жауапкершілік пен табандылықты талап етеді.

Мектепке дейінгі ұйым тәрбиешісі балаларды тәрбиелеуге және оларды табысты оқуға дайындауға жауапты. Біліктілігі жоғары ұстазға тән қасиеттер – педагогикалық шеберлігі, еліміздің қоғамдық-саяси өміріне белсене араласуы болып табылады. Балалардың жеке тұлға ретінде қоғамдық қалыптасу үрдісі жүзеге асып, олардың әлеуметтік бағыттылығы мен дағдылары қалыптасады. Бұл жағдайлар мектепке дейінгі ұйым қызметінің маңыздылығын анықтайды.

Сонымен қатар мемлекеттің мүддесі мен еліміздің болашақ қоғамының дамуына өздерінің еңбектік үлестерін қосатын тәрбиеші еңбегінің әлеуметтік мәні зор. Өйткені оның парасаттылығы мен кемелділігі ел мен қоғам алдындағы бала тәрбиесіне жауапкершілікпен қарауына, педагогикалық мәселелерді шешуге, біліктілігін үнемі жетілдіріп, кәсіби өсуіне ықпал етеді.

Үздік педагогтар өз тәжірибесін жинақтап, ғылыми-практикалық конференцияларда, педагогикалық оқуларда бөліседі, баспасөз беттерінде мақалалар жариялайды. Олар өздерінің шығармашылық жұмыстарымен мектеп жасына дейінгі ересек балаларды мектепке арнайы дайындаудың теориясы мен тәжірибесін дамытуға үлес қосады. Сондай-ақ отбасымен үнемі байланыста бола отырып, ата-аналарға бала тәрбиесімен жан-жақты болуға үлес қосады.

Тәрбиешінің кәсіби шеберлігі көп қырлы. Ол кәсіби дайындықтан, теориялық білімдерін үнемі тереңдетуден, жұмыс тәжірибесінен, балалармен жұмыстану әрекеттерінен тұрады. Тәрбиешінің артықшылығы оның дүниетанымымен, бағыттылығымен, жалпы және арнайы дайындығымен тығыз сипатталады. Оқу-тәрбие үрдісінің тиімділігін арттыруға ықпал етеді.

Тәрбие мен білім беру жүйесін балалармен жұмыс істеу психологиясы мен әдістемесін жетік білетін маман ғана жүзеге асыра алады. Яғни бүлдіршіндермен жұмыс істеу үшін ән айтып, би билей білу, әдемі қимылдау, дұрыс сөйлей білу, көркем оқу дағдыларын меңгеру өте маңызды. «Сегіз қырлы, бір сырлы» шебер мұғалім балалар арасында өзінің ерекше қабілеттерімен зор беделге ие болады.

Өртүрлі арнайы ақпарат көздерін терең зерттеу нәтижесінде тәрбиешілер балаларды мектепке арнайы дайындау кезінде оқу-әдістемелік әдіс-тәсілдерді тиімді пайдаланып, оның мәніне енуге көмектеседі. Әдістемелік шараларға белсене қатыса отырып, тәрбиешілер озат тәжірибемен танысады, мектепке арнайы дайындық, мектепке дейінгі педагогика және арнайы әдістемелер саласындағы жаңа зерттеулерден хабардар болады. Осының барлығы балаларды дамытудың заманауи әдістерінің теориясы мен тәжірибесін меңгеруге, балабақшадағы білім беру бағдарламасын жүзеге асыруға шығармашылықпен қарауға, балаларды тәрбиелеу мен оқытудың сан алуан әдістері мен тәсілдерін қолдануға көмектеседі.

Шебер ұстаздың маңызды қасиеті – өз жұмысының нәтижесін талдап, оны объективті бағалай білу. Егер балалар балабақшадағы білім беру бағдарламасының барлық бөлімдері бойынша тұрақты білім, білік және дағдыларды меңгерсе, демек, мұғалім баламен жұмыстанудың педагогикалық негізгі әдістерін тиімді қолдана білген.

Жаңа адамды қалыптастыру үшін тәрбиешінің өзі қоғамымыздың озық тұлғасы бола білу керек. Кәсіби шеберлігі мен балаға деген ынтасы жасаған іс-әрекетінен, адамдармен қарым-қатынасынан байқалады.

Әсіресе тәрбиешінің балаға тигізетін әсері адам тұлғасының алғашқы іргетасы қаланатын мектеп жасына дейінгі балаларда көрінеді.

Атақты педагог К.Д.Ушинскийдің пікірінше, балалар жеке адам тұлғасының тікелей ықпалымен ғана тәрбиеленеді, рухани және ақыл-ойы жағынан жетілдіріледі және тәрбиешінің жеке басының ықпалын ешқандай ереже, тәртіп, жарғылар жасанды түрде алмастыра алмайды.

Бала өмірінің алғашқы бес жылында мектепке дейінгі мекемеде болады, ол үшін ұстаз абырой-үлгі болары хақ. Сондықтан оның балаға тигізетін ықпалы күнделікті өмірде, ойында, сабақта, бірлескен жұмыста, қарым-қатынаста жүзеге асады. Ол әрбір баланы мұқият зерттеп, оның жеке ерекшеліктерін білуі, барлық балаларға объективті қарауы, педагогикалық әдептілік танытуы, олардың мінез-құлқы мен іс-әрекетінің нәтижелерін әділ бағалай білуі, дер кезінде көмекке келе білуі, отбасындағы өміріне қызығушылық танытуы керек.

Сонда ғана мұғалім бала тұлғасының қалыптасуына мақсатты түрде ықпал ете алады. Тәрбиешінің табысты іс-әрекетінің таптырмас шарты – балаларға деген сезімін білдіре отырып, оларға орынды талаптар қоя білуі. Оның шынайылық, нәзіктік, мейірімділік қасиеттері балалардың өзара қарым-қатынас жағдайын туғызады.

Балабақшадан түлеп ұшқан әрбір бала мектеп табалдырығын аттағанда, оң мен солын танып, көргені мен білгенін ортаға салып жақсы шәкірт бола білу – тәрбиешілердің еңбегінің жемісі. Себебі «Кәсібі келістінің – еңбегі жемісті» дегендей, өзіміздің атқарып отырған ұстаздық қызметіміз шәкіртерімізбен бағаланатыны сөзсіз.

Мен өзімді ел ертеңі – бүгінгі бүлдіршіндердің келешекте адам болып қалыптасу жолында жасаған жұмыстарымды үлкен абыроймен атқарғанымды мақтан тұтамын. Ұстаз ретінде әрбір істі балаға үйретуден ешқашан жалықпаймын. Жыл сайын түлеп ұшқан бүлдіршіндерім мектеп қабырғасына барғанда, көп нәрседен хабардар болып, білімге құштарлығы оянып жатса, мен үшін мәртебе.

Себебі балалар балабақша қабырғасынан қалыптасатын адамгершілік, өзін-өзі дамыту және үйлесімділік сынды әрекеттер арқылы әлеуметтік ортаға тез бейімделіп, өзіне қажетті дағдылар мен өмір сүру жағдайларының өзгеруіне бағытталған осы қағидаларды игереді.

Ең маңыздысы, балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау кезінде, өзіне деген сенімділік, икемділік, ойлау, шығармашылық, адалдық, мейірімділік, адалдық сияқты қасиеттерінің бала бойында қалыптасуына ат салысады.

«Шәкірт шәкірт емес, ұстазын шын сүймесе, ұстаз ұстаз емес, шәкірт үшін күймесе» деп бекер айтылмаған. Ұрпақ – ұлттың жалғасы, елінің клешегі деп санаған ата-бабамыздың «баланы - жастан» тәрбиелеу дәстүрін жадында жанашырлық танытып, саналы тәрбие мен сапалы білімге ден қойып, заман талабына сай жұмыстануы өте маңызды.

Тәрбиесімен айналысатын тәрбиеші ұстаздар жылдан-жылға жаңарып, заман талабына сай біліммен жетіліп, тәжірибе алғанда ғана жалпы шәкірттерінің болашағына бүгінгі күнненбастап мүмкіндік жасап, елінің рухани құндылықтары мен тарихын жас ұрпаққа өсиет етіп, жан-жақты тұлға етіп тәрбиелейтін маман иесі болары анық деп ойлаймын.

Әдебиет:

1. В.И.Логинова, “Дошкольная педагогика”, 1990, 46-бет.
2. В.И.Логинова, “Дошкольная педагогика”, 1990, 92-бет.
3. М.Лисин, а “Специфика общения у дошкольников”, 1990, 48-бет Алма-Ата.
4. Микляева Н.В., “Занятия в детском саду “что и как”, Москва.
5. Патриция Ф., “Обучение через игру”, 1999, Санкт-Петербург.

Абдыкадыров А.А., Байтоканова Г.Н.

КГКП ясли-сад «Құлыншақ», отдел образования города Сатпаев

ИСТОРИЯ ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ РАБОТОЙ В ДОШКОЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

В настоящее время вопрос организации методической работой в дошкольной организации является сложным связующим звеном, требующего достаточной осведомленности в разных сферах управления. Известно, что любое управленческое дело призвано регулировать порядок в организации, следить за правильной организацией ее деятельности, тем самым повышая ее эффективность. Поэтому труд педагога-методиста имеет большое значение.

Рассматривая труды по теории педагогического менеджмента, написанные российскими учеными: В. П. Симоновым, Т. С. Комаровой, К. Ю. Белой, А. И. Васильевой, мы видим, что эта проблема до сих пор актуальна. Ученые-методисты рассматривают саму работу с разных точек зрения и дают различные определения. Так, А. И. Васильева [1] отмечает, что «методическая работа в дошкольной организации – это комплексный и творческий процесс, учитывающий на практике методы и приемы работы воспитателей с детьми, способствующий развитию научно-педагогической компетентности», Т. С. Комарова [2]: «методическая работа – это многомерный полифункциональный феномен, т. е. инструмент управления педагогическим процессом, деятельностью педагогического коллектива в дошкольной организации».

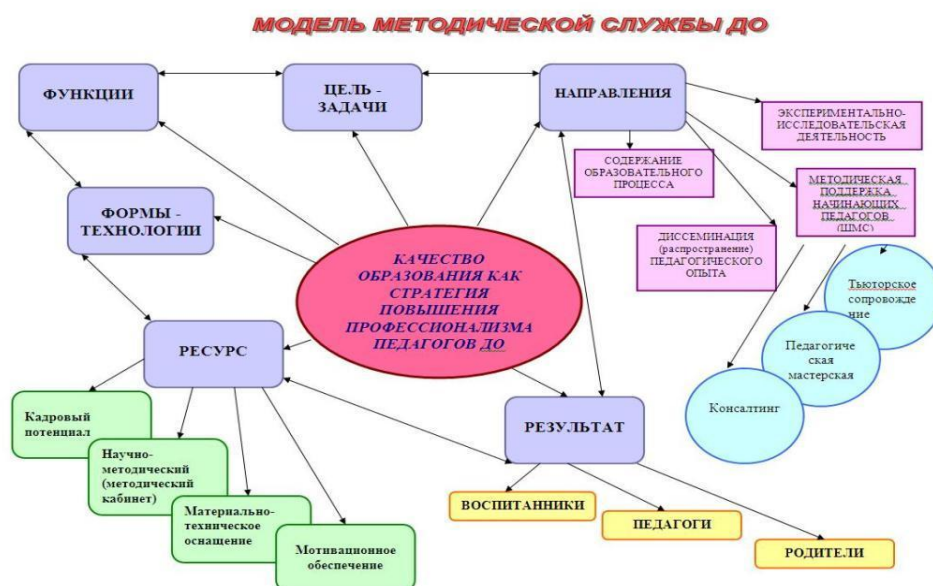
Однако понятно, что только системное рассмотрение такого сложного вопроса, как управление в системе образования, позволит добиться хороших результатов.

Многие исследователи подчеркивают две вещи в управлении системой образования. Это-субъект управления и форма управления. В дошкольной организации в качестве субъекта управления берется руководитель, а в качестве формы управления-процессы в детском саду. В нашем случае в качестве субъекта выступает методист, а в качестве главного-методическая работа.

Методист детского сада должен быть специалистом, способным развивать творчество педагогических кадров в коллективе, поддерживать и мотивировать новые инициативы, находить эффективные пути решения проблем воспитания и образования, владеть методами и приемами организации работы с учетом индивидуальных способностей, возможностей, профессиональных компетенций воспитателей.

В системе управления дошкольной организацией большое значение имеет методическая работа. Поэтому, проводя историко-методические, научно-методические исследования по проблеме дошкольного воспитания, В. Андросова, Р. К. Аралбаева, Б. О. Арзанбаева, А. С. Амирова, Б. Б. Баймуратова, С. Г. Батибаева, Ф. Н. Жумабекова, С. Н. Жиенбаева, Г. З. Таубаева, К. М. Мендаякова, Г. Ж. Менлибекова, Т. И. Иманбеков, Т. А. Левченко, А. Е. такие отечественные ученые, как А. К. Менжанова, Г. М. Метербаева, М. С. Сатимбекова, М. Т. Турыскельдина уделили этому вопросу особое внимание. Ориентируясь на пути развития методической работы в дошкольных организациях, можно заметить, что она прошла несколько этапов. Так, в труде Батибаевой С.Г. [3] «История развития казахских детских садов в Казахстане» проанализирована история развития профессии воспитателя, функции и задачи воспитателя, особенности работы воспитателя, его творческий характер. Автор также проанализировала вопросы обновления содержания подготовки специалистов в дошкольных организациях, рассказала о системе повышения квалификации воспитателей, работе республиканских, областных, городских, районных курсов, семинаров, объединений методистов. Опираемся на анализ деятельности и задач воспитателя как опорных для нашего исследования суждений этого труда.

Схема 1

В работе Ф.Н. Жумабековой [4] «методологические основы обновления содержания образования в дошкольном периоде» определены научно-педагогические основы обновления содержания дошкольного образования, проведен всесторонний анализ его сущности и значения в мировой практике. Разработана концепция, модель и четко обозначены основные направления обновления содержания образования в дошкольных организациях страны. В контексте логико-психологической проблемы рассматривается организация совместной деятельности по обновлению содержания образования, разработана педагогическая система, включающая пути использования инновационных технологий в обновлении содержания образования, совершенствования профессиональной

компетентности, развития творчества воспитателя. Но проблема диагностики методической работы не определена.

Современная система дошкольного образования характеризуется многообразием организаций дошкольного воспитания и обучения, широким распространением в них инновационной и экспериментальной деятельности и применением различных педагогических технологий. Таким образом, возникает необходимость нового подхода к созданию управления методической работой в дошкольной организации.

В педагогике рассматривается педагогическая диагностика, как эффективный инструмент совершенствования управления методической работой. К примеру, когда речь заходит об организации педагогической диагностики, приходится уделять особое внимание трудам следующих ученых: К. Ингенкамп «Педагогическая диагностика», Б. С. Гершунский «Педагогическая диагностика: методика, теория и практика», Б. П. Битинас, Л. И. Катаева «Педагогическая диагностика: сущность, деятельность, перспективы», Н. Г. Голубев «Прогнозирование и диагностика воспитательного процесса», Н. Е. Щуркова «Диагностика воспитанности: педагогические методики», В. Г. Максимов «Педагогическая диагностика в школе», Н. К. Голубев «введение в диагностику воспитания» и т.д.

Затрагивая вопрос о теоретических основах педагогической диагностики, можно отметить учебное пособие И. Р. Халитовой [5] «Педагогическая диагностика». В данной работе автором определены цели и задачи диагностики школьного управления, показана методика организации диагностики учащихся.

Одним из путей совершенствования управления методической работой в дошкольном учреждении на основе диагностики можно назвать исследование А. Морозовой [7] «Управление методической работой в дошкольном учреждении на основе педагогической диагностики».

Так, в ходе обзора педагогических и методических трудов были выявлены следующие проблемы:

1. В дошкольных организациях не разработаны методические пособия, на основе фундаментальных педагогических исследований.
2. В детских садах, работающих на казахском языке в стране, должны быть конкретизированы эффективные методы управления методической работой на основе педагогической.

Воспитательно-образовательный процесс в дошкольных организациях независимо от форм собственности и ведомственной подчиненности осуществляется согласно: Государственному общеобязательному стандарту дошкольного воспитания и обучения (далее - Стандарт) (приказ МОН РК от 31 октября 2018 года №604) в требованиях к педагогам, работающим с детьми раннего и старшего возраста, подчеркивается, что педагогический процесс должен строиться педагогами на основе результатов диагностики. [7]

В дошкольных организациях при проведении занятий руководствуются Инструктивно-методическим письмом, а также методическими рекомендациями, утвержденными приказом Министра образования и науки Республики Казахстан от 13 августа 2020 года № 345 «Об утверждении Методических рекомендаций по осуществлению учебного процесса в организациях образования в период ограничительных мер, связанных с распространением коронавирусной инфекции».

Инструктивно-методическое письмо рекомендовано к изданию решением ученого совета Национальной академии образования им. Ы.Алтынсарина (протокол № 7 от 15 июня 2020 года): включает материалы по организации учебно-воспитательного процесса в дошкольных и 1-11-х классах организаций образования Республики Казахстан в 2020-2021 учебном году. [8]

Учитывая все сказанное, в управлении методической работой на основе диагностики необходимо действовать по следующим целям:

- определение успешных результатов воспитателей в образовании и воспитании;
- выявление недостатков, допущенных воспитателями в процессе обучения и воспитания;
- проведение коррекционной работы при выявлении несоответствия результатов образования и воспитания поставленным целям;

- планирование следующих этапов образовательного и воспитательного процесса;
- воспитывать интерес с помощью поощрения воспитателей за успехи в работе, регулировать сложность следующих шагов;
- улучшение условий обучения и воспитания.

Управление методической работой в дошкольной организации на основе педагогической диагностики позволяет оптимизировать педагогический процесс, зная особенности воспитателей и детей-воспитанников, использовать личностно-ориентированный подход к развитию каждого педагога, осмыслить его моменты, требующие методической помощи, выявить сильные и слабые стороны педагога, наметить конкретные подходы к его закреплению в форме индивидуальной деятельности.

Поэтому в дошкольной организации уточняются эффективные методы управления методической работой на основе фундаментальных педагогических исследований, проверяется эффективность педагогических условий и на этой основе рассматривается разработка методических пособий.

Литература:

1. Бәтібаева С.Ғ. Қазақстанда қазақ балабақшаларының даму тарихы, 2009.
2. Васильева А.И., Бахтурина Л.А., Кобитина И.И. “Старший воспитатель детского сада”. – М.: Просвещение, 1990.
3. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения (далее - Стандарт) (приказ МОН РК от 31 октября 2018 года №604)
4. Жұмабекова Ф.Н. Методологические основы обновления содержания образования в дошкольном периоде. – Алматы, 2010.
5. Комарова Т.С. Изобразительная деятельность в детском саду. Программа и методические рекомендации. Для занятий с детьми 2-7 лет Серия «Библиотека программы воспитания и обучения в детском саду» Текст предоставлен издательством МОЗАИКА-СИНТЕЗ; Москва; 2010 ISBN 978-5-86775-320-7Об особенностях учебного процесса в организациях образования Республики

Абдыкарина М.Ж.

Шет ауданы, «Ақбота» бөбекжайы КМҚК

ПЕДАГОГ ҚҰЗЫРЕТІ: МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМУ ТУ ШАРТЫ

Мектеп жасына дейінгі балаларды дамыту мәселесі мемлекеттік саясаттың ажырамас бөлігі екені баршамызға мәлім. Сондықтан мектепке дейінгі балаларды оқыту мен тәрбиелеудің негізгі мақсаты баланың жеке тұлғасының қалыптасуы мен дамуы болып отыр. Қоғамның қазіргі даму кезеңінде мектепке дейінгі мекемелердегі білім беру жүйесінде оқыту, тәрбие беру үдерісін технологияландыру - басты мәселенің бірі.

Осыған орай мектепке дейінгі мекемелердің іс- тәжірибесіне оқыту мен тәрбиелеудің әр түрлі технологиялары жасалып енгізілуде. Білім беру жүйесінде жаңа технологияны қолдану арқылы келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына жағдай жасау әрбір педагогтің міндеті болып табылады.

Бүгінде бұл жүйеде қолданылып жүрген педагогикалық технологияларға: ынтымақтастық технологиясы; білім беруді ізгілендіру технологиясы; ойын, тірек сигналдары арқылы, проблемалық, модульдік, дамыта, түсіндіре, басқарып оза,өздігінен оқыту; сын тұрғысынан ойлауды дамыту т.б. жатады.Білім берудің алғашқы деңгейлері балабақшадан басталады. Кез келген оқыту технологиясы педагогтан терең теориялық,психологиялық,педагогикалық, әдістемелік білімді, педагогикалық шеберлікті, балалардың жан-дүниесіне терең үңіліп, оны ұғына білуді талап етеді.

Мектепке дейінгі баланың жеке басын және танымдық үдерісін дамыту, қарым-қатынас дағдыларын және айналадағы әлеммен жалпы өзара іс-қимылмен қалыптастыру оның даму ортасын ұйымдастырумен тығыз байланысты. Балалар әрі қарай дамиды, бұл ретте олар даму тәсілін өздері таңдайды. Балабақшада балаларды кешенді тәрбиелеу және оқыту үшін:

-қажетті барлық жағдайлар жасалуы:-әрбір тәрбиеленушіге өз бойындағы дара және шығармашылық қабілетін көрсетуге мүмкіндік берілуі тиіс.

Осы тұрғыда талапқа сай мектеп жасына дейінгі балалардың сезімдік-эмоционалдық ортасы мен эстетикалық талғамын қалыптастыру, шығармашылық ой-өрісі мен әсер алу қабілетін дамыту қажеттіліктерін қамти отырып, балабақшада «Заттық-кеңістік ортаны дербестіндіру» жобасы қалыптастырылуы қажет етіледі.

Бұл жоба педагогтің кәсіптік құзыреттілігінің көрсеткіші болып табылады және бала дамуының дербес траекториясын қамтамасыз етеді.

Мақсаты:инновациялық үйлесімділік.

Негізгі міндеттері: заттық-кеңістік ортаны құру, ол әр баланың жеке басына құрметпен қарау, оның өзіне сенімділігін,бастамашылығын, өз бетінше әрекет ету дағдысын дамыту, міндеттер қоюға және оларды шеше білуге үйрету, шығармашылық, қиялдау, өнертапқыштық қабілетіне, туған елге қамқорлық көрсетуге бейімдеу.

Инновациялық бағытты жүзеге асыру барысында мультимедиялық құралдар мен интерактивті тақта өз қолданысын табады, сондай-ақ шаралар өткізу мен заттық-кеңістік ортаны безендіру жөнінде көптеген идеялар ұсынылып (топқа кіре беріс фойені, ойын бөлмелерін безендіру) және олардың біразы қолдануға енгізіледі, олар: «Мен келдім» бұрышы, «Менің көңіл- күйім» рубрикасы («көңіл-күй» тақтасы, кітабы, эмоциялық дамыту ойындары, тренингтер, этюдтар), «Туған күн иесі» бұрышы (баланың туған күні аталып өтеді, тілек жазулары ілінеді), «Бүгін менің мерекем» атты отбасындағы туған күн мерекесін ұйымдастыру; «Мен жараймын, менің қолымнан келеді» немесе «Жақсы істер панорамасы» (не үйренді,неге қабілетті);

Балаларға арналған жол картасы, ойын кубиктері, ойын әрекетінің түрлі карточкалар жиынтығы болуы тиіс. Мысалы, «Теңізшілер тобында», «Ақылдылар аралы», «Оңашалану аралы», «Қазына аралы» т.б., «Іскерлік әрекеттер» қорабында көп бейджиктер бар, онда бала ойнайтын рөлдер: «Швейцар», «Эколог», «Бас құрылысшы», «Менеджер», «Дизайнер» т.б. бар. Балалар бойында субмәдениет компоненттерін іске асыру үшін: мұражай, кіші мұражай (жас өлкетанушылар клубы) бағыты бойынша ата- аналармен бірлескен жұмыстар жүргізіледі. Бұл жағдайда педагог жаңа жәдігерлер, кітап-энциклопедия арқылы ақпараттар іздеуге көмектеседі, мұражайға баруды ұйымдастырады,ал материалдарды дайындауға ата-аналар көмектеседі.

Жобаны іске асырудың бұл бөлігінде «Тәй-Тәй» технологиясының жұмыс түрлерін ұсынуға болады.

«Біздің өнеріміз бен жетістіктеріміз» - жалпы алғанда МДҰ бойынша топтардағы жұмыс нәтижесі мен сапасы көрсетіледі. Бұл жоба балалардың: дербестігін,шығармашылық қабілетін ашуға,өз құрдастарының қызықты іс-әрекетіне қосылуға ынталылығының артуына, жан-жақты дамуына, отбасы үшін мақтаныш сезімін туғызуға, белсенділік, өз бетінше әрекет етушілік мүмкіндігін туғызуға, сөздік қорын байытуға көмектеседі.

МДҰ балалардың жеке тұлғасының қалыптасуы мен дамуы педагогтердің жаңа технологияларды қолдана білуі мен сауаттылығына да байланысты болып келеді.

Яғни қазіргі таңда «Тәй-тәй» технологиясын қолдану негізінде келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашылық болуына жағдай жасау-әрбір педагогтің міндеті.

Міндеттері: педагог, бала және ата-аналар арасындағы байланысты бірізділік бағытында нығайту. Баланың елгезектігін дамыту, жаналыққа құмарлығын қалыптастыруға және нәтижелі іс-әрекет жасауға барлық күш-әрекетті жұмылдыру.

Баланың психологиялық-физиологиялық денсаулығы мен ойлау- эмоциялық дамуының негізі ретінде ынтасын көтермелеу, қолдау.

«Тәй-тәй» технологиясының мүмкіндіктерін көпшілік пен білім беру ұйымдарына насихаттау.

Баланың даму сатылары :күнделікті үдерісте ойын арқылы баланы адамгершілік- ке тәрбиелеу. Халық педагогикасын негізге ала отырып,баланың бойында экономикалық машық-дағдыларын қалыптастыру. Балаға қоршаған әлемді қадір тұтып, қастерлеуді, сүюді үйрету. Ата-бабамыздың рухани қазыналарын бала бойына дарыта отырып, эстетикалық талғамын дамыту.

Ертегілер, мақал-мәтелдер, ұлағатты сөздер арқылы тілін дамыта отырып, ақыл- ой, парасатқа тәрбиелеу. Тәрбие мен білім беру барысында баланы еңбекке баулу арқылы ізгілікке тәрбиелеу. Ұлттық музыка өнерін бала бойына дарыта отырып, рухани арнада жетілдіріп отыру.

Бала үшін пайдасы-қауіпсіздік сезімі; жеке оқыту мүмкіндігі; отбасының бала қажеттілігін қанағаттандыруға көмегі.

Педагог үшін-баланың үлкендермен ара қатынасы, байланысты нығайту және отбасытану, білімді ықпалдастыру, ата-аналардың дағдысы мен дарынын тану, педагог еңбегіне құрметпен қарауына қол жеткізу.

Отбасы үшін-бала дамуы жайлы ақпараттар, баланың жетістіктері үшін алғыс алып, құрметке бөлену, баласының білім үдерісіне қатысуға, үйренуге мүмкіндік алуы. Сонымен қатар «Тәй-тәй» бағдарламасы ата-аналарды балабақшаның тыныс- тіршілігіне тартудың ең тиімді жолдарын ашып отыр.

Аталған бағдарлама негізінде отбасымен қарым-қатынас жасаудың төмендегідей түрлері іске асырылады: отбасының топқа келуі, үйге бару, бірлескен саяхаттар, әкелерді балабақшаларға тарту,қызықты отбасылық кештер, отбасылар арасында өзара достықты орнату т.с.с. Осындай қызықты түрде ұйымдастырылған жұмыстар ата-аналар тарапынан жақсы көзқарас тудырып отыр.

Жаңа заман баласы-ертеңгі еліміздің болашағы. Жаңа заман баласын қалыптастырып,дамыту үшін, тұлғаның ішкі дүниесі мен оның қыр- сырын анықтап, мүмкіндіктері мен қабілеттерінің дамуына жағдай туғызу қажет.Кез келген оқыту технологиясы педагогтан терең теориялық,психологиялық, педагогикалық, әдістемелік білімді,педагогикалық шеберлікті, балалардың жан-дүниесіне терең үңіліп, оны ұғына білуді талап етеді.

Баланың өміріндегі алғашқы қадамы,өмірді,қоршаған ортасын тануындағы, білім алуындағы бірінші әрекеті-ойын, сондықтан ойынның мәні ерекше.Жас баланың еңбек дағдылары осы ойын үстінде қалыптасады. Ойын-өзінше бір мектеп,ойын арқылы балалардың мінез-құлқы, өмірге, бір- біріне «деген көзқарасы,қарым-қатынасы қалыптасады. Халық даналығында «Ойнай білмеген, ойлай да білмейді», «Ойында озған, өмірде де озады» деген аталы сөздің сырына жүгінсек, мектеп жасындағы баланың ойынға деген құлқы, қарым-қатынасы, мінезі есейгенде де жалғаса береді.

Мектеп жасына дейінгі балалар үшін оқу өте қиынға соғатыны белгілі, сондықтан педагогтің ойын арқылы қызықты әңгіме өткізуге қабілетті болуы көп нәрсені шешеді. Сабақта балалардың бағалау қабілетіне көңіл бөлу керек. Балалардың сөздік қорын дамытуда да ойын, тапсырма, жаттығулардың орны ерекше.

Ойын баланың тілін дамытуға ықпалын тигізеді және ой өрісінің дамуына жол ашады. Ойын арқылы балалардың сөздік қоры толықтырылып, ауызша сөйлеу машығы игеріледі, белсенділігі қалыптаса түседі, ақыл-ойы жетіліп, адамгершілік қасиеттер бойына сінеді. Сонымен қатар ойын балаларға дене шынықтыру, эстетикалық және шығармашылық тәрбие берулің маңызды тетігі.

Ойын балалардың шат, сергек көңіл-күйін туғызып, олардың дұрыс эмоциялық ахуалының дамуына зор септігін тигізеді. Тәрбиенің баға жетпес құралдарының бірі- ойын. Ойын арқылы бала ұрпақтан-ұрпаққа мұра болып келе жатқан салт-дәстүрлерді меңгереді, рухани дамиды.

Осылайша, жаңа технологияларды қолданудың, қазіргі заманғы балалардың білім деңгейінің, шығармашылық қабілеті мен қызығушылығының артуына тиімді түрде әсер ететіні туралы айтуға болады.

Бұл, әрине педагогтардың сауаттылығына, олардың жаңа технологияны МДҰ балалардың жеке басын дамытуда және қалыптастыруда жаңа технологияны қолдана білуіне байланысты екендігі сөзсіз. Болашақ ұрпақтың жаңа технологияларды қолданудың негізінде шығармашыл жеке тұлға ретінде қалыптасуы, жан-жақты білім алуы үшін жан-жақты білім алуы үшін жағдайлар жасау-әрбір педагогтің міндетті.

Әдебиет:

1. Журнал.Мектепке дейінгі ұйым басшысының анықтамалығы. Инновациялық технологияларды енгізу. №7. 2018 ж
2. Журнал. Мектепке дейінгі ұйым басшысының анықтамалығы. Инновациялық қызметті ұйымдастыру. №10. 2018 ж
3. Журнал. Тілашар. Логопед. С.Е Оспантаева. Балабақшаның жүрегі – тәрбиеші, педагог. № 5. 2015 ж

Абдысадыкова Г. М.

Қарағанды қаласы, «Балақай» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ТАНЫМДЫҚ ПРОЦЕСТЕРІНІҢ ДАМУЫ

Психикалық когнитивті процестер: қабылдау, зейін, елестету, есте сақтау, ойлау және сөйлеу.

Қабылдау – сезім мүшелеріне тікелей әсер ететін сыртқы материалдық объектінің тұтас бейнеленуі (әртүрлі анализаторлар қатысады, бірақ: алманы көру анализаторының көмегімен қабылдағанда түсін, пішінін, өлшемін, дәмнің көмегімен қабылдаймыз. анализатор, дәм: қышқыл немесе тәтті, иіс сезу арқылы: иіс .

Зейін - кез келген әрекеттің міндетті шарты. Зейін ерікті және еріксіз. Ерікті зейінмен адам алдына мақсат қояды: ерікті күш-жігер арқылы белгілі бір объектіге назар аудару.

Қиял - бұл ешқашан қабылданбаған бейнелер мен жағдайларды жасаудан тұратын психикалық процесс.

Ес - адамның бұрын қабылдағанын, бастан өткергенін, ойлағанын, істегенін басып шығару, сақтау, тану және қайта жаңғырту. Ол психикалық өмірдің негізі, санамыздың негізі. Тәжірибе жинақтау, оны сақтау және пайдалану есте сақтау қызметінің нәтижесі болып табылады.

Ес - адамның бұрын қабылдағанын, бастан өткергенін, ойлағанын, істегенін басып шығару, сақтау, тану және қайта жаңғырту. Ол психикалық өмірдің негізі, санамыздың негізі. Тәжірибе жинақтау, оны сақтау және пайдалану есте сақтау қызметінің нәтижесі болып табылады.

Жад ұзақ мерзімді (адамның жадында өмір бойы сақталатын белгілі бір сөздер, ақпарат, ұғымдар, бейнелер қоры) және қысқа мерзімді (біз қысқа уақытқа сақтайтын ақпарат: азық-түлік сатып алу, мектепке бару) болуы мүмкін. оның ұлы және т.б.) Көру, есту, иіс сезу, тактильді және дәмді есте сақтауды ажыратыңыз.

Адамның қандай ақпаратты есте сақтауына байланысты сөздік, бейнелі, моторлы жады т.б.

Ойлау – сыртқы дүние мен оның заңдылықтарының жалпыланған, делдалдық, абстрактілі көрінісі. Ойлаудың физиологиялық негізі – ми қыртысының аналитикалық-синтетикалық қызметі.

Ойлаудың операциялық компоненттері психикалық операциялар – талдау, синтез, салыстыру, абстракциялау, жалпылау, жіктеу.

Ойлаудың үш түрі бар:

- көрнекі-тиімді (объектілерді манипуляциялау арқылы үйренеді);

- көрнекі-бейнелі (заттарды, құбылыстарды бейнелеу арқылы танылады);
- вербалды-логикалық (ұғымдар, сөздер, пайымдаулар арқылы танылады).

Ойлаудың үш түрінің ішінде: сөздік-логикалық, бейнелі-логикалық және көрнекі-эфективті - мектеп жасына дейінгі балалар жеткілікті дамыған және соңғы екі түрі басым. Бірінші – сөздік-логикалық ойлауға келетін болсақ, мектепке дейінгі жастағы ойлаудың бұл түрі 6-7 жаста қарқынды дами бастайды.

Сөйлеу - адамның басқа адамдармен қарым-қатынас жасау үшін тілді іс жүзінде қолдану процесі. Тіл – адамдар арасындағы қарым-қатынас құралы.

Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық процестерінің дамуының жас ерекшеліктері.

Кіші мектеп жасына дейінгі (3-4 жас)

Кіші мектепке дейінгі жаста перцептивтік белсенділік дамиды. Балалар қабылдаудың жеке бірліктерінен сенсорлық стандарттарға көшеді. Кіші мектепке дейінгі жастың аяғында балалар заттардың 5 немесе одан да көп пішінін және жеті немесе одан да көп түсті қабылдай алады, олар заттарды өлшемі бойынша ажырата алады.

Зейін, есте сақтау дамиды. Ересек адамның қалауы бойынша балалар 3-4 сөзді және заттардың 5-6 атын есте сақтай алады. Жасөспірімдік кезеңнің соңында олар өздерінің сүйікті шығармаларынан маңызды үзінділерді есте сақтай алады.

Көрнекі-тиімді ойлау дамиды. Балалар объектілер арасында кейбір жасырын байланыстар мен қатынастарды орнатуға қабілетті. Кіші мектепке дейінгі жаста қиял дами бастайды, бұл әсіресе ойында, кейбір заттар басқаларды алмастыратын кезде айқын көрінеді.

Орта мектепке дейінгі жас (4 жастан 5 жасқа дейін)

Бұл жаста балалардың есте сақтау қабілеті артады. Балалар заттардың 7-8 атауына дейін есте сақтайды. Ерікті зейін қалыптаса бастайды: балалар жаттау тапсырмасын қабылдай алады, үлкендердің нұсқауларын есте сақтай алады, тақпақ үйренеді және т.б.

Қиялдық ойлау дамиды. Балалар қарапайым есептерді шығару үшін қарапайым схемалық кескіндерді пайдаланады. Мектеп жасына дейінгі балалар сызба бойынша құрастыра алады, лабиринт есептерін шеше алады.

Қиялдың дамуы жалғасуда. Өзіндік, озбырлық сияқты қабілеттері қалыптасып келеді. Балалар берілген тақырып бойынша шағын әңгіме құрастыра алады.

Орта мектепке дейінгі жастың соңына қарай балалардың қабылдауы дамиды. Олар осы немесе басқа нысанға ұқсайтын пішінді атай алады. Олар күрделі нысандардағы қарапайым пішіндерді окшаулап, күрделі нысандарды қарапайым пішіндерден қайта жасай алады. Балалар сенсорлық атрибуты бойынша объектілердің топтарын орналастыра алады - өлшемі, түсі; биіктік, ұзындық және ені сияқты параметрлерді таңдаңыз. Кеңістікте бағдарлау жақсарды.

Зейіннің артуы. Бала 15-20 минут ішінде шоғырланған белсенділікке қол жетімді. Ол кез келген әрекетті орындау кезінде қарапайым шартты жадында сақтай алады.

Жоғары мектеп жасына дейінгі (5-6 жас)

Үлкен мектепке дейінгі жаста бейнелі ойлау дамиды. Балалар мәселені тек көрнекі түрде шешіп қана қоймайды, сонымен қатар объектіні түрлендіруге, объектілердің қандай реттілікпен әрекеттесетінін көрсетуге және т.б.

Сөздік-логикалық ойлаудың негізі болып табылатын жалпылаулар жетілдіре береді. Мектепке дейінгі жастағы балаларда әлі де заттардың сыныптары туралы түсініктер жоқ. Объектілер өзгеретін белгілеріне қарай топтастырылған, бірақ класстарды логикалық қосу және көбейту операциялары қалыптаса бастайды. Мысалы, мектеп жасына дейінгі егде жастағы балалар объектілерді топтастыру кезінде екі ерекшелікті ескере алады: түс пен пішін (материал) және т.б.

Бұл жастағы балалар, егер талданған қарым-қатынастар олардың көрнекі тәжірибесінен шықпаса, дәлелдеуге және адекватты себеп-салдарлық түсініктеме беруге қабілетті.

Қиялдың дамуы балаларға өте ерекше және дәйекті түрде ашылатын оқиғаларды құруға мүмкіндік береді.

Тұрақтылығын, таралуын дамытуды жалғастырады. Назар аудару. Еріксіз зейіннен ерікті зейінге көшу бар.

Мектеп жасына дейінгі балалардың зейінін, есте сақтауын, ойлауын дамытуға арналған ойын жаттығулар түрлері:

«Кім кетті?» ойыны.

Үстел үстінде балаларға таныс ойыншықтар қойылған. Олардың саны бірнеше ойында 2-ден бастап біртіндеп артады. Әрі қарай балаларды көздерін жұмып көруге шақырады, ал мұғалім ойыншықтардың бірін алып тастайды. Балалар қандай ойыншықтың кеткенін табады. Ойынның күрделі нұсқасында ересек адам бір емес, екі немесе үш ойыншықты алып тастай алады.

«Кім артық?» ойыны.

Үстел үстінде балаға таныс 2-4 ойыншық жатыр. Олардың аты айтылады. Содан кейін бала көзін жұмады, ал мұғалім тағы бір ойыншық қосады. Бала пайда болған ойыншықты көрсетіп, атау керек. Күрделі нұсқада бір емес, екі немесе одан да көп ойыншықтар қосылады.

«Мен не деп атадым?»

Тәрбиеші сөздер қатарын айтады, ал бала тақтада көрсетілген сәйкес суреттерді таңдайды

«Менен кейін қайталаңыз»

Бала мұғалімнің айтқан сөздерін мұқият тыңдайды, содан кейін оларды қайталайды. Алдымен екі сөз беріледі, содан кейін үш, т.б.

«Ең зейінді кім?»

Бөлмеде мүмкіндігінше белгілі бір түстің көп заттарын табу керек.

«Қандай зат артық?»

Заттар немесе суреттер жиынтығынан түсі, пішіні немесе өлшемі сәйкес келмейтін нәрсені табу керек. Күрделі нұсқа – ол объектілерді екі белгі бойынша (түс – өлшем) ажыратады.

«Бір сөзбен ата»

Балаға сол топтың заттары ұсынылады: «алма, алмұрт, апельсин», «жеке, куртка, шалбар» т.б. Бала оларды бір сөзбен (жеміс, киім, т.б.) қорытындылайды.

«Төртінші қосымша»

Ұсынылғандардың ішінен қосымша ойыншық, сурет, зат таңдау (алма, апельсин, алмұрт, сәбіз, қуыршақ, текше, доп, табак, т.б.)

Күрделі түрде ойын ауызша деңгейде ойналады (визуализацияға сүйенбестен).

Ойын әрекетінде баланың көптеген жағымды қасиеттері қалыптасады, алдағы оқуға қызығушылығы мен дайындығы, танымдық қабілеті дамиды. Ойын баланы болашаққа дайындауда да, оның қазіргі өмірін толық және бақытты етуде де маңызды. Бұл міндетті орындау үшін балабақшаларда түрлі ойындарды өткізуге барлық жағдайды жасап, оларға ұқыптылықпен, құрметпен, ойлы, шеберлікпен қарау керек.

Ойын арқылы балалар өмір сүруді үйренеді!

Әдебиет:

1. Баданина. Л.П., Диагностика и развитие познавательных процессов. Практикум по общей психологии, - Москва, 2017г.
2. Исакова Н.В., Познавательно-речевое развитие дошкольника,- Детство-Пресс, 2015 г.
3. Немов Р.С., Развитие познавательных процессов и деятельности в дошкольном возрасте: Психология Книга 2, 2002г.

Абилова Айнура Р., Абилова Айзада Р.
Саран қаласы, «Алёнушка» бөбекжайы КМҚК

**РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АЯСЫНДА
МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ
ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ
ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ**

Халықта «Ағаш түзу өсу үшін оған көшет кезінде көмектесуге болады, ал үлкен ағаш болғанда оны түзете алмайсың» деп бекер айтылмаған. Сондықтан баланың бойына

жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, яғни адамгершілік құнды қасиеттерді сіңіріп, өз – өзіне сенімділікті тәрбиелеуде отбасы мен тәрбиешілер шешуші рөл атқарады.Еліміздің болашағы жас ұрпақты тәрбиелеуде бірінші бесік – отбасы, ата – ана тәрбиесі болса, екінші бесік – білім беру ұйымы.

Сондықтан, бұл тақырыпты алуымыздың себебі қоғамның әлеуметтік даму жағдайында балаларға патриоттық тәрбие берудің жүйесін айқындай отырып, ұлтаралық қатынас мәдениетін, еліміздің бейбітшілігі мен егемендігін сақтауға, экономикасын дамытуға ықпал ететін тұлғаны қалыптастыруға бағыттау болды. Негізгі бөлігі мектепке дейінгі кезеңдегі тәрбие – адам қалыптасуының алғашқы баспалдағы болса, бүлдіршіндеріміздің бойында рухани – патриоттық сана сезімді қалыптастыру бағыты бойынша тәрбие беріп, ел болашағына өз үлесін қосуда.

Мектепке дейінгі мекемеде балалардың ойын еркін жеткізуде, рухани патриоттық тұрғыдан білім алуына тәрбиеленуіне барлық жағдай жасалған. Халқымызда «баланы жастан» деген дана сөз бар.Тәрбиенің бесіктен басталатынын ескерсек, ата – бабадан келе жатқан дәстүрлерді ең алдымен өзіміз түсініп, балаларға оның нәрін сіңіре білсек, болашақ ұлтжанды ұрпақ тәрбиелесек – бұл еңбегіміздің жанғаны, тәуелсіз ел болашағына қосқан үлкен үлесіміз деп білеміз.Сондықтан біз баланың бойына жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, яғни адамгершілік құнды қасиеттерді сіңіріп, өз – өзіне сенімділікті тәрбиелеуді зерттеп, өзімізге, балаларға патриоттық тәрбие беруде жаңа технологияны пайдалану арқылы жоба алуды жөн көрдік.

Патриоттық тәрбие беру арқылы баланың патриоттық сезімдерін ояту, баланың ой – өрісін, көркем ойлау қабілетін, талғампаздығын арттыруға болады. Нысан: мектепке дейінгі жастағы балаларды жан – жақты дамыту.

Зерттеу жұмыстарымыздың әдістері: зерделеу, сұхбаттар.Жаңа технологияларды пайдаланудың түрлері: оқыту, тәрбиелеу технологиялары, ата – аналардың педагогикалық білімін ағарту.

Өсіп келе жатқан жас ұрпақты ақылды да, саналы, тәртіпті де еңбексүйгіш, өз халқының патриоты болатын ұрпақ тәрбиелеу керектігін ескере отырып, алдыма міндеттер мен мақсаттар қойдық.

Мақсатымыз: мектепке дейінгі тәрбие мен білім беру үдерісінде балаларға патриоттық тәрбие бере отырып, Отанын, туған жерін, өзінің халқын сүйе алатын тұлға даярлау.

Патриоттық тәрбие берудегі міндеттеріміз төмендегідей:

- тобымызда денсаулығы зор, рухани дүниесі бай, адамгершілікті, тәуелсіз жеке тұлғаны қалыптастыруға ықпал ететін тәрбие жүйесін құру және дамыту;
- балаларды отансүйгіштікке, зиялылыққа, мемлекеттік рәміздер мен ұлттық дәстүрлерді сыйлауға тәрбиелеу әдістемелік құралы;
- өзінің және қоғамның, болашақ ұрпақ алдында әлеуметтік, табиғи және мәдени ортадағы өз іс – әрекетінің нәтижесі үшін жауапкершілікте сезінуде гуманистік дүниетанамын қалыптастыру.

Патриоттық тәрбие алдымен,еліміздің тәуелсіздігі мен егемендігін, тыныштық пен бейбітшілікті сақтайтын, ұлтаралық мәдениетті дамытатын, еліміздің рәміздеріне құрметпен қарайтын, әлемдік деңгейде бейбітшілік пен өркениеттілікке өз үлесін қосатын адамгершілік мұраты биік патриот, намысшыл қаһарман, қайсар, жігерлі жас ұрпақты тәрбиелеуге мүмкіндік береді.

Екіншіден, патриоттық тәрбиенің негізі арқылы: халық батырлары туралы ертегі, әңгіме мазмұнын жүйелі байланыстырып, әңгімелеуге үйрету, өлең шумақтарын жаттай білуге, мақал – мәтелдердің мағынасын түсіне білуге тәрбиелеу талап етіледі.

Үшіншіден, бұл әр азамат өзін осы елдің төл баласы, нағыз азаматы ретінде сезінеді.Жаңашылдығы: Жалпы патриоттық тәрбие беруде дәстүрлі емес оқу қызметтер, сайыс, ойын, кіріктірілген оқу қызметтер, сааяхат түрелері өткізіледі.Заман талабына сай оқытудың жаңа технологиясын игере отырып, көңіл бөлінеді.

Жобаның мақсаты мен міндеттерімен танысып, жобаның қатысушыларын анықтап, ұлттық, патриоттық тәрбиелеудің әдіс – тәсілдерімен қоса жаңа технологияны пайдалана отырып, жұмысты бастадық.

Атап айтқанда, ертегі терапия, мультимедиялық проектор, бейнетаспа пайдаланамыз.

Осы жұмысты жүзеге асыру үшін отансүйгіштікке тәрбиелеу бағдарламасы шеңберінде жүйелі жұмысты ата – аналармен бірге ұйымдастырамыз. Осыған орай келесі міндеттер кешенін орындалуын басты назарда ұстанамыз:

- балаларды өз отбасын, балабақшаны, көшені, қаланы сүйуге, табиғатты аялауға тәрбиелеу;
- балаларды мемлекеттік рәміздермен таныстыру;
- елінің, халқының, қаласының жетістіктерін мақтан тұту, жауапкершілік сезімін дамыту;
- өзге ұлт өкілдерін сыйлау, олардың дәстүрлерін дәріптеу сезімін қалыптастыру;
- еңбекті құрметтеуге тәрбиелеу;
- ұлттық қолөнер шеберлігін білуге қызығушылықты қалыптастыру;
- Қазақстанның қалалары туралы білімдерін тереңдету.

Балалардың бойына гуманистік дүниетанымын қалыптастыруда қойылатын негізгі талаптарды айқындадық:

- балалардың патриоттық сезіміне ықпал ететін материалдардың қамтылуы;
- ұйымдастырылған оқу қызметінің құрылымы, мазмұны, қолданылатын әдістері мен тәсілдерін айқындауда патриоттық бағыттарына баса көңіл аударылуы керек.

Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде халық ауыз шығармаларын кеңінен қолданған жөн деп есептейміз.

Осы әдісті бір жүйеге келтіріп жұмыс жасадық. Мысалы: мақал – мәтелдерді жай жаттаумен қатар оларды түсіндіріп, талқылаймыз. Бүлдіршіндерді отансүйгіштікке тәрбиелеуде балалар арасында «Менің көшем», «Менің қалам» атты көркем сурет көрмесі ұйымдастырылды. Балабақшадағы тәжірибеге келсек, бүлдіршіндерді адамгершілік отансүйгіштікке тәрбиелеу жұмыстарын олардың ана тілдерін мемлекеттік рәміздерін құрметтеу, өз туған қаласының тарихын, оның көркем жерлері, мәдениеті, қаһармандары туралы білімдерін қалыптастыруды бастадық. Өз тәжірибемізде әсіресе, балаларға арналған халық ертегілеріне көп көңіл бөлемін. Қазақ халық ертегілері «Алдар көсе мен бай», «Тазша бала», «Қара батыр», «Алтын сақа», «Қожанасыр туралы аңыздар», «Ертөстік және айдаһар», сонымен қатар ертеңгіліктер өткізіледі. Ондағы мақсатымыз: тәрбиеленушілердің ойында елжандылық сезімін қалыптастыра отырып, туған елі мен жеріне деген сүйіспеншілігін тәрбиелеу. Түрлі тақырыптағы мерекелік іс – шаралар кезінде балалар тақпақтар жаттайды, тарихымен танысады. Мысалы: «ҚР тұңғыш Президентінің сайланған күні», «Тәуелсіздік күні», «Жеңіс күні», «Отан қорғаушылар күні», «Қазақстан халықтарының бірлігі күні». Бұндай мерекелер балаларды өз Отанын сүйуге тәрбиелейді, өз Отанының қонақжай екендігін білетін болады. Өзінің ауылы, қаласы жайлы басқа да мәліметтерге қанық болады, өзге ұлт өкілдері жайлы мағлұмат алады.

Қорытындылай келгенде, осылайша болашақтың тұтқасын ұстар бүлдіршіндердің бойына тәрбиенің құнды дәнегін сепкіміз келеді. Балалардың ізденімпаз, жаңалыққа жаны құштар, шығармашыл болып қалыптасуына, туған тілінде сөйлеп, Отанын, туған елін, туған жерін сүйе білуге титтей де болса, өз ықпалымызды жасай алсақ – ол біздің жетістігіміз. Осы жетістігіміз келешекте өз Отанымның дамуы жолында зор үлесін тигізуі мүмкін. Осы жобаны іске асыра отырып, нақты жетістіктерге жеттік. Оны диагностика жасай отырып, анықтадық.

Әр адам өз халқының перзенті, өз Отанының азаматы болу керек екенін есте ұстауы тиіс.

Әдебиет:

1. «Рухани жаңғыру» бағдарламасы
2. «Отбасы және балабақша» журналы, 2011 жыл
3. «Мектепке дейінгі ұйым» журналы, 2005 жыл
4. «Тәрбие құралы» журналы, 2005 жыл

«ON-LINE БАЛАБАҚША» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ТӘРБИЕЛЕУ МЕН БІЛІМ БЕРУДЕ ҚАШЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ЕНГІЗУ

Заман ағымы дамыған сайын білім беру үдерісіне де өзгерістер еніп, жаңашылдықтар жүйемізге ене түседі. Әрине, әр дәуірдің өзіне тәр ерекшелігі бар екені жасырын емес. Қазақта «Елу жылда ел жаңа» деген мақал бар. Расымен, жаһандану дәуіріне аяқ басқан сайын тың технологиялар қолданысқа терінен еніп, көз ілеспес жылдамдықпен дамып келеді. Бұл білім беру барысында да өзінің ықпалын тигізіп, бүгінгі таңда инновациялық технологияларсыз оқу жүйесін елестету мүмкін емес. Мұның өзіндік артықшылықтары да бар. Себебі, тосыннан әлем жұртшылығын әбігерге салып, дүние жүзі бойынша бір мезетте жайылған короновирустық инфекция кезінде барлық мекемелер қашықтан оқу, жұмыс жасау режиміне ауысып, оқу барысы онлайн болып, бәріміз қосымша құрылғылардың көмегіне сүйенгеніміз рас.

Қашықтан оқыту – бұл оқытушы мен білім алушы физикалық тұрғыда әр жерде орналасып, алыстан оқу барысын айтады. Оқытудың бұл түрімен отбасылық және іскерлік қызметі бар және күндізгі сабақтарға қатыса алмайтын адамдар пайдалана алады. Қашықтан оқыту қазіргі заман талаптарына сәйкес келеді, әсіресе жолға кететін шығын мен күндізгі оқу жүйесіне жұмсалатын қаражатты есептегенде, бұл формат анағұрлым тиімді болып келеді. Осыған байланысты адамдар арасында өмірлік қажеттіліктеріне байланысты қашықтан оқуға қатысты қызығушылық анағұрлым артқан [1].

Қашықтан оқу форматы бұрыннан таңсық дүние болмаса да, негізгі орта білім беру ұйымдарында бұрын – соңды қолданылмаған еді. Халықтың қауіпсіздігі мен денсаулығы алғашқы орынға қойылғандықтан, оған қоса карантин кезінде бүлдіршіндер оқу мен тәрбиеден шет қалмауы мақсатында, мәжбүрлі түрде оқу барысын ауыстыру қажеттілігі туындады. Әрине, кез – келген жаңашылдық пен өзгеріс бойға қорқыныш пен сенімсіздік салдарын ұялататыны жасырын емес. Біз де бастапқыда бұл жүйеге қалай бейімделеміз деп біраз тосылып қалғанымыз рас. Оған қоса, мектеп оқушылары сәл ересек, берілген тапсырманы бұлжытпай орындау қабілетіне ие. Ал, мектепке дейінгі мекеме тәрбиеленушілерін бір арнаға тоғыстыру оңай шаруа емес. Алайда, біздің алдымызда бүлдіршіндердің дамуы алғашқы кезекте тұрғандықтан, көп ойланбастан жобаға өзгерістер енгізіп, бағдарлама құрылымын қайта қарап, ата – аналармен тығыз жұмысты бастап кеттік. Әр тәрбиеші топтағы балалардың үй – ішімен тығыз қарым – қатынас орнатып, ғаламтор желісі арқылы алғашқы дәрістер мен оқу – тәрбие ісін бастап та кеттік.

Қашықтан оқыту – бұл жаңа ақпараттық технологиялардың және құралдардың кең спектірін қолдануға негізделген оқытудың синтетикалық, интегралды гуманистік формасы, ол оқу материалын жеткізуге, өз бетінше білім алуға, мұғалім мен білім алушы арасында байланыс орнатуға мүмкіндік береді. Ол нақты уақыт пен белгілі бір кеңістікте болуды талап етпейді, яғни оқудың еркін формасына негізделген [2].

Ақпараттық кеңістіктің алға жылжуы дәл осы кезеңде өзінің айқын көрінісін байқатты. Біз түрлі бағдарламалар мен қосымшаларды басшылыққа ала отыра дереу іске кірісіп кеттік. Себебі, балалар білімнен қол үзіп қалмауы керек. Балабақша - барлық білімнің бастауы екенін ескерсек, олардың күнделікті дамуы үнемі назарда тыс болуы керек. Тәрбиеші ретінде күнделікті атқарылуға тиіс жұмыстар мен тапсырмаларды ата – аналарға жолдап, бірлескен іс – әрекет нәтижесінде бүлдіршіндеріміздің күнделікті үйде уақытын бос өткізбеуін қадағалап отырдық. Балаларды жалықтырып алмау мақсатында күн сайын әдіс – тәсілдер өзгеріске еніп отырды. Қашықтан оқу барысында біз «on-line» балабақша платформасы, WhatsApp мессенджері, Zoom платформасы т.б. арқылы байланысқа шығып, виртуалды білім беруді жалғастырып әкеттік.

«Виртуалды білім беру ортасы – бұл ақпараттық – коммуникациялық технологиялар көмегімен оқу үрдісіне қатысушылардың өзара іс – қимылының ақпараттық кеңістігі. Виртуады білім беру ортасы – бұл тез дамып келе жатқан және көп деңгейлі орта» [3].

Онлайн оқу осыған дейін тәжірибе барысында жүзеге асырылмаса да, оның тиімді тұстары бар екендігі байқалды. Себебі, кейбір бүлдіршін ауырып немесе ауа – райына байланысты, қандай да бір себеппен балабақшадан қалып қойған жағдайда, бағдарламадан қол үзіп бірнеше күн бойы оқу – білім, шығармашылық тұрғысынан өз қатарластарынан кешеуілдеп қалады. Ал, қашықтан оқу барысында бұл мәселе өзінің оңтайлы шешімін таба алмақ. Яғни, ғаламтор байланысы арқылы, ақпараттық технологиялар көмегімен қажет машықты үйренулеріне мүмкіндік бар.

Қашықтан оқытудың артықшылықтары қандай? Осы сауал төңірегінде жауап іздеп көрсек...

- Икемділік – білім алушыға сабақтың орны мен ұзақтығын өз бетінше тандай отырып, өзіне ыңғайлы уақытта оқуға мүмкіндік береді;
- Қамту – оқу ақпаратының үлкен көлемдегі әртүрлі дереккөздеріне бір мезгілде жүгінуді, білім алушылармен және оқытушылармен ғаламтор арқылы қарым-қатынасты қамтамасыз етеді;
- Модульділік-оқуға арналған материалдар модульдер түрінде ұсынылады, бұл жеке қажеттіліктер мен әлеуетті мүмкіндіктерге сәйкес келетін оқу жоспарын құруға мүмкіндік береді;
- Технологиялылық - білім беру үдерісінде ақпараттық және телекоммуникациялық технологиялардың жаңа жетістіктерін пайдалануға жол ашады;
- Әлеуметтік теңдік - білім алушының тұрғылықты жеріне, денсаулық жағдайына және материалдық қамтамасыз етілуіне қарамастан білім алуға мүмкіндік береді;
- Интернационалдылық-әлемдік ақпараттық ресурстарды пайдалануды көздейді [4].

Әрине, мұның бәрі ересек жастағы адамдар үшін өте қолайлы болуы мүмкін. Алайда мектепке дейінгі білім беру ұйымдары тәрбиеленушілері үшін қиындық тудырмайды ма деген мәселе туындайды. «Таяқтың екі ұшы болады» дегендей, қашықтан оқу кейбір ата – аналар үшін қиындық туғызғанымен, өзгелер үшін керісінше өзіндік артықшылықтарын көрсетіп үлгерді. Себебі, көп ата – ана жұмыста, өз баласының бойындағы дарыны мен қабілетін, білімге деген ынтасын байқамауы мүмкін. Бұл жауапкершіліктің басым бөлігін балабақшаға артып, таңертең ерте мекемеге әкеліп, кешке алып қайтып, отбасында одан әрі дамыту, жаттығу жұмыстары жүргізілмейтін кездері болады.

Ал, қашықтан оқу барысында бүлдіршіндердің бұрын байқамаған қырлары ашылып, ата – ана өз балаларын болашақта қай бағытқа бейімдеу қажеттігін аңғарып, бірлескен жұмыстар нәтижесінде отбасылық құндылықтар одан әрі арта түскен тәрізді. Әрине, біз күнделікті жұмыста бүлдіршіндерді назардан тыс қалдырмауға тырыстық. Себебі, карантиннің қанша уақытқа созылатыны нақты белгісіз еді. Ал, балалар болса алдағы уақытта үлкен өмірге қадам басатын, мектеп табылдырығын аттайтын, енді ғана оң – солын танып келе жатқан тұлғалар болғандықтан, қашықтан болса да бар жанымызды салып еңбек етіп, олардың дамуы үшін ат салыстық.

Қашықтан оқыту – бұл жаңа құралдарды, әдістерді, оқыту формаларын, педагог пен тәрбиеленушілердің, оқушылардың өзара әрекеттесуін қамтитын жаңа нақты форма [5].

Әрине, дәстүрлі білім болсын, онлайн оқу болсын, қашықтан білім алу болсын, ең алдымен балалардың дамуын басшылыққа алып, барынша тағылымды тәрбие беруді көздегеніміз абзал.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымы – әр баланың шамшырағын жағып, білім алу дағдыларын қалыптастыратын алғашқы баспалдақ. Сол себепті балғын балдырғандардың болашағының жарқын болуы үшін бар жанымызды салып еңбек етіп, ойната отыра оқытып, оқыта отыра үйретіп, барлық игі жақсы нәрсені бойларына сіңіре білуіміз абзал.

«Біздің мақсатымыз – келер ұрпаққа Қазақстанды тұғыры мығым, экономикасы қуатты, рухы асқақ мемлекет ретінде табыстау және елдік істерді шашау шығармай лайықты жалғастыратын жасампаз ұрпақ тәрбиелеу», [6] деп ел Президенті Қасым-Жомарт

Тоқаев айтқандай, біздің ең басты құндылығымыз ұрпағымызға дұрыс бағыт беріп, түзу жолға бағыттау!

Әдебиет:

1. Полат Е. С. қашықтықтан оқыту: оқу құралы-М.: МЭСИ баспасы / Е. С. Полат, М. В. Моисеева, А. Е. Петров, М. Ю. Бухаркина, Ю. В. Аксенов, Т. Ф. Горбунькова. 1998.
2. Назаренко А.Л. Триада "Учитель-ученик-учебник" в системе дистанционного обучения".// Материалы конференции "Язык и культура". — ТГУ Томск, 2008. — С. 89–95.
3. Қашықтықтан оқыту кезеңіндегі негізгі проблемалар. [Электрондық ресурс]. - Кіру режимі: <https://rosuchebnik.ru/material/distantsionnoe-obuchenie-vybiraem-onlayn-platformu/>
4. Соловов А.В. Мифы и реалии дистанционного обучения // Высшее образование в России №7. 2000.
5. Кузьмина О.В. Новые возможности дистанционного обучения русскому языку. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://waucondastore.com/novye-vozmozhnosti-distancionnogo-obucheniya-russkomu-yazyku/>
6. Егемен Қазақстан, Қасым – Жомар Тоқаевтың «Тәуелсіздік бәрінен қымбат» атты мақаласы, 05 қаңтар, 2021 жыл.

Адамбекова Г.Г., Галкина А.Ю.
ГУ «Отдел образования города Шахтинска»

ПРОЕКТ «ON-LINEБАЛАБАҚША», КАК СРЕДСТВО ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

В педагогическую практику дошкольных организаций с приходом ограничительных мероприятий, связанных с пандемией, ворвались изменения в осуществлении образовательной-воспитательной деятельности. С изменениями в цифровой и образовательных сферах традиционные методы воспитания и обучения утратили свою эффективность. Как показывает практика дистанционное и интерактивное обучение в настоящее время стало неотъемлемой частью системы образования. Оно позволило всем участникам образовательного процесса выйти на новый уровень взаимодействия при котором ребенок совместно с родителями (законными представителями) выбирают время и место занятий, определяют оптимальный объем для познания нового материала.

Дошкольное образование должно отвечать современным требованиям государственного общеобразовательного стандарту Республики Казахстан и общественным запросам, поэтому в дошкольной организации должна быть создана информационно-образовательная среда, способствующая не только продуктивному взаимодействию педагогической общественности с родительской, но и повышающая качество знаний, умений и навыков детей дошкольного возраста не зависимо от их местоположения и времени суток проводимых занятий.

Современные дети раньше, чем начинают ходить и говорить, знакомятся с гаджетами, получая информацию с экранов телефона и компьютера. Поэтому педагогам необходимо идти в ногу со временем, соответствовать статусу человека новой формации, таким образом, внедряемые нами новые инструменты, помогают организовать процесс обучения дома.

Одним из эффективных способов дистанционного обучения в дошкольных организациях города Шахтинска стал проект «On-lineбалабақша» инициированный учебно-методическим центром Карагандинской области для реализации в 2021-2022 учебном году. Проект направлен на создание информационной среды, позволяющей детям заниматься и получать новые знания, находясь на расстоянии, а педагогам беспрепятственно размещать обучающий материал в информационном пространстве.

Идею внедрить новый дистанционный проект «On-line балабақша» поддержали все дошкольные организации города и принялись за его реализацию. На этапе внедрения

данного проекта детскими садами был определен план, методы и формы работы, в основу которого легло положение проекта разработанное учебно-методическим центром.

Самым сложным, оказалось, привлечь родительскую общественность и донести до них необходимость такого обучения. Понятно, загруженность и отсутствие времени у родителей, а у некоторых отсутствие желание выступать в роли педагога не позволяет охватить всех детей, однако, весомая часть родителей откликнулись и стали активными участниками проекта.

Для достижения цели проекта важной составляющей стал выбор информационной платформы, где будет осуществляться сам образовательный процесс. Выбор сделали сами родители совместно с педагогами. Родительская общественность выбирает ту информационную платформу, которая позволяет оптимально и в быстрые сроки осуществить обратную связь. В наших детских садах такими платформами стали социальные сети Инстаграмм, Телеграмм, Фейсбук и Ватцап.

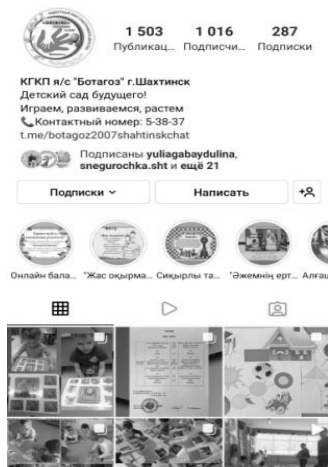
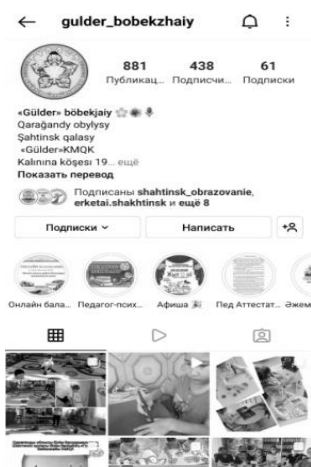
Нашим педагогам в короткое время пришлось осваивать навыки онлайн работы в социальных сетях, навыки дистанционного обучения, они готовили пошаговые видео для изучения самых разных тем: от природных явлений до геометрических понятий, математических действий, знакомства с буквами и развития речи. Активно был задействован сервис Zoom для создания видеозанятия, он интуитивно понятный и не требует установки дополнительных приложений. К занятиям прикладывается раздаточный материал для распечатывания или дополнительного изучения.

Воспитатели договорились вести работу согласно плану, ежедневно педагогами разрабатывались интегрированные занятия, которые включали в себя несколько разделов. Ребятам предлагалось с помощью родителей ответить на вопросы, выучить стихотворение, разгадать загадки, изготовить рисунок, аппликацию, фигуру из пластилина по заданию воспитателя. В качестве обратной связи родители отправляют фотографии или короткие видеоролики о том, как дети выполняют задания, что получается в результате самостоятельной работы. Родители помогают своим деткам учиться и своим примером способствуют адаптации к новому формату.

Детей с особыми образовательными потребностями также не остались в стороне, активное сотрудничество с их родителями показало на практике, что данная работа приносит положительные результаты. Не всегда находится время встретиться родителям со специалистами дошкольной организации, поэтому, для них работает он-лайн консультационный пункт, который создан в целях оказания коррекционной помощи, консультативной поддержки логопеда и психолога, а также корректировки совместной работы.

В процессе дистанционного обучения происходит помощь родителям в развитии своих родительских навыков, позволяет лучше понимать потребности своих детей, бороться со стрессами и улучшать уровень взаимоотношений в семье, подготавливает и настраивает родителей на направленный поиск наиболее эффективных способов помощи их ребенку.

Несмотря на то, что сегодня все дошкольные организации работают в штатном формате, необходимость в такой форме работы осталась актуальной.

На сегодняшний день все дошкольные организации города Шахтинска используют активные окошки для работы с родителями на информационной платформе Инстаграмм. Активные закладки на страницах Инстаграмма позволяют поместить информацию по действующей проектной деятельности организованной в детском саду. Поскольку родители являются активными пользователи этой сети, они имеют возможность постоянно быть в курсе детсадовской жизни и активно участвовать в ней.

Все презентации и информация в рамках проекта «On-line балабақша» доступны для родителей и педагогов в электронной почте Облако. В наше время уже нет такого человека, который не знает, что такое облачное хранилище. Его можно назвать некой виртуальной флэшкой, на которую помещается определенный объем данных. Однако если USB-устройство для доступа к загруженной информации нужно постоянно носить с собой, то к такому сервису (например, Облако Mail.Ru) доступ можно получить и с компьютера, и с мобильного устройства. Пройдя по ссылке, которую мы отправляем им в группы WhatsApp, родители получали задания для занятий дома.

Таким образом, очевидно, что сложившаяся система работы рамках проекта «On-line балабақша» способствует объединению педагогов, родителей и детей на основе общих интересов, привлекает взрослых к проблемам детей, тем самым, способствуя повышению качества образовательного и воспитательного процесса.

Литература:

1. Социально-педагогический проект «ON-LINE БАЛАБАҚША», УМЦ РО Карагандинской области, Караганда, 2021
2. Рекомендации по организации воспитательно-образовательного процесса с детьми дошкольного возраста в период ограничительных мер, связанных с недопущением распространения коронавирусной инфекции, Приложение 1 к приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от «13» августа 2020 года № 345

Адиева А.А.

Жаңаарқа ауданы, «Ақерке» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУ САУАТТАЛЫҒЫН АРТТЫРУДЫҢ ТИІМДІ ЖОЛДАРЫ

Біздің қоғамның басым мәселелерінің бірі баланы оқуға баулу болып табылады. Өкінішке орай, ақпараттандыру ғасырында балалардың кітапқа деген көзқарасы өзгерді, оқуға деген қызығушылық төмендей бастады. Мектепке дейінгі жаста балалар кітапты теледидар мен компьютерлік ойындарды көруді жөн көреді. Нәтижесінде оқушыларға кітап ұнамайды, оқығысы келмейді.

Біз, ересектер, әдебиет әлеміне жас оқырмандардың жолсерігі болып табыламыз. Бұл баланың нағыз оқырман бола ма, әлде мектепке дейінгі балалық шақта кітаппен кездесу оның өміріндегі кездейсоқ, маңызды емес эпизод бола ма, бізге байланысты.

Сауатты оқырманды тәрбиелеу-әрқайсысы өз міндеттеріне сәйкес келетін бірқатар кезеңдерден тұратын ұзақ процесс. Бұл процесстен мектепке дейінгі балалық шақты алып тастау мүмкін емес, өйткені ол әдеби білім берудің келесі кезеңдерімен байланысты және оларды көп жағдайда анықтайды. "Сауатты оқырман" ұғымы мектепке дейінгі жастағы балалар үшін шартты болып табылады, өйткені баланың өзі осы кезеңде оқи алмайды және оған оқитын тыңдаушы болып табылады.

Осыған байланысты балаларды көркем әдебиетті оқуға тарту туралы шешім қабылданды және мектеп жасына дейінгі балаларда оқу сауаттылығын қалыптастыру бойынша міндеттер қойылды:

- тақырып бойынша педагогикалық әдебиеттерді, интернет-ресурстарды зерттеу;

- оқуға деген қызығушылық пен сүйіспеншілікті ояту, балалар кітаптарын өз бетінше оқуға деген қызығушылықты тәрбиелеу;
- оқу сауаттылығы мәселелерінде отбасының құзыреттілігін арттыру, үйде оқу дәстүрін қайта жаңғырту;
- балалардың оқу сауаттылығын қалыптастыру бойынша дәстүрлі педагогикалық тәсілдер мен жұмыс нысандарын жаңарту және жаңаларын енгізу;
- тәрбиеші мен ауыл кітапханасының өзара іс-қимылы арқылы білім беру процесін интеграциялаудың практикалық мүмкіндіктерін кеңейту.

Осы бағыттағы жұмысында дәстүрлі емес (әдеби викториналар, кештер, мерекелер, мәнерлеп оқу конкурстары, кітап көрмелері) және дәстүрлі емес (тақырыптық клуб сағаты, бірлескен театрландырылған қойылымдар) жұмыс түрлерін пайдаланды.

Әдеби викториналар-белгілі бір білімді, белгілі бір тақырып бойынша балалардағы идеяларды қажет ететін мектеп жасына дейінгі балалармен интеллектуалды жұмыс түрі. Әдеби викториналардағы көңілді және танымдық тапсырмалар балаларға балалар әдебиетінің алтын қорын құрайтын шығармалар беттеріне қызықты саяхат жасауға, ал мұғалімдерге өз оқушыларының көкжиектерінің даму дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді. **Викториналар**-бұл балалардың ғана емес, ересектердің де сүйікті ойын-сауығы, демек, ортақ қызығушылық бірлескен ойын-сауықта тек оң нәтиже береді.

Біздің топта ең көп сұранысқа ие:

- балаларға арналған театрландырылған қойылымдар мен шығармаларды драматизациялау ("Мақтаншақ қыз", "Түлкі мен қоян", "Алтын сақа", «Толағай» және т. б.)
- театрдың әр түрлі түрлері (көлеңкелі, бибабо, қуыршақ, үстел және т. б.)
- балалар жазушыларының шығармалары бойынша тақырыптық демалыстар (А. Құнанбаев, Ы.Алтынсарин және т. б.)

Оқырмандар сайысы әдеби поэтикалық шығармаларға жағымды эмоционалды қатынасты қалыптастыруға, көркем және поэтикалық сөз арқылы мектеп жасына дейінгі балаларда сөйлеудің экспрессивті бөлігін қалыптастыруға мүмкіндік береді. Мұндай іс-шаралар балалардың әлеуметтенуіне ықпал етеді, қарым-қатынас шекарасын кеңейтеді, сондай-ақ ортақ іске қатысудан қуаныш әкеледі.

Оқырмандар сайысы-бұл баланың өміріндегі түрлі-түсті сәт, оның әсерін байытып, шығармашылық белсенділікті дамытады. Олар жан-жақты дамуға ықпал етеді, әртүрлі өнер түрлерімен таныстырады, қуанышты сезімдерді оятады, көңіл-күй мен өміршеңдікті арттырады.

Осы бағыттағы жұмыста ҚОББД ОӘО ұйымдастырған сауаттылықтар апталықтары аясында біздің бөбекжайда ағымдағы жылдың қараша айында 8-11 күндер аралығында «Кел, балалар оқылық!» оқу сауаттылық апталығы өткізілген болатын. Онда біз балалармен, ата-аналармен көптеген іс-шаралар өткіздік. Оның ішінде кітаптарға арналған көрме, «Әжемнің ертегісі» әлеуметтік жобасы аясында ертегілер бұрыштарын, халық ертегілерінің желісі бойынша пазлдар жасау, ҰОҚ, ата-аналармен фотокөрме, А.Құнанбаевтың «Күз» өлең оқу сайысы ұйымдастырылып, барлық іс-шаралар инстаграм парақшамызға хэштег арқылы салынып отырды.

Балалардың оқуға деген қажеттілігін ояту үшін отбасымен өзара әрекеттесу қажет. Біздің жұмысымызда балалар ата-аналарымен бірге "менің сүйікті ертегім", "Күз, Күз, сен қайда жүрсің?" тақырыптарында кітаптар шығаратын "өз қолдарыңмен кітап" байқауын қолданамыз.", "Менің сүйікті ойыншықтарым". Ата-аналар балаларымен бірге ертегілер мен суреттер ойлап тапты. Бұл форма оқушылар мен олардың ата-аналарын алдағы оқуға қызықтыруға, іздеу атмосферасын құруға, сондай-ақ мектеп жасына дейінгі балалардың шығармашылық қабілетінің шекарасын кеңейтуге мүмкіндік береді. Жас топтан бастап ата-аналардың қатысуымен балалардың бірлескен театрландырылған қойылымдары баланың жалпы мәдениетін арттыруға және сауатты оқырманның алғышарттарын, қазіргі әлемде оның мінез-құлқының дұрыс моделін қалыптастыруға ықпал ететін маңызды элемент болып табылады.

Ата-аналар үшін "Отбасылық шеңберде әдеби ойындар", "Баламен бірге оқимыз", "Балаға мәнерлеп оқимыз және айтамыз"кеңестері өткізілді. Топта ата-аналарға арналған

"Үйде оқымыз" бұрыштары құрылды, онда ата-аналар отбасылық оқуға арналған кітаптарды алып, әдеби шығармалар бойынша тәрбиешіден кеңес ала алады.

Балада оқырманды тәрбиелеу үшін ересек адам кітапқа қызығушылық танытуы керек, оның адам өміріндегі рөлін түсінуі керек, мектеп жасына дейінгі балаларға ұсынылған кітаптарды білуі керек, кітап туралы қызықты сөйлесе білуі және жұмысты талдауға көмектесуі керек.

Жүйелі оқу- мектеп жасына дейінгі бала үшін жүйелі тыңдау әлемді танудың тиімді құралы болып табылады. Аудиоформаттағы кітаптарды бірге тыңдау балалардың әдеби шығармаларды түсіну, оқығанын бағалау және түсіндіру қабілетін дамытады, сөйлеудің үйлесімді және лексикалық– грамматикалық жақтарын дамытады.

Әдебиет:

1. «Азбука общения» (для детей от 3 до 6 лет) Шипицина Л. М., Нилова Т. А., 2004 г., Изд.: Детство-пресс
2. «Добрые досуги по произведениям детских писателей» Белоусова Людмила, 2004 г., Изд.: Детство-пресс
- 6.«Знакомим дошкольников с литературой» О.С.Ушакова, Н.В.Гавриш М.,Т.Ц.1999г.;
7. «Методика работы со сказкой». Рыжова Л.В. СПб: Детство-Пресс, 2012.

Айдарханова Г.О.

КГКП ясли-сад «Балдәурен», город Сатпаев

ВОСПИТАНИЕ ПАТРИОТИЗМА У БУДУЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ КАЗАХСТАНЦЕВ В КОНТЕКСТЕ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ»

Дети не осознают в полной мере и не понимают глубины многих событий и фактов нравственно-патриотического воспитания. Но при их осмысливании у дошкольников формируются ценные ориентиры на гражданственность, патриотизм, трудолюбие, правильный ритм жизни. Малыши начинают понимать, что Отечество станет сильным и независимым, если все, в том числе и они, постараются укрепить его могущество и силу.

Гражданско-патриотическое, правовое и культурное воспитание призвано сформировать позицию гражданина и патриотизм, понятие национального самосознания; обеспечить ученику полноту знаний в сфере правовой и политической культур, а также привить социальную и религиозную толерантность, которые являются основной стабильности любого общества.

Все перечисленные черты и качества личности строятся на одном начале - начале гуманизма. Гуманизм подразумевает под собой уважительное отношение ко всем людям, независимо от их социального и материального положения, а также гуманность и человечность по отношению к ним. Помимо гуманизма особая роль отводится любви к родному языку, уважению к нему, к истории и обычаям своего народа. Необходимо из поколения в поколение передавать ценности и традиции, присущие народам Казахстана [2].

В современном мире особенно важным стала и другая сторона формирования сознания ребенка - его правосознание. Необходимо применить меры по повышению готовности молодежи и подрастающего поколения противостоять противоправным деяниям, влияющим на их сознание.

Сейчас проблема патриотического воспитания детей является одной из наиболее насущных. Все дело в том, что на самостоятельную жизнь человека и его будущий образ жизни влияют впитываемые с детства установки, принципы и убеждения, формирующие его мировоззрение. От всего этого зависит, будет ли человек чтить и любить историю своей страны, будет ли уважать закон или нарушать его. Становление личности ребёнка и превращение его во взрослого сознательного человека напрямую зависит от того, какие люди его окружают. Так, например, родители являются первичным институтом социализации и влияют на своего чадо наиболее сильно. Поэтому так важно проводить с ребенком познавательные и интересные беседы о Родине, о любви к ближним, об уважении,

хорошем отношении к природе, к городу, стране. Если объединить все сказанное, получится слово «патриотизм» - чувство глубокой любви и уважения к Родине, стремление сохранять и приумножать ее культурные и природные ценности, способствовать её развитию [1].

В дошкольном возрасте у детей наиболее активно развивается эмоциональная сфера, благодаря чему они довольно восприимчивы к информации, легко все запоминают, воспроизводят, а также интересуются всем, что им рассказывают старшие. Первое место, за пределами дома, в котором ребёнок проводит большую часть своего времени — это детский сад. Именно там закладываются основы для последующего роста личности. В детском саду ребенок узнает о том, как важно беречь природу, делает свои первые представления об окружающем мире, формирует отношение к людям, животным и даже вещам. Многое зависит от воспитателей, которые должны сделать процесс познания мира не только полезным, но и увлекательным, с яркими примерами и правильными ценностно-ориентированными установками. Патриотично настроенный воспитатель даст детям правильное направление развития, научит детей ценить свою Отчизну.

В основе образовательного процесса дошкольного учреждения лежит необходимость развития у ребёнка нравственных чувств.

Для успешного и целенаправленного развития патриотического воспитания в Казахстане реализуется ряд важных государственных проектов, такие как :«Рухани жаңғыру». Они ориентированы на возрождение и сохранение культурных ценностей казахстанцев. При этом учитывается и глобализация, и происходящие в мире современные процессы. Также программы призваны повысить конкурентоспособность Казахстана на мировой арене, сохранить национальную идентичность и популяризировать мысль о важности и необходимости знаний.

Данная работа направлена на формирование патриотического духа и воспитание у молодого поколения заботы о родном крае, к природе, положительного отношения к истории и культурно – историческим памятникам; создание необходимых условий для духовной самореализации.

Начиная с дошкольного возраста, у детей появляются первые предпосылки формирования патриотизма и личности гражданина своего государства и Отечества.

Затрагивая основные аспекты реализации программы «Рухани жаңғыру» в КГКП Я/с «Балдәурен» был проведён ряд мероприятий, которые были направлены на формирование нового патриотического сознания. Согласно плану воспитания казахстанского патриотизма было проведено мероприятие «Ак жол», на данном мероприятии прозвучали стихи о Родине, о познании себя, о нравственности. Дети исполнили танец «Минутки счастья». Завершилось мероприятие исполнением песни «О дружбе».

На занятиях дети приобретают такие умения и навыки, как: наблюдать, сравнивать, замечать происходящие изменения, выполнять творческие задания и строить взаимоотношения с окружающими. Так, например, на занятии по теме: «Моя родина – Республика Казахстан» дети получают знания о нашей стране, народах, живущих в ней, о ее природе.

Сейчас в КГКП я/с «Балдәурен» реализован мини-музей, посвящённый предметам казахского быта, казахским игрушкам. Проводятся концерты, где дети читают стихи, посвящённые Казахстану. Также отмечаются национальные праздники, такие как: Наурыз, День Независимости, День Столицы и др.

Формируя у дошкольников знания о национальных традициях и обрядах казахского народа, приобщая к традициям, углубляя и расширяя знания детей о национальной культуре Казахстана, мы воспитываем у детей интерес, уважение и любовь к прошлому и настоящему своей Родины. Важно, чтобы дети знали, что своя страна известна различными историческими фактами, традициями, памятниками, своими героями, и лучшими людьми. Также подводить детей к пониманию, что Родина чтит своих героев, отдавших жизнь за мир и покой людей. Их имена увековечены в названиях улиц, площадей, в их честь воздвигнуты памятники.

Воспитывать и формировать патриотизм, необходимо уважением к правам и свободам государства. Поэтому трудно переоценить роль в этом процессе детских дошкольных учреждений, которые с каждым годом все активнее включают в свою работу проведение

мероприятий по формированию патриотического сознания граждан. Не один год нужно работать в этом направлении: воспитание основ гражданственности, уважения к правам и свободам, духовное развитие личности является разносторонним и длительным процессом, который охватывает человека в разных областях его деятельности.

Участие в этом процессе должны принимать и общество, и семья, и образовательные учреждения. Только общими усилиями можно воспитать поколение детей, которые станут основой духовно – обогащенной нации.

В завершение исследования следует отметить, что каждый человек должен иметь дух патриотизма, который, несомненно, требует формирования, прививания и развития. И делать это важно, прежде всего, с ранних этапов развития детей.

Литература:

1. Бейсембаева Ш.А. Патриотическое воспитание школьников на основе сотрудничества семьи и школы. - Астана, 2013. - С. 29-33.
2. Синягина, Н.Ю. О патриотизме и воспитании патриота [Текст] / Н.Ю. Синягина // Воспитание школьников. – 2011. – №1. – С. 23 – 26.
3. Ладонина, Ю.А. Сопровождение деятельности педагогов в рамках патриотического воспитания [Текст]/ Ю.А. Ладонина // Справочник старшего воспитателя ДУ. – 2012. – №10. – С. 4 – 13.
4. Патриотическое воспитание. Шаламова Е. // Ребёнок в детском саду. — 2009. — № 6.

Акашева А.Х.

Теміртау қаласы «Ақтілек» бөбекжайы КМҚК

ЖАБЫСТЫРМАЛЫ ОЙЫНДАР АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ АБСТРАКТЫЛЫ ОЙЛАУЫН ДАМУ

Ойын - мектеп жасына дейінгі балалардың білім мен білік дағдыларын қалыптастыруда негізгі қызметті атқарады. Мектепке дейінгі кезеңде ойынның алатын орны ерекше. Балалардың негізгі іс-әрекеттерінің бірі болып саналатын ойын арқылы баланың қызығушылығы дамиды, байқағыштық қасиеттері артады, топтағы достарымен еркін қарым-қатыста болуға үлесін тигізеді. Бір сөзбен айтқанда ойын арқылы бала өсіп, дамиды. Ағылшын философы Герберт Спенсердің айтуы бойынша, ойын көзі күштердің көптігі. Өмірде жұмсалмаған. Еңбекке жарамсыз артық күштер ойын арқылы шығып кетеді, - деген.

Ойын - белгілі бір мақсатқа бағытталған, сонымен қатар балаға берілетін білімнің негізгі құнды аспектісі болуы керек. Ол дегеніміз оқыту мен тәрбиелеу барысында бағдарлама талаптарына сәйкес, ойын түрінде ұйымдастыра отырып, баланың логикалық ойлауын, қиялын арттыруға бағытталған болуы тиіс.

Бүгінгі таңда ата-аналарға да, мамандарға да көптеген пайдалы құралдар мен ойыншықтар сатылады. Бірақ біз өз қолымызбен жасалған ойын ерекше құнды екенін білеміз. Мұндай ойындар бар ықыласпен, махаббатпен жасалынады, сондықтан олар түрлі-түсті және өз қалағанымыздай ашық болып шығады. Мұндай ойындар мектеп жасына дейінгі балалар үшін де өте маңызды. Қазіргі уақытта қолдан жасалған кең сұранысқа ие ойындардың бірі - жабыстырмалы ойындар екені бәрімізге мәлім. Мен де өз жұмысымның маманы ретінде баланы жан-жақты дамытуда өз іс-тәжірибемде жабыстырмалы ойындарды кеңінен қолдана бастадым.

Жабыстырмалы ойындарды - үстел үсті ойындар қатарына жатқыза аламыз. Бұл ойындарды іс-әрекеттің барлық түрлерінде қолдануға болады: ұйымдастырылған оқу қызметтерінде, педагогтің балалармен бірлескен іс-әрекетінде, балалардың өзіндік іс-әрекетінде, баламен жеке жұмысты ұйымдастыру кезеңдерінде қолдануға болады. Мұндай дәстүрлі емес білім беру ойындары балалардың қызығушылықтарын, зерттеу және шығармашылық ізденіс қабілеттерін, оқуға деген ынтасы мен қабілеттерін дамытуға көмектеседі.

Жабыстырмалы ойындар - мектеп жасына дейінгі балаларды жан-жақты дамыту құралы болып табылады.

Жабыстырмалы ойынның дамыту аймағы – балалардың танымдық ойлауын дамыту, қызығушылығын арттыру, оқуға деген ынтасын ояту болса, онда ойындар осы мақсатқа жетудің бір құралы деп айтуға болады. Жабыстырмалы ойын арқылы қолдың ұсақ моторикасын, сөйлеуді, зейінді, есте сақтауды дамытуға, сондай-ақ логикалық және балаға салыстыруды үйретуге, психикалық сапаларды, тапқырлық, зеректік, есептеу, математикалық қабілеттерін дамытуға, баланың ойын ұштай түсіп, ұстамдылыққа, еңбектене білуге тәрбиелеуге болады.

Баланың жан-жақты болуы, негізгі қалауы мектепке дейінгі ұйымда қалыптасады, әсіресе мектепке дейінгі ұйымда әр тәрбиешінің мақсаты, міндеті баланың оқуға, танып білуге деген қызығушылығын ояту.

Мен де жоғарыда айтып кеткендей, балалардыңтындауға деген, ойлауға, ойнауға қызығушылығын қалай оятсам екен деген мақсатпен, күнделікті оқу қызметінде қолдануға болатын дәстүрлі емесойын түрлерін ойлап табуды мақсат еттім.Ғаламтор желісінде кеңінен таралып жатқан жабыстырмалы ойын түрлеріне қызығушылық таныта бастадым. Олардың жасалу жолын зерттей түстім. Кейінірек олардың тек орыс тілінде өте көп кездестінін аңғарып, қазақ тілінде жабыстырмалы ойындарды жасауды мақсат еттім. Ең алғашқы ойындарымды тек PowerPoint(перезентация) арқылы жасай бастадым. Мәселен, «Шалқан», «Бауырсақ» ертегілерін ойын алаңымен, ойынға керекті ертегі кейіпкерлерін көлеңке арқылы жабыстыру ойынын құрастырдым. Тәжірибе жинақтай келе Инстаграм парақшасында жабыстырмалы ойындардың басқа да түрлерімен танысып, өз іс тәжірибеме қосуды жөн санадым. Мысалы, фотошоп бағдарламасы арқылы жасалатын жабыстырмалы ойындар.

Сол себепті фотошоп үйрену үшін әр түрлі каналдардан апталық курстардан өтіп, білімімді кеңейттім. Жабыстырмалы ойындарды жасау кезінде олардыңсапасына жіті назар аудардым.Сондықтан да сапалы материалдарды қолдану нәтижесінде олар судан, қатты мыжылудан қорықпайтын, көп реттік ойын, ойыншық болып саналады.Ойын баланы да, ересек адамды да қамтиды, оларды өзара әрекеттесуге, бірлесіп жасауға болады.

Жабыстырмалы ойындардың тағы бір ерекшелігі –оларды тек сөйлеуді дамытумен ғана емес, сонымен қатара таным саласында сандарды, пішіндерді, түстерді ажырата білумен қатар, жемістер, көкеністерді ажырату,жаратылыстану ұйымдастырылған оқу қызметі барысында үй жануарлары, жабайы жануарлар және тағыда басқа салаларды қамтып, әр түрлі тақырыпта жабыстырмалы ойынды тиімді қоладнуға жасауға болатынын түсіндім.

Қазіргі таңда өзімнің авторлық ойындарымды құрастырып, жеке инстаграм парақшамды аштым. Ондағы мақсатым ойындарды тек өзім ғана қолданбай, әріптестеріммен, ата-аналармен бөлісу. Қолдану аясын кеңейту.

Жабыстырмалы ойынның негізгі міндеттері:

- ✓ Математикалық қасиеттер мен қатынастарды білудің сенсорлық тәсілдерін дамыту;
- ✓ Сөздікті кеңейтуге және байытуға, үйлесімді сөйлеуді дамытуға ықпал ету;
- ✓ Көру, есту, тактильді-моторлық қабылдауды дамыту; қиял, кеңістіктік ойлау;
- ✓ Қол мен көзді үйлестіруді жақсарту; қолдың ұсақ моторикасын дамытуды жалғастыру;
- ✓ Балалардың тәуелсіз ойын тәжірибесін байытуға ықпал ету.

Қазіргі уақытта кең қолданыстағы бірнеше өзім жасаған жабыстырмалы ойындарға қысқаша сипаттама бере кетсем.

Мәселен, «Көлеңкесін тап» ойыны. Бұл ойын арқылы бала ойын алаңындағы көлеңкеге қарай ойланып, жабыстырмалы арқылы тапқан бейнені сәйкестендіре алады.

«Көлеңкесін тап» жабыстырмалы ойыны

«Ертегімен танысу» жабыстырмалы ойыны – оқыған ертегіні пысықтау кезеңінде өте тиімді ойын түрі деуге болады. Себебі бала ертегімен танысып, оның мазмұнын түсінген соң, арнайы ойын алаңында кейіпкерлерді жылжыту арқылы ертегіні мазмұндауына болады.

Ертегілер елінде» жабыстырмалы ойыны.

«Жартысын тан», «Сыңарын тап», «Пішіндерді сәйкестендір».

Аталған ойындарды қолдануда мен міндетті түрде ойындардың жеңіл және күрделілігіне қарай баланың жас ерекшеліктерін міндетті түрде ескеремін. Сондай-ақ ойындардың эстетикалық әрленуіне, ашық түсті болуына, көрнекіліктердің бала назарын ауратындай қызықты болуына да мән беремін.

Әр салаға, мақсатқа бағытталған авторлық ойындарымның толық түрлерімен танысып көру үшін, инстаграм парақшамның сілтемесін және QR-кодты әріптестеріме ұсынуды жөн санадым.

https://www.instagram.com/p/CXYR1uTgJLv/?utm_source=ig_web_copy_link

Әдебиет:

1. Богуславская З.М., Смирнова Е.О. Мектепке дейінгі жастағы балаларға арналған дамыту ойындары. – М., 1991.
2. Колесникова Е.В. 3-4 жас балаларына арналған математика. – М., 2008.
3. Никитин Б.П. Дамытушы ойындар. – М., 1994.
4. https://ustaz.kz/materials/word/didaktikalyq_oiyндar_arqyly_balalardy_qarapaiym_matematikal_yq_tusinikterdi_qalyptastyry-14062.html
5. https://ust.kz/word/kitapsa_didaktikalyq_oiyндar_jinagy-68377.html
6. <https://videouroki.net/razrabotki/didaktikalyk-oiyндar-zhinag-y.html>
7. <https://www.maam.ru/obrazovanie/igry-na-lipuchkah>

ПРИБЛИЖЕНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ТРАДИЦИОННЫМ ЦЕННОСТЯМ, КАК К ОСНОВЕ ПРАВСТВЕННО-ДУХОВНОГО И ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ

Сегодня тема, которая не перестает быть актуальной – патриотическое воспитание. Воспитание чувства патриотизма у дошкольников - процесс сложный и длительный. Уровень представлений детей о патриотизме во многом зависит от того, какое содержание отобрано воспитателем, какие методы и приемы используются, как организована предметно-развивающая среда в группе. Задачи, стоящие перед педагогами – это воспитание гражданственности и патриотизма, любви к своей Родине, понимание сущности и значения государственных символов, уважение к истории, культуре, обычаям и традициям казахского народа.

Одной из главных задач, которую мы поставили перед собой - углубленное изучение истории родного края, его обычаев и традиций, с активным использованием государственного языка на занятиях и в повседневной жизни. Работа начиналась с самого близкого и доступного детям понятия: «Кто такой я?», «Мое имя», «Мой дом, моя семья», «Мой город», «Моя Родина –Казахстан». У казахов существует обычай «Есим кою, ат кою» – имя наречение. Исполнение обряда поручают самым уважаемым людям, которые не только нарекают ребенка тем или иным именем, но и благословляют его. Перед проведением занятия «Кто такой я», «Мое имя», родителям было дано задание представить в виде красочно оформленного листа, на котором родители должны представить своего ребенка: что означает имя ребенка, почему было выбрано именно это имя, или кто из родственников его выбирал; как можно ласково, по-разному, произнести имя. У родителей получились замечательно оформленные листы.

Для формирования знаний детей о своих родителях и воспитания уважения к старшим была проведена дидактическая игра «Расскажи о своей семье» (используя фотографии). Детям предлагается поиграть в новую для них игру, объясняются правила: «Я буду показывать фотографии, на которых запечатлена ваша семья: дедушки, бабушки, мамы, папы, во время работы, дома, на отдыхе, на празднике. Тот, кто узнает свою семью, рассказывает о своих близких: кто изображён на фото; за что вы любите своих родных; как помогаете им, какие соблюдаете традиции». Данная игра воспитывает в детях уважение к своим близким, желание оказывать помощь, формирует знания детей о родителях.

С помощью родителей оформили в группе мини-музей «Юрта», где собрали национальные предметы быта. Дети сами были экскурсоводами, рассказывали об этих предметах. Приобретена мебель для юрты в национальном стиле: бесік, дастархан, сандык, каждый предмет используется для игры и на занятиях. Заботливыми руками бабушек, мам сшиты корпе, национальная одежда для девочек и мальчиков постельные принадлежности для кукол. Изготовление родителями своего семейного древа еще раз доказала, что родители заинтересованы, и у них интерес к своей генеалогии.

Новые задачи, поставленные перед нами сейчас, невозможно решить только в рамках традиционной педагогики. Хотелось бы предложить коллегам те инновационные технологии, которые мы используем в своей работе. Применение ИКТ позволяет повысить мотивацию детей в данной работе. Так, в вопросе развития патриотизма, большое значение уделяем изучению государственного языка. В связи с этим, часто используем в своей работе электронный планшет, в котором создали специальную папку с большой подборкой серий познавательного мультфильма «Изучаем казахский язык с Диной и Даником». Это цикл коротких, ярких и интересных мультфильмов, помогающий в изучении государственного языка по многим лексическим темам.

Важную роль в формировании патриотических суждений и оценок у детей играет художественная литература, которая привлекает ребенка не только своей яркой образной формой, но и смысловым содержанием. При рассказывании сказок или эпосов часто

используем на занятиях такой прием, как «Алгоритм» или «Запутанные события». Очень интересная и действенная форма работы, при которой дети запоминают последовательность и содержание повествования. Например, на казахском народном эпосе «Қобланды Батыр» был использован приём «алгоритм», были подготовлены множество сюжетных картинок по содержанию данного эпоса, после чтения (в упрощенном и сокращенном его варианте), просмотра мультфильма, предлагаем детям сюжетные картинки по сказке, которые они должны разложить в определенной последовательности. Приём «запутанные истории», например, применяли на одной из казахских народных сказок «Лиса и коза». Используя сюжетные картинки, путаем действия главных героев. Дети должны рассказать правильное содержание сказки.

Еще одним инновационным методом является использование дидактического пособия «Круги Луллия», которые представляют собой набор соединенных между собой кругов или колец по типу пирамидки. Нельзя не отметить и универсальность игрового материала. Детям очень нравится это пособие, которое используем для изучения, национальных орнаментов или национальной одежды. Например, на верхнем круге расположены национальные орнаменты в схематичном изображении, детям надо найти орнамент в цвете, ромбик – верблюжий глаз, значит, дети двигают верхний круг, чтобы ромбик стал напротив верблюда.

Широко интегрируется в воспитательно-образовательный процесс технология критического мышления. К примеру, в работе мы используем стратегию «Мозговой штурм» по разным темам, но приоритет отдаем региональному компоненту, где дети быстро отвечают на вопросы. Еще одна стратегия- «Кластер»–графическая форма, когда выделяются смысловые единицы, которые дети фиксируют в виде фотографий или схем с обозначением всех связей между ними. Используем кластеры на тему «Традиции и обычаи», «Части юрты» и «Убранство юрты». Стратегия Кубик Блума - это кубик, выпавшие грани которого указывают на вопросы, составлены по таксономии Блума – от простого к сложному: на знание, понимание, применение, анализ, синтез и оценку. Например: Предмет- Сандык.

1. Цвет красный, форма прямоугольная, маленький.
2. Он похож на чемодан. Отличается материалом.
3. Напоминает ящик.
4. Сделан из дерева.
5. Он стоит в юрте. Используется для хранения вещей.
6. «За»- это нужная вещь в юрте. «Против»-очень тяжелый.

В рамках инновационного проекта «KREATивность» используем методику SCAMPER, которая предполагает модификации: заменить что- то например компоненты, материал, людей, добавить новые элементы, изменить форму, цвет, применить для чего то другого, перевернуть найти применение в чем то противоположном. Это может быть любой предмет (кастрюля, книга, карандаш, пуговица, расческа, пылесос, мяч и т.д.). Проводя с детьми метод SCAMPER с предметом «Казан», дети сделали его деревянным для хранения кумыса, использовали как утюг. Добавили носик, ручки – превратили его в большой чайник. Использовали как холодильник, если наполнить его продуктами и насыпать лед. Перевернули и сделали стол. А в конце поменяли материал, форму и превратили его в аквариум.

В рамках реализации УМЦ РО проекта «Әжемнің ертегісі» при ознакомлении детей с казахскими народными сказками, организовывали образовательные ситуации с использованием атрибутов «Әдемі қалташа» или «Сиқырлы сандық». После прочтения каждой сказки дети рисовали сказочных героев, делали яркие книжки-малышки, разыгрывали небольшие сказочные произведения. Совместно с родителями организовывали онлайн – вечера чтения бабушкой казахских народных сказок, которые родители записывали на видео, а мы демонстрировали детям в группе, размещали видео в инстаграмм. Родители, заинтересовавшись данным проектом, помогли пополнить кукольный театр недостающими героями казахских сказок, сделали новую ширму.

При системной работе, можно говорить о положительных результатах: по результатам мониторингового обследования уровень знаний детей по патриотическому воспитанию в старшем возрасте повысился на 31%, а в дошколе уже на 35%. Исходя из

вышеуказанного, можно сделать вывод, что новые технологии дают толчок развитию новых форм и обновлению содержания традиционных видов деятельности, обогащают воспитательно-образовательный процесс, способствуют повышению качества и эффективности работы в данном направлении.

Литература:

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 08.01.2021г.).
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения (Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 5мая 2020 года № 192).
3. Новицкая М.Ю. Наследие. Патриотическое воспитание в детском саду. 2003год.

Акимжанова Б.К.

Саран қаласы, «Аленушка» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ

Инклюзивті білім беру (фр. *inclusif*-лат.*include*-қорытындылаймын, қосамын)-жалпы білім беруді дамыту процессі, ол ерекше қажеттіліктері бар балалар үшін білім алуға қолжетілімділікті қамтамасыз ететін, барлық балалардың әртүрлі мұқтаждарына бейімделу тұрғысынан барлығы үшін бңлңм алуға қолжетілімділікті білдіреді. Ерекше балаларды, мүгедек балаларды және ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балаларды мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуға қосу инклюзивті білім беру деп түсініледі. Инклюзивтік білім беруді іске асыру кезінде әр баланың ерекше білім беру қажеттіліктері назарға алынуға және ескерілуге тиіс. Бұл білім беру қажеттіліктері баланы тексеріп, баланың жеке ерекшеліктері мен мүмкіндіктерін анықтағаннан кейін анықталады. Даму мүмкіндігі шектеулі балаларды жабық интернаттарға емес, қарапайым балалбақшаларға мен мектептерге беруге болады. Бұл инклюзивті білім деп аталады.

Қалыпты дамып келе жатқан құрдастар арасында оқыту және тәрбиелеу ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаға қалған балалар сияқты қарапайым сезінуге, өз қабілеттерін, талантын дамытуға және ең бастысы қалыпты балалармен қарым-қатынас ортасына ие болуға мүмкіндік береді. Балалбақшадағы барлық педагогтардың ерекше білім беру қажеттіліктері балаларға қатыстыбірлескен іс-әрекетінің мақсаты- баланың дамуына ұмтылу, оның коммуникативті мүмкіндіктерін дамыту, құрдастар ұжымына бейімделу, оның әлеуетті мүмкіндіктерін дамыту және әлеуметтік байланыстар тәжірибесін алу, сонымен қатар даму кемшіліктерін түзету. МДҰ-ға инклюзивті білім беру жағдайында түскен бала өзінің жеке оңалту бағдарламасына сәйкес оқуы тиіс.

Денсаулығында елеулі проблемалары бар жүз мыңнан астам бала біздің елімізде тұрады және біздің қолдауымызға мұқтаж. Олардың проблемаларын еңсеру жолдарының бірі -2008 жылы Қазақстан қол қойған мүгедектердің құқықтары туралы конвенцияда айтылған инклюзивті (қолдауымен білім беру жүйесінің басшылары үшін «инклюзивті білім беру: халаралық практика және Қазақстанда іске асыру жолдары» тақырыбы бойынша дөңгелек үстел бағдарламасы жұмыс істейді. Қазақстанда инклюзивті білім беру дамытуда мүдделі тараптарды ақпараттық қолдану шеңберінде www.inclusion.kz сайт базасында интернет –жоба жүйесі іске асырылуда.

Қазақстанда басқа Орталық Азия республикаларымен салыстырғанда инклюзивтік білім беруді енгізу процесі мүмкіндігі шектеулі балалардың өздерін тең сезінуі үшін қолдан келгеннің бәрін жасайды.

Кадрларды тиянақты дайындаусыз инклюзив мәселесін шешу мүмкін емес. Әр түрлі педагогикалық мамандар: педагог-психолог, логопед, дефектолог, музыкалық жетекші түзету-дамыту көмегін жан-жақты көрсету арнайы дайындыққа ие болуы керек, ерекше балалардың жетістіктерін қалай бағалау керектігін білуі керек.

Олардың басты міндеті-түзету педагогикасымен айналысатындарды оқыту сапасы. Шынында да, бүгінгі балалар 10-20 жыл бұрынғыдай емес: әлем өзгеруде, компьютер біздің өмірімізге нық кірді, жаңа байланыс құралдары пайда болды.

Мемлекеттің басты міндеті ғылыми-педагогикалық қоғамдастық пен жалпы қоғам арасында ақпараттық-ағартушылық жұмыс жүгізу болып табылады. Нормативті-құқықтық базаны, оқыту материалдарын құру, оқытушылар құрамын даярлау, инклюзивті білім беруді енгізудің отандық және шетелдік тәжірибесін зерделеу.

Бейімделген білім беру бағдарламаларын жүзеге асыратын топтарда жұмыс істеу үшін педагогтарға балалардың ерекшеліктерін білу. Ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалардың әр санатында ортақ ерешеліктер бар, бірақ сонымен бірге әр баланың жеке қосымша ерекшеліктері болуы мүмкін. Мұндай балалармен бейімделген білім беру бағдарламасын сәтті жүзеге асыру үшін білім беру процесін ұйымдастыруда олардың барлық нақты көріністерін ескеру қажет.

Инклюзивті саясат –бұл ата-аналардың ұйымды таңдауға құқығы бар құқықтық саясат. Қазақстанда инклюзивті білім беруді енгізу жолында әлі де шешілмеген бірқатар проблемалар мен кедергілер бар. Мүмкіндігі шектеулі балаларға қатысты дәреже қарым-қатынас. Бізде бұл балалар туралы жеткілікті түсінік жоқ.

Біртіндеп сауатты оқыту жүйесін құруға, ата-аналармен дөңгелек үстелдер өткізуге, әлеуметтік желілерде үйге бару қызметін құру туралы ақпараты ұсынуға, оларды ақпараттық буклеттерге кеңінен ұсынуға мүмкіндік береді.

Дамыған елдердің тәжірибесі толыққанды инклюзивті топтар мен сыныптар ұйымдастырылуы мүмкін және солай болуы керек екенін көрсетеді, ең бастысы-олардың өмір сүруіне оңтайлы жағдай жасау, сондай-ақ осы гуманистік идеяның сәтті жүзеге асырылуын қамтамасыз етуге бағытталған ересек адамдарды ынталандыру. Екі санаттағы балалардың ата-аналары да қолдауды, балаларды бірлескен оқытуға дұрыс қозқарасты қалыптастыруды қажет етеді.

Ата-аналар да, педагогтар да біздің біліміміз шектеулі балаларды қабылдауға әлі дайын емес екенін жақсы түсінеді. Ерекше бала үшін оның барынша қолжетімді болуы мақсатында ортаны жаңғырту қажет. Мысалы, егер баланың тірек-қимыл аппараты бұзылған болса, оған арнайы техникалық жабдықтар, көтергіштер, тұтқалар қажет. Есту және көру қабілеті бұзылған балалар үшін арнайы жабдық қажет.

Ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалар ұғымы бастапқыда ақаулы, бұл балаларға өздері сене бастайтын кемшілік кешенін жатқызамыз. Олар үшін оқуда, дамуда, спортпен шұғылдануда көптеген мүмкіндіктер жабық. Қарапайым адамдардың шектеулі балаға деген қозқарасы бейтараптық пен алалаушылықпен ерекшеленеді. Сонымен қатар, біздің қоғамда бұл көзқарас бала кезіне бастап өсіріледі. Біздің қоғамның алдында физикалық дамудың кейбір ерекшеліктері бар отандастарымызды қоғамға тарту, олардың белсенді бейімделуі, әлеметтенуі және қоғам аясында және қоғам игілігі үшін дамуы проблемасы тұр.

Бұл мәселені шешудің бір жолы Қазақстанда инклюзивті білім беруді дамыту болып табылады:

- мүмкіндігі шектеулі балаларды білім беру процесіне тарту;
- қазіргі қоғамдағы шектеулі балаларды әлеметтендіру;
- шектеулі балалардың қазіргі қоғамда өзін сенімді ұстануына белсенді мінез-құлық ұстанымын жасау;
- өзінің кемшіліктері қадір-қасиетіне айналдыра білу;
- қазіргі қоғамның мүмкіндігі шектеулі балаларға деген қозқарасын өзгерту.

Мамандар инклюзивті білім беру жүйесін жоспарлы дамытуды қолдайды. Кейбір адамдарға инклюзивті білім беру жүйесі қарапайым балаларды оқыту сапасының төмендеуіне байланысты алаңдаушылық тудырады. Өкінішке орай, педагогтар балалардың осы санатымен жұмыс істеуге дайын емес. Көптеген қиындықтар мен сұрақтар бар, оларды өздері шешуге мәжбүр. Бір нәрсе сөзсіз: әр балаға жеке көзқарас, ерекше талаптар және көп көңіл бөлу қажет. Тек осы жағдайда дамудың оң динамикасына қол жеткізуге болады, тіпті ең «проблемалық» баланы қарастырсада. Осы мейірімді және жанашыр балаларға

адамгершілікпен және адалдықпен қарайтын орта мен қоғам даму ерекшеліктерін жеңугі көмектеседі.

Әдебиет:

1. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы №5 бұйрығы
2. «Қазақстан Республикасындағы бала құқықтары туралы» ҚР –ның 2002 жылғы 8 тамыздағы №345 Заңы
3. «Мүмкіндіктері шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық педагогикалық түзетудегі қолдау туралы» ҚР –ның 2002 жылғы 11 маусымдағы №343 Заңы
4. «Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы»
5. «Мүгедектердің өмір сапасын жақсарту жөніндегі ұлттық жоспар» ҚР Үкіметінің 2012жылғы 16 қаңтардағы №64 Қаулысы

Аканова А.К.

Балқаш қаласы, «Алпамыс» бөбекжайы КМҚК

ОНЛАЙН БАЛАБАҚША

Балаларды оқыту мен тәрбиелеу мектептен бұрын – балабақшадан басталады. Мұнда балалар тек көңіл көтеріп қана қоймайды, сонымен қатар алғашқы өмірлік дағдыларды алады, ойын арқылы әлемді таниды, шығармашылық қабілеттерін дамытады, дені сау және рухы күшті болып, алғашқы достарын табады. Қазіргі заманғы балабақша - федералды мемлекеттік білім беру стандарттарын ескере отырып, педагогика және психология саласындағы ғылыми жетістіктер негізінде құрылған қуатты білім беру жүйесі. Мектепке дейінгі тәрбиенің мақсаты – ана тілін іс жүзінде меңгеру, ойында және балалардың іс-әрекетінің басқа түрлерінде танымдық белсенділікті, шығармашылық және көркемдік қабілеттерін қалыптастыру, қарым-қатынас мәдениетін, ата-анаға, отбасына, туған жерге деген құрмет пен сүйіспеншілікке тәрбиелеу, еңбек тәрбиесінің, экологиялық мәдениеттің негіздері, ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды сіңіру.

Еліміздегі заманауи білім беру жүйесінің дамуы, ақпараттық технологиялар саласындағы үздіксіз өзгерістер мен серпіліс заманауи білім беру мекемелерінің алдына жаңа міндеттер қойып отыр. Қазіргі қоғамның, дәлірек айтсақ, заманауи білім берудің басты міндеті – психикалық дамуы жоғары, білімді тиімді игеріп, оны іс жүзінде қолдана алатын, стандартты емес шешімдер қабылдай алатын, шығармашылық ойлауға қабілетті жеке тұлғаны қалыптастыру. Өйткені, ғылымды, мәдениетті, өндірісті өркендетуге және сол арқылы еліміздің беделін лайықты деңгейге көтеруге, аталарымыз бен аталарымыздың дәстүрін жалғастыруға осындай тұлғалар ғана үлес қосады. Балабақша үлгісі келесідей анықталады. Болашақ балабақшасы – өз саласының мамандары қызмет ететін ғылыми-әдістемелік орталық.

Тәрбиешілер барлық шығармашылық күштерін баланың өзін толық аша алатындай жағдай жасауға бағыттайды. Әрбір білім беру саласында мектеп жасына дейінгі баланың дамуына ықпал ететін дүниені құруға және жасауға болады. Бұл үдерісте ата-аналар да шетте қалмайды. Оң эмоциялармен «зарядтау» ата-аналар педагогикалық процестің белсенді қатысушыларына айналады. Ал бұл кезеңде білім беру процесінің барлық қатысушылары үшін шексіз мүмкіндіктер кеңістігі ашылады. Балабақша жігерлі іс-әрекетті «қайта» бастайды. Мектеп жасына дейінгі балалар жаңа нәрселерді ойлап табуға, түсінуге және меңгеруге, өз ойын жеткізуге, шешім қабылдауға және бір-біріне көмектесуге, қызығушылықтарын қалыптастыруға және жүзеге асыруға үйрену үшін ғылыми жобалар мен шығармашылық іс-әрекеттерге тартылатын пәндік дамытатын орта толығы бастайды.

Біздің заманымызда білім беру жүйесіне заманауи технологиялық құралдарды енгізу мектеп оқушылары үшін ғана емес, мектеп жасына дейінгі балалар үшін де өте маңызды. Бүгін мен балабақшадағы қашықтықтан оқыту туралы айтқым келеді. Бұл біз үшін – тәрбиешілер үшін де, мектеп жасына дейінгі балалар үшін де, ата-аналар үшін де жаңа және қызықты.

Қашықтықтан оқытуды қалай ұйымдастыруға болады? Балалар мен ата-аналарды қалай қызықтыруға болады? Бұл маған жақында кездескен маңызды мәселе. Осы тәрбие түрін ұйымдастырудың, балалар мен ата-аналарды тартудың жолын көрдім деп ойлаймын. Мен оларды сіздермен бөліскім келеді. Қашықтықтан оқытудың мәні бала бейне сабақтарды көруге, әдістемелік және оқу материалдарын оқуға, мұғалім ұсынған тапсырмаларды орындауға мүмкіндік алады. Сондай-ақ, қашықтықтан оқыту арқылы ата-аналарға қашықтықтан қол жеткізуде педагогикалық қолдау көрсету, тиісті ақпаратты таңдауға көмектесу, ата-аналарды оқу үдерісіне тарту, балалармен бос уақытын тиімді өткізу мүмкіндігі қарастырылған. Балаларды қашықтықтан оқытудың негізгі мақсаты – балалардың экраннан ақпаратты дұрыс қабылдауына барынша бейімделу. Мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқытудың мақсатты аудиториясы ата-аналарымен бірге балалар болып табылады.

Қазіргі балалар жүріп, сөйлей бастағанға дейін экраннан ақпаратты қабылдауға дағдыланады. Міне, осы себепті балабақша тәрбиешісі жаңа ұрпақ тұлғасының мәртебесіне сай болуы керек екеніне сенімдімін. Мен тәрбиеші, мұғалім ретінде тақырыптық апталықтарға сәйкес және ағымдағы оқу жылына арналған перспективалық тақырыптық жоспарда қойылған міндеттерге сәйкес бейне сабақтарды жасаймын, иллюстрациялық материалды, ойындар мен жаттығуларды, танымдық және ойын-сауықтық сипаттағы бейнероликтерді таңдаймын. Тақырыпқа сәйкес аптаның бір күні білім беру саласының біріне бекітіліп, тәрбие жұмысының басқа түрлері онымен бірлікте толықтырылып, біртұтас процесс жасалады. Барлық материал ойын немесе танымдық әрекет арқылы бекітіледі. Бұл жұмысқа әр мұғалім өз тобындағы балалардың жас ерекшеліктеріне қарай шығармашылықпен қарайды. Шын мәнінде, балалармен жұмыс істеуде аз өзгерді, біз балабақшада да, үйде де оқу процесін жеңілдететін құралдарды аламыз. Жұмыс өте қиын, бірақ бұл оған тұрарлық. Менің тобымда мен басқаратын WhatsApp мессенджерінде жабық ата-аналар қауымдастығы бар.

Бұл ата-аналармен қарым-қатынас жасаудың өте ыңғайлы тәсілі. Бейне сабақтардан кейін ата-аналар маған баланың орындаған тапсырмаларын, сондай-ақ сабақ кезіндегі барлық нақтылау сұрақтарын және т.б. жібереді. Жеке білім беру бағыттарын бақылау және жүзеге асыру үшін балалардың жұмысын басып шығарамын. Бала, тәрбиеші, ата-ана онлайн сабақ әлеміне, қызық пен беймәлімге бірге шомылады. Біз онымен бірге танысамыз, бұл барлық қатысушыларда қуаныш сезімін тудырады. Баласы бар ата-аналарға күннің соңында жетістіктер мен сәтсіздіктер туралы сөйлесуге, шешімді бірге табуға, келесі күнге жоспар құруға кеңес беремін. Осылайша, оқытуды ұйымдастыру пайдалы және жалықтырмайды. Қашықтықтан оқыту барысында балабақшаның педагогикалық ұжымы мен отбасы мүшелері арасында тығыз қарым-қатынас орнайтынына сенімдімін. Бала тәрбиесі бізге ортақ міндетке айналып, арамызда педагогикалық ынтымақтастық орнатылады. Мұның бәрі онлайн қызмет түрінің оң жағы екеніне сенімдімін.

Қорыта келе, ойымның өзектілігін айтсам, қазіргі дүние жүзілік пандемияға байланысты баланың, ата-ананың, балабақша қызметкерлерінің денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін онлайн режимге көшкен дұрыс деп ойлаймын.

Мектепалды даярлық тобында қызмет атқарғандықтан, онлайн балабақшаның нәтижесімен бөлісемін:

Әдебиет:

1. Эссе Тақырыбы: Балабақша бақыт баспалдағы (infourok.ru)
2. Техникалық эссе "Қашықтықтан оқу тиімділігі" (ust.kz) 2020ж

АЛГОРИТМИКА, КАК ОСНОВА ПРОГРАММИРОВАНИЯ В ДЕТСКОМ САДУ

Наши дети живут в современном мире, где достижения в компьютеризации, роботостроении, информатизации развиваются быстрыми темпами. И всё это вызывает огромный интерес у детей, так как современная интерактивная среда окружает их повсюду.

Робототехника активно развивается в дошкольных организациях. Знакомство дошкольников с робототехникой начинается через занимательные игры-занятия с элементами LEGO-конструирования, постепенно переходя к алгоритмике и только потом к программированию роботов «Robot Mouse», «Robot Botley», «Robo Robo UARO».

Работа с воспитанниками нашей группы по алгоритмике и программированию Robot Botley проходила в разных видах деятельности.

Первые шаги начинались с алгоритмических действий, ведь самые простые примеры дети видели и использовали каждый день: алгоритм умывания и мытья рук, одевания на прогулку, сервировки стола, трудовые поручения и т.д. Алгоритмика даёт детям возможность доступно понять, что такое последовательные действия.

Прежде чем дети начали программировать маршрут Robot Botley и выполнять задачи, поставленные воспитателем, они учились применять и выстраивать алгоритмические действия через настольные и напольные игры. Например, по образовательной области «Познание» в разделе «Естествознание», в настольных дидактических играх «Что растёт на огороде?», «Кто как кричит», сначала использовали обычные фишки.

В напольных играх «Кто живёт в лесу», «Когда это бывает?» дети сами были в роли Botley (надевали наголовник), составляли алгоритм маршрута движения и доходили к необходимой цели. Затем, чтобы правильно запрограммировать Robot Botley и составить алгоритм маршрута движения, начали использовать специальные карточки с обозначениями (прямо, направо, налево, назад).

В организованной учебной деятельности по разделу «Основы математики», используя

коврик «Геометрические фигуры», дети сначала составляли алгоритм прохождения робота, затем программировали Botley и запускали с помощью пульта для прохождения к цели – геометрической фигуре.

В образовательной области «Творчество» алгоритмические схемы помогают нарисовать образ животного, птицы, человека.

Robot Botley стал частым героем на занятиях. Используя алгоритмические коврики «Овощи», «Фрукты», «Космос», «Музыкальные инструменты», «Времена года», «Профессии», «Насекомые», «Морские обитатели», с помощью Botley дети осваивают не только различные компетенции, но и развивают алгоритмическое мышление, программируя робота для прохождения к заданной цели.

Игровые упражнения с Robot Botley помогают в решении задач речевого, познавательного, социально-коммуникативного, художественно-эстетического и физического развития. В комплексе это формирует у детей пространственную ориентацию, воображение, память, речь, логическое мышление, способствует развитию критического мышления.

Используя роботы-игрушки не только в организованной учебной деятельности, но и в индивидуальной работе, в работе парами, в самостоятельной игровой деятельности, они помогают развивать у детей навыки конструкторского и инженерного мышления, коммуникативные навыки; дети учатся устанавливать причинно-следственные связи, умение проявлять инициативу и самостоятельность в игре, в общении со сверстниками, в познавательно-исследовательской деятельности.

В индивидуальной работе по умению составлять алгоритм и программировать маршрут, использовали с детьми практические упражнения: «Составь узор» (геометрические фигуры), «Бусы для мамы», «Продолжи ряд», в результате чего у ребенка развивается интерес к получению новой информации, он становится увереннее.

Интересно и весело прошло путешествие на ферму вместе Botley, где дети знакомились с животными.

В результате Robot Botley для детей стал настоящим помощником и другом.

Итогом нашей работы с детьми стало участие в городском научно-техническом турнире по робототехнике и программированию в дистанционном номинации «Космогород», где наша команда заняла первое почетное место. Участие в дистанционном республиканском Чемпионате Казахстана по дошкольной робототехнике и программированию «Жас Ғарышкер», позволило показать способности и умения детей, приобрести опыт, занять IV место и поставить новые задачи для достижения более высоких результатов.

Целенаправленное систематическое обучение дошкольников программированию в робототехнике способствует формированию умения учиться, добиваться результатов, получать новые знания об окружающем

мире, тем самым закладывая первые предпосылки учебной деятельности.

Важно, чтобы эта работа не заканчивалась в детском саду, а имела бы продолжение в школе.

Литература:

1. Волосовец Т. В., Маркова В. А., Аверин А. С. STEM-образование детей дошкольного и младшего школьного возраста. — М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2019.
2. Воронина Л. В., Угюмова Е. А. Теория и технологии математического образования детей дошкольного возраста: Учеб. пос.; под общ. ред. Л. В. Ворониной. Екатеринбург, 2017.
3. Леон Лоренсо С. - Формирование способностей к наглядному моделированию на занятиях по конструированию в разных возрастных группах детского сада// Возрастные особенности развития познавательных способностей в дошкольном детстве.
4. Сайт-источники: <http://ped-kopilka.ru/>, https://solnet.ee/parents/log_0
алог товаров

Александровская Н.И., Бархитова Я.А.
КГКП ясли-сад «Алтын сақа», город Караганда

ЗНАЧЕНИЕ ПРОГУЛКИ ДЛЯ ДОШКОЛЬНИКОВ

Свежий воздух для растущего организма человека имеет важное значение, так как не только укрепляется общефизическое состояние, но и снимается напряжение и утомление. Одним из элементов режима дня в дошкольных организациях является пребывание детей на прогулке, где дети удовлетворяют свои потребности в движении: подвижные игры, физические упражнения, трудовая деятельность, целевые прогулки, самостоятельная деятельность. Если прогулка правильно организована и достаточна по длительности, то детский организм реализует почти 50% суточной потребности двигательной активности. В наше время дети очень мало двигаются, мало бывают на свежем воздухе, что создаёт дефицит движений – гипокинезию (недостаток кислорода).

Почему же прогулки так необходимы дошкольникам? Лёгкие насыщаются кислородом, очищаются от аллергенов пыли, улучшается кровообращение. Через движение укрепляются двигательные мышцы и навыки. Повышается устойчивость к неблагоприятной природной среде, выносливость к простуде, нагуливается аппетит. Кроме профилактики оздоровления развивается умственная сфера.

Структурные компоненты прогулки (наблюдения в природе, подвижные и сюжетные игры, эксперименты и опыты, речевая деятельность) влияют на умственное развитие, духовно-нравственное и патриотическое воспитание детей. Позволяет детям учиться нормам и правилам взаимоотношения, то есть социально адаптироваться. Поэтому, организованная прогулка влияет на полноценное физическое и психическое развитие ребёнка, является потенциалом социально-нравственного воспитания, профилактикой простудных заболеваний. Чем больше ребёнок двигается, тем лучше развиваются его физические качества и психические процессы.

Общение с природой важный компонент в умственном развитии и нравственном воспитании детей. У них повышается познавательный интерес к окружающему миру, вызывает желание беречь природу и заботиться о ней. Наблюдение за окружающим миром, экспериментирование даёт возможность детям постичь тайны происходящего в сезонных изменениях живого и неживого мира природы. обогащает опыт детей, развивает познавательный интерес и умение предвидеть результат своих действий.

Совместная деятельность ребёнка со взрослыми и сверстниками во время прогулки формирует основные качества: уверенность, волю, выносливость, смелость и мотивацию. Развиваются коммуникативные и социальные навыки, так как дети учатся соблюдать определённые правила, установленные обществом, уважать других людей и их мнение, повышают свой культурный уровень.

Педагогическая задача воспитателя состоит в обеспечении соблюдения структуры прогулки, в интересном содержании, создании условий для активной двигательности: дать детям ненаучные представления о сезонных изменениях, физических свойствах предметов и явлений, сформировать географические понятия, экологическую культуру. Кроме этого прогулка должна снимать напряжение, повышать жизнерадостность и эмоциональный тонус.

Прогулка включается в режим дня в утренние и вечерние часы. Она направлена на повышение жизненного тонуса, устойчивость детского организма к воздействию внешней среды, особенно к простудным заболеваниям. Особое значение имеет усвоение тех видов двигательных действий, которые должны формироваться в определённый возрастной этап развития, то есть последовательно и своевременно. Задержка двигательного развития, как и его ускорение неблагоприятны для дошкольника.

Какие компоненты входят в содержание утренней прогулки? Это запланированное наблюдение (оно может возникнуть стихийно, если появился необычный объект, или природное явление), художественно-речевая деятельность, подвижные игры (интенсивной и малой нагрузки), спортивные упражнения (они проводятся по подгруппам в дни, когда нет физкультурных занятий, индивидуально можно каждый день закреплять одно из движений, которое не получается у ребёнка). Проводится трудовая и самостоятельная деятельность детей, а также в тёплое время года организовываются сюжетно-ролевые игры. Также можно проводить индивидуальную работу с детьми по закреплению пройденного материала. На все компоненты уходит по 3-4 минуты, большее время даётся детям на самостоятельную деятельность. Главное – это соблюдать триединство задач: образовательные, развивающие и воспитывающие, так как на прогулке идёт реализация всех пяти образовательных областей. Время пребывания на прогулке должно соответствовать возрастной категории детей и условиям погоды, проходить в непринуждённой обстановке без нравоучений.

Во время наблюдений идёт всестороннее развитие детей: они узнают об особенностях сезонных изменений в природе, устанавливают элементарную зависимость от этого живой природы, повышается любознательность и стремление узнать новое. Познают о видах транспорта, труде взрослых, достопримечательностях родного города и прочее. Всё это направлено на расширение кругозора детей, воспитание патриотизма, гуманизма и понимание, что человеку необходимо проявлять заботу о своём городе (сажать зелёные

насаждения, не мусорить, заботиться о птицах и животных), сохранять богатства родного края и страны.

Прогулка создаёт условия для реализации главной биологической потребности организма – это движение. Ослабляет негативное влияние интеллектуальной и статистической нагрузок, поддерживает у детей работоспособность, укрепляет нервную систему. В естественно-познавательной деятельности дети получают новую информацию, закрепляют полученные знания. Во время самостоятельной деятельности у них формируются положительные отношения со сверстниками, так как им необходимо соблюдать правила игр, находить контакт, проявлять дружеские качества, уверенность.

Задачи прогулки во второй половине дня – восстановить силы после ОУД, положить максимальный положительный заряд. Последовательность структурных компонентов можно менять в зависимости от вида предыдущей ОУД. Если была интеллектуальная нагрузка, то лучше прогулку начать с подвижной игры, или какие-нибудь пробежки, только потом наблюдение. Если перед прогулкой было музыкальное или физкультурное занятие, то сначала надо провести наблюдение, затем спокойную малоподвижную игру.

Задачи прогулки во второй половине дня – удовлетворение потребности в двигательной активности и поднятие эмоционального настроения. Воспитатель должен не увеличивать изучение новых игр, а закрепить уже знакомые, видоизменяя содержание или усложняя правила. На вечерней прогулке воспитатель дополнительно занят встречей с родителями, которые желают узнать информацию о ребёнке или ждут ответ на интересующие их вопросы, дать домашнее задание или консультацию.

Для пребывания детей на воздухе отводится примерно около 4-х часов в день, в зависимости от условий погоды, возраста и настроения детей. В летний период практически весь день дети проводят на открытом воздухе (исключая кормление и сон). Зимние прогулки до 4-х лет проводятся при температуре до -15°C , для детей 5-6 лет до -20°C , если нет ветра. Если происходит усиление ветра во время прогулки, то воспитатель должен завести детей в помещение. Заболеваемость детей происходит не от прогулки, а неправильного подхода воспитателя к одеванию детей.

Необходимо соблюдать алгоритм последовательности одевания детей: снимаем групповые вещи и убираем их сразу в шкаф. Надеваем колготки, носки, гамаши, затем кофту или свитер. Накидываем куртку и обуваемся, только после этого надеваем шапку, застёгиваем куртку, завязываем шарф и варежки. В младших группах это делаем все вместе, детей, одевшихся быстрее воспитатель выводит в прохладный коридор, остальным помогает помощник воспитателя или свободный взрослый. В старшем возрасте учим детей помогать друг другу. Этому можно обучать детей через дидактическую куклу, картинки, беседы.

Одежда не должна стеснять движения детей, нельзя сильно кутать. Необходимо родителям дать рекомендации, что летом достаточно одного слоя одежды, осень-весна два слоя, а зимой три слоя. Воспитателю необходимо следить за признаками перегревания детей (лицо красное, пот, губы пересохли) или переохлаждения (лицо бледное, холодные руки, может плакать). За полчаса до окончания прогулки воспитатель организует спокойную игру, сбор игрушек с помощью детей, отряхивание одежды и обуви от снега или песка. Нужно приучать детей спокойно раздеваться и аккуратно складывать свою одежду. Мокрые вещи для просушки вешают дети, а воспитатель проверяет все шкафчики во время сна детей.

Прогулки делятся на 4 подвида: типовая (максимально свободная деятельность детей с максимум выносным материалом), комбинированная (целевая прогулка и свободная деятельность), спортивная (спортивная олимпиада, физкультурный досуг или развлечение, эстафеты или комплекс подвижных игр), тематическая (запланированная по определённой теме или опытно-экспериментальная или наблюдательно-трудовая деятельность). Их можно выделить по тематике: прогулка-наблюдение, прогулка-развлечение, прогулка-исследование, прогулка-поход, прогулка-поиск, прогулка-практикум, прогулки-мероприятия и другие.

Важное значение имеют наблюдения. Они несут познавательное развитие, влияющее на когнитивные функции. Художественное слово повышает любознательность, развивает

логику, это источник нравственно-патриотического воспитания, так как дети начинают понимать смысл пословиц, примет, загадок, потешек и закличек. Фронтальные наблюдения используются тогда, когда детей знакомят с сезонными изменениями, трудом взрослых, запланированным походом или наблюдением за специальным объектом.

Подвижные игры направлены на развитие двигательной активности. Они могут быть большой, умеренной и малой подвижности. В них развиваются не только физические и психические качества, но и воспитываются моральные качества. Единой утверждённой классификации подвижных игр для детей нет. Их выбор планируется в зависимости от возраста, времени года и температуры, характера предшествующей деятельности и возникновения определённой ситуации. В плане их чередуют по основным движениям (бег, метание, прыжки и другие), по использованию пособий и атрибутов, по сложности их содержания. Нагрузку и дозировку воспитатель регулирует: в младших группах 6-8 минут, в старших группах 8-10 минут, в дошколе до 15 минут. Трудовая деятельность должна быть посильна детям, разнообразна и интересна, отвечать педагогическим и гигиеническим требованиям.

Прогулка требует от педагога высокого профессионализма, так как содержательные, высокоорганизованные прогулки помогут осуществить задачи гармоничного физического и психического развития детей. Средства, приёмы и методы, а также способы организации детей на прогулке (фронтальный, групповой, индивидуальный) опираются на ведущую для каждого возрастного периода развития детей деятельность (ориентировочно-познавательную, предметную, игровую).

Следовательно, организованная прогулка имеет большое значение для личностно-ориентированного развития ребёнка, помогает успешно подготовиться к обучению в школе, то есть способствует физическому и психологическому развитию, социально-нравственному воспитанию. Поэтому в дошкольных организациях необходимо создать все необходимые условия для проведения качественно организованной прогулки.

Литература:

1. Вавилова Е.Н. Учите бегать, прыгать, лазать, метать. – М.: Просвещение, 1983г.
2. Тонкова Р.В., Ямпольская, Черток Т.Я. Воспитателю о ребёнке дошкольного возраста. М.: Просвещение, 1987г.
3. Физическое воспитание детей дошкольного возраста / под редакцией Кистьяковской И.Ю. – М.: Педагогика, 1978г.
4. Осокина Т.И., Тимофеева Е.А., Фурмина Л.С. Игры и развлечения детей на воздухе. – М., 1983г.

Алексеева Т. А., Төлепбек Ж.Е.
КГКП ясли-сад «Балбөбек», Шетский район

ИГРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ С ООП

Ребенок – это деятель! И его деятельность выражается, прежде всего, в движениях. И чем разнообразнее движения – глаз, языка, рук, ног, тем больше информации поступает в мозг, тем лучше умственное формирование детей с ООП. Для успешного решения образовательных тем гармоничного развития личности ребенка с ООП состоит в создании каждому условий для наиболее полного раскрытия его возрастных особенностей и возможностей.

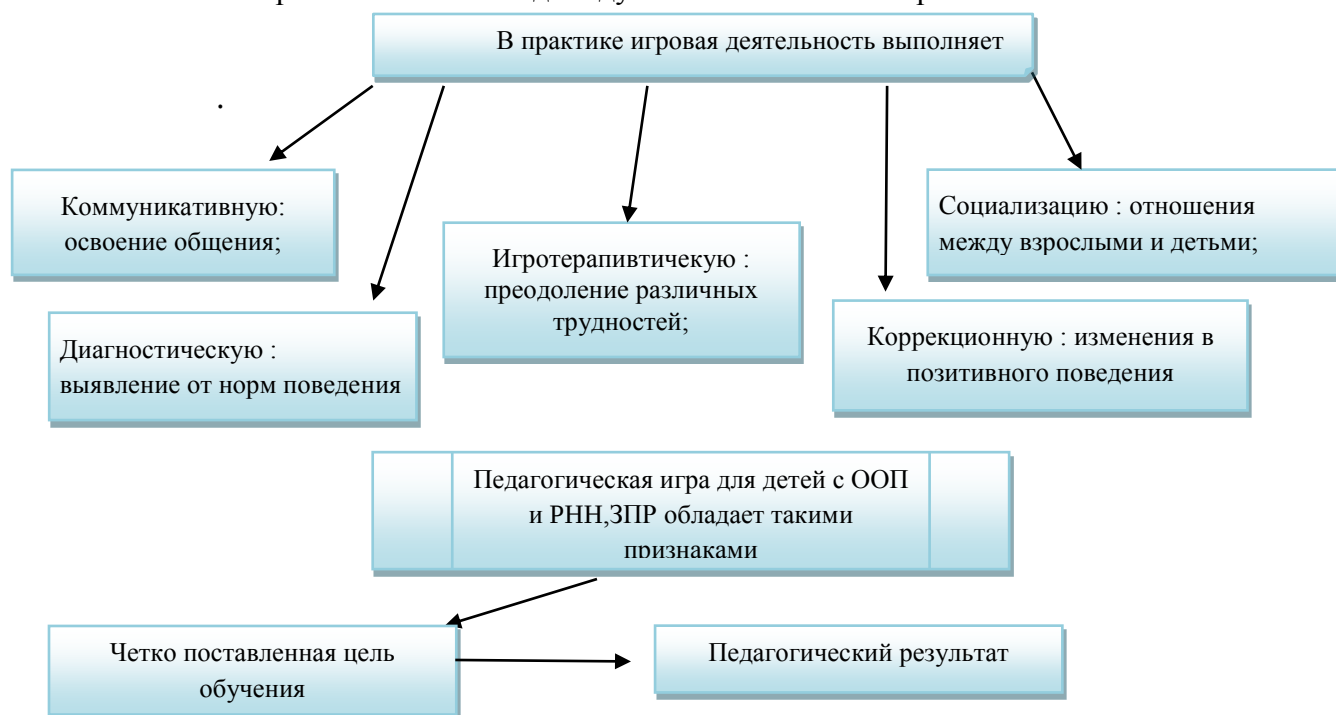
Основным приоритетом в занятиях с детьми ООП является индивидуальный подход с учетом особенностей психики и самочувствия любого ребенка. Для этого необходимо организовать в детском саду одинаковые возможности, для выпускников детского сада, в том числе и детей с ООП для дальнейшего формирования и обучения в сегодняшнем обществе.

Дети с ООП – это дети, состояние здоровья которым мешает прохождению типовых дошкольных образовательных программ без особых условий. При обучении с особыми детьми нельзя допускать монотонности и скуки, процесса и игры обязаны давать интерес, радость обучения, удовольствие и удовлетворение от итога игры.

Дошкольное детство является одним из самых первостепенных в жизни, ребенка и во многом определяет его будущее развитие.

Игра главный вид деятельности ребенка. С.Л. Рубинштейн замечал, что, игра сохраняет и развивает детское в детях, что она их школа жизни и деятельность развития. Игра в дошкольном возрасте выступает как форма изучения и познания нового.

В играх появляются индивидуальные способности ребенка.

В подборе игр для детей с ООП надо следовать таким требованиям:

- соответствовать возрасту ребенка, коррекционной цели занятия;
- принцип смены видов деятельности на занятии;
- структура дефекта у ребенка;
- содержание игры соответствовала знаниям ребенка;
- пособия для игры выбираются с постепенными усложнениями;
- используются яркие, моторные, озвученные игрушки;
- соблюдение гигиенических и безопасных требований для игрушек и пособий.

Развитие ребенка с ООП, ЗРР, ЗПР во всех направлениях неразрывно связано с речью. При наличии у ребенка проблем с нарушением речи необходимо оказать своевременную помощь. Как это сделать интересно, правильно и занимательно? Это можно делать при помощи игровых пособий для развития речи: для автоматизации звуков в словах, словосочетаниях, предложениях. Часто дети испытывают сложности, трудности в силу особенностей развития и возраста. Часто ребенка очень трудно удержать на месте. Для этого педагог должен придумывать всевозможные способы, чтобы заинтересовать ребенка игровыми приемами, сюжетами, моментами на занятии.

Помимо этого у детей с ООП,ЗРР,ЗПР имеются и психологические особенности:

- дефицит внимания;
- вследствие быстрой утомляемости, низкая работоспособность;
- низкий уровень мотивации к обучению;
- особенности зрительно – пространственного восприятия;

Поэтому хорошим средством при обучении детей с ООП, ЗРР, ЗПР в детском саду являются **игровые технологии**:

- настольно – печатные игры;
- дидактические игры;

- сюжетные – ролевые игры;
- нейропсихологические игры;
- словесные игры;
- театрализованные игры.

Реализация игровых технологий основное направление - это:

- дидактическая цель устанавливается перед детьми в игровой задаче;
- учебная деятельность подчиняется игровым правилам;
- в учебную деятельность включается элемент соревнования, который переводит дидактическую задачу в игровую;
- успешное исполнение дидактического задания связывается с игровым результатом.

Игровая технология проявляет большое воздействие на развитие детей с ООП, самое главное на развитие личности ребенка. С помощью игры ребенок обучается устанавливать взаимоотношения с другими детьми, планировать, что он будет делать, сумеет оценить свои поступки и действия, обучается контролировать свое поведение. В любой игре развивается интеллект ребенка с ООП. Еще играет большую роль предметно – развивающая среда, которая способствует накоплению опыта у ребенка.

Игровые технологии включают большую группу методов и приемов организационного педагогического процесса в форме разнообразных, всевозможных игр.

Важно построить предметно – развивающую среду, чтобы дети могли свободно организовать **сюжетно – ролевые игры** «Больница», «Магазин», «Дом», «Ферма» и др. игры с предметами в какой дети исполняют некоторые роли, где возможно отрабатывать слова, звуки, действия неоднократно используя в игровой ситуации, разрабатывать короткие диалоги.

Дидактические игры имеют свою структуру, вводящую несколько частей - это главная обучающая задача и правила игры которые ориентируют осуществлять игровое содержание, им подчиняются все участники игры. Задача ставит цель, а правила ориентируют, как выполнить игровые действия и разрешить задачу. «Чудесный мешочек», «Найди по описанию», «Когда это бывает?», «Домино», «Мозаика».

Театрализованные игры это игры где детей обучают создавать разговор с партнером, в течение игры у детей с ООП развивается и тренируется память, познание, наблюдательность. Дети в театральной игре раскрываются, демонстрируют свой талант, выразительность и четкость речи, упражняются в произношении слов.

Это такие игры - забавы **как** «Телефон», «У зеркала», «Игры превращения», «Снеговик», «Колобок», «Макта кыз», «Идем в гости» и др.

Настольно-печатные игры – это игры с правилами, которые необходимо соблюдать. Они помогают уточнить и расширить представление детей об окружающем мире, сгруппировать знания детей, развивать мыслительные процессы. Это игры домино, лото, лабиринты, разрезные картинки, пазлы, кубики.

Словесная игра отличается от других игр, тем что, процесс решения обучающей задачи выполняется в мыслительном намерении на основе представлений и без опоры на наглядность. Это потешки, прибаутки, считалки, загадки.

Нейропсихологические игры – это разные телесно - ориентированные упражнения, которые разрешают посредством тела воздействовать на мозговые структуры. Это такие виды упражнений дыхательные, глазодвигательные, перекрестные упражнения, упражнения для формирования мелкой моторики рук, упражнения с правилами.

Дети ООП обращают на себя внимание вдобавок замедленным физическим развитием. У многих детей обнаруживаются различные обычно не резко выраженные, моторные нарушения, нарушением равновесия, координации движений, недостаточностью моторики пальцев рук.

Коррекция особенностей моторного развития детей с ООП, ЗРР, ЗПР реализуем с помощью физ минутки, подвижных игр, дыхательной и пальчиковой гимнастики, релакс минутки.

Их применение, разрешает достигнуть, нужное уравнивание нервных процессов, способствует коррекции звукопроизношение.

При работе с детьми, которые обладают в развитии проблемами, проводя упражнения на дыхание после физических нагрузок, помогают восстанавливать дыхание.

Комплексы дыхательной гимнастики подготавливают артикуляционный аппарат для произнесения звуков.

При проведении ритмической гимнастики исполнялось общее разноплановое формирование детей, 2-3 специальных ритмических упражнения от 3 до 7 мин. Поначалу давались элементарные упражнения по показу физ инструктора, дальше задачи усложнялись под счет, хлопки, всевозможные движения руками и ногами.

Но иногда у детей ООП появляются проблемы при исполнении по словесной инструкции. Потому проводили ритмическую гимнастику по показу и сопровождая словесной инструкцией. В конце года исключительно по словесной инструкции. В основной части ритмической гимнастики вводили танцевальные движения, можно дополнить атрибутами ленты, флажки, мячи.

Применение игровой технологии в практике детского сада с детьми ООП, является формированием заинтересованности, любознательности и мотивации к занятиям, увеличивается уровень коррекционной – развивающей работы.

Любая игровая технология проявляет своеобразное и полезное воздействие на ребенка ООП.

Литература:

1. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения. Нур – Султан 2020 г.
2. Андреева А.Д. Особенности игровой мотивации современных дошкольников. Журнал № 3 «Психолог в детском саду» 2008 г.
3. Аникеева Н.Н. Воспитание игрой. М. «Прогресс» 1998г.
4. Запорожец А.В. Маркова Т.А. Игра и ее роль в развитии ребенка дошкольного возраста. М. «Эксмо- Пресс» 1998г.
5. Эльконин Д.Б. «Психология игрой» М. «Владос» 1999г.

Алмаганбетова Б.К.

Сәтбаев қаласы, «Алпамыс» бөбекжайы КМҚК

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМА ШЕҢБЕРІНДЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕЛЕУ МӘСЕЛЕСІ БОЙЫНША ПЕДАГОГТАРДЫҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ

Жас ұрпақты саналы тәрбиелеу және жоғары сапалы білім беру деңгейі, бұған дейін, Мектепке дейінгі білім берудің білгірлеріне, олардың дағдыларын қалыптастыруға және кәсіби шеберліктерін жақсартуға байланысты. Мектепке дейінгі ұйымда баланың жеке қалыптасуын қамтамасыз ететін адам, қазіргі білім беру процесінің бастығы, қызықты жұмыс, қиял мен арманның үлгісі негізгі мұғалім болып саналады.

Балаларды тәрбиелеуде мұғалім барлық жағынан дамыған білімді, әдістемелік шығармашылықты игеруі керек, этникалық әдет-ғұрыптарды, әдет-ғұрыптарды, сана ерекшеліктерін, әлеуметтік қарым-қатынас формаларын шебер меңгеруі керек, бұл кәсіби біліктілік қабілеттерін игеру оларды сатып алудың жетекші негізі болып саналады. дағдылар.

«Алпамыс» бөбекжай балабақшада 2021-2022 оқу жылына арналған жылдық жоспармен келісе отырып және мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың стандартты оқу бағдарламасымен келісе отырып, мектепке дейінгі жастағы балалардың жас ерекшеліктері мен жеке ықтималдықтарымен келісе отырып, "Мәңгілік Ел" жалпыұлттық идеясына негізделген таным, білік, қабілет, рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, жалпы адамзаттық құндылықтарды, патриотизм мен толеранттылықты тәрбиелеу бойынша алдағы жұмыс жоспарланып, өткізілді.

Жоғары және орта топтарда тәрбиешілер балалармен "Қазақстан - Менің Отаным", "Қазақстан — тәуелсіз ел", "Қазақстан – көпұлтты мемлекет" тақырыптарында тақырыптық

тәрбие сағаттарын өткізді. "Мектеп жасына дейінгі балаларды патриоттық тәрбиелеу" тақырыбында тәрбиеші семинар - практикум өткізіп, озық тәжірибелерімен бөлісті. Тіл - менің байлығым!" ересек топ тәрбиешілері музыкалық жетекшілермен бірлесіп музыкалық залда мерекелік іс-шара өткізді.

Жоспарланған іс-шараға тәрбиешілер жауапкершілікпен қарайды, бұл балалардың ұлттық тәрбиеге деген қызығушылығын арттырады, саналы азаматты тәрбиелеу үшін қолайлы жағдайлар жасайды.

Еліміздің болашағы өскелең ұрпақты тәрбиелеуде бірінші бесік-бұл отбасы, бала тәрбиесі, екінші бесік-бұл білім беру мекемесі. Біздің балабақшада патриоттық тәрбиеге байланысты" ұлттық ойындар арқылы мектеп жасына дейінгі баланы тәрбиелеу" тақырыбындағы дене шынықтыру нұсқаушысы балаларды қазақ халқының ұлттық және спорттық ойындарын ойнауға, әр жас жігіттің патриоттары болуға тәрбиелейді.

Тәрбиеші" халық ауыз шығармашылығы арқылы баланың тілін дамыту "шығармашылық тақырыбы арқылы қайырымдылық, сыпайылық, әділдік, қарапайымдылық, қамқоршылық және т.б. ұғымдарды меңгеріп, балаларға қазақ халқының ертегілері мен өнегелі өлеңдерін түсіндіреді. Өскелең ұрпақты патриоттық тәрбиелеу мақсатында ересек топта үлгілік оқу ниетімен бекітілген вариативті компонент бойынша 2-ші күні "мен үлкен елдің кішкентай қожайынымын" оқу-әдістемелік ансамблінің педагогының лицензиялық жұмысы жүргізіледі, оны ересек топтың педагогтары вариативті жұмыста қолданады.

Тақырыптар балалардың патриоттық рухын арттыру, өз Отанына, туған жеріне, еліне деген сүйіспеншілігін арттыру мақсатында сараланған.

Сондай-ақ, "Ұлт тағылымы" бөбекжайы тәрбиешілерінің әдістемелік құралын пайдаланамыз. "Тұрғын үй", "мемлекеттік мамандық", "Ұлттық көлдер" тақырыптарында 3 басты тақырып бар. Кез-келген рұқсат етілген оқу жұмысына біздің мұғалімдер жақсы дайындықты, көрнекілікті көрсетеді, оны балалар үшін қызықты әрі қызықты етеді.

Патриоттық тәрбиеге байланысты әр мұғалімде акт-да демонстрациялар мен бейнелер, оқу жұмысына арналған танымдық дидактикалық ойындар мен флипчарттардың барлық түрлері бар.

Біздің педагогтар мемлекеттік сәйкестікті және қазақ халқының ақындық дастанын сақтау мақсатында "Даналық әліппесін" пайдаланады. "Даналық әліпбиі" ансамблінің мазмұнында қобыз үні, домбыра күйі, бесік жыры, этникалық дәстүр, этникалық астарлы әңгіме, этникалық сабақтар, этникалық ән, ертегі, билер мәтіні, ата-бабаларымыздың батасы бар. Олар баланың жас ерекшеліктеріне сәйкес рухани құндылықтарды қалыптастыруға, қалыптастыруға, қалыптастыруға бағытталған кезектілік принципі негізінде тұтас күйде жүйеленеді.

"Даналық әліпбиін" біздің педагогтар балалармен жұмыс жасауда, яғни балаларды мемлекеттік құндылықтарды сақтауға, Отанын, мемлекетті, тілді сақтауға үйрету мақсатында ІНҚ және дербес жұмысты жоспарлауда қолданады.

Ескерту аясында "Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" бағдарламасының жетекшілері балаларды патриоттық тәрбиелеу мақсатында біздің балабақшада шағын дөңгелек үстел аясында Ел басшысы белгілеген 6 бағыт қамтылды.

"Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" бағдарламасын жүзеге асыру бойынша жыл бағытында өткізілетін іс-шаралар жобасы әзірленді. "Тәрбие және білім" бағдарламасын жүзеге асыру мақсатында "Өлкетану", "Саналы Азамат", "Отаным – тағдырым" кіші бағдарламалары арқылы тиісті іс-шаралар жоспарланып, өткізілді.

"Тәуелсіздік ел - Қазақстан Рухани жаңғыру жолында" атты салтанатты іс-шараны музыкалық тараулар, ал кіші топ педагогтары-тәрбиешілер өткізді.

"Жас ұрпақты Отанға, Отанға - патриотизмге арнау рухында тәрбиелеу" тақырыбы аясында дөңгелек тамақтану, көзқарастармен алмастыру, тәрбие сағаттары, ішінара сауалнама және кейіннен мазмұнды жұмыс жүргізіледі деп ойлаймын.

Мен сабақ беретін және сабақ беретін 5-7 сыныптарда ашық сабақтар мен тәрбиелік мәні бар оқиғаларды өткізу арқылы өз халқыма деген адалдығыма, өз отбасымның келісімі мен бірлігіне, туған жерге, тілге, көтеру ортасына, мінез-құлқына, эмоционалды және этнографиялық ерекшеліктеріне тән ерекше тарихи

Мемлекеттік әдет-ғұрпымен тығыз байланысты болуға шақырамын.

Ұлттық сезімдерді патриотизм, Отанға, өркениетке деген сүйіспеншілік арнасына дұрыс бағыттау үшін мен ақсүйектер бұл ерекшеліктерді өте жақсы білуі керек және оларды баланың түсінігіне сіңіре алатындығына көз жеткіздім, іс жүзінде халықтар арасындағы ізгілік әр оқушыға өз жеріне, жерлестеріне деген адалдық арқылы патриоттық тәрбие беруде таптырмас құрал болып табылады., басқа ұлттардың әдептерімен достық.

Біздің балабақшада балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келетін перспективалы ниеттер тікелей тақырыптарға негізделген. Өтпелі тақырыптар біздің өлкеміздегі маусымдық өзгерістер мен мерекелерге байланысты тақырыптармен қамтылады.

Жоғары санаттағы музыкалық бастық патриоттық тәрбиеге үлкен қамқорлық жасайды. Біздің балабақшада әртүрлі ұлттардың ұлдары мен қыздарына арналған мемлекеттік киім, әртүрлі ұлттардың балаларына арналған киім, өзбек, белорус, орыс, қытай, армян.

Мұны есептегенде, біздің тәрбиешілер үшін кез-келген Көңілді үшін мемлекеттік көйлектер мен костюмдер өте көп. Мұғалімдер мен балаларға арналған спектакльдерге арналған ертегі кейіпкерлерінің киімі озық талаптарға сәйкес тігілген.

"Күзгі беделді киім" қалалық сайысы үшін біздің оқытушылар ұлттық костюмдерді өз қолдарымен тігіп, II орынға ие болды. Музыкалық тараулар мен хореограф балаларға барлық келушілерге көрсету үшін мемлекеттік костюмдерді кию қабілеттерін үйретті. Балаларға ұлттық бейімділікті және ұлттық сана-сезімді тәрбиеледі.

Білгірлер мен тәрбиешілер толерантты білімге үлкен қамқорлық жасайды.

"Үш тілді білім беру-жаппай өмірге жолдама" тақырыбында Британ тілінің мұғалімдері мен педагогтері жетілген және орта топтар арасында ертегілерді үш тілде ұсынды.

"Мемлекеттік киім", "ағаштан жасалған мемлекеттік ыдыс", "зергерлік бұйымдар", "Мемлекеттік ою-өрнек", "ұлттық аспаптар", "ұлттық сувенирлер", "ұлттық ойындар", "мемлекеттік тағамдар", "Ұлттық білім беру" және т.б. мұғалімдер күн сайын жұмыс істеу үшін қажет болған кезде досынан шығарып, пайдаланады. Осыған байланысты баланың ұлттық қасиеті жоғары, маңызын жоғалтпаған дәстүрдің озық үлгілерімен сусындап, оның мағанасын ашатын іс-шараларды өткізіп отырамыз. Мысалы, "Қош келдің, Әз-Наурыз!" мерекелік ертеңгіліктерде балабақша тәрбиешілері мен ата-аналарын қатыстыра отырып, салт-дәстүрден көріністер қойып, бір-бірінің өнерін тамашалап, бағалап қана қоймай, дәстүрді жаңғырта отырады. Балалардың ұлттық санасын оятуға, бойындағы қасиеттерін дамытуға байланысты шаралар өткізгенде барынша нақты іс-әрекет жасау керек. Ұлттық мерекелерді өткізу барысында тәрбиешілер балаларға ұлттық киім, құнды жәдігерлер туралы үнемі айту, соларға қызықтыру, оны шынайы өмірмен байланыстыру жұмыстарын жүргізу қажет. Сондықтан да рухани жаңғыру аясында осы бағытты ұсыну керек деп ойлаймын. "Ел болам десең, бесігіңді түзе", дегендей қазақ халқында жаңа өмірдің, жарық дүниенің есігін ашқан нәрестенің өзіне сый-құрмет көрсетіліп, дәріптейтін лайықты салт-дәстүрі бар.

Сіздің қызығушылығыңызға байланысты тапсырмалар бойынша, қазір балаларды тәрбиелеуде патриоттық тәрбиеге ерекше көңіл бөлінеді деп санаймын.

Егер орта оқу орнында оқудың нақты мақсаты болмаса, онда мерзімді жұмыс істеу мүмкін емес. Тәрбие жүйесінің жетекші қозғаушы күші-керемет бастық және қамқоршы. Менің көзімше, тәрбиенің негізгі мақсаттарының 1-і - "өсіп келе жатқан баланың табиғаты мен табиғатына тамақ беру, өзіне ұнайтын нәрсемен тәжірибе жүргізу". "Зерттеу-тәрбиелеу, тәрбиелеу-зерттеу" - педагогиканың жетекші негіздерінің бірі. Кез-келген қамқоршыға оның патриоттық тәрбиенің топырағын тәрбиелейтін баласы дені сау және сауатты ұрпақты тәрбиелеу міндетін иісі керек екенін түсіндіру.

Баланың жұмысының мазмұнын және оның қалыптасу заңдылықтарын білуге баса назар аудара отырып, оқу - тәрбие жұмысын ғылыми тұрғыдан жүзеге асырып, оны дұрыс жолға қоюға болады. Менің ойымша, жасөспірімдердің патриоттық тәрбиесіндегі жетістіктерін өз жұмысыңызда жинаған әсерлеріңізді одан да тиімді және тиімді қолдана аласыз.

"Біз тәуелді болып, бас тартқан халықпыз, "Мен ескермеймін", - деді ол. Біз өз халқымызға тиісті нәрсені жатқызуымыз керек: біздің тізелеріміз ешкімге бүгілмейді, біз

ешқашан еңкеймейміз. Тәуелсіздікті сақтау үшін біз шын жүректен жұмыс істейміз, ол үшін біз өзімізді және жастарды тәрбиелеуге міндеттіміз", - деді ел басшысы Н.Ә.Назарбаев. Мемлекет басшыларының негізгі мәтіні-этносаралық құрметпен мәдениетті дамытатын, мемлекеттің бостандығы мен егемендігін, бейбітшілік пен бейбітшілікті сақтайтын жас ұрпақты, патриотты, мақтанышты, батырлық, жанқиярлық, белсенді, патриоттық, мемлекет белгілеріне құрметпен қарауды тәрбиелеу. Жиынтық патриоттық эмоцияларды құрастыру үй тәрбиесінен туындайды.

Осының салдарынан отбасында патриотизмді тәрбиелеу, ана тіліне деген адалдықты қалыптастыру, ұлттық мінез-құлықты бекіту, ұлттық әдет-ғұрыптарды тәрбиелеу, тарихи әдет-ғұрыптарды сақтау және өз халқына деген адалдықты барынша арттыру өте маңызды. Тек сонда ғана нақты нәрсені анықтайтын, болашаққа нық сенетін, жаны мен рухы таза адам қалыптасады.

Сондықтан баланың бойына мейірімділік, адамгершілік, әдептілік сынды қасиеттерді сіңіріп, туымызды жықпай, ұлан-байтақ жерімізді қорғайтын патриотты тәрбиелеу біздің міндетіміз болып табылады.

Қорытындылай келе, «Алпамыс» бөбекжай балабақшасы педагогтары жыл бағытында балаларды патриоттық тәрбиелеу бойынша осы жұмысты жүргізді, олардың кәсіби кәсіпқойлығын арттырды. Интеллектуалды, жабық емес, сергек болу-бұл біздің қанымызда бар нәрсе.

Әдебиет:

1. Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру жөніндегі 2020 жылға арналған ісшаралар жоспары бойынша ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛЫҚ
2. Назарбаев Н.Ә. «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» атты мақаласы, 2018, 12 сәуір. // <https://egemen.kz/article/nursultan-nazarbaev-bolashaqqa-baghdar-rukhani-zhanhgyru>
3. Тлепов Б. Қазақстан жастары және патриоттық сезім. // «Қоғам және Дәуір» журналы, 2005, №3.

Алтынбаева М.З., Шортанбаева Ж.Н.
Шет ауданы, «Нұршуақ» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ

Мектепке дейінгі мекемелердің педагогтеріне арналған нұсқаулық кіріспе XX ғасырдың соңына қарай әлемнің көптеген дамыған елдерінде (АҚШ, Ұлыбритания, Швеция, Германия, Италия, Скандинавия елдері) денсаулық мүмкіндіктері шектеулі балаларды білім берудегі жетекші стратегия жаппай мектептерде түзету сыныптарын және балабақшалардағы топтарды құруды көздейтін интеграцияланған білім беру болды. Алайда "арнайы" сыныптар мен топтарды бөлу көбінесе бұл балаларды мектеп пен балабақшаның әлеуметтік өмірінен шығаруға әкеледі және балалардың қарым-қатынасы мен өзара әрекеттесуінде белгілі бір кедергілер тудырады. Сондықтан интеграциядан инклюзияға – денсаулық мүмкіндіктері шектеулі балаларды бірлесіп оқыту мен тәрбиелеуге көштік. Инклюзия (ағылш. inclusion) - қосу, шамамен қосу, яғни: білім беру процесіне әр баланың оның қабілеттеріне сәйкес келетін білім беру бағдарламасы арқылы тарту; жеке білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыру, арнайы жағдайларды қамтамасыз ету.

Білім беруді жаңғырту жағдайында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін бейімделу стратегиясының тетіктерін әзірлеу қоғам мен мемлекеттің ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға деген көзқарасын қайта қарастырумен, өмірдің әртүрлі салаларында, соның ішінде білім беруде басқа мүмкіндіктермен тең мүмкіндік беру құқығын мойындаумен байланысты табиғи кезең болып табылады. Инклюзивті көзқараспен

барлық балалар жеңіске жетеді, өйткені ол білім беру процесінің барлық қатысушыларына жеке білім береді.

Инклюзия денсаулық мүмкіндігі шектеулі баланы топтың өміріне толық тартуды білдіреді. Инклюзияның мақсаты-мүмкіндігі шектеулі баланың жеке білім беру бағдарламасын сәтті жүзеге асыру үшін топ кеңістігін ұйымдастыру. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінің негізгі міндеттерінің бірі балалардың дене және психикалық дамуындағы кемшіліктерді қажетті түзетуді жүзеге асыру болып табылады. Бұл міндетті шешу үшін мектепке дейінгі білім беру мекемелері мынадай түрлер айқындалды:

- мектепалды жастағы балаларға арналған балабақша (жалпы дамыту бағытындағы топтарда, сондай-ақ қажет болған жағдайда жалпы білім беру мекемелерінде балаларды оқыту үшін тең бастапқы мүмкіндіктерді қамтамасыз ету жөніндегі қызметті басым жүзеге асыра отырып, 4 жастан 6 жасқа дейінгі балалар үшін өтемдік және құрамдастырылған бағыттағы топтарда мектепке дейінгі білім берудің негізгі жалпы білім беру бағдарламасын іске асырады)

- құрамдастырылған түрдегі балабақша (жалпы дамыту, қаулыда мектепке дейінгі білім беру мекемесі мүгедек балаларды онда тиісті жағдайлар болған кезде оңалтуды жүргізе алатыны атап көрсетіледі. Ұлттық білім беру бастамасы педагогикалық қоғамдастықтың алдына нақты стратегиялық мақсаттар қояды, онда инклюзивті білім беру ерекше рөл атқарады.

Білім-бұл жеке тұлғалар мен мемлекеттер өздерінің болашағын құратын негіз. Инклюзивті балабақшалар әр түрлі өмір сүруіне жағдай жасауға өз үлестерін қосуда, бұл болашақ ұрпақтың қауіпсіз, сау, гүлденген және экологиялық қорғалған әлемде өмір сүруіне кепілдік береді және қоғамдық, экономикалық және мәдени прогреске, толеранттылық пен халықаралық ынтымақтастыққа ықпал етеді. Жылдан жылға еліміздегі медициналық тексерудің нәтежесі бойынша есту, көру, сөйлеу, ақыл-ой, тірек-қимыл аппараты бұзылған, эмоционалды-еріктік бұзылыстары бар және оқу қиындықтары бар балаларды қамтитын ерекше балалар саны едәуір өсті. Қазіргі уақытта мүмкіндігі шектеулі балалардың білім алуының ең көп таралған түрі-арнайы түзете білім беру білім беру болып табылады.

Алайда, мүмкіндігі шектеулі балаларды білім беру мекемелеріне біріктіру процесі жандандырылуда, арнайы және жаппай білім берудің өзара әрекеттесуінің әртүрлі модельдері мен формалары сыналуда, мұндай балалардың жеке басын неғұрлым толық әлеуметтік бейімдеу және дамыту үшін тиісті жағдайлар жасауға тырысады. Соңғы жылдары инклюзивті білім берудің құндылықтары Қазақстанда да өзекті мәселе болып отыр, ол дәстүрлі білім беру жетістіктеріне ғана емес, сонымен бірге толыққанды әлеуметтік өмірді қамтамасыз етуге, оның барлық мүшелерінің ұжымына белсенді қатысуға бағытталған. Инклюзивті тәжірибені ұйымдастыру тек мүмкіндігі шектеулі балалардың ғана емес, сонымен қатар әртүрлі этникалық топтардың, жыныстың, жастың, белгілі бір әлеуметтік топқа жататындардың қажеттіліктерін ескеретін білім беру жүйесінің шығармашылық көзқарасы мен белгілі бір икемділігін қамтиды.

Оқыту және тәрбиелеу жүйесі баланың жеке білім беру қажеттіліктеріне бейімделеді, оқытудың жаңа тәсілдері қолданылады, оқыту мен тәрбиелеудің вариативті білім беру нысандары мен әдістері қолданылады. Инклюзивті процестерді басқару үшін жұмыстың командалық нысандарын, қызметті ұйымдастырудың жобалық нысандарын, инклюзивті процестерді диагностикалау мен мониторингілеуді, білім беру процесіне қатысушылардың (балалар, ата-аналар, педагогтар, әкімшіліктер) мүдделерін келісу нысандарын енгізу қажет. Бұл әдістемелік нұсқаулықта алғаш рет инклюзивті мектепке дейінгі білім беру мекемесіне баратын мүмкіндігі шектеулі баланың жеке білім беру бағытын құру моделі және инклюзивті мектепке дейінгі білім беру мекемесінде аралас топтарға баратын балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын жүзеге асыруды қамтамасыз ететін ішкі нормативтік құжаттардың мысалдары бар мектепке дейінгі инклюзивті білім беру мекемесінің моделі ұсынылған.

Әдебиет:

1.Кудрявцева. Е.О. « Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде инклюзивті орта құру» 2019 ж.

- 2.Тюрин. А. В. «Инклюзивті білім берудің пайда болу және даму тарихы» 2016 ж.
- 3.«Қазақстан Республикасының Білім туралы Заңы» №319 . 27 шілде 2007 ж.
- 4.Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық – педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы №343 заңы. 11 шілде 2002 ж.
- 5.Лисина М. И. «Общение, личность и психика ребенка» 2001 ж.
- 6.Тулбаева Г.Н. «Мектеп жасына дейінгі жалпы сөйлеу тілі дамыған балалардың диалогтық сөзінің ерекшеліктері». «Хабаршы» 2014 ж.

Алькеева О.Р.
Шет ауданы, «Нұршуақ» бөбекжайы» КМҚК

«МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІ – КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ»

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту - еліміздің білім беру жүйесінің алдында тұрған міндеттерді шешуге белгілі бір үлес қосатын адам тәрбиесі жүйесінің үздіксіз құрамдас бөлігі және бірінші сатысы. Олар педагогикалық процестің барлық қатысушыларының күш-жігерімен, педагогика ғылымы мен озық тәжірибенің соңғы жетістіктерін, заманауи білім беру технологияларын меңгерген кәсіби даярланған мамандардың күшімен шешіледі. Мектепке дейінгі білім беру педагогтарын кәсіби даярлау мәселесі күрделі жұмыс. Сонымен бірге мектепке дейінгі білім берудің жоғары білікті педагогтарын даярлауды қамтамасыз ету педагогика ғылымының басым бағыттарының бірі болып табылатынын көрсетеді.

Мектепке дейінгі тәрбиенің мақсаты баланың қоршаған ортамен, сондай-ақ басқа балалармен және ересектермен белсенді әрекеттесу процесінде проблемалар мен мәселелерді шешуде (танымдық, көркемдік) белсенді әрекет пен қарым-қатынастың мәдени тәжірибесін үздіксіз жинақтау екенін көрсетеді, эстетикалық, әлеуметтік, адамгершілік, еңбек және т.б. жас және жеке ерекшеліктеріне сәйкес. Бұл оның өмірінің барлық кезеңдерінде өзін-өзі жүзеге асыруының негізі болады, сонымен қатар бүгінгі күнгі тәрбие мен білім берудің басты міндеті баланың құрдастарымен ойнайтын, ынтымақтастық жасайтын жағдайларын сақтау. Басқа балалармен әртүрлі танымдық тапсырмаларды шешуде, танымдық бастаманы көрсете отырып және өзінің қызығушылығын қанағаттандыра отырып, қиял мен шығармашылықты дамытады.

Мұнда ол тәжірибе жасайды, қиялдайды, талқылайды, адамдармен қарым-қатынас орнатуға, эмпатияға және ұжымда өз орнын табуға үйренеді, өзіне қамқорлық сезінеді және басқаларға қамқорлық жасауға үйренеді. «Осында және қазір» болашақ адам тұлғасының негізі қаланады. Біздің ойымызша, денсаулық сақтау, коммуникативті-лингвистикалық, танымдық, шығармашылық, әлеуметтік құзыреттіліктері бар мектеп жасына дейінгі балалардың тұлғасын қалыптастырудағы мақсатқа жету және проблемаларды шешу кәсіби педагогикалық білімі жоғары жаңа формация педагогтарын дайындау сапасына байланысты болып көрінеді.

Ғылым мен мәдениет саласындағы соңғы жетістіктерді, заманауи әдістерді, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың инновациялық технологияларын, кәсіби қызметті жүзеге асыру үшін қажетті құзыреттер жиынтығын меңгеруі тиіс білім. Олай болса, әлемдік білім кеңістігінде басымдыққа ие жүйелік-белсенділік, құзыреттілік және тұлғалық-белсенділік тәсілдер негізінде кәсіби құзыретті және бәсекеге қабілетті педагог кадрларды даярлау жаңғыртуға жатады деген тұжырым дау туғызбайды.

Біздің ойымызша, бұл мақсаттар мен міндеттерді түзетуге, нәтиже деңгейлерінің параметрлері мен критерийлерін анықтауға, мазмұны мен педагогикалық технологияларды жобалауға, қазіргі қоғамға сай университеттегі мектепке дейінгі тәрбиешілерді кәсіби даярлауды жетілдірудің бағыттарын белгілеуге мүмкіндік береді. Әлемнің дамыған елдеріндегі жоғары педагогикалық оқу орындарының озық тәжірибесі көрсетіп отырғандай, мектепке дейінгі тәрбиешілерді даярлау процесінің барлық құрамдас бөліктерін жоғарыда аталған тәсілдерге сәйкес жаңғырту оның сапасын арттырудың объективті алғышарттарын

жасауға ықпал етеді. Біз ұсынып отырған мектепке дейінгі білім беру педагогтарын даярлауды жаңғырту тұжырымдамасы білім берудегі жүйелік, құзыреттілік және тұлғалық-белсенділік тәсілдерінің ережелерін үйлестіруге, өзара әрекеттесуге және өзара көмек көрсетуге негізделген.

Атап айтқанда, жүйелік-тұтас көзқарасқа сүйену жүйе ретінде кәсіптік оқытудың мазмұны мен құрылымы туралы объективті білім береді, өзара байланыс пен өзара тәуелділікті, оның құрамдас бөліктерінің байланысын анықтайды, модельді жобалау логикасын оңтайландырады және мамандарды даярлауды жүзеге асыру процесі; тұлғалық-белсенділік тәсілі жеке тұлғаның дамуына бағытталған және тұлғалық әлеуетті іске асыру және дамыту үшін жағдай жасауға, болашақ кәсіби іс-әрекетті оқыту процесінде қажетті білім, білік және дағдыларды қалыптастыруға ықпал етеді, құзыреттілікке негізделген әдіс білім берудің нақты нәтижесін алынған ақпараттың жиынтығы ретінде емес, тұлғаның кәсіби педагогикалық міндеттерді шешу кезінде әртүрлі жағдайларда әрекет ету қабілеті ретінде жоспарлауға мүмкіндік береді және оның кепілді жетістігіне бағдарланады.

Педагогика ғылымында «құзыреттілік» ұғымының көптеген түсіндірмелері бар және «құзыреттілік», «құзыреттілік» ұғымдарын түсіндіруде олардың айырмашылықтары туралы ортақ көзқарастар мен нақты түсініктер жоқ. Бұл ретте «құзырлылық» пен «құзыреттілік» ұғымдарының синоним ретінде жиі қолданылғанымен, олардың аражігін ажырататын психология-педагогикалық ғылым саласындағы ғалымдардың ұстанымымен ынтымақтасамыз. Ұсынылып отырған тұжырымдамада біздің пікірімізше, «құзыреттілік» – білімді, іскерліктерді, дағдыларды және жеке қасиеттерді әртүрлі проблемалық кәсіптік жағдайларда табысты қызмет үшін қолдана білу, ал «құзыреттілік» – құзыреттер жиынтығын меңгеру деңгейі, жеке тұлғаның кәсіби қызметте құзыреттерді қолдануға дайындық дәрежесі, т.б. тәрбиенің қол жеткізілген нақты нәтижесін сипаттайды.

Бұл мақалада біз мектеп жасына дейінгі педагогтың кәсіби құзыреттілігіне ғана тоқталып, оны педагогикалық қызметтің нақты жағдайларында туындайтын кәсіби мәселелер мен типтік кәсіптік міндеттерді шешу қабілетін анықтайтын интегративті тұлғалық тәрбие және маманның қасиеті ретінде қарастырамыз. Ол адамның іргелі арнайы ғылыми білімдердің, практикалық дағдылар мен дағдылардың жиынтығын меңгеруінің нәтижесінде қалыптасады, бұл мұғалімнің кәсіптік-педагогикалық қызметті табысты жүзеге асыруға дайындығы мен қабілеттілігін көрсетеді.

Құзыреттердің жалпы мәдени, негізгі, пәндік, арнайы, практикалық топтарын басымдық ретінде қарастырамыз. Ұсынылған бағыттар бойынша мектепке дейінгі тәрбиешілерді оқытуды жаңғыртуды тәжірибеге енгізу жаңа формациядағы мамандарды даярлау тұрғысынан оң нәтижелерге әкеліп, оның сапасын арттыруға септігін тигізетіні сөзсіз.

Әдебиет:

1. А. Петровский. М., Новое педагогическое мышление. 2002 г.
2. Некашева Л., Семушина Л. Моделирование профессиональной деятельности в учебном процессе. 1989 г.
3. Гершунский Б. Философия образования для XXI века. 1999 г.

Аманбекова А.М.

Шет ауданы, «Жамбыл Ақылбаев атындағы мектеп-гимназиясы» КММ

КӨРКЕМ ӘДЕБИЕТ АРҚЫЛЫ АДАМГЕРШІЛІК ҚАСИЕТТЕРГЕ ТӘРБИЕЛЕУ

Балалық - баланың қоршаған әлемді тани бастайтын, тұлға болып қалыптасатын кезеңі. Кішкентай бала сәби кезінен ата-ананың, қасындағы үлкендердің сөздерін естіп, бойына сіңіріп, олардың істерін бақылап жатады. Бүлдіршін өзінің жас ерекшелігіне сәйкес қоршаған ортасы мен өскен қоғамына байланысты адамгершілік қасиеттерді өз бойына сіңіреді. Бала өмір деген қызықта да, қиын кезінің табалдырығын аттағанынан бастап, өз

бетімен «жақсы» мен «жаманды» айыра алмайды. Осы тұрғыда жас өспірім тәлім-тәрбиені көркем әдебиет шығармалары арқылы өзіне қабылдайды. Анасының, тәрбиешілердің өлеңдері, ертегілері оған үлкен әлемнің есігін ашады. Мейірімді болуға, көңіл-күйін жақсартуға ынталандырады. Ертегі, өлең, әңгіме, мақал-мәтелдер арқылы ол өз елін сүйе бастайды. Көркем әдебиет арқылы өз Отанына, өз халқына деген сүйіспеншілік, адамгершілік қасиеттерінің құндылықтары қалыптасады.

Қазіргі заманауи талаптарға сәйкес ата-аналар көркем әдебиет шығармаларын қолданбайды. Бұның басты себебі, біріншіден, ата-аналардың жұмысбастылығы болса, екіншіден, қазіргі таңда техиканың адам өмірінде алатын орнының шектен асып, рухани дүниелерге қызықпауында. Көбінесе олар баланың әлеуметтік жағдайын реттеумен ғана айналысып, қоғамға бейімделе алатын жан-жақты, саналы, құндылық пен қасиет ұғымын түсінетін ұрпақ тәрбиелеу жұмысында тек қарапайым сөйлесу, сұрағына мән бермей жалаң жауап қайтарумен ғана шектеледі. Ата-ананың оның өміріне деген осындай бейтарап көзқарасына үйренген бала, әрине, кітап пен ертегі оқып беру былай тұрсын, кейінде білмегенін сұрауға да ұмтылмайды.

Жыл басында жүргізілген есепке байланысты шығарылған қорытынды бойынша 60% отбасында ата-аналар балаларына ертегі оқымайтыны мәлім болды. Бұл мәселені өзекті санай отырып, ата-аналарға көркем әдебиеттің бала өміріне маңыздылығын жеткізіп, мәселені шешу жолдарын көрсете алатын бірден-бір адам ол-педагог. Педагогтың алға қойған мақсаты: жас өспірімдерді көркем әдебиет шығармаларымен таныстыру жұмысына ата-аналарды белсенді қатыстыруға ынталандыру болып табылады. Сол мақсатқа жету үшін жүргізілетін жұмыстар:

- Ата-аналармен сұхбаттасу арқылы көркем әдебиеттің бала тәрбиесіне атқаратын рөлі басым екеніне көздерін жеткізу.
- Жас өспірімдердің бойында адамгершілік құндылықтарды дамыту мақсатында көркем әдебиет шығармаларын оқуға кеңес беру.

Қай қайсымызға болмасын тәрбие көзі отбасынан басталатыны белгілі. Отбасы - адамзат қоғамының ең шағын бейнесі. Қоғамда отбасы екі қызмет атқарады, оның бірі-дүниеге ұрпақ әкелу, екіншісі -дүниеге келген сәбиді тәндік жағынан дамуды қамтамасыз етіп, өмір бойы рухани жағынан жетілдіріп, оны тұлға ретінде қалыптастыру. М.С.Макаренко «Ата-анаға арналған кітабында»: Бала тәрбиесінде сіздің іс-қимылыңыздың өзі шешуші рөл атқарады. Ересек адамдардың өмірі негізінен түрлі іс-әрекет, қылықтардан тұрады, -деген. Отбасы тәрбиесі қоғамдағы өзгерістермен тығыз байланысты, сондықтан ол қоғам мүддесіне қызмет етуі тиіс.

Отбасы ең алғашқы тұлғаны дамытатын әлеуметтік орта. Отбасындағы тәрбиенің тиімді болуы ондағы қарым-қатынас түрлерінің орнығуына байланысты. Үлкенді құрметпен өнеге тұту, одан үлгі алу, біріккен шығармашылық еңбек етуді, белсенді іс-әрекетке баулуды дәстүрлі мерекелер, ұлттық өнер, ойын сайыстары арқылы іске асыру ата-ана құзіретінде болу керек. Ата-ана мен баланың тығыз қарым-қатынасы жас баланың адамгершілік жағына толысып жетілуіне үлкен үлес қосады және ізгілікті іске баулиды. Сонымен қатар бала өзі қатарлас балалармен қарым-қатынас құндылықтарын бақылау және бағалай білу керек. Қазақ отбасы көбінесе көп балалы болып келген.

Ата-аналарымен, аға-бауырларымен әрдайым пікір алмасу, ой бөлісу ол кезде әдеттегі жағдай болды. Қазір болса, көбінесе отбасыларда бала саны аз болғандықтан жоғарыда айтылған қарым-қатынас орын алмайды. Құрбы-құрдастарымен жағымды, еркін, достық қарым-қатынаста болу үшін, баланың әр түрлі жағдайлар және олардың шешімі туралы түсінігі болу керек. Балалардың қарым-қатынасы көркем әдебиет шығармаларында көрініс табады. Көркем әдебиет шығармаларындағы жағымды өнерлерге қарап өзінің тәртібін реттеп үйренеді.

Шығарма кейіпкерінің басқаларға жасаған қамқорлығын көрсету арқылы өздеріне әсер қалдырады. Әдеби кейіпкерліктердің өзін-өзі ұстауы мен қылықтарын талдауы мен бағалауы негізінде мейірімді, қайырымды және басқа да игі қасиеттерді бойына сіңіруді үйренеді. Тұлға аралық қатынастарының адамгершілік қағидаларымен және әлеуметтік ортадағы өзін-өзі ұстау ережелері арқылы әрі қарай жалғастырылады. Жас өспірімнің

бойында көркем әдебиет арқылы адамгершілік қасиеттерге баулу ата-ана және балабақша педагогтарымен тығыз байланыста артқарылуы керек.

Балабақшада көркем әдебиетті балаларға оқып бергенде педагог әдеби шығармалардың кейіпкерлерінің қылықтары мен мінез-құлқын талдауға үйретеді. Кейіпкерлердің жақсы қылықтарын атап көрсетуге, сәтсіздіктеріне көмек беруге, жағымсыз қылықтарын жоюға, басқа кейіпкерлерге кешірімді болуға баланың дайын болуына баулып, түсіндіру арқылы адамгершілікке баулиды. Ертегілер персонажымен осындай достық қарым-қатынаста болып, өзін де, өзгені де тәрбиелеу арқылы бала адам ретінде қалыптасуында үлкен жетістікке жетеді. Педагог балаға үлкендердің оның жетістіктеріне қуанатыны туралы айту арқылы, сол ертегі мен персонаждарға қызығушылығын арттыра алады.

Балабақшадағы алған білімін ата-анамен бірге отбасында қайталап, еске түсіруге кеңес беру арқылы (оқылған ертегісін отбасында айтып беруге, ата-анамен бірігіп сурет салуға тапсырмалар беріледі) тәрбиеші ата-ананы көркем әдеби шығармаларды қолдануға жол сілтейді. Бұл жұмыс ата-аналармен тығыз қарым-қатынас барысында жүзеге асып, шыңына жетеді.

Әдебиет:

1. «Зерек бала бағдарламасы» 2009 жыл
2. «Отбасы және балабақша» журналы №1, 2006 жыл

Амангелді А.А. Ибраева А.Х.,
Шет ауданы «Нұршуақ» бөбекжайы» КМҚК

«STEAMS» БОЛАШАҚ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУДЫҢ ШАРТЫ РЕТІНДЕ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІ

Біз техникалық революция дәуірінде өмір сүріп жатырмыз. Біздің айналамызда жаңа технологиялар, жаңа кәсіптер пайда болып, ескілері мен бізге жақсы таныстарын ығыстыруда. Педагог бола отырып, біз балаларға сабақ береміз бе, мұндай білім жаңа өмірде пайдалы бола ма, бүгінгі мектеп жасына дейінгі балалардың қажеттіліктеріне сәйкес білім беру мазмұны мен технологияларын қалай түзету керек? 3-7 жас-дамудың стратегиялық маңызды кезеңі.

Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасайтын мұғалімдер мектепке дейінгі балалық шақта балалардың білімге деген қызығушылығын ояту, ақпаратты әртүрлі көздерден қабылдауға және қолдануға үйрету, қоршаған шындықта қызықтыратын сұрақтарға өз бетінше жауап табу қаншалықты маңызды екенін түсінеді. Өз бетінше және құрдастарымен және ересектермен ынтымақтастықта әрекет ету қабілетін тәрбиелеу маңызды.

Осылайша, ата-аналар мен тәрбиешілердің алдында проблема туындайды: қандай әдістер мен тәсілдерді қолдану керек? Қандай технологияларға жүгіну керек? Бүгінгі таңда ең перспективалы - "STEAM" технологиясы.

STEAM-білім беру әлемдегі негізгі трендтердің бірі. Алғаш рет STEAM-технология АҚШ-та кеңістікті жоғары технологиялық дамытуда балаларды өмірге дайындауға бағытталған метоәдістемелік орта жағдайында балалардың қызметін ұйымдастыру үшін пайдаланылды. Қазіргі уақытта STEAM-технология ерте жастан жоғары техникалық адамдарды даярлау үшін АҚШ, Англия, Германиядағы балабақшалар мен мектептердің білім беру бағдарламасына енгізілді. "STEAM" мыналарды қамтиды:

S - "science" - ғылым,

T - "технология" - технология,

E - "engineering" - инженерия,

A - "art" - өнер,

M - "math" - математика. Бұл пән қазіргі әлемде ең сұранысқа ие болып тұр. Сондықтан, бүгінгі таңда STEAM технологиясы, инженерия және математика мен ұмытылмасғылымдар құрастырып, негізгі бағыттардың біріретінде дамып келеді. Өмірдегі сияқты, барлық

нысандар бір тұтастұтастыққа біріктірілген және өзара байланысты, сонымен қатар осы үйлесімді тұтастықты түсінуде күш бар.

STEAM-білім беру-білім берудің модульдік бағыты, оның мақсаты баланың ғылыми-техникалық шығармашылығына тарту мүмкіндігімен оның зияткерлік қабілеттерін дамыту болып табылады. Бұл әр түрлі жұмыс түрлеріне балалардың танымдық қызығушылықтарын қалыптастыруға мүмкіндік береді. Мектепке дейінгі ұйымда STEAM білімін жобалық және эксперименттік-зерттеу қызметін ұйымдастыру арқылы жүзеге асыруға болады. Табысты жұмыстың міндетті шарты-мақсатты қондырғыларға сәйкес келетін нақты пәндік-кеңістіктік ортаны құру.

Сонымен қатар, біріктіруші факторлар мектеп жасына дейінгі балалардың әртүрлі іс-әрекеттерінің мазмұнын біріктіру, ойын құралдары мен материалдар кеңістігінде қиылысу, тәуелсіз қызмет үшін жабдықтың болуы және нәтижелерді көрсету мүмкіндігі болуы мүмкін. STEAM ортасына батыруды дизайннан бастауға болады, оның аясында балалар әртүрлі материалдардан ағаш, қағаз, металл, пластик, қарапайым техникалық дағдылар мен қабілеттерге ие болады, инженерия принциптерімен танысады. Әр түрлі дизайнерлер мұғалімдерге балалардағы шығармашылық пен кеңістіктік ойлауды дамытуға көмектеседі.

STEAM құзыреттіліктерін ата-аналар үйде оңай ұйымдастыра алатын ойындарды қолдана отырып, ерте жастан бастап балаларда қалыптастыруға болады. Тұзды қамырдан жасалған қолөнер-бұл ойыншықтар, оны жасай отырып, нәресте алғаш рет үш өлшемге тап болады: биіктігі, ені және ұзындығы. Ермексаздан ықпал ете отырып, өнер жалғанады. Картон дизайнері балаға әртүрлі сенсорлық стандарттарды білуге, сонымен қатар дизайн жасауға көмектеседі. Геоконт шығармашылық қиялын дамытады және кішкентайларға макро және микро кеңістікті жақсы басқаруға көмектеседі. Геобордтың көмегімен балалар іс жүзінде аудан мен периметрді зерттейді.

LEGO - балаларға бірдей элементтерден мүлдем басқа дизайн жасауға болатындығымен ұнайды. Егер сіз LEGO құрылымын және химиялық экспериментті біріктірсеңіз, STEAM-білім беру аясында назар аударуға тұрарлық жоба шығады. Флексагон математика мен оригамидің ерекше одағы болып саналады. Спирографтар күрделі формаларды жасауды өте оңай және қызықты етеді. Робототехника жиынтығы озық технологияларды қолдана отырып, балаларды шығармашылықпен таныстыруға көмектеседі.

Сонымен бірге мектеп жасына дейінгі балалардың практикалық іс-әрекет дағдыларын дамытумен қатар, «STEAM»-технология балалардың нақты өмірлік жағдайларды бастан өткеруіне жағдай жасайды.

«STEAM»-технологиясының дәл осы қасиеті мектеп жасына дейінгі балалардың зияткерлік қабілеттерін дамыту бойынша жұмысты ұйымдастыру үшін тиімді орта жасайды.

Пәндік-кеңістіктік дамушы ортадағы Мета-пән баланың санасында әлемнің тұтас бейнесін жасауға көмектеседі. Техникалық макеттер, "Лего" конструкторлары, ағаш конструкторлар, флексагондар, агамографтар, "STEAM" ойыншықтары шындықты модельдейді, балалардың назарын шоғырландырады, оларды зерттеу жұмысын-конструкциялауды, математиканы және шығармашылықты қамтитын өнімді аралас практикалық қызметке қосады.

«STEAM» білімі алты модульден тұрады. Әрбір модуль кешенді шешу кезінде STEAM-білім беру мақсаттарын іске асыруды қамтамасыз ететін ерекше міндеттерді шешуге бағытталған: танымдық-зерттеу қызметі процесінде зияткерлік қабілеттерін дамыту және мектеп жасына дейінгі балаларды ғылыми-техникалық шығармашылыққа тарту.

1. "Ф.Фребельдің дидактикалық жүйесі" білім беру модулі - қоршаған әлем объектілерімен тәжірибе жасау - геометриялық денелермен және фигуралармен әрекет ету арқылы математикалық шындықты игеру - кеңістіктік қатынастарды дамыту - әртүрлі бұрыштар мен проекцияларда құрылыс.

2. "LEGO-құрастыру" - практикалық және ақыл-ой экспериментіне, жалпылауға, сөйлеу жоспарлауына және өз іс-әрекетінің процесі мен нәтижесіне сөйлеу түсініктемесіне қабілеттілік;

- ана тілін еркін меңгеру (сөздік құрамы, сөйлеудің грамматикалық құрылысы, фонетикалық жүйе, семантикалық құрылым туралы қарапайым идеялар);

-жаңа бейнелер жасау, қиялдау, аналогияны қолдану мүмкіндігі.

3. "Математикалық даму" білім беру модулі-балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, шама, пішін, кеңістік, уақыт, сан және санау бағыттары бойынша математикалық даму мәселелерін кешенді шешу.

4. "Робототехника" білім беру модулі - логика мен алгоритмдік ойлауды дамыту;

- бағдарламалау негіздерін қалыптастыру;

- жоспарлау, модельдеу қабілеттерін дамыту;

- ақпаратты өңдеу;

- абстракциялау және заңдылықтарды табу қабілетін дамыту.

5. "Мен әлемді жасаймын "Мультстудиясы" білім беру модулі-АКТ (ақпараттық-коммуникациялық технологиялар) мен цифрлық технологияларды игеру;

- медиа технологияларды игеру;

- көркем және техникалық шығармашылық синтезі негізінде өнімді қызметті ұйымдастыру.

6. "Тірі және жансыз табиғатпен тәжірибе жасау "білім беру модулі;

- тәжірибелік;

- эксперименттік іс-әрекетте қоршаған әлем туралы идеяларды қалыптастыру;

- көрнекі сенсорлық қабылдау процесінде барлық тіршілік иелерінің бірлігін түсіну;

- экологиялық сананы қалыптастыру.

«STEAM» технологиясының объективті артықшылықтары:

1. Жаратылыстану ғылымдарының, инженерлік шығармашылықтың, математиканың, цифрлық технологиялардың және т.б. әртүрлі салаларының өзара бірігуіне негізделген қазіргі заманғы мәселелерді шешуге интеграцияланған тәсіл. Осы интеграцияның негізінде танымдық және көркемдік ізденістерге негізделген және іс-әрекеттің нәтижесі ретінде нақты өнімге ие жобалар әдісі жатыр.

2. Мектеп жасына дейінгі балаларды одан әрі білім беру жүйесінің заманауи білім беру ортасына уақтылы бейімдеу. Мазмұны, технологиялары, пәндік-кеңістіктік толтырылуы, материалдық-техникалық қамтамасыз етілуі - жас ерекшеліктері мен мазмұнының күрделенуі бойынша сабақтастық.

3.Танымдық-зерттеу іс-әрекеті және ғылыми-техникалық шығармашылыққа қатысу процесінде зияткерлік қабілеттерді дамыту қазіргі әлемде құзіреттілік пен жайлы өзін-өзі қабылдауды қалыптастыруға, болашақта өмірдің жоғары сапасына жағдай жасауға бағытталған.

4. Сыни ойлауды дамыту қажетті ақпаратты алу, талдау, алынған ақпаратты практикалық іс-әрекетте қолдану дағдыларын қалыптастыруға бағытталған процесс ретінде қарастырылады.

5. Жеке тәсілмен синтезде ұжымдық жұмыс жасау дағдыларын қалыптастыру-бұл ортақ мақсаттарға жету, келіссөздер жүргізу, сұрақтар қою, дәлелдеу үшін жеке интеллекттерді біріктіру мүмкіндігі. Жалпы оң нәтиже өз күшіне деген сенімділікті және командада жұмыс істеу тиімділігінің сезімін қалыптастырады, процеске және жалпы және жеке жұмыс нәтижелеріне құндылық қатынасы тәрбиеленеді.

6. Әр түрлі ақпараттың үлкен көлемімен жұмыс істеуге байланысты. Ақпараттық технологиялар саласындағы ХХІ ғасырдың бірқатар кәсіптері мен мамандықтарымен алғашқы танысу.

7. Техникалық шығармашылыққа қызығушылықты дамыту.

«STEAM»-білім беру балалардың техникалық құрастыруға және модельдеуге деген табиғи қызығушылығына негізделген "жас техниктер" секциялары мен үйірмелерінің жүйесін жандандыруға арналған. Бұл іс-шаралар балабақшада алынған баланың зерттеу тәжірибесіне негізделгені маңызды, сондықтан әлемнің табиғи-ғылыми көрінісі жүйелік-белсенділік тәсілінің негізінде қалыптасады және тәжірибелік-эксперименттік жолмен алынған білімге негізделген. Қоршаған әлемді бала ойын арқылы және тірі және жансыз табиғат объектілерімен тәжірибе жасау арқылы зерттейді. Бұл сіздің біліміңізді бітіріп, сүйікті мамандығыңызды алғанға дейін мотивация болуы мүмкін. Осылайша, «STEAM»

негізгі білім беру бағдарламасының міндетті бөлігіне қосымша болады (қазіргі заманғы мектеп жасына дейінгі баланың мүдделері мен басымдықтарына жауап беретін мазмұнды мобильді және динамикалық түрде жүзеге асыратын).

Ғылым мереке болуы керек, ол балалар үшін қызықты және қызығушылығын арттыратындай болуы керек!

Әдебиет:

1. Т.И. Бабаева, А. Г. Гогоберидзе редакциялаған мектепке дейінгі білім берудің балалық шақ үлгілі білім беру бағдарламасы, 1998 ж.
3. О. В. Дыбина, Өнерімізбен, өзгертеміз, шығармашылық орталығы Сфера, 2010 ж.
4. Г.И. Долженко 100 оригами, Даму Академиясы, 2011 ж.
5. Ерофеев З. Т., Павлова Л. Н., Новикова В. П. мектеп жасына дейінгі балаларға арналған Математика - М.; ағарту 1992ж.
6. Иткин В. Анимациялық фильмді не қызықтырады, 2006 ж.

Аманжолова А.А., Калыкова Д.А.
Шет ауданы, «Нұршауақ» бөбекжайы»КМҚК

ҚАЗІРГІ ОҚУ ҮРДІСІНДЕ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДА ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ҚОЛДАНУ

Қазіргі уақытта мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының педагогикалық ұжымдары өз жұмыстарына инновациялық технологияларды қарқынды енгізуде. Сондықтан мектеп жасына дейінгі педагогтардың басты міндеті – жеке тұлғаны дамыту мақсатына оңтайлы сәйкес келетін балалармен жұмысты ұйымдастырудың әдістері мен формаларын, инновациялық педагогикалық технологияларды таңдау. «Педагогикалық технология – оқу-тәрбие процесіне ұйымдасқан, мақсатты, саналы түрде педагогикалық әсерін тигізе отырып, ықпал ету»

Педагогикалық технологиядағы принципті маңызды аспект – баланың тәрбие мен оқу процесіндегі орны, үлкендердің балаға деген көзқарасы. Ересек адам балалармен қарым-қатынаста: «Оның жанында болмасақта, біргеміз!» деген ұстанымды ұстанады. Оның мақсаты – баланың тұлға ретінде қалыптасуына ықпал ету.

Баланы оқытудың мақсаты - педагогтің көмегінсіз оның әрі қарай дамуына мүмкіндік беру.

Қазіргі әлемде коммуникациялық және ақпараттық технологиялардың дамуы өте жылдам. Қазіргі балалар мен ата-аналарды оқыту мен тәрбиелеу компьютерлік технологиялармен және интернетпен тығыз байланысты. Қашықтықтан оқыту технологиялары әсіресе кеңінен қолданыла бастады, бұл педагогтердің уақытын айтарлықтай үнемдейді, баламен еркін жұмыс жасауға мүмкіндік береді. Мұндай оқытудың тағы бір артықшылығы - қолжетімділік, ақпараттық мазмұн пайдаланудың қарапайымдылығы, баламен тұрақты, жеткілікті жылдам байланыс.

Мектепке дейінгі білім беру қоғамның заманауи талаптарына жауап беруі керек, сондықтан жаңа мемлекеттік білім беру стандарттарына сәйкес, білім беру ұйымдарында ақпараттық-білім беру ортасы қалыптасуы керек, ол, атап айтқанда, қашықтықтан білім беру шеңберінде, балалардың өзара әрекеттесуін қамтамасыз етуі керек. Білім беру барысында педагог, тәрбиеленуші ата-ана арасында тығыз қарым-қатынас болу керек.

Оқыту технологиялары негізінен балалармен мен педагогтердің жанама (қашықтықта) өзара әрекеттесуі бар ақпараттық және телекоммуникациялық желілерді пайдалану арқылы жүзеге асырылатын білім беру технологиялары ретінде пайдаланылады..

Қазіргі оқу үрдісінде мектеп жасына дейінгі балалар үшін қашықтықтан оқыту - бұл кез-келген жағдайда бағдарламадан қалмай ата-анамен бірлесе білім беру. Мектеп жасына дейінгі балалармен қашықтықтан оқытуды қалай ұйымдастыруға болады? Мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқыту мектепке дейінгі ұйымдарда балалар маңызды кезең болып табылады.

- ұйымдастырылған оқу қызметінің қай кезеңде болатынын хабарлау;
- ұйымдастырылған оқу қызметінің түрін міндетті түрде алдын ала хабарлау.

Қашықтықтан оқытудың мәні мынада: балалар мен ата-аналарға оқу материалы қолжетімді нысанда (бейне бөлмелер, интерактивті ойындар және т.б.) ұсынылады және үйде бола отырып, олар бірге оқиды және оларға ұсынылған тапсырмаларды орындайды. Басты мақсат – баланың үйде білім алуына жағдай жасау. Бұл, ең алдымен, төтенше жағдайға байланысты карантинде отырған, денсаулығына байланысты балабақшаға бармайтын үйде отырған балаларға қатысты.

Педагогтің міндеттері: - қашықтықтан технологияларды енгізу арқылы білім берудің сапасы мен тиімділігін арттыру;

Ата-аналар мен балалардың білім алудағы қажеттіліктерін қанағаттандыру;

- мектеп жасына дейінгі балаларға білім беру бағдарламаларын тікелей үйде немесе уақытша тұрғылықты жерінде меңгеру мүмкіндігін беру

Ата-аналардың құзыреттілік деңгейін арттыру;

Zoom, Skype, Google Meet платформасын қолдану арқылы шеберлік сабақтарын өткізу; презентациялар, ата – аналарға арналған нұсқаулар, карточкалар, тақырыптарға сәйкес суреттер; интерактивті ойындар және оқыту мультфильмдері.

Жұмыс нәтижелері балалардың ұсынылған тапсырмаларды үлкен қуанышпен орындайтындығын көрсетеді. Бұл туралы ата-аналардың балаларының жұмыстары туралы хабарламалар мен фотосуреттер түріндегі "кері байланыс" айтады. Қашықтықтан білім беру технологиялары осы уақыт кезеңінде мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың жаңа құралдарына айналды. Бұрын олар тек кеңес беру пункті режимінде (кейбір балабақшалардың сайттарында) ұсынылған. Сонымен, педагогикалық процеске қатысушылардың рөлі мен қызметі өзгерді. қазіргі әлемде тәрбиешінің көптеген дағдыларға ие болуы маңызды: презентациялар, видео хостингте бейне сабақтар жасай білу youtube.com, қолда бар білім беру материалдарын, балаларға арналған аудиоматериалдарды таңдау, түрлі фото және бейне редакторлармен жұмыс істеу.

Мұнда педагогтің өзін-өзі тәрбиелеуі үлкен рөл атқарады. Осылайша, қашықтықтан оқыту технологиясы білім беруді дамытудың заманауи тенденцияларына қайшы келмейді және осы кезеңде ең қолайлы, өзекті, барлық мектепке дейінгі тәрбиешілерге қолжетімді болып табылады.

Әдебиет:

1. Аврамов Ю.С. Қашықтықтан технологиялар негізінде ақпараттық-білім беру ортасын қалыптастыру тәжірибесі // Телекоммуникациялар және білім беруді ақпараттандыру. – 2004 ж.
2. Абдуллаев С.Г. Қашықтықтан оқыту жүйесінің тиімділігін бағалау // Білім беруді телекоммуникация және ақпараттандыру. – 2007 ж.
3. Калинина Т.В. DOE менеджменті. «Мектепке дейінгі балалық шақтағы жаңа ақпараттық технологиялар». М, Сфера, 2008 ж.

Аманжолова У.С.

КГКП ясли-сад «Ақтілек», город Темиртау

ИНКЛЮЗИВНЫЕ ПРАКТИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ

В своем ежегодном Послании к народу «Путь Казахстана-2050: одна цель, один интерес, одно будущее» Первый Президент Нурсултан Назарбаев уделил особое внимание социальной сфере. Он подчеркнул необходимость обратить внимание на людей с ограниченными возможностями, для которых наша страна должна стать безбарьерной зоной, позаботиться о людях с ограниченными возможностями.

В Государственной программе развития образования на 2021-2025 годы предусмотрены конкретные меры по реализации инклюзивного образования. Они могут

обеспечить равный доступ к качественному образованию для детей с ограниченными возможностями, а также способствовать обучению и интеграции в общество. Инклюзивное образование - это интеграционный процесс, который включает развитие доступа к образованию для всех детей и к общему образованию с целью адаптации к потребностям всех детей.

Целью воспитания инклюзивного образования является обеспечение того, чтобы все учащиеся жили полноценной жизнью в обществе, активно участвовали в группе, местном сообществе и, таким образом, взаимодействовали друг с другом как члены сообщества. Воспитатели, работающие в детских садах по принципам инклюзии, несут особую ответственность: обучать всех закрепленных за ними учащихся; гибкие обучающие решения и их контроль; обеспечение обучения в соответствии с типовой учебной программой, адаптация подробной информации в тех случаях, когда успеваемость детей отличается от ожидаемой; обучение разным аудиториям; поддерживать, использовать и координировать детей, которым нужно больше действий, чем их сверстникам. Исследователи говорят о «трансформационном опыте» педагогов, которые стали инклюзивными учителями. Это изменения, которые вовлекают всех педагогов и родителей, чтобы научиться взаимодействовать с детьми; овладение компетенциями, необходимыми для обучения всех детей; состоит в том, чтобы изменить их взгляд на детей, которые отличаются от своих сверстников.

Преимущества инклюзивного образования на благо ребенка и общества:

«Чтобы быть хорошим психологом, нужно любить то, чему учишь, и любить то, что учишь», - говорит Василий Ключевский, известный российский историк. Работа с детьми-инвалидами требует не только любви, но и большого терпения, понимания и сострадания, постоянной психологической поддержки, уверенности в своих силах и способностях.

Общая цель психологической поддержки детей с ограниченными возможностями в системе инклюзивного образования - поддержание психологического здоровья детей и создание условий для их полноценного развития.

Сегодня на базе нашей сферывоспитанники с разными диагнозами согласно определению ПМПК. Поскольку эти дети и их окружение находятся в психологически неблагоприятной ситуации, каждому ребенку и их родственникам требуется психологическая и педагогическая помощь.

Для успешной работы детей и педагог-психологов предоставляются следующие документы психолога, включенного в систему воспитания:

Название документа.

Оглавление.

1. Работа с детьми с особыми потребностями:

- Годовой план педагога этой сферы;
- Список детей, имеющих право на инклюзивное образование;
- Консультации, инструкции для учителей-предметников;
- Развивающая и коррекционная работа.

2. Развитие познавательных процессов у ребенка:

- Упражнения: развивающие память, внимание, мыслительные способности.

Психолог проводит коррекционно-развивающую работу поэтапно, преимущественно в виде групповых игр на занятиях с «особыми» детьми. Это сделано для того, чтобы дети с ограниченными возможностями не были изолированы от сверстников. Однако во время уроков или упражнений им уделяется много внимания, и эта ситуация незаметна для окружающих.

Суть психологической работы с «особенным» ребенком - снизить нервно-психическое напряжение; регулировка самооценки; развитие психических функций - памяти, мышления, воображения, внимания; формирование самостоятельности, ответственности и активной жизненной позиции, коммуникативных навыков.

В своей работе мы используем следующие методы психологической реабилитации: интервью, индивидуальное и групповое психологическое консультирование, ролевые игры, обучающие упражнения, психологическая взаимопомощь.

Психическое и физическое здоровье ребенка зависит от его настроения и состояния. С целью социальной адаптации таких детей в сфере воспитания и образования активно участвует в массовых мероприятиях, направленных на формирование толерантности: часы занятий, беседы, встречи, конкурсы рисунков, спортивные состязания и т. д.

Инклюзивные группы направлены на создание крепких и длительных дружеских отношений между обычными детьми и детьми с особыми потребностями. Инклюзивная группа- это место, где все дети находятся в атмосфере доброты, справедливости и терпения.

Психологически важно, чтобы все воспитатели в садике старались спокойно и адекватно общаться с особенными детьми, насколько это возможно, чтобы не делиться своими различиями с другими детьми, не обсуждать их проблемы без надобности.

Основные направления педагога-психолога инклюзивного образования:

1. Психодиагностика.
2. Психологическая помощь в сложных ситуациях (немедицинская психотерапия).
3. Психологическое консультирование.
4. Психологическое образование.
5. Развивающая и психокоррекционная работа.

Работа с родителями детей-инвалидов строится на принципах доверия и их полноценного участия в образовательном процессе. Консультации психолога проводятся регулярно.

Одна из задач в инклюзивном образовании - принимать и уважать окружающих (членов семьи, родителей других детей, персонал сада, всю социальную среду) «особых» детей, относиться к ним с добротой в жизни, обеспечивать их с равными возможностями и оценить их способности. Учить их создавать систему поддержки.

Хочу отметить правила этикета, разработанные нами:

- ✓ Когда вы встречаетесь с ребенком-инвалидом, вы можете подать ему руку и даже поддержать его (вправо или влево), чтобы поприветствовать его, если ему трудно двигать рукой или он использует протез.
- ✓ Поговорите с «особенным» ребенком по имени как взрослый.
- ✓ При общении с ребенком с дефектом речи обязательно внимательно слушайте. Наберитесь терпения, дождитесь завершения предложения. Не исправляйте и не отвечайте за это. Если вы не поняли собеседника, не стесняйтесь спросить еще раз.
- ✓ Чтобы привлечь внимание человека с нарушением слуха, похлопайте его рукой по плечу. Смотрите ему в глаза и говорите четко, но помните, что не все глухие умеют читать по губам.

Овладение этими правилами этикета поможет детям с ограниченными возможностями легко и эффективно общаться, вести себя правильно и не чувствовать дискомфорт.

В заключение следует отметить:

1. Ребенок с отклонениями в развитии имеет одинаковые потребности для всех детей, самая важная из которых - потребность в любви и ситуации, которая стимулирует его развитие.
2. Ребенок с отклонениями в развитии - это, прежде всего, ребенок, и он должен жить максимально приближенным к нормальному.
3. Все дети умеют читать, и каждому должна быть предоставлена возможность учиться, независимо от того, насколько трудно.

Литература:

1. Жайтапова А. А .. Педагогика 21 века на пороге школы Алматы. 2009 г.
2. Грозная Н. Развитие инклюзивного образования: международный опыт. 2004 // доступ к ресурсу 29.12.2006.
3. По дороге в инклюзивную школу. Руководство для учителя. USAID, 2007 8. Ответ: Интегрированное образование: вопросы генезиса и реализации // Социальная педагогика. - 2010. - № 1.

СОЗДАНИЕ ВИДЕОЗАНЯТИЙ ПО МУЗЫКЕ В УСЛОВИЯХ ОНЛАЙН-ОБУЧЕНИЯ

В новых реалиях современного мира, как никогда, актуальной остается крылатая фраза: «Меняется мир – меняемся мы». Действительно, еще три года назад мы не могли представить, что может возникнуть такая ситуация, в которой наши дети не смогут посещать школы и детские сады, а мы – учителя – вынуждены будем переходить на дистанционное обучение. Но, жизнь диктует свои правила, и я, как и многие мои коллеги начали постигать «Дистанционное обучение».

Первым встал вопрос: каким способом организовывать музыкальное занятие с дошкольниками в период пандемии? Ведь снимать перед камерой свой образ и одновременно играть на инструменте, проводить слушание музыки и танцевать перед гаджетом, как минимум, не вызовет интереса у моих подопечных дошколят. Был необходим такой образовательный формат, который позволит, во-первых, сделать дистанционное музыкальное занятие содержательным и интересным для детей, а, во-вторых, не будет идти вразрез с госстандартом. Создание музыкальных видеозаписей и стало для меня таким оптимальным вариантом подачи познавательного материала.

Изучив в интернете множество видеоредакторов, мы остановились на программе WindowsMoviemaker 2.0. [2, ссылка]. Она является стандартной программой Windows, и, закачав на свой компьютер ее единой, ей можно пользоваться на постоянной основе, в отличие от других подобных программ.

Что нужно учитывать при создании видеозаписи для дошкольников? Конспект составляется в соответствии со сквозной темой и темой занятия, в соответствии с возрастными возможностями [1, стр.6]. Учитываются все этапы занятия, по возможности сохраняется структура. Так же необходимо помнить, что видеозапись для малышей имеет свои временные ограничения – его длительность не должна превышать 7-10 минут. При этом недопустимо подписывать слайды и давать в них текстовую информацию, так как дошколята не умеют читать. Всё видеозаписание комментируется и озвучивается автором. Материал должен быть ярким, лаконичным и познавательным [3, стр.11]. Нельзя перегружать ролик обилием теоретического материала и длинными музыкальными композициями. Если в занятие включается песня, то берется только один куплет; если дается слушание, то для прослушивания ставится небольшая, законченная часть произведения.

Составив конспект музыкального занятия, нужно найти в интернете необходимые фотографии, видеоматериалы и музыкальное оформление. Для этого на рабочем столе компьютера создается отдельная папка, в которую загружается весь подобранный видео и фотоматериал, а также необходимая музыка по этапам занятия.

Рассмотрим пример видеозаписи «День Благодарности – первый весенний праздник в Казахстане»:

- 1 часть. **Мотивационно-побудительный этап.** С детьми говорится о приходе весны и предлагается «превратиться в капельки» и попрыгать под видеоклип «Солнечная капель».

- 2 часть. **Организационно-поисковый этап.** Говорим, что в первый день весны в Казахстане Празднуется День Благодарности. Далее детям предлагается продолжить знакомство с музыкой народов, проживающих в Казахстане.

- 3 часть. Слушание музыки. В данной части занятия детям предлагается послушать азербайджанскую песню «Цыплята».

- 4 часть. Исполнение песни. В ней говорим, что все народы Казахстана по-разному празднуют приход весны. У украинского народа это песня «Веснянка», которую с детьми и разучиваем, прибегнув к помощи старших.

– 5 часть. «Танец в парах»). В завершении занятия еще раз напоминает, что все народы Казахстана проживают в мире и согласии, поэтому детям предлагается станцевать «Танец дружбы», пригласив с собой друзей. В процессе танца – меняемся парами! Дети могут пригласить братьев, сестер, друзей или старших родственников.

– 6 часть **Рефлексивно-корректирующий этап.** Проводится рефлексия всего материала, детям задаются вопросы по теме занятия. В данной части используются фотографии, которые были показаны ранее в каждой части занятия. Для защиты авторских прав, необходимо указать интернет-ресурсы, которые использовала при подборе материала для занятия.

После того, как продуман ход занятия и подобран весь материал, переходим к загрузке подготовленного материала в программу WindowsMoviemaker 2.0. На панели инструментов программы WindowsMovieMaker 2.0. находим значок «Добавить видео и фотографии», щелкаем на него дважды левой кнопкой мыши. Выходит следующее окно. Кликаем папку «Рабочий стол» и находим папку, в которую был загружен весь необходимый музыкальный, видео, фото- материал. Открываем нужную папку, кликаем на папку и начинаем из неё загружать подготовленный материал. Для этого левой кнопкой мыши кликаем дважды на первый файл. Он появится в окошке «Имя файла». Затем левой кнопкой мыши нажимаем на кнопку «Открыть». Файл загружается. После того, как проделаны прописанные действия, на рабочем поле появляется загруженный в Программу файл (см. рис.1). Таким образом загружается весь видео и фотоматериал.

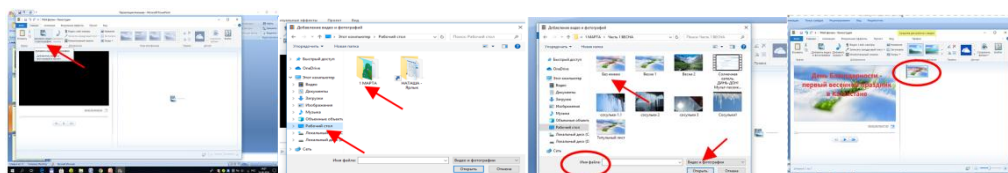

Рисунок 1. Загрузка видео и фотоматериала в Программу WindowsMoviemaker 2.0.

Далее происходит этап загрузки музыки. В месте, где нужно вставить аудиофайл, щелкаем один раз левой мышкой и оставляем в данном месте курсор. На панели инструментов кликаем значок «Добавить музыку». Выходит, уже знакомое нам окно, где мы выбираем иконку «Рабочий стол», а затем – щелкаем левой кнопкой мышки на папку, в которую мы предварительно загрузили весь материал. Открываем данную папку и выбираем нужную песню, например, «Гюнеш. Джуджаларим». Дважды щелкаете по ней левой кнопкой мышки и нажимаете кнопку «Открыть». Песня загружена.

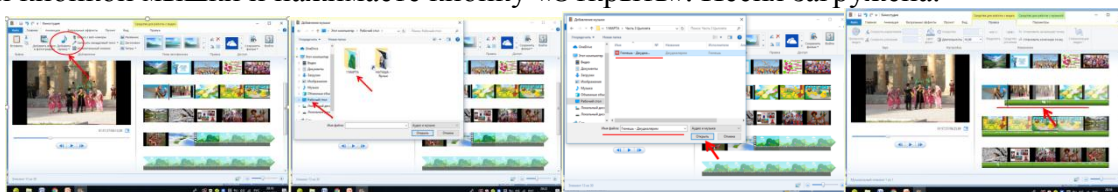

Рисунок 2. Загрузка аудиофайлов в Программу WindowsMoviemaker 2.0

После загрузки материала видеоролик озвучивается. Чтобы записать голос, на панели инструментов кликаем мышкой на значок «Записать закадровый текст». После нажатия на кнопку «Запись» включается секундомер и записывается голос – горит синий квадрат. При завершении озвучки нажимается синий квадрат «Остановить». Выходит, окно «Сохранить». Голос сохраняется в папку со всем материалом занятия. Когда видеоролик озвучен, он сохраняется на компьютер.

Рисунок 3. Озвучка видеоролика: запись голоса.

Создавая таким образом видеозанятия, можно привлечь детей к изучению музыки в формате дистанционного обучения. Опыт показывает, подобные наработки можно использовать и на обычных музыкальных занятиях, лицом к лицу, ведь они очень интересны, красочны и познавательны для дошколят.

Литература:

1. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения. – Астана, 2020.
2. Программа WindowsMoviemaker. Ссылка на интернет ресурс: <https://soft-file.ru/windows-movie-maker/>
3. Гогоберидзе А.Г. Теория и методика музыкального воспитания детей дошкольного возраста: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений /А. Г. Гогоберидзе, В.А.Деркунская. – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2007.
4. Радынова О.П., Катинене А.И., Палавандишвили М.Л. Музыкальное воспитание дошкольников: Учебник для студентов высших и средних педагогических учебных заведений / О.П.Радынова – 3-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2000.

Асауова Д.М.

Қарағанды қаласы, «Таңшолпан» бөбекжайы КМҚК

ЛЭПБУК – МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ ОҚЫТУДЫҢ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯСЫ

Өзін – өзі жетілдіру, адам танымдық, іс – әрекет барысында ғылымның, техниканың, мәдениеттің, саяси өмірдің және тағы басқа кез-келген салада жүйелі білім алуы. Заманауи талаптарға сай болу үшін мектепке дейінгі білім беру ұйымының педагогтері үнемі оқып, өздігінен білім алып, кәсіби құзыреттілік деңгейін көтеруі керек. Сонымен, олар үшін білім беру саласындағы болып жатқан өзгерістерге барабар жауап беруді үйрену, пікірлестер тобында жұмыс істей білу, балалармен тәрбие және білім беру жұмыстарын сауатты және сапалы ұйымдастыру, білім беру міндеттерін шешу үшін ата – аналарымен тиімді серіктестік құру, білім беру мазмұнын дербес таңдау және оны белгілі бір топтағы балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып бейімдеу маңызды. Әр педагог мектеп жасына дейінгі балаларды қызықтыратын, олардың жасына сәйкес келетін сапалы да тиімді білім беруді және тәрбиелік міндеттерді тиімді шешетін жаңа тәсілдерді, идеяларды, формалар мен әдістерді үнемі іздейді.

«Ұрпағы білімді халықтың болашағы бұлыңғыр болмайды» дегендей, жас ұрапқа саналы, мағыналы, сапалы, өнегелі тәрбие мен білім беру бүгінгі күннің талабы. Қазіргі уақытта білім саласына қойылатын талапжаңа технологиялар мен әдістерді барынша көптеп қолдану болып болмақ. Балалардың ұйымдастырылған оқу қызметіне деген қызығушылығын арттыруда көп ізденіп, жаңа ақпараттық технологияларды меңгеріп, әр түрлі әдіс-тәсілдерді білуді қажет деп есептеймін және мен өз оқу қызметімде қолданамын.

Лэпбук – мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың қазіргі заманғы құралы. Бұл американдық технология. Негізін қалаушы – Тэмми Дюби. Лэпбукке «жинақталған кітап», «тақырыптық интерактивті қалта» немесе «қалталары мен терезелері бар кішкентай кітаптар жиынтығы» деп бірнеше анықтама беруге болады. Лэпбук әсіресе мектепалды даярлық топ балаларын қызықтырады және жаңа білім іздеуге итермелейтін құрал. Лэпбукақпаратты кез-келген нысанда және кез-келген тақырыпта суреттер, кішігірім мәтіндер, диаграммалар мен графиктер түрінде орналастыруға мүмкіндік береді.

Лэпбукпен жұмыс істеу несімен тиімді?

-өткен тақырыпты қайталаудың тиімді әдісі;

- «жинақталған кітап» құру кезінде сіз ыңғайлы тақырып пен тапсырмаларды таңдай аласыз;

- ҰОҚ кезінде көрнекіліктердің санын арттырады;
- балалардың сөйлеу, есте сақтау, ойлау қабілеттерін, логикасын дамытады.
- тақырыпты жақсы түсінуге және материалды есте сақтауға көмектеседі.
- ойын элементтерінің ауқымды болуымен тиімді.

Әсіресе мемлекеттік тілді үйренуде бұл жаңа технологияның берері мол. Қазіргі уақытта балалардың тілін, ойын дамытуда лэпбукты қолдану өзекті болып тұр. Бала тілін дамытуға, мемлекеттік тілді үйренуге деген қызығушылығын арттыру үшін әртүрлі тәсілдер мен әдістерді қолдану қажет.

Лэпбуктың тақырыбын алдын-ала анықтап алған жөн. Кез келген «жеке» тақырып лэпбукке тақырып бола алады. Мәселен: «Мамандықтар», «Жолда жүру ережесі», «Үй жануарлары», «Жәндіктер әлемі» және тағы басқа. Тақырыпты таңдағаннан кейін қағаз, қалам алып жоспар жазу керек. Өйткені, лэпбук тек суреттер кітабы ғана емес, бұл - оқу құрал. Сондықтан тақырыпты толығымен ашу үшін болашақ жоспар құру қажет. Келесі кезең – ең қызықты кезең. Енді жоспардың әр тармағы лэпбукте қалай ұсынылатындығын ойластыру керек. Яғни, орналасуды сызыңыз. Қиялға шек жоқ: ұсыну формалары кез-келген болуы мүмкін қарапайым мәтіннен бастап ойындар мен оқу тапсырмаларына дейін. Бөлшектерді кесіңіз, бәрін орнына жабыстырыңыз. Осыдан кейін біз баламен сабақ бастаймыз. Жұмыс нәтижелі болуына қолданатын тәсілдер:

- дидактикалық ойындар, суреттер, тірек-сызба, үлгілер;
- тақырыпты бекіту мақсатында берілген жаңа сөздер;
- жаңылтпаш, тақпақ, жұмбақ, саусақ гимнастикалары, ертегілер және тағы басқа тәсілдер.

Қорыта келе көпфункционалды оқытудың жаңа технологиясы қазіргі заманғы білім берудің бірқатар мәселелерін шешеді, педагогтарға тақырыпты біліп қана қоймай, сонымен қатар жан-жақты ізденуге, міндеттер қоюға және оларды шешуге, ақпаратты ұйымдастыру мен таңдау мәселесіне шығармашылық көзқараспен қарауға үйретеді.

Әдебиет:

1. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2021 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы.
2. Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарлары.
3. Қазақстан Республикасының «Тіл туралы» заңы.

Асафова И.Р., Гапиенко Г.Е.
КГКП ясли-сад «Қарлығаш», город Шахтинск

ПСИХОПРОФИЛАКТИКА, КОРРЕКЦИЯ И РАЗВИТИЕ РЕЧИ ДЕТЕЙ 4-6 ЛЕТ С ООП НА ОСНОВЕ НЕЙРОПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ПОДХОДА

*«Обучение (в том числе и коррекционное)
есть процесс созидательный, а не исправительный.»*

Глозман Ж.М.

«Основными задачами воспитательно-образовательного процесса дошкольных

организаций является повышение качества дошкольного воспитания и обучения и формирование социальных навыков детей раннего возраста» - подчеркивает в Послании народу Казахстана «Новые возможности развития в условиях четвертой промышленной революции» Елбасы Н. А. Назарбаев.[1]

Дети в современном обществе - это дети, которых формируют цифровые технологии. Целое поколение выросло в условиях дефицита свободной игровой деятельности. Неуклонно снижается процент детей с нормально развивающейся речью и, как следствие, отстающих от норм развития по многим показателям. Самой многочисленной группой из них являются дети с общим недоразвитием речи. Как известно, речевая функция тесно взаимосвязана с формированием других психических функций и влияет на развитие всех сфер личности ребенка.

Оценивая развитие ребенка, родители и педагоги, в первую очередь обращают внимание на речевые недостатки. Но недоразвитию детской речи сопутствуют множество других проблем: коммуникативные трудности, эмоциональные нарушения, несформированность пространственно-временных понятий, нарушения общей и мелкой моторики, поведенческие отклонения, проявляется торможение ведущей деятельности дошкольников - игровой, что естественно отражается на формировании психического развития. В совокупности это приводит к эмоционально-личностной и когнитивной неготовности к обучению и дезадаптации в социум.

Проект «Тазша бала» разработан для детей дошкольного возраста (4-6 лет) с проблемами в развитии, на основе нейропсихологического и междисциплинарного подходов, что соответствует современным требованиям Государственного общеобязательного стандарта дошкольного воспитания и обучения РК.

Нейропсихологический подход позволяет мягко, экологично сопровождать развитие ребенка, поскольку развитие речи и психических процессов проходит строго запрограммированный путь, основанный на законах развития мозга. Что на сегодняшний день является одним из ключевых и актуальных направлений коррекционно-развивающей работы с детьми 4-6 лет с особыми образовательными потребностями.

В современной науке и практике уделяется большое внимание потребности междисциплинарного решения возникающих задач. Реализация данного проекта предполагает изменение подходов, подачи информации, его содержания и организационных форм коррекционно-развивающей работы педагога-психолога и учителя логопеда ДО с детьми с ООП. Это позволяет говорить о практической направленности данного проекта.

Цель: психопрофилактика, коррекция и развитие речевой, познавательной и эмоционально-волевой сфер детей дошкольного возраста с особыми образовательными потребностями, на основе нейропсихологического и междисциплинарного подходов.

Задачи:

1. Развивать коммуникативно-речевые навыки.
2. Формировать произвольную регуляцию и контроль поведения.
3. Развивать эмоциональную сферу.
4. Компенсировать дефицит моторного развития.
5. Развивать межполушарное взаимодействие.

Ожидаемые результаты. В ходе реализации будут созданы условия, для:

- развития у детей коммуникативных навыков и речи,
- формирования произвольной регуляции и контроля поведения, концентрации и устойчивости произвольного внимания,
- развития эмоциональной сферы.

По итогам коррекционно-развивающей работы на конец 2020-2021 учебного года прослеживается положительная динамика в развитии психических процессов и речевой сферы детей с ООП.

Результаты представлены в таблице №1

Таблица №1

№	Направления диагностики	Уровни развития					
		Начало учебного года			Конец учебного года		
		низкий	средний	высокий	низкий	средний	высокий
1	Развитие ПП	26%	48%	26%	6,5%	54,5%	39%
2	Речевое развитие	78%	22%	0%	13%	54,5%	32,5%
3	Развитие эмоциональной сферы	78%	22%	0%	26%	61%	13%

В ходе работы мы выделили основные принципы:

1. *Равенства*- все участники имеют равные права.
2. *Эмпатии* - каждый участник имеет право на психологическую поддержку со стороны специалистов.
3. *Отсутствия экспертной оценки* - ни одно высказывание участника не может быть подвергнуто критике, осуждению или другому виду оценки.
4. *Комплексности методов и приемов психологической поддержки*.
5. *Обратной связи*.

Практическая часть проекта состоит из трёх блоков: «Я хочу», «Я могу», «Я должен» и включает в себя 28 занятий, в форме подгрупповых игротренингов, которые взаимосвязаны между собой и разработаны с нарастанием уровня сложности. Каждый игротренинг состоит из 3 взаимосвязанных частей, объединенных одной темой:

1. Вводная часть - ритуал входа.
2. Основная часть - разминка подготавливающая эмоциональный фон.
3. Заключительная часть- рефлексия, ритуал выхода.

На начальном этапе проведения занятий (блок «Я хочу»), дети не достаточно хорошо ориентируются в пространстве зала и еще не являются сплоченной группой, поэтому используются простейшие формы организации. Продолжительность 1 блока – 3 месяца.

Во втором блоке «Я могу» начинают вводиться более сложные формы организации: две – три подгруппы. Вводятся полосы препятствий и интеграция сенсорных стимулов разной модальности (тактильной, зрительной, слуховой, кинестетической), к этому времени у детей повышается работоспособность, формируется мотивация к занятиям и улучшается взаимодействие с педагогами. Продолжительность 2 блока – 2 месяца.

В третьем блоке «Я должен» вводится усложненная форма организации - деление на пары. Задания выполняются в диадах, что помогает выработать навыки парного сотрудничества, благотворно влияет на самооощения и самооценку дошкольников, на умение координировать собственные действия с действиями партнера. Продолжительность 3 блока – 2 месяца.

Таким образом, нейропсихологический подход позволяет в естественной для ребёнка обстановке, на основе ведущей деятельности, с учетом возрастных и индивидуальных особенностей, осуществить коррекционно-развивающее воздействие. Что способствует созданию условий, обеспечения равных возможностей для полноценного развития каждого ребенка в период дошкольного детства независимо от психофизиологических и других особенностей в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом дошкольного воспитания и обучения РК. [2]

Литература

1. Послание народу Казахстана «Новые возможности развития в условиях четвертой промышленной революции» Елбасы Н. А. Назарбаев от 10.01.18г.
2. Министерство образования и науки Республики Казахстан республиканский центр «Дошкольное детство» «Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения РК»г.Нурсултан, 2020г.
3. Ж.М. Глозман «Практическая нейропсихология. Опыт работы с детьми, испытывающими трудности в обучении» М.:Теревинф, 2016г.
4. В.С. Колганова, Е.В. Пивоварова «Нейропсихологические занятия с детьми» практическое пособие в 2-х частях. М.: Айрис-пресс2017г.
5. Т.П. Трясорукова «Эффективное развитие: мышление, движение, речь» Ростов-на-

Атаманюк Н.В.

КГУ Комплекс «школа-ясли-сад «Таңшолпан», Абайский район

ДУХОВНО-ПРАВСТВЕННОЕ И ПАТРИОТИЧЕСКОЕ И ВОСПИТАНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА СРЕДСТВАМИ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Чувство патриотизма многогранно по своему содержанию. Быть патриотом – значит ощущать себя неотъемлемой частью своей Родины.

Каждому из нас полезно заглянуть в прошлое, чтобы понять кто мы, откуда родом. В потоке времени проходят годы, десятилетия. Одно поколение сменяет другое. Наша жизнь в каждой эпохе отражается в памятниках письменности, в истории городов, в традициях и обычаях.

Затрагивая основные аспекты реализации **программы** «Рухани Жанғыру» мы должны привить подрастающему поколению – уважение к историческим традициям, культуре родной земли, духовной культуре. Это сложное чувство возникает ещё в детстве, когда закладываются основы ценностного отношения к окружающему миру. И хотя многие впечатления еще не осознаны им глубоко, но пропущенные через детское восприятие они играют огромную роль в становлении личности патриота.

Актуальность проблемы заключается в том, что современные дети мало знают о родном городе, стране, особенностях народных традиций, часто равнодушны к близким людям, в том числе к товарищам по группе, редко сострадают чужому горю. Явно недостаточной является работа с родителями по проблеме нравственно-патриотического воспитания в обществе. [1, с. 1]

Изобразительная деятельность как средство патриотического воспитания – важнейший компонент приобщения личности ребенка к духовным ценностям. Исходя из выше сказанного, я поставила цель собственной педагогической деятельности - формирование патриотизма детей дошкольного возраста через изобразительную деятельность с использованием разных техник рисования. Для реализации цели, я определила задачи, которые научат ребёнка видеть окружающий мир через искусство.

Тематику занятий выделила по блокам:

- родная природа;
- декоративно-прикладное искусство;
- героическое прошлое;
- формирование любви к малой Родине, семье.

Природа Казахстана самобытна, разнообразна. Она завораживает красотой, ошеломляет просторами, поражает величием. Потому, реализация задачи патриотического воспитания, любви к родной природе, происходит на протяжении всего учебного процесса. Незаменимую роль в этом играют пейзажисты, которые стремятся показать всю красоту родного края. Я стараюсь научить ребят в общении с природой ощущать ритм, гармонию и цветовое единство, пытаюсь помочь детям как можно раньше открыть окружающий их мир красоты. Так, воспитанники, изучая родной край, рисовали на темы: «Джайляу», «Осенняя палитра», «Лето, лето, какого цвета», «Осенний парк», «Родные просторы», «Красота родного края». Совместно с родителями были организованы выставки: «Творческий вернисаж», «Наурыз шагает по стране», «В мире прекрасного», «Цвети мой Казахстан», «Природа и фантазии». Творческие работы были выполнены в разном стиле и жанре, с использованием различных творческих ресурсов.

В декоративном рисовании предлагается работа по следующим темам: «Украсим юрту», «Красивая чаша для кумыса», «Салма», «Тостаган», «Тымақ для дедушки», «Сэукеле», «Дастархан», «Поднос», «Праздничная скатерть» (по мотивам декоративных тканей, с использованием элементов казахских узоров), «Украсим сырмақ», «Украсим алаша», «Айсулу в национальной одежде», «Роспись кебеже», «Роспись кесе».

Предусмотрена так же работа по составлению элементов казахского орнамента: «Тортайшык» – полумесяц, «Жулдызгул» – звездный цветок, «Муйіз» – рог, «Жапырак» – трехлистник, «Балта» – топор, [3,с. 6]располагая их на силуэтах, выполнять задания, построенные на тональных сочетаниях различных цветов, характерных для казахского орнамента «Поднос», «Праздничная юрта», «Украсим саукеле», «Украсим табак для эже». Выставка «Под единым шаныраком» стала утверждением общечеловеческих ценностей, сохранения историко-культурного наследия этнических групп, населяющих современный Казахстан.

Раскрытие военно-патриотической темы художественными и декоративно-прикладными средствами предоставляет фантазии у ребенка, широкий спектр их возможностей. Сюжетами изображений могут стать батальные сцены, портреты героев-победителей, жанровые и лирические композиции, тематические натюрморты, произведения в стилистике плаката, декоративные композиции. Художественная работа может выполняться ребенком индивидуально, совместно со взрослым, с педагогом или в групповом формате.

«Рисунок победы»

Рисуют дети Тишину,

Рисуют Мир, а не войну.

Перечеркнуть войну хотят,

«Да будет Мир!» — девиз ребят... [2,с. 1]

(Лариса Назарова)

С таким девизом дети рисовали в технике «гаттаж» – «Праздничный салют!», «Мирное небо» по технологии «набрызг», «Письмо в прошлое», «Пограничник с собакой». Значимым стимулом и мотивирующим началом нравственного воспитания для детей являются конкурсы детского творчества, а также выставки, посвященные тематике Великой Отечественной войны, Дню Победы, Дню памяти. В конкурсе среди дошкольного звена «Этих дней не смолкнет слава!», «Рисуем Победу», дети создали художественные образы солдат, на основе услышанного и ознакомленного исторического материала. Для ветеранов ВОВ дети дошкольной подготовки приготовили рисунки-подарки «Наша Родина сильна – охраняет мир она».

Малая Родина. У каждого человека она своя, но для всех является той путеводной звездой, которая на протяжении всей жизни определяет очень многое, если не сказать – всё. Поскольку патриотизм воспитывать нужно с раннего детства, в нашем дошкольном учреждении ознакомление по этому блоку осуществляется через традиции своей социокультурной среды. Рисование на темы: «Выходные в семье», «Семейные праздники», «С кем я живу», «Портреты членов семьи». Оформление выставок: «Моя семья», «Мой детский сад». Сотворчество детей с родителями: рисование плакатов «Я, ты, он, она – вместе дружная семья», «Встреча гостей», «Мой дом», через которые дети выражают свою любовь к близким.

Патриотическое воспитание детей дошкольного возраста средствами изобразительного искусства имеет определенный смысл и свои особенности, а также свои формы отражения в сознании развивающейся личности. Их определяет сочетание понятий «патриотическое» и «восприятие чувства величия и красоты окружающего мира -Родины посредством изобразительного искусства». Развитие художественно -творческих способностей детей на моих занятиях осуществляется в неразрывном единстве с воспитанием духовно - нравственных и патриотических качеств.

Литература:

1. Нусубекова М.И. Бельченкова Т.Н. Методическое пособие. Астана. 2019г.
2. <https://www.maam.ru/detskijasad/-risuyut-deti-tishinu-stihi-ko-dnyu-pobedy.html>
3. <https://allart.kz/dekorativno-prikladnoe-iskusstvo-kazahstana.html>

НОВЫЕ ФОРМЫ СОТРУДНИЧЕСТВА В ПРАКТИКЕ РАБОТЫ ДЕТСКОГО САДА И РОДИТЕЛЕЙ

Обновление системы дошкольного образования, обусловлено необходимостью активного взаимодействия ДО с семьей .

Семья – это первичный социум, в котором ребенок чувствует и ощущает защищенность, «тыл», поддержку без оценок и ограничений. Семейный институт-это институт, базируется на эмоциональных отношениях бесконечной любви. Каждый ребенок , ожидает от своих родных безоговорочной любви: его любят не за хорошее поведение и оценки, а просто так за то, что он есть. Но семья для ребенка это и источник нового опыта, где он находит примеры для подражания за родными и близкими. Задача дошкольного образования- вырастить нравственно-здоровое поколение, эти задачи возлагается на детский сад, семью и общественность.

В «Послании Главы государства Касым-Жомарта Токаева народу Казахстана».от 1 сентября 2020 г говорится: «Помимо решения насущных вопросов предстоит разработать и системные меры по обеспечению равенства возможностей для детей. Наши дети должны получать качественное образование вне зависимости от места проживания и языка обучения. В этом документе нужно предусмотреть активное внедрение альтернативных вариантов неформального образования, признание результатов самостоятельного обучения, сертификацию профессиональных навыков». Поэтому сегодня задача дошкольного образования - необходимо совершенствовать работу с родителями :

- привлечь родителей к активному участию в деятельности ДО;
- изучить опыт воспитания и обучения детей в семье;
- повысить авторитет родителей в глазах детей, и в обратной связи авторитет педагога – в глазах родителей;
- поддерживать связь во взаимоотношениях между разными поколениями в семье;
- познакомиться с образом жизни семьи и их семейными традициями;
- понять и принять индивидуальность ребенка, проявить уважение к нему, как личности.
- оказать практическую и теоретическую помощь родителям воспитанников для формирования умений и навыков плодотворной работы с детьми;
- использовать с родителями различные формы сотрудничества и совместного творчества, опираясь на индивидуально-дифференцированный подход к семьям.
- совершенствовать практические навыки (диспуты, концерты, обмен опытом, кружки, конференции)

Для создания доверительного взаимодействия между ДО и семьей, педагогам следует постоянно изучать семьи детей, установив доброжелательные отношения для дальнейшего делового сотрудничества. Педагог должен заинтересовать родителей той работой, которую предполагается с ними проводить в виде практических занятий.

На конференции могут выступать педагоги, представители медицинской службы, учителя начальных классов, педагоги-психологи и т.д. В современном информационном мире набирают обороты тренинги и игровые упражнения и задания. Родитель, участвующий в игровом тренинге, расширяет познание общение с ребенком, постигает и открывать новые истины. Интересной формой может стать **«Клуб молодых мам», «Мама и папа – первые мои учителя», «Бабушки и дедушки – глава семейных традиций».**

В работе с родителями можно использовать: дискуссии, симпозиумы, «круглые столы», дебаты, педагогическую лабораторию, конференции, аукцион, вечера вопросов и ответов, родительские чтения, родительский тренинг, семейную гостиную, родительский клуб, дни добрых дел, эпизодические посещения, ролевые и деловые игры, сайт ДО в Интернете, «Летопись ДО», выставки детских работ, фотовыставки, реклама в СМИ, записи видеофрагментов организации различных видов детской деятельности, фотографии, газеты, тематические выставки, издание информационных листков, создание буклетов и стендов.

Но в связи сложившейся эпидемиологической ситуацией, из-за роста коронавируса, были внесены в период пандемии новые решения в развитии и обучении дошкольников. Для дошкольников, которые не могут посещать детский сад, были предложены специальные обучающие цифровые ресурсы через компьютер и сотовые телефоны, планшеты.

Воспитатели и специалисты дошкольного образования детских садов с целью профилактики распространения коронавируса, начали проводить занятия в дистанционном режиме. И, конечно, столкнулись с определенными трудностями:

- недостаточность времени, сложности бытового характера, отсутствие технической возможности в семьях дошкольников;
- нет возможности увидеть результаты выполненных заданий ребенком;
- нежелание самих детей выполнять задания без подсказок, без привычной группы, как в детском саду.

Но положительным резонансом дистанционного обучения остается полный охват детей, т.е. все участвуют в развитии, обучении программного материала ДО.

Первые месяцы работы ДО в режиме карантина и самоизоляции подтвердили выводы о недостаточной готовности к работе в дистанционном формате для педагогов: нехватка цифровых образовательных ресурсов, отсутствие системы методической и технической поддержки воспитателей при проведении дистанционных занятий. Нуждаются в повышении, психологической, методической и технической поддержки родители и дети, оставшиеся на «удаленке».

Детский сад удовлетворяет потребность малышей в общении в коллективном сообществе, успешно социализироваться - учиться общаться как со сверстниками, так и со взрослыми; помогает ребенку участвовать в жизни социума - расширить круг, например театром или музеями.

И конечно, главной концепцией развития всесторонне развитой личности является игра, включающая исследовательскую, познавательную, творческую активность дошкольника.

Взрослым нужно вспомнить, как они играли в детстве и восстановить игру снова, но уже с ребенком. Эта тесная связь откроет новые горизонты в способностях и наклонностях малыша, что поможет родителям в дальнейшем определить будущее обучение и может сделать выбор к профессии в перспективе.

Литература:

1. Послание Главы государства Касым-Жомарта Токаева народу Казахстана. 1 сентября 2020 г.
2. Закон РК «Об образовании» (27 июля 2007 года). 2. Государственный общеобязательный стандарт образования РК (23 августа 2012 года)
3. Агавелян М. Г., Данилова Е. Ю., Чечулина О. Г. Взаимодействие педагогов ДОУ с родителями. – М., ТЦ Сфера, 2009.
4. Зверева О. Л. Родительские собрания в ДОУ. – М., Айрис—пресс, 2006. 128с.
5. Белоусова, Р.Ю. Управление инновационным развитием дошкольного образования на основе маркетингового подхода [Текст] / Р.Ю.Белоусова // Нижегородское образование. – 2012. – № 2.

Аубакирова Д.К.

Балқаш қаласы, «Ер Төстік» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ МЕКЕМЕЛЕРДЕ ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДЕ ДЕФЕКТОЛОГТЫҢ РӨЛІ

Мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеп отырған көптеген отбасылар мектепке дейінгі білім берудің маңыздылығы мен қажеттілігін сезінеді. Бұл қазіргі таңдағы өзектілігі мен нақтылығын жоғалтпаған мәселе. Жыл сайын біздің мектепке дейінгі мекемемізге осындай даму ерекшеліктері бар балалар келеді. Осы категориядағы балалардың санының

жыл сайын өсуі байқалады. Бүгінгі таңда «Ер Төстік» балабақшасында 25 мүмкіндігі шектеулі бала тәрбиеленуде, барлық мүгедек балалардың 3% шамасын құрайды.

Менің ойымша, мектепке дейінгі білім ұйымының алдында баланың өмірлік жағдайы мен денсаулығына қатысты қажеттіліктерді қанағаттандыратын бірқатар шешуін талап ететін мәселелер тұр. Мүмкіндігі шектеулі балалардың білім алуы олардың сәтті әлеуметтенуін, қоғам өміріне толыққанды қатысуын, қызметтің түрлі салаларында өзін-өзі тиімді танытуды қамтамасыз етудің негізгі шарттарының бірі болып табылады.

Қоршаған әлем мінсіз емес... Бұнда қарауға көз батпайтын қорқынышты нәрселер баршылық... Түсіну қиын нәрселер... Ұмытылмас жағдайлар... Бір кезде таңдаған мамандығым ерекше күтімді, білімді қажет ететін осындай балаларға көмек көрсетуге менің ой-санамды, назарымды аударды. Ондай балалар сүйіспеншілікке мұқтаж.

Қазіргі таңда, инклюзивті білім беруге үлкен мақсат-міндеттер қойылуда. Осы орайда өзім дефектолог маман ретінде әріптестеріме оқу-дамыту барысында әр баланың жеке мүмкіншіліктерін ескере отыра, сапалы білім беруге көмектескім келеді.

Ақпараттық технологиялардың қазіргі әлемі әлемдік өркениеттің дамуы ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды тәрбиелеуде жаңа жағдайларды талап етеді. Әр түрлі диагноздары бар балалардың психозмоционалды жағдайының артта қалуы, жалпы танымдық қабілеттері төмен, сөйлеудің тежелуі арнайы мамандармен жұмыс жасауды қажет етеді. Біз дефектологтар мектепке дейінгі жастағы психикалық дамуы тежелген балалардың танымдық қабілеттерін дамытуға, әлеуметтік ортаға бейімдеуге ерекше назар аударуымыз керек және диагнозға сәйкес мұндай балаларға оларды шешу жолдарын табуға уақтылы көмектесуіміз керек. ПМПК-ның барлық деректерін ескере отырып, біз жұмысты әр баламен жеке ажыратамыз. Балалардың қоғамдық ортада өздерін жақсы ұстауына, мәдени норма қалыптастыру арқылы, қоғамнан шектетпей мүмкіндігі шектелген тұлғаларға сыйластықпен қарау және әр адамның даралану құқығын ескеріп, толеранттық қарым-қатынас жасауға дағдыландыру.

Психикалық дамуы тежелген 4-5 жастағы ересек тобының балаларымен «В мире вкуса» атты топтық түзете-дамытушылық оқу қызметін өткіздім.

Балаларды сезім арқылы қоршаған әлемді қабылдап, қалай пайдалануды үйрету арқылы, балалардың бойына өз жұмыстарының нәтижесін көріп, қуаныш сезімдерін ояту, сабаққа қызығушылықтарын арттыру.

Міндеттері:

- Дәм сезу және иіс сезу мүшелерінің құрылымымен таныстыру.
- Дене мүшелерін және оның функцияларын өз бетінше тануға, саусақ моторикасын жаттықтыру, тыныс алуды дамыту, бойларындағы агрессияларын жеңуге ықпал ету.
- 4 К моделін негізге ала отырып, балаларды топта жұмыс жасауға, бір-бірін сыйлауға үйрету.

Неліктен топтық түзете-дамытушылық іс-әрекетін алдым?

Біздің бөбекжайда арнайы білімді қажет ететін балалармен арнайы мамандар жұмыс жасайды.

Баланы шаршатпау үшін мен оқуға өзгерістер енгізуге тырысамын. Өйткені, қажетті нәтижеге жету үшін оң мотивация болуы керек. Мәселелерді шешуде ойын әдістері мен қызмет түрлері айтарлықтай қолдау көрсетеді, бұл бірқатар мәселелердің шешімін табуға мүмкіндік береді.

- түзету барысында баланың жеке қатысуға деген ұмтылысын ояту
- ойын дағдылары мен қабілеттерін арттыру және кеңейту
- баланың танымдық динамикасы мен еңбекке қабілеттілігін арттыру - қабылдау, зейін, есте сақтау процестерін ынталандыру.
- баланың мінез-құлық проблемаларын түзету, уақыт өте келе оларды ойын ережелеріне бағынуға үйрету
- ойын жаттығуларын бір реттік режимдік сәттерге енгізу арқылы түзету әсерінің көлемін арттыру.

Ойын эпизодтарын балалар ерекше қуаныш сезімімен қабылдайды. Ойын мектеп жасына дейінгі негізгі іс-әрекет болғандықтан, балаларға арналған тапсырмаларды қызықты, шабыттандыратын, дамытатын және танымдық етуге көмектеседі. Нәтижесінде, балалардың танымдық және қабылдау қабілетін қалыптастыруда өте маңызды. Менің жұмысымның тәжірибесі бойынша танымдық процестерін дәстүрлі емес формаларды қолдана отырып, ұйымдастырылған іс-әрекеттегі ойын жағдайлары арқылы жүзеге асырылады.

Өз кәсібімде психикалық дамуы тежелген балалармен жұмыс жасап, ұзақ ойлана, танымдық қабілетін, қабылдауын дамытуын және жетілдіру жолдарын іздедім. Алдымда мынадай сұрақ тұрды. Қолдың ұсақ моторикасы арқылы психоэмоционалды, ақыл-ойларын дамытуда қандай әдіс- тәсілдер әсер етуі мүмкін? Осылайша, өз тәжірибемде балаларды ата-аналарымен бірге шағын ұйымдастырылған оқу іс-әрекетіне қатыстырып, мүмкіндігі шектелген балалардың қолынан барлығы келетінін көрсету арқылы, ата-аналарының бойынан өз балаларына деген мақтаныш сезімін оятқым келді. Сондықтан да, осы сабақты ата-аналармен бірлесе жүргіздім.

Біз әр түрліміз – бірақ біргеміз!

Балаға қуаныш сыйлай отырып, оқыта тәрбиелеуге міндеттіміз!

Әдебиет:

1. <http://www.edu.gov.kz/ru/> - ҚР Білім және ғылым министрлігінің ресми сайты.
2. Оразаева Г.С. Включение детей с ОВ в общеобразоват процесс. Вестник/ Серия «Специальная педагогика», №2 (37) 2014 г.
3. Дмитриев А.А. О некоторых проблемах интегрированного обучения детей с особыми образовательными потребностями /с.Дефектология №4, 2005.
4. <http://www.special-edu.kz/> - Түзеу педагогикасы ұлттық ғылыми-практикалық орталығының сайты.

Аушева И.С.

КГКП ясли-сад «Снегурочка», город Шахтинск

ФОРМИРОВАНИЕ ФРАЗОВОЙ РЕЧИ У ДЕТЕЙ С ТЯЖЕЛЫМИ НАРУШЕНИЯМИ

Законодательством Республики Казахстан в соответствии с международными документами в области защиты детей введены понятия – лица (дети) с особыми образовательными потребностями (ООП) и принцип равных прав на получение качественного образования всеми обучающимися с учетом индивидуальных возможностей. [1, с. 7].

Среди детей с особыми образовательными потребностями самую большую группу составляют дети с общим недоразвитием речи (ОНР I– II уровня). Дети с данным диагнозом, как правило, имеют отягощенный неврологический статус. Активный словарь детей состоит

из лепетных слов, звукоподражаний и общеупотребительных слов. Структура этих слов часто нарушена. Фразы на данном уровне нет. [3, с. 4].

В работе с детьми ООП основные затруднения, с которыми сталкивается педагог, это несовершенная нормативно-правовая база, отсутствие методических наработок. Как известно, отсутствие нормативно-правовой базы вселяет неуверенность, а это влияет на качество образования. Возникает необходимость в разработке методических программ, для детей с той или иной патологией.

В помощь логопеду и родителям нами разработан альбом игровых упражнений «Формирование фразовой речи у детей с тяжелыми нарушениями речи». Цель пособия: формирование элементарных коммуникативных навыков у детей с особыми образовательными потребностями, создание предпосылок для их успешной социальной адаптации.

В программу включены игры и игровые пособия, необходимые для обучения дошкольников с тяжелыми нарушениями речи, которые не разработаны в рекомендуемых методических источниках.

В основу разработки данного альбома положен принцип системного подхода к коррекции речевых нарушений, а также классификация А.К. Марковой доктора психологических наук, которая выделяет 14 типов слоговой структуры слова по возрастающей степени сложности. Слова усложняются как в наращивании количества слогов (используются односложные, двусложные, трехсложные и четырехсложные слова), так и в степени сложности слога (открытый – закрытый, прямой – обратный, слог со стечением согласных и без него). [2, с.52].

В практике работы нами широко используется опыт Марковой А.К. в качестве диагностического инструментария, при исследовании слоговой структуры слова. Также используя практическое пособие «Слоговая структура слова. Система коррекционных игр» Четвертушкиной Н.С. [4, с.15]. По классификации Марковой А.К., возникла необходимость в переработке картинного материала и дополнения лексико-грамматических игровых заданий, для повышения интереса к коррекционным занятиям.

В коррекционной работе с детьми ООП также рекомендуется использовать задания с палочками Кюизенера. Выкладывая палочку, мы мотивируем ребенка в произношении слога, слова, далее фразы, тем самым развивая тактильную чувствительность, мелкую моторику, и главное речь.

Вся проделанная работа специалистов немыслима без помощи семьи, так как устранение общего недоразвития речи – процесс трудный и долгий, включающий коррекционную деятельность различных специалистов при обязательном участии родителей.

Предлагаемые игровые задания помогут закрепить знания, полученные на занятиях со специалистом, будут содействовать установлению между ребенком и родителями взаимопонимания, чувства ответственности, что в конечном итоге поможет устранению имеющегося речевого нарушения.

Работа по данному альбому, делится на несколько начальных этапов формирования фразовой речи у детей ООП, с которыми непосредственно знакомится родитель, на индивидуальных встречах с логопедом.

1. Развитие понимания обращенной речи.
2. Формирование однословной фразы, состоящей из названия предмета или простого действия.
3. Формирование двусловных предложений. Двусловное предложение состоит из подлежащего (Кто/ что это?) и сказуемого (Что делает?).

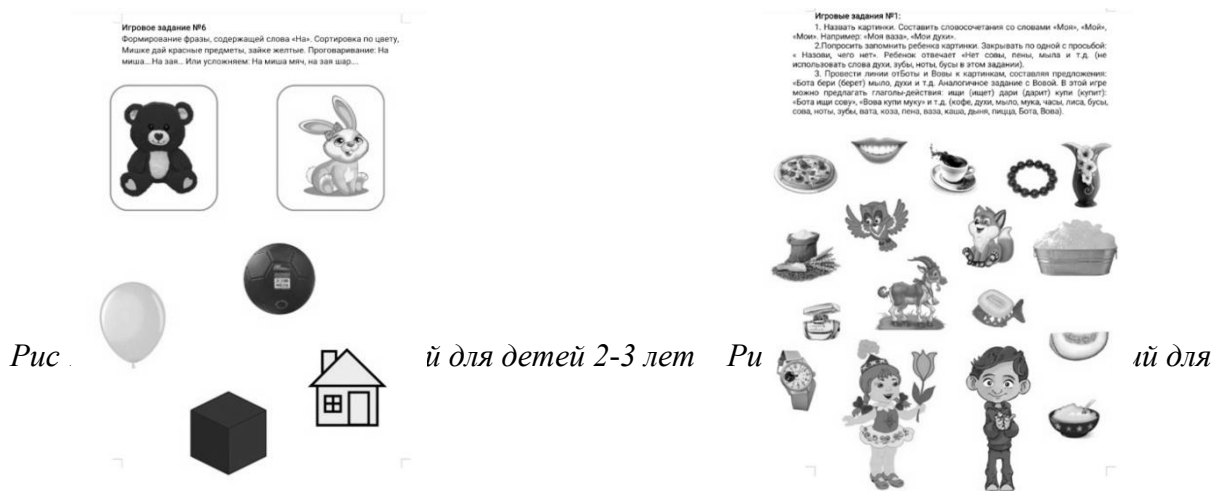
Далее после отработки полноценной фразы, работа проводится непосредственно по игровым задачам, предложенных в альбоме, на отработку лексики, грамматики, слоговой структуры слова.

Обратная связь с родителями осуществляется с помощью эффективных методов – информационно-коммуникативных технологий. Это позволяет достичь нового уровня отношений между участниками коррекционного процесса. Созданный телеграмм канал на платформе Telegram позволяет более тесно контактировать с родителями, своевременно

информировать их. К видео на данном канале, они могут обратиться в любой момент и уточнить, глядя на образец, каким образом выполняется артикуляционная и пальчиковая гимнастика. Также отслеживая выполнение того или иного задания, родители отправляют видео отчет, для получения рекомендаций, или одобрения в правильности выполнения.

Критерием эффективности программы является достаточный уровень речевого развития ребенка по всем параметрам, приближенным к нормативному развитию ребенка (понимание речи, лексика, грамматика) и необходимый для осуществления полноценной коммуникации.

За период 2019-2020, 2020-2021 учебные года, наблюдается стойкая динамика речевого развития детей с особыми образовательными потребностями. На начало 2019 учебного года по заключению ПМПК дошкольную организацию посещало 5 детей с тяжелыми нарушениями речи, отягощенными неврологическими диагнозами, на май 2020 года 4 ребенка выведены из категории «неговорящие» дети в ОНР II уровня. Данные дети, благодаря используемому материалу, имеют полноценную фразу, уровень понимания соответствует возрастной норме, грамматический строй речи требует дальнейшей доработки.

1. Закон «О правах ребенка в Республике Казахстан» от 08.08.2002 N 345-III
2. Маркова А.К. Особенности усвоения слоговой структуры слова у детей, страдающих алалией // Школа для детей с тяжелыми нарушениями речи / Под ред. Р.Е. Левиной. - М., 1961. - С.70
3. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения детей с общим недоразвитием речи. Министерство образования и науки Республики Казахстан от 12 августа 2016 г. № 499.
4. Четверушкина Н.С. Слоговая структура слова: Системный метод устранения нарушений. – М.: Национальный книжный центр, 2016. – 192 с.

Аширбекова Г.Қ.
Сәтбаев қаласы, «Ертегі» бөбекжайы КМҚК

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ ТАБЫСТЫ БАЛАНЫҢ ДАМУЫНЫҢ ШАРТЫ РЕТІНДЕ

Бала бөбекжай тобына қабылданғаннан бастап, оны тек қана тамақтандырып, емдеу ғана емес, сонымен бірге тәрбиелеу жұмысы да қатар жүреді. Тәрбиелеу жұмысы жүрген жерде психологияның да орын алары сөзсіз. Кезінде белгілі педагог К.Д.Ушинскийдің әрбір педагог психолог дегені тегін емес. Бес саусақ бірдей еместігі сияқты әр баланының өз жасына сай дамуының бірдей деңгейде болмайтынын балабақша тәрбиешілері жақсы түсінеміз. Сондықтан, алдымыздағы әр балаға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету барысында олардың даралық қасиетін анықтаймыз. Бұл қолдау олардың табысты

білім алуы, тәрбиесі мен психологиялық дамуы үшін қолайлы әлеуметтік-психологиялық жағдайлар жасауға бағытталады.

Педагогикалық қолдаудың негізгі қызметі – баланың тұлға ретінде қалыптасуына көмектесу, оның бірегейлігін тану, оның қазіргі және мүмкін болатын мүмкіндіктерін ашып, қолдау, олардың барынша жүзеге асуына жағдай жасау. Балабақшада мұндай жұмыс әртүрлі топтардың ерекшеліктерін ескере отырып, әр балаға қатысты қарастырылады және бұл жағдайда дарынды балаларға педагогикалық көмек көрсету мәселесін ерекше атап өту қажет. Мұнда қолдау нысаны білім беру үдерісі, ал қолдау мәні – баланы дамыту жағдайы болып табылады.

Психологиялық-педагогикалық қызмет аясында педагог мамандар бірлескен ынтымақтастығы барысында, тиімді байланыс жасауларының келесі параметрлерін ескеру қажет:

- баланың ерекшеліктерін және даму деңгейін, оның ресурстық мүмкіндіктерін есепке алу;
- бейімделу және әлеуметтену міндеттерінің басымдылығы;
- «қажетті маманның дер кезінде» баламен жұмыс істеуге «араласуының» қолайлы бірізділігі;
- ата-аналардың баланың әлеуметтенуі мен білім алуға бейімделуіне қатысуы, олардың мамандармен серіктестік қарым-қатынасы.

Әрбір психолог-педагог маман өз құзыреттілігінің аясында баланың дамуы мен жағдайын анықтау, оны ары қарай тәрбиелеу мен оқыту саласында болжамдар жасауға қатысты сұрақтарын шеше отырып, жалпы көрініске өз түсінігін енгізеді.

Бала – бұл әрбір жас кезеңіне тән өзіндік морфологиялық, физиологиялық және психологиялық ерекшеліктері бар, үнемі өсу және даму үстіндегі организм. Әрбір бала, өз өмірінің әртүрлі кезеңдерінде, әлеуметтік жағдайына да қарамастан, өзінің де қалауынсыз түрліше қиын жағдайларға тап болып әртүрлі деңгейдегі көмекке, қолдау мен қорғауға мұқтаж болуы мүмкін.

Қолдау педагогтың балаларға қатысты гуманистік ұстанымының мәнін білдіреді. Бұл олардың табиғи сеніміне жауап, өйткені балалар өз тәрбиешісінен көмек пен қорған іздейді, педагог олардың қорғансыздығын түсініп, олардың өмірі мен дамуы үшін өзінің жауапкершілігін сезінуі керек.

Осылайша, оның өмір жолында мектеп жасына жетпеген балаларға қолдау көрсету онымен бірге қозғалыс, оның жанында кейде - мүмкін жолдарын түсіндіру қажет болса әлде де болса алда болуы керектігі белгілі.

Біз өзіміздің жас серігіміздің тілектерін, қажеттіліктерін мұқият тыңдап, туындаған жетістіктер мен қиындықтарды түзетуге, айналасындағы әлемді шарлауға, өзін түсінуге және қабылдауға кеңестермен өз үлгімізбенен көмектесеміз. Бірақ сонымен бірге оны бақылауға тырыспаймыз, түрлі жолдары мен нұсқауларды жүктейміз, адасып қалғанда немесе көмек сұрағанда ғана, әр нәрсені сараптай отырып, оның жолына қайта оралуына көмектесеміз.

Ересек адам да балаға жүру керек жолды көрсете алмайды. Жол таңдау – әр адамның құқығы мен міндеті және балаға олардың құқықтары туралы алғашқы түсінік балабақшада беріледі, сөйте отырып баланы менің айтқаныммен жүресің деп мәжбүрлеу оның құқығын бұзғанымыз екенін балдырған жақсы түсінеді, бірақ баламен жол айырығы мен сол жол айырығындағы іріктеу процесін жеңілдете алатын, оны саналы ете алатын адам болса, бұл үлкен жетістік. Осылайша баланы тәрбиелеу процесінде оның дамуының барлық кезеңдерінде қолдау көрсету процесі психологиялық-педагогикалық қолдаудың негізгі мақсаты көрінеді.

Бала үшін отбасы – бұл, оның дене бітімінің, психикасының, мінез-құлқының және интеллектісінің жақсы қалыптасып, дамуына ыңғайлы жағдайлар жасайтын орта десек, мектепке дейінгі білім беру ұйымындағы оқу-тәрбие процесін психологиялық-педагогикалық қамтамасыз ету – бұл балалар мен отбасыларға жүйелі және қолжетімді көме

Бұл жердегі мақсат – негізгі жалпы білім беру бағдарламаларын меңгеруде, дамуда және әлеуметтік бейімделуде қиындықтарға тап болған балаларға сапалы психологиялық-педагогикалық және әлеуметтік көмек көрсету.

Психологиялық-педагогикалық қолдау жүйесі мыналарға негізделеді: біріншіден, балалардың әртүрлі даму кезеңіндегі жас ерекшеліктері; екіншіден, психологиялық-педагогикалық қызмет бағыттары. Психологиялық-педагогикалық қызмет баланы дамыту, оқыту, тәрбиелеу, әлеуметтендіру мәселелерін шешуде кешенді технология, ерекше қолдау және көмек көрсету мәдениеті ретінде әрекет етеді. Психологиялық-педагогикалық қолдауды «қызмет көрсету секторы», «қызмет көрсету бөлімі» ретінде қарастыруға болмайды, бірақ білім беру жүйесінің құрамдас элементі, кадрларды даярлау, тәрбиелеу және оқыту мәселелерін шешуде әртүрлі бейіндегі құрылымдар мен мамандардың тең құқылы серіктесі ретінде жаңа ұрпақты дамыту.

Балаларды психологиялық педагогикалық қолдау бұл - баламен кеңесе отырып оның жеке қызығушылықтарын анықтау, оның белгілі бір мақсаттарға деген ұмтылыстары мен мүмкіндіктеріне қолдау көрсету, оның адами қасиеттері мен құндылықтарын сақтай отырып дамуына, оқыту нәтижелеріне өзбетінше қол жеткізуіне, өзін-өзі тәрбиелеуіне, көпшілікпен араласуына, өмір сүру салтын қалыптастыруға кедергі келтіретін қиындықтарды жеңуіне көмектесу болып табылады.

Жас ұрпақтың дарыны мен талантын ашу, шығармашылық ойлау қабілетін жетілдіру, олардың өзіне деген сенімін нығайту, бір сөзбен айтқанда, өмірде өз жолын өзі таңдауына түрткі болу - педагогтардың бүгінгі таңдағы абыройлы борышы. Балалардың топтық және жеке ерекшеліктерін есепке ала отырып, жекелеген тапсырмалар мен көмек түрлерін пайдалануда шығармашылық жағдай жасауға мүмкіндік туғызылады. Өткені, әрбір бала өзіндік мүмкіндігіне қарай нақтылы және қызықты жұмыс орындайды. Балалардың бойындағы қабілеттерді шыңдап, олардың сабаққа белсенді қатысуларына қадағалап отырамыз. Әрине барлық бала бір деңгейде қабілетті емес, олардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, қарым-қатынас жасауға тырысамыз.

Бір ғана мысал: тобымызға жаңадан қыз бала қабылданды. Бізге келгенше тәрбиелеу жұмысы орыс тілінде жүргізілетін балабақшада болып, бала жыл бір ауыз сөйлемеген, тәрбиешілері оның дауысын естіп көрмеген. Баланың өзін айналасындағылардың алдында қолайсыз сезінетіні сонша, «сен бүгін балабақшаға анаңмен келдің бе?» деген сұраққа «иә» деп те жауап бермейтін, тіпті басын да иземейтін. Біз баланы қинамай бақылап, онымен өзара байланыстың «кілтін» іздей бастадық. Бірде кешкілік балаларды үйге тарата жүріп, оның сурет салып отырғанын байқадық, бейнелеу өнеріне қызығушылығы бар екенін ескеріп, сол арқылы баламен қарым-қатынастың тетігін тауып, жеке жұмыс жүргізу жоспарын іске асырдық, математикаға да қабілеті ерекше болған бала кейін мектепті үздік бітірді.

Қолдау маңызды және жауапты процесс екенін ескере отырып, қызметтің белгілі бір бағыттарын таңдамай мүмкін емес. Біріншіден, баланы қайта бағдарлау, психологиялық қайта даярлау, бар дағдыларды позитивті түрде өзгерту қажет. Мысалы, осы мақсатта, арнайы дамытушы ойындар өткіземіз, оның барысында бала күнделікті сабақтардан бағдарлама бойынша алған білімін пысықтап бекітуге мүмкіндік алады.

Осындай әдістер балалар үшін өздерінің «Мені» туралы, олардың жеке ерекшеліктері туралы білуге, сондай-ақ ішкі көзқарас пен өзін-өзі жетілдіру дағдыларына ие болу үшін қажет.

Балалар қиын жағдайларды бастан кешіретін, одан шығуды үйренетін, өмірге енуге көмектесетін ойын технологиялары арқылы олар өз әрекеттерінің барлық салдарын көре бастайды, дұрыс емес әрекеттерді түсінеді, құндылықтар жүйесін қайта қарастырады. Қате әрекеттердің нәтижелері қаншалықты ауыр болатынын түсіну, мінез-құлық аспектілерін қайта қарауға көмектеседі.

Осы ретте табысты баланың дамуына кедергі келтірер проблемалардың алдын алып, оғандамудың, тәрбиелеудің, әлеуметтенудің өзекті мәселелерін шешуге көмектесе отырып, қиындықтар, эмоционалдық-еріктік сфераның бұзылуы, құрдастарымен, тәрбиешілермен, ата-аналармен қарым-қатынас проблемалары, ата-аналардың, психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін (психологиялық мәдениетін) дамыту,

Білім беру бағдарламаларын психологиялық қамтамасыз ету арқылы біз жетістікке қол жеткіземіз. Психологиялық-педагогикалық қолдау бір күнде жемісін берер оңай шаруа емес, көктемдегі егістің күзде өнім беретіні, балапандарды күзде санайтынымыз сияқты,

бұл да үзіліссіз, жоспарлы және жүйелі түрде жүргізілетін жұмыстың біртіндеп көзге көрінер жемісі. Оның барысында ұйымдастырылған оқу қызметі, табысты оқудың әлеуметтік-психологиялық және педагогикалық шарттары мен баланың қабілеті мен қажеттіліктеріне сәйкес дамуын есепке алу жатыр. Баланың осындай жұмыстардың нәтижесі өмірден өз орындарын тауып жатуына септігін тигізіп жатса, біздің мақсатымыздың жүзеге асқаны деп білеміз.

Е.И. Казакова психологиялық-педагогикалық қолдау «балаға, оның отбасына және педагогтарға көмек көрсету, оның негізінде өзекті проблеманың шешу жолын таңдауда дамыту субъектінің барынша бостандығы мен жауапкершілігін сақтау; педагогтар, психологтар, әлеуметтік және медициналық қызметкерлердің күшін біріктірумен қамтамасыз етілетін әдіс; проблеманың диагностикасы мен оны шешудің субъектілік әлеуеті, мүмкін болатын шешу жолдарын ақпараттық іздеу, әрекеттер жоспарын құру мен оны іске асырудағы алғашқы көмек арасындағы үйлесімді бірлік; даму субъектінің өзі әрекеттері үшін жауапты болатын бағдарлық аумақты құруда көмек көрсету» деп түсінуіміз керек дейді.

Сондықтан, біз, педагогтар, ата-аналармен бірлесе отырып баланың бойындағы жеке-дара қабілетін дамытуға көп жұмыстар жүргізуіміз керек. Әр баланы оқытып тәрбиелеу, оны өмірге әлеуметтендіріп бейімдеу оңай емес, бірақ ол үшін жалықпай, ерінбей көп ізденсе, өз мақсаттарына жетеді деп ойлаймын.

Әдебиет:

1. ҚР «Білім туралы» 2007 жылғы 27 шілдедегі ІІІ Заңы
2. Ерекше білім беруге қажеттілігі бар балаларды оқыту, тәрбиелеу, дамыту және әлеуметтік бейімдеуді педагогикалық қолдау моделі. Әдістемелік ұсынымдар. Астана 2016ж
3. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2012 жылғы 23 тамыздағы №1080 қаулысымен бекітілген Білім берудің тиісті деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары
4. Мектеп жасына дейінгі балалар психологиясы. В.С.Мухина, Алматы Мектеп, 1981ж
5. Интернет желісінен.

Аяухан Р.

Теміртау қаласы, «Ақтілек» бөбекжайы КМҚК

БАЛАНЫҢ ТҰЛҒА БОЛЫП ҚАЛЫПТАСУЫНДА «SMART» ТЕХНОЛОГИЯСЫН 4К МОДЕЛІНДЕ ҚОЛДАНУ

Тұлға – бұл өзінің жеке ой пікірі қалыптасқан, «жеке адам», «дара тұлға», «адам» ұғымы ретінде қарастырылған. Ал мен бүгінгі өзімнің қолға алған жұмысымда тұлғаны – «жеке адам» деп алуды жөн көрдім.

Бүгінгі таңда педагогика ғылымының өзекті мәселелерінің бірі – жеке тұлғаны жетілдіруде, жан-жақты дамытуда, білім беруде жаңашыл жобаны қолданып, шығармашылық жұмыстарды жасауға қабілетті, дүниетанымдық көзқарасы кең, рухани дамыған Қазақстанның болашақ азаматтарын дайындау.

Жеке тұлға дегеніміз – сана сезімі, тұлғалық, ізгілік қасиеті қалыптасқан, өзіндік мақсаты мен өмір жолын таңдай білетін, тәрбиелі, білімді, іскер, танымдық қызығушылығы басым, барлық күш жігерін өзіндік игілігіне жұмсай алатын, жеке даралық, психикалық қасиеті және әлеуметтік қызметі бар нақты қоғамның мүшесі.

Баланың тұлға болып қалыптасуына отбасы мен оның қоршаған ортасының яғни балабақша мен мектептердің атқаратын рөлі зор. «Жеке тұлғаны» заманауи бағытта дамыту – заман талабы. Ол үшін баламен байланысты адамдардың атқаратын рөлі өте зор. Бала отбасында алған тәрбие бастамасымен балабақша есігін ашады. Жылы жүзді, өзінің жұмысын шын сүйген, өз ісінің шебері, жан-жақты дамыған педагогтің бала болашағының жарқын бейнесі. Ол үшін әр педагог адамгершілік қасиетке бай, жан-жақты рухани дамыған жан болуы керек. Үнемі ізденіс үстінде, жаңашыл технологияларды меңгерген, өзінің

білімін заман талабына сай үнемі жетілдіріп отырған жағдайда ғана жаңашыл жеке тұлғаны мықты қалыптастыра аламыз.

Мен де бүгінгі таңда баланың тұлға болып қалыптасуында «SMART» технологиясын 4К моделінде қолдануды іске асыру мақсатында жұмыс жасап келе жатқан педагогтардың бірімін. Өзімнің оқыған курстарымның арқасында балаларды жетілдіруде үнемі ізденіс үстінде болу керек екенін түсіндім. Бүгінгі сіздермен бөлісетін ойым, балаларды жетілдіруде «SMART» технологиясын 4К моделінде қолданудың атқаратын рөлі зор екенін айтқым келеді.

Мектеп жасына дейінгі балалардың оқу әдісінің бірден-бір түрі – ойын. Ойын дегеніміз – ұшқын, білімге құштарлық пен еліктеудің маздап жанған оты. Ойынсыз, музыкасыз, творчествосыз, фантазиясыз толық мәніндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды, - деп В.М.Сухомлинский айтқандай, ойын – бала өміріндегі тәрбиенің шешуші шарты.

Бала өзін қоршаған ортаны, өмір сүріп отырған айналасындағы құбылыстар мен заттарды ойын арқылы түсініп ұғынады. Алайда жақсы, дұрыс ұйымдастырылған ойын ғана тиісті, қалағандай нәтиже бере алады. Ойын мектепке дейінгі педагогтердің бірден-бір көмекшісі десек те болады.

Менің жұмыс жасау бағытым, дидактикалық ойындар арқылы балалардың шығармашылық қабілетін арттыру бағытында болғандықтан, мен өзімнің осы жұмысымда жаңашыл технология 4К моделінде жұмыс жасау болды.

Ең алдымен 4К моделіне тоқталып кетсем. 4К моделі аты айтып тұрғандай 4 модельден құрылған.

- ✓ Креативтілік;
- ✓ Командада жұмыс істеу;
- ✓ Коммуникативтілікті дамыту;
- ✓ Сыни ойлау.

Осы аталған моделдерді мен бес білім беру саласында жітік меңгеремін. Мәселен, «Қатынас» білім беру саласында мен балалардың креативтілігін, командада жұмыс істеу қабілетін ашу үшін «Суреттер сөйлейді», «Заттарды топтастыр», «Кейіпкерлерді ретімен орналастыр» сияқты ойын түрлерін қолданамын. Аталған ойын кезеңінде балалардың шығармашылық қабілеттері ашылып, жан-жақты дамуына мүмкіндік туады. Сыни ойлауын дамыту үшін балалардың үнін тыңдай отырып, ойын шарттарын өзгерту арқылы олардың ой-өрісінің қалыптасуына, сана-сезімдерінің дамуына мүмкіндік тудырамыз. Бұл жерде ересектердің міндеті суреттерге мұқият көңіл бөліп, баланың ой пікірін тыңдау, ол өз ойын айту арқылы өзінің түсінігін немесе қалауын білдіреді. Баланың нені білетінін, қалай түсінетінін, көңіл күйі мен жетістіктерін бейнелеуге мүмкіндік береді.

«Таным» білім беру саласы бойынша баланың кез-келген тақырыпты тереңірек түсінуі үшін, әрі өзімнің уақытымды тиімді пайдалануым үшін командамен жұмыс жасауым маған қолайырақ болмақ. Бала өзінің тұлға екенін түсінуі және одан әрі дамытуға ұмытылуы керек. Мысалы өздерінің әртүрлі жұмыстары, альбомдары, суреттер мен ойыншықтары қамтылған «Сөйлейтін қабырғалар», «Жоғалған санды тап», «Өз үйін табуға көмектес», «Кім нені қалайды» т.б ойындарды қолдана отырып, балалардың өзіндік танымдық қасиеттерін ашуына, жан-жақтылыққа үйретуге мүмкіндік аламын.

«Шығармашылық» білім беру саласында кез-келген ұйымдастырылған оқу қызметін мереке түрінде өткізуге болады. Атап айтсақ, «Досыма сыйлық», «Көңілді доптар», «Қай көбелек қай гүлге қонады» т.б тақырыптарда музыканың сүйемелдеуімен әрі көңілді кейіпкерлердің қонаққа келуімен байланыстыра отырып, ұжым болып тапсырмаларды орындауы, олардың ынтымағын, қарым-қатынасын нығайта түседі. Баланың көңіл-күйін, салған суретін, ертеңгілікте өнер көрсетуін, баламен бірге талдау, балаға дұрыс қолдау көрсете білу керек. Мысалы: «Жарайсың!», «Мұның қызық болды», т.б баламалы шешімдермен баланың ойына қосылып отырған жөн.

«Әлеумет» білім беру саласында балалардың қоршаған ортамен тығыз қарым-қатынасын орната отырып, оқу қызметін 4К моделінде түрлендіруге болады. Бала ересектердің өзін тұлға ретінде сыйлайтынын сезінуі және түсінуі қажет. Ересектер баланың қойған сұрағына орай қарсы сұрақтарды дер кезінде қоя білуі керек. Қоршаған ортада өзін-өзі ұстауы, бір-біріне деген қарым-қатынастары, үлкенге құрмет, кішіге ізет

білдіру т.б жақсы қасиеттерді бала бойына қалыптасуына ықпал етеміз. Атап айтсақ, «Жанды және жансыз табиғат», «Күн қайда жасырынды», «Отбасы мүшелерін ата» т.б. ойындарды ұйымдастыра отырып, бала бойындағы тапқырлық, жан-жақтылық қасиеттерін ашамыз.

«Денсаулық» білім беру саласы бойынша балалар тазалыққа, ұқыптылыққа, салауатты өмір салтын сақтауға баулимыз. Әр оқу қызметте 4К моделін оқу барысында немесе ойын кезеңдерінде қолданамыз. «Кім жылдам», «Досыңмен шарды алып жүр», «Пайдалы тағамдар» т.б ойындар арқылы балаларды ұйымшылдыққа, жақын жандармен жақсы қарым-қатынас жасауына, өз пікірін еркін жеткізе алуына жағдай жасаймыз.

Жоғарда айтылған «SMART» технологиясын 4К моделінде қолданудың негізгі идеясы – балалардың бойында ерте жастан дамыту қажет деген негізгі дағдылармен тығыз байланысты. Бұл идеялар балалардың қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін, олардың психологиялық және жас ерекшеліктерін ескерумен тығыз байланысты. Ол баланың зияткерлік, әлеуметтік және тұлғалық дамуына оң ықпал етуге бағдарланған.

Сондықтан да қазіргі таңда балаларды оқытуда «Бала үніне» барған сайын маңызды көңіл бөлінуде. «Бала үні» теориясын жақтаушылардың бірі: Джин Раддок балалармен қарым-қатынастың мақсаты білім мен оқытудың мәнін оны қабылдау тұрғысынан түсіну және жекелеген балалар мен топтарды оқытуды жетілдіру жолдарын іздестіру деп санайды.

Балалардың өз ойын ашық айтуға біз әрқашанда мүмкіндік беруіміз керек. Бұл олардың есею және білімін жетілдіру жолында аса маңызды. Кез-келген сабаққа ең алдымен мақсат қоя білу керек. Ол мақсаттың мағынасы түсінікті, ыңғайлы етіп алу үшін «SMART» түрінде қойылады. Ал «SMART» - сөзінің мағынасы «Ақылды» дегенді білдіреді. Ендеше біз әрбір іс әректімізді қысқартылған ақылды түрде жасауымыз керек. Кез келген тақырыпты балаға түсіндірмес бұрын, белгілі бір мақсат қоямыз. Ол мақсатты бей берекет ұзын сөздермен емес, қысқартылған «SMART» түрінде алсақ, балаларға тиімдірек болмақ. Кез-келген пәннен мысал келтірсек, таным саласы бойынша математика негіздері бөлімі бойынша «Пішіндер» тақырыбын алатын болсақ, алдымен алдыға «SMART» мақсат қойылып, әрі қарай оқу қызметінің құрылымына қарай ойын түрлері, коммуникативтік дамыту жұмыстары, креативтілік әдіс-тәсілдері қолданылады. Оқу қызмет барысында оларды командаға бөліп, топтастырып жұмыс жасау, әрі қызықты, әрі жеңілдірек болмақ. Сонымен қатар педагог өзіне берілген уақытты тиімді пайдалана алады.

Мен өзімнің тәрбиелеп жатқан бүлдіршіндерімнің болашағының жарқын болып, жеке адам болып қалыптасуына барынша ат салыса араласқаным менің борышым, міндетім деп білемін.

Әдебиет:

1. Абиев Ж.Ә., Бабаев С.Б., Құдияров А.М. «Тұлғаны қалыптастыру» Алматы 2018 жыл
2. Иманбекова Б.И. «Тәрбиеге жетекші». Алматы 2004 жыл.
3. Әбішқызы С, Сарманов Ж «Ұлттық тәрбие-құндылығы мол дүние» 2008 жыл.
4. Әдістемелік құрал: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ «Педагогикалық шеберлік» орталығы.
5. Қ.Р Қаппасова, Нығмет Нұрмақов. Оқу құралы. Қарағанды 2005 жыл.

Баймбетова С.З., Әшмаханова О.О.

Шахтинск қаласы, «Ә.Бөкейханов атындағы мектеп-лицейі» КММ

БАЛАНЫ МЕКТЕПКЕ ДАЙЫНДАУДА МЕКТЕПАЛДЫ ДАЯРЛЫҚТЫҢ МАҢЫЗЫ

Жаһандану дәуіріне аяқ басып, білім саласындағы жаңашыл бастамаларға құлаш созған жас мемлекетіміздің саяси өмірінде өскелең ұрпақтың білімі мен тәрбиесі басымдыққа ие. Жарқын болашақ пен кемел келешектің тұтқасын ұстар жас ұрпақтың өнегелі өмірі сапалы білім мен тәлімді тәрбиеге тікелей байланысты. «Тәрбие – тал бесіктен», - деген дана қазақтың балаға жастайынан тәлімді үлгі-өнеге көрсетіп, дариямен

пара-пар ақыл қазынасымен тәрбиелеп өсіргені әуелден белгілі нәрсе. Бүгінгі дамыған заманда жаңашыл ұрпақтың ұлттық тәрбиенің қайнар көзінен сусындап өсуі рухани жаңғырудың кепілі болмақ. Ал мектеп жасына дейінгі баланың жан-жақты дамып, мектепке мол дайындықпен баруына мектепалды даярлықтың пайдасы мол.

Әрбір баланың мектепке дейінгі кезеңі ең сезімтал кезеңге жатады. Бұл кезең бала дамуындағы физикалық, тілдік, әлеуметтік және эмоционалды өзгерістердің жылдамдығымен ерекшеленеді. Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқыту дұрыс ұйымдастырылса, баланың бойында жеке тұлғаның негізгі қасиеттері (ойлау, есте сақтау, зейін, қиялдау және сөйлеу) дер кезінде қалыптасады. Олар баланың тек бастауыш мектепте ғана емес, сонымен қатар дамудың кейінгі кезеңдерінде де табысты оқуына мүмкіндік береді. Басқаша айтқанда, мектепалды даярлықтың баланың кейінгі өміріне тигізер әсері жоғары [1, б.13].

Мектепке дейінгі тәрбие – тәрбиенің алғашқы сатысы. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында баланы тәрбиелеу мен дамытуға жағдай жасалған. Мұнда адамның болашақ өмірінің негізі қаланады, мектеп жасына дейінгі балалардың тұлғалық, интеллектуалдық, физикалық, көркемдік, эстетикалық және шығармашылық дамуы қамтамасыз етіледі. Мектепке дейінгі даярлық сыныбында білім беру саласының бес саласы бойынша білім беріледі. Мектепалды даярлық сыныбына барған балалардың денсаулық саласы бойынша дене шынықтыру, салауаттану туралы білімдері, қатынас саласы бойынша тілді дамыту, көркем әдебиет, сауат ашу, жазу, қоршаған ортамен таныстыру туралы білімдері, таным саласы бойынша сенсорика, құрастыру, математика, экология туралы білімдері, әлеуметтік орта саласы бойынша көркем әдебиет, қоршаған ортамен таныстыру туралы білімдері, шығармашылық саласы бойынша мүсіндеу, жапсыру, сурет салу, музыка туралы білімдері қалыптасып, дамиды. Бұл жаста баланың алғашқы рухани құндылықтары, дүниетанымы мен кең ауқымды қызығушылықтары қалыптасады. Оның жеке мәдениетін қалыптастыру бала үшін оның шағын Отаны болып табылатын бірегей кеңістік, мәдениетпен таныстыру процесінде дүниеге құндылықты қатынас тәжірибесін дамытуды білдіреді.

Мектепке дейінгі даярлық сыныбында балаларды тәрбиелеу мен оқыту тәрбиелік сипатта болады және балалардың білім мен дағдыларды меңгеруі екі бағытта іске асады: баланың үлкендермен және құрдастарымен кең қарым-қатынасы және ұйымдастырылған оқу процесі. Үлкендермен және құрдастарымен қарым-қатынас жасау барысында бала әртүрлі ақпарат алады, олардың арасында білім мен дағдылардың екі тобы бар. Біріншісі, балалар күнделікті қарым-қатынаста игере алатын білім мен дағдыларды меңгереді. Екінші санатқа балалардың сабақта меңгеруі тиіс білім мен дағдылары жатады. Сабақта тәрбиеші балалардың бағдарламалық материалды қалай меңгеретінін, тапсырмаларды орындауын ескереді; олар өз әрекеттерінің жылдамдығы мен ұтымдылығын, бала бойындағы әртүрлі дағдылардың бар-жоғын тексереді, ең соңында олардың дұрыс мінез-құлқын байқау қабілетін анықтайды [2, б. 19].

Танымдық міндеттер адамгершілік-еріктік қасиеттерді қалыптастыру міндеттерімен байланысты және оларды шешу тығыз қарым-қатынаста жүзеге асады. Танымдық қызығушылық баланы белсенділікке, еңбексүйгіштікке шақырады, іс-әрекет сапасына әсер етеді, нәтижесінде мектеп жасына дейінгі балалар оқу-тәрбие жұмысын әбден игереді. Сондай-ақ баланың қызығушылығын, ерікті зейінін, туындайтын сұрақтарға жауаптарды өз бетінше іздеу қажеттілігін тәрбиелеу маңызды. Өйткені, білімге деген қызығушылығы жеткілікті түрде қалыптаспаған мектеп жасына дейінгі бала сабақта өзін енжар ұстайды, оның күш-жігері мен ерік-жігерін тапсырмаларды орындауға, білім алуға бағыттау, оқуда оң жетістіктерге жету қиын болады.

Балаларды мектепке дайындауда олардың бойында «әлеуметтік қасиеттерді», ұжымда өмір сүруге және жұмыс істей білуге тәрбиелеудің маңызы зор. Сондықтан балалардың қарым-қатынасқа деген табиғи қажеттіліктерін тәрбиешінің қолдауы балалардың жағымды қарым-қатынасын қалыптастырудың бір шарты болып табылады. Қарым-қатынас ерікті және достық болуы керек. Қарым-қатынас балаларды мектепке дайындаудың қажетті элементі болып табылады, ал мектепалды даярлық оны жүзеге асырудың ең үлкен мүмкіндігін бере алады. Балалар ұжымында бала құрдастарымен адами қарым-қатынастың баға жетпес тәжірибесін алады. Сонымен мектепке дейінгі ұжымда тұтас тұлғаны

тәрбиелеу, өмірлік ұстанымын, сыртқы әлеммен қарым-қатынас формаларын қалыптастыру жүзеге асады [3, б. 7].

Мектеп жасына дейінгі бала дамуының нәтижесі баланың мектеп жағдайына бейімделуінің, жүйелі оқуға кірісуінің алғы шарттары болып табылады. Бұл алғы шарттарға, ең алдымен, баланың мектеп оқушысы болуға дайын болуы, оқуға деген ұмтылысы жатады. Мұндай тілек балалардың басым көпшілігінде мектепке дейінгі жастың соңында пайда болады. Мектепке психологиялық дайындықтың маңызды аспектісі баланың ерікті дамуының жеткілікті деңгейі болып табылады. Дамыған балаларда бұл деңгей әртүрлі болып шығады, бірақ алты жастағы балаларды ерекшелендіретін басты белгі - баланың өз мінез-құлқын бақылай алуы. Мектепке психологиялық дайындық тек тәрбиеші тарапынан ғана емес, үйдегі ата-ана тарапынан да іске асуы қажет. Балалардың дамуындағы кемшіліктерді жоюдағы табысқа тәрбиеші мен ата-ананың бірлескен іс-әрекеті жағдайында ғана қол жеткізуге болады. Ата-аналарға балалармен үйде сабақ ұйымдастыру, олардың ой-өрісін және сөйлеу белсенділігін дамыту бойынша нақты ұсыныстар беріледі.

Мектепалды дайындық тобының балалары жиі ойнайды, олар ережелері бар дидактикалық ойындарды ойнағанды ұнатады. Сондықтан ережелері бар дидактикалық ойындарды пайдалану баланы оқу әрекетіне табиғи түрде дайындайды. Бұл ретте баланы ойын арқылы оқыту, нұсқауларды тыңдау, оның ережелерін меңгеру, оқу және ойнау әрекеттерін меңгеру, әрекеттерді бақылау, нәтижені бағалау міндеті қойылады. Ойында бала өзінің күші мен мүмкіндіктерін сынап көреді. Дербестік, белсенділік, өзін-өзі реттеу, еркіндік сынды ойын әрекетінің маңызды белгілері болашақ оқушының тұлғасын қалыптастыруда таптырмас рөл атқарады. Ережесі бар ойындарда болашақ оқушыға қажетті мінез-құлық, үлкендермен және құрбыларымен қарым-қатынас жасау дағдылары дамиды.

Ғылыми зерттеулер көрсеткендей, мектепке дейінгі жаста сапалы білім алған балалар әдетте жоғары оқу орындарында оқуын жалғастырады. Олар келешекте мамандықтары бойынша оңай жұмыс тауып қана қоймай, жоғары жалақы алады. Тиісінше, олар әлеуметтік қамсыздандыру жүйесіне көбірек үлес қосады. Сондықтан балалардың мектепке дейінгі тәрбиесіне қамқорлық жасау оларды келешекте қиыншылықтар мен қылмыстық қауіптерден сақтап, кемел келешегіне жол ашпақ[4, б. 43].

Білім алу – ғаламның маңызды бөлшегі саналатын адамның тұрақты әрі маңызды міндеті. Сондықтан жер бетіндегі адамзат баласының баршасына тән өмірлік дағды тек тұтынушылық қоғам түрінде қалыптаспай, білім беретін, білім алатын қоғам түрінде қалыптасуы керек. Демек, білім мен өзін-өзі тәрбиелеу – бұл дүниеге келген әрбір адамның басты міндеті болуы тиіс.

Қорытындылап айтқанда, мектепалды даярлықтың болашақ оқушы тұлғасын әзірлеуде маңызы жоғары. Даярлық сыныбы, ондағы өзге балалар мектепалды даярлыққа барған баланың алғашқы әлеуметтік ортасы болса, тәрбиеші баланың ең алғашқы ұстазы болады. Орта мектепке баратын баланы ең алдымен мектепалды даярлық сыныбына беру үлкен қажеттілік. Мектеп жасына дейінгі балаларға білім беретін ұйымдар білім мен тәрбиенің алғашқы іргетасын қалайтын ошақ. Білім беру саласының озық жетістіктеріне қол жеткізу үшін де мектепке жан-жақты дайындығы бар, оның ішінде әлеуметтік, психологиялық тұрғыдан дайын бала қажет. Мектепке дейінгі тәрбие бағзыдан жалпы қоғам өмірінің, сондай-ақ әрбір жеке адамның өміріндегі тәрбиелік кезең тізбегінің маңызды буындарының бірі болып келді және болашақта да солай болып қала береді.

Әдебиет:

- 1.Изергина К.П., Преснякова Л.С., Иншакова Т.В. Наш «взрослый» детский сад-М.: Просвещение, 1991
- 2.Логинова В.И., Саморукова П.Г. и др. Лабораторный практикум по дошкольной педагогике и методикам. М.: Просвещение, 1981
- 3.Мальшакова В. Поиск новых подходов // Дошкольное воспитание №11 за 1990 г.
- 4.Омаров А.М Социальное управление. Некоторые вопросы теории и практики Алматы. «Жеті-жарғы»,1996

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ

Қазіргі әлемдегі білім беру басым сала болып табылады, оған өз халқының дәстүрлерін ескере отырып, өз өмірін жалпыадамзаттық құндылықтар рухында дербес және саналы түрде құруға қабілетті адамның дамуы тәуелді болады. Білім беру саласындағы білім беру жүйесінің алғашқы сатысы ретінде мектепке дейінгі балалық шақ ерекше қызығушылық тудырады. Мектепке дейінгі жас бұл - тұлғаның қалыптасуының маңызды кезеңі, осыған байланысты қазіргі кезеңдегі мектепке дейінгі білімнің мақсаты белгілі бір білім мөлшерін қалыптастырып қана қоймай, сонымен қатар адами қабілеттерін, оның мәдени және әлеуметтік дағдыларын, салауатты өмір салтын насихаттау болып табылады.

Бірақ қолайсыз экологиялық, саяси және әлеуметтік факторлар біздің балаларымыздың физикалық, рухани, психологиялық және эмоционалды денсаулығына теріс әсер етеді. Жыл сайын дене және психикалық мүмкіндіктері шектеулі балалар саны артып келеді. Ерекше білімді қажет ететін балаларды тәрбиелеп отырған отбасылар үшін балабақша олардың балалары толықтай дамитын және бейімделетін, өмірге бейімделетін орын бола алады, өйткені мектепке дейінгі білім беру мекемесінде түзету-дамыту бағдарламасын құрастыру педагогикалық әсердің әлеуметтік бағыттарын және мүмкіндігі ерекше білімді қажет ететін әлеуметтендіруді қамтамасыз етеді. Бірақ көптеген ата-аналар балаларының нақты диагнозын мұғалімдерден жасыратыны құпия емес. және мектепке дейінгі білім беру топтарында тәрбие береді.

Қазіргі заманғы өзгеріп жатқан әлемдегі білім беру процесі үнемі күрделене түседі және тәрбиеленушілердің ақыл - ой мен нейробиологиялық шиеленісті талап етеді, сондықтан соңғы жылдары мектепке дейінгі білім беру жүйесінде айтарлықтай өзгерістер орын алуда. Сонымен, мектепке дейінгі педагогиканың өзекті идеяларының бірі мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеу және оқыту бойынша практикаға енгізу болды. Сонымен инклюзивті білім деген не? Инклюзивті білім беру – ерекше білімді қажет ететін баланы білім беру мекемесінің өміріне толық тартуды қамтамасыз етеді, бұл балалардың, ата-аналардың және білім беру саласындағы мамандардың бірлескен іс-шараларға белсенді қатысуы. Инклюзияның мәні-баланы қарапайым сыныпқа немесе топқа орналастыру ғана емес, осылайша мекеме кеңістігінің ұйымдастырылуын, сондай-ақ оқу процесін толығымен өзгерту керек.

Мектепке дейінгі білім берудегі инклюзивті білім берудің негізгі мақсаты мен міндеттері дамудың әртүрлі психофизикалық ерекшеліктері бар балаларды бірлесіп тәрбиелеу және білім беру үшін жағдайларды қамтамасыз ету және мүмкіндігі шектеулі балаларға заманауи мектепке дейінгі сапалы білім мен тәрбие алуға, жеке тұлғаның үйлесімді жан-жақты дамуына мүмкіндік беретін барлығына және кедергісіз ортаға арналған осындай білім беру кеңістігін ұйымдастыру; балалардың, ата-аналардың, әлеуметтік ортаның толерантты қоғамдастығын қалыптастыру; мүмкіндігі шектеулі бала өз бетінше білім алуға, ақпаратпен жұмыс істеуге, оны ынталандыруға, әртүрлі салаларда туындайтын мәселелерді көруге және шешуге үйренуі үшін жасау керек. Сондай-ақ, оқушылардың физикалық немесе психикалық дамуындағы ауытқуларды білікті түзету және денсаулық жағдайындағы ауытқулары бар балаларды біртұтас білім берушіге біріктіру тұрғысынан міндеттерді бөліп көрсету керек.

Инклюзивті тәжірибені ұйымдастыру келесі принциптерге негізделген:

- жеке тәсіл қағидаты анықталған ерекшеліктерді ескере отырып, оқушыларды жан-жақты тексеруді және педагогикалық ықпал етудің тиісті шараларын әзірлеуді болжайды (топ балаларының әрқайсысының жеке білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, оқыту мен тәрбиелеудің нысандарын, әдістері мен құралдарын таңдау);

- баланың өзіндік белсенділігін қолдау принципі (даралау). Инклюзивтік білім берудің табысты болуының маңызды шарты баланың өзіндік белсенділігі үшін жағдайларды қамтамасыз ету болып табылады. Бұл принципті іске асыру әлеуметтік қызметтерді пассивті

тұтынушы емес, оның дамуының субъектісі болып табылатын әлеуметтік белсенді тұлғаны қалыптастыру мәселесін шешеді;

- әлеуметтік өзара іс-қимыл қағидаты гуманистік негізде жемісті өзара іс-қимылға қол жеткізу мақсатында білім беру процесінің барлық қатысушыларының бір-бірін түсінуі және қабылдауы үшін жағдай жасауды; нақты социумның моделі ретінде инклюзивті қоғамдастық құру үшін балаларды, ата-аналарды және білім беру саласындағы мамандарды оқу және әлеуметтік бірлескен қызметке белсенді қосуды көздейді;

Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде жан-жақты инклюзивті психологиялық-педагогикалық түзету әдістемелік және әдістемелік принциптер негізінде жүзеге асырылады: жеке және өзгермелі даму ортасы және оқыту мен тәрбиелеудің вариативті әдістемелік базасы, баланың өзіндік белсенділігі және отбасылық бағдарланған қолдау және т.б. инклюзивті білім беру, егер ол дұрыс принциптерге негізделген болса, балаларға қатысты кемсітушіліктің алдын алуға көмектеседі. Инклюзивті білім берудің негізгі басымдықтары: білім беру процесінің барлық қатысушыларының инклюзия философиясын қабылдауы; әр жас кезеңінде баланың әлеуметтік бейімделуі; коммуникативті, практикалық дағдыларды дамыту.

Мектепке дейінгі мекемеде инклюзивті білім беруді енгізу мектепке дейінгі ұйымда инклюзия идеологиясын түсінетін және ерекше атмосфера құра алатын, дұрыс команданы таңдап, оны оқыта алатын және ата-аналармен және басқа да қоғамдық ұйымдармен қарым-қатынас орната алатын көшбасшы болған жағдайда сәтті болады. Мектепке дейінгі білім беру ұйымының пәндік-дамытушылық ортасы қол жетімді және дамып келе жатқан, заманауи жабдықтармен жабдықталған және жақсы әдістемелік қамтамасыз етілген; инклюзивті тәсілді жүзеге асыратын мұғалімдер мен мамандардың жоғары кәсіби біліктілігі; білім беру процесінің барлық қатысушыларының білім берудің инклюзивті моделінің құндылықтарын ұғыну; мақсат қою; жағдайларды талдау; құралдар мен әдістерді таңдау және жасау; нәтижелерді бағалау; қызметті түзету болып табылады.

Осы санаттағы балалармен жұмыстың мазмұны мектепке дейінгі мекемеде жүзеге асырылатын кешенді және ішінара бағдарламалармен анықталады. Инклюзивтік топтарда жұмыс жүргізетін педагогтердің өздері белгілі бір тәрбиеленушілерге жұмсалған уақытты материалды меңгеруіне және олардың қабілеттеріне сәйкес түрлендіреді. Инклюзивті білім берудің педагогикалық технологиялары әр түрлі балалар іс-әрекетінде құзыреттілікті дамытуға бағытталған, бірақ педагогтердің назары баланың мүмкіндіктері мен қызығушылықтарына аударылады. Инклюзивті білім беру мазмұны білім берудің әртүрлі формаларында барлық қатысушыларды педагогтер, балалар, ата - аналар, эмоционалды, когнитивті, коммуникативті, қажеттілік-мотивациялық қатынастарды құру, сонымен қатар ойын және балалар іс-әрекеттері арқылы жүзеге асырылады.

Әдебиет:

- 1.«Инклюзивное образование: построение и организация инклюзивного образовательного пространства»
I часть Е.В. Шестакова, Т.В. Сорокина. Ақтөбе 2011 ж.
2. Жалмухамедова А.К., Халыкова Б.С. Раннее развитие детей с ограниченными возможностями. Алматы 2012 г.
- 3.Коррекционная педагогика: методика обучения и воспитания детей с нарушением развития № 1, 2013 г.
- 4.Научно-практический журнал «Специальное образование в Казахстане» №2,2012 г.

Балгабекова К.С.

Қарағанды қаласы, «Толағай» бөбекжайы КМҚК

РУХАНИ АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ХАЛЫҚ МӘДЕНИЕТІНІҢ ДӘСТҮРЛЕРІ

Адамның жас кезінен жан-дүниесін, рухани адамгершілік болмысын қалыптастыру - бүлдіршіндердің үлкен өмірге қадам басқан мектепке дейінгі мекемелерде бастау алады. Біз мектепке дейінгі мекемелер педагогтары бұл мақсатта Ұлт көшбасшысы, Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру» атты бағдарламалық мақаласын бағдарлам етіп алуға тиістіміз. Елбасымыздың еліміздің ертеңін көркейту, әлемдегі үздік 30 елдің қатарына енгізу жолында беріп отырған бағыт-бағдарының мәнін жас жеткіншектерге бүгінгі күннен түсіндіру, баулу, тәрбиелеу – басты міндетіміз.

Қазақстан Республикасының орта білімді дамыту тұжырымдамасында да «Тәрбие үрдісінде қазақстандық патриотизм, гуманизм, адамгершілік идеяларын қалыптастыру негізінде құру керек» деп баса көрсетілген. Ұлы ғұлама Әл-Фараби: «Тәрбиесіз берілген білім адамзаттың қас жауы, келешекте оның өміріне опат әкеледі, адамға ең бірінші керегі тәрбие»-деп түйіндейді. Ал еліміздің ертеңін қалыптастыратын бүгінгі жас жеткіншектерге берілетін тәрбиенің өзегі - ол өз халқының адами қасиеттері болуы тиіс.

Бұл олардың келер күнге деген, халқының болашағына деген моральдық сенімдерін, адамдармен қарым-қатынаста биік мәдениетін, жоғары интеллектуалдық қарым-қабілеттерін, жағымды мінез-құлық дағдылары мен әдеттерін қалыптастырады. Өсе келе өзін-өзі өз мемлекетінің толыққанды азаматы ретінде сезініп, Отанына, туған өлкесіне деген сүйіспеншілігі арта түседі. Өз елінің мемлекеттік рәміздері мен халқының дәстүрлерін білетін және құрметтейтін болады. Сонымен бірге, халқының өткен өмірін, тарихын зерделеп, туған елінің әдеп-ғұрыптарын, мәдениеті мен дәстүрлерін сақтау жолында еңбек етеді.

Ал біздің, балабақша тәрбиешілерінің басты міндеті – халқының рухани-азаматтық құндылықтарын бүлдіршіндердің бойына ерте бастан дарыта отырып, оның жүрек түкпіріндегі рухани қазынасын жарыққа шығару, әрбір баланы жеке тұлға ретінде жетілдіру үшін оның бойындағы бар жағымды қасиеттерін дамыта түсу болып табылады. Өйткені, балабақша қабырғасында сапалы білім, саналы тәрбие алған баланың өмірден өз орнын қайтсе де табатынына сенім мол. Ол үшін жас жеткіншектерді балабақшаға алғаш келген күннен бастап-ақ олардың бойына ұлттық тәлім-тәрбие нәрін сіңіру, рухани адамгершілік әдеттерге, жоғары азаматтық мәдениетке баули бастау керек.

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаев: - Қазақтың мәңгілік ғұмыры ұрпақтың мәңгілік болашағын баянды етуге арналады. Ендігі ұрпақ-мәңгілік қазақтың перзенті. Ендеше, қазақ елінің ұлттық идеясы-Мәңгілік ел», - дейді. Сол себепті, біздің, қазақстандық педагогтар ұжымының алдында бүгінгі ұрпаққа сан ғасырлар сүзгісінен өтіп, ата-бабамыздан қалған мұра болып қалған салт-дәстүрлеріміз бен мәдени құндылықтарымызды үйретіп, оларды құрметтей білу сезімдерін қалыптастыру міндеті тұр.

Жалпы, халқымыздың өзінің ұрпағына берер тәлім- тәрбиелік мұрасына зер салатын болсақ, оның рухани адамгершілікті, қайырымдылықты, мейірімділікті дәріптейтінін көреміз. Содан болар, ата-бабаларымыздың жас сәбиді бесігінен бастап тек жақсы әдеттерге баулығаны. Олар өмірге көзін жаңа ашқан жас балаға «Үлкенді сыйла», «Сәлем бер, жолын кесіп өтпе» деген секілді ұлағатты сөздерді мәнін түсіндіре білген. Адамгершілігі зор адамның бет-бейнесінің де иманжүзді, жарқын, биязы, ал жан-дүниесінің парасатты болатынын болжап білген. Сол себепті, ұрпағын имандылыққа тәрбиелеу, олардың ар-ұятын, намысын ояту, мейірімділік, қайырымдылық, кішіпейілдік, қамқорлық көрсетуге баулу, адалдық, ізеттілік сияқты қасиеттерді бойына сіңіруді өмірлерінің өзегі еткен.

Рухани адамгершілік және патриоттық тәрбие осы ата-бабаларымыздан қалған, өмірдің небір қиын түйіндерін екі ауыз сөзбен шешіп беретін мақал-мәтелдер, адамды тапқырлыққа, терең ойланып, шешім қабылдай білуге тәрбиелейтін жұмбақтар, өмірдің сан-саласынан хабар беретін жыр-толғаулары мен ертегі аңыздары, ұлттық ойындары – бүгінгі күні балабақша қабырғасында бүлдіршіндерге берілетін адамгершілік тәрбиесінің арқауы деп білемін. Сол себепті, мен «Толағай» балабақшасында еңбек еткен жылдарымда өз тобымдағы балаларды тәрбиелеу мен білім беру ісінде халықтық педагогиканы кеңінен пайдалана отырып, ұлттық салт-дәстүрлерімізді бойларына сіңіруді мақсат етіп келемін. Ал халқымыздың аса бай да, мазмұнды ауыз әдебиеті арқылы бүлдіршіндердің сана-сезімін, ой-өрісін, тіл байлығын дамытуды да бір сәт естен шығармаймын. Бұл – Тәуелсіздікке «мың

өліп, мың тіріліп» жеткен халқымыздың болашақ патриоттарын тәрбиелеп шығарудың алғышарттары болып табылады.

Балабақшада балалармен өткізетін сабақтарымда туған өлкесіне деген құрметті, тірі, өлі табиғатқа қамқор бола білу қасиеттерін қалыптастыру әдісі – ол бүлдіршіндерді ертегілер әлеміне ендіре білудің маңызы зор деп білемін. «Бала кезде үш жастан он екі жасқа дейінгі аралықта әр адам өзінің рухани дамуына қажетті нәрсенің бәрін де ертегіден алады. Тәрбиенің негізгі мақсаты- дені сау, ұлттық сана сезімі оянған, рухани ойлау дәрежесі биік, мәдениетті, парасатты, ар-ожданы мол, еңбекқор, іскер, бойында басқа да игі қасиеттер қалыптасқан ұрпақ тәрбиелеу. Ертегінің рухани тәрбиелік мәні зор.

Ол балаға рухани ләззат беріп, қиялға қанат бітіретін, жас баланың рухының өсіп жетілуіне қажетті нәрсенің мол қоры бар рухани азық», - деп атақты педагог Сухомлинский де бекер айтпаған. Сол себепті, халқымыздың бүлдіршіндердің ұғымына жеңіл ертегілерінің мазмұнын түрлі дидактикалық көрнекіліктерді молынан пайдалану, слайдтар арқылы қызықты етіп түсіндіре отырып, ондағы оқиғаларды көз алдарына әкеліп қазақ халқының мінез-құлқы, болмысы, адамгершілік қасиеттерін үлгі етуді мақсат етіп келемін. Сонымен бірге, баланы жоғары адамгершілік қасиеттерге, парасаттылыққа, мәдениетке тәрбиелеу ісінде өз халқымыздың ғасырлар қойнауынан пісіп-жетіліп бізге жеткен мақал-мәтелдерін де орынды пайдалану қажет. Баланың ерте бастан қандай адаммен жолдас болуының келешек өміріне әсерінің аса күшті болатынын халқымыз да ежелден бағалай білген ғой. «Жақсымен жолдас болсаң- жетерсің мұратқа, жаманмен жолдас болсаң- қаларсың ұятқа...» «Жаман дос, жолдасын қалдырар жауға» - деген, немесе биік адамгершілік қасиеттерін қалыптастыруға септігін тигізетін «Алтындай мінезің болу үшін, тастай төзімің болсын», «Жақсылыққа жақсылық әр кісінің ісі, жамандыққа жақсылық ер кісінің ісі» секілді адамды тек биік парасаттылыққа жетелейтін мақалдарының, Абай атамyzдың: «Атаңның баласы болма, адамның баласы бол, адам баласы - бауырың» деген ұлағатының мәнін жете түсіндіру керек.

Әрине, бала болған соң ол әр құбылысқа, айналадағы барлық іс-әрекеттерге қызығушылықпен қарайды. Сол себепті, әр баланы ұлттық қасиеті жоғары, маңызын жоғалтпаған дәстүрдің озық үлгілерімен сусындату, оның мән-мағынасын ашатын іс-шараларды жиі өткізу қажет. Соған орай, балабақшада өткізілетін «Қош келдің, Әз-Наурыз!» мерекелік ертеңгіліктерде бүлдіршіндер мен олардың ата-аналарын қатыстыра отырып, халқымыздың әдемі де мағыналы салт-дәстүрлерінен көріністер қою арқылы балалардың ұлттық санасын оятып, өз еліне деген құрметін арттыру жоспарлы түрде жүргізілуі тиіс.

Сонымен бірге, ұлттық мерекелерде балаларға ұлттық киімдер кигізіп, ұлттық ойындар ойнатудың да маңызы ерекше. Жалпы қазақ халқының ұрпағына ұлттық тәрбие нәрін себе отырып, ұлттық ойындардың мән-мағынасын жете ұғындырып, оларды халқын, туған жерін, оның салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын, тарихын, мәдениетін және өткен өмір жолынан осы ұлттық ойындар арқылы хабардар етіп отырғаны белгілі. Біз, балабақша тәрбиешілері халқымыздың осы мақсат-мүддесі жолында бүлдіршіндерге ұлттық тәлім-тәрбие берудің үлгісін көрсетуге тиістіміз.

Ұлттық ойындар ойнату бүлдіршіндерге ұлттық тәрбие берумен қатар оларды кез келген сәтте тапқырлық көрсетіп, өз бетімен шешімдер қабылдай білу қабілеттерін қабыптастырады. Шапшаң, епті, батыл қимылдауға үйретеді. Ұлттық ойындарды ойната отырып, ұлттық тәрбие берудің бір әдісі - балаларға психологиялық тұрғыда әсер ету болып табылады. Балалардың бойына туған тілі-қазақ тілінің қасиеттерін сіңіру, ата - баба салтымен өмір сүруге дайын азаматтарды тәрбиелеуде - ұлттық ойындар таптырмайтын құрал болып табылады. Сол себепті мен әр сабағымда балаларға ұлттық ойындарды ойната отырып, сол арқылы олардың елін, жерін құрметтеу, отансүйгіштікке тәрбиелеу міндетін көздейтін халықтық педагогика дәстүріне мән беруді жөн санаймын. Өйткені бұл айтылғандардың барлығы - болашақ ұрпақты ізгілік бесігіне бөлейтін руханият саласы – халық мәдениетінің дәстүрлері болып табылады.

Әдебиет:

1. Жаңа оқыту технологиясы. – Алматы, 2002.

Баранова Л.Р.
КГКП ясли-сад «Берёзка», город Шахтинск

ИНДИВИДУАЛЬНАЯ РАБОТА С ДЕТЬМИ ООП

Мы воспитатели видим, что образование меняется. Существенная перемена для воспитателей - это особые малыши, то есть инклюзивное образование. Проблемы инклюзивного образования в этот этап содержит особенную актуальность.

Инклюзивное образование — это совместное обучения детей с ограниченными возможностями здоровья и детей, не имеющих таких ограничений. В его основу положена идеология, которая ликвидирует всякое ущемление ребёнка. Получение детьми с ограниченными возможностями здоровья и детьми -инвалидами образования является одним из основных и неотъемлемых аспектов их успешной социализации, обеспечения их полноценного участия в жизни общества, эффективной самореализации в всевозможных видах профессиональной и социальной деятельности. В связи с данным обеспечение реализации права ребят с ограниченными возможностями здоровья на образование рассматривается как одна из наиглавнейших задач государственной политики в области образования и социально-экономического становления Республики Казахстан.

Задача педагогов и родителей помочь детям с ограниченными возможностями здоровья понять, что они не одиноки, что они не считаются изгоем в обществе и имеют все шансы вровень со всеми ребятами расти, развиваться и добиваться новых достижений, не отставая от своих сверстников. Нужно общаться с детьми, учить малыша мыслить, размышлять, сопереживать.

У инклюзивного образования есть главные основы изучения:

- Все люди нуждаются друг в друге.
- Каждый человек способен чувствовать и мыслить.
- Ценность человека не находится в зависимости от его возможностей и достижений.
- Каждый человек имеет право на общения.
- Подлинное образования имеет возможность реализоваться лишь только в контексте настоящих отношений.

Инклюзивное образование не означает просто доступ к образованию в особой образовательной среде. Оно означает что не существует специальных образовательных учреждений. Обычный детский сад – лучшая среда для всех воспитанников. Инклюзивное образование приносит пользу для всех детей. В такой среде воспитатели, родители и другие трудятся вместе в партнерстве. Следует обратить внимание, что данные особенности характерны инклюзивному, а не интегративному образованию.

Различие данных определений заключается в том, что при интегративном образовании малыш с особыми образовательными потребностями вынужден приспособливаться к требованиям обычного сада. При инклюзивном образовании система сама приспособливается к потребностям малыша таким образом, чтобы отвечать нуждам и потребностям всех детей без исключения. Тут принципиально не используют термины «инвалид», «инвалидность». Хотелось отметить, из опыта работы, что развития «особого» ребёнка в большой степени зависит от семейного благополучия, роли родителей в его физическом и духовном становлении, многообразии и воспитательных взаимодействий. Всё большее распространение получает инклюзивное воспитание детей с ОВЗ в условиях специальной группы в массовом детском саду и между сверстников в обычной группе. Даже дети со значительными нарушениями имеют все шансы быть включены по 2-3 человека в обычную группу, но при этом им потребуется не только специальное обучение, но и индивидуальный подход.

Работа нашей организации «с установкой на инклюзию» - стартовала год назад. Как и любое новое начинание, внедрение инклюзивного образования в детском саду,

сопровождалось определёнными проблемами. Главной проблемой было – сломать настороженное, местами даже негативное отношение всех участников данного процесса к совместному обучению. Однако главные участники инклюзивного обучения – дети, – как ни странно, практически не заметили того, что в группах есть дети с ограниченными возможностями, отличающиеся от них как по внешнему виду, так и по поведению. За всё время работы не было замечено ни одного сколько-нибудь существенного конфликта между детьми. По всей видимости, чем раньше происходит включение детей с ограниченными возможностями в общую группу, тем успешнее нам удаётся поменять обычный стереотип о неполноценности инвалидов в нашем обществе.

После обследования ребенка в ПМПК мы оформляем индивидуальную программу сопровождения с учетом персональных индивидуальностей и диагноза ребенка. Также составляем и разрабатываем индивидуальные расписания, составили индивидуальный учебный план по дням недели и в течение всего дня. К примеру: индивидуальная работа по формированию навыков самообслуживания, ИЗО деятельности, физической культуры, по развитию речи, развивающие игры и т.д. и занятия с детьми. Расписание составляется на каждого ребенка индивидуально с учетом диагноза ребенка.

В компетенции воспитателя, работающего с детьми с ограниченными возможностями, входит знание психических и возрастных индивидуальностей ребят. Игра считается ведущей деятельностью в дошкольном возрасте. Одним из основных инструментариев воспитателя является дидактическая игра. На индивидуальных занятиях мы пользуемся всевозможными дидактическими играми. Игровые действия, при помощи которых решаются те или иные интеллектуальные задачи, поддерживают и усиливают интерес к занятию. Многообразие дидактических игр позволяет их использовать на всех этапах занятия.

Создание инклюзивного процесса в группе детского сада производится следующим образом:

1. Диагностирование индивидуальных особенностей развития детей:
 - беседа и анкетирование родителей;
 - диагностика развития ребёнка с ООП – диагностирование ведётся согласно методическим рекомендациям, по проведению мониторинга развития умений и навыков детей по усвоению содержания Типовой программы, так как всем детям рекомендовано воспитание и обучение по общеобразовательной программе;
 - наблюдение за поведением в группе.
2. Составление индивидуальных планов (маршрутов).
3. Планирование образовательного процесса с учётом индивидуальных образовательных потребностей детей.

Образовательная деятельность строится на основе Типовой учебной программы дошкольного воспитания и обучения РК, Типовой учебной программы дошкольного воспитания и обучения детей с ОНР (приложение 1 к приказу Министерства образования и науки РК от 29 декабря 2018 года № 721)

Также у нас ведётся большая работа с родителями детей с ООП. При планировании взаимодействия с родителями детей с ООП мы учитываем следующее:

- Родители ознакомлены в составлении индивидуального плана развития ребёнка.
- Родители регулярно получают данные об успехах детей.
- При возможности организуются посещения семьи ребёнка дома, так у воспитателей будет возможность понять требования, предъявляемые к ребёнку родителями.
- Родители приглашаются посещать групповые и индивидуальные занятия с ребёнком. Так у них будет возможность познакомиться с методами преподавания, применяемыми в дошкольном образовании.
- Поощряется помощь родителей в организации совместных мероприятий.

Из опыта работы с детьми ООП показывает, что при систематической работе можно добиться существенных результатов уже на ранних этапах обучения. И только работая во взаимоотношении педагоги, специалисты и родители мы можем помочь детям с ограниченными возможностями. Главное, чтобы у педагогов было желание работать с

детьми с особыми вариантами развития, помогать им занять достойное место в обществе и наиболее полно реализовать свои личностные возможности.

Литература:

1. Кудрявцева, Е.О., Дорохова, Т.С. Создание инклюзивной среды в дошкольном образовательном учреждении // Совушка. 2019. N1
2. Ткачева, В.В. Консультирование семьи, воспитывающей ребенка с отклонениями // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. — 2004. — № 2. — с. 81-86.
3. Удовиченко, Н.А. Инклюзивное образование: итоги и задачи / Н.А. Удовиченко // Инклюзивное образование: опыт и перспективы: материалы Междунар. науч.-практ. конф. — Москва, 2009.

БатыршаеваҚ.Ә.

Теміртау қаласы, «Ақбота» бөбекжайы КМҚК

ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚ – ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫ

Мүгедек балалар - әлеуметтік эксклюзия қаупі жоғары жағдайдағы әлеуметтік топтардың бірі. Эксклюзия дегеніміз - бұзылудың шекаралық күйі арқылы толық интеграциядан жеке адамды немесе топты қоғамнан толық оқшаулауға әкелетін біртіндеп зиянды жинақтау процесі [1].

Қоғамда шеттету үрдістері әрбір кішкене қадымдар сайын жеке адамды толықтай эксклюзияға әкеледі, сонымен қатар жеке адамға қол жетімді ресурстардың ауқымын одан әрі тарылтады. Әлеуметтік инклюзия - бұл мүгедектерді белсенді қоғамдық өмірге, оның ішінде білім беру арқылы нақты қосу процесі және қоғамның барлық мүшелері үшін бірдей қажет.

Инклюзивті білім беру - физикалық, зияткерлік, әлеуметтік, эмоционалды, тілдік және басқа да ерекшеліктерге қарамастан, әр балаға қол жетімді білім, ол жалпы білімге қосылуға мүмкіндік береді оқыту мен тәрбиелеудің (даму мен әлеуметтенудің) бірыңғай, тұтас) процесі, бұл ересек адамға қоғамның тең құқылы мүшесі болуға мүмкіндік береді, оның әлеуметтік ерекшелену қаупін азайтады.

Инклюзивті оқыту әр баланың қабілеттері мен білім беру қажеттіліктеріне қарамастан, білім беру процесінде белсенді бірлескен оқытуды қамтиды. Білім берудегі инклюзивтік тәсілдемелерді дамытудың басты қағидаты әр баланың мүдделерін сақтау болып табылатыны сөзсіз.

Әлеуметтік ортаға қосылу бүлдіршіндер арасындағы айырмашылықтарды танудан басталады, егер мұндай айырмашылықтар құрметтелсе және білім беру процесінің негізі болса, демек, толеранттылықты құндылық платформасы, білім берудің инклюзивті моделін жүзеге асырудың және әлеуметтік эксклюзияны жеңудің негізгі шарты ретінде қарастыруға болады.

Толеранттылық қағидаттарының декларациясына сәйкес толеранттылық әлем мәдениеттерінің бай алуан түрлілігін, өзін-өзі көрсету нысандары мен адам даралығының көрініс беру тәсілдерін құрметтеуді, қабылдауды және дұрыс түсінуді білдіреді; адамдардың өз табиғаты бойынша сыртқы келбеті, ұстанымы, сөйлеуі, мінез-құлқы мен құндылықтары бойынша ерекшеленетінін және әлемде өмір сүруге және өзінің даралығын сақтауға құқығы бар екенін мойындау. Толеранттылық сонымен қатар әр адамға ешқандай кемсітусіз экономикалық және әлеуметтік дамуға мүмкіндік беруді талап етеді [5].

Толеранттылық «адам - адам», «адам - мемлекет» жүйесіндегі өзара іс-қимыл қағидаты ретінде адам құқықтары жөніндегі негіз қалаушы халықаралық құжаттарда бекітіледі. Балалардың құқықтарын қорғаудың негізгі қағидаттарының бірі бала құқықтары туралы Конвенцияда (1989) бекітілген кемсітпеушілік қағидаты болып табылады.

Мүгедектердің құқықтары туралы Конвенцияда (2006) мәні бойынша әлеуметтік инклюзия - кемсітпеушілік, мүгедектердің ерекшеліктерін құрметтеу және оларды адам сан алуандылығының компоненті ретінде қабылдау, мүмкіндіктер теңдігі, мүгедектерді қоғамға толық және тиімді тарту және енгізу қағидаттары бекітілген [5].

Балалар мүддесіндегі ұлттық іс-қимыл стратегиясының (2012-2017) түйінді қағидаттары: әрбір баланың құқықтарын қорғау, әрбір баланың әлеуетін барынша іске асыру, балалардың осал санаттарына ерекше назар аудару болып табылады. Біздің елімізде инклюзивті білім беру жүйесінің дамуы туралы ресми дерек «Қазақстан Республикасының Білім беруді дамытудың 2010-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасында» көрсетілген. [4].

Осылайша, толеранттылық өмір сүру философиясы ретінде, өмірді ұйымдастыру принципі тек этикалық ғана емес, сонымен қатар халықаралық және мемлекеттік заңнамада бекітілген құқықтық негіздерге ие.

Халықаралық құқықта мүгедек ерекше даралығы бар, белсенді әлеуметтенуге және қоғамға кірігуге бағдарланған адам ретінде қарастырылатынын және мемлекеттің міндеті кедергілерді жою екенін атап өткен жөн, әлеуметтік дамуына кедергі келтіретін мүгедектердің басқа адамдармен тең дәрежеде өмір сүрудің барлық салаларында. Мүгедектіктің мұндай түсіндірмесі қоғамда жағдай жасау априориін анықтайды. Мүмкіндігі шектеулі адамдардың ерекшеліктерін қабылдау және оларды басқа адамдармен қатар өмірдің барлық салаларына қосу. Оқытудың инклюзивті моделі білім беру процесінің барлық субъектілерінің мүдделеріне әсер етеді: мүмкіндігі шектеулі балалар мен олардың ата - аналары, қалыпты дамып келе жатқан студенттер мен олардың отбасы мүшелері, мұғалімдер және басқа білім беру мамандары кеңістік, әкімшілік, қосымша білім беру құрылымдары.

Сондықтан білім беру ұйымының қызметі мүмкіндігі шектеулі баланы оқыту және тәрбиелеу үшін арнайы жағдайлар жасауға ғана емес, сонымен қатар мұғалімдер (түзету және жалпы педагогика саласындағы мамандар) арасында да, мүмкіндігі шектеулі студенттер мен олардың сау құрдастары арасында да өзара түсіністікті қамтамасыз етуге бағытталуы керек [3]. Демек, білім беру ұйымында «толеранттылық педагогикасы» қағидаттарына негізделген және педагогикалық этиканың жетекші компоненті және гуманистік тәрбиенің негізі болып табылатын оқу және тәрбие процесінің барлық субъектілерінің бірлігі, олардың қатынастарын ұйымдастыру формасы түсінілетін толерантты кеңістік құру қажет.

Толерантты кеңістіктің қалыптасуы гуманистік, адамгершілік құндылықтарға негізделеді және тұлғаның нақты қайта құрылуы аясында пәнаралық білім беру процесінің дамуына жағдай жасайды, ол өзі гуманистік білім берудің шарты болып табылады, өз кезегінде өзін-өзі бағалауы бар, қоршаған әлемді белсенді түрде игеретін және өзгертетін толерантты тұлғаны дамытады және тәрбиелейді. ашық және еркін, өзін-өзі танудың жоғары дамыған тетіктері бар, белгілі бір рухани және мәдени-тарихи құндылықтарды білдіреді.

Ресей ғалымы П. Ф. Комоговтың пікірінше, толеранттылық педагогикасының мақсаты ретінде:

- оқыту арқылы толеранттылық туралы білім беру, басқалармен толерантты өзара әрекеттесу дағдылары мен дағдыларын қалыптастыру;
- толеранттылықты оқушының жеке құндылықтар жүйесіндегі маңызды құндылықтардың бірі ретінде қалыптастыру (қажеттілік пен таңдау қабілетін дамыту арқылы тәрбиелеу арқылы) және осы негізде әрекет етеді
- толерантты мінез-құлық мотивтері және толеранттылыққа деген көзқарас.

Педагогикалық өзара іс-қимыл процесінің негізгі құралы-жеке потенциалға, кәсіби білім мен дағдыларға, қарым-қатынас тиімділігі, өнімділігі мен бірлескен іс-әрекетке байланысты болатын мұғалім.

Педагогикалық ортада Толерантты болу сіздің "басқаға" деген дұшпандығыңызды жеңіп қана қоймай, сонымен қатар сезімтал және мұқият, айналаңыздағы барлық адамдарға мейірімді болуды білдіреді.

Сондықтан толеранттылықты этикалық құбылыс ретінде түсіну «немқұрайдылықты жеңу» сияқты ерекшелікпен толықтырылуы керек, оны айқын қабылдамау сезімін жеңу қажеттілігіне дейін төмендетпейді.

Өзара әрекеттесудің толерантты түрлеріне келесі типтерді жатқызуға болады: диалог, ынтымақтастық, қамқоршылық [6].

Диалогта даралық көрінеді және басқа адамның бейнесін түсінеді, өйткені бұл қарым - қатынастағы позициялардың теңдігін білдіретін диалогтық өзара әрекеттесу. Диалогтық өзара әрекеттесу құрылымында эмоционалды және танымдық басым эмпатияның жоғары деңгейі, серіктес сезімі, оны сол қалпында қабылдау қабілеті, басқаларды қабылдауда стереотиптің болмауы, икемділік арқылы сипаттауға болатын компоненттер ойлау. Ынтымақтастық дегеніміз-іс-әрекеттің мақсаттарын бірлесіп анықтау, оны бірлесіп жоспарлау, әрқайсысының мүмкіндіктері негізінде күштер мен құралдарды бөлу. Бұл төзімділік деңгейі келесі белгілермен сипаттауға болатын мінез-құлық: байланыс, ізгілік, мазасыздықтың болмауы, іс-әрекеттің ұтқырлығы, шыдамдылық, сенімділік, әлеуметтік белсенділік.

Қорғаншылық қамқорлықты білдіреді және бұл қамқорлық қамқоршының қадір-қасиетін қорламайды. Өзара әрекеттесудің бұл түрі екі тарап бір-бірін қабылдап, бір-біріне шыдамды болған кезде ғана мүмкін болады. Толерантты қарым - қатынастың бұл деңгейі келесі белгілермен сипатталады-эмоционалды тұрақтылық, эмпатияның жоғары деңгейі, экстравертность, әлеуметтік белсенділік, көмекке келу мүмкіндігі.

Толерантты тұлғаның келесі негізгі сипаттамаларын ажыратуға болады:

- жеке тұлғаның тұрақтылығы (басқа қауымдастықтардың адамдарымен өзара әрекеттесу процесінде жеке мінез-құлықтың әлеуметтік-адамгершілік мотивтерін қалыптастыру);

- эмпатия (басқа адамның ішкі әлемінде не болып жатқандығы туралы барабар идея);

- ойлаудың алшақтығы (қарапайым мәселелерді ерекше шешу қабілеті, оларды шешудің бірнеше нұсқаларын іздеуге бағдарлау);

- мінез - құлықтың ұтқырлығы (өзгеретін жағдайларды ескере отырып, стратегияны немесе тактиканы тез өзгерту мүмкіндігі);

- әлеуметтік белсенділік (қойылған міндеттерге қол жеткізу және қоғамда сындарлы қатынастар құру мақсатында түрлі әлеуметтік, этникалық және өзге де жағдайларда өзара іс-қимыл жасауға дайындық).

Инклюзивті білім беру моделін жүзеге асырудағы мұғалімнің негізгі аспаптық қасиеттері: әдептілік пен шыдамдылық таныту. Тактикалық, яғни баланың жағдайына этикалық әдептілік таныту - педогогтың іс-әрекеттерінің барлық объективті салдарын болжай білуін және балалардың, әріптестердің, ата-аналардың субъективті қабылдауының кілті болып табылады.

Өз іс-әрекеттерін біреуді ыңғайсыз жағдайға қалдырмау, жеке тұлғаның мақтанышына нұқсан келтірмеу, қорламау және жағдайдың сәйкессіздігі мен оның даму тенденцияларын жан-жақты бағалау арқылы қол жеткізуге болатын етіп құру мүмкіндігі педагогтың іскерлігін білдіреді. Өз іс-әрекеттерінің ұтымды ғана емес, эмоционалды салдарын да болжай білу оқытушыға дұрыс емес мәлімдемелер мен әрекеттерден аулақ болуға көмектеседі. Педагог тарапынан инклюзивті ортада шыдамдылық қажет, өйткені ол әртүрлі балалармен жұмыс істейді, олардың көпшілігі қарым-қатынас жасауы қиын, бұл психофизикалық жағдайдың ерекшеліктеріне және олардың жеке ерекшеліктеріне байланысты болуы мүмкін. Педагог-психолог үшін бастысы-баланы, ата-ананы тыңдау, баланың өз қажеттіліктерін білдіруге мүмкіндік беру.

Әдебиет:

1. «Руководящие принципы политики в области инклюзивного образования».- Париж: ЮНЕСКО, 2009.
2. Головатая Л.В. Направления реализации принципа толерантности в образовании [Электронный ресурс]. URL: www.superinf.ru. 1.Қазақстан Республикасы Президентінің № 1118 Жарлығы «Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011 - 2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы» - Астана, 2010 - 7 желтоқсан.
3. <http://www.ikprao.ru>.
4. Материалы всемирной конференций «Саламанская декларация о принципах, политике и практической деятельности в сфере -образования лиц с особыми потребностями». - Испания, Саламанка, 1994.- 7-10 июня
5. Қазақстандағы инклюзивті білім // egov.kz мемлекеттік порталы.

Баулова Т.А.
КГКП ясли-сад «Балғын», город Сарань

ЧТЕНИЕ СКАЗОК В ДЕТСКОМ САДУ И ДОМА

В дошкольном возрасте дети делают первые шаги в волшебный мир сказок, и главная задача педагогов и родителей – воспитать будущего читателя. Для этого необходимо приобщить детей дошкольного возраста к слушанию и чтению сказок. Совсем не секрет, что современных детей трудно научить слушать сказку, потому что на первом месте сейчас находится использование просмотра на видео носителях. А чтение уходит из жизни детей. Никто не задумывается, что чтение книг развивает речь, память, фантазию, умение рассказывать и пересказывать и многое другое для развития ребенка.

Для того чтобы возродить ценность семейного чтения мы внедряем проект «Жас Оқырман». Работа проекта ведется по трем направлениям: с детьми, родителями и педагогами. Одна из особенностей проводимых различных видов деятельности состоит в том, что дети занимаются совместно с родителями.

С целью активизировать работу родителей по пропаганде и развитию детского чтения в семье, осознать ценность чтения книг в кругу семьи (развитие личности как модели 4 К, интеллектуального ресурса) нами были поставлены следующие задачи: приобщать детей и родителей к книжной культуре, воспитывать грамотного читателя, повысить эффективность работы по приобщению детей к книге во взаимодействии всех участников образовательного процесса: педагогов, детей, родителей, способствовать поддержанию традиций семейного чтения, повысить культуру речипедогогов, родителей, детей, воспитывать бережное отношение к книге.

ФОРМЫ РАБОТЫ ПРОЕКТА «Жас Оқырман»:

- Ведение читательского дневника группы.
- Ведение читательского дневника семьи.
- Видео инструкции для родителей.
- Видео консультации для родителей.
- Интерактивные игры для детей.
- Конкурсы для детей и родителей.

Активные формы работы проекта повысили интерес детей и родителей к художественной литературе, обобщили опыт семейного воспитания по приобщению детей к чтению, уровень родительской компетентности в вопросах грамотного читателя повысился и с интересом перерос в необходимость.

В своей статье мы хотим остановиться на том, как через чтение сказок можно привить любовь Родине, и воспитать трудолюбие в детях.

Сказка в дошкольном возрасте у детей активно развивает воображение, умение понимать текст и выполнять простой анализ осмысления сказки, выражать свое личностное отношение к героям, сочувствовать и передавать эмоции. Поэтому роль сказки в жизни ребенка очень велика. Очень важно не сделать ошибку в подборе сказок согласно возрасту. Не менее важно использовать в чтении сказок эмоциональность и тон при чтении. Это может нарушить ценность эстетическую восприятия сказки.

Через чтение сказок прививается любовь к Родине - дети познают культуру нашего народа, обычаи и уклад жизни кочевых народов, развивают в ребенке толерантность, расширяют кругозор, даря благодать открытий детскому сердцу понимания чувства гордости за свой народ и уважение к историческому прошлому. Сказочный герой Толағай - воспринимается детьми как уверенный в себе и сильный джигит, любящий свою Родину. Он своей честностью и другими качествами имеет в глазах народа наивысшую ценность. Красавица Айсулу - становится идеалом для девочек (мудра, красива, рукодельница, трудолюбива, честна). Народные сказки развивают в ребенке уверенность в торжестве

правды, победе добра над злом. Педагоги имеют возможность через чтение сказок раскрыть ценности дружбы («Три поросенка», «Зимовье зверей», «Раз два взяли», В Сутеева, «Волк и семеро козлят», «Красная шапочка» и другие...)

Зло всегда будет побеждено добром и главные герои сказок наделены положительными качествами характера. Никогда сказка не дает особых указаний ребенку («Уважай родителей!», «Слушайся старших!», «Не уходи из дома без разрешения «Помогай родителям!»), но через содержание сказки он освоит урок жизни который постепенно воплотит в жизнь.

Не менее важно в развитии и детей -воспитание трудолюбия через чтение сказок. Сказка учит трудиться- кто трудится, старается у того всё получается. Сказки - «Колосок», «Золушка», «Хаврошечка», башкирская сказка «Гульбике» и многие другие рекомендовано читать для примера трудолюбия.

Можно придумывать сказки и самим и воплощать в жизнь ребенка. Например- придумать сказку про робота Егора, который помогает сложить вещи аккуратно на свои места, про волшебную салфетку Жасмин, которая помогает убрать все пылинки дома, про волшебный город Игрушек, которые очень любят жить в чистоте и порядке.

Хочется отметить чтение сказок современных авторов. Т.В Бокова написала удивительные произведения - «Заботливая мама», «Чудеса под Новый год», «Папа, мама и я «в которых детям очень понравятся теплота и доброта этих произведений. Тамара Крюкова написала удивительную сказку для детей «Сказки дремучего леса», которая была переведена на 6 европейских языков. Сергей Седов написал удивительную сказку для детей старшего дошкольного возраста «Сказки про Лёшу». Эти сказки окунут ребенка в мир неизвестного, доброго и фантастического. Сказки учат урокам нравственности простым детским языком. Это способ общения, который понимают все – и взрослые и дети.

В нашей группе чтению художественной литературы уделяется много времени, есть любимый книжный уголок, в который дети регулярно из дома приносят свои книги.

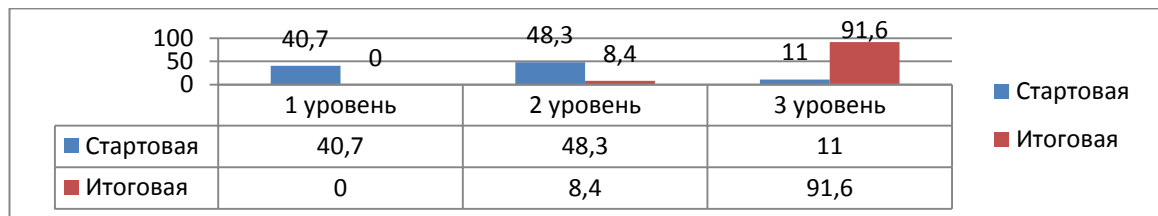
Для родителей создан уголок **Bookcrossing!**, где они обменивались интересными книгами и журналами в течении года мы вели в группе «Читательский дневник группы» и «Читательский дневник семьи». Для детей были созданы настольные игры и лото «Собери сказку», «Сказочный герой», настольные, пальчиковые, магнитные театры: «Три поросенка», «Теремок», «Три медведя». В течении года проводились досуги и развлечения: «Как заяц лису перехитрил», «Чтение сказки «Красная шапочка», дидактическая игра «Художник перепутал иллюстрации», Драматизация сказки «Три поросенка» Просмотр презентации «Как рождается книга» (изготовление книжки –малышки своими руками)проведены удивительные встречи с «Библиотекой семейного чтения», где литературовед Людмила Эдуардовна провела с детьми игровой досуг «Встреча с книгой» и «Зачем животным хвост?». Для детей были созданы сюжетно ролевые игры: «Книжный магазин», «Библиотека», «Лечебница для книги».

Мониторинг работы проекта позволил увидеть и оценить знания, умения и навыки детей. Индикаторы отслеживания мы выбрали следующие:

рассматривание иллюстраций и беседа по содержанию;

участие в небольших театральных постановках.

Мониторинг ЗУН по проекту «Жас оқырман»

Нам, педагогам необходимо у детей развить интерес к чтению книг, развить познавательные, творческие способности через совместное чтение, умение вести диалог, выразительно рассказывать, импровизировать сказки. Развивать желание слушать, читать, участвовать в постановках, спектаклях и заинтересовать родителей в семейном чтении, для того чтобы у детей была привита любовь к чтению с самого детства.

Литература:

1. В.А. Сухомлинский. «Сердце я отдаю детям». Киев. 1974г
2. В.М. Логинова. «Хрестоматия для детей старшего дошкольного возраста» . Москва. 1990г.
3. В. Сутеев. «Раз два взяли». Дмитров. 2004г.
4. Т.В. Бокова. «Заботливая мама». Москва. 2005г.
5. Л. Яхнина и Т.Давыдова. «Сказки народов мира». Москва. 2017г.
6. Т.В. Бокова. «Чудеса под Новый год». Москва. 2011г.
7. Т.В. Бокова. «Папа мама и я» Москва. 2010г.
8. Т.Ш. Крюкова «Сказки дремучего леса». Москва. 2009г.
9. С. А. Седов «Сказки про Лёшу». Москва. 2013г.

Баязитова А.С.

Қаражал қаласы, «Улыбка» бөбекжайы КМҚК

Ы. АЛТЫНСАРИН ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МҰРАСЫНЫҢ ӨЗЕКТІЛІГІ: БАЛА ТӘРБИЕСІНДЕ

Қазіргі жаһанданған, ақпараттың дамыған ғасырында болып жатқан түрлі өзгерістер мен жаңашылдықтар еліміздің экономика саласына да, білім беру жүйесіне де тың ізденістерді енгізіп отыр.

Жаңартылған білім мазмұнының мақсат-міндеттерін іс жүзіне асыруда Ыбырайдың шағын әңгімелерінің озық идеясы – әр тәрбиеші үшін маңызды әдістемелік нұсқаулық. Асқан даналықпен қысқа да нұсқа жазылған Ыбырай әңгімелері – бүгінгі күні әр отбасына, үлкенге де, кішіге де, жалпы, ұлт тағдыры мен ұрпақтың оқу-тәрбиесіне байланысты күнделікті туындап жатқан өзекті сауалдарға жауап беретін энциклопедиялық анықтама көзі. Кеше ғана жазылғандай...

Қазіргі күні бала тәрбиесінде өзекті мәселеге айналған еңбек, тәртіп, тәрбие идеялары Ыбырай педагогикасында зерттелген. Ағартушы әр оқушыны біртұтас жасампаз тұлға деп қарайды.

«Еңбек – байлық атаулының негізі. Ол бүкіл адамзат өмірінің алғы шарты. Адамның өзін жасаған еңбек»-деп Ыбырай Алтынсарин ғылыми түрде атап көрсеткен болатын. Сондықтан да, баланы еңбек етуге, кәсіпке бейімдеуде әр тәрбиеші халқымыздың еңбекке баулу тәсілдеріне назар аудару қажет деп ойлаймын. Қонақжайлылық, үлкенге ілтипат, кішіге қамқорлық, мейірімділік, еңбекке үйрететін әдіс-тәсілдерді тиімді пайдалану.

«Тәртіптің шындыққа айналуы тәртіптілік сезімін тудырады»-деген ұлы ұстаз тәртіп, тәлім-тәрбие мәселесін жоғары орынға қойған. Бала-бақша ережесі, баланың өзін ұстауы, үлкенді силау, ізеттілік, әдептілік қағидалары да бүгінгі күннің өзекті мәселелерінің бір болып табылады. Еңбекке баулу, өнегелі істерді алға тартуда, адамның мінез-құлқының қалыптасуындағы ерекшеліктерін ағартушы «бай баласы мен жарлы баласы» шығармаларында қоғамдағы әлеуметтік теңсіздікті сипаттай келе, адам бойындағы игі қасиеттер мен жағымсыз тұстарын саралауға бағыттайды.

Білім беру саласын дамытудағы ең бір тиімді жолы – ұтымды, заманауи технологияларды тиімді қолдану болып табылады. Тәрбиеші алдындағы баланың қабілетін ашуда көп ізденуді, көп еңбектенуді қажет етеді. Өз заманында ағартушының да бала тәрбиесіне жауапты тұлғаларға қойған талабы осы болатын.

Адам өмірінің тыныс-тіршілігінде күнделікті қайталана беретін ұсақ-түйектерге мән бермеу мемлекеттің де үлкен істерге, ұлы арман-мақсаттарға қол жеткізуде өз кедергісін туғызады. Бұған көңіл бөлмеудің арты ауыртпашылық пен қиындықтар туғызып, соңы дау-жанжалдарға ұласып жатқаны жасырын емес. Осы келеңсіздіктердің тамырын жоюда Ыбырай әңгімелерінің «ақыл-парасаты» ауадай қажет-ақ. Сансыраған санамызға әсер етер шеберлігіне қайран қаласың! Мәселен, «Сәтемір хан» әңгімесі – бүгінгі кей жасық, тауы шағылған, жалқау, еріншек жастардың өзіне күш-жігер беретін таптырмас мысал болса,

«Асыл шөп» көп адамның бойында жетіспейтін салмақтылық пен сабырлықты, «Қанағат» адамгершілік қасиеттің асылы – қанағатшылдықты еске салады. «Бір уыс мақта» – жер бетіндегі жанды-жансыз, қеректі-керексіз заттардың өзі де адам өмірінің қажеттілігін өтеп, қызмет ететіндігін жас буынның санасына ерте жастан әсерлі сіңіреді. «Атымтай жомарт» әңгімесінде есепсіз бай бола тұра күндіз-түні үздіксіз еңбек еткен Атымтайдың жан баласына ұқсамайтын еңбекқорлық, жанкештілік қасиетін кейінгі ұрпаққа үлгі ете отырып, өмірдің мән-мазмұны тек қана еңбекте деген ғибратты ой салады. «Бақша ағаштары» – тәрбиешілерге бала тәрбиесінің аса жауапты да күрделі екенін әр кез еске түсіріп отыратын тағылымы мол әңгіме. «Тәкаппарлық» әңгімесінің кейіпкері – Вениамин Франклин Американың атақты ғалымы, жазушысы, өнертапқышы, журналист, саяси қоғам қайраткері. Ғалым ұстаз осы кейіпкер арқылы болашақ ұрпаққа шетелдің де кеменгер тұлғаларына көңіл аударып, білім көкжиегін кеңейтуде шетел мен оның ғұламаларының бағындырған биік жетістіктерін үлгі етеді. Ғаламтор жоқ заманда әлем ғалымдарының атқарған айырықша еңбектеріне қызықтыра отырып, ұлттық тәрбиелік тағылымдармен байланыстырады. Қарттың тәкаппарлық туралы айтқан ескертпе ақылы Франклинге өмір бойы азық болған.

Ыбырайдың мөлтек әңгімелерінің идеясы – жаңа ғасырдың күрмеулі мәселелерін шешуге дайын ұсыныстар мен ғылыми жобалар. Баланың ойлау қабілетін, интеллектуалдық қасиетін, шығармашылық ізденісін, сөздік қорын дамытуға өте пайдалы әрі қолайлы туындылар.

Бүгінде инновациялық технологиялардың, киберпедагогиканың, ғаламтор жүйесінің дамыған кезінде Ыбырайдың кез келген әңгімесі қоғамның кез келген тығырықтан шығар жолын шешіп береді.

Ыбырай әңгімелері жинақылығы, көлемі, мазмұны, тәрбиелік мәні, дүниетанымдылығы жағынан бала ынтасы мен зердесін ашуға өте тиімді. Айтар ойы терең, тілі түсінуге жеңіл, бала қиялын ұштап, шабытына қанат байлайды, жігерлендіреді. Балаға ұғымды, тартымды, қызықты, санасына сіңімді. Баланың өзекті мәселені үлкендердің көмегісіз өзі шешуіне, батыл қадам жасауына, түрлі жол табуына, бағыт береді, талабын оятуға күштарландырады. Қысқасы, жастар тәрбиесінде төзімділікке, мейірімділікке, оқу-білімге деген қызығушылыққа, еңбекқор, әділ, ұстамды, өнерлі, талапшыл болуға, адамгершілікке, достыққа,.. баулиды.

Ыбырайдың арманы – бабалардың ғасырлар бойы жинақталған ұлттық тағылымынан қол үзбей тәрбие бере отырып, оқыту, үйрету, санаға сіңіру, ұлт қазынасын ұрпақтан-ұрпаққа жеткізу, осылайша «қалай да пайдалы адам болып шығу.»

Ыбырайдың педагогикалық, ғылыми, әдеби еңбектері, хаттары, очерктері, аудармалары – ХХІ ғасыр ұрпағы мен білім саласына қатысы бар мамандарға рухани азық, педагогикалық, инновациялық технологиялардың қайнар көзі.

Ұлт болашағы мен ел тәуелсіздігін ойлаған ұстаздың бар күш-қуатын, қайрат-жігерін, ақыл-ойын, білім-парасатын жұмсағандығын артында қалған мол мұрасына қарап бағалаймыз. Қасиеті ашылмаған ұрпақ қоғамға зияндық қана жасайды. Осы тұрғыдан ойлағанда Ыбырайдың тағылымы, даналығы терең әңгімелері – адам баласының өмірлік мәңгі азығы, мұрасы. Ыбырайдың тәлім-тәрбиесі, педагогикалық мол мұрасы, рухани азығы бізді қауіп-қатерден, жамандық пен надандықтан, түрлі азғындықтан құтқарады. Ыбырайдың ықшамдалып жазылған әңгімелері бізді жоғарыда тізбектелген қолайсыздықтардан сақтайды, қорған болады. Әр ғасыр, әр ұрпақ өзіне лайықты жаңалық пен идеяны, үлгі-өнегені Ыбырайдан алады.

Білім – тұтас әлемнің қозғаушы, дамушы күші. Осы күшке рухани қуат, гуманистік бағыт-бағдар берген, білімнің сарқылмас қайнар көзін ашып, қазақ даласына ғылымның шамшырағын жаққан тұңғыш ағартушы тұлға – Ыбырайдың жарқын бейнесі қазақ үшін де, әлем үшін де, ғылым-білім үшін де мәңгілік сөнбес жарық жұлдыз.

Әдебиет:

1. Ы.Алтынсарин. Таза бұлақ. Алматы «Жазушы». 1988.

МАҒЖАН ПЕДАГОГИКАСЫНДАҒЫ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҚ

XXI ғасыр табалдырығын білім мен ғылымды инновациялық технология бағытымен дамыту мақсатында аттауымыз үлкен үміттің басты нышаны болып табылады. Жаңа білім беру мазмұнында заманауи білім беру жүйесі инновациялық әдіс – тәсілдермен сабақтасып жатуы қажет. Сонымен қатар, білім беру жүйесінде белгілі бір нәтижеге жетуде құндылықтық – бағдарлық, іс – әрекеттік, тұлғалық – бағдарлық, коммуникативтік әдістеме оқу мақсатында көрініс тапқан. А. Байтұрсынұлының: *«Жақсы дерлік те, жаман дерлікте әдіс жоқ. Олақтықтың белгісі – бір ғана әдісті болу; шеберліктің белгісі – түрлі әдісті болу, әдісті көп білуге тырысу керек, оларды өзіне сүйенетін қолғабыс нәрсе есебінде қолдану керек»*, - деп әдістеменің маңыздылығын ескертеді.

Осы орайда функционалдық сауаттылықты бала тәрбиесінен тыс қарастыра алмаймыз. Бүгінгі үздіксіз білім тәрбиесіз ұрпаққа берілсе, адамзат үшін қауіп-қатер, апат әкелетінін ғұлама бабамыз Әл-Фараби айтып кеткелі қанша ғасыр өтті?! Инновациялық технология, инновациялық білім-ғылым тәрбиесіз өз шешімін таппайды.

Функционалдық сауаттылықтың мектепке дейінгі білім беруде атқаратын мақсат-міндеттерін іске асыруда әр тәрбиешіге көмекке келетін ғылыми әдістемелік құрал – Мағжан Жұмабаевтың «Педагогикасы».

«Ойлау адам өмірінде аса қымбат орын алады. Ойлау болмаса, адам басқа жануар сықылды заттарды, көріністерді құр жадына, есіне ғана алып, жат бір көрініс ұшыраса, оны шеше алмайтын, түсіне алмайтын бір жан иесі ғана болар еді. Келешекте не болатынын, тұрмысы қалай өзгертетінін білмейтін бір саңлаусыз соқыр болар еді. *Адам ойлау арқасында ғана заттардың, көріністердің араларындағы байламды белгілеп, оларды бар қылған себептерді табады, келешекте оларға не болатынын ойлап шығарады. Келешекті болжай алады.* Қысқасы, ойлай білетін адам – шын мағынасымен адам» деп, Мағжанның ой топшылауы – функционалдық сауаттылықтың жауапты қызметіне дәлме-дәл, айна қатесіз берілген анықтама. «Педагогика» – функционалдық сауаттылықтың атқаратын функциясын ғылыми тұрғыда жан-жақты зерделеп, оны іске асырудың амал-тәсілдерін физиологиялық, педагогикалық тұрғыдан да сауатты түрде дәлелдеген. Бүгінгі заманның сұранысы мен талап-талғамына жауап беретін таңғажайып, таңғаларлық дайын ғылыми еңбек!

Кемеңгер ақын-ұстаз ойлауды өркендетудің мынадай жолдарын ұсынады: *«Баланың жанында дұрыс әсерленулер һәм ашық суреттеулердің көп болуына иждиһат қылу керек. Әсерленулер, суреттеулер өздері аз болып және дұрыс һәм ашық болмаса, баланың ұғым, хүкім жасауы һәм ой шығаруы хата болады. Ойдың өзінің терең болуы үшін әсерлеу һәм суреттеулердің көп һәм ашық болуы керек. Қанша дегенмен адам суреттеулер бойынша ойлайды.»*

Ақын «Педагогикасында» бала жаны жаңаны ұғыну үшін, сіңіру үшін әсерленуі керектігіне аса мән бере талдайды. *«Жан алдымен білімді осы әсерлену арқылы алады.»* «Әсерлену» қуаты –тәрбиешінің шеберлігі мен біліктілігінде. Тәрбиеші берген білімді, яғни «әсерді нерв миға алып барады. Ми осы келген әсермен әсерленеді.» Сонда ғана балалар бойында әр түрлі іс-әрекеттердің күш-қуаты оянады. Балаға ой салады. Содан кейін баланың өзіне тән әрекеттері басталады. Тәрбиеші өзі бала жанына әсер ете алмай одан нәтиже күтуі – бос әурешілік.

«Бала жанының ең қымбаты – ой. Ой тілі – сөз. Тілсіз жүрек түбіндегі бағасыз сезімдер, жан түкпіріндегі асыл ойлар жарық көрмей, қор болып қалады. Ойлаған ойын сыртқа шығарып, басқаға ұқтыра алса, адамның не арманы бар?! **...Бала бір нәрсеге ұмтылса, сол нәрсеге баланың денесі, жаны, ақылы, сезімі, қайраты – бәрі бірге жұмсалады. Бала шақта алынған әсер ер жеткенде адамның ақылының, ой-пікірінің, мінезінің қандай дәрежеде болуына негіз.»**

Ертегілер, әңгімелерді талдау нәтижесінде баланың «денесі, жаны, ақылы, сезімі, қайраты» шығармашылыққа жаттығады, яғни қоғамның сұранысына сай мектепке дейінгі білім алу барысында интеллектуалды көшбасшы, жеке тұлға тәрбиеленіп шығады.

Бүгінгі заман талабының мүддесін орындаған Мағжан «Педагогикасы» – ғажап құбылыс. Талдау-талқылаудан әсерленген балалардың hareketтерінен Мағжан «Педагогикасында» айтылған әсерлену, шығармашылық ойлану, пікірді суреттеуден шығарып алу, т.б. үрдістерін көріп, сапалы нәтижеге қол жеткізуге болатынын сездім, көрдім.

Жаһандану заманының өткір мәселесінің бірі – жас ұрпаққа сапалы білім бере отырып, оның өмір сүру белсенділігін арттыру, шығармашылық ой-өрісін тереңдету, интеллектуалдық қабілеті мен адамгершілік қасиетін жетілдіру және өз бетінше қорытынды, шешім қабылдай алатын, батыл, уәдеге берік тұлға қалыптастыру. Мұндай жауапты істі жүзеге асыруда тәрбиешінің шығармашылық әрекеті қандай болу керектігі «Педагогикада» жан-жақты баяндалған.

Бүгінгі таңда әр мемлекет үшін ұлт болашағынан асқан өзекті мәселе болуы мүмкін емес! Қазақ елінің болашағы ұрпақ тәрбиесімен өлшенеді. Қазақ – бала тәрбиесіне айырықша көңіл бөлетін ерекше халық. Қазақ үшін тәрбиесіздіктен асқан қасірет жоқ. Тәрбие болмаған жерде білім дәрменсіз. Ұлттың келісті келбеті тәрбиемен ұштасқан білім берілгенде ғана анық байқалады.

Бала бойындағы білімге құштарлық тәрбиеден бастау алғанда ғана функционалдық сауаттылық өз мақсатына жетеді.

Қазақ елінің болашағы үшін өз басын құрбандыққа шалған кемеңгер ұлт ұстазы, дарынды, талантты ақыны Мағжан Жұмабаевтың «Педагогикасы» - функционалдық сауаттылықтың барлық талаптарына жауап беретін құнды қазына. Бұл еңбек – жаһандану заманында жұтылып кетуден сақтап қалатын тегеуріні мықты, кірпіші берік қаланған тәрбиенің қамалы, бекінісі. Мағжанның тәрбие жүйесіндегі басты мақсаты «адамзат дүниесін бақытты қылу». Бақыт – тәрбиеден жасалған ұрпақ. Мағжан адам баласы өмір бойы тәрбиеге мұқтаждығын айта келе, оны іс жүзіне асырудың барлық өзектілігін жан-жақты саралайды. *«Әрбір ұлттың баласы өз ұлтына қызмет қылатын болғандықтан, тәрбиеші баланы сол ұлт тәрбиесімен тәрбие қылуға міндетті.»* деген тұжырым жасайды, аманат қалдырады.

Жаһандануда әр ұлт өз құндылығымен ғана көксеген биіктерге жете алады. Ұлттық құндылықтарға тәрбиелі ұрпақ қана ие бола алады. Тереңнен ойлай білген даналарымыз ұрпағының көкірек көзін ашу үшін ғасырлар бойы қалыптасқан ұлттық тәрбие үрдісіне сүйенуді айтудан еш жалықпаған. Көзі ашық, көкірегі ояу адамға бабалардың айтқан ақыл-кеңестері, көркем шығармалары қараңғы түнде адастырмайтын темірқазық іспетті.

Бүгінгі заманында тек өз ұлтымыздың дәстүрлі ойы мен пайым-парасатына, тәлім-тәрбиесіне, даналығына сүйену керек. Тарихымызда бүгінге аман-сау жеткен халық педагогикасы, дәстүр қазынасы, ой антологиясы, даналық философиясы, өмірлік тәжірибесі, танымдық ілім-білімдері, көркем әдебиеті – жарқын болашаққа жол көрсетер бағдаршам, адастырмас темірқазық, телегей теңіз рухани азық, ұрпақтан-ұрпаққа мәңгілік жалғаса беретін асыл мұра, өнегелі тәрбие мектебі. ***«Тәрбие жан иесіне тиісті азық беріп, сол иесінің дұрыс өсуіне көмек көрсету деген сөз.»*** Ендеше ***«адам баласы өмір бойы тәрбиеге мұқтаж.»***

Тәрбиенің мақсаты – адамды, ұлтты, асса, барлық адамзат дүниесін бақытты қылу. Ұлт мүшесі – әрбір адам бақытты болса, ұлт бақытты; адамзат дүниесінің мүшесі – әрбір ұлт бақытты болса, адамзат дүниесі бақытты.»

Балаға жүрек жылуымен білім беру адами ізгілікті асыл қасиеттердің кең ашылуына жол ашады. Кемеңгер дана, дара тұлға тәрбиелеу – педагогиканың парызы, функционалдық сауаттылықтың басты міндеті.

Төл технологиямыздың басында ұлт Алаштарының «Мәңгілік ел» идеясы тұрғанда таспен қашалып жазылған қазақтың рухани қазынасы, тәлім-тәрбиесі өлмек емес! Функционалдық сауаттылықтың шығармашылық қызметі мен инновациялық технологиясын үздіксіз жетілдіре отырып, рухани байлықты кейінгі ұрпаққа жеткізуде, жаңа ғасырға сай сапалы білім беруде Мағжан «Педагогикасын» әр тәрбиеші басшылыққа

ала, шығармашылық ізденіспен табандылық, даналық танытып, ниеттеніп еңбектенсе, алар асу, шығар өреміз биік болмақ!

Әдебиет:

1. М.Жұмабаев. Педагогика. Алматы «Ана тілі» 1992 ж.
2. О.Бөкей. Атау-кере. Алматы: «Ан Арыс» баспасы, 2010 ж.
3. Б.Мұқай. Өмірзая. Алматы. «Ана тілі» баспасы, 2008 ж.

Баярхуу М.

«Қарағанды жоғары гуманитарлық колледжі»КМҚК

БАЛАБАҚШАДАҒЫ МУЛЬТИПЛИКАЦИЯ

Қазіргі кезде, мектепке дейінгі білім беру процесін жаңарта алатын инновациялық әзірлемелерді үнемі зерделелеп отыру қажет. Бұл тек баланың жеке басына, оның қабілеттерін дамытуға бағытталған жаңа әдістерді, формаларды, құралдарды, технологияларды қолдануды білдіреді. 21 ғасырдағы баланы қалай қызықтыруға, оларды қалай ынталандыруға болатын жол іздеу қажет.

Сол бір «гаджеттер» көмекке келеді. Егер біздің балаларымыз соншалықты қызықты болса, онда оларға заманауи компьютерлік технологиялардың мүмкіндіктерін олардың дамуы үшін пайдалы түсінуге көмектесу керек!

Балабақшаның мектепке дейінгі және ерsek топ балаларымен өз мультфильмімізді жасау идеясын өте қолайлы. Педагогикалық процестегі, әсіресе мектепке дейінгі білім берудегі анимация – бұл қазіргі виртуалды және нақты ақпараттық әлемде баланы тәрбиелеу мен дамытудың жаңа көп функциялы тәсілі.

Балалармен бірге мультфильм жасау процесінде балалар іс-әрекетінің әртүрлі түрлері қолданылады. Фильмдегі бірлескен жұмыс балаларда тәуелсіздік, жауапкершілік, бастамашылдық, табандылық, еңбекқорлық, әдептілік және т.б. сияқты қасиеттерді қалыптастырады.

Мультфильмді бірлесіп жасаған кезде мектеп жасына дейінгі балалар шығармашылық қиял мен логикалық ойлауды, ұқыптылық пен зейінді дамытады, қарым-қатынас дағдылары, қолдың ұсақ моторикасы, шыдамдылық пен табандылық артады. Мультфильм жасау процесі балалар үшін өте қызықты және маңызды!

Өз мультфильмдерін жасау барысында балалар шоғырланған және қызығушылық танытады, бірқатар мамандықтармен танысады; бірлесіп жұмыс істеуді үйренді, келіссөздер жүргізеді және бір-бірін тыңдайды; сөздік қорын жаңа сөздермен кеңейтеді, өз рөлін мәнерлі және эмоционалды түрде орындауды үйренді. Ең бастысы-үлкен ләззат алып, мультфильмдер жасауда тәжірибе жинақтады. Жұмыс келесідей кезеңдерден тұрады.

Анимация туралы әңгіме. Мультфильмді көргеннен кейін мен балалардан мультфильмдерді жақсы көретіндігін және мультфильмді өздері құрғысы келетіндігі туралы әңгіме құру. Балалар жаңа қызмет түріне – анимацияға қызығушылық таныта бастайды. Балаларды мультфильм жасауға қатысатын мамандықтармен таныстырқ қажет. Бұл сценарист, режиссер, аниматор суретші, оператор және актер.

Мультфильмнің сюжетін таңдау. Балалар бірден мультфильм басталады деп ойлайды әдетте. Мультфильм, басты кейіпкерлер идеясын ұзақ уақыт бойы алып жүрді талап етеді. Балалардың өздері әңгіме ойлап табуы міндетті емес, бірақ өте дұрыс бағыт. Олар сценарийді ойлап табады, бірақ оны өндеп дайындау педагогтің мойнына жүтеледі. Болашақ мультфильмнің атауын да ойлап табу қажет.

Мультфильм анимациясының техникасын анықта. Мультфильмді пластилинді қолданып жасау тиімдірек, өйткені ол икемді және пластилиннен кейіпкерлердің қимылдарын көрсету оңайырақ. Болашақ мультфильм үшін кейіпкерлер, фондар мен әшекейлер жасау да қажет.

Мультфильм түсіру. Педагог режиссер және бүкіл процесті басқарады. Балалар болса бір-бірімен ролдерді бөледі. Оператордың рөлін, аниматор, декоратора және т. б.

Мультфильм кейіпкерлерінің дауысы. Дауыс беру кезінде балалар өздерінің барлық актерлік жақтарын көрсетеді, мәтінді мәнерлеп, әр түрлі интонациямен оқиды, фильм кейіпкерлерінің мінезін дауыспен жеткізеді.

Монтаждау. Барлық кадрларды компьютерге жүктеп және арнайы бағдарламаның көмегімен фильмді орындау ғана қалады. Міне, осы кезеңдерден кейін мультфильм дайын болады!

Балалар үшін ең маңызды және қызықты сәт – экранда өз қолымен жасалған мультфильмнің алғашқы кадрларының пайда болуы. Дайын фильмді ата - аналарға, педагогтар және бүкіл балабақшаның балаларына-алғашқы кинорежиссерлерге көрсетуге болады. Бұл кезде балалар жай ғана ересектер болып, орындалған жұмысқа жауапты болды, өздерін нағыз аниматорлар сияқты сезінді.

Әдебиет:

1. Гусакова А. А. Мультфильмы в детском саду. М.: ТЦ «Сфера», 2010 ж.
2. Развитие монологической речи детей 6-7 лет: занятия на основе сказок / авт.-сост. А. А. Гуськова. – Волгоград : Учитель, 2011. – 151 с.
3. STEM-образование детей дошкольного и младшего школьного возраста. Парциальная модульная программа развития интеллектуальных способностей в процессе познавательной деятельности и вовлечения в научно-техническое творчество: учебная программа / Т.В.Волосовец. – М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2018 ж.

Бегайдарова А.А.; Скворцова Н.А.,
КГКП ясли-сад «Гүлдер» город Караганда

РАЗВИТИЕ ГРАФО-МОТОРНЫХ НАВЫКОВ У СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ

Обучение письму является сложным процессом и требует для овладения им предварительной подготовки детей. Техника письма требует слаженной работы мелких мышц кисти и всей руки, хорошо развитого зрительного восприятия и произвольного внимания. Учёными доказано, что развитие руки находится в тесной связи с развитием речи и мышлением ребёнка [1].

Уровень развития мелкой моторики – один из показателей интеллектуальной готовности к школьному обучению. Обычно ребенок, имеющий высокий уровень развития мелкой моторики, умеет логически рассуждать, у него достаточно развиты память, внимание, связная речь [1].

Исходя из актуальности проблемы, нами выбрана тема исследования: «Развитие графо-моторных навыков у старших дошкольников».

Цель исследования: выявить и изучить уровень развития мелкой моторики и моторики кистей рук у старших дошкольников. В эксперименте участвовали 30 детей. Для определения уровня развития мелкой моторики и координации движения рук провели диагностические задания:

- готовность руки к овладению письмом (рисование узоров по образцу)
- выполнение штриховки по образцу
- исследования координации движений руки и глаз

Каждое задание оценивалось в 0 балла или 1 балл.

Таблица 1.

Результаты диагностики (Уровни компетенции %)

Наблюдая за тем, как рисуют дети, обратили внимание на следующие моменты:

- если ребёнок, для того чтобы закрасить фигуру, поворачивает лист, значит, он не в состоянии менять направление линий с помощью движения пальцев;
- если на рисунке все предметы нарисованы очень мелко, значит, кисть сильно зажата, находится в постоянном напряжении, плохо ориентируются в плоскости листа.

Проанализировав результаты диагностики, мы пришли к выводу, что у детей графомоторные навыки сформированы недостаточно хорошо, что отражено в таблице 1.

Следующим этапом нашей работы явилась разработка и систематизация комплекса разнообразных игр и упражнений, направленных на развитие руки ребёнка, которая осуществлялась в течение года.

Большое внимание уделяли работе в тетрадах. Ребёнок учится выполнять задание в ограниченном пространстве - клетке, рисует по клеткам предметы сложной формы, печатает цифры, буквы, раскрашивает. В процессе работы в тетради у ребёнка укрепляется мелкая мускулатура пальцев руки, совершенствуется зрительно-двигательная координация и ориентировка в пространстве, развиваются произвольное внимание, зрительная память, аналитическое восприятие, речь.

Развитие графических способностей детей надо начинать с формирования зрительно-двигательной координации. Для этого мы использовали игры «Обезьянки», «Рыбная ловля», побуждая ребенка точно копировать действия взрослого. [2] Таким образом, дети учились правильно держать карандаш, правильно располагать тетрадь, писать в воздухе отдельные элементы и буквы, рисовать геометрические фигуры. Использовали следующие упражнения и игры:

- «Попадание в точку» - ребёнок, отводя руку на 10 – 15 см от листа, пытается попасть кончиком карандаша в точку, «Стрельба по мишеням», «Разведчики».
- «Обведи квадрат» - ребёнок обводит трафарет.
- «Дорога» - не отрывая карандаш от бумаги, провезти по дороге «машину» так, чтобы она «ехала» точно по дороге, не касаясь края [2].

Способность ориентироваться в пространстве нужна ребёнку для того, чтобы он мог правильно размещать написанное на листе бумаги, планировать дальнейшее движение руки с учётом графического пространства. Для развития этих способностей использовали «Графические диктанты» (Д.Эльконин, Е.Шулешко) [2]. У ребёнка, работающего кисточкой или карандашом, поза и положение рук очень приближены к тем, которые нужны при письме, а сама техника рисования напоминает технику письма.

Подготовить руку к письму помогает штриховка. Дети с удовольствием штрихуют предметы, которые рисуют, «строят» при помощи фигурных линеек или предметов. Дети принимали условие штриховки быстро и легко. С помощью геометрических фигур и предметов они составляют композиции по различным темам. Подспорьем в этой работе являются книжки-раскраски [3].

Хорошо подготовить руку ребёнка помогает рисование орнаментов, сначала простым карандашом, затем цветным. Упражнение на разогрев мускулатуры кисти и пальцев проводили в тетради. Эффективны следующие упражнения: «Дорисовка» (по принципу симметрии), «Контур предмета» (обведи рисунок, соедини по точкам), «Повтори фигуры», «Кляксография», «Сравнение похожих предметов», «Узнавание буквы на ощупь», «Копирование» (по точкам, на кальку, по образцу) [3, 4].

На занятиях используем пальчиковую гимнастику, считалки, поговорки, чистоговорки. Они способствуют развитию внимания, мышления, памяти, координируют речевые движения и движения пишущей руки. Кисти рук становятся более подвижными и гибкими, что помогает детям успешно овладеть навыками письма [5].

Для укрепления мышц рук, развития мышечной силы использовали упражнения на сжатие резиновой губки, теннисного и массажного мячика, запускание волчков, вертушек, вязание на крупных спицах [2].

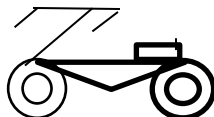
Для того, чтобы сформировать более точные и координированные зрительно-моторные реакции, преодолеть неуверенность и скованность движений руки во время работы в альбомах и тетрадах мы использовали различные виды изобразительных навыков:

- Развитие точности направления движения руки. Инструкция: Изобрази, как капельки падают из тучки в лужу, пчёлка летит на цветок, машина едет в гараж.

- Развитие размаха движения руки при рисовании. Инструкция: Нарисуй, как кораблик плывёт по волнам, машина делает виражи.
- Умение оценить величину предметов и передать разную величину в рисунке. Инструкция: Нарисуй мячи, окошки в домике - большие и маленькие.
- Развитие формообразующих движений. Инструкция: Намотай клубочки (от края и до центра по часовой стрелке), нарисуй внутри большой фигуры такие же, но постепенно уменьшающиеся фигуры.
- Изображение мелких предметов. Инструкция: Обведи, а потом нарисуй крупные фигуры (примерно треть листа) без отрыва руки[5].

«Велосипед»

Вначале выбери два круга – колеса,
А между ними помести –ка треугольник.
Из палок сделай руль. И это чудеса –
Велосипед стоит. Езжай дошкольник!

«Клубок»

Я верёвочку смотаю
Всю в один большой клубок,
Чтоб котёнок мой, играя,
В ней запутаться не мог.

В свободное от занятий время предлагаем детям предметную деятельность, которая также способствует развитию мелкой моторики: игры с мозаикой, с конструктором, счетными палочками, игры с сыпучим и природным материалом, шнуровка на специальных рамках, сортировка мозаики по ячейкам.

В конце учебного года нами был проведен срез знаний и умений. Таким образом, в процессе проделанной работы у детей усовершенствовалась зрительно-двигательная координация, мелкая моторика, дети стали более свободно и уверенно пользоваться карандашами, меньше испытывать трудности при работе с ножницами, улучшилась память, внимание, мышление. Результаты отражены в таблице 1. Убеждены, что работа по развитию графо-моторных навыков должна иметь систематический и регулярный характер, только тогда будет достигнут успех.

Поэтому рекомендуем родителям уделять внимание упражнениям, играм, различным заданиям на развитие мелкой моторики и координации движений рук.

Благодаря такой целенаправленной работе решаются очень важные задачи: овладение навыками письма, влияние на интеллектуальное развитие ребёнка. А развитие этих задач в будущем поможет избежать проблем школьного обучения.

Литература:

1. Программа воспитания и обучения детей старшего дошкольного возраста «Біз мектепке барамыз» (от 5 до 6 лет) Астана, 2010.
2. Шулешко Е.Е. «Понимание грамотности. Обучение дошкольников чтению, письму и счету». М. 2011.
3. Потапова Е.Н. «Радость познания». М. 2010.
4. Савина Л.П. «Пальчиковая гимнастика» М. 2002.
5. Чивикова Н.И. «Как подготовить ребёнка к школе» М. 2001.

Бердник В.В., Лихачёва Н.И.

ТОО «АКНИЕТ – 2015» детский сад «Ақжакын», город Караганда

РОБОТОТЕХНИКА В ДЕТСКОМ САДУ

Дошкольный возраст имеет важное значение для становления личности ребенка. В этом возрасте формируются речевые, сенсорные навыки детей, необходимые для обучения в школе, а также умственное, физическое, эстетическое развитие и воспитание патриотических качеств.

Наша задача создать условия для целостного развития счастливых, здоровых, самостоятельных, любознательных, коммуникабельных, критически мыслящих детей через взаимодействие всех участников образовательного процесса дошкольного воспитания и обучения. Использовать разнообразные методики и технологии обучения, формы, методы, приёмы организации образовательного процесса. Создать условия для развития когнитивных навыков коммуникаций; высокую внутреннюю мотивацию к познанию и исследованию; развить инициативность, самостоятельность и ответственность. Умение работать в команде, развить критическое мышление, поддерживать креативность, развивать индивидуальные возможности ребёнка. Учитывая всё выше перечисленное, мы педагоги должны создать все условия для осуществления задач и целей, поставленных перед нами. Важно идти в ногу со временем, дать детям лучшее. Поэтому необходимо именно с дошкольного возраста начинать занятия по робототехнике. Кажется, что дошкольный возраст – это еще совсем маленькие, только начинающие учиться жизни дети и как так Робототехника для них – это же так сложно?!

Этим вопросом задаются многие родители и педагоги. Может образование торопится, может это просто модно и дети не справятся с этим? На это можно ответить уверенно и точно. Дети дошкольного возраста справляются и им это очень нравится.

И так давайте разберем, что же собой представляет занятие «Робототехника» и для чего она нужна детям. Занятие по робототехнике представляет собой творческий процесс, где ребёнку удаётся создать собственный продукт-робота. Малыши работают со специальными конструкторами, создавая фигуры и машины используя подсказки и собственную фантазию. Суть занятий состоит в изучении разных механизмов, дети учатся работать с рычагами, колесом, строить поля по схемам, запускать мышшь по траектории.

Проведение современных занятий по конструированию будет очень полезно для дошкольника. Робототехника полностью соответствует нашему времени и позволяет подготовить детей к реальностям нашей жизни, где механизмы и машины играют ключевую роль.

На занятиях по робототехнике используются такие конструкторы как: UARO, HUNA-MRT, LEGO и робот мышшь. Все детали конструкторов пластмассовые, имеют яркий дизайн, удобные и безопасные для детей дошкольного возраста. Наборы конструкторов легкие в сборке, детали очень прочно крепятся между собой, конструкторы увлекательны и познавательны. Такие наборы учат основам конструирования, простым механизмам и соединениям. Для удобства работы имеются поэтапные, очень доступные схемы сборки. Роботы этого уровня не программируются, и это плюс для детей дошкольного возраста — дети получают быстрый результат своей работы, не тратя время на разработку алгоритма, написание программы и т.п. При этом конструкторы включают электронные элементы: датчики, моторы, пульт управления - все это позволяет изучить основы робототехники. Так же такие занятия помогают в развитии: мелкой моторики за счет работы с мелкими деталями конструкторов; навыков математики и счета: даже на уровне подбора деталей для робота приходится иметь дело с балками разной длины, сравнением деталей по величине и счетом в пределах 10-15; первый опыт программирования; навыков конструирования, знакомство с основами механики и пропедевтика инженерного образования; работа в команде: робота обычно делают вдвоем или втроем; навыков презентации: когда проект завершен, надо о нем рассказать.

Занятия по робототехнике проходят с небольшими группами детей по 10 человек. Один набор конструктора дается на двух детей. Дети работают в паре, помогая и дополняя друг друга. В процессе самостоятельной работы, дети очень увлечены, они с азартом и интересом конструируют и ждут когда их робот начнет, что то выполнять. Очень радуются своей совместной работе. Делясь опытом, они рассказывают, что и зачем они конструировали. Придумывают разные игры для своих роботов, названия и рассказы. Слушать их одно удовольствие.

Занятия по робототехнике проходят плодотворно, занимательно и время летит незаметно. Занятие робототехникой ещё и предполагают разные выставки, презентации работ, соревнования, на которых маленькие робототехники показывают, чему они научились и

то, что им удалось сделать. Все эти мероприятия помогают юным робототехникам уверенно держаться и выступать перед другими.

Это всё можно осуществить благодаря занятиям робототехникой. Для проведения занятий разрабатывается план. Занятия по робототехнике рассчитаны на поэтапное усвоение материала. Все занятия начинаются с теории. Каждое занятие по робототехнике учит дисциплине, дает возможность личностного роста. Поэтому ребята трудятся в паре за одним набором и одним компьютером. Так они приучаются работать в команде. Идет распределение обязанностей, ответственность за свою часть. Преподаватель за этим следит. По мимо занятий конструирования роботов, дети занимаются с роботом мышь. Этот набор учит алгоритмике, составлять поле по образцу из квадратов, затем по схеме маршрута запускать мышь к сыру. Дети учатся составлять алгоритм маршрута, запоминать, сравнивать, обобщать, предвидеть результаты своей деятельности. Развояется логическое мышление, ориентировка на плоскости, внимание, память. Работая с Роботом мышь, дети быстрее освоили лево, право. Они уже ориентируются не только по отношению к себе, но и по отношению к другому объекту.

Все эти плюсы говорят нам о том, что робототехнику необходимо вводить с дошкольного возраста. Это не только безумно интересно, это еще и очень познавательно и даёт нам возможность воспитать образованное и подготовленное к новому миру детей. Сформировать личность, способную самостоятельно ставить учебные цели, проектировать пути их реализации, контролировать и оценивать свои достижения, работать с разными источниками информации, оценивать их и на этой основе формулировать собственное мнение, суждение, оценку.

Робототехника – это одно из самых перспективных направлений будущего. Ребенок, который сейчас получит базовые знания и навыки в научно-технической сфере, сможет комфортно себя чувствовать в новом мире и легко будет разбираться с новыми технологиями, а это – весьма перспективная сфера для будущей профессии.

Литература:

1. Государственная программа развития образования в РК до 2010 г. от
2. ИНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ПИСЬМО 2021-2022 г
3. «Робототехника для детей и родителей» С.А. Филиппов, Санкт-Петербург «Наука» 2010. - 195 с.
4. Пособие для учителя Lego Education WeDo 2.0 - LEGO Group, перевод ИНТ, - 224 с., илл.
5. Филиппов С. А. Робототехника для детей и родителей под редакцией д-ра техн. наук, проф. А. Л. Фрадкова, С.-П., «НАУКА», 2011.

Бидайбекова А.Е.

Балқаш қаласы, «Әлихан Бөкейханов атындағы №15 мектеп-лицейі»

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІККЕ ТӘРБИЕЛЕУ

Қоғамымыздың ертеңгі болашағы – бүгінгі жас ұрпақтың тәрбиесімен тығыз байланысты. Сондықтан тұлғаны тәрбиелеу ісінде оларды рухани дамытуға баса назар аударғанымыз жөн. Қазіргі ұрпақ тәрбиесіндегі басты мәселе – тұлғаны рухани дамыту. Рухани даму дегеніміз – өзінің өмірдегі орнын, жауапкершілігін түсініп, өзін-өзі жетілдіру. Рухани дамыған тұлғаның көрсеткіштері, басқаларға жақсылық жасау, жақсылыққа ұмытылу, өзін-өзі дамыту, жетілдіру. Осы рухани-адамгершілікке тәрбиелеудің негізгі бастауы – мектепке дейінгі шақтан басталуы керек деп ойлаймын.

Мектепке дейінгі шақ – бала бойына адамгершіліктің негізін қалайтын кез. Сондықтан да бала бойына жас кезінен бастап ізгілік, төзімділік, мейірімділік, имандылық, аяушылық, әдептілік, басқа да асыл қасиеттерді қалыптастыру ата-аналар мен тәрбиешінің міндеті. Балалар ата-аналарға, педагогтарға түрлі сұрақтармен көп келеді, қоршаған орта, өздері тұратын өлкесі, Отаны, туралы көп білгілері келіп ұмытылады. Мектеп жасына дейінгі балалардың жан-жақты дамуы үшін өзін-өзі анықтау керек. Баланың алғашқы адамгершілік

түсініктерін аңғарып, мінез-құлқы мен тәртібін қалыптастыруда мектепке дейінгі шақ- ең жауапты кезең.

Жаңа кезеңдегі білім берудің өзекті мәселесі - жас ұрпаққа адамгершілік-рухани тәрбие беру. Рухани - адамгершілік құндылықтарды ескере отырып, баланы тәрбиелеуде өз алдыма мынадай міндеттерді қойдым:

🇰🇿 Жеке тұлғаның сапасын қалыптастыру; отансүйгіштікке, өз елінің патриоты, азаматы болуға, өзге ұлт өкілдеріне құрметпен, достықпен қарауға тәрбиелеу;

🇰🇿 Туған өлкені сүюге, табиғатын қорғауға, тарихи ескерткіштер мен мәдени орындарды қастерлеуге, салт-дәстүр мен әдет-ғұрыптарды сақтауға, құрметтеуге тәрбиелеу;

🇰🇿 Баланың бойына қайырымдылық, жанашырлық, мейірімділік, көмекке келу, қол ұшын беру сияқты ізгілік сезімдерін ұялату және өз-өзіне сенімділікке тәрбиелеу;

Аталған міндеттерді шешу үшін жұмыстың түрлі әдістерін қолданамын: кіріктірілген сабақтар, әңгімелесу, шығармашылықтың барлық түрін, ойын түрлері, ертеңгіліктер, байқаулар, көрмелер, үйірмелер, сөз жұмбақтар мен ребустар, саяхат сабақтар, серуен, т.б.

Балалармен оқу-тәрбие жұмысын жоспарлай отырып, адамгершілік - рухани тәрбие міндеттерін үйлестіремін. Мектепке дейінгі балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, сабақтарда жиі ойын түрлерін, таңғажайып сәттерді қолданамын. Мысалы, сабақта балаларға қонақ келіп, көмек сұрайды. Бұл әдіс бала бойына жас кезінен бастап көмекке келу, ізгілік, мейірімділік, инабаттылық сезімдерін қалыптастыруға көмектеседі.

Рухани-адамгершілікке тәрбиелеудің бірі патриоттық тәрбие. Елінің, туған өлкесінің тарихы мен мәдениеті, әсем табиғатымен таныстыру, бұл баланың патриоттық сезімін арттырып қоймай, танымдық, рухани-адамгершілік құндылықтарын арттырады. Осы жарқын көзқарас баланың есінде мәңгілік қалады. Сондықтанда осы құндылықтарды сіңіруде біздің сыныпта қаламыздың мерей тойына орай «Менің қалам» атты тақырыпта сурет салу көрмесі ұйымдастырылды. Көрмеге балалардың ата-аналарымен бірігіп отырып салған суреттері қойылды. Сонымен қатар, қаламыздың мерейтойына «Қаламыздың тарихи тұлғалары» атты сабақ өткізілді. Онда балалар қаламыздың ескерткіштерімен, атақты адамдарымен, мәдени орындарымен танысты.

Сонымен қатар, мектебімізде оқу сауаттылық апталығына байланысты «Тарих толқынында» атты іс-шара жалғасын тапты. Қаламыздың өлке тану бойынша мұражайға саяхаттап қаламыздың тарихымен, белгілі қайраткерлердің өмірі, салып кеткен сара жолымен танысып қайтты. Балаларға болашақта өз қалаларының қандай болғанын қалайтындары жайында және өздері әкім болса одан әрі көркеюіне қандай үлес қосатындары жайында әңгімелеп беру ұсынылды. Мұражайға бару балалардың танымдық белсенділіктерін, рухани-адамгершілік құндылықтарын дамытады. Тарихи жәдігерлермен таныса отырып, көне заттарды сақтауға, ата-бабамыздың қалдырған мұраларын қастерлеуге үйренеді.

«Нан дастарханға қайдан келді?» атты ұйымдастырылған ашық оқу қызметі өтті. Наның дастарханға келуі және оңай жолмен кемегендігін, ерен еңбектің арқасында келгендігін білді. Нанды құрметтеуге, үлкендердің еңбегін бағалауға, қадірлеуге үйренді.

Қазан айында «Алтын күз» атты табиғи заттардан жасалған көрме өтті. Максаты: туған өлкесінің табиғаты және байлығымен таныстыру, оны сақтауға үйрету.

Рухани-адамгершілік тәрбиенің бірден-бір бөлігі мемлекеттік нышандар болып табылады. Балаларға олардың шығу тарихы және авторларымен таныстыра отырып, құрметтеуге, қастерлеуге үйрету. Қазақстан Республикасының Президент күніне орай «Менің Қазақстаным» атты кіріктірілген ашық сабақ өткіздім. Балалар өз Отаны, елбасы, рәміздер жайында тақпақтар және мақал-мәтелдер айтты. Картадан қалаларды тауып, ол жердің тарихымен, байлықтарымен, шығарылатын өнімдерімен танысты. Салынған картаға бояумен қолдарын қойып, кішкене жүректерінен шыққан өз тілектерін білдірді. Туған елді, жерді қадірлеуді, табиғатты аялауды, сүйіспеншілікке тәрбиелеуді қолға ала отырып, жыл бойы балалармен жұмыс жүргіземін.

Ата-бабаларымыздың баланы бесігінен жақсы әдеттерге баулыған. «Үлкенді сыйла», «Сәлем бер, жолын кесіп өтпе» деген секілді ұлағатты сөздердің мәні өте зор. Баланы рухани-адамгершілікке тәрбиелеуде халық педагогикасының бай мұраларын сабақтарға күнделікті қолданамын. Мысалы: ұлттық ойындар, жұмбақтар, ертегілер, мақал-мәтелдер,

батырлар жыры, жаңылтпаштар, санамақтар, фольклорлық қойылымдар, т.б. балалардың адамгершілік қасиеттерін дамытып қоймай, сөйлеу, тілін жаттықтыру, дыбыстарды дұрыс айту, тапқырлыққа, байқағыштыққа, тәрбиелеп, жүйке жүйесін шындап, ой қиялын дамытады. Бала әдеби шығармаларды: өлең, ертегі, ән, жұмбақ, жаңылтпаш, мақал-мәтел, батырлар жырын тыңдау арқылы ана тілінің байлығын меңгерумен қатар, оны сүюді үйренеді. Өңгімені, ертегіні тыңдауда, бала ондағы кейіпкердің басынан өткен оқиғаларды сезіну, түсіну арқылы жақсы, жаман қылықтырды ажыратады. Сол кейіпкердің орнында өздерің болсаңдар не істер едіңдер деген ой тастаймын. Кейіпкер өздері жасаған теріс әрекеттерін мойындауға және одан аулақ болуға ұмтылдырады. Сабақтарымда шығармадағы достық, шыншылдық, батырлық, еңбекқорлық, жауапкершілік сияқты құндылықтарды мысал ретінде қолданамын. Табиғатқа байланысты ырым-тыйымдарды қолдануда өте тиімді. Бұл қоршаған ортаны қорғауға, аялауға, қастерлеуге үйретеді.

Адам бойына кішіпейілдік, сыпайылық, рақымшылық, жанашарлық, сыйластық, тілектестік сияқты қасиеттерді дарыту және өзгелерді қадірлей, сыйлай, құрметтей білу, тыңдай білу, қолынан келгенше адамдарға көмектесу, кешірімді болуды үйрету де «Өзін-өзі тану» пәнінің үлесіне тимек. «Өзін-өзі тану» сабағының негізгі құрылымдарын: «Амандасу рәсімі», «Шаттық шеңбері», «Көңіл күйді көтеру», «Сергіту сәті», «Тыныштық сәті», «Ойын», «Дәйексөз», «Шығармашылық тапсырма» ұжымдық жұмыс, дәптермен жұмыс, «Жүректен – жүрекке» шеңберін пайдаланамын. Оқу жылының басында өзін тануға, өзінің жетістіктерін көрсетіп, жинақтай білу үшін қосымша ата-анасымен бірігіп «бала портфолиосы» жасалды.

Сабақтан тыс рухани-адамгершілік тәрбие жұмысын әрі қарай жетілдіру, яғни қалада серуендеу, мұражайға, кітапханаға барғанда да жүргізіледі. Сонымен қатар ойлау, елестету, эстетикалық қабілеттері артады. Балалар серуенге шыққанда қазақтың және басқа да ұлт өкілдерінің ойындарын ойнайды. Ойын баланың ой-өрісін дамытады. Ұлттық ойындарды ойнағанда сол ұлттың тарихы, әдет-ғұрыптары, салт-дәстүрімен танысады. Бірлесіп, достасып ойнауға үйренеді. Қазақ халқының салт-дәстүрін, тарихын, мәдениетін үйрену мақсатында мерекеге байланысты ертеңгіліктер өткізіліп тұрады. Мысалы: Тәуелсіздік мерекесі Наурыз, Аналар мерекесі, Айтыңыз қабыл болсын! Қыз сыны, Жігіт сұлтаны, т.б. Мамыр айында «Менің Отаным Қазақстан» атты тақырыпта тас жолға сурет салу байқауы өткізіледі.

Жағымды нәтижеге жету үшін отбасымен өзара әрекеттестікті жүзеге асыру. Ата-аналарға ойын жаттығулардың және әр түрлі тақырыпта байланыстырып сөйлеуге, сөздік қорын дамытуға арналған тапсырмалардың жазбаларын үйде баласымен сауат ашу, математика, сөйлеуді дамыту сабақтарын қайталау үшін ұсынамын. «Сөзді кішірейтіп айт», «Кәне, сөз іздейік!», моншактан жасалған әріптерден сөздер құрастыру. Ата-аналармен әрдайым жұмыстар жүргізіп отыруға мынадай міндеттер қойдым: ата-аналардың балаларын рухани-адамгершілік тәрбиеге бағыттауы, отбасылық дәстүрді қалыптастыруы. Бұл міндеттер ағымдағы жылда ата-аналар жиналыстарында, кеңестерде, ата-аналармен жекелей сұхбаттасуда шешіледі. Мұнымен қатар біздің мектебімізде ата-аналармен жұмыстардың алуан түрлері іске асырылуда. Онда «Білгенге маржан», «Қауіпсіздік ережесі», «Ата-аналарға кеңес» деген бұрыштары бар.

Адамгершілік - адамның рухани арқауы. Өйткені адам баласы қоғамда өзінің жақсы адамгершілік қасиетімен, адамдығымен, қайырымдылығымен ардақталады. Адам баласының мінез құлқына тәрбие мен тәлім арқылы тек біліммен ақылды ұштастыра білгенде ғана сіңетін, құдіретті, қасиеті мол адамшылық атаулының көрінісі деп түсінемін. Сәби кезінен осы ұғымдарды ұғынған бала, өсе келе барлық жағдайда да Отан, Туған жер, Табиғат Ана деген қасиетті ұғымдарды жете түсініп, рухы биік, елін, жерін, табиғатын сүйетін рухани-адамгершілігі дамыған азамат болып жетілері анық.

Әдебиет:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту. Алматы, 2013, №5.
2. Ә. Нысанбаева Ой. Ақыл. Адамгершілік. Алматы, 1994.
3. Қ. Жарықбаев, С. Қалиев Қазақ тәлім-тәрбиесі. Алматы 1995 жыл
4. Өзін - өзі тану журналы 2005 ж.

Бондаренко Л.А.

КГКП детский сад«Айсұлу», город Темиртау

РАВНЫЕ ПРАВА ПРИ РАЗНЫХ ВОЗМОЖНОСТЯХ – ИНКЛЮЗИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ДО

С каждым годом во всём мире возрастает количество детей с ограниченными возможностями и особыми образовательными потребностями. Перед системой образования и родителями особенных детей, да и перед всем обществом в целом стоит вопрос получения ими качественного образования. Реальной возможностью адекватной социализации детей с особыми образовательными потребностями (ООП) является инклюзивное образование -это специальная система, которая предполагает вовлечение в образовательный процесс на равных правах, детей, требующих психофизиологическую помощь и тех, кому такая помощь не требуется.

Одной из главных целей ДО – является создание оптимальных условий, где независимо от физиологических и психологических возможностей, дети с ООП получают качественное образование и воспитание, и адекватную социализацию. Для достижения поставленной цели необходимо провести детальный анализ данной проблемы и определить потребности всех участников педагогического процесса для плодотворной работы ДО в этом направлении. Через опрос, анкетирование и наблюдения целесообразно выявить потребности педагогов. Через Google анкеты и Zoom собрания ознакомиться с потребностями родителей. Через наблюдение, игры и беседы выявить потребности детей.

Детально изучив потребности педагогов, родителей и детей должна быть определена миссия ДО – Обеспечение прав детей с ООП на доступное и качественное образование и воспитание, интеграция их в социум на их собственных условиях, а не приспособление к правилам мира здоровых детей.

Так же обязательно должны быть определены приоритеты, такие как:

- Создание доступной «безбарьерной» среды для детей с ООП.
- Повышение психолого-педагогической компетенции всех участников педагогического процесса;
- Выбор основных направлений работы по инклюзивному образованию в ДО.

Мировой опыт подтверждает, что дети, обучающиеся в совместных группах, демонстрируют более высокие результаты развития - это относится как к здоровым детям, так и к детям с ООП. Учёные и педагоги уверены, что необходимо каждому ребенку с ООП дать шанс в собственной реализации. С целью повышения психолого-педагогической компетенции педагогов по проблеме инклюзивного образования в ДО проводятся семинары-практикумы, коучинг-занятия, мастер классы, где педагоги знакомятся с нормативно-правовыми актами по инклюзивному образованию и проблемами детей с ООП в современном мире и путями их решения.

Вобщем необходимо организовать методическую работу по обеспечению поддержки и помощи педагогам ДО в становлении их профессиональной компетенции, в условиях реализации государственного образовательного стандарта дошкольного воспитания и обучения, для осуществления дошкольной инклюзивной практики. Таким образом, через проведение обучающих мероприятий педагоги ДО полностью осознают актуальность инклюзивного образования и необходимость его реализации в ДО. Смысл инклюзии – не просто поместить ребенка в обычную группу детского сада, а полностью вовлечь особенного ребенка в социум. Взрослые, которые окружают его просто обязаны помочь ему в этом. Организация работы с детьми по инклюзивному образованию направлена на раскрытие личного потенциала и удовлетворение запросов каждого ребенка.

Эту задачу можно решить с помощью следующих мероприятий:

- Организация бесед с детьми всех возрастных групп на тему «Мы все разные»;
 - Проведение ОУД на темы «Подарю свое сердце», «Подарки для друзей»;
 - Проведение конкурсов рисунков и поделок, на тему «Счастье в ладошках»;
 - Чтение художественной литературы и просмотр мультфильмов «Гадкий утенок», «Котенок по имени Гав», «Цветик семицветик», «Просто так» другие.
- Участие в данных мероприятиях формирует толерантное отношение к детям с ООП у всех воспитанников ДО.

Подготовка воспитателей ДО к работе в условиях инклюзивного образования – важное условие успешного осуществления данного процесса на практике и нижеперечисленные мероприятия способствуют решению этой важной задачи:

- Педсоветы на тему «Инклюзивное образование - вопросы и ответы», «Организация сопровождения детей с ООП в дошкольных организациях в условиях ГОСО ДВО»;
- Создание индивидуальных коррекционных программ: «Учимся общаться», «Говорим правильно», «Игровая терапия», «Умные пальчики» и др;
- Разработка и проведение консультаций на темы: «Инклюзивное образование в ДО», «С чего начинается инклюзия»;
- Создание картотек развивающих и дидактических игр для детей с ООП.

Также все эти мероприятия способствуют повышению профессиональной компетенции педагогов ДО в вопросах инклюзивного образования.

В работе с родителями нормотипичных детей и детей с ООП наиболее эффективна модель - сотрудничества, партнерства, что невозможно без установления доверительных и доброжелательных взаимоотношений. С родителями (законными представителями) используются следующие формы работы:

- Родительские собрания на тему: «Что такое инклюзия», «Если у вас особенный ребёнок»;
- Проведение консультаций на темы: «Меняем не ребёнка, а его поведение», «Алгоритм обучения навыкам коммуникации», «Навыки самообслуживания», «Важность невербальной коммуникации», «Как помочь ребёнку играть самостоятельно?».
- Проведение дней открытых дверей.
- Организация совместных праздников и развлечений на темы: «Дружба начинается с улыбки!», «Лучики добра», «Если все вокруг подружатся – будет больше красоты!».

Участвуя в данных мероприятиях все участники образовательного процесса учатся понимать и воспринимать основные принципы инклюзивного образования, такие как:

- каждый человек способен чувствовать и думать;
- каждый человек имеет право на общение и на то, чтобы быть услышанным;
- все люди нуждаются друг в друге, в поддержке и дружбе ровесников.

Инклюзивное образование обосновано международными требованиями и поддержано законодательно, сегодня приобретает всё более широкие масштабы, этот проект потребует много времени. Исходя из вышеизложенного, мы пришли к выводу, что, создавая комплексную систему, направленную на реализацию развития инклюзивного образования в ДО, у педагогов и родителей появится свой потенциал удовлетворить интересы каждого ребёнка, доказывая, что все дети могут быть успешными.

Литература:

1. Абдулхаликова, И. В. И. А. Артюшина // Что необходимо для инклюзивного образования/ Открытая школа (Каз). - 2009. – [№2 (83), с 46-47]
2. Андреева Е. И. Проектирование образовательных программ в дошкольных организациях, реализующих практику инклюзивного образования // Детский сад: теория и практика. - 2015. –[№ 6, с. 38-47]
3. Бакиева, М. Инклюзивное образование: в центре внимания - ребенок [Текст]: Информационно-методический журнал / Открытая школа.- Алматы, 2014.- [№4(135), с 12]
4. Горбанёва Л. А. Где любовь, там и гармония / Логопед. - 2015. - № 3. - [ISSN 2218-5089, с. 6-8.]
5. Жунусова, А.З. Модель взаимодействия дошкольной организации с родителями воспитанников в инклюзивном пространстве [Мәтін] / Материалы международной научно-

Бопишева Ж.К
Қарағанды қаласы, «Бәйтерек» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА РОБОТОТЕХНИКАНЫ БАРЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ САЛАЛАРЫНДА ИНТЕГРАЦИЯЛАУ

Қазіргі таңдағы балалар белсенді ақпараттандыру, компьютер мен робот құрастыру заманында өмір сүріп келеді. Техникалық жетістіктер адам өміріне едәуір тез ене отырып, балалардың заманауи техникаға деген қызығушылығын оятады. Техникалық объектілер бізді тұрмыстық құралдар мен құрылғылар, ойыншықтар, көлік, құрылыс және т.б. машиналар ретінде жан-жақтан қоршаған[1, 256.]. Білім беру жүйесіндегі инновациялық үрдістер, оның жаңа жүйесін ұйымдастыруды жалпы, мектепке дейінгі тәрбиелеу кезеңінен бастап талап етеді, өйткені, дәл осы кезеңде баланың іргетасы қаланады. Робототехника – бүлдіршіндердің заманауи технологияларды қолжетімді ұғынуына, игеруіне жағдай туғызатын әдістердің бірі.

Білім беру мазмұнын жаңартуда Робототехника мектепке дейінгі мекеме жұмысында жаңа бағыт болып табылады. Білім берудегі робототехника өз алдына жаңа, өзекті педагогикалық технологияны ұсынады. Сондықтан «Бәйтерек» бөбекжайында интерактивті сандық технологиялар, компьютер мен интерактивті тақта, робототехника жабдықтармен жабдықталған кабинетіміз ашылды. Қазіргі уақытта бөбекжайда робототехниканың 25 түрі қолданыста. Бөбекжайда робототехникамен және LEGO – құрастырумен айналысуға барлық жағдай жасалған. Бөбекжайымыздың барлық он алты тобында балалардың жас ерекшеліктеріне сай робототехника құралдарымен жабдықталған. Балалар күннің екінші жартысында белгіленген кесте бойынша өз топтарында жұмыс жүргізеді. Бөбекжайдың жылдық жоспарға сәйкес «Робототехника және лего құрастыру» барлық білім беру «Денсаулық», «Қатынас», «Таным», «Шығармашылық», «Әлеумет» салалары білім мазмұнына интеграциялау балалардың денсаулығын нығайтуға, шығармашылық, зияткерлік, креативті, коммуникативтік қабілеттерін дамытуға, ұжымда жұмыс істей білуге, сыни ойлауға бағытталған оқу іс-әрекетінде жүзеге асырылады.

Интеграцияның мақсаты: мектеп жасына дейінгі балалардың оқу және оқудан тыс іс-әрекетінің барлық түрлерінде техникалық шығармашылықты дамыту және ғылыми-техникалық кәсіптік бағдарлауды қалыптастыру үшін жағдайлар кешенін құру. Сонымен қатар алдымызға төмендегідей міндеттер қойдық:

1. Мектеп жасына дейінгі балалардың техникалық шығармашылығын дамыту үшін мектепке дейінгі ұйымдарда робототехника білім беру саласын жандандыру;
2. Робототехника білім беру саласында педагогтың құзыреттілік деңгейін арттыру;
4. Ата-аналармен жұмыстың белсенді түрлерін ұйымдастыру арқылы ата-аналардың балалардың техникалық шығармашылығына (робототехника) қызығушылығын арттыру.

Американдық өнертапқыш Стив Джобс айтқандай «Әр адам бағдарламалауды үйренуі керек, өйткені ойлауды үйренеді[2, 76.]. Үлкен жол кішкентай қадамдардан басталады демекші, бөбекжайымыздағы интеграцияланған оқу қызметтеріне қолданатын шығармашылық қатынасымыз, ол-Робототехника. Робототехниканың өзі – бірнеше пәннің үйлесім табуы. Бұл тек қана құрастыру ғана емес, сонымен қатар мектепке дейінгі жастағы балалардың техникалық болжаудағы дағдыларын, мақсатқа жету үшін жұмысты құру қабілеті және ұжымда жұмыс істей алу іскерлігін дамыту болып табылады. Робототехника жаңа заманауи бағыт. Бөбекжайымыздағы бұл әрекеттің түрі – мектеп жасына дейінгі балаларды техникалық шығармашылыққа тартуға керемет мүмкіндік. Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі робототехника коммуникативтік қабілеттерін дамытуға ықпал ететін, өзара әрекеттесу дағдыларын дамытатын, шешім қабылдаудағы дербестікке ие болатын, балалардың шығармашылық әлеуетін ашатын 21 ғасыр технологиясын ұсынады. Біздің балабақша педагогтары Қарағанды облысының Оқу әдістемелік орталығымен бірге

"Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында робототехникалық құрастыру және бағдарламалау дағдыларын дамыту" атты робототехника бойынша облыстық бағдарлама әзірлеуге қатысып, жарыққа шығарды. Сонымен қатар 2018 жылдың 06 желтоқсанында Қарағанды қаласының Білім беру ұйымының №1676 бұйрығымен Бәйтерек балабақшасында LEGO құрастыру және робототехника" атты авторлық бағдарламасы әзірленіп, бекітіліп қазір таңда осы бағдарламамен жұмыс істеп жатырмыз.

Робототехника бойынша оқу қызметі барысында барлық білім беру салаларын интеграциялау орын алады:

- Денсаулық білім беру саласы (саусақтардың ұсақ моторикасын, жалпы моториканы дамыту;)
- Таным білім беру саласы (бала ауызша санауды, санның құрамын игереді, қарапайым арифметикалық амалдарды орындайды);
- Қатынас білім беру саласы (құрастыруды талқылау кезінде бала өз іс-әрекеттері туралы айтады, сол арқылы байланыстырып сөйлеу тілі дамиды, балалардың белсенді сөздік қоры артады);
- Шығармашылық білім беру саласы (музыкалық есту қабілетін, эмоциялық көңіл-күйін көрсете алады, музыкалық ырғақтық қимылдар жасайды, жасалған құрылысты қойылым арқылы, ертегі желісі бойынша көрсетеді)
- Әлеумет білім беру саласы (балаларда қауіпсіз мінез-құлық негіздерін, ұжымда жұмыс істеу қабілетін қалыптастыру). Осы интеграция барысында баланың бойында сүйіспеншілік құндылықтар ашылады, бала өз ойымен бөліседі, достық қатынас нығайып, сөздік қорлары дамып, бір-біріне көмектесу қол үшін беруге тәрбиеленеді.

Педагогтар үшін робототехника оқу қызметін апталық тақырыптармен және жылдық перспективалық жоспарлаумен оңай байланыстыруға болады, бұл жаңа материалды игеруді жеңілдетіп қана қоймай, сонымен қатар өткен материалдарды ойын түрінде бекітуге мүмкіндік береді.

Мектепке дейінгі ұйымда робототехниканы пайдалану жұмыстың жаңа бағыты болып табылады, сол арқылы балалардың ғана емес, педагогикалық процестің белсенді қатысушылары болатын ата-аналардың да қызығушылығын тудырады.

Робототехниканы мектепке дейінгі ұйымдарға енгізу балалардың шығармашылық, танымдық, креативті ойлау қабілеттерін көрсетуге мүмкіндік береді.

Робототехника бойынша оқытудың негізгі әдістері:

- жобалық оқыту әдістері;
- оқытудағы зерттеу әдістері;
- топтық және жеке жұмыс;
- ақпараттық-коммуникативтік технологиялар[3, 356.].

Бөбекжай ата-аналарының білім беру біліктілік беделін қалыптастыруда бөбекжай әдіскерлерінің бағыттамасы бойынша ата-аналар жиналысы, кеңестер мен шағын дөңгелек үстелдер ұйымдастырылды. Ата-аналармен “Қош келдің, робототехника” педагогикалық сағаты, “Робототехника және бөбектер” кеңесі, “Lego конструкторлар мен робототехника бөбекжайда” атты дөңгелек үстелі жоспарға сәйкес өтті.

Робототехниканың негізгі қызметі білім беру салаларын интеграциялауға бағытталған және әрбір баланың үздіксіз білім алуға дайындығын қамтамасыз ететін әлеуметтік және шығармашылық қабілетін дамытуды ынталандыратын, жобалық, бос уақытын тиімді қолдануға көмек беретін жаңа әдіс. Бұл техниканы балабақшадан енгізудің тағы бір ұтымды жағы мектепке дейінгі білім беру мекемелері мен бастауыш мектеп жұмысындағы сабақтастық, бірінші сыныпқа робототехникадан хабары бар, үйренуге деген ынтасы оянған балалар келеді, яғни мектеп оқу қызметінде игеруге тиіс бағдарламаға психологиялық тұрғыдан дайындалған бөбекжай түлегі отырады.

Мектеп жасына дейінгі балалардың құрастыруға қызығушылығы, конструкторлық қызметтегі белсенділігі, ата – аналардың бірлескен шығармашылық қызметке қатысуы мен қызығушылығы – осының барлығы балалардың техникалық дағдыларын, ұжымда жұмыс істеу іскерлігін дамыту болып табылады. Жаңа технология мен инновацияларды бүгінгі қолданысқа еркін енгізудің негізгі алғы шарты да осы робототехникадан бастау алары сөзсіз...

Әдебиет:

1. Бедфорд А. Большая книга LEGO-Мани // М., 2014 г.
2. Комарова Л.Г. // Строим из Лего (моделирование логических отношений объектов реального мира средствами конструктора LEGO) // М., «Мозаика-Синтез», 2006 г.
3. Е.В. Фешина «Лего-конструирование в детском саду» // М. Творческий центр «Сфера», 2012 г.

Бугубаева Д.Д.

КГУ «Специальная школа-интернат №6» Управления образования Карагандинской области

СИСТЕМНО – ДЕЯТЕЛЬНОСТНЫЙ ПОДХОД В ОБУЧЕНИИ КАК УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

«Плохой учитель преподносит истину, хороший - учит ее добывать».

А. Дистерверг

В инструктивно - методическом письме «ОБ ОСОБЕННОСТЯХ ОРГАНИЗАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА» рекомендованное к изданию решением ученого совета Национальной академии образования им. И. Алтынсарина, говорится об организации учебной деятельности учащихся и осуществлении контроля ее результатов с использованием различных методов и средств, выбор которых осуществляется педагогом.

В рамках обновления содержания образования учебный процесс характеризуется активной деятельностью самих учащихся. В данном случае, педагог выступает организатором познавательной деятельности обучающихся. Это означает переход от авторитарности в обучении к сотрудничеству. Одним из таких технологий является **деятельностный подход**.

Деятельностный подход заключается в том, что обучающийся получает знания не в готовом виде, а добывает их сам, осознает содержание и формы своей учебной деятельности, понимает и принимает систему ее норм, что способствует активному и успешному формированию его знаний, учебных умений и навыков и навыков широкого спектра. Деятельность обучающихся сгруппирована по таким категориям, как «знать», «понимать», «применять», «анализировать», «оценивать», «синтезировать». Деятельностный подход предполагает самостоятельный поиск, интерпретацию, анализ, обобщение и оценку различных источников информации, графических данных и других обучающих ресурсов.[1, с.6].

Изменения в восприятии обучающегося как активного субъекта познания, партнера в обучении повлекли за собой выдвижение на первый план **деятельностного подхода**, призванного воспитать творческую личность.

Понятие деятельностного подхода было введено в 1985 г. как особого рода понятие. Что значит «деятельность»?

«Деятельность — система действий человека, направленная на достижение определенной цели» (Леонтьев А.Н.). [3, с.8].

«Деятельностный подход — это организация и управление педагогом деятельностью ребенка при решении им специально организованных учебных задач разной сложности и проблематики. Эти задачи развивают не только предметную, коммуникативную и другие виды компетентностей ребенка, но и его самого как личность» (Л.Г.Петерсон). [2, с.11].

Обучение в контексте данного подхода становится процессом активного познания, раскрывающего перед учащимися возможности для развития креативности и формирования ответственности за результаты своего труда.

Обучающийся, становится деятелем в образовательном процессе, а учителю отводится роль организатора и управленца. Для каждого обучающегося создается индивидуальная образовательная траектория за счет привлечения в процесс обучения личностного опыта, в

том числе опыта познания. Педагог призван создавать для каждого учащегося ситуацию успеха.

Учебно-воспитательный процесс в учебном заведении - это целостная педагогическая **система**. Управление им требует системного подхода. Для этого необходим глубокий теоретический анализ сущности образовательного процесса, как **системы**, закономерностей его функционирования и развития, а также сущности процесса педагогической деятельности.

В системно — деятельностном подходе же категория «деятельности» занимает одно из ключевых мест, а деятельность сама рассматривается как своего рода **система**.

Стратегической целью системно-деятельностного подхода является воспитание личности обучающегося как субъекта жизнедеятельности. А основными развивающими задачами в контексте данного подхода выступают развитие умения ставить цели, решать задачи, отвечать за результаты своего труда, умения рефлексировать. [4, с.14-15].

Этот подход открывает широкие возможности для самостоятельного успешного усвоения учащимися новых знаний, умений и компетентностей, включая организацию усвоения, то есть умения учиться.

В проектировании образовательного процесса учитываются результаты обучения и воспитания, представленные в виде ключевых компетенций и универсальных учебных действий, которыми должны владеть учащиеся.

Суть системно - деятельностного подхода в обучении можно условно выразить следующим образом. Формирование личности обучающегося, происходит в процессе его собственной деятельности, направленной на «открытие нового знания» в ходе выполнения специальных условий, в которых обучающийся, опираясь на приобретенные знания и имеющийся опыт, самостоятельно обнаруживают и осмысливают учебную проблему. Это осуществляется благодаря стимулированию познавательной активности в проектной и исследовательской деятельности. Обучающийся приобретает опыт самостоятельного действия в ситуации неопределённости при решении актуальных для него проблем. [5, с.17].

Для реализации системно-деятельностного подхода в образовательном процессе в контексте обновленного содержания образования были даны теоретические и практические рекомендации. Используется следующая система дидактических принципов:

- 1.Принцип деятельности. Он заключается в том, что учащийся, получает знания не в готовом виде, а добывает их сам.
- 2.Принцип непрерывности. Означает такую организацию обучения, когда результат деятельности на каждом предыдущем этапе обеспечивает начало следующего этапа.
- 3.Принцип целостного представления о мире. Означает, что у учащегося должно быть сформировано обобщенное, целостное представление о мире (природе - обществе - самом себе).
- 4.Принцип психологической комфортности. Предполагает снятие стрессообразующих факторов образовательного процесса, создание доброжелательной атмосферы, ориентированной на реализацию идей педагогики сотрудничества.
- 6.Принцип вариативности. Предполагает развитие у учащихся вариативного мышления, то есть понимания возможности различных вариантов решения проблемы, формирование способности к систематическому перебору вариантов и выбору оптимального варианта.
- 7.Принцип творчества. Предполагает максимальную ориентацию на творческое начало в образовательной деятельности школьников, приобретение ими собственного опыта творческой деятельности. Формирование способности самостоятельно находить решение нестандартных задач.

Таким образом, системно - деятельностный подход -это организация учебного процесса, в котором главное место отводится активной и разносторонней, в максимальной степени самостоятельной познавательной деятельности школьника. Ключевыми моментами деятельностного подхода является постепенный уход от информационного репродуктивного знания к знанию действия.

В условиях применения деятельностного метода отношение школьников к миру всё чаще не укладывается в привычную схему «знаю - не знаю», «умею - не умею» и сменяется параметрами *«ищу и нахожу», «думаю и узнаю», «пробую и делаю»*.

Литература:

1. Асмолов, А.Г. Системно-деятельностный подход к разработке стандартов нового поколения. Педагогика. – 2009. – № 4.
 2. Бычков А.В. Метод проектов в современной школе. – М., 2000.
 3. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения / В.В. Давыдов. - М.: Академия, 2004.
 4. Давыдова, Д.Б. Эльконина. Информ. материалы. - М.: АПКИПРО. - 2003.
- Деятельностно – ориентированный подход к образованию //Управление школой. Газета Изд. дома «Первое сентября».- 2011.-№9.
5. Деятельностный подход в обучении. Понятие проектирования как деятельности. <http://festival.1september.ru/articles/419748/>

Габайдулина Ю.А.

КГКП ясли-сад «Ботагоз», город Шахтинск

«STEAM -ЛАБОРАТОРИИ» - ТЕРРИТОРИЯ УВЛЕКАТЕЛЬНОГО ДЕТСТВА

Сегодня STEAM – образование развивается, как один из современных, мировых трендов направленного на развитие личности ребенка во всем его многообразии: любознательности, целеустремленности, самостоятельности, ответственности, креативности, обеспечивающих успешную социализацию подрастающего поколения, повышение конкурентоспособности личности. [1, с.111]. А так как современный мир ставит перед образованием непростые задачи в подготовки ребенка к жизни в обществе будущего, которое требует от него особых интеллектуальных способностей. Это и развитие умений получать, перерабатывать и практически использовать полученную информацию, а все эти умения лежат в основе STEAM – образования. Ознакомившись с этой технологией более подробно, мы решили ее внедрить в учебно-воспитательный процесс нашей дошкольной организации, обеспечив тем самым развитие у дошкольников интереса к науке, технике, образованию, культуре, формированию у них творческого мышления, инициативности, способности к принятию нестандартных решений.

Мы поставили перед собой цель: внедрить образовательные модули STEAM – технологии, через организацию лабораторий: «Развивалочка» в младших группах; «Хочу все знать» в средних группах, «Lego - конструирование» в старших группах и «Мультстудия» в предшкольных группах, которые будут решать следующие задачи.

1. Создадут в детском саду педагогически целесообразную, научно-творческую развивающую среду.

2. Заинтересуют и подключат родителей к совместному детско-родительскому познавательному исследовательскому творчеству.

3. Сформируют исследовательские навыки детей.

Что имеется в каждой лаборатории, и какие уже результаты об этом речь пойдет далее. Согласно Годовому плану дошкольной организации были разработаны мероприятия для реализации поставленных задач. Педагоги каждой возрастной группы разработали свой план мероприятий в лабораториях, которые проходят во второй половине дня учебно-воспитательного процесса детского сада.

Лаборатория «Развивалочка» - она включает в себя настольные развивающие игры математического характера, пособия для сенсорного развития, наборы геометрических тел и фигур, логические головоломки, сортировщики, рамки-вкладыши, шнуровки, игры В.В.Воскобовича и другие. Через эту лабораторию педагоги реализуют комплексное решение задач математического развития с учетом возрастных и индивидуальных особенностей детей по направлениям: величина, форма, пространство, время, количество и счет. Математическое развитие осуществляется в играх и познавательно исследовательской

деятельности. Фундаментом математического развития в этой лаборатории идет сенсорное восприятие, иными словами без чувственного восприятия невозможно логическое осознание. Каждый набор пособий лаборатории «Разивалочка» позволяет у дошкольников развить глубокий интерес к математике в дальнейшем их всестороннем развитии.

Лаборатория «Хочу все знать» - она позволяет расширить представления ребенка об окружающем мире через интересную и увлекательную форму – опытнической деятельности. Здесь дети экспериментируя играя получают реальные представления о различных сторонах предметов и явлений, об их взаимоотношениях с другими предметами и со средой, в которой они находятся. Благодаря этим экспериментам у дошкольников развивается память, совершенствуются операции анализа и синтеза, сравнения, классификации, активизируются мыслительные процессы. Дети стали больше рассказывать, обсуждать, и по данным мониторинга учителя-логопеда, у детей средних групп по сравнению с началом года – лучше стала развиваться речь. Педагоги средних групп сделали вывод, к промежуточному мониторингу о том, что их дошкольники повысили свой уровень знаний, умений и навыков в творческих и познавательных процессах. В лаборатории представлены различные наборы для экспериментов, которые сделали занятия яркими и интересными.

Лаборатория «Lego - конструирование» - представлена наборами современных конструкторов Lego и нетрадиционными конструкторами, такие как, конструктор липучка, конструктор из бумаги, магнитный конструктор и другие. В этой лаборатории дети практически действуют с реальными предметами добиваясь основной цели – сделать заранее задуманный предмет. Большое количество наборов позволяют дошкольникам собирать модели автомобилей, кораблей, зданий, роботов и много другое. Воплощая тем самым свои представления об окружающем его в реальном мире. Затем юные конструкторы вместе со взрослыми разыгрывают интересные сюжеты, как сказочные, так и вполне жизненные. Целью этой лаборатории является интеллектуальное и творческое развитие дошкольников, и в результате промежуточного мониторинга уровень образовательных областей «Познание» и «Творчество» вырос в сравнении со стартовым мониторингом на 25%.

Лаборатория «Мульстудия» - дает возможность познакомить дошкольников с цифровыми технологиями. Здесь дошкольники демонстрируют результаты своей работы над различными проектами посредством создания собственного мультипликационного фильма. Тематика таких фильмов разнообразна, выбор сюжета и героев детской истории полностью зависит от фантазии наших дошкольников. Для создания декораций и прочих деталей мультфильма педагоги используют дополнительные инструменты, например, планшеты, сотовые телефоны, 3D –ручку. В помощь им также приходят компьютерные программы для обучения детей на базе мультстудии.

Благодаря внедрению лабораторий наши дошкольники уже научились быстро ориентироваться в потоке информации и реализовывают полученные знания на практике. Так как по результатам мониторинга низкий уровень знаний, умений и навыков уменьшился с 37% до 20%, вырос средний уровень на 10% и высокий уровень 10%. Дошкольники приобрели дополнительные практические навыки и умения, которые достаточно востребованы в современной жизни. Увлекательные занятия в лабораториях в виде игр позволили раскрыть творческий потенциал детей. Дети стали смелее выступать на утренниках и развлечениях. Благодаря STEAM – образованию наши дошкольники могут вникать в логику происходящих явлений, понимая их взаимосвязь, вырабатывают себе любознательность, чаще стали задавать вопросы нашим педагогам, вырабатывают навык работы в команде, уже не боятся быть лидерами доказывая мнение своей команды.

Прошедший в ноябре месяце смотр-конкурс лабораторий, показал сотрудничество наших педагогов с родительской общественностью, которые откликнулись на идею создания таких лабораторий и оказали всяческую помощь в их наполнении и разнообразии.

Но, во всех плюсах наших лабораторий имеются и минусы, а именно – отсутствие компьютерной техники, микрофонов для монтажа видеофильмов в лаборатории «Мульстудия». Решить эту проблемы мы намерены единственным способом – приобрести необходимое оборудование через портал «Государственных закупок».

Ну, а пока наши дошкольники прибывают на территории увлекательного детства совершая невероятные открытия с педагогами детского сада в лабораториях STEAM – образования. И впереди у нас еще огромное количество планов, по повышению качества знаний наших воспитанников.

Литература:

1. Волосовец Т.В. STEAM –образование для детей дошкольного и младшего школьного возраста / - учебно – методическое пособие. – М., 2017 г.
2. Говард Г. Структура разума. - М., СПб, Киев, 2007 г.
3. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 31 октября 2018 год № 604.

Габдуллина Э.Д.

Балқаш қаласы, «С. Сейфуллин атындағы №7 мектеп-гимназиясы» КММ

«ЖАС ОҚЫРМАН» ТӘРБИЕЛЕУ ҮРДІСТЕРІ

Кітап оқуға қызығушылық тудыру педагогикалық үрдістің өзекті мәселелерінің бірі. Қазіргі таңда мектеп жасына дейінгі балалардың көркем әдебиет оқуға қызығушылығын қалыптастыру негізгі мәселелердің бірі. Сол себепті педагогтың алдында ең алдымен оқуға құштарлығын ояту үшін тиімді тәсілдерді қарастыру қажеттігі туындайды. Тиімді әдіс тәсілдерді қолданған педагог қана жетістікке жететіні белгілі. Кітап оқу арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың қиялдау қабілеті дамып, танымдық көзқарасы артады.

Мектеп жасына дейінгі баланың оқуға құштарлығы шығарманың қызықтылығына, оның эмоционалды болуына тікелей байланысты. Осыған орай мектеп жасына дейінгі балалардың кітап оқуға құмарлығын арту үшін ең алдымен шығарманың мазмұнына мән беру керек.

Әсіресе педагогтың шығарманы балаларға жеткізуі балалардың қызығушылығы оянуының басты себептерінің бірі. Педагог ертегіні, әңгімені неғұрлым қызықты етіп айтқан болса, балалар соғұрлым мол кітапты оқуға ынтыға түседі.

Мектеп жасына дейінгі балалардың кітап оқуға құмарлығы жайлы көптеген ғалымдар зерттеу жұмыстарын жүргізді. Оның ішінде, Л.С. Выготский, А.Н. Леонтьев, С.Л. Рубинштейн, Д.Б. Эльконин, Г.И. Щукина, Ю.К. Бабанский, С.П. Баранов және т.б.

Щукина Г.И. мен Гилева Д.К. айтуынша, қызығушылық бірнеше кезеңнен тұрады: «қызыққұмарлықтан білуге құмарлыққа ауысады» [1, с. 184].

Баланың кітапқа қызығуы ерте жастан басталады. Мектеп жасына дейінгі барлық кезеңде бастапқы кезеңінен мектеп жасына жеткенге дейінгі кезеңде әдеби шығармалардан танысудан бастап, кітапқа құмарлығы пайда болып оқырман болып қалыптасады.

В.А. Бородин мен Д.Б. Элькониннің айтуынша мектеп алды даярлық тобының балалары кітап оқу кезінде эмоционалды қызығушылығы қалыптасып, кейіпкерлерге, кітаптағы оқиғаларға өзінің жеке пікірі туындап, оқиғаларды зердесінен өткізіп түсінеді [2, с. 85]. Осы жастағы балалар оқып жатқан шығармаларының жанрын да ажырата білетіндері де бар. Ол тікелей педагогтың шеберлігіне байланысты.

Мектеп жасына дейінгі балалар ерте жастан түрлі жанрлардағы шығармалармен танысады. Педагог оқып жатқан шығарманың жанрымен таныстырады. Оқып болған педагог қызықты жерлерін еске түсіріп, әр кейіпкердің ерекшелігімен таныстырады. Әртүрлі интонация арқылы шығарманы әсерлей түседі. Балалардың сөздерді анық қайталап, сөздік қорларына жаңа сөздер қосуларына үлес қосу керек. Одан кейін оқылған шығарманы талдайды. Ал мектеп алды даярлық тобының балалары педагог тоқтаған жерден оқиға қалай өрбуі мүмкін екендігі жайлы айтады.

Ертегілерді құрамына қарай қысқа («Түлкі мен тырна») және ауқымды («Қарша қыз») етіп алуға болады.

Ертегінің оқиғасы мынадай шарттарға сәйкес болу керек:

- Оқиғада адамгершілік көрініс табуы қажет;

- Мектеп жасына дейінгі балаларға мазмұны түсінікті болуы керек;
- Бала шығармадағы оқиғаларға баға бере алатындай болуы керек;
- Мәтін нақты композицияға ие болуы керек;
- Оқиғалардың нақты болуы керек;
- Кейіпкерлердің мінез құлықтары айқын бейнеленуі керек;

Жоғарыда айтылғандарға қоса, оқылған шығарма балаларға адамгершілік, мейірімділік, елгезектік қасиеттерін насихаттауы қажет. Шығарма оқылып болған соң шығармаға байланысты шығармашылық тапсырмалар орындау балалардың есте сақтап, кітап оқуға құштарлығын оятатыны сөзсіз.

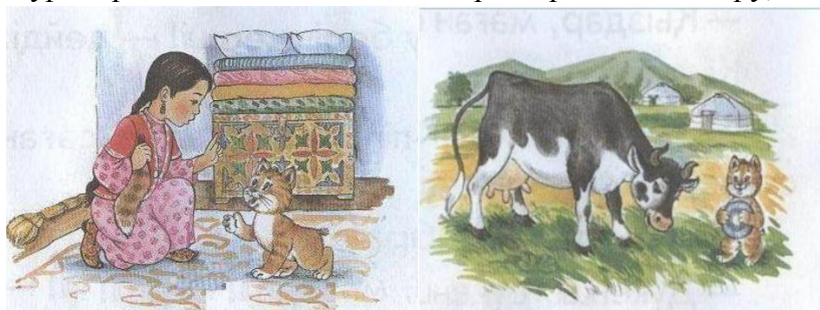
Мектеп жасына дейінгі балалардың шығарманы қабылдау үшін педагог мынадай тәсілдерді қолданады:

- Шығармаға байланысты дидактикалық ойындар құрастыру;
- Жұмбақ, жаңылпаш, өлең жолдарын қолдану;
- Балалардың өз өміріндегі ұқсас оқиғалармен бөлісуі;
- Суреттерді оқиға желісіне орай рет ретімен орналастыру. Мен «Мақта қыз бен мысық» ертегісіндегі осы суреттерді балалар осылайша ретімен орналастыру арқылы ертегі желісін айтып береді;

«Мақта қыз бен мысық» ертегісінің суреттермен берілген желісі

- Берілген бір сурет арқылы оқиғаның желісін ары қарай жалғастыру;

«Мақта қыз бен мысық» ертегісі

«Мақта қыз бен мысық» ертегісіндегі осы екі суретке сүйеніп оқиғаны жалғастырады.

- Оқиға желісі бойынша жетіспеген суреті табу [3, с. 299-301].

Жас оқырман тәрбиелеудегі маңызды қағидалар:

- топтағы кітаптар бұрышы (Әдемі, ұқыпты орналасқан бұрыш баланы елтіп әкетеді).

Оқырман бұрышы

- кітапханаға жасалатын экскурсиялар (Кітапханашының жасаған көрмелері мен қызықты таныстыруы балалар үшін кітап әлемін ашулары керек. Осындай мақсатпен мектебіміздің кітапханасына балаларды экскурсияға апарған болатынымын. Балалар кітапқа деген қызығушылығын жасыра алмады.

кітапханаға экскурсия

- сюжетті рөлді ойындар арқылы шығарманы сахналау (ертегілердегі кейіпкерлерге еліктеу арқылы кітапқа қызығушылығын арттырамыз). Сабағымыз қызықты өтуі үшін, балалардың кітапқа деген қызығушылықтарын арттыру үшін мен де өз тәжірибемде сюжетті-рөлді ойындарды жиі қолданамын.

Сюжетті рөлді ойындарды сахналау сәті

Оқырмандық қызығушылықты бала күннен дамыту керек. Ол жоспарланған, жан жақты, тиімді, кешенді педагогикалық процесс болуға тиісті. Қоршаған ортасы маңызды рөл атқаратындықтан, кітап балаға қолжетімді болуға тиісті. Сондықтан топтағы кітаптар бұрышы болуы маңызды. Осы аталған шарттарды орындаған кезде ғана жас оқырмандарды тәрбиелеп шығарамыз.

Әдебиет:

1. Логинова В.И., Максаков А.И., Попова М.И. Развитие речи детей дошкольного возраста: Пособие для воспитателя детского сада.—М.: Просвещение, 2013.
2. Теплов Б.М. Психологические вопросы художественного воспитания // Педагогика.— 2010.— № 6.
3. Алексеева М.М., Яшина В.И. Методика развития речи и обучение русскому языку дошкольников: Учебное пособие. 2-е издание.—М.: Академия, 2012.

Грачева Е.П.

КГКП ясли-сад «Салтанат» город Шахтинск

ВНЕДРЕНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВОСПИТАНИИ И ОБРАЗОВАНИИ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ РЕАЛИЗАЦИЮ ПРОЕКТА «ON-LINE БАЛАБАҚША»

В современном мире развитие коммуникационных и информационных технологий идёт быстрыми темпами. Обучение и образование современных детей и родителей тесно переплетается с компьютерными технологиями. В настоящее время, в условиях

эпидемиологической ситуации и режиме повышенной готовности изменилось многое. Изменения коснулись многих сфер жизни общества, и образование не осталось в стороне - оно вышло на новый, дистанционный формат. Перестраиваться пришлось и дошкольной системе образования. Стали широко применяться дистанционные технологии обучения и воспитания, которые предоставляют возможность для оптимального режима обучения, с учётом физических и психологических особенностей ребёнка. В этой связи родители имеют возможность сами подобрать удобное для ребёнка время занятий.

Дошкольное образование должно отвечать современным запросам общества, поэтому в образовательных организациях сформировалась информационно - образовательная среда в период эпидемиологической ситуации - проект «On-line балабакша», инициированный УМЦ РО КО. В данном проекте активно ведется работа и нашей дошкольной организацией.

Проект «On-line балабакша» в рамках дистанционного воспитания и образования обеспечивает взаимодействие всех участников образовательного процесса: воспитанников детского сада, их родителей или законных представителей, педагогов дошкольной организации. Цель дистанционного обучения детей: создание и систематизация цифрового информационно-образовательного ресурса, предоставляющего ребенку возможности получить образование на дому, оказать педагогическую поддержку и консультативную помощь родителям воспитанников, ребенок получает возможность смотреть видео-занятия, изучать учебный материал, а также находясь дома, получить и выполнить задания. Проект «On-line балабакша» в доступной форме предлагает детям и родителям учебный материал.

Основная цель заданий проекта «On-line балабакша» - освоение и закрепление пройденного материала в процессе выполнения творческого задания, которое педагог помещает на сайте своей дошкольной организации, либо на других онлайн-платформах. Педагоги организуют различные занятия для детей в игровой форме, для самостоятельного выполнения или для совместного выполнения с родителями. Например, предлагается заранее подготовленный видеоматериал с демонстрацией приёмов лепки или рисования ватными палочками.

Педагоги еженедельно разрабатывают содержание обучающей деятельности в виде подборки различных детско-взрослых активностей по темам недели, по направлениям детского развития (тексты художественных произведений для чтения детям, презентации, электронные игры, головоломки, раскраски, музыкальные занятия, карты и схемы изготовления поделок и построек, рекомендации по организации и проведению подвижных игр, утренней гимнастики и другое).

В результате работы **в дистанционном** взаимодействии, активность родителей увеличилась, проявляется особый интерес к новым интерактивным формам работы. Благодаря проекту «On-line балабакша» у родителей (законных представителей) появилась ещё большая возможность участвовать в воспитании и обучении своего ребенка, а также самим определить время, в которое ребёнку будет удобнее заниматься.

Проект «On-line балабакша» не только не противоречит современным тенденциям **развития образования и воспитания детей дошкольного возраста**, но и наиболее приемлем **в процессе** взаимодействия с семьями воспитанников, актуален в данный период и доступен всем родителям и педагогам.

На своём примере хочу сказать, что внедряя данный проект в группе младшего дошкольного возраста, я столкнулась не только с плюсами данной работы, но так же появлялись и некоторые трудности в реализации проекта, такие как - отсутствие у родителей возможности, времени и желания заниматься с ребёнком. Решить данную проблему удалось с помощью проведения онлайн собрания, родителям разъяснялось, что у детей чаще всего отсутствует самоорганизация, и нет усидчивости. Детям младшего возраста необходима помощь взрослого, то есть элемент самоконтроля.

Другая проблема - отсутствие авторитета родителя, так как многие дети привыкли воспринимать информацию так, как её преподносит воспитатель. Проводились консультации с родителями о том, как правильно привлечь внимание ребёнка к изучению и узнаванию чего-то нового.

Кроме этого, к минусам дистанционного образования можно отнести тот факт, что детям младшего возраста необходимо общение со сверстниками, а при дистанционном обучении теряются необходимые навыки коммуникации и социализации в обществе сверстников. Так же не все родители имеют возможность дистанционно заниматься с детьми, в связи с различными жизненными обстоятельствами.

Проект «On-line балабақша» как дистанционная образовательная технология позволяет родителям, при помощи педагогов, эффективно и грамотно организовать деятельность детей дома, общение детей и родителей будет более интересным и насыщенным. Это позволит детям не скучать и провести с пользой время дома, получить больше внимания, любви и общения со стороны самых близких ему людей, а родителям это поможет лучше узнать своих детей: их интересы, потребности, желания и способности.

Литература:

1. Абдуллаев С. Г. Оценка эффективности системы дистанционного обучения // Телекоммуникации и информатизация образования. – 2007. - N 3. - С. 85-92.
2. Самари Ш. М. Пути применения дистанционного обучения в системе образования // Аспирант и соискатель. - 2009. - N 5. - С. 84-88.
3. Интернет-ресурсы: <https://www.coursera.org/>; <https://www.umckrg.gov.kz>

Даирова К.Т.

Қарағанды қаласы, «Айгерім» бөбекжайы КМҚК

ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

«Отан» деген ұғым өзінің туып – өскен, кіндік қаны тамған жерін танудан басталады. «Туған жерге, оның мәдениеті мен салт-дәстүрлеріне айрықша іңкәрлікпен ат салысушынайы патриотизмнің маңызды көріністерінің бірі» [1, б. 1] деп Н.Ә.Назарбаев айтқандай, балалардың бойына патриотизмді ояту үшін қазақтың ұлттық құндылықтарымен таныстырудан бастауымыз қажет. Осы орайда педагогтарға артылар жүк ауыр. Себебі бала тәрбиесі – ата-бабамыздан келе жатқан асыл мұраларымыздың бірі. Қандай дамыған ел болмасын бірлігінің қалыптасуы мен өркендеуі дәстүрлі ұлттық тәрбие мен рухани құндылықтарымен астасып жүзеге асып жататыны белгілі. Рухани жаңғыруда өзекті бағыттың бірі «Ұлттық рухты, ұлттық сананы, дәстүрді, әдеп-ғұрыпты, мәдениетті сіңіру».

Мектеп жасына дейінгі балаларды рухани құндылықтарымызбен таныстыру күнделікті балабақша өмірінде іске асып жатуы қажет. Мәселен, балабақшамамыздағы қазақ тілі кабинеті ұлттық нақышта безендірілген. Осы кабинетке әкеліп әрбір педагог өз тобын ұлттық құндылықтарымызбен таныстырады.

Қазақ тілі кабинетінде қоржынмен таныстыру сәті

Әрбір ұлттың төлқұжаты болатын- салт-дәстүрлері сан түрлі. Әрбір ұлтты бір-бірінен тек сырт келбеттері емес, олардың салт-дәстүрлері, тұрмыс-тіршілігі оларды айқындап тұрады [3, б. 364]. Қазақ халқы ұрпақ тәрбиесіне қашан да басты назар аударған. Оған қазақ халқындағы «Болар бала бесіктен» немесе «Баланы жастан, әйелді бастан» деген мақал-

мәтелдері дәлел бола алады. Сол себепті әрбір педагог мектеп жасына дейінгі балалардың бойына ұлттық құндылықтарды сіңіруге тырысады. Оны қазақ халқының ауыз әдебиеті үлгілерімен таныстырудан бастаймын. Қазақ тілі қандай бай болса, ол тілде сақталған мұраларымыз да аз емес. Қазақтың мақал-мәтелдері, жұмбақтары, ертегілері, тұрмыс-салт жырлары соның дәлелі. Қазақтың ауыз әдебиетін сіңіруде түрлі әдіс-тәсілдер қолданамын. Мәселен, ертегілерді сюжетті-рөлді ойындар арқылы сахналап жатсақ, жұмбақтар мен мақал-мәтелдерді есте сақтау үшін түрлі жарыстар арқылы құбылтып жатамын. Кейде ертегілер сахналауға қиындық туғызып жатқанда ертегіні рөлдерге бөліп өзіміз ыңғайлап аламын. Мәселен, «Қарлығаштың құйрығы неге айыр?» деген ертегіде рөлдерге бөлу қиын болғандықтан, біз оны өлең шумақтарымен жазып, балаларға айтуға оңай етіп жасап алдым.

Мысалы:

Автор:

Ерте, ерте, ертеде,

Бүгін бе, әлде кеше ме?

Үш басты бір айдаһар.

Тұрған екен сарайда.

Әлі құрып алайда,

Қартайған еді айдаһар.

Көмекші жүр шарқұрып,

Ем таба алмай маңайдан.

Келді бір кез қу емші,

Өзіндік емін айтуға.

Сылаңдаған қу түлкі,

Жерді жарып күлкісі.

(Осы сәтте күлкісі жер жаратын сылаңдаған қу түлкі келеді),-деп жалғасып кете береді.

Қазіргі таңда ұлттық құндылықтарымызды насихаттауда көптеген инновациялық технологиялар аз емес. Мәселен отандық «Бал-бала» ойыншықтары, электронды киіз үй бізге көмекке келеді. Ойыншықтың ұлттық тағамдарды айтып тұрғанын көрген бала қызықпай қоймайды, яғни қуыршақтың білгенін біз неге біле алмаймыз деген балалардың танымдық қабілеттері арта түседі. Бұл қуыршақтар халықтың ауыз әдеби мұраларынан бастап, ұлттық тағамдарын, әндерін айтады.

Бөбекжайдағы «Бал-бала» ойыншықтары

Ауыз әдебиетінен сусындаған балаларға қазақтың қасиетті санайтын сандары туралы айтпай кету мүмкін емес. Біздің ұлтымыз пір тұтып, қасиетті санайтын сандар саусақпен санарлықтай, алайда оның ішінде шоқтығы биік сан ол-жеті. Сол себепті балаларды жеті санымен байланысты ұғымдармен таныстыру педагогтың парызы десек те болады. Олар:

- Жеті ғалам: күншығыс, күнбатыс, түстік, терістік, аспан –жоғары ғалам, Жер-орта ғалам, Жер асты-төмен ғалам;
- Жеті мүше: бас, екі қол, екі аяқ, кеуде, іш;
- Жеті жұт: зілзала, соғыс, өрт, сел, қуаңшылық, індет, аққар-көк мұз;
- Жеті қазына: жүйрік ат, құмай тазы, қыран бүркіт, түзу мылтық, қара қазан, алмас кездік, шаңырақ;
- Жеті ата: ата, әке, бала, немере, шөбере, шөпшек, немене[2, б. 108].

Қазақтың ұлттық киімдері, салт-дәстүрлері мен ұлттық ойындары «Наурыз» мерекесінде ерекше орын алады. Балаларға қазақтың салт-дәстүрлерінен көріністер көрсетіп, ұлттық тағамдары дастарханға қойылып, қазақтың қонақжайлылығымен таныстырамыз.

Бесікке салу рәсімі

Мектеп жасына дейінгі балалардың бойынан ұлтымызға деген сүйіспеншілігін ояту мақсатында Қарағанды облыстық тарихи-өлкетану мұражайына экскурсияға апарып тұрамыз.

Тарихи-өлкетану мұражайында

Ұрпақтан ұрпаққа жалғасып келе жатқан салт-дәстүрімізді дәріптеп, оны әрі қарай жалғастыру болашақтың ениісінде. Сол себепті болашақ өскелең ұрпақ қолында болғандықтан, ұлттық құндылықтарымызды дәріптеуді мектеп жасына дейінгі мекемелерден бастау алу керек деп ойлаймын. Өскелең ұрпақты ұлттық рухта тәрбиелеп өсірсек, келешекте олар тілін сүйетін, өз өткенін, мәдениетін, өнерін, әдет-ғұрпын жақсы білетін саналы ұрпақ болады деген сенімдеміз.

Әдебиет:

1. Н.Ә.Назарбаев «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласы, 12.04.2018 ж.
2. Ш.Уәлиханов Қазақ шежіресі. Таңдамалы шығармалар. - Алматы, 1985.
3. С. Кенжеахметұлы Қазақ халқының салт-дәстүрлері. - Алматы: «Ана тілі», 2006.

Данибекова С. А.

КГКП ясли-сад «Березка», город Шахтинск

ДУХОВНО – ПРАВСТВЕННОЕ ВОСПИТАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ С ПОМОЩЬЮ КАЗАХСКИХ НАРОДНЫХ СКАЗОК

Сегодня большое внимание уделяют духовно-нравственным ценностям в воспитании. Вопросы духовно-нравственного воспитания закреплены в «Законе об образовании» статьи 11 «Задачи системы образования» - это воспитание гражданственности, любви к своей Родине - Республике Казахстан, уважения культуре, почитания народных традиций. [1, с.11]

Эти задачи находят отражение в «Типовой учебной программе дошкольного воспитания и обучения» - воспитание любви к родному краю, своей стране, интерес к ее истории, традициям и обычаям. [2, с.87]

У каждого народа в воспитании своих потомков есть национальные особенности. И задача педагогов брать на вооружение замечательные традиции народа и широко использовать их.

В дошкольном возрасте у детей бурно развивается воображение, которое ярко обнаруживает себя в игре и при восприятии художественных произведений. Особенно детям дошкольного возраста нравятся сказки. Сказка занимает настолько прочное место в жизни ребёнка, что некоторые исследователи называют дошкольный возраст «возрастом сказок». [3, с.4]

Поэтому казахские народные сказки являются основным средством духовно – нравственного воспитания дошкольников.

Воспитателями сада «Березка» был разработан перспективный план по ознакомлению с казахскими народными сказками по каждой возрастной группе на учебный год, который затронул организованную учебную деятельность, режимные моменты, самостоятельную деятельность детей.

На занятиях в средней группе дети знакомятся с казахскими народными сказками: «Глупый волк», «Кто сильнее», «Храбрый осел», «Медведь и комар», «Осторожный заяц», «Три друга», которые соответствуют возрасту от 3-х лет. По мотивам казахских народных сказок организовываются разные виды театрализованной деятельности (настольный театр, драматизации, сюжетно-ролевые игры и т.д.).

Демонстрируются кукольные театры, где часть детей в роли выступающих за ширмой, а другая часть детей – зрители. В драматизации юные артисты, надев костюмы, воплощаются в героев сказки, передавая их характер с помощью пластики, жестов, голоса. Дети учатся актерскому мастерству, проявляются индивидуальные творческие способности, формируются навыки взаимодействия со взрослыми и сверстниками, умение выражать свою мысль, прислушиваться к мнению других.

В свободной деятельности ребята используют костюмы и предметы быта, играют в сюжетно – ролевые игры «В гостях у Эже», «Калейдоскоп животных».

Детям в группе предлагаются дидактические игры по казахским народным сказкам «Найди тень героя сказки», «Собери сказку», которые помогают запомнить сюжет и сказочных героев. Играя, в дидактическую игру «Хорошо - плохо» дошкольники дают моральную оценку героям сказок, развивают коммуникативные навыки, дети оценивают литературных персонажей с точки зрения нравственных норм и представлений. Так, ребята познают, что глупость – это «плохо» из сказки «Глупый волк», а из сказки «Медведь и комар» понимают - «хорошо», когда есть друзья и близкие.

Каждая прочитанная с детьми казахская народная сказка имеет духовно-нравственную ценность, несет большое воспитательное значение. Сказка «Осторожный заяц» помогает сделать вывод, что нужно быть честным, ответственным. А из сказки «Храбрый осел» ребята понимают, что нужно стремиться стать трудолюбивым, скромным, уважительным.

Знания сказок используется в развлечениях на тему «По стопам героев сказок», «У нас в гостях Алдар Косе», где дети воспроизводят танцевальные движения под казахскую народную мелодию, играют в народные игры и вспоминают героев народных сказок. У наших дошколят появляется устойчивый интерес к истории и **традициям казахского народа**, эмоционально – положительное отношение к родным местам. Ребята, узнают что, **казахи** – мирный и очень гостеприимный **народ**. «Когда в дом приходят гости, всегда накрыт дастархан. **Казахский народ** почитает и уважает старших», - говорят наши дети. Ребятам знакомы казахские народные обряды: «Перерезание пут», «Укладывание в колыбель», «Шашу».

Организовываются викторины, такие как «Наши любимые сказки – читаем, беседуем», «Я вам сказку назову – вы героев покажите», где ребята отвечают на вопросы, отгадывают героя по предметам или части костюма. Бабушки и мамы наших воспитанников присылают видео, аудио-отрывки сказок, а ребята отгадывают произведение. Эта форма работы объединяет усилия семьи и детского сада для развития и воспитания детей, активизирует и обогащает умения родителей по воспитанию своего ребенка.

Детям средней группы очень понравилась казахская народная сказка «Как человек подружился с кошкой и собакой». В ходе ознакомления казахской народной сказки

использовали интегрированный подход к развитию детей. Интеграция предполагает взаимосвязь разных видов деятельности: речевой - разучивания четверостишья «На ночь нам постель – төсек мама расстиляет», игровой - дидактическая игра «Собери картинку», музыкальной - ритмическая игра «Собака – кошка», театрализованной - этюд «Изобрази котенка и щенка», изобразительной - лепка «Кошка с клубочками».

На основе использования казахских народных сказок дети знакомятся с культурой и бытом родного края. В группе создаются этнографический мини – музей, где ребята знакомятся с предметами быта казахского народа. Рассматривая (копию) юрты дошкольники узнают, что обязательным атрибутом ее является очаг, на котором готовят пищу, который устанавливали в центре юрты. Дети ознакомились с устройством и убранством юрты, а также с войлочными изделиями, украшающими юрту: тускиизы, текеметы, сырмаки. Дети знают и называют казахскую национальную одежду (камзол, такия, саукеле, -женские головные уборы, калпак - мужская шляпа, шапан – халатом). Родители помогают расширять мини – музей, своими руками мастерят кукол в казахских национальных одеждах, верблюжонка Бота, сшили торсык и сырмак из фетра.

Очень рады ребята заниматься изобразительной деятельностью: лепят кесе, рисуют табак и камзол, создают тускииз, украшая орнаментами «Тюльпан», «Ботагөз» или «Крылья птицы».

Осуществлялась работа с педагогами в дистанционном формате через Zoom, WhatsApp: мастер-класс «Использование казахских народных сказок в процессе ознакомления детей с культурой родного края», семинар «Сказка как источник творчества детей» и др.

С родителями проводились круглый стол «Методология использования сказки в развитии личности ребенка», посиделки с семьями воспитанников «Любимые сказки моей семьи», с целью сотрудничества и взаимодействия семьи и детского сада.

Таким образом, сказки способствуют формированию у детей нравственных мотивов культурного поведения, которыми они в дальнейшем руководствуются в своих поступках. Духовно – нравственное воспитание детей через сказку неоспоримо, ведь она несёт огромный запас знаний прежних поколений и воспитание новых поколений, любящих свою Родину.

Литература:

1. «Закон Республики Казахстан» «Об образовании» с изменениями и дополнениями по состоянию на 01.01.2022г.
2. «Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения», Астана, 2020
3. Микляева Н. В., «Нравственно – патриотическое и духовное воспитание дошкольников», ТЦ Сфера, 2013

Даримбаева Г. И.

Шет ауданы, «Абай атындағы ЖББМ «Балауса»» шағын орталығы КММ

«ПЕДОГОГ ҚҰЗЫРЕТІ: МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ШАРТЫ» МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ

Бала құқығы туралы конвенцияда бала қоғамда өздігінше өмір сүруге толық дайын болуға және Біріккен Ұлттар Ұйымының Жарғысында жария етілген идеялардың, әсіресе, бейбітшілік, қадір-қасиет, төзімділік, еркіндік, теңдік және ынтымақтастық рухында тәрбиеленуге тиіс,-деп айтқандай ерекше бала басқа да балалар секілді тең құқылы білім алуға тәрбиеге, дамуға, ортада өсуге құқылы.

Ерекше білім беру қажеттілігі қазіргі таңда ең маңызды мәселе. Осы ретте біздің қоғам ерекше балаларды қабылдауға, оларға толыққанды басқа балалармен қатар білім беруге, жағдай жасауға қаншалықты дайын деген сұрақ туындайды. Менің ойымша толық дайын емес. Бірақ дайындық жоқ деп қарап отыруға тағы болмайды. Әр білім ордасына

келген баланы қандай жағдай болмасын ортаға қабылдау, тәрбиелеу, басқа балалармен тең дәрежеде білім беру қажет, тіпті міндет десем болады.

Бұны қазіргі уақытта тәуелсіз мемлекетіміз де қолға алып, біраз шаруалар атқарып жатыр. Инклюзивті білім беру бағдарламасы нәтижесі бойынша 2020 жылы инклюзивті білім беруге жағдай жасау 70% ұлғайту керек делінген. Осы ретте туындайтын бірнеше мәселе бар. Мысалы дефектолог-логопед мамандарының тапшылығы, материалдық базаның ерекше балаға жағдай жасайтындай болмауы бәрі-бәрі кедергі. Сонда да бала ол дара тұлға, оның да құқығы бар деп білсек, ерекше баланы қандай жағдай болсын қоғам, орта қабылдау керек, бала шеттеп сыртта қалмау керек.

Білім ордасы кішкентай кезінен балабақшадан бастап тең қабылдаса, оған да басқа балаларға қарағандай қатар қараса әрі қарай баланың өсу барысында қоғамға сіңуіне жеңілдік болар еді. Бала өскен сайын барған ортасына үйреніп, сіңіп өзін еркін сезінсе, басқа балалар да солай еркін, тең қабылдайды. Сонымен қатар білім алушы баланы мұғалімдер қоғамдық жұмыстарға тартып, басқа балалармен қатар еңбекке баулыса, бейімділігін анықтап, ғылыми жұмыстарға баулыса, шамасы келетіндей тапсырмалар берсіп отырса, ол баланы ортадан, қатарынан шеттеп қалмау жолдарын қарастырып отыру мұғалім міндеті. Сонда баланың өз мүмкіндіктеріне сенімі артып, әлі де өзінің қоғамға қажеттілігін түсінеді. Тағы бір айта кететін жай педогог тек баламен ғана жұмыспен шектелмей оның ата-анасымен үнемі тығыз қарым-қатынаста болуы шарт. Ерекше баланы тәрбиелеп отырған ата-анаға психологиялық-педогогикалық көмек беріп, баласының күнделікті білімі, жасаған еңбегі жайлы, жалпы қатарластарымен қарым-қатынасы жайлы мағлұмат беріп, кеңесін айтып, қадағалап отырса.

Педогогтың бір күндік, апталық жоспары айқындалып шығар еді. Сонда сол жоспар бойынша жұмыс істеу жеңілдік болар еді педогогке де ата-анаға да. Жалпы ерекше бала күнделікті қадағалауды талап етеді. Ол міндетті тек маманға не мектеп психологына ғана жүктеп қоймай, барлық сабақ беретін мұғалімдер түгелдей жауапты болу қажет. Ерекше баланың ата-анасы белсенді болса педогогке, логопедке де жұмыс жасау жеңілірек болар еді. Сондықтан балам кемтар деп қарап отырмай, белсенді болу, бар жағдайды жасау ең бірінші ата-ананың міндеті болса, соған бағыт беру әрине маманның міндеті. Ал, ерекше баламен дос болып, арласып, тең қабылдау арқылы біз басқа балалардың бойына адмгершілікке, ізгілікке, қайырымдылыққа тәрбиелейміз.

Тағы бір айта кететін жай тек маманға ған қарап отырмай, әр тәрбиеші, мұғалімге де қосымша ерекше баланы қабылдай алатындай, тәрбиелей алатындай, білім бере алатындай болу үшін арнайы курстарға баруды міндеттесе құба-құп болар еді. Сонда әр тәрбиеші, мұғалім алдына келген ерекше баланы маман жоқтығына қарамай аспай-саспай бірінші күннен бастап қалай қабылдауға психологиялық тұрғыда дайын болады, -деп ойлаймын. Сонымен бірге баланың ата-анасына дұрыс кеңес беру арқылы баланың тұлға ретінде қалыптасуына, қоғамда алғашқы қадам жасуына жәрдем болар еді. Дамуында аутқуы бар бала дүниеге келгеннен кейін оның тәрбиесіне барлығы жауапты. Өйткені мұндай бала өзімен бірге біршама қиындықтарды да алып келеді. Ал осы қиындықтарға төтеп беру үшін ата-анамен қатар басқа да мамандар, оның ішінде логопед, дефектолог, психолог, және тіпті алғашты тәрбиешісі де көмектесу керек.

Мысал ретінде айта кетер болсам біздің екінші кіші топта 3 жастағы Айқын деген бала туа біткен диагнозы қойылды. Баланың дамуы өз жасындағы балалармен салыстырғанда өте баяу. Тілі де әлі шыққан жоқ. Бала тек екі жастан асқанда ғана жүре бастады. Қимылы шалт, өте ызакор. Бірінші келген кезде баламен қарым-қатынас орнату тәрбиешілерге өте қиынға түсті. Өйткені бала не сөйлемейді, не айтқанды тындамайды. Бірақ дұрыс көзқарастың, көңіл бөлудің, жұмыс жасаудың арқасында бала ортаға тез бейімделіп, қазір күнделікті іс-әрекеттерді орындауға тырысып, апайлардың да сөзін түсініп, тындайды. Балаға жеңілдетілген дамытушы тапсырмаларды жеке беріп, орындап шығуы үшін үнемі қадағалауды талап еттім. Мысалы жеке сөздерді екі үш, төрт әріптен тұратын сөздерді балмен үнемі қайталап және кешегі жаттаған сөзін күнделікті қайталап отыруды дағдыға айналдырдық. Сонымен бірге күнделікті ойнау үшін бір ғана ойыншыққа көңілін аудартуға тырыстық. Топта бір көзі жоқ аю ойыншығы бар тұғын. Соны Айқын бір көзі бар аю қайда

деп,балалармен бірігіп іздеуді ұсындық.Соның арқасында белгісі арқылы балада затты тану дағдысы қалыптасты.

Бала белгілі бір затты пішініне,ерекшелігіне қарай айыра білуді үйренді.Басқа балалармен бірігіп ойнауды,жұмыс жасауға дағдыланды. Тағы бір айта кететін жай топта М.Монтессоридің ойындар мен жаттығулардың үлгісі бойынша вариатив сабағы аптасына бір рет өтеді.Бұл сабақтың тапсырмалары баланың ой өрісінің дамуына,қызығушылығына,зейінне көп көмегі тиеді.

Бұл әдістің мақсаты-балалардың мінезін,қабілетін қалыптастыру.Бала көбіне өздігімен жұмыс жасауға дағдыланады.Тек тәрбиеші бағыт беріп,түсіндіріп отырса жеткілікті.Монтессори ойын тапсырмаларының ішіндегі. Күлше қызға көмектесейік,түрлі-түсті тақтайшалар,сиқырлы қап,құпия мұнара секілді ойындары арқылы балалардың қолы және білезік жұмыстарына яғный ұсақ қол маторикасын дамытуға жақсы әсерін тигізеді. Бала әртүрлі ойын тапсырмаларды орындай отырып бір жағынан ойын ойнаса,бір жағынан. көру,сипау,сезіну секілді мүшелері дамиды.Мына суреттерде «Күлше қызға көмектесейік»атты сабақтың көріністері.Балалар тапсырмаларды қызығушылықпен орындап,ал Айқын болса қатарынан қалмай мысықтарға тамақ беріп,оқу іс әрекетіне үлесін қосты.

Жаңалыққа толы бүгінгі заман талабынан қалып қоймау үшін үнемі жаңашылдыққа үйреніп,бірі шапшан, бірі баяу,бір зейіні төмен баланың ойынан шығатын,тілін түсінетін тәрбиеші,педагог болу үшін үнемі дамып,оқып,іздену қажет.Ал,ерекше білімді қажет ететін балының жүрегіне жол табу ол тіпті екі есе білім мен қажырлықты талап етеді.

Ал,ерекше білім беру қажет пе десеңіз.Міндетті түрде қажет деп айтуға болады.Сонымен қорыта айтқанда әрбір мүмкіндігі шектеулі бала болып дүниеге келген адам бұл өмірді,тағдырды таңдап алған жоқ,әрине ол осы ерекшелікті қалаған да жоқ.Дей тұра ол осы мемлекеттің тең құқылы азаматы.Ал, әрбір азамат-ұлттық құндылығымыз,әр бала дара тұлға,келешегіміз.

Әдебиет:

- 1.Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педогогикалық түзету арқылы қолдау туралы Қазақстан Республикасының Заңы 2002 ж
2. Ахмадалиева,Д.У.Мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмысты ұйымдастыру// Әлеументтік педагог -2010

Денисенко Т.А., Петрова С.А.
КГКП ясли-сад «Нәзік», город Караганда

РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У ДОШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗПРОЕКТ «ЖАС ОҚЫРМАН»

Книга – это самый великий наставник с самого детства всего человечества. Начнём с того, что книга учит, предоставляя нам возможность задумываться на разные темы. Сейчас в современном мире выпускают очень огромное количество разных книг, начиная от красочных книжек – малышек, сказок, рассказов и т. д. до развивающих, познавательных энциклопедий. Дети самостоятельно могут выбрать книгу, которая будет им интересна. Чем больше детей мы заинтересуем чтением книг, тем больше культурных, образованных и начитанных людей получим в будущем! Рано люди осознали силу слова, его способность

воздействовать на окружающих. Слово было с самого начала средством закрепления в памяти и передачи знаний и опыта людей, и в то же время оно было чем – то таинственным.

Давайте подумаем, для чего надо приучать детей к книгам, прививать любовь к ним? Ведь мы понимаем, что ребёнок, который много читает, имеет наибольший запас знаний, у него на много лучше развита речь, чем у детей, которые не читают. Для этого родителям нужно как можно больше рассматривать, читать и увлекать своих детей интересной литературой с самого младшего возраста. И тогда, в дальнейшем, дети будут иметь большой словарный запас.

Ребёнок размышляет, думает, ему интересно всё пока он растёт. Поэтому родителям, и педагогам надо заинтересовать дошкольника, чтобы он больше интересовался полезной литературой, чем телефоном или компьютером. По – моему мнению, читая книгу ты погружаешься в сюжет, вот так мы должны донести до малыша, ту увлекательную историю, чтобы он вместе с вами мог выразить свои эмоции, которые ему даны.

Да, сейчас дети стали очень мало интересоваться книжными изданиями. И это говорит о том, что мы, взрослые сами упускаем момент, когда необходимо развивать желание ребёнка к чтению, пробуждать в нём любовь и интерес к этим знаниям.

Именно любовь к чтению позволяет развивать у ребёнка осознанный взгляд на жизнь, оказывает влияние на формирование личности, формирует социальные и эстетические нормы культуры поведения. С помощью книги дошкольник развивает воображение, учится, как следует вести себя в различных жизненных ситуациях. Формируя читательский интерес, у ребёнка появляется источник развития, из которого он может получать вдохновение.

Не малую роль играет здоровье, а то есть зрение. Компьютерная техника влияет на глаза детей. В отличие от книги! А вот книжное издательство способствует улучшению сна. Будет лучше, если родители вместо того, чтобы давать гаджеты детям, будут больше читать им. Если мы родители подтолкнём своих детей на правильный путь, тогда и наше поколение будет очень грамотными личностями.

Дети дошкольного возраста способны достаточно хорошо воспринимать художественное произведение в том случае, когда рассказ им интересен, вызывает эмоции, которые становятся им близки, даже если содержание не имеет отношения к личному опыту ребёнка. Кроме интересных сведений занимательных тестов наши книги должны содержать загадки, которые так хочется разгадывать, либо просто рассматривать, любоваться живописными картинками.

Вместе с тем работа воображения должна быть обусловлена сформированными у детей представлениями и элементарными понятиями.

В группе проводится работа по проекту «Жас оқырман» и есть книжный уголок.

Книжный уголок – это особая зона в групповой комнате, где ребёнок дошкольного возраста может самостоятельно выбрать литературное произведение. В уголке книги ребёнок дошкольного возраста учиться культуре общения с книгой. Книжный уголок необходимо расположить вдали от игровой зоны в группе, так как игровая деятельность может отвлечь от общения с книгой любимого автора. Уголок книг нужно расположить около окна, а в вечернее время суток – продумать искусственное освещение. Уголок для книг должен привлекать внимание ребёнка дошкольного возраста. В книжном уголке ребёнку дошкольного возраста должно быть уютно и комфортно. Литературные издания книжного уголка должны соответствовать возрастным особенностям детей дошкольного возраста. Дети должны иметь возможность рассматривать разные виды книг, оформление, иллюстрации. Ребёнку постоянно надо тренировать свою память, внимание наблюдательность, поэтому именно книга может ему в этом помочь.

Большая работа проводится и с родителями по воспитанию у детей любознательности и интереса к книге. Это, прежде всего, рекомендации, что и как читать, какую литературу. Предложение посещать книжные магазины, ярмарки детских книг, по возможности записаться в библиотеку. В папках – передвижках предлагаем информацию, как воспитывать бережное отношение к книге, приучать детей следить за порядком на своих книжных полках. Проводимая в системе работа даёт ощутимые результаты. Дети, в большинстве, знают и выполняют правила обращения с книгой. Мы надеемся, что интерес к

книге будет расти. Ведь научить понимать и любить книгу – значит научить мыслить и чувствовать.

Развитие современного мира не стоит на месте. Вокруг нас есть много источников информации – это и телевидение, и интернет, и радио. Но не стоит забывать первоначальный источник знаний – книгу. Ведь сколько замечательных, писателей, которые пишут детские книги. А именно: А. Барто., Маршак., В. Степанов., К. Чуковский., Левин В., Лев Толстой., Рыбаков А. и многие другие. На этих замечательных сказках выросло не одно поколение, было бы хорошо, чтобы наши дети больше увлекались нашими добрыми сказками, а не те, что сейчас показывают в нашем современном мире. Именно от нас зависит то, насколько грамотным интеллектуальным и начитанным будет будущее поколение. Как писал великий А. С. Пушкин «Уважение к минувшему – вот черта, отличающая образованность от дикости»

То каким ты станешь, зависит конечно же от тебя самого, от твоих родителей и от твоего круга общения. Все дети разные, у каждого свой индивидуальный мир, по – своему уникальный, что присуще не всем детям.

Литература:

1. Адлер А. Воспитание и проблемные дети. Родители и дети: хрестоматия, под ред. Д. Я. Райгородского. Издательский Дом БАХРАХ - М, 2015 – С. 106 – 121. Алиева Н.З., Котлярова В.В. Образование в XXI веке: аксиологический аспект. – Шахты: ГОУ ВПО «ЮРГУЭС», 2017 – 223 с.
2. Котлярова В. В. Ценности: традиции и аксиологическая парадигма современности: монография. – Шахты: ГОУ ВПО «ЮРГУЭС», 2009 – 96 с. Котлярова В. В. Парадигмы аксиологии: монография. – Ростов –на – Дону: Изд – во СКНЦ ВШЮФУ, 2019. – 226 с.

ДжакуповаҮ.С.

Балқаш қаласы, «Бөбек» бөбекжайы КМҚК

«ОРИГАМИ» ТЕХНИКАСЫН ҚОЛДАНУ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАНЫҢ ПСИХОФИЗИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН АНЫҚТАУ

Егеменді еліміздің болашағы жас жеткіншектердің білім дәрежесінің тереңдігімен өлшенеді. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартында мектепке дейінгі ұйымда балалардың тіршілік әрекетін ұйымдастыру – балалардың жас ерекшеліктерін ескеріп, олардың физикалық, адамгершілік және зияткерлік дамуы үшін уақытты үйлесімді бөлу және қолайлы жағдайларды жасау керектігі айқындалған. Балабақшадан бастап балаларға білімнің қыры мен сырын жетік таныту, қабілеттерін шыңдау адамгершілік қасиеттерін дарытып, толыққанды етіп тәрбиелеу – біздің міндетіміз болмақ.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысымен бекітілген «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделінің» мақсаты - дені сау, дербес, білуге құмар, көпшіл, сыни тұрғыдан ойлайтын балаларды қалыптастыру мен әлеуметтендіруге бағытталған тәрбиелеу мен оқыту жүйесін өзгерту арқылы мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамытудың бағыттары мен қағидаттарын айқындау болып табылады.

Мектепке дейінгі жастағы балалардың қиялын шыңдаудың, сөйлеуін дамытудың, шығармашылық қабілеттерін, креативтілікті, сыни ойлауды және командада жұмыс істей білуді дамытудың маңызы зор. Балалардың шығармашылық қабілеті бала кезінен басталады. Балалардың психикасында жаңа бірегей және жеке нәрсе жасау қажеттілігі пайда болады. Балалардың бойында өзіндік даму принциптері бар екені туралы сананы қалыптастырудың маңызы зор.

Осы орайда бөбекжай баланың шығармашылық қабілетін дамытудың тиімді әдіс-тәсілін іздеудеміз. Бұл әдіс балаларға өте ұнайды, әрі жұмыс жасауға да өте ыңғайлы және

заманауи талаптарға сай, баланың қиялын, ойлауын, сөздік қорын және т.б. қабілеттерін ашып баланы дамытуға көмектеседі.

Балалардың саусақ бұлшықеттерінің дұрыс жетілуіне қызықты да ұтымды әдіс «Ғажайып оригами» вариативтік компоненті әзірленді. «Ғажайып оригами» технологиясы баланың жүйке жүйесін тыныштандырады және тілін, ойлау қабілетін дамытады. Бұл технология балалардың қызығушылықтарын оятты. Баланың аса қызығушылықпен және еркін еңбек етуіне жағдай жасау керек.

Бағдарламамның басты мазмұны - баланың қайталанбас жеке тұлға екеніне көз жеткізу. Бағдарлама 5-6 жастағы балаларға арналған. Бағдарлама үйірме түрінде аптасына 1 рет жүргізіледі. Барлығы -36 сағат.

Мақсаты: Ізденістік, зерттеушілік қабілеттерін қалыптастыру негізінде балалардың психофизиологиялық ерекшеліктерін анықтау.

Міндеттері:

1. Баланың психологиялық дамуын қадағалау.
2. Бастаған ісін аяқтап шығуда табандылық танытуын қадағалау.
3. Еңбек етудің қажеттілігін ұғындыру.
4. Сыртқы ортаның әсерін сезіне білуге үйрету.
5. Сезім, қабылдау, түйсік, ес, ойлау, сөйлеу, көңіл-күй (эмоция) іспетті функциялардың физиологиялық негіздерін басқаруға үйрету.
6. Ой - өрісін дамытып, қызығушылығын арттыру.
7. Ұқыптылық пен шыдамдылыққа және бастаған ісін соңына дейін жеткізе білуге тәрбиелеу.

Елбасымыздың «Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясында мектеп жасына дейінгі рухани адамгершілік және патриоттық тәрбиенің негізі ретінде дені сау, сауатты, білімді ұрпақ тәрбиелеу біздің міндетіміз болып табылмақ. Әрине қазіргі заманға сай ғылыми және технологиялық процестердің дамуы, гаджеттерді пайдалану, акпараттардың көбеюі біздің балаларымызға әсер етті. Қазіргі таңда өркенниеттің дамуымен адам өмір сүру жағдайы біршама жеңілдеді деуге болады. Алайда, бұл жеңілдіктердің де әкеліп жатқан зияндарын да байқаудамыз: балаларда көбірек шаршау, қажу, стресс, депрессия, реніш сияқты күйлер көп байқалуда. Ал, бала болса болмысынан әлсіз, тіптен бұл жағдайда көбірек шалдығады. Сонымен қатар, бала мектепке барар кезде үлкен салмақ оның көздері мен саусақтарына түседі. Саусақ бұлшықеттерінің дұрыс жетілмеуі, баланың мектепте жақсы оқуына кедергі жасайды. Қолдың қимылының жазу жазуда маңызы зор. Егер саусақтарының қимылы баяу болса, онда баланың қимылы нашарлайды. Баланың жазуына қиындық туындап, басқалардан қалып қояды. Балалардың әрқайсысын бақылай келе, кейбір балалардың саусақ бұлшықеттерінің әлі де әлсіз екенін байқалды.

Балалардың саусақ бұлшықеттерінің дұрыс жетілуіне қызықты да ұтымды әдіс «Ғажайып оригами» технологиясы болып табылады. «Оригами» технологиясымен айналысу баланың дамуына жақсы әсер етеді. Көркемөнепаздық талғамдарын және шығармашылық елестету қабілеттерін, ой-қиялдары дамиды. Ойын жағдайларын құруға, балалардың коммуникативті қабілеттерін кеңейеді. Кеңістікті елестетуі дамып, жасалатын бұйымның сұлбасы мен сызбасын көруді үйренеді.

Вариативтік бағдарлама іске асыру барысы:

I кезең. Бұл кезеңде балалар «оригамидің» шығу тарихымен, түрлерімен танысты.

II кезеңде қарапайым пішіндерді бүктеу барысында балалар шаршы, үшбұрыш, бұрыш, қабырға, көлденең диагональ сияқты геометриялық ұғымдармен танысады.

III кезеңде: балалар жасаған қолөнерді ойын әрекетінде, мерекелер кезінде топ бөлмесін безендіруге пайдаланып, өзара бір-біріне, достарына сыйлықтар жасап береді.

«Оригами» техникасымен жұмыс істеу барысында мен мынандай әдіс-тәсілдерді қолдандым:

Көрнекілік (үлгілерді карау, тақырып бойынша иллюстрациялар, бақылау)

Ауызша (әңгімелеу, көркем сөзді қолдану, көркем әдебиет оқу, жұмыс барысында бақылау)

Практикалық (балалармен бірлескен және жеке жұмыс, дидактикалық ойындар)

алалармен «оригами» технологиясында жұмыс істеумен қатар, жақсы нәтижеге жету үшін ата – аналармен кері байланыс орнату мақсатында, келесі жұмыс түрлері жүргізілді. «Үйде баламен уақытты қалай тиімді әрі пайдалы өткізуге болады», «Біз шеберміз» тақырыбында кеңестер әзірленіп, таратылды. Жеке консультациялар берілді.

Сөз соңында, аталған технологияны қолдану арқылы жүргізген вариативтік компоненті қандай нәтиже берді:

1. «Оригами» технологиясын қолдану нәтижесінде балалар қағазбен жұмыс істеудің: «бүктеу», «кесу», «жапсыру» әдістерін үйренді.
2. Балалар ауызша нұсқауларды орындап қана қоймай, модульдеудің схемаларын өз бетінше түсінуді үйренді.
3. Қолдың ұсақ моторикасын дамыту нәтижесінде балалардың графикалық дағдылары сенімдірек және сапалы болуда.
4. Ата - аналар оқу үрдісінің белсенді қатысушылары болып табылады және олар үшін оригами өнері балалардың дамуындағы маңызды орын алады.

Қазіргі таңда «Оригами» балалардың дамуына оң әсерін беретінін байқай отырып, оригами технологиясын кешенді түрде қолдану жұмыстарын әрі қарай да жалғастыру қажет деп есептеймін.

Әдебиет:

1. «Қазақстан Республикасы Үкіметінің бекітілген «Мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуды дамыту моделі» 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысы.
2. «Сиқырлы қағаз» Н.Н.Чернова 2005ж.
3. «Балаларға арналған оригами» И.В.Коротеев М.Білім 1996ж.
4. «Оригами және сөйлеуді дамыту» Т.И.Тарабарина Даму академиясының баспасы 1995ж.

Джуманбаева Б.К.Сулейменова А. А.
Балқаш қаласы, «Бөбек» бөбекжайы КМҚК

«ӘЖЕМНІҢ ЕРТЕГІСІ» ОБЛЫСТЫҚ ӘЛЕУМЕТТІК – ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ЖОБАСЫ АЯСЫНДА «ЕРТЕГІЛЕР ӘЛЕМІ» ВАРИАТИВТІК КОМПОНЕНТІН ІСКЕ АСЫРУ

Мектепке дейінгі білім беру үрдісі заманауи қоғамның талаптарына сай даму үстінде. Жаһандану уақытының басты мақсаты адамның қоғамдағы белсенділігі болғандықтан балаға, оның ішінде мектеп жасына дейінгі бүлдіршіндерге әлеуметтік – педагогикалық қолдау көрсету қажеттілігі туындайды.

Сол мақсатқа қол жеткізу үшін оның ішінде тәлім беру ордасы болғандықтан қозғалыс үдерісін іске қостық. Соның бір жолы ретінде «Ертегілер әлемі» вариативтік компонентін іске асыру деп таныдық.

Атында тұрғандай, вариативтік компоненттің мазмұны мектеп жасына дейінгі баланың ертегілер арқылы жан – жақты дамуына, шығармашылық потенциалын арттыруға көзделген. Себебі, ертегі әр заманда адамдардың арасындағы жағымды әлеуметтік қарым – қатынасты, мінез – құлықты қалыптастыратын, жақсы мен жаманды ажырататын, қиял –

ғажайып әлеміне енгіздіретін әдеби көмекші құрал. Сонымен қатар, ертегі баланың қабілеттерін дамытатын кеңінен таралған педагогикалық материал.

Вариативтік компонент мектеп жасына дейінгі ортаңғы топ балаларына арнайы әзірленген. Аптасына бір рет өтеді.

Негізгі мақсаты: Ертегілер арқылы баланың бойында ауыз екі сөйлеу, танымдық, шығармашылық қабілеттерін дамыту.

Вариативтік компонентті іске асыру кезеңдері:

1. Кіріспе кезеңі:

Ертегілердің пайда болу тарихымен, түрлерімен, әрбір халықтың ұлттық фольклорымен таныстыру.

2. Танысу кезеңінде:

ертегі кейіпкерлерімен танысады, оларға мінездеме беруді, әрекеттерін бағалауды үйренеді.

3.Тәжірибелік кезеңі:

Ертегілерді қуыршақ, саусақ, көлеңке театрларында сомдауды үйренеді. Сонымен қатар, педагог пен ата – аналардың көмегімен әр түрлі бұйымдардан театрларды әзірлеуді үйренеді.

4.

Қорытынды кезеңі:

Балалар ертегі түрлерін ажыратады. Актерлік шеберлектерін көрсетіп ертегілерді сахналайды.

2020 жылдан бастап біздің бөбекжай «Әжемнің ертегісі» атты облыстық әлеуметтік – педагогикалық жобасына енді. Жоба мен вариативтік компоненттің мазмұндары ұқсас болғандықтан болар іске асыру қызықты әрі қарқынды түрде жүре бастады.

Жобаны іске асыру барысында топ тәрбиеленушілерімен, ата - аналармен келесі іс – шаралар ұйымдастырылды:

* «Балама ертегі оқимын» қашықтықтан өткізілген науқан: ата – аналар балаларына оқитын ертегілерден үзіндісін оқып берді.

«Әжемнің ертегісі» сюжеттік қойылым

* «Ертегіде қонақта» квест – ойыны

Сонымен қатар, жоба барысында мектепалды топтарының тәрбиеленушілері ортаңғы топ балаларына өздері дыбыстаған ертегілерді тамашалауға шақырды. Басқа да жүргізілген іс – шаралар бөбекжайдың инстаграм парақшасына жүктелген.

Аталмыш шараларды ұйымдастырудан алған нәтижеміз мынадай:

1. Балалар ертегілерді және ертегі кейіпкерлерін ажырата алады.
2. Ата – аналар тарапынан белсенділік артып, күнделікті оқыған ертегілерімен бөлісіп отырады.
3. Ұйымдастырылған оқу қызметтерінде балалардың қызығушылығы артты.
4. Бөбекжайға позитивті көңіл – күймен келеді.
5. Балалардың сөздік қорлары байыды, танымдық, шығармашылық қабілеттері артты.

Сөз соңында айтарымыз, баланың болашақта өз орнын табуы үшін қазіргі уақыттан бастап шығармашылық потенциалын дамыту қажет. Себебі, шығармашыл тұлға өзінің ойын жеткізе алатын, көздеген мақсатын біле алатын қоғамды ілгері қозғайтын маман иесі бола алады. Ол үшін тәлім мен тәрбиенің іргетасы мықты болуы тиіс.

Әдебиет:

1. Болашаққа бағдар – «Рухани жаңғыру» бағдарламасы. Астана, 2017 ж.
2. «Әжемнің ертегісі» облыстық әлеуметтік – педагогикалық жобасы, Қарағанды, 2020 ж.
3. Ғаламтор желісі.

Довбиш И.В.

Мини-центр при КГУ «Опорная школа (ресурсный центр) № 26»,
Осакаровского района

ПРОФЕССИЯ ПЕДАГОГ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ.

«Чтобы не превратить ребёнка в хранилище знаний, кладовую истин, правил и формул, надо учить его думать. Сама природа детского сознания и детской памяти требует, чтобы перед малышом ни на минуту не закрывался яркий окружающий мир с его закономерностями»
/В.А. Сухомлинский/

Мы живём с вами в современном мире и на новом этапе развития общества система образования претерпевает существенные изменения. Профессия воспитателя, так же, как и учителя, одна из главных профессий в мире.

Профессиональный воспитатель – это человек, который большую часть своей жизни отдаёт воспитанию и обучению детей. Именно воспитатель и учитель являются основными фигурами при реализации на практике основных нововведений. Поэтому для успешного введения в практику инновационных идей они должны обладать необходимым уровнем знаний, профессиональной компетентностью, эрудированностью и профессионализмом.

Сегодня нашим государством поставлена задача – подготовить совершенно новое поколение: активное, любознательное, умеющее думать и реализовывать свои идеи в жизнь.

К личности будущего воспитателя предъявляется ряд самых серьезных требований. Он должен владеть разнообразными формами и методами обучения; осваивать, разрабатывать, применять современные технологии; владеть компьютерной грамотностью; использовать специальные подходы для отдельных категорий учащихся (например, детей с ОВЗ). Помимо всего этого воспитатель обязан соблюдать правовые, нравственные и этические нормы.

Воспитатель должен постоянно заниматься самообразованием, читать книги, публикации или просматривать специальные фильмы с целью повысить свои профессиональные навыки. Так же посещать специальные курсы повышения

квалификации, где информацию будет узнавать в процессе общения с тренерами. Огромное значение для развития профессиональных качеств воспитателя помогает участие в конкурсах республиканского значения, международных олимпиадах и конференциях.

Вся работа в детском саду сейчас должна строиться по-другому, не так, как раньше. Воспитатель должен относиться к ребёнку, как к личности, разговаривать с ребёнком, как со взрослым. Он должен находиться с ребёнком рядом и общаться с ним на равных. Воспитатель не должен навязывать своё мнение, а наоборот помочь ребёнку высказать свою точку зрения и с помощью наводящих вопросов сделать вывод. В Инструктивно-методическом письме на 2021-2022 у.г. говорится: «педагогам необходимо изменить подходы: рекомендуется не учить детей, а создать условия для самостоятельного принятия решения, дать возможность детям подумать, исследовать, считывать сигналы и ориентироваться в них» [1 с. 17]

Углублённое изучение особенностей дошкольного детства привело учёных к выводу, что на каждом возрастном этапе складывается как бы определённый «этаж», занимающий своё место в структуре целостной личности. На этом «этаже» формируются психические свойства и способности, необходимые не только для перехода к следующему этапу, но и для всей будущей жизни, имеющие непреходящее значение.

На этапе дошкольного детства особое значение имеет развитие образных форм познания окружающего мира – восприятия, образного мышления, воображения. Всем известно, как яркие и неповторимы бывают впечатления, полученные в детстве. Это очень нужно людям, потому что такое умение – необходимая составная всякого творчества. Поэтому, нельзя упускать возможности расширить, углубить способность к образному познанию, для развития которой дошкольный возраст создаёт особо благоприятные условия.

Чтобы вырастить творческую, заинтересованную в жизни личность воспитателю необходимо внимательно продумывать каждое занятие. Занятие должно быть разнообразным имеющим множество вариантов, чтобы оно протекало живо и непосредственно, чтобы педагог создавал ситуации, требующие от детей поиска новых решений. Как говорил С. Михалков: «Воспитывать наших детей, людей будущего, - это и значит строить завтрашний день». [2 с.7] А, какой он будет завтрашний день, это зависит от нас с вами.

Хочется немного рассказать о работе нашего мини-центра. Наш мини-центр небольшой, всего две группы, соответственно и педагогов у нас немного, но все они творческие люди, глубоко влюблённые в свою профессию. Все они пришли не с улицы, решение стать воспитателем у каждого хорошо обдуманное.

В нашем дружном коллективе приветствуется внедрение в практику работы инновационных идей. Все свои планы, идеи работы мы обсуждаем на заседании МО. Помогаем друг другу советами, как лучше, интереснее и плодотворнее организовать работу в группе, чтобы добиться хороших результатов. У нас уже есть определённый инновационный опыт, пусть не большой, но всё же есть. Мы понимаем, что нам ещё много предстоит сделать и будем продолжать свою инновационную деятельность.

Наш мини-центр участвует в проектах, предлагаемых нам областным УМЦ. Помимо этого, мы разрабатываем и создаём свои проекты, по которым работаем в течении года. Неоднократно у нас в коллективе проводились выставки педагогических идей. Выставка «Сказочные превращения», на которой были показаны атрибуты для сюжетно-ролевых игр сделанные руками педагогов и родителей. Выставка «Умелые ручки», где воспитатели представляли вниманию свои разнообразные лэпбуки. Педагоги делились своими идеями и опытом работы с коллегами.

Неоднократно проводились мастер-классы на которых демонстрировали изготовление сенсорных игр для младших дошкольников, персонажей для кукольного театра (пальчиковый, конусный, куклы бибабо, ростовой, тростевой и др). Наши педагоги постоянно участвуют в Международных олимпиадах, Республиканских конкурсах. Для развития познавательных способностей у детей используют разнообразные наглядные пособия, помогающие детям думать, размышлять, анализировать.

Используемые задачи-шутки, задачи смекалки, геометрические узоры, занимательные кубы помогают сделать занятия по математике в детском саду интересными и увлекательными. Предлагаемые детям вопросы помогают строить логические цепочки, находить правильные ответы. На занятиях по ознакомлению с окружающим миром и на прогулке уделяют внимание опытам и экспериментам, которые дети очень любят и с удовольствием принимают в них участие. Это помогает детям думать, размышлять, анализировать, делать выводы.

В своей работе мы используем работу в группах, целью которой является формирование коммуникативных навыков общения. В рамках данной технологии педагогами ставятся следующие задачи:

- помочь детям научиться общаться в коллективе;
- сделать процесс обучения более интересным для детей;
- помочь развить детскую самостоятельность и творчество;
- развивать умение мыслить последовательно, организованно;
- развивать у детей познавательный интерес;
- воспитывать доброжелательное отношение друг к другу;

В своей работе мы всегда поддерживаем контакт с родителями. Воспитание детей проходит в тесном сотрудничестве педагогов и родителей. Родители наших воспитанников всегда откликаются на наши просьбы, никогда не отказываются в участии в выставках, конкурсах и других мероприятиях. Они с удовольствием участвуют в семинарах-практикумах, в собраниях, проводимых в нестандартной форме, с интересом изучают предлагаемые вниманию консультации, изучают рекомендованную литературу. Даже в такое трудное время, когда наша работа проходила в дистанционном режиме, родители всегда откликались на наши просьбы, и находили время для занятий с детьми, которые мы разрабатывали для них.

Заканчивая свою статью, мы хотим пожелать всем педагогам успехов в их нелёгком труде, пусть в вашей жизни будет много возможностей для реализации ваших идей.

Литература:

1. «Инструктивно -методическое письмо» Об организации воспитательно-образовательного процесса в дошкольных организациях и предшкольных классах Республики Казахстан в 2021-2022 учебном году г.Нур –Султан 2021 года
2. С. Михалков «Все начинается с детства» Издательство «Педагогика» М.1972г.

Досаева А.А.

Приозерск қаласы, «Айналайын» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМНЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК КОЛЛАБОРАЦИЯСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Қазіргі кезеңде мектепке дейінгі білім беру мекемесі білім беру саласында өзіндік мүдделері бар әртүрлі әлеуметтік топтармен өзара әрекеттесуді жүзеге асыратын, жеке және топтық білім беру қажеттіліктерінің өзгеруіне жауап беретін, білім беру қызметтерінің кең спектрін ұсынатын ашық әлеуметтік жүйеге айналуы керек.

Қазіргі заманғы мектепке дейінгі білім беру мекемесі өз қызметін сәтті жүзеге асыра алмайды және әлеуметтік серіктестік деңгейінде қоғаммен кең ынтымақтастықсыз дами алмайды.

Әлеуметтік коллаборация - бұл белгілі бір мүдделері бар әртүрлі субъектілердің өкілдері бірлескен қызметті ұйымдастыратын құрал.

Мектепке дейінгі білім беру сапасын арттырудың бір жолы - қоғаммен берік байланыс орнатуда. Білім берудің басты бағыты ретінде оның сапасы мен байланыс өзектілігін бірінші кезекке қою керек.

Мектепке дейінгі тәрбие процесі мен мәдени-ғылыми орталықтар арасындағы әлеуметтік байланысты дамыту баланың өмірінің алғашқы жылдарынан бастап-ақ оның

жеке басының рухани дамуына және баюына қосымша серпін береді деп санаймыз. Әлеуметтік коллаборация идеясы негізінде ата-аналармен сындарлы қарым-қатынасты жақсартады.

Мектепке дейінгі мекеменің басқа мүдделі тараптармен әлеуметтік коллаборациясы әртүрлі нысандар мен деңгейлерде болуы мүмкін:

- кәсіби қоғамдастықтың әлеуметтік топтары арасындағы білім беру жүйесіндегі коллаборация;
- білім беру ұйымы қызметкерлерінің басқа өкілдерімен коллаборациясы;
- қайырымдылық ұйымдар және демеушілер коллаборациясы.

Біздің балабақша ұжымы қоғаммен байланысын келесі принциптерге негіздейді:

- еріктілік;
- тараптардың теңдігі;
- бір-бірінің мүдделерін құрметтеу;
- заңдар мен басқа да нормативтік құқықтық актілерді сақтау;
- шартты орындау міндеттемесі;
- келісімді бұзғаны үшін жауапкершілік;
- қоғамдық сұраныстарды ескеру;
- балабақша саясатын әлеуметтік қабылдау;
- мекеменің қоғамдағы имиджін сақтау;
- балабақша мен қоғам арасындағы байланысты орнату.

Әлеуметтік коллаборация жағдайында жұмыс істей отырып, біз білім беру және мәдени тәрбие беру ортасын кеңейтуге және де білім беру қызметінің белгілі бір әлеуметтік әсерлерін кең қоғамға әсер етуге мүмкіндік жасаймыз.

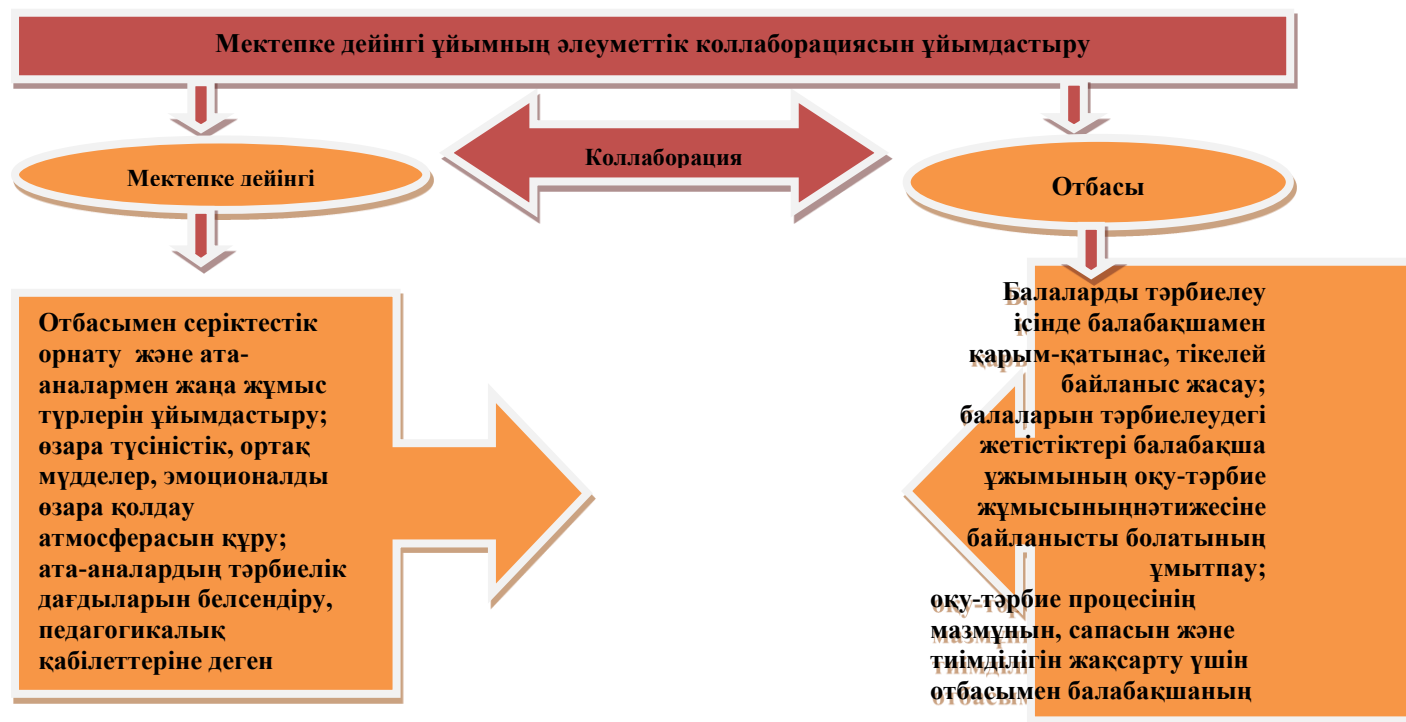
Өзара әрекеттестік пен ынтымақтастықтың субъектісі – бала, оның мүдделері және оған әрбір кәсіби педагогикалық ықпал ету сауаттылығының қауіпсіздігі.

Балабақшаның қоғаммен байланысы келесі бағыттарды қамтиды:

- Мемлекеттік органдармен және жергілікті өзін-өзі басқару органдарымен жұмыс.
- Білім беру, ғылым және мәдениет мекемелерімен өзара әрекеттесу.
- Денсаулық сақтау мекемелерімен өзара әрекеттесу.
- Балабақша тәрбиеленушілерінің отбасыларымен жұмыс.

Ең маңызды және жақын серіктестердің бірі – біздің тәрбиеленушілеріміздің отбасы. «Білім туралы» Заңға сәйкес, балабақша алдында тұрған негізгі міндеттердің бірі баланың жан-жақты дамуын қамтамасыз ету үшін отбасымен өзара әрекеттесу болып табылады.

Балабақшамызда ата-аналарды бала дамуының біртұтас кеңістігіне тарту мәселесі:

Ата-аналармен жүргізілетін жұмыс түрлерін қалай ұйымдастыруға болады?

Ол үшін біз ата-аналармен жақынырақ танысып, отбасының әлеуметтік жағдайын, отбасы мүшелерінің бала тәрбиелеудегі ролін анықтау үшін, ата-аналардың ұсыныс-пікірлерін, ойын бөлісу мақсатында сауалнамалар алуымызға болады. Сонымен бірге, жыл бойы жүргізілетін жұмыс түрлерін ата-аналармен бірлесе отырып жасаған тиімді. Себебі, ата-аналар заман талабына сай өзекті мәселелерді, отбасы тәрбиесіне байланысты тақырыптарды өздері ұсына алады. Жыл сайын қыркүйек айында топ тәрбиешілері балалардың ата-аналары арасында «Отбасының әлеуметтік портреті» тақырыбында сауалнама жүргізеді. Сауалнама нәтижелері бойынша тәрбиеленушілер отбасының әлеуметтік паспорты құрастырылады.

Біздің мектепке дейінгі ұйымның педагогтары ата-аналармен жұмысты дәстүрлі және дәстүрлі емес формалар арқылы жүзеге асырады.

Қазіргі балабақшада жағдай көптен өзгеруде: COVID-19 пандемиясы жағдайында жаңа өмір сүруге және жаңа түрмен жұмыс істеуге мәжбүр болды.

Эпидемиологиялық жағдайға байланысты педагогтер ата-аналармен жұмыс істеудің жаңа ыңғайлы және қауіпсіз түрлерін іздеуге мәжбүр. Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу және оқыту міндеттерін іске асыру мақсатында біз ата-аналармен қашықтықтан жұмыс жүргіземіз. Осы кезеңде ата-аналармен жұмыс істеудің дәстүрлі әдістерін қолдануға мүмкіндік болмағандықтан, біз үйден шықпай-ақ балалармен және олардың ата-аналарымен қарым-қатынас жасау мүмкіндігіне ие болған әлеуметтік желілер мен мессенджерлерді белсенді қолдандық.

Қашықтықтан жұмыс формасы - бұл ата-аналар мен олардың балаларының өзіндік жұмысына мүмкіндік беретін ақпараттық-коммуникациялық технологиялар арқылы педагогпен және ата-аналармен тікелей байланыссыз қашықтықтан жұмыс. Мұндай жұмыстағы негізгі көмекші, әрине, әлеуметтік желілер болды. Онда қатысушылар фото, бейне-аудиоматериалдармен алмаса алады, қызықтыратын сұрақтар қоя алады, ақпаратқа түсініктеме бере алады.

Педагог ата-аналарды жұмыс жоспарларымен тікелей таныстыра алады, белгілі бір тақырыпты өз бетінше зерттеуге сілтемелер ұсына алады, алдағы іс-шаралар туралы хабарлайды. Ата-аналар мен тәрбиешілердің қашықтықтан өзара әрекеттесуінің тағы бір түрі - балабақша сайты. Онда барлық әкімшілік және құқықтық ақпараты (жарғы, қабылдау ережелері, қызметкерлер тізімі, жұмыс кестесі, ағымдағы мәселелер бойынша хабарландырулар, балабақшаның өмірі туралы фото есептер және т.б.) көрсетілген. Сонымен қатар, сайтта ата-аналарға баланың тәрбиесі мен білімі туралы ақпарат бар. Сайттағы жаңартылған ақпарат мамандар мен ата-аналардың өзара әрекеттесуінің ашық кеңістігін құруға көмектеседі.

Ата-аналармен жұмыс істеудің бұл түрі «педагог-ата-ана» жүйесінде сенімді және серіктестік қарым-қатынас орнатуға көмектеседі, отбасының сапалы білім алу мүмкіндігін кеңейтеді деп ойлаймыз. Біздің балабақшада қашықтық форматта ата-аналар жиналыстары өткізілді. Аталған форматта өткізілген жиналыстар ата-аналармен өзара іс-қимыл жасауда үлкен тиімділікке қол жеткізуге, жиналыстардан қанағаттанушылықты арттыруға, сондай-ақ, ата-аналарды бала өміріне белсенді қатысуға мүмкіндік береді. Ватсап мессенджері арқылы ата-аналармен бірлескен чаттар құрылды. Осы чатта педагогтар ата-аналармен шебер-сыныптар, акциялар өткізілді.

Ата-аналармен «Саусақ ойындары», «Балалар аналарына қалай көмектеседі» атты шебер-сыныптар, «Құстарға үйшік жасаймыз!», «Құстарға жем шашайық» акция және т.б. шеберлік сыныптары өткізілді.

Осылайша, біздің балабақшаның ата-аналарымен жұмыстың түрлі формаларын қолдануы оң нәтиже берді: педагогтар мен ата-аналар арасындағы өзара әрекеттесу сипаты өзгерді, ата-аналардың көбісі балабақша жұмысына белсене қатыса бастады және тәрбиешілердің таптырмас көмекшілеріне айналды.

Мектепке дейінгі ұйымның және ата-аналардың коллаборациясы шеңберіндегі бірлескен жұмыстар әрбір мектепке дейінгі ұйымның даму мүмкіндіктерін кеңейтуге және одан әрі өзара іс-қимыл стратегиясын айқындауға мүмкіндік береді. Біздің жұмыс тәжірибеміз басқа білім беру ұйымдарына қызықты және пайдалы болады деп үміттенеміз.

Әдебиет:

1. І.Ж. Ізімғалиева «Ата-анамен жұмысты ұйымдастырудың тиімді формалары»
[http:// www.zkoipk.kz/kz/ss2/896-conf.html](http://www.zkoipk.kz/kz/ss2/896-conf.html)
2. Интербелсенді әдіс-тәсілдерді қолдану арқылы білім беру үрдісінің тиімділігін арттыру
<https://alashainasy.kz/ustazdar>

Досмаганбетова А.А., Юрченко Л. П.
КГКП ясли-сад «Алмагүл», город Караганда

НРАВСТВЕННО-ДУХОВНОЕ ВОСПИТАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ОЗНАКОМЛЕНИЯ С МУЗЫКАЛЬНЫМ НАСЛЕДИЕМ КАЗАХСКОГО НАРОДА

С древнейших времён и до наших дней музыка была и остаётся сильным и ярким средством воспитания подрастающего поколения. Восприимчивость к прекрасному не только обогащает духовный мир ребёнка, вносит радость в его жизнь, воспитывает любовь к семье, природе, родному краю. но и направляет его на добрые поступки. Ребенок не рождается с чувством прекрасного, его надо развивать, воспитывать [1, с.145]. Но для того, чтобы музыкальное произведение глубоко воздействовало на ребенка, надо, чтобы он понимал язык музыки, её особенности. Для этого необходима особая подготовка, которую должны давать детям музыкальные занятия в детском саду.

Формированию основ музыкальной и духовно-нравственной культуры способствует ознакомление детей с музыкальным наследием казахского народа через народные праздники, развлечения, народные игры, занятия с использованием народной педагогики, элементы фольклора. Поэтому, одной из главных задач дошкольного образования является формирование духовности детей.

В современных условиях, когда возрастает роль нравственно-духовного воспитания подрастающего поколения, необходимо знакомить детей уже с дошкольного возраста с музыкальной культурой казахского народа с традициями, обычаями, одеждой, песнями, преданиями, легендами казахского народа. Казахский народ имеет свой язык, сказки, художественное мастерство, быт, украшения. Необходимо давать первоначальные сведения об истории казахской музыки, познакомить с национальными музыкальными инструментами, учить детей узнавать их по характеру звучания и внешнему виду, знакомить с творчеством композиторов-классиков и произведениями современных

композиторов для детей. Дети поют и учатся петь на казахском языке, разучивают танцевальные казахские движения, названия которых сходны с элементами казахского орнамента. Нужно не только владеть материалом, но и умело рассказывать, демонстрировать, изображать то, с чем знакомим детей на музыкальном занятии, учитывая возраст, интеллектуальные возможности, эмоциональное состояние детей.

Для осуществления поставленных целей мы разработали четыре цикла занятий, которые были направлены на формирование прочных знаний детей о казахстанской музыке. Один из самых увлекательных и интересных – цикл «Сиқырлы музыкалық сандық»/«Волшебный музыкальный сундучок», в процессе которого дети познакомились с народными инструментами.

Ознакомление детей с казахскими народными инструментами мы начали с экскурсии в краеведческий музей. В музее дети увидели в «живую» старинные народные инструменты. Эмоциональный и содержательный рассказ экскурсовода послужил зарождению у детей интереса к народной музыке, народным инструментам, желанию узнать о них как можно больше.

Помня народную мудрость, которая гласит: «Держа в руках домбру, человек не способен совершить плохое» [3,с24]., мы разработали цикл занятий, направленных на воспитание у дошкольников нравственно-волевых качеств, чувства прекрасного, интереса и уважения к национальной культуре, любви к нашей Родине - Казахстану.

Цикл занятий начинается с ознакомления с самым древним музыкальным инструментом – кылқобызом. Чтобы дети почувствовали всю значимость этого инструмента, мы пригласили на занятие известного карагандинского музыканта Оспанханова Е.О. Он исполнил на кылқобызе кюй «Аққу» народного композитора Ықыласа. Из рассказа музыканта дети услышали историю происхождения этого инструмента, узнали, почему по своему строению кылқобыз напоминает летящего лебедя. Слушая чарующие звуки древнего инструмента, дети представляли взлёт лебедей, размах и шум их крыльев, то радостные, то встревоженные крики этих дивных птиц. Слушание данного произведения произвело на детей неизгладимое впечатление, которое затем они отразили в своих рассказах, танцах, рисунках и поделках.

На последующих занятиях мы познакомили детей с «братьями» кылқобыза-қобызом и қобызом - прима. Дети самостоятельно смогли найти различия во внешнем виде и звучании этих инструментов: кылқобыз и қобыз имеют волосные струны, қобыз-прима - железные; звуки кылқобыза и қобыза напоминают человеческий голос, как будто печальный звук идёт из сердца, а қобыз-прима звучит звонче, потому что у него четыре железные струны [2,с.16].

Ознакомлению детей с самым распространённым народным инструментом – домброй, было уделено особое внимание. Домбра - является постоянным спутником казахского народа, она делила с ним радость и горе на протяжении всей его истории. Слушая легенду «Ақсақ құлан», дети узнали историю рождения домбры. Знакомство с такими произведениями, как кюи «Сарыарқа», «Адай», «Кішкентай» /Құрманғазы/, «Бұлбұл», «Той бастар»/Дины Нурпеисовой/, «Жұмыр Қылыш», «Қайран Нарын» /Махамбетта/, «Сары Жайлау» /Таттимбета/ и другие способствовали расширению знаний детей о музыкальном наследии казахского народа, развитию интереса к народной музыке. Волшебные звуки домбры пробудили в сердцах детей нежность, доброту, отзывчивость, любовь к родной природе, своему народу. Этому способствовала организация слушания произведений не только в аудио- и видеозаписи, а также слушание произведений в «живом» исполнении.

Для ознакомления детей с кюем «Балбырауын» Құрманғазы была приглашена выпускница музыкального колледжа им. Таттимбета Жунусова Д. Её виртуозное исполнение зажигательного кюя вызвало у детей огромный эмоциональный отклик.

На занятии «Путешествие в страну звуков» дети с радостью узнавали уже знакомые им народные инструменты: шанқобыз, дауылпаз, қоңырау, асатаяк, сырнай, жетіген, данғыра. С удовольствием рассказывали о их происхождении, назначении, особенностях строения, звучания. Постоянная работа на музыкальных занятиях и индивидуальный подход к каждому ребёнку дали положительные результаты: дети легко, увлеченно исполняют на народных шумовых инструментах такие произведения, как «Праздник в колхозе», «Марш»

Е.Брусиловского, «Домбыра сазы» И.Нүсіпбаева, казахские народные мелодии «Айгөлек», «Қамажай».

Особое значение имеет организация музыкальных и музыкально-дидактических игр: «Собери инструменты», «Узнай по звуку», «Музыкальное лото», «Волшебный сандық», «Чудесный мешочек», «Кому что нужно?», «Айгөлек», «Тақия тастамақ», «Музыкальный магазин», «Музыкальная карусель», «Музыкальный волчок».

Систематическое и планомерное ознакомление детей с музыкальным наследием казахского народа, с творчеством композиторов-классиков и произведениями для детей современных композиторов способствовало формированию у детей музыкального слуха, слухового внимания, мышления, памяти, расширению музыкального кругозора. Дети научились различать народные музыкальные инструменты по внешнему виду и звучанию. Слушание разных жанров музыки способствовало формированию умения внимательно слушать музыку, понимать её содержание, определять характер, настроение, динамику звучания. Удалось пробудить у детей активный интерес и любовь к казахской музыке, развить правильное её восприятие. Ознакомление детей с музыкальным наследием казахского народа прежде всего способствовало воспитанию у детей любви и уважения к членам семьи, труду взрослых, к родной природе, дружбы, взаимопомощи, а самое главное воспитанию казахстанского патриотизма.

Каждая встреча с казахской музыкой и народными инструментами удивляет и радует детей, будит их фантазию и воображение, наполняет сердца светлыми чувствами, надолго оставаясь в памяти детей.

Литература:

1. Добровольская Л. В., Тагильцева Н. Г. Идеи казахских философов прошлого в музыкальном воспитании школьников Республики Казахстан // Известия Уральского государственного университета. Сер. 1: Проблемы образования, науки и культуры. 2010. № 1 (71). с. 145.
- 2.. Т.Ткаченко. Приобщаем детей к музыкальной культуре.- М.,Владос, 2009г. с.-16.
3. Инструментальная музыка казахского народа. А.Мухамбетова. - А., 1995. - с. 24

Дубицкая А.В.

КТКП ясли-сад «Ақтілек», город Темиртау

НАУЧНЫЕ ПОДХОДЫ К ИЗУЧЕНИЮ ВЕРБАЛЬНЫХ СРЕДСТВ ОБЩЕНИЯ У БЕЗРЕЧЕВЫХ ДОШКОЛЬНИКОВ В УСЛОВИЯХ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Занимаясь исследованием вопроса о формировании вербальных средств общения у безречевых дошкольников в условиях инклюзивного образования перед нами, встают различные задачи. Например, может ли логопед эффективно запустить речь, если не устранена причина ее отсутствия? Как логопеду диагностировать неговорящего ребёнка? Как взаимодействовать с врачами и специалистами смежных специальностей, чтобы помощь была результативной? Как строить коррекционную работу в зависимости от механизма нарушения?

Решение этих задач направлено на одну единственную цель- уметь выстраивать комплексный маршрут абилитации/ реабилитации и проводить коррекционную работу с учётом механизма нарушения максимально эффективно.

Мы будем рассматривать вопросы о механизмах, причинах и симптомах нарушений. Также, перед нами встает вопрос. Что важнее выявить причину нарушения или ее механизм? Многие причины пересекаются, а некоторые вытекают одна из другой, какие-то являются самостоятельными заболеваниями, а какие-то могут привести к различным патологиям. Важно то, что причина может быть важным фактором для комплексной абилитации, но не определять направление логопедической помощи.

Изучая данный вопрос, мы пришли к выводу, что причины нарушения важны, но гораздо важнее понять механизм, ведь именно отталкиваясь от него логопед будет выстраивать коррекционную работу. Если у ребёнка есть врачебный диагноз, в структуре которого речевое нарушение, то он не всегда определяет механизм.

Приведём пример. У ребёнка стоит диагноз «Детский аутизм» F84.0 по МКБ-10. Что может увидеть логопед? Ведущий механизм нарушения у этого ребёнка определяется отсутствием мотивации к общению. Это то, о чем мы говорим «нарушение коммуникации». Ведущий механизм нарушения у этого ребёнка - общая и артикуляционная диспраксия, в том числе. Специалисты отмечают, что большинство детей с аутизмом имеют расстройство моторной сферы развития. Сюда же отнесём нарушение слухового гнозиса, которое тоже имеет место быть у детей с первичными расстройствами.

Поговорим о речи как интегративной функции, ее компонентах и предпосылках появления. Рассмотрим, что же такое речь. Самое полное и точное, на наш взгляд, определение гласит: «Речь – это исторически сложившаяся (отсюда мы имеем словарные слова) форма общения людей (а точнее одна из форм, так как общение может быть и невербальным) посредством языковых единиц (слов, синтаксических конструкций, просодики), создаваемых на основе определённых правил». Что же это значит и почему это важно? В процессе формирования и использования речи задействуются все высшие психические функции. Приведём несколько примеров.

Память обеспечивает запоминание вербальной информации, что позволяет не только актуализировать слова для процесса говорения, но и для понимания речи припоминать языковые единицы. Внимание помогает концентрироваться на значимых звуковых стимулах, в нашем случае речевых, достаточно время, а также отторгивать незначимые. Объём внимания позволяет нам воспринимать весь контекст ситуации (позу собеседника, мимику, жесты, ситуацию вокруг, реакцию других людей на высказывание), а не только стимул одной модальности, например, слуховой [2].

Мышление является базой для овладения речью в целом и языком в частности. Для того чтобы присвоить предмету, действию или явлению слово (название) необходимо провести такие операции как идентификация, сравнение, обобщение, классификация, категоризация, абстрагирование и некоторые другие. Воображение помогает нам представить услышанную ситуацию, или спрогнозировать в образах то высказывание, которое необходимо сказать [1].

Практически все зоны мозга в той или иной степени задействуются при овладении речью. Лобные доли больших полушарий мозга отвечают за прогнозирование, регуляцию и контроль всех процессов, в том числе и речевых. Если мы говорим о наличии речи, то подразумеваем, что она выполняет одну или несколько функций, в противном случае этот процесс является непродуктивным. Исходя из этого, основа речи – это ее произвольность. Именно поэтому лепет и гуление относят к доречевому периоду. Произвольность этого процесса в глобальном смысле обеспечивается функционированием лобных долей мозга.

Премоторная и соматосенсорная зоны обеспечивают двигательную реализацию речевого процесса. В этих зонах мозг отвечает за понимание строения речевого аппарата, его функционирование и программирование последовательности движений. Также для моторной реализации движения необходимо задействование подкорковых структур, в частности ствола мозга, обеспечивающего иннервацию мышц речевого аппарата, и мозжечка, отвечающего за координацию и плавность движений [2].

Височные доли головного мозга позволяют нам дифференцировать звуки, в том числе речевые, что обеспечивает понимание речевого потока. Затылочные доли мозга, отвечающие за зрение, позволяют нам не только выделять сигнальные признаки предметов и называть их, одним словом, но и расширять смысловую сторону речевого потока с помощью невербального общения (мимики, жестов, позы) [2].

Данный материал представляет собой лишь поверхностное описание строения зон и функций мозга, участвующих в формировании речи. Но даже здесь становится понятным, какое множество процессов обеспечивает овладение речевой функцией, а, следовательно, «Поломка» в любом из этих процессов может стать причиной ее отсутствия.

Задача логопеда, совместно с врачами и специалистами смежных специальностей, найти поломку или поломки и скомпенсировать либо скорректировать их. Иногда это сложно, иногда невозможно, а иногда только кажется невозможным.

Обобщив все вышесказанное, мы можем выделить следующие механизмы нарушения при отсутствии речи:

- нарушение коммуникации / мотивационной сферы («не чувствую потребности в общении по той или иной причине, поэтому не говорю»);
- нарушение слухового гнозиса («не дифференцирую звуки речи, следовательно, не понимаю речь, следовательно, для меня это лишь шум без функционального значения»);
- нарушение моторного компонента («не могу сказать в силу нарушения иннервации мышц или артикуляционного праксиса»);
- нарушение когнитивной сферы - памяти («не могу актуализировать в памяти слова»), внимания («не могу достаточное время концентрировать внимание, поэтому не усваиваю язык как средство общения»), мышления («не могу сравнить предметы между собой классифицировать их, выделить главные сигнальные признаки и обобщить, поэтому не могу соединить звуковую оболочку с необходимым предметом, действием или явлением»)[1].

Коррекционная работа логопеда по формированию вербальных средств общения у неговорящих детей отталкивается именно от перечисленных механизмов, но также будет необходимо обращать внимание на причины нарушения, ведь иногда только их устранение помогает логопеду успешно развивать тот или иной компонент речи. Все это необходимо учитывать в условиях инклюзивного образования, иметь близкое взаимодействие между смежными специалистами, воспитателями и родителями. Данная работа в полной мере восполнит все потребности ребенка с ООП.

Литература:

1. Выготский Л.С. Мышление и речь. Москва: Лабиринт. 1999г.
2. Лурия А.Р. Основы нейропсихологии: учеб. пособие для студ. учреждений высш. проф. образования. Москва: Издательский центр «Академия». 2013г.

Егорова А.С.

Мини-центр при КГУ «ОШ № 91», город Караганда

«STEAM» ПРАКТИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ БУДУЩЕГО

На сегодняшний день STEAM система образования является наиболее актуальной и востребованной в современном мире, и в частности, в современном Казахстане. Система STEAM является трендом в образовании, так как эта аббревиатура расшифровывается как Science (естественная наука), Technology (технология), Engineering (инженерия), Art (творчество), Mathematics (математика).[2]. Данные дисциплины пользуются спросом в условиях развития высокотехнологического общества и тотального перехода на онлайн технологии. Все это значит, что в воспитании и развитии следующего поколения для пользы общества следует сделать упор на развитие именно STEAM образования. Наше государство должно поддержать это тренд, чтобы по данному направлению не оказаться в числе отстающих стран.

Более 30 лет назад при распаде Советского Союза у Республики Казахстан оказалось наследие в формах образования – дошкольного, начального и высшего. Большинство специальностей, предлагаемых советскими университетами, относились к естественным и техническим наукам: государство отдавало предпочтение профессиональным навыкам перед гуманитарными науками, хотя многие гуманитарные специальности также были востребованы.

Но с развитием независимости Республики Казахстан, а также с приходом рыночной экономики, в государстве постепенно произошел плавный перекоп в сторону гуманитарных

наук в сфере высшего образования. И в настоящее время необходимо выравнивать этот перекос в сторону инженерно-технических направлений, чтобы в ближайшем будущем избежать нехватку специалистов в сферах инженерных, математических и естественных технологий.

В начале 2022 года президент Республики Казахстан Касым-Жомарт Токаев поручил открывать больше технических вузов и сосредоточиться на инженерных специальностях. Об этом он заявил на заседании Мажилиса Парламента 11 января 2022 года. В целом, отмечает он, «всем нужно изменить взгляд на образование». «Пора увлечения гуманитарными специальностями прошла. Приоритет нужно отдать техническим профессиям, предстоит взрастить новое поколение инженеров, промышленников», - сказал глава Казахстана. [1].

Уже сейчас наблюдается резкий дефицит инженеров, специалистов высокотехнологичных производств естественных направлений, а также технологов, и в будущем ситуация будет только усугубляться, если в ближайшее время не обратить внимание на подготовку необходимых специалистов.

На сегодняшний день образование детей и новый подход к нему следует начинать с самого раннего возраста, это означает, что систему STEAMобразования можно внедрять уже в дошкольных учреждениях. Данная система образования отличается от традиционной тем, что подразумевает смешанную среду для обучения, в которой дети изучают, как научные методы можно применить на практике.

В условиях детского сада это может быть кабинет конструирования и робототехники, углубленное изучение английского языка, как основного языка, используемого в программировании. Также особое внимание можно уделить созданию STEAMпрограмм обучения для образования девочек, которые в силу большей усидчивости и аккуратности могут по результатам обучения перегнать мальчиков.

Создание классов конструирования, робототехники и экспериментирования, математического развития, а так же кабинета современных онлайн технологий (интерактивная доска, приспособления виртуальной реальности) на базах детских садов с привлечением квалифицированных педагогов в будущем благоприятно скажется на выборе ребенком программы обучения в школе и специальности в высшем учебном заведении в пользу естественно-технических и математических направлений. Тем более, что в наше время дети с раннего возраста являются активными пользователями сети интернет и проявляют интерес к различным гаджетам.

Изучение английского языка с младшего возраста повлияет на успешность изучения этого языка международного общения в будущем. Поэтому также немаловажно начинать изучение английского языка в детских садах, используя англоязычную среду.

В целом главную мысль системы STEAMобучения можно выразить так: «меньше теории, больше практики». Эта мысль хорошо отражает главную деятельность ребенка в младшем возрасте – игровую, которая включает такие аспекты как творчество, социализация, ориентировочно-исследовательская (поисковая) деятельность. То есть это все те грани, которые почти не требуют теоретизации, а только лишь практико-ориентированных действий.

Исходя из вышеизложенного можно сделать следующие выводы:

1. Система STEAMобразования – это общемировой тренд.
2. Введение STEAM системы во все структуры образования, начиная с детских садов, заканчивая высшими учебными заведениями позволит в будущем избежать роста доли специалистов гуманитарных направлений в условиях перехода на высокотехнологичные производства и онлайн-технологии.
3. Особенно важно начать внедрять систему STEAM в дошкольных учреждениях, чтобы более продуктивно обучать детей с раннего возраста.
4. Можно и нужно эффективно сочетать новые техники и старые знания в воспитании и обучении детей на примерах игровой деятельности в предметно-пространственных средах с использованием STEAM подходов.

Что касается личного опыта внедрения STEAM методов, на сегодняшний день в качестве повышения уровня эффективности обучения детей в классе дошкольной

подготовки мной вводятся элементы STEAM на занятиях по конструированию, лепке, аппликации, рисованию, где я использую нетрадиционные приемы (в основном это работа с нетрадиционным бросовым материалом), чтобы улучшить крупную и мелкую моторику у детей, которое в конечном итоге приведет к росту показателей речевого развития, а так же к улучшению усидчивости, памяти и воображения. А так же на занятиях по основам математики, где дети учатся самостоятельно справляться с поставленными задачами, используя игровые приемы и исследовательско-аналитические методы в индивидуальной и коллективной работе.

На занятиях по ознакомлению с окружающим миром я включаю различные лабораторные опыты с природными материалами – с водой, воздухом, льдом, песком, почвой в формате развлекательных показов. Подобные опыты дети могут повторить самостоятельно. В планах включить в работу элементы 3Dпроектирования с использованием традиционных материалов – конструкторов, пластилина и теста, чтобы ребенок мог успешно генерировать идеи и сразу же претворять их в жизнь.

Литература:

1. Протокол выступления Главы государства К.К.Токаева на заседании Мажилиса Парламента Республики Казахстан 11.01.2022г.
2. Редакция: Обухов А. С.: Сборник докладов IX Международной научно-практической конференции «Исследовательская деятельность учащихся в современном образовательном пространстве». Том 1. МОД "Исследователь", 2018.

Егорова Н.Г.

Комплекс-школа-ясли –сад «Бахыт», город Сарань

ДИФФЕРЕНЦИРОВАННЫЕ ПОДХОДЫ В ВОСПИТАНИИ И ОБУЧЕНИИ ДЕТЕЙ

Обучение и воспитание детей в дошкольном возрасте проходит в основном через игру, так как игра – это основной вид деятельности детей дошкольного возраста. Через игру ребенок обучается, исследует, приобретает определенные навыки и умения. Используя игры, четко поставленные цели к ним и ожидаемый результат, каждый педагог сможет проследить добилась ли поставленной цели обучения. Игры помогают развивать у детей модель 4К.

Благодаря играм занятия проходят незаметно для детей, сменяя один вид игры на другой. Учитывая возможности детей, во время планирования занятий, использование дифференцированного подхода, позволяет всем педагогам сделать занятие более интересным.

В современной системе образования появились новые подходы, интерактивные методы и приемы обучения. Данные подходы, приемы обучения позволяют достичь конкретных результатов, группируя детей по их возможностям, способностям, уровню развития. Одним из таких методов является дифференцированный подход.

Внедрив дифференцированный подход, все методы стали более продуктивными на занятиях. Основной целью использования дифференцированного подхода является повышение уровня знаний и умений детей, а так же достижение поставленной цели всеми детьми.

Дифференцированный подход необходим на всех этапах воспитания и обучения детей. Этот подход позволяет вовлечь всех детей группы в процесс обучения через игру, так как педагог специально индивидуально подбирает и разрабатывает задания для детей, подбирает ресурсы, учитывая их умения и навыки, сильным детям предоставляются более сложные задания, а детям с менее развитыми умениями и навыками более простые задания.

Дифференцированный подход позволяет развивать интерес к занятиям, так как выполнив индивидуально подобранное задание, ребенок испытывает радость, проявляет интерес к выполнению последующих заданий, и не испытывает разочарование от того что не смог справиться с поставленной перед ним задачей.

Правильно выполненное задание служит хорошей мотивацией для ребенка, к дальнейшему обучению, к познанию нового.

При внедрении дифференцированного подхода обязательно учитывать индивидуальные особенности -это в дальнейшем поможет нам сгруппировать детей по их возможностям.

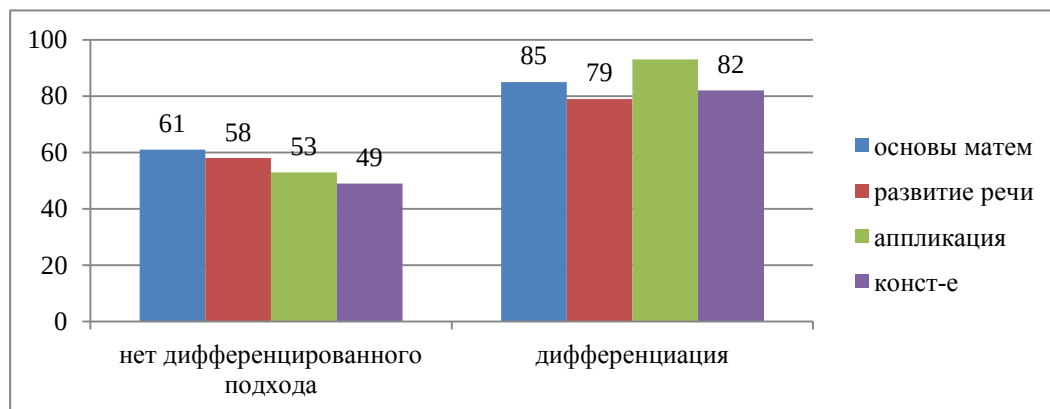
Внедрение дифференцированного подхода проходит в несколько этапов.

Первым из этапов является диагностика, для того чтобы увидеть западающие стороны в знаниях и умениях детей.

На *втором* этапе делим детей на подгруппы, опираясь на результаты диагностики и индивидуальные особенности.

Третий этап включает в себя разработку заданий с учетом знаний, навыков и умений детей.

Диаграмма 1

Данная диаграмма показывает нам уровень развития детей на январь 2022года. Не используя дифференцированный подход на занятиях, уровень развития детей ниже, так как занятия проводились в традиционном формате, без внедрения дифференцированного подхода.

А данные справа показывают развитие детей с внедрением дифференцированного подхода, где видно, что при регулярном использовании новых подходов в воспитании и обучении детей, а именно дифференцированного подхода (группирование, ресурсы, аудирование, поддержка, скорость), показатели значительно выросли, знания детей стали глубже, вырос интерес детей к занятиям, сказкам, интеллектуальным играм, и заданиям.

Используя дифференцированный подход на занятиях, и в свободной игровой деятельности позволяет всем детям добиваться положительных результатов, а нам как педагогам развивать все навыки и умения детей, которые стоят перед нами в НПА.

Подводя итоги, можно с уверенностью сказать, что интеллектуальное, творческое, коммуникативное развитие детей происходит качественнее с использованием дифференциации на занятиях.

Литература:

1. «Технология, методика дифференцированного обучения». Молева Г.А.2018г.
2. Технология уровневой дифференциации и индивидуализации обучения / Н. Н. Баранова2016г.

Еделхан Лашын

Осакаров ауданы, «Айгөлек» бөбекжайы КМҚК

ЕРТЕГІЛЕР АРҚЫЛЫ БАЛА ТІЛІН ДАМУ

Ертегіден халқымыздың ертеңге деген сенімі мен арман тілегін, қиялын, даналығын, ғасырлық өмір тәжірибесін көреміз. Ертегінің қай түрін алсақта ол баланың ой-қиялы ұштайды. Мінез-кұлқын, ерік-жігерін, сөйлеу қабілетін, сөздік қорын

калыптастырады. Ертегіні оқытуда оның жанрлық ерекшелігін ескеріп, тәрбиелік мақсатына айырықша көңіл бөлгеніміз жөн. Б.Момышұлы «Ұшқан ұя» мемуарлық кітабында «Ертегісіз өскен бала-рухани мүгедек адам. Біздің қазіргі балаларымызға ертегіні ата-аналары айтып бермейді. Ал бесікте жатқанда құлағына анасының әлди үні сіңбеген баланың көкірегі кейін керең болып қалмаса деп қорқамын»-деген екен. Әсіресе, ертегінің мектеп жасына дейінгі балаға тигізер әсері мол.

Бала тұлғасының интеллектуалды-шығармашылық және креативті әлеуметін дамыту мәселесі ғаламдық білім беру кеңестігінің басты міндеттері болып табылады. Қиял-біздің өміріміздің бір қыры. Көз алдымызға елестетіп көрейікші, адамда қиялдау қабілеті болмаса, ғажайып өнер туындылары, түрлі ғылым жаңалықтары тумаған болар еді.

Балалардың жан-жақты дамуы үшін ең алдымен оның қиялдай білу қабілетін дамыту керек. Ал ертегі баланы төзімділікке, шыдамдылыққа, тапқырлыққа, еңбекқорлыққа шақырып, мақтаншық пен сараңдықты табалайды. Әділеттілікті қолдап, сезімтал ұяң мейірімді жандарды алдау мен арбаудан қорғайды. [1, 26].

Ертегілер құрамы жағынан әр алуан, қиял-ғажайып, хайуанаттар, тұрмыс-салт ертегілері болып бөлінеді. Ертегі түрлерін әртүрлі әдіс-тәсілдерді қолдана отырып балаға жеткізе білу керек. Ертегіні баяндай отырып, мұңаюға, шаттануға үйрету, балаларды қызықтырып ой-қиялын дамыту оны баяндауға жетелеу, сөздік жұмыстар арқылы сөздік қорын байыту, ертегі кейіпкерлерін талдау барысында жағымды мен жағымсыздықты ажыратып, кішіпейілділікке, адамгершілікке, қамқорлыққа тәрбиелейміз. Жануарлар туралы ертегілерді балаларға үйрету үшін мен алдыма мынандай міндет, мақсат қойдым: қоршаған әлемді таныстыру, заттармен құбылыстарды ажырату.

Ертегілер қоршаған әлемді дүниенің тұтас күшін танумен бірге сан алуан күйде ондағы заттар мен құбылыстардан хабардар етеді. Мұндай шығармалар ересектермен балалардың бірлескен әрекеттерінің мазмұнын байыта түседі, яғни мен балаларға ертегі оқығанда таңғажайып әлемге, көшбасшы ретінде жетелеумен қатар, кітаптағы мазмұнды баяндай отырамын, сонда ертегі балаларды жалықтырмайды, керісінше қызықтырып, ойын, қиялын, тілін дамытады. [2, 46]. Бала ертегіні тыңдап, түсінгеннен кейін қайталап айту барысында ұнтаспаға жазып, оны өздеріне тыңдатамын. Балалардың ойлау, жаңа сөз игеру бейімділігі жетіліп, грамматикалық дыбыстарды дұрыс айтуға үйренеді. Сол сияқты ертегіні суреттер бойынша айтқызудың балалардың ақыл ой, қиялының дамуына әсері мол.

Балаларға ертегілер суреттерін көрсетіп, оларға ертегіні ажыратып, ертегі атын айта алу дағдыларын қалыптастыру бойынша жұмыстарды жоспарладым. Мен жұмысымда «Бауырсақ» ертегісін бірінші балаға ертегіні бастауға, екінші бала аяқтауға үйретемін. Ертегіні еске түсіріп, күннің екінші жартысында балалармен бірге сахналаймыз. [2 36; 3 76] Ертегілер арқылы балалар ауыз екі байланыстырып сөйлеуді үйренеді және ұйымшыл болуға тәрбиеленеді.

Ата-аналармен қарым қатынас жасау мақсатында сауалнамалар жүргіздім. Сауаланманы ата-аналар қызығушылықпен толтырды. Ата-аналар ертегі бейне макеттерін, ертегі кітапшаларын жасап берді.

Мен өзім жұмыс істейтін «Құлыншақ» тобында «Әжемнің ертегісі» жобасы бойынша жыл бойы жұмыс жасадым. Балаларды қазақ халқының ертегілермен таныстыру арқылы олардың ойлау қабілеттерін, сөздік қорларын дамыттым. «Бауырсақ» ертегілерін балалармен бірге сахналадық. «Менің сүйікті кейіпкерлерім» тақырыбында балалармен бірге сурет салып, көрме ұйымдастырдым. Педагогтармен «Қазақ халық ертегілерің білесің бе?» тәжірбие алмасу дөңгелек үстелін өткіздім. «Әжемнің ертегісі» жобасымен жұмыс істегенде инновациялық технологияларды, жаңажыл әдістерді қолдандым.

- Жобалық шығармашылығы технологиясын қолдана отырып балалардың шығармашылық қабілеттерін дамытатын ертегілерін сахыналадық. «Шалқан» ертегісін балалармен бірге сахыналадым. Осы ертегіні сахыналау арқылы балаларды ұжымшылдыққа тәрбиеледім.
- Ізденіс шығармашылық технологиясы балалармен бірге әртүрлі ертегілерден «Алтын асық», «Алдар Көсе» ертегілеріне лэпбуктар мен кішкентай кітапшалар жасау арқылы балалардың ойлау қабілеттерін дамыттым.
- Қатынастық ақпараттық технологиялар пайдалана отырып, ата

аналармен ертегілер туралы «Бізбен бірге оқы» фота көрме, «Оқыда біл, ойна да күл» атты видео рөліктер ұйымдастырдым.

Жаңа технологияларды қолдану арқылы балалардың тәрбиелеу мен оқытудың деңгейінің сапасын әсер етіп қана қоймай, тәрбиеші мен бала арасындағы ынтымақтастықты әрі қарай жалғап, нығайта түсеміз.

Қорыта айтатын болсам, ертегілер – мектеп жасына дейінгі балалардың ақыл-ойын, адамгершілік қасиеттерін, сана-сезімін қалыптастырушы құрал болып табылады. К.Д.Ушинскийдің сөзімен айтқанда, ертегі баланы халық қазынасына ендіреді, халық рухымен араластырады. Ауыз әдебиетінің қай үлгісін алсақ та, онда болашақ ұрпақ үшін үлкен тәрбиелік мәні бар рухани қазына жатыр.

Сондықтан да біз сол бай мұраны пайдалана отырып, мектеп жасына дейінгі балалардың бойына әдемілік пен әсемдік қасиеттерін дарыта білуіміз қажет. Мейірім мен махаббатты, сұлулық пен әсемдікті адам бойына ұялататын осы ертегілер екенін ешқашан естен шығармауымыз керек.

Әдебиет:

1. Бала мен балабақша журналы 2021ж. №10. [1, 26].
2. Қалиев С. «Халық ертегілері» // Тәрбие [2, 46].
3. Хайуанаттар туралы қазақ ертегілері Алматы «Ғылым» 2011ж. [2 36; 3 76]
4. Ғабдуллин. М. Қазақ халқының ауыз әдебиеті. – Алматы.,]5. «Қазақтың ұлттық ойындары» Базарбек Төтенаев, Алматы «Қайнар» баспасы 2017 ж [3 66; 4 86]

Ежебаева А.С.

Балқаш қаласы, «Абай атындағы №2 лицей» КММ

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ

Қазіргі кезеңдегі басты мәселенің бірі - болашақ ұрпақтың тәрбиесі мен білімі, ұлттық рухани құндылықтардың сақталуы, рухани-адамгершілік пен патриоттық тәрбиенің басымдылығы. Болашақта еңбек етіп, өмір сүретіндер-бүгінгі мектепалды тәрбиеленушілері, мұғалім оларды қалай тәрбиелесе, Қазақстан болашақта сол деңгейде болады. Сондықтан мектепалды даярлық тәрбиешілеріне жүктелетін міндет ауыр. Қазіргі заман мұғалімінен тек өз оқу қызметінің терең білгірі болу ғана емес, одан басқа тарихи танымдық, педагогикалық-психологиялық сауаттылық, білімділік және ақпараттық сауаттылық талап етілуде.

Адамгершілік тәрбиесі-тәрбие саласының құрамдас бөлігі. Жас ұрпақты адамгершілік рухында тәрбиелеу дегеніміз-мінез-құлықтың дағдылы ережелеріне үйрету.

Мұғалім қандай әдіс-тәсіл қолданса да, мақсаты біреу: ол тәрбиеленушілердің тиянақты да сапалы білім беруі.

Адамгершілік – адам бойындағы ең асыл қасиет және адамзат баласының ең жоғарғы мақсаты болып табылады. Бұл қасиет адамды мейірімділікке, Отанын, елін, отбасын сүюге үйретеді. Рухани тәрбие – өзіндік сананы дамытуға жағдай жасауды, жеке тұлғаның әдеп ұстанымын, оның қоғам өмірінің нормалары мен дәстүрлерімен келістірілетін моральдік қасиеттерін және бағдарларын қалыптастыруды болжайды.

Адамгершілік құндылық бағдарын, мінез-құлық нормасын, тәртіптік ережесін халықтық салт- дәстүр үлгісінде қалыптастыру -бүгінгі күннің талабы.

Рухани-адамгершілік тәрбиесі-көп арналы, сан қырлы. Ол -халықтың тілімен, әдебиетімен, тарихымен біте қайнасып, ұрпақтан ұрпаққа жалғасып келе жатқан қастерлі мұра.

Адамгершілік тәрбиенің, адам бойында осы жақсы қасиеттердің болуы жанұяға, өскен ортасына байланысты. «Адам бойында жақсы қасиеттер көп болса, оған бақ та, бақыт та қонады» деген сөзге сүйенсек, жағымсыз қылықтар болса, одан арылтуымыз қажет.

Рухани-адамгершілікке тәрбиелеу білім берумен ғана шектелмейді. Баланың сезіміне әсер ету арқылы ішкі жан дүниесін ояту нәтижесінде оның рухани-адамгершілік қасиеттері қалыптасады.

Рухани білім беру – жас ұрпақтың бойына өмірдің мәні, сүйіспеншілік, бақыт, сыйластық, татулық, бірлік, төзімділік сынды құндылықтарды дарыту арқылы адамның қоғамда өз орнын табуына, қабілет - дарынының ашыла түсуіне, ақыл - парасатын дамытуына, яғни сәнді де мәнді өмір сүруіне қызмет етеді.

Адамгершілік және патриоттық тәрбие құндылықтарын қалыптастыруға әсер ететін маңызды қасиеттер бар. Бұл қасиеттер тәрбие үдерісінде – жасөспірімдердің өзін-өзі тануын қалыптастыру процесінде өте нәтижелі. Олар: ұжымдық, ізгілік, мейірімділік мінез-құлық, әдептілік іс-әрекеттерден тұрады. Патриоттық және рухани-адамгершілік тәрбиесін беру бағыттарын беруді көздейді.

Өмірлік көрсеткіш ретінде балалардың негізгі дағдыларын қалыптастыруға болады. Балалардың алған білімдерін тұрмыстық өмірде қолдануына жағдай туғызуда үлкендердің орны да ерекше. Балаларды жақын адамдарына және құрдастарына сенімділік танытуын, ересектерді тыңдауға талпынуларын дамыту қажет.

Адамгершілік- жеке тұлғаның негізгі сапалық көрсеткіші. Рухани-адамгершілік білім беру – жас ұрпақтың бойына өмірдің мәні, сүйіспеншілік, бақыт, сыйластық, татулық, бірлік, төзімділік сынды құндылықтарды дарыту арқылы адамның қоғамда өз орнын табуына, қабілет-дарынының ашыла түсуіне, ақыл-парасатын дамытуына мүмкіндік береді, адамның мінез-құлқы қалыптасады, ар-ұят, өзін-өзі бағалау және адамгершілік, ар-ождан сапалары дамиды. Адамгершілік тәрбие азамат қоғамының даму тарихы арқылы қалыптасып, әрбір дәуірдің өзіндік қайшылықтарымен біте қайнасып, жетіліп отырған.

Әлеуметтік нормаға және ережелерге сай балалардың мінез-құлқын қалыптастыруды жалғастыру, «Жақсы деген немене, жаман деген немене» туралы ұғымдарын түсіндіру- әр ұстаздың қастерлі борышы.

Тәрбиеленуші өз бойындағы және басқалардың адамгершілік құндылықтарын, адамгершілік құндылық бағдарларын негізінде іс-әрекеттері мен қарым-қатынасын ұйымдастыруын салыстырады, әрекеттер мен мінез-құлыққа талдау жасау барысында ол адамгершілік құндылықтарды анықтап, өзін-өзі айқындауы жүзеге асады.

Балаларды ересектермен, құрдастарымен сәлемдесуге, қоштасуға, өтініш пен алғыс білдіретін (рақмет, өтінемін) сөздерді қолдана білуге үйрету қажет.

Мектепке келген баланы жақындарынан бөлініп қалу, басынан өткізу кезінде өзгерген өмір жағдайларына ойдағыдай бейімделуіне көмектесу керек. Мұғалім мен ата-аналар жағынан эмоционалды қолдау көрсетулерін (мейірім, мақұлдау), мейірімділікпен қарау және қамқор болуларын қамтамасыз ету шарт.

Баланы заттармен, қимыл-әрекет жасау кезінде ересектерді тыңдауға және естуге, ересектердің өтініштеріне әлі жететін тапсырмаларды орындауға баулыған дұрыс.

Жақын адамдарының, құрдастарының түрлі жағдайларын эмоционалды сезіну және көруге үйрете білу керек. Ұстаз балалардың жаны ашу сезімдерін оятып, баланың әрбір мейірімділік сезімдеріне қолдау көрсету, әрдайым мадақтап отыру керек.

Сонда бала өзін жақсы жағынан көрсетуге талпынады. Сонымен қатар баланың әрекеті мен қылықтарын оң бағалау қажет. Өзіне-өзі қызмет ету, ересектермен бірге және өздігінен еңбек әрекеттеріне қатысуға үйреткен дұрыс. Балаларды тапсырманы орындаудың басы мен соңғы нәтижесінің арасында байланыс орнатуға дағдыландырған дұрыс.

Баланың өзіне деген сенімін арттыру, өзін тұлға ретінде мүмкіндігін ашу-әр ұстаздың қастерлі міндеті. Себебі жеке тұлға ретінде сезінген бала әрқашанда өмірде өз жолын таба алады.

Әдебиет:

1. Төлеубекова Р.К. Жоғары сынып оқушыларын жаңа әлеуметтік-мәдени жағдайда адамгершілікке тәрбиелеудің ғылыми-педагогикалық негіздері. –Алматы, 2001ж.
2. Өтебаева Ә.Т. Рухани-адамгершілік тәрбие берудің қазіргі кездегі маңызы // Білім. 2007,
3. Баширова Ж., Өтебаева А. Мектеп оқушыларын рухани-адамгершілікке тәрбиелеудегі отбасының ықпалы // Өзіндік таным, 2007 ж.,
4. Мектеп жасына дейінгі балалардың бойында болашақ дағдыларын дамыту шарты атты ғылыми-тәжірибелік конференцияға қатысушы

Елубекова Н.М.

Сәтбаев қаласы, «Гүлдер» бөбекжайы КМҚК

ЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАНЫҢ ДАМУЫНА СЮЖЕТТІ – РӨЛДІК ОЙЫННЫҢ ТИГІЗЕТІН ӘСЕРІ

Болашақ ұрпақтың танымдылық белсенділігін дамыту ақыл – ой тәрбиесінің бір міндеті ретінде күні бүгінге дейін күн тәртібінен түспей келеді. Ақыл – ой тәрбиесінің бұл аспектісі баланың ойлау, танымдық процестерінің және қабілетінің дамуына тікелей байланысты. 3 - 4, 5 – 6 жастағы баланы оқу – тәрбие процесінде дамыту мәселесінде басты рөлді ең алдымен баланың өздігімен әрекеті және танымдық белсенділігі атқарады.

Мектепке дейінгі шақта жетекші іс – әрекет – ойын болып есептеледі. Оның жетекші іс - әрекет болуы, қазіргі баланың өзінің көп уақытын ойын мен алданып, үлкендердің еңбек әрекетіне аз немесе мүлдем араласпауына байланысты емес. Ойын бала психикасында сапалы өзгерістер туғызады. Ойын дегеніміз не? Ойын дегеніміз – халықтың баланы әдептілікке, сауаттылыққа баулитын құралының бірі. Ойын әрекеті баланың қоршаған өмірдің жаңалығын ашуға, зерттеуге, түсінуге деген құлшынысын оятады. Ойын әрекеті баланың:

- әлемді тануда, ой – өрісінің, тілінің дамуында;
- адами тәртіптердің тәжірибесін игеруде;
- әлеуметтік қарым – қатынасты (достық, бірлестік) қалыптастыруда;
- дене дамуында ерекше рөл атқарады.

Ойынның түрлері өте көп. Мысалы: рөлдік ойындар, дене шынықтыру ойындары, сюжеттік ойындар, дидактикалық ойын элементтерін пайдаланудың маңызы өте зор. Дидактикалық ойындар баланың ақыл – ойын дамытып, ұйымдастырылған оқу қызметіне деген қызығушылықтарын арттырады. Рөлдік ойындар мектепке дейінгі балалар өмірінде елеулі орын алады. Бұл ойындар ұзақ та, қысқа да болуы мүмкін.

Сюжетті – рөлді ойындар бейнелеу құралы рөл мен ойын әрекеті болып табылады. Әдістемеге сәйкес сюжетті – рөлді ойындар аптасына бір рет өтпелі тақырыпқа сәйкес, топтағы барлық балаларды қатыстырумен рөлдерді ауыстыру, күрделендіру арқылы жүргізіледі. Кіші топтарда сюжетті – рөлді ойын, 2 – аптаға бір ойын жоспарланады. Өзінің сипаты жағынан бұлар көбінесе еліктеу, шындықты көрсету болып табылады. Мысалы: «Дүкен» ойынын ойнағанда балалар сатушы сатып алушының әрекеттеріне еліктейді.

«Шаштараз», «Отбасы» ойындары арқылы айналадағы өмірді бақылайды, күнделікті өз өмірлерінен алған білімдерін ойын сюжетіне пайдалануға төселдіруге болады.

Педагог өтілген ойынға талдау жасап, оның балаларға тигізген тәрбиелік ықпалын бағалауға, өз тобындағы сюжетті – рөлді ойындарының одан әрі басшылық ету тәсілдерін ойластыруға тиіс. Балалардың ересек адамдармен бірлесіп өмір сүруге ұмтылуы бірлескен еңбек негізінде қанағаттандырыла алмайды, бұл қажеттілігін балалар ойын үстінде қанағаттандыра бастайды, ойын арқылы өздеріне ересектер рөлін алып, еңбектік өмірді ғана емес, сол сияқты әлеуметтік қарым – қатынасты да нақтылап көрсетеді.

Баланың қоғамдағы осындай ерекше орны үлкендер өміріне араласудың айрықша түрі болып саналатын рөлдік ойынның пайда болуының негізіне айналады.

Ойын үстінде сәбиге адамдар арасында болатын объективті қарым – қатынастар тұңғыш рет ашылып, ол әрбір әрекетке араласу адамнан белгілі міндеттерді орындауды талап ететін және бірсыпыра еркінділік беретінін біледі.

Егер ойынның сюжеті балаға үлкендердің іс – әрекетімен және өзара қарым – қатынасымен таныстыруға мүмкіндік берсе, шынайы өзара қарым – қатынас оны балалар ойындарында байқалатын түрлі жағдайларда өзін ұстай білуге үйретеді.

Ойын үстінде бала шынайы затты ойыншықпен немесе кездейсоқ нәрсемен алмастыруға болатынын тез аңғарады. Балдырған тасты нан, таяқшаны адам ретінде ауыстырып қолдана алады. Ол бір затты екінші заттың орнына қолданып қана қоймай, зат, жануар, басқа адамдар орнына өзін де қоладанады. Мысалы: мылтықпен атып жібереді де өлтірілген қасқырдың орнына өзі құлап түседі, қиялдағы тепловоз ретінде гүрілдеп, жылдамдық ала бастайды. Зейінді жинақтау, есте сақтау және еске түсіру, яғни саналы мақсат балаға ойын үстінде ертерек және оңай ажыратылады. Тілдің дамуына ойын өте үлкен әсер етеді.

Ойын жағдайы оған енген әр баладан белгілі қатынас жасау қабілетін талап етеді. Ойын ақыл – ой дамуына да әсер етеді, бала ойын үстінде заттар мен әрекеттерді жалпылауды, сөздің жалпылама мағынасын қолдануды т.б. үйренеді. Ойын жағдайына ену баланың ақыл – ой әрекетінің түрлі формаларының шарты болып табылады. Рөлдік ойындардың психикалық іс – әрекеттің басқа формаларын дамыту үшін де үлкен маңызы бар. Мектепке дейінгі шақтың ішінде ойын мазмұны сапалы өзгеріске түседі. Мектепке дейінгі кішкентайлар ойынның негізгі мазмұны үлкендердің шынайы заттармен жасайтын іс – әрекеттерін ойын заттары арқылы қайта жаңғыртатын іс – әрекеттерді жаңғырту болып табылады. Іс – әрекеттерді қайта жаңғырту – мектепке дейінгі кішкентай ойынның негізгі мазмұны, міне осы.

Ойын – адам әрекетінің ерекше түрі. Ойынға қажеттілерін әрбір дені сау ересек немесе бала болсын қажет етеді. Болашақ әрекеттері емес сонымен қатар әлеуметтік мінез – құлқын тәрбиелейді. Ойын әрекетінде кейбір элементтер мақсат, мотив, ойын әрекеттері болады. Ойын әрекетінде тұлғаның барлық эстеровертті қасиеті көрінеді. Ойын түрлі көріністе болуы мүмкін. Осы маңызды қасиеттер мен қабілеттердің барлығы, ересектермен әңгімелесуде, мамандар сабақтарының барысында емес, сюжетті – рөлді ойында туындайды. Осындай ойында балалар ересектердің рөлдерін ойнап, өздері арнайы құрастырған ойын жағдайларында, қиялдан шығарған жағдайларда ересектердің іс – әрекеттерін және олардың арасындағы қарым – қатынасты қайта орындайды.

Еркін сюжетті – рөлді ойын – мектепке дейінгі жастағы балалар үшін ең қызықты іс – әрекет. Оның тартымдылығы – ойнай отырып, бала субъективті еркіндікті сезінеді, тәжірибелік туынды іс – әрекеттегі қарсылықтарға тап болып, қиынға түсетіндердің барлығы – заттардың, әрекеттер және қарым – қатынастардың оған тәуелді екенін сезінеді. Сонымен қатар, педагогикалық әдебиетте балабақшадағы балалардың ойын іс – әрекеті тиісті деңгейіне жете алмайтыны туралы мәселе бірнеше рет көтерілген болатын. Ойын кез – келген әрекет сияқты бей – берекет пайда болмайды – ересектер тарапынан қалыптастырылады. Балалар ойнай алу үшін олардың саналарында эпизод – әрекеттердің жиынтығы тұрақталуы тиіс. Балалар қандай әрекеттерді орындау керек екенін білулері қажет және меңгерген білімдерінен тек осындай лайық сәттерді таңдай біліп, оларды қиялдан жаңа сәттер ойлап таба білулері тиіс.

Сюжетті ойын бала тарапынан шынайы, сезінетін өнімді талап етпейді, бұл ойында барлығы шартты, барлығы «әзіл сияқты». Бала елестеткен шегені ойыншық балғамен соға алады, бірақ шын мәнінде шегені соға алмайды, «дәрігер» болып, ауру қуыршақтарды «емдей» алады, ал шын мәнінде бұл «ересектердің» маманығы бала үшін алшақ жатыр; шын өмірде ешқашан болмаған толғандыратын оқиғаларға енеді; өзін – өзі ойдағыдай таныта алмай қалған жағдайларды қайтадан «бастан кешіп» жатады. Сюжетті ойынның осындай мүмкіншіліктердің барлығы мектеп жасына дейінгі баланың тәжірибелік әлемін кеңейтіп, оған ішкі эмоционалдық жайылылықты қамтамасыз етеді. Қазіргі заманның психологиялық – педагогикалық зерттеулерде сюжетті ойын – адамның кез келген іс – әрекеті сияқты – балада өз бетімен пайда болмайды, оны меңгерген, «ойнай алатын» өзге бетімен пайда болмайды, оны меңгерген, «ойнай алатын» өзге адамдар арқылы қалыптасатыны туралы көрсетілген. Көптеген зерттеулер негізінде 3 – 5 жастағы бала ойнайтын рөлдеріне еніп, оларды біртіндеп алмастыра білу керек екендігі, заттармен әрекет ету және рөлі бойынша сөйлеу арқылы жүзеге асыруы тиіс, құрдас – серіктеспен рөлдік қарым – қатынас құру тиіс екендігін көрсетті. Есейе келе, бала ойын барысында әр түрлі оқиғалардың бірізділігін өрістетугі тиіс, оларды өзінің және 2 – 3 құрдас – серіктестің ойластырғанына сәйкес ұластыруы тиіс, сюжетті оқиғаларды рөлдік ара – қатынас арқылы және заттармен әрекет ету арқылы жүзеге асыруы тиіс.

Балаларды ойынға тартып, олармен бірге ойнау үшін тәрбиешінің өзі белгілі бір түрде құрылған сюжетті «тірідей» ойын процесінде балаларды қызықтыратын тақырыпқа сүйеніп, еркін өрістетуге үйрену керек. Ересек адамның ойын процесінде балалардың ұсыныстарын қабылдап, баланың ойластырған ойын әрекетін жалғастыра алу, жаңа кейіпкерді (сондай – ақ, ойын рөлін) енгізе алу, құрастырғанды аяқтау, бала ұсынған оқиғаны өрістетуге шеберлігінен балалар үшін ересекпен бірлескен іс - әрекеттің тартымды және қалыптастыратын әсердің табысты болуына байланысты.

Тәрбиеші ойын сюжет - оқиғаларың элементтеріне, кейіпкерлеріне (рөлдерге), олардың әрекетіне сүйеніп, еркін пайдалануы тиіс, әр жастағы балалармен сюжеттерді өрістете алуы тиіс. Балалармен бірлесіп ойнағанда да, өзіндік іс – әрекеттері үшін жағдай жасаған кезде де, ересек тарапынан мәжбүрлеу, тақырыптарды, ойын рөлдерін, ойын түрін (өздік немесе бірлескен) міндеттеу мүлде қарамайды. Балалардың бойында балабақшада «өз еркінше емес, бұйрық бойынша ойнау керек» деген сезім тудырмауы тиіс. Жалпы, педагогикалық процесте ойынға қатысты бір - бірімен тығыз байланысы бар екі құрамдас бөлікті ажырату қажет, ойын процесінде жаңа біліктері қалыптасатын балалар мен тәрбиешінің біріккен ойыны, және балалардың өздік ойыны, оған тәрбиеші тікелей қатыспайды, тек ойын белсенді болу үшін және балалар меңгерген ойын біліктер арсеналындағы ойын дағдыларын қолдану үшін жағдай туғызады.

Әдебиет:

1. Журнал «Отбасы және балабақша» 2010ж, 2012ж.
2. Б.Қисықова «Рөлдік ойындардың оқу процесінде алатын орны» Ұлағат 2004ж.
3. Р.Момбекова «Ойын түрлері» Балабақша 2011ж.
4. Д.Кішібаева «Ұлттық ойындардың пайдасы» 2004ж.

Ерболғанқызы Е.Ж., Р.Т. Алимбаева
Приозерск қаласы, «Айналайын» бөбекжайы КМҚК

ЖАС ҰРПАҚҚА РУХАНИ-АДАМГЕРШЛІК ТӘРБИЕСІНІҢ МАҢЫЗЫ

«Ұл тәрбиелей отырып, халықты тәрбиелейміз,
Қыз тәрбиелей отырып, ұлт тәрбиелейміз.»
(Мұхтар Әуезов)

Бүгінгі таңда ұрпақ тәрбиесіндегі басты мәселе - келешек жас буынды болашақта рухы биік, саналы, мейірімді, ұлттық болмысы бар тұлға ретінде қалыптастыру. Тұлғаның өзіндік

әрекеті мен өзін өзі тәрбиелеуі - тәрбие жұмыстарының негізі болып табылады. Бұл мәселеде ең алдымен отбасы, балабақша тәрбиешілері, мектеп мұғалімдері, қоғамда шешуші рөл атқарады. Еліміздің болашағы - жас ұрпақты тәрбиелеудегі басты діңгек - отбасы болса, жемісін беруге ықпал жасайтын - білім беру ұйымы. Жас өрендеріміздің ұлттық құндылықтарымызды бағалауға, еліміздің бейбітшілігі мен егемендігін сақтауға, экономикасын, заманауи технологиялар мен ұлттық құндылықтарды дамытуға ықпал ететін тұлғаны қалыптастыру басты назарымызда.

«Баланың рухани өміріне тереңдей қарай алмаған адам, нағыз тәрбиелеуші бола алмайды» (В. Сухомлинский). Адамның қалыптасуының алғашқы баспалдағы - мектепке дейінгі кезеңдегі тәрбие. Бұл тұрғыда бөбекжай тәрбиешілері бүлдіршіндерімізге рухани адамгершілік қасиеттерді, салт-дәстүр, әдет-ғұрыптарды бойына сіңіру бағыты бойынша тәрбие беріп, ел болашағының жарқын болуына өз үлестерін қосуда. Балалардың өз ойын еркін жеткізуіне, рухани білім алуына, тәрбиеленуіне барлық жағдай жасалған. Тәрбиенің бастауы - тал бесіктен деген дана халқымыз. Халқымыздың сан ғасырдан келе жатқан ұлттық мұрасын, ұмыт қалған салт-дәстүр, ұлттық ерекшеліктерімізді ең алдымен өзіміз ұғынып, оқу-тәрбие ісімен сабақтастыра отырып балаға жеткізу, ұғындыру әрбір ұстаздың міндеті деп білеміз.

«Адамға ең бірінші тәрбие берілуі керек, тәрбиесіз берілген білім -адамзаттың қас жауы, келешекке оның барлық өміріне апат әкеледі» деген ұлы ойшыл әл-Фарабидің қанатты сөзін ескере отырып, балабақшамызда тәрбие балаларды таңертең қабылдаудан, тәрбиеші апайлармен, достарымен сәлемдесу керек екендігін, құрбы-құрдастарымен тату, әрқашан тазалық сақтау сияқты қарапайым әдеп ережелерін ұғындырудан басталады.

«Өнер біткеннің барлығы сияқты, тәрбие өнері де табиғаттың кемістігін толтыруды мақсат етеді.» (Аристотель). Жас ұрпаққа қажет ұлттық тәрбиелік білім беру мақсатында балабақшада түрлі іс-шаралар ұйымдастырамыз. Заман талабына сай жаңа технологиялар мен шығармашылық, инновациялық жаңашылдықты енгізіп отырамыз. Атап айтқанда: интерактивті тақта, электронды оқулықтар, мультимедиялық кітапшалар, бейнетаспа, ертегі терапиясын қолданамыз. Қазіргі заман балаларының берілген ақпаратты тез қабылдауынан, есте сақтау қабілеттерінің жоғары болуын байқауға болады. Тәрбиеленушілерімізбен біз осы бағыттар бойынша оқу тәрбие жұмыстарын жүргіземіз:

- 1.Рухани-адамгершілік
- 2.Патриоттық
- 3.Эстетикалық
- 4.Еңбек
- 5.Өлкетану
- 6.Мінез-құлық

Сонымен қатар осы, бағыттар бойынша ата-аналармен бірге бірлескен жұмыстар да атқарамыз.

Аталған бағыттардың аясында, тобымызда 22 қыркүйек Қазақстандағы тілдер мерекесіне орай «Тіл - ел тірегі» атты ертеңгілік өтті. Мақсаты: Мемлекеттік тілдің маңызы туралы түсіндіру, қазақ тілін балалардың бойына сіңіру, жерін, Отанын сүйуге, оны құрметтеуге бағыттау. «Үлкенге - құрмет, кішіге - ізет» деген дана халқымыз. Бала бойына ата-бабамыздың өнегелі сөздерін сіңіру мақсатында «Қарттарым - асыл қазынам» тақырыбында әңгіме сағат өткіздік.

Егемен еліміздің жас өрендерін рухы биік, патриот, мемлекеттік рәміздерін ардақ тұта алатын адал ұрпақ етіп тәрбиелеу мақсатында «Тәуелсіз елдің - ұрпағымыз» тақырыбында ертеңгілік өткіздік. Бүлдіршіндердің өз отбасы, қаласы, көшесі, балабақшасы туралы білімдерін толықтыру бағытында, «Туған өлкем - тұғырым» апталығы аясында «Менің үйім, менің көшем» атты сурет көрмесі ұйымдастырылды. Балалар өз ойларын ортаға салып, салған суреттерін әңгімелеп берді. «Кел, балалар, оқылық!» оқу сауаттылық апталығы аясында қалалық кітапханаға саяхат жасадық. Әр баланың кітапқа деген қызығушылығы артып, ерекше көңіл күймен оралды. Біз тобымызда халық ауыз әдебиетінің материалдарын кеңінен қолданамыз. Бала бойына адамгершілік қасиеттерді ойын, салт-дәстүр, ертегі, жұмбақ, мақал-мәтелдер арқылы сіңіру ата-аналар мен тәрбиешілердің басты міндеті. Осыған орай біз қазақ халық ертегілерін сахналаймыз: «Алтын сақа», «Алдар көсе

мен бай», «Керкұла атты Кендебай», «Ер Төстік», «Арыстан мен кісі», «Қоян мен тасбақа», «Түлкі мен Тырна», «Қоянның үйшігі».

Атадан балаға жалғасып келе жатқан ұлттық қолөнерді, өз мәдениетімізді, рухани сән-салтанатымызды, болмысымызды тәрбиеленушілерге жан жақты білім мен тәрбие беру бағытында «Бұл әлем қандай тамаша!» эстетикалық сауаттылық апталығы аясында «Өнер төресі» сәндік-қолданбалы өнер көрмесін ұйымдастырдық. Баланың бауырмал, қайырымды азамат болып ер жетуі ең алдымен, ата-ананың, қоршаған ортаның үлгі өнегесіне байланысты. Қазақтың сәндік-қолданбалы өнері арқылы балалардың рухани жан дүниесін байытып, халық дәстүрлерін игеруге ынталандырады, өнер туындыларына құштарлығын арттырады. Аталған бағыттар бойынша балалардың білім деңгейі келесідей болды жас ұрпақты тәрбиелеуге бағыттауымыз қажет».

Әдебиет:

1. Мұқан А. «Ұлы дала елі», Сардар баспа үйі, 2017ж.
2. Тауұлы А. «Қазақ салт-дәстүрлері», Балауса баспасы 2017ж.
3. Бегманов Қ. «Халқы мықтының-салты мықты», Өлке баспасы, 2010ж.
4. Әзімханова Т., республикалық журнал «Бала тәрбиесі», Дайыр баспасы, 2018ж.
5. Әбілова З. «Этнопеддагогика», Алматы баспасы, 1999ж.
6. Төреқұлов Н. «Нақыл сөздердің тәрбиелік мәні», Мектеп баспасы, 1971ж.

Ерекеева Г.К., Лесбек А.М.

Приозерск қаласы, «Балбөбек» бөбекжайы КМҚК

БАЛАБАҚШАДАҒЫ STEAMS БІЛІМ БЕРУ

*"Егер біз бүгін бұрынғыдай сабақ беретін болсақ,
онда олардың болашағы жарқын болмайды".*

Дж. Дьюи

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың 2018 жылғы 10 қаңтардағы «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» атты Жолдауында әлемнің дамыған елдерінің қатарына қосылу үшін Қазақ елі атқаруға тиісті 10 міндетті нақтылап беріп, оқытудың заманауи әдістемелер мен технологияларды қолдану керектігін баса айтты. Сол себепті, бәсекеге қабілетті елдер қатарында болу үшін STEM – білім беру мен оқуды бірдей бағытта ілгерілетуіміз қажет [1].

Қоғамдағы даму кезеңінде мектепке дейінгі білім беру жүйесінде оқыту, тәрбие беру үрдісін тиімді технологияландыру – басты мәселелерінің бірі. Қазіргі уақытта өмір сүріп жатқан әлем жаһандану, компьютерлендіру жолында үлкен қадамдар жасап жатқандығына байланысты және инженерлік-техникалық сала қоғамдағы ең үлкен тапшылық болып табылады. Білім беру тізбегіндегі барлық байланыстар білім берудің инженерлік бағыттарын дамытуды алдына мақсат етіп қойды.

STEM–оқытудың біріктірілген тәсілі, оның шеңберінде академиялық ғылыми-техникалық тұжырымдамалар шынайы өмір контексінде зерттеледі. Бұндай тәсілдің мақсаты–мектеп, қоғам, соның ішінде мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында алғашқы түсініктерін бастау. STEAM біліміне тарту ерте жастан басталуы керек. Қазір бұл түсініктің жаңа нұсқалары пайда болды, солардың ішінде анағұрлым кең таралғаны STEAM (ғылым, технологиялар, инженерия, өнер және математика) [1].

STEM тәсілі–бұл оқыту әдісі ғана емес, ол ойлау тәсілі. STEAMS білім беру ортасында балалар тек білім алып қоймай, оны қолдануды үйренеді. Сондықтан, олар өсіп, өмірде проблемалармен бетпе-бет келгенде, мысалы үшін қоршаған ортаның ластануы немесе климаттың ғаламдық өзгеруі болсын, олар мұндай күрделі мәселелерді әр түрлі бағыттағы білімге сүйеніп, бірлесіп жұмыс жасау арқылы ғана шешуге болатындығын түсінеді. STEM оқу мен білімге басқаша қарауға үйретеді.

Тәжірибелік дағдыларды басты назарға ала отырып, мектепке дейінгі балалардың өздерінің ерік күштерін, шығармашылық қабілеттерін, икемділіктерін дамытады және басқалармен ынтымақтастықта жұмыс жасауды үйренеді. STEM тәсілінің арқасында балалар болып жатқан құбылыстардың логикасын игере алады. Олардың өзара байланысын түсінеді, әлемді жүйелі түрде зерттейді және сол арқылы қызығушылықты, инженерлік ойлау стилін, сыни жағдайлардан шығу қабілетін дамытады. Командалық жұмыс дағдыларын дамытады, менеджмент пен өзін - өзі таныстыру негіздерін игереді. STEM - өз кезегінде баланың дамуының үйлесімді жаңа деңгейін қамтамасыз етеді [2].

Біздің балабақшада тәрбиешілер STEM - білім беру арқылы балалардың инженерлік ойлауының негізін қалайды. Жаңа бір нәрсені кездестіруді күту олардың қызығушылығы мен танымдық белсенділігін дамытады; өздері үшін қызықты мәселені анықтау қажеттілігі туындайды, әдістерді таңдау және оны шешу алгоритмін құру, нәтижелерді сыни бағалау мүмкіндігі - ойлаудың инженерлік стилін дамытады; ұжымдық іс-әрекет командада жұмыс істеу дағдыларын дамытады. Мұның бәрі баланың дамуының түбегейлі жаңа, жоғары деңгейін қамтамасыз етеді және болашақта мамандық таңдауда кең мүмкіндіктер береді. Сонымен қатар, оны техникалық дамыған әлемге дайындайды.

Қазіргі балалар белсенді ақпараттандыру, компьютерлендіру және робототехника дәуірінде өмір сүруде. Бүгінгі таңда мемлекет зияткерлік қабілеті жоғары білікті мамандарға зәру. Болашақ инженерлерді даярлауды университеттерде емес, мектеп жасына дейінгі балалар техникалық шығармашылыққа ерекше қызығушылық танытқан кезде бастау керек. Ойлаудың техникалық қызығушылығын, аналитикалық ойлауды және тұлғаның басқа да қасиеттерін дамыту қажет. Сондықтан біздің алдымызда балаларда дизайн, қарапайым эксперименталды зерттеу және шығармашылық белсенділік дағдыларын дамыту міндеті тұр. Мектепке дейінгі жастағы инновацияны енгізу бойынша жұмысты қалай жоспарлау керек? Көптеген қателіктер мен кемшіліктерді болдырмауға - әдістемелік қолдау жүйесін жобалау көмектеседі.

Инновациялық әдістемелік жұмыс - бұл кәсіптік басқарушылық, педагогикалық қызметтің бір бөлігі, оның ерекшелігі оқу орнын дамыту режимінде қамтамасыз ету болып табылады. Жұмыстың инновациялық формалары теориялық және практикалық болып бөлінеді. Олар өз кезегінде ұжымдық және жеке болып бөлінеді. Педагогтардың кәсіби шеберлігін арттыруға, олардың шығармашылығын дамытуға, ынталандыру деңгейін арттыруға бағытталған әдістемелік жұмыстардың әр түрін қолдана отырып, біз алдымызға қойылған міндеттерді шешеміз. Мектепке дейінгі тәрбие сапасы мен деңгейін және балабақша бәсекеге қабілеттілігін көтереміз.

Біздің мектепке дейінгі білім беру мекемемізде «Робототехника» жобасы жүзеге асырылуда. Жобаны жүргізу үшін арнайы робототехника кабинеті жасақталып, қажетті құрал-жабдықтармен қамтамасыз етілді. Оның ішінде алғашқы болып LEGO Education, «Duplo» конструктор жиынтықтары, «Тышқан робот» жиынтықтары, «Веселые шестеренки» жиынтықтары, «Алгоритм 72 мышонка» жиынтықтары алынды. Сонымен бірге, «Botley» роботы, «Robo Uaro» жиынтықтары алынды. Бұл жиынтықтар тек робототехникасы жобасында емес 5 білім беру саласында да қолданылуда. STEAMS технологиясы, сонымен қатар, балада математикалық және конструктивті дағдыларды дамытуды қамтиды.

STEAMS технологиясын қолдана отырып «Айгөлек» тобы балаларына «Ас атасы - нан» тақырыбында ұйымдастырылған оқу қызметі өткізілді. Жұмыс барысында балаларға ғаламтор желісінен ертегі көрсетілді. Нанның әзірленуі бидайдан бастау алатындықтан, балалармен бидай масағын зерттедік. Кейін топтағы кішкентай арулар ұннан қамыр иледі. Соңғы қадам бауырсақ пісіру болды. Бұл жолы балабақша асханасындағы аспазшы мамандар көмектесті. Міне, осы жүйеленген іс-әрекеттер арқылы «Ас атасы - нанның» дастархан басына қалай келетінін білді. STEAM технологиясымен жұмыс жасау, оны өмірде қолдана алу бала үшін өте маңызды. Бала өзінің жасаған бұйымын, өнімін көру арқылы мотивациясы артады. Осылайша, STEAM арқылы білім беру балаларды алған ақпаратын қоршаған орта процесстерімен байланыстыруға және жобалық ойлануына мүмкіндік береді. STEAM технологиясымен оқыту келесідей дағдыларды дамытады.

- Мотивация алады.
- Білуге деген қызығушылығы артады, оның маңызын түсінеді.
- Ұйымдастырылған оқу қызметіне деген қызығушылығы артады.
- Жоба жасай алады.
- Жан - жақты дамиды.
- Дарынды балалар анықталады.
- Бәсекеге қабілетті болады.
- Сын тұрғысынан ойлай алады.
- Шығармашылық тұрғыдан ашылады.

Қорытындылай келе, STEAMS - тәсілі біздің балаларымызға әлемді жүйелі түрде оқуға, айналасындағы оқиғалардың логикасын білуге, олардың қарым-қатынасын ашуға және түсінуге, жаңа, ерекше және өте қызықты жаңалықтарды табуға мүмкіндік береді деп айтқым келеді.

Әдебиет:

1. Хламова Н. А. Новикова Н. А. Растим будущих инженеров в детском саду. Молодой ученый. 2018 г.
2. Шипинский В.Г. Методы инженерного творчества. 2016 г. STEM БІЛІМ БЕРУ

Ермекова Н.С.

Нұра ауданы, «С.О.Талжанов атындағы ЖББМ» КММ

ПЕДАГОГ ҚҰЗЫРЕТІ: МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУ ШАРТЫ

Педагогика - біліктілікті әрі басқару қабілетін қажет ететін сала. Болашақтың бір кірпіші боп қаланатын тұлғаны тәрбиелеу үшін педагогтың құзыретіне ерекше мән беріледі. Ал педагог құзыреті дегеніміз білім беруші маманның теориялық және практикалық тұрғыда әбден дайын екендігін көрсететін кәсіби деңгейдегі сипатымен байланысты. Құзыреттілік деген сөз латын тілінен енген. «Competentio» дайын, лайықты деген мағынаны білдіреді.

Ғалымдар педагогикалық құзыреттілікті бірнеше топқа бөліп қарастырады:

1. Объективті тәрбие процесін педагогиканың нақты міндеттеріне айналдыра білу, жеке тұлғаны және ұжымды зерттеу, олардың жаңа білімді игеруге дайындығын анықтау;
2. Логикалық толық педагогикалық жүйені құру және қозғалысқа келтіру қабілеті: оқу міндеттерін кешенді жоспарлау; оны ұйымдастырудың нысандарын, әдістерін және құралдарын орынды таңдау;
3. Тәрбиенің құрамдас бөліктері мен факторлары арасындағы байланыстарды анықтау және орнату, оларды іс-әрекетке енгізу: қажетті жағдайлар жасау (материалдық, моральдық, психикалық, ұйымдастырушылық және т.б.); оқушы тұлғасын белсенді етуге ықпал жасау, оның іс-әрекетін дамыту;
4. Педагогикалық жұмыстың нәтижелерін есепке алу және бағалау дағдылары: оқу-тәрбие үдерісі мен мұғалім қызметінің нәтижелерін талдау, басым және бағынышты міндеттердің жаңа жиынтығын анықтау [1].

Педагогикалық құзыреттілік – бұл жүйелі құбылыс. Оның мәні педагогикалық дағдыларды тиімді жүзеге асыруға, қарым-қатынас процесін мақсатты түрде ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Сонымен қатар жеке тұлғаның дамуын көздейтін мұғалімнің педагогикалық білімінің, тәжірибесінің, қасиеттері мен сапалы жұмыстарының жүйелі бірлігі болып табылады. Құзыреттіліктің тағы бір маңызды құрамдас бөлігі ынтымақтастық болып табылады. Бұл өзара түсіністікпен, рухани әлемге енумен, осы қызметтің барысы мен нәтижелерін ұжымдық талдаумен бекітілген балалар мен ересектердің бірлескен даму қызметінің идеясы.

Ал мектепке дейінгі білім беру баланы қалыптастырып, оны жалпы адами болмысқа тән құндылықтарға баулумен байланысты. Сол себептен де баламен жұмыс істейтін мамандардың кәсіби біліктілігі жоғары әрі сапалы болуы тиіс. Педагог баланың физиологиялық және психологиялық жағдайына қарай тәрбиелеу ісінде жауапкершілікте болады. Қоршаған ортамен таныстыру, сауатын ашу, ана тілінде дұрыс сөйлей білуіне ықпал ету де педагог мамандардың негізгі міндеттері болып табылады. Қазіргі таңда мектепке дейінгі мекемелерде жұмыс атқаратын мамандарға арнайы әдістемелік талаптар қойылады. Мәселен, әр баламен жақсы қарым-қатынас орната білу, эстетикалық талғамының жоғары болуы, эмоциялық жайсыздықтарды басқара алу, шығармашылық қабілетінің болуы сынды бірқатар критерийлермен бағаланады [2].

Құзыреттілікті қалыптастырудың бірнеше бағыттары бар. Мысалы, танымдық құзыреттілікті дамытудың бағыттары ретінде ойын технологиясын айтуға болады. Ойын арқылы балаға түсіндіру, суреттеу жеңілдеу келеді. Себебі мектепке дейінгі жастағы баланың ойын арқылы таным-түсінігі кеңейеді. Заттардың атауын, сипатын дәл осы әдістермен көрсету ыңғайлы. Ал денсаулық құзыреттілігіне келсек, балаларға түрлі жаттығуларды, салауатты өмір салтының қағидаларын үйретуге болады. Балалар арасында топтық сайыстар өткізу де олардың қызығушылығын арттыра түспек. Балалардың бойындағы шығармашылық қабілеттің негізі 3-5 жас аралығында қалыптасады. Дәл осы кезде тәрбиешінің берген дұрыс бағыты баланың бойындағы дарынды шындай түсетіні сөзсіз. Сондықтан да балаларға жиірек ән айтқызып, сурет салғызудың, басқа да шығармашылыққа баулитын әдістерді жүзеге асырған жөн. Өйткені мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің базалық жоспарына сәйкес балалармен жоғарыда атап өткен бағыттар бойынша жұмыстар жасалуда.

Балаларда екі түрлі зейін болады. Оның бірі – ерікті зейін болса, екіншісі – еріксіз зейін. Ерікті зейін мақсатты әрекет барысында дамиды. Ал еріксіз зейін жаңа бір бейнені көріп, қорыта білумен байланысты. Мысалы, бала түрлі-түсті ойыншықты көргенде алаңдауы мүмкін, не болмаса жануарлар, жәндіктерді көргенде сол туралы ойын қорытады. Баланың зейінін дамытуға арналған жаттығу түрлері өте көп. Атап айтсақ, «Айырмашылықты тап» немесе керісінше «Ұқсастықтарын тап» деген секілді ойындар жасауға болады. Ойын барысында көрнекілік құралдары міндетті түрде қолданылады. Жалпы мектепке дейінгі жастағы балаларда әрекеттік, бейнелік және сөздік, логикалық ойлау қабілеттері бірдей дамиды. Осы кезеңде балаларға тәлім беретін педагог өзінің алдында маңызды жауапкершіліктің тұрғанын сезінуі тиіс. Өйткені өсіп келе жатқан балалар келешекте қоғамның бір бөлшегі болып қаланатын тұлғалар [3].

Балаларға арналған көркем шығармалар арқылы олардың тілдік қорын молайтуға болады. Сондай-ақ, бейнелеу өнері арқылы сурет салуға деген қызығушылығын арттыра аламыз. Суретті арнайы бір уақытта, тіпті ойнатып отырып та салғызған ыңғайлы. Мысалы, құммен сурет салу, әр түрлі заттарды қолдану арқылы пішіндер жасау (дәнді-дақылдар арқылы кез келген заттың пішінін салу), жапсырмалар жапсырып, оның үстін қалаған түстерімен бояту секілді бейнелеу өнерінің бірнеше әдіс-тәсілдерін қолданған абзал. Сурет салу баланың түстерді, пішіндерді ажыратуына көмектеседі, ақыл-ойын шыңдайды, жан-жақты дамуына ықпал етеді. Өйткені, қандай да бір суретті салу кезінде бала қуанады, әр түрлі эмоцияны бастан кешіруі де мүмкін. Өзінің ойындағыдай шықпай қалса ренжіп, жылап қалуы да ықтимал. Осындай сәттерде тәрбиешінің қырағылығы, баланың сезімдерімен жұмыс істей білуі маңызды рөл атқарады. Сәтсіз жасалған жұмыс үшін де баланы қолдап, жылы сөз айта білу қажет.

Әр бала – өзінше бір әлем. Балаға тапсырма бергеннен кейін олардың барлығы бірдей орындап кетпейді. Себебі жасап жатқан ісін орта жолдан тастай салу мектеп жасына дейінгі балаларға тән құбылыс. Олардың ішінде 30-40 пайызы ғана қатты қызығушылық танытуы мүмкін. Байқап қарасақ, кейбір балалар ойына алған бейнені бастап салып келе жатып, басқа бір суретті бейнелеп шығып жатады. Кей балалар қолындағы қаламын тастай салып, жасай алмайтындығын айтады. Бұл баланың орындаушылық ықыласының тұрақсыздығы болса керек. Ал уақыт өте келе, баланың жасы ұлғая келе тұрақтылық деген қасиет қалыптасады. Дегенмен оны қалыптастыру балабақшадан бастау алатынын ұмытпау керек. Ол үшін баланың бойындағы сенімділікті, белсенділікті дамытуға жұмыс жасаған дұрыс [4].

Адамды адам еткен – еңбек. Қай қоғамға да еңбекке жаны жақын тұлға керек. Ал мұндай игі қасиет бала кезден қалыптасады. Бұл жерде бала еңбегі деген сөзді дұрыс түсінген жөн. Яғни, күнделікті көзге көрінбейтін дүниелер бала үшін үлкен еңбек десе де болатындай. Мысалы, кішкентай баланың өздігінен тамақ ішуі, ойыншықтарын, киімдерін жинап қоюы үлкендерге көзге көрінбейтін істер болуы мүмкін. Алайда бала мұндай әрекеттерді жасауға дағдыланса есте сақтау қабілеті жақсара түседі. Өзіне қажетті заттардың қай жерде тұрғанын таба алады, ұқыптылыққа үйренеді. Балабақшада да еңбекке баулитын әдістерді жүзеге асырып тұрған абзал. Мысалы, ойнағаннан кейін ойыншықтарды реттестіру, өз-өзіне қызмет жасау секілді кішігірім жұмыстарды балаға тапсыру құпталады. Ал ата-ана, тәрбиеші тарапынан баланы мақтап, жақсы сөздер айтылып тұрса нұр үстіне нұр [5].

Атақты педагог А.С.Макаренконың мынадай сөзі бар: «Бала ойын кезінде қандай болса, есейген шағында жұмыс орнында да сондай болады». Сондай-ақ, ұлы педагог тәрбиенің бастауы, баланы еңбекке баулудың негізі мектептен бұрын балабақшада қалыптасатынын айтқан. Демек, әрбір баланың бойындағы дұрыс дағдылардың қалыптасуы үшін мектепке дейінгі білім беру ұйымдарындағы мамандардың үлесі мол екенін айта кету керек.

Әдебиет:

1. expeducation.ru. Профессиональная компетенция педагога.
2. Компетенция воспитателя – условия развития навыков будущего у дошкольника. – Сборник, - 25.09.2020.
3. bilim-all.kz. Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық құзыреттілігін ойындар арқылы дамыту.
4. «Білім айнасы». Мектепке дейінгі жастағы балалардың шығармашылық қабілетін дамыту. - 20.11.2017 саны.
5. bilimger.kz. Балаларды еңбекке баулу жолдары. 10 қаңтар, 2020.

ТЕЛЕМОСТ СОДРУЖЕСТВА ДВУХ ГОСУДАРСТВ КАЗАХСТАН – РОССИЯ КАРАГАНДА - САНКТ - ПЕТЕРБУРГ

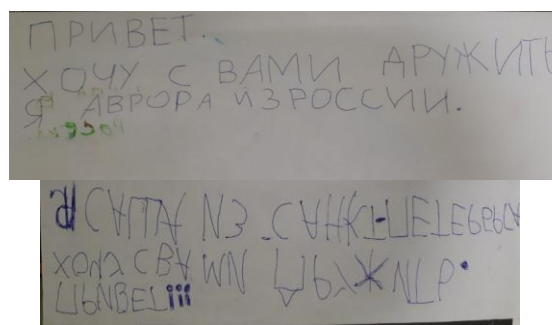
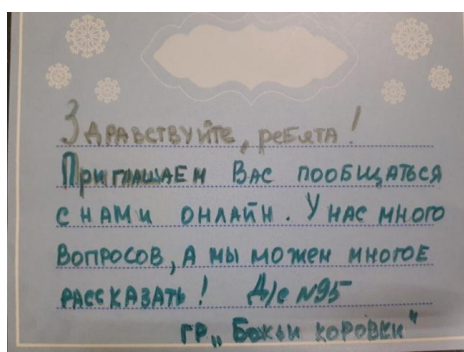
В последние годы наблюдается массовое внедрение информационно - компьютерных технологий не только в школьное, но и дошкольное образование. Процесс информатизации в детских садах Казахстана обусловлен требованиями современного развивающегося общества, где педагог должен идти в ногу со временем, использовать новые технологии в воспитании и образовании {1, с54}.

В условиях модернизации системы образования появляются новые проблемы и задачи, над решением которых предстоит работать педагогам. Одна из проблем – это падение мотивации дошкольника к обучению. Как же оптимально решить эту проблему? {3, с123}.

Сейчас выигрывает тот воспитатель, который делает ход непрерывной образовательной деятельности наглядным, занимательным, ярким, интересным, эмоциональным, запоминающимся. То есть, материал должен содержать в себе элементы необычайного, удивительного, неожиданного. Вызывать интерес у ребенка к воспитанию и обучению через игру и способствовать созданию положительной эмоциональной обстановки, а также развитию мыслительных способностей. Поэтому необходимо выбирать более эффективные средства обучения и воспитания на основе современных методов и новых интегрированных технологий. {1, с25}.

Одним из новых проектов нашего ясли –сада является «Телемост содружества двух государств Казахстан – Россия, Караганда – Санкт - Петербург». Почему именно такой проект? Во первых, основная задача – это развитие коммуникативных навыков дошкольников, через современные технологии. Мы знаем, как дети увлечены гаджетами. Это такое же общение но только с помощью интернета и интерактивной доски. Во-вторых, происходит развитие кругозора ребенка. Дети могут знакомиться и общаться с другими детьми, проживающими в другом городе, в другом государстве. Ребенок знакомится с достопримечательностями Санкт - Петербурга, его символами, культурными памятниками, традициями и обычаями другого народа. В свою очередь рассказывая и передавая информацию о своем городе, государстве, а также о традициях и обычаях казахского народа.

Наш первый телемост содружества состоялся 26 декабря 2021 года. Мы получили приглашение от ребят детского сада №95 «Планета детства» города Санкт- Петербурга.

Приглашение от детей детского сад №95 «Планета Детства» город Санкт - Петербург

И с радостью приняли это приглашение. Приготовили видео обращение и написали, нарисовали свой ответ.

Предварительно обсудив с педагогами о теме нашей встрече «Рассказ о нашей Родине. Знакомство двух государств». Составили конспект нашей встречи и определились с датой проведения телемоста.

Цель: формирование социокультурной толерантности на основе взаимодействия детей дошкольного возраста через диалоговое общение с помощью ИКТ. Организационный момент: вместе с детьми из Санкт - Петербурга и Караганды.

Ребята из ясли – сада «Байтерек» рассказывают о своей Родине

В телемосту участвовало 15 детей из групп предшкольной подготовки. Наши воспитанники рассказывали о государстве Казахстан, знакомили российских друзей с символикой: гербом, флагом и гимном страны. Также ребята рассказали о нашем городе, что богаты мы углем, т.к город Караганда знаменит шахтами и маленький мальчик Апак Байжанов нашёл этот уголёк. Дети рассказали о столице Казахстана – Астане и о символе Казахстана – Байтереке, ведь наш детский сад так и называется – Байтерек. Познакомили российских друзей с притчей о Байтереке. Говорили о том, что в Казахстане много городов, знакомили их с историей и достопримечательностями. Поведали о нашем любимом крае.

В свою очередь наши друзья из Санкт - Петербурга рассказывали нашим ребятам о своей Родине – России, познакомили с гербом, флагом и гимном страны. Говорили о том, что в России много городов и деревень, главный город их Родины это столица – Москва. Наши российские друзья живут в большом городе России, Санкт – Петербурге. Санкт – Петербург называют культурной столицей России. Показывали и рассказывали о музеях, площадях и памятниках Санкт - Петербурга.

Дети из детского сада №95 «Планета детства» города Санкт - Петербурга

Наша дружеская встреча происходила в канун самого любимого детского праздника Новый Год! Дети рассказали о том, как готовятся к празднику, какие танцы разучивают, песни, какие готовят сюрпризы для родителей. Ребята пожелали друг другу мира и добра! Вместе возле нарядной елочки исполнили новогодний хоровод «В лесу родилась елочка». Дружеская встреча окрылена восторгом общения, познанием нового, интересного, развивающего. Следующий телемост содружества пройдет 18 февраля 2022 года по теме «Инновационные направления детского сада».

Не это ли коллаборация в дошкольном мире? Совершенно верно, это новые образовательные решения. Коллаборация – совместная деятельность, взаимодействие, взаимовыгодное сотрудничество нескольких сторон. Суть коллабораций заключается в объединении усилий для достижения определенных результатов каждым участником. Наблюдение за детьми в ходе телемоста показывает, как развивается интерес ребенка к познанию нового, неизведанного. Использование информационно-коммуникативных технологий позволило вывести деятельность ясли – сада «Байтерек» на новый качественный уровень, обновить содержание образовательного процесса и взаимодействие со сверстниками из других стран.

Литература:

1. Бабич И.Н. Новые образовательные технологии в век информации / Материалы XIV Международной конференции «Применение новых технологий в образовании». — Троицк: Фонд новых технологий в образовании «Байтик». — 2009. — с. 68–70.
2. Абрамов А.Г., Булгаков М.В., Иванников А.Д., Сигалов А.В. Федеральный портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании»: пять лет в образовательном Рунете // Журнал «Дистанционное виртуальное обучение», 2009. № 3, с. 14–30.

Естаева Ж.Е.

Қарағанды қаласы, «Алданыш» бөбекжайы» КМҚК

ПРОПП КАРТАЛАРЫ – БАЙЛАНЫСТЫРЫП СӨЙЛЕУДІ ДАМУ ҚҰРАЛЫ

Кейінгі кезде 2,5-3 жастағы сөйлемейтін балалар жиі кездесіп жүр, бұл норма, қалыпты жағдай болып бара жатыр. Бірақ баланың жас нормаларына сай сөйлеудің физиологиялық және психологиялық жақтары бар, сондықтан өкінішке орай, 2,5-3 жастағы сөйлемейтін бала - бұл кәдімгідей мәселе болу керек [1. 10-б]. Қазіргі балалар сюжеттік-рөлдік ойындарды аз ойнайды.

Шығармашылықпен ертегі құрастыру балалар үшін өте маңызды, ал балалардың қажетті сөздік қоры, жеке тәжірибесі болмағандықтан ертегі құрастырмақ түгілі дұрыс сөйлей алмайды. Біз мақаламызда сөйлеуді дамыту технологиясы тақырыбын қозғаймыз. Қазіргі балалармен тіл табысу өте қиын, олардың қызығушылықтары аз, сондықтан тәрбиешілерде әртүрлі бірнеше әдіс-тәсілдерді, құралдарды қолдану үшін көптеген технологиялар болуы керек.

Сөйлеуді дамытудың қызықты технологияларының бірі - пропп картасы немесе «Пропп картасының ертегі құрылысы» деп те атайды, мектеп жасына дейінгі балаларға арналған шығармашылық әңгімелер құрастырудың өте қызықты технологиясы. Пропп карталары баланың:

- монологтық, диалогтық сөйлеуін дамытады;
- шығармашылық баяндаудың дамуына ықпал етеді;
- жарқын әлеммен таныстырады;
- баланың сөйлеуін ашады;
- сөздік қорын белсендіреді.

«Пропп карталары» - бұл балалар ертегінің оқиғалары мен эпизодтарын білетін символдар мен суреттерден тұратын карталар. Оны құрастырған белгілі орыс және кеңес ғалымы, филолог, фольклоршы – Владимир Яковлевич Пропп (1895-1970 жж.)

Владимир Яковлевич Пропп өзінің жұмысы барысында халық ертегілерін зерттеумен айналысты, ертегіні 28 картадан тұратын жиынтыққа бөлді. Бұл функцияларды карта сызбалары түрінде ұсынды. Әрине, барлық ертегіде бұл карталар оларды толық көлемде қамтымайды.

Ертегі бірінші функциядан, жетіншіден, он екінші функциядан басталуы мүмкін. Бір карта-ертегінің белгілі бір оқиғасы, оның көмегімен бала ертегінің мазмұнын оңай игере алады, ертегіні қайталап айтып беруін жеңілдетеді және болашақта өз ертегісінің құрылуына ықпал етеді [3. 5-б].

Пропп карталарын игеру бойынша жұмыс мынадай жұмыс кезеңдері атқарылу керек: Бірінші кезеңде балаларды ертегі жанрының композициясымен таныстырамыз. Алдымен балаларға ертегі қандай да бір ерекше оқиғадан басталатынын түсіндіру керек. Ертегінің басталуы балаларды ерекше күйге келтіреді, оларды ертегі әлеміне апарды. Онда басты рөлді сиқырлы тіршілік иесі ойнайды, ерте ме, кеш пе, ертегі кейіпкері зұлым күштерге немесе үлкен қиындықтар мен кедергілерге тап болады, содан кейін олардың қиын

тапсырмаларын, әдетте, сиқырлы заттардың немесе тіршілік иелерінің көмегімен орындайды.

Ертегіні әңгімелеуде - бұл ертегідегі оқиғалар қалай дамиды, қандай кейіпкерлер кездеседі, қандай сиқыр пайда болады, мәселе қалай шешіледі және т. б. айтылады. Ал ертегінің соңында аяқталудың әртүрлі нұсқаларын жасауға болады және жақсы тыңдаған бала ертегінің моралын да талдай алады.

Екінші кезеңде төмендегідей дайындық ойындарын өткізу өткізуге болады. Мысалы: «Ертегі кейіпкерлерін ата», «Ғажайыптар, түрлендірулер, сиқыр қалай және не арқылы жүзеге асырылады?» (сиқырлы сөз, сиқырлы таяқша); «Әлемдегі ең жаман кім?» зұлым және опасыз ертегі кейіпкерлерін анықтау, олардың сыртқы келбетін, мінезін, өмір салтын, әдеттерін, үйлерін сипаттау; «Жолда не керек?» негізгі сиқырлы құралдар (өзі жиналатын дастарқан, жылдам жүретін етік, қызыл гүл, қылыш), «Ұқсастығы неде?» әртүрлі ертегілерді олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтары тұрғысынан салыстырмалы талдау («Үйшік» және «Қолғап»); «Сиқырлы атаулар» кейіпкерге дәл осындай атау берудің себептерін анықтау (Алдаркөсе, Золушка, Баба Яга, Қызыл телпек және т.б.), «Жақсы-жаман» кейіпкерлердің жағымды және жағымсыз мінездерін, олардың әрекеттерін анықтау. Үшінші кезеңде Пропп карталарының 28 белгісімен таныстырамыз.

Төртінші кезеңде Пропп карталарының белгілерімен танысқаннан кейін шағын ертегіні оқып, оны Пропп карталарымен белгілеп отырамыз. Мысалы: «Жеті лақ» ертегісі «Лақтарым, есікті ешкімге ашпандар, 1-карта «тыйым салу». Ешкі лақтарын қалдырып кетеді, 2-карта «кетіп қалу». Лақтары бұл тыйымды бұзғылары келмесе де, қасқырдың қулығына сеніп, есікті ашады, 3-карта «тыйымды бұзу». Ешкінің кетіп қалғанын байқаған қасқыр лақтарға барады. Лақтарды есікті ашқызу үшін неше түрлі амалдарды қолданады, ақыры дегеніне жетеді де лақтарды орманға алып кетеді, 4-карта «жаудың әрекеті». Ешкі үйіне келгенде қалып қойған лағынан болған оқиғаны естіп, жылап, орманға барады. Орманда кездескен аңшы ешкіге лақтарын қайтаруға көмектеседі, 5-карта «қиындықтың жойылуы». Аңшының арқасында қасқыр жазаланады. Ешкі мен лақтары үйіне оралады, 6-карта «бақытты өмір сүру».

Шағын ертегіні оқып, оны Пропп карталарымен белгілеп, балалар тәжірибе жинақтағаннан кейін мынадай тапсырмаларды немесе ойындарды ұсынуға болады:

- сюжет барысында карталарды орналастыр;
- жаңа ғана оқыған ертегіден «таныс» карталарды тап;
- ертегі сюжеті бойынша карталардың орналасуындағы қатені тап;
- таныс картаның жоқтығын анықта;
- артық картаны бөл.

Бесінші кезеңде «сиқырлы карталар» көмегімен өз ертегілерін құрастыруға үйретуге болады. Балаларға 5-6 карта жиынтығы ұсынылады. Олар ертегіні екеуі немесе үшеуі бірігіп құрауларына болады. Топпен жұмыс істей отыра, бала жолдасының әңгімесіндегі қателікті байқай алады (сөйлеу, логикалық қателіктер), өзі де ертегі құрастырған кезде мұқият болады. Осылайша, бала тілді жақсы көреді, дыбыстардың, сөздер мен сөз тіркестерінің терең мағынасын түсінеді, сөздермен ойнауды үйренеді, өздігінен ертегі құрастыра бастайды.

Осылай өзінің ойынан кез-келген ертегіні ойлап шығаруға болады. Мысалы, 3 картаны тандап алайық:

- тыйым салуды бұзу,
- қиын сынақтар,
- үйіне оралу.

Бас кейіпкер болып Амелия деген қызды тандап аламыз. Тыйым салуды бұзу: Амелия кішкентай фея, анасының қорапшасында жатқан кептірілген гүлді тиме деген ескертуін ұмытып, әдемі гүлді иіскейді де, бір мезетте өсіп кетеді, түрі де өзгереді.

Қиын сынақтар: Амелия анасын іздеп, орманға барады. Бірақ өзінің бойынан кішкентай нәрселерді көре алмайды, анасын да таба алмайды. Жалғызсыраған байғұс қыз жылай бастайды. Жылаған дауысын естіген орман перісі келіп, не болғанын сұрайды. Амелия өз оқиғасын айтады. Сонда орман перісі: – мен саған көмектесемін, бірақ сен менің орманымда

3 күн болып, менің білгенімді үйренесің. Егер қолыңнан келсе, онда сені бұрынғы қалпына келтіремін. Егер үйренбесең, осындай болып қаласың,-дейді қызға. Амелия келіседі. Үш күн бойы орман перісі Амелияны орманға күтім жасауға, сынып қалған ағаштарды қалпына келтіруге, жарақаттанған аңдарды емдеуге үйретеді. Амелияның орман перісінің айтқанын барлығын үйреніп алады[2. 50-6].

Үйіне оралуы:Орман перісі айтқан уәдесінде тұрып, қызды қалпына келтіреді. Бірақ, әрдайым орманға келіп, көмектесіп тұруын өтінеді. Амелия уәдесін беріп, үйіне оралады. Анасынан кешірім сұрап, болған оқиғаны баяндап береді.

Қорыта айтқанда, Пропп картасының ерекшелігі – онымен жұмыс жасағанда, міндетті түрде ертегі ойлап табасың. Мектепке дейінгі жастағы балаларға 3-6 картаны пайдаланған жөн. Пропп карталарын ойын ретінде де пайдалануға болады. Балаларға картаны бір-бірден таратып береміз.

Әр бала өз картасы бойынша сюжетін ойлап табады. Осылай бала карталар арқылы ертегі құрастыра отырып, жазушыға айналады. Ал карталарға суреттерін салса, онда суретші болады. Ойлап тапқан ертегілерін, суреттерін қоса отырып, кітапша шығаруға да болады.

Әдебиет:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламалары.
2. Михайлова А. Попробуем сочинять сказки. // Дошкольное воспитание, 1993 №6
3. Пропп В.Я. Морфология «волшебной» сказки. Исторические корни волшебной сказки, Изд. «Лабиринт», М., 1988г.
4. Сказка как источник творчества детей. / Науч. рук. Лебедев Ю.А. – Владос, 2001г.

Әшірбек Г.Қ.

Сәтбаев қаласы, «Алпамыс» бөбекжайы КМҚК

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМАСЫ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ БАСТАУЫ

Қазақстанның 1-ші жаңғыруы 27 жылдан кейін басталды, біз КСРО ыдырағаннан шығып, дербес үкімет ретінде жеке жолды бастадық.

2-ші жаңғырту "Қазақстан-2030" стратегиясының қабылдануымен және жаңа қала - Астананың салынуымен басталды. 3-ші модернизация ел басшыларының "Болашаққа бағдар: әлеуметтік сананы жаңғырту" мақаласына жалғасады. Бұл еңбек-Мемлекеттік сананы жаңғыртуға бағытталған бағдарламалық құжат. 2-ші үлкен бөлімдерден тұратын жазбаның 2- жартысында ел басшысы әр модернизация осыған дейін мемлекеттік бірегейлікке, әдеттерден үнемі озуға негізделгеніне назар аударады. Бұл базалық жазбаны халық Мәңгілік Ел эталонын іске асырудың негізін көрсететін тұжырымдамалық бағдарлама ретінде қабылдайды.

Шын мәнінде, бұл біздің халқымызға шіркеудің жолын көрсететін ашық нұсқаулық. Шын мәнінде, шынайы Мемлекеттік жаңғырту Қазақстан Елбасының ұзақ стратегиясының негізінде бостандыққа қол жеткізген осы уақыт ішінде ғана бастау алды деп мәлімдеуге болады. Әлеуметтік сананы жаңғыртуға бағытталған бұл идеяны ұсыну уақыттың талаптарына және мемлекеттің қалыптасуының тарихи қадамына сәйкес келетін қажетті қорытынды болып саналады.

Бұл ой үшінші жаңғырудың өзегін мұздатуға, елге жаңа сипат, жаңа серпін беруге міндетті. Өсиет сананы жаңғыртуға мемлекет құрған бәсекелес қана қол жеткізеді. Осының салдарынан ел басшысы Рухани жаңғырудағы мемлекеттік сананың рөліне назар аударып, белгілі бір міндеттерді анықтады. Мемлекет басшысы "Туған елге" жаңаша ауысатын "Туған жер"бағдарламасын бастауды ұсынды. Олар әр азаматты туған жерінің өркендеуіне нақты үлес қосуға шақырады. Дәл осындай бағдар жас ұрпақ өкілдерінің халықтың игі дәстүрлерін үйренуі, патриоттық және патриоттық қасиеттерді бойға сіңіруі үшін маңызды. Мемлекеттің мемлекеттік білім беру жүйесінде "қазақстандық патриотизм"ұғымы

қолданылады. "Қазақстандық патриотизм" арқылы студенттер Отан, Туған жер, ел, атамекен, туған өлке туралы түсінік, оқу - тәрбие үрдісінде, сабақтан тыс жұмыста патриотизм сезімін қалыптастыру, мемлекеттік әдет-ғұрыптарды сақтау, муниципалдық белгілерді құрметтеу сияқты эмоцияларды қалыптастырады.

Ең бастысы-өскелең ұрпақтың Отанға, туған елге деген сүйіспеншілік сезімін қалыптастыру. Жастарды тәрбиелеудегі басты ұстаным-өзін-өзі басқаруға, еркіндікті, мәтін бостандығын, көзқарас еркіндігін сезінуге, олардың ұстанымдарымен танысуға мүмкіндік беруі. Патриотизм туған жерге, ауылға, қалаға және ауданға деген сүйіспеншіліктен туындайды. Осының салдарынан "Туған жер" бағдарламасын бастауды ұсынамын - бұл жастарға патриоттық тәрбие беру ісінде баға жетпес ұсыныс. Ел басшыларының ескертуі "Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" - қоғамның дамуына тың серпін берген және барлық қазақстандықтарға кең көмек көрсеткен тарихи бастама. Біздің міндетіміз-осы Жомарт бастаманы Мемлекет ішінен ілгерілету және лайықты сату.

Ел басшысы Рухани жаңғырудағы мемлекеттік сананың рөліне назар аударып, белгілі бір міндеттерді анықтады. Олардың бастысы-өркениеттің терең жағдайынан туындайтын рухани келісімді сақтау. Біздің құндылықтарымыз бен озық әдеттерімізді сәтті модернизацияны жібере білуі "жаңғырту жолында біз оны қайта бастауға міндетті қасиетіміз екенің біз нақты білеміз. "Президент рухани жаңғыруда мемлекеттік сананың көкжиегін кеңейте отырып, 2 жолын таба білді. Олардың бірі, егер мемлекеттік код, Мемлекеттік өркениет сақталмаса, Қайта өрлеу болмайды деп саналады.

Екіншісі-өркениеттің дамуына алға ұмтылуға мүмкіндік бермейтін өткеннің құрамдас бөліктерінен бас тарту. Мұндағы басты идея-болашақ пен өткенді үйлесімді түрде байланыстыру мүмкіндігі. "Мен ескірмеймін", - деді ол. Елбасының ойы-істі жағдайға қарай түзету, Мемлекеттік бірегейлікті сақтау және мемлекеттік сана көкжиегін кеңейту. "Бізге тарих туралы Жеке идеяларды енгізуге ешкімнің құқығы жоқ", - деді елбасшы. Рухани жаңғырудың басты міндеттерінің бірі - "сананың ашықтығы". Жаһандану үдерісіндегі негізгі өтінім - ірі тілдерді меңгеруге ұмтылу.

Бұл біздің жаппай процеске абсолютті қатысуымызға жол ашады. Бұл бізге ең жақсы әмбебап тәжірибелер мен жетістіктерге жетуге мүмкіндік береді. Ел басшысы ең жақын жылдары Рухани жаңғыру жолында орындалуға тиіс басты міндеттерді нақты айқындап берді. Олардың бірі-латын әліпбиіне көшу. Осы ретте біз қазақ әліпбиінің жаңа графикадағы қарапайым нұсқасын өзімізге алатын боламыз.

"Президент өз алдына әлемде ешкімге ұқсамайтын дербес өркениетке бет бұру үшін рухани жаңғыруды жүзеге асыру жөніндегі" жаппай әлемдегі прогрессивті қазақстандық өркениет " жоспарын жүзеге асыру міндетін қойып отыр. Тәуелсіз елдің болашақ ұрпағын тәрбиелеудің көптеген жолдары бар. Солардың бірі-өлкетану жұмыстарын қолдана отырып тәрбиелеу. Қазақстанның кез-келген аймағында ежелгі, Орта ғасырлар мен жаңа уақытқа қатысты көптеген тарихи жәдігерлер немесе фактілер бар. Мәселе мынада, олар табылған ақпаратты біледі, жүйелейді және зерттейді, оларды жастарды тәрбиелеуде тиімді қолдануға үйретеміз. "Туған жердің әр шалғыны мен жотасы, таулар мен өзендер бір оқиғаны баяндайды. Әр жердің атауы туралы көптеген аңыздар мен әңгімелер бар. Өлкенің әр халқының суықта, ыстықта саяда өз баспаналары бар, олардың есімдері ел есінде. Бұл жас ұрпақтың бәрі білуге және өсуге тиіс", - деп атап өтті Мемлекет басшысы. "Туған жер" бағдарламасының мәнін түсіндіре отырып, ел басшысы білім беру саласында ауқымды өлкетану жұмыстарын жүргізудің маңыздылығына назар аударды. Тарихшы ғалымның бұл қарапайым кеңестері кеңістіктегі өлкетану жұмыстарын қалай жүзеге асыру керектігін анықтайды.

Өлкетану арқылы жастарды патриотизмге тәрбиелеудің бір әдісі-туған өлкенің археологиялық ескерткіштерімен танысу. Біз мұражайға далада табылған үлкен, томдық табиғи ескерткіштерді жеткізе алмайтынымыз белгілі. Біз оларды тек осы кеңістіктерге бару арқылы көре аламыз. Кез - келген жас адам өзінің кішкентай Отаны-туған өлкесінің жағдайында қандай экспонаттардың сақталғанын, олардың мағынасын түсінеді, туған өлкесінің жағдайына құрмет пен құрмет тудырады.

Қазір жалпы ұлттық патриотизмді, өз ауылына, туған жеріне деген сүйіспеншілікті қалыптастыруға және білім беру ошақтарында жастардың күшжігерін арттыруға

бағытталған "Туған жер" бағдарламасын іске асыру мақсатында осы "Тәрбие және білім", "Атамекен", "Рухани қазына" сияқты оқиғалар іске асырылуда. Музейлерде "Қазақстан жағдайы", Өлкетану саласы білім алушының шығармашылық жұмысының бет-бейнесін алуға мүмкіндік береді (нақты тақырып бойынша ақпарат жинау, естелік жазбаларды дайындау, өлкетану прецеденттерін тестілеу және бағалау, оларға қатысты сыни істі негіздеу және т.б.).

Бұл үшін студенттер өз мемлекетінің жағдайын өз көздерімен көруге және оқуға мүмкіндік алды, мұражайларға, тарихи ескерткіштерге немесе тарихиархеологиялық кеңістіктерге экскурсия жасай алды. "Туған өлке" жағдайын зерттеуде сыныптан тыс және мектептен тыс тарихи өлкетану (тақырыптық экскурсиялар, мұражайларға бару және т.б.) үлкен мәнге ие, ол студенттердің білімін жаңа мәліметтермен толықтырады және орнатады, дерексіз білімді тәжірибемен байланыстырады. Бұл оқу процесін жоғары деңгейге көтереді. "Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру" бағдарламасы аясында "Менің Отаным - Қазақстан" туристік экспедициясы бөлімшелерінің жергілікті слетінде орта оқу орындарының командасы II орынға ие болды.

Білім алушылардың қоғамдық жалпыға танылған өлшемдер мен дүниетанымдық құндылықтардың тарихи тамырларын тануы, өз халқының тарихи дағдысын ұғыну ұлттық бірегейлікті саналы түрде алдын ала айқындауға мүмкіндік береді. Студенттердің жеке өзін-өзі анықтауы мемлекеттік мәдениет пен тарихи әдет-ғұрыптарды қабылдаумен тығыз байланысты. Көшіру ізімен жүреді, іс жүзінде рухани жаңғыру талаптарымен келісуде прогрессивті әңгіме мен өткенді байланыстыратын тарихи түсінік өскелең ұрпақтың қазіргі күннің іс-шараларының мәні туралы түсініктерін қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Тарихи сана-бұл жағдайды білу,

Тарихи шеберлікті және оның сабақтарын білу, қоғамдық айыптау (қазіргі тарихтың мәнін, өткеннің өзгермейтіндігін және болашақтың баламалығын түсінуден), өз іс-әрекеттері үшін тарихи жауапкершілікті түсіну. Сонымен қатар, білім беру процесінің қажетті элементі болып табылатын тарихи таным адамның, мырзаның және патриоттың қалыптасуына ықпал етуі керек. Осының салдарынан "Қазақстан жағдайы" пәні білім алушыларды Тарихи ісшаралармен таныстырып қана қоймай, ғасырлар бойы дала жерінде қалыптасқан мемлекеттік құндылықтарды түсінуге алып келеді. Пәннің мазмұны Туған жердің құрамдас бөлігіне біздің ата-бабаларымыздың бірегей мәдениетін, кеңістік пен Қазақстанның жалпыға ортақ жағдайдағы рөлін, оның жалпы әлемдік өркениеттің қалыптасуындағы үлесін біріктіруге мүмкіндік береді.

Әдебиет:

1. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру:» мақаласы 2017 жылғы 24 сәуір 2017 ж.
2. Қазақстан тарихы: әдістемелік журнал, №11, 2017 жыл
3. Қазақстан тарихы: әдістемелік журнал, №2, 2018 жыл

ОТБАСЫ МЕН БӨБЕКЖАЙДЫҢ ЫНТЫМАҚТАСТЫҒЫ

Бөбекжай - әрбір ата-ананың баласы үшін орын алған ең бірінші тәрбиесінің алтын бесігі, бақыттың ең бірінші баспалдағы, баланың болашағы. Бала тәрбиесі – үлкен өнер. Әр балаға, әр түрлі тәсіл керек. Біреуіне ақыл айтсаң да жетеді, біреуне ақыл жүрмейді, мінез – құлқына қарай басқа амал табу керек. Бала жүрегі кішкентай ғана күй сандық, ол кілтін тапсаң ғана ашылады. Барлық білімнің бастауы – балабақшада. Ендеше мектепке дейінгі білім беру саласының басты міндеттерінің бірі – өскелең ұрпақты оқыту мен тәрбие беру үрдісіне заманауи әдістерін енгізу.

Әрине бұл үшін мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде балалардың жеке басының қалыптасуы мен дамуына педагогтардың заманауи инновациялық технологияларды қолдана білу сауаттылығына да байланысты. Мектепке дейінгі мекеме балаларына үздіксіз тәрбие мен білім беру келешек ұрпақтың еркін дамуына, жан-жақты білім алуына, белсенді, шығармашыл болуына тікелей әсер ететін балабақша тәрбиешілері. Қазіргі таңда мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде тәрбиешілердің ұстанымы ауысқан: ол балаларға басшы емес, білім беру қызметінің тең қатысушысы.

Мұндай оқыту баланың интеллектуалды қабілеттілігін айтарлықтай шамада анықтайды, балаларға мінезін қалыптастыруға, байланыс тілді, логикалық ойлауды, дүниетанымды дамытуға, сыни ойлауды қалыптастыруға және жеке мүмкіндіктерді беретін дамытушы орта құруға мүмкіндік береді. Сондықтан осы шақта балалармен анағұрлым жан - жақты дамытушылық әрекеттер жүйелі жүргізілсе, жұмыс соншалықты нәтижелі болады. Тәрбиелі, білімді ұрпақ бөбекжайдан мектепке дайын шәкірт болып шығады. Бөбекжай – барлық тәрбие мен білімнің ең алғашқы баспалдағы іспеттес. Мұндағы тәрбие мен білім балалардың табиғи мінезін, қабілетін ерте жастан дамытады.

Бала-болашағымыз, бала - қуанышымыз. Ендеше мектепке дейінгі үздіксіз тәрбиемен, біліммен қамту өзіміздің басты мақсаттарымыздың бірі екенін қуана айта аламыз. «Бала естігенін айтады, көргенін істейді», деп қазақ халқы бекер айтпаған. Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілікке тәрбиелеудің маңызы зор. Кішкентай сәбилеріміз ата - анасының, тәрбиешісінің, достарының мінезінен, жүріс - тұрысынан, сөйлеген сөзінен, істеген ісінен үлгі алуға тырысады. Бөбекжайдың балаға беретін тәлім - тәрбиесінің қаншалықты мықты болуы, сол бөбекжайда қызмет ететін педагогикалық ұжымға, нақтырақ айтар болсақ, тәрбиешіге байланысты.

Тәрбиеші – киелі мамандық. Ол ертеңгі болашақты, болашақ иесін - ұлтын тәрбиелейді. Адам тәрбиелеу, оған ғылым негіздерінен мағлұмат беру, баланы өмір сүруге икемдеу, адами қылықтарды бойына дарыту - ол оңай шаруа емес. Тәрбиеші – суретші, әртіс, әдебиетші, ақылшы, дос және бала жанын бағамдар психолог. Осы бүлдіршіндеріміз әр мерекелік ісшараларға белсене ат салысып өз өнерлерін көрсетуге тырысады. Балалардың ішінде әнші, биші, бояушы, сызушы балаларды байқауға болады. Кішкентай балалар тәрбиеші көмегімен киініп, жуынып, сүртінеді, бір - біріне көмектеседі, «рахмет, кешір, өтінемін» сөздерін айтып отырады..

Осылайша мейірімділіктің негізі қаланады немқұрайлықтың пайда болуына, құрбыларына, үлкендерге қалай болса солай қарауға мүмкіндігі жасалмайды. Тұрмыстық қызметте топтағы ойыншықтарды жинау, оларды күтіп ұстау, топты таза ұстау. Ұйымдастырылған оқу қызметіне қажетті ермексаз, тақтайша, қылқалам т. б дайындауға көмектесуі. Балалар осындай оқу қызметі кезіндегі тәрбиешіге көмектесе білу, баланы еңбекшілдікке тәрбиелейді.

Тобымыздағы осындай еңбекқор балаларды айтпай кетуге болмас. Олар. Иса Аяулым, Сержан Айару, Серғазы Сабыр, Болат Даниал өздерін еңбекшілдігімен, елгезектігімен көріне біледі. Осылайша біз бүлдіршіндерімізді қайырымдылыққа, кішіпейілділікке шақырып, жақын адамдарына қамқор болуға үйретеміз. Әрбір жасалынған істен кейін, «Жарайсыңдар, балалар! Тобымыз немесе ойын алаңымыз қандай сәнді болып

қалды, бәрекемді!» деген сөздерді есту арқылы жасаған еңбектерінің дұрыс екеніне көз жеткізеді. Бөбекжай - келешек, ел басқарар, жер суына иелік етер, ел халқын гүлдендірер, мерейін өсіріп, мәртебесін биіктетер жасампаз жандарды шындап өмірдің ең басты сатысын қалайтын киелі ұя.

Отбасының балаға тәрбие берушілік қызметінің мақсаты баланың жасын, жеке ерекшелігін, психологиялық процестерін ескере отырып, жара сымды жетілген ұрпақты тәрбиелеу. Көздеген мақсатқа жету үшін отба сындағы тәрбие төмендегі міндеттерді шешеді:

- -Отбасында баланың өсуіне, денсаулығына қамқорлық жасау, тазалықты қалыптастыру.
- -еңбексүйгіштікке баулу, тұрмыстағы, үй шаруасындағы еңбекке құлшынысын арттыру, өзіне – өзі қызмет етуге үйрету.
- Отбасы мүшелерімен тіл табысып, дұрыс қарым – қатынас жасауға, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетуге үйрету.

Ата – аналар бала бақытының шынайы бағбаны болуы тиіс. «Бала бақыты білімде. Білім бір құрал. Білімі көп адам құралы сай ұста сықылды, не жасаса да келістіріп жасайды», - дейді А. Байтұрсынов.

Бүгінгі таңда болып жатқан өміріміздегі өзгерістерге байланысты ұстаздар мен ата аналардың бала тәрбиелеудегі жауапкершілігі арта түсуде. Балаларды оқыту мен тәрбиелеуде отбасының басым ролін мойындай отырып бірлесе жұмыс жасау керек. Әрбір ұстаз ата- аналармен қарым-қатынас жасауда түрлі тәсілдерді, қазіргі жаңа технологияларды пайдалана отырып, ата-ананың қызығушылығын арттыру мақсатында жұмыс жасаса, ата

- ананың балабақшаға, тәрбиешіге деген көзқарасы өзгереді.

Ата - аналармен жұмысты ұйымдастырудың негізгі мақсаты: Ата - ананың өмірге деген көзқарасын өзгерту;

Баланың бүгінгі жасаған қадамы ертеңгі тұлға қалыптасуына үлкен әсер ететінін атап өту;

Ата аналармен жұмыс жасаған кезде бірізділік қағидасын басшылыққа алу;

Ал міндеттері:

Бала өміріне қолдау жасау, келешекте өз жемісін береді. Қоғам тарапынан көрсетілген қолдау, ата-ананың өміріндегі тұрақтылық пен болашаққа деген сенімін нығайтады.

Қазіргі уақытта жұртшылықтың балаларды тәрбиелеуге қатысы кеңейіп, тәрбие жұмысы еңбе ұжымының күнделікті ісіне айналуға тәрбиешілердің практикасында ата аналармен және көпшілікпен бірігіп жұмыс істеудің әр түрлі формалары қалыптасып, жемісті түрде қолданылуда. Олар ата- аналармен жекелеп және ұжымдық жұмыстар жүргізді.

Бөбекжайымыздың жақсы жетістіктерге жетуі, әрбір тәрбиешінің өз еңбегінің нәтижесімен, жаңалығымен біліктілігі мен білімдерінің арқасы деп білеміз. Бөбекжай топтарында өз жұмысын жақсы білетін, білікті мамандар жұмыс жасайды. Бөбекжай ұжымының әрбір қызметкерлерінің міндеті - күнделікті тәрбиеленуші бүлдіршіндерге бақыт сыйлау. «Үйренер нәрсең-білім мен мейірімділік»-деп, Жүсіп Баласағұн айтқандай, бөбекжай ұжымы әрбір күнін ізденіспен өткізеді.

Осындай маман иелерінің кәсіби шеберлігін арттыруда олардың маңдай тері еңбектерінің жемісін көруге көмегін тигізетін әдіскер қауымының атқарар еңбегі қашанда ауқымды, маңызды, қажетті және жауапты іс болып қала бермек. Педагогтарымыз үнемі, шығармашылық ізденіс жолында..

Біздің мамандығымыздың қыры да, сыры да сол – күн сайын көз алдымызда өсіп, дамып келе жатқан жас ұрпақпен жұмыс істеу. Қазіргі таңда баланы тәрбиелеуде ата — ананың, тәрбиеші - ұстаздың да атқаратын ролі зор. Жас күнінде бала қандай тәрбие алса сол ізбен алға қарай өседі. Тәрбие кезінде отбасының, балабақшаның да алатын орны бар. Ата - ана баласына өз отбасын қадір тұтудан бастап, туған - туыс, Отан, Қазақстан деген ұғымдарды терең түсінгені, құрметтеп қарауға тәрбиелеу керек екенін ұғындыру. Ата - ана жауапкершілігі бәрінен биік болмақ. Сондықтан ата - ана басты талапты өздеріне қойғандары жөн. баланың тәрбие алуына қоғамнан өз орнын табуына жағдай жасауына әрбір ата - ана педагогикалық әдіс - тәсілдерге сүйенгені дұрыс.

Әдебиет:

1. «Бала мен балабақша» журналы, қыркүйек №3, 2018 жыл.
2. «Отбасы және балабақша» журналы, мамыр – маусым №4 2019жыл.
3. «Бала тәрбиесі» журналы, тамыз №8, 2018 жыл.
4. «Өзін – өзі тану» журналы, қаңтар №1, 2012 жыл.
5. Ғаламтор ақпараттары.

Жакишева К.Б

Балқаш қаласы, «Жұлдыз» бөбекжайы КМҚК

**БАЛАБАҚШАДА ХАЛЫҚ ПЕДАГОГИКАСЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН
ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, «ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ НЕГІЗІНДЕ БАЛАЛАРДЫ
ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТӘРБИЕЛЕУ**

Мақсаты: Мектеп жасына дейінгі балалардың тілін, ой өрісін, адамгершілік, отансүйгіштік қасиеттерін дамыту, ұлттық құндылықтарды сақтау, дәріптеуге тәрбиелеу.

Міндеттері:

- ✓ Педагогтар, психологтар ата- аналардың көмегімен балалардың ертегі тыңдауға, кітап оқуға қызығушылығын арттыру.
- ✓ Балалардың тілдерін, ақыл ойын белсенділігін есте сақтау, қабілеттерін көргенін, естігенін мазмұндай білу, талдау баға беру дамыту.
- ✓ Мектепке дейінгі балалардың шығармашылық, зияткерлік іс-әрекеттерін ұйымдастыру арқылы кіріктіру жолдарымен іске асыру.

Балаларымыздың игі дәстүрлерін сақтай отырып, өз ұрпақтарымызды адал, үлкенді құрметтейтін, әділ ер жүрек, ізгі қасиетті, ар ойданды қылып өсіру тәрбиеші, ата-ана, балабақшаның басты міндеті. Тәрбиелеу, білім беру жұмысының мазмұны мен формалары балалардың мүмкіндігін ескеру арқылы нақтыланылады.

Халық педагогикасы арқылы жеке тұлғаның рухани адамгершілігін дамыта отырып өзіміздің білім мен тәрбие беріп отырған бөбекжайымызда халық педагогикасы негізінде жұмыстар жүргізіп отырамыз. Біздің алға қойған мақсатымыз қызықты ойын-сауықтар, ертеңгіліктер, ойындарды балаға сәби кезінен бастап ұлттық салт-дәстүрімізді бала бойына сіңіруді біз балабақшамызда бірінші бағыты педагогтармен ата- аналардың, балалардың оқу сауаттылығы мен кітап оқуға деген қызығушылығын дамыту мақсатында 2016-2019 жылдары Қарағанды облысы оқу-әдістемелік орталығының қолдауымен «Жас оқырман» жобасы аясында жұмысымызды бастап, қазіргі күнге дейін жобамыз жалғасын табуда.

Екінші бағытымыз 2019-2021 оқу жылында қазақ халқының ұлттық құндылықтымызды дәріптеу мақсатында қалалық білім бөлімінің тапсырысымен «Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілік рухани тәрбиеге халық педагогикасы арқылы тәрбиелеу» жобасымен жалғастырдық.

Халықтың тарихи айнасының жалғасы ұрпақтан-ұрпаққа мұрагерлік мирас жолымен жететін мәдениеті, оның ішінде біз қарастырып отырған дәстүрлі халық ойындарын қазіргі жас ұрпақ өміріне енгізу. Сол адамгершілік тәрбиенің аталмыш қасиеттерін бала бойына дарыту әдістерін қолдандық. Бала тәрбиесіне ықпал ететін осы жол менің ойымша тиімді де, дұрыс әдістердің бірі сияқты.

Өйткені ойын арқылы баланы адамгершілік қасиеттерге тәрбиелейді. Мектеп жасына дейінгі жас ұрпақтың қалыптасуының өсіп-өнуіне әсер ететін фактордың бірі, дәстүрлі-мәдениетіміздің бір бағыты халықтың ұлттық ойындары десек артық болмас. Бұл ойындар: «Хан талапай», «Теңге алу», т.б. осы ойындармен бірге асық ойындарын да қатар ойнатылып отырды. Қазақ халықтарының ұлттық ойындарының көбі табиғи заттармен ойнауға негізделген. Асық ойындары: «Алшы», «Ханталапай», «Оңқа», «Асық ату» ойындары. Асық ойындары баланың жастайынан нерв жүйелерін шыңдап, оларды дәлдікке ұстамдылыққа, байсалдылыққа тәрбиелейді. Алғашқыда халық педагогикасы жайында дайын әдістемелік құралдардың жоқтығы, әдіс- тәсілдердің болмауы, бөлісетін іс-

тәжірибенің, ресурстардың, арнайы жобаның жоқтығы кинады. Бұл проблеманың шешуін балабақшадағы іс-тәжірибемізде халық педагогикасының ауыз әдебиетінің туындыларын балаларға үйретуден бастадық. Себебі 2016- 2019 оқу жылында облыстық **«Жасоқырман»** жобасы баларымыздың тарихи тәжірибесіне сүйене отырып, келер ұрпақты еңбекке, өнер-білімге, адамгершілік құндылықтарына құлшынысын арттыру. Үшінші бағытымызға келетін болсақ 2020-2021 оқу жылында Қарағанды облысы оқу-әдістемелік орталығының ұйымдастыруымен **«Әжемнің ертегісі»** жобасын халық педагогикасы арқылы ұштастырып жұмыс жасап келеміз **«Халық педагогикасы»** біздің бөбекжайымыздың негізгі бағдарламасы. Осы бағдарлама аясында аясында **«Жас оқырман»** жобасымен ұштастырып, одан **«Әжемнің ертегісі»** жобасымен жалғастырып отырмыз.

«Жас оқырман» жобасы аясында халық ауыз әдебиетінің туындыларымен: жұмбақ, мақал, мәтелдер, өтірік өлеңдер, батырлар жырымен ұлттық құндылықтарды дәріптесек, ал әжемнің ертегісі отбасында, педагогтар арасында балаларға халқымыздың салт дәстүрін, ұлттық ойындарымызбен таныстырамыз.

Еліміздің болашағы-жас ұрпақты тәрбиелеуде бірінші бесік-отбасы, ата-ана тәрбиесі болса, екінші бесік –білім беру мекемесі. Бала бойындағы жақсы қасиеттер мен мүмкіндіктерді ашып олардың өнегелі, тәрбиелі болып өсуіне балабақша ошағының тигізер әсерінің маңызы зор. Біздің бағытымыз бойынша әр топ оқырмандар бұрышымен жабдықталған. Ата-аналар кітаптар бұрышында QR код бағдарламасы бойынша ұнаған ертегілерін сотқаға жазып алып, балаларына оқып береді.

Бала тілінің дамуы -қоғам дамыған сайын күнделікті қажеттілікке айнала беретін ең өзекті мәселелердің бірі. Қазақ халқының отансүйгіштік , имандылық, адамгершілік тәрбие берудегі тиімді құралдарының бірі-ертегілер. Себебі ертегілердің мазмұнында халықтың тұрмыс тіршілігі, салт-дәстүрі, әдет-ғұрпы, бүкіл болмысы, адамдардың өзара қарым қатынасы, мінез-құлқы бейнеленген. Оның үстіне ертегілер тілі жеңіл, бала түсінігіне ауыр келмейді. Төртінші бағытымыз өскелең ұрпақ тәрбиесінде ұлттық құндылықтардың ең бастысы салт- дәстүріміз.

«Жас оқырман» әлеуметтік педагогикалық жобасын ұйымдастырылған оқу қызметінде бес салаға кіріктіріп жұмысымызды ары қарай жалғастырдық. Алғашқыда балабақша бойынша жоспар құрып, 6-топ арасында 1жылда оқитын ертегі тізімін құрып, ата- аналар төрайымымен келісіп бекітіп алып таратып бердік. Кішкентай топта 5ертегі кітап оқыса, орта топтарда 8кітап оқып, 5 санамақ жаттау. Ал ересек тобында 10 кітап оқып, мақал мәтелдер, жаңылтпаш,батырлар жырын жаттау. Мектепалды даярлық тобында 15 кітап оқып, өтірік өлең, жаңылтпаш, батырлар жырын жаттау,

4 ертегіні кішкентай топқа сахналап беру. Арасында «Бір кітап, бес асық», «Мен оқимын, сенде оқы» акцияларын өткіздік. Мысалы: Қатынас саласы бойынша батырлар жыры, таным саласында 7лақ ертегісін алсақ, денсаулық саласында Бауырсақ ертегісіндегі аңдардың жүрісін, секіргенін салса,бұл ертегі шығармашылық саласында өзінің жалғасын табады. Қарағанды облысының оқу әдістемелік орталығының жоспарымен бекітілген апталықтардың пайдасы өте көп тиімді болды. Оның ішінде «Оқу сауаттылық апталығы» «Жас оқырман» жобасымен жақсы ұштасты. Біздің балабақшамызда кітаптар бұрышында дыбыстық кітаптар көп, балалар өздері алып, дыбысын қосып, ертегілерді тыңдап отырады. Сонымен қатар балабақшамызда, вариативтік компонентте қазақ топтарында орыс тілінде «Умники и умницы», «Бабушкины сказки» тақырыптарын алып, ата - аналарымызбен бірнеше жұмыс түрлерін жүргіземіз.

Онлайн форматында, ертегілерді балаларына оқып, өздері сахналап отырады. Айдың аяғында қай отбасы көп ертегі оқып, сахналағаны қорытындыланып, отбасы өз тәжірибесімен бөліседі. Басқа ата- аналарға үлгі тұтамыз. Осы «Жас оқырман»жобасы бойынша жұмысымызды жалғастырып, жылдың аяғында қорытындылап диагностикасын шығарамыз. Сөзімді түйіндей келе тәрбиенің бесіктен басталатынын ескерсек, ата - бабадан келе жатқан дәстүрлерді ең алдымен өзіміз түсініп, балаларға оның нәрін сіңіре білсек, болашақ патриот тәрбиелесек бұл еңбегіміздің жанғаны, келешек ұрпақ тәрбиесіне қосқан үлкен үлесіміз дер едім.

Өз ұрпағымыздың өресі биік, денсаулығы мықты өкілдері болады дейді. Ендеше, біздер педагог қауымы 2030жылдары еңбек етіп, елбасқаратын болашақ жастарымыздың білімдігі мен біліктілігін қамтамасыз етіп, Президентіміздің үкілі үмітін атқаруға барлық іс-әрекет, күш жігерімізді жұмсауымыз керек.

Әдебиет:

- 1 «Отбасы мен балабақша» №5 1993ж
- 2.Б.Төтенаев «Қазақтың ұлттық ойындары»-Алматы 1978ж
- 3.Д.Кішібаева «Ұлттық ойындардың пайдасы» 2005ж

Жакупбекова Р.Х
КГУ «Байтуганская ОШ», Нурина районы

ЧЕЛОВЕЧНОСТЬ - ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ИНСТРУМЕНТ

Инструмент нравственного воспитания - пример труда и родителей"
Ибрай Алтынсарин

Актуальным вопросом образования в новую эпоху является нравственное и духовное воспитание подрастающего поколения. Приобретение ценных качеств, формирование духовно богатой личности должно начинаться с рождения. Недаром в народе говорят: «Дереву можно помочь вырасти прямым, когда оно посажено, но когда оно большое, его не исправишь».

Поэтому семья и педагоги играют ключевую роль в привитии ребенку с раннего возраста качеств доброты, сострадания, милосердия, то есть нравственных ценностей, воспитании уверенности в себе. Духовно-нравственное воспитание является двусторонним процессом. С одной стороны, это отражается в действиях, чувствах и установках взрослых, родителей, педагогов, включающих в себя активное воздействие на детей, с другой стороны - деятельность воспитанников.

Поэтому необходимо тщательно анализировать результаты проделанной педагогом работы, достижения воспитателей, используя разные методы нравственного воздействия, реализуя определенное содержание.

Основу нравственности составляют нормы и правила поведения. Они отражаются в поступках и поведении людей, регулируют нравственные отношения. Патриотизм, человеческий труд на благо общества, взаимопомощь, а также другие формы нравственности, присущие обществу, являются неотъемлемыми элементами сознания, чувств, поведения и отношений, в основе которых лежат социально-экономические ценности нашего общества.

Направление активного взгляда ребенка на жизнь воспитывается взрослыми. Содержание и формы воспитательно-воспитательной работы уточняются с учетом возможностей детей. Нравственно-трудовое воспитание осуществляется систематически в быту, в процессе организации работы, которую могут выполнять взрослые, в игре и учебе.

Наиболее основные формы воспитателя реализуются на основе содержательного взаимодействия педагога с детьми, в разносторонней деятельности, знакомстве с явлениями общественной жизни, ознакомлении с произведениями для детей, произведениями художников.

Педагогическая работа, направленная на эту цель, позволяет воспитывать любовь к труду, доброту, коллективизм и патриотизм, развивать умение много творить своими руками и радоваться созданному миру, ценить результаты труда взрослых. Дети стараются делать что-то полезное, вместе играть, что-то делать, ставить общую цель, участвовать в ее реализации. Все это определяет социальную направленность личности ребенка, постепенно формируя его активную жизненную позицию.

Забота об индивидуальном развитии каждого ребенка – требование настоящего и будущего, которое требует ежедневного внимания педагога. «Образовательная программа в детском саду» предусматривает всестороннее развитие детей дошкольного возраста, их готовность к школе. Он играет ключевую роль в реализации программы. Его поведение, поступки, отношения с детьми и взрослыми являются примером для детей, влияние педагога эффективно, формируется личность ребенка. Чем активнее его влияние, чем полнее эмоции ребенка, тем больше они мобилизуют свою силу воли и воздействуют на свое сознание.

Духовно-нравственное развитие дошкольника проходит успешно по мере усиления связи детского сада и семьи. У каждого ребенка есть свои особые условия для выполнения любого задания. Например, игра развивает хорошие привычки, отношения, нравственные чувства, любовь к труду, уважение к труду взрослых, а также такие качества, как организованность, ответственность, чувство долга, патриотические чувства и др. сформирован.

Основные задачи нравственного воспитания дошкольников сводятся к следующим направлениям: воспитание инициативы добра, сознательного общения детей и взрослых (следование простым правилам жизни: доброта, благотворительность, забота о близких и др.). Воспитание в коллективе, формирование взаимоотношений детей в коллективе, воспитание любви к Отечеству, уважения и достоинства разных национальностей. Так закладывается основа доброты, нет возможности быть равнодушным, одинаково относиться к сверстникам и взрослым вокруг.

Воспитывая простые привычки, педагог добивается того, чтобы ребенок все делал искренне и осознанно, то есть его приятный внешний вид определял его внутренний мир, его отношение к правилам. Известный педагог Сухомлинский; «В детстве, в возрасте от трех до двенадцати лет, каждый получает из сказки все необходимое для своего духовного развития».

Основной целью воспитания является воспитание здорового, национального самосознания, высокого уровня духовного мышления, культуры, интеллигентности, совести, трудолюбия, предпринимательства, нравственного воспитания. В нашей школе ведется работа, чтобы помочь подрастающему поколению быть добрым, щедрым и разносторонним.

В нашей группе дошкольной подготовки проведена большая работа с родителями. Кроме того, анкеты принимаются от родителей совместно с педагогом-психологом. Есть много казахских национальных игр, которые воспитывают детей в смирении, дружбе, уважении и сплочении. Поэтому основное направление воспитания детей в детском саду - через народную педагогику, колыбельные, мудрые пословицы, загадки, сказки, игры, воодушевляющие ребенка.

В заключение хочу сказать:

- использование нравственности во всей воспитательной деятельности;
- уметь усваивать национальные ценности в повседневных культурных отношениях в воспитании ребенка;
- воспитание ребенка в нравственности и мире.

Поэтому мы считаем, что молодое поколение должно воспитываться в самопознании с помощью пословицы: «Нет большего имени, чем человечество, нет большей пищи, чем хлеб».

Литература:

1. Кел балалар ойнайық! – Алматы «Арда» 2006 ж.-12б.
2. Қазақтың ұлттық ойындары – Алматы «Рауан» 1991 ж.-35 б.
3. «Балбөбек» бағдарламасы - Алматы «Арда» 2006 ж.-29 б.
4. Ақ сандық, көк сандық – Алматы «Жазушы» 1988 ж.-5 б.

Жамангарина Ж.С., Жумабаева Б.Н.
Сәтбаев қаласы, «№19 мектеп-лицейі» КММ

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ

Инклюзивті білім беру - оқу процессіне барлық балаларды, оның жынысына, жасына немесе қандай да бір ерекшеліктеріне қарамастан біліммен қамту. Мектепте ерекше білім алу қажеттіліктері бар балаларға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету және білім алуына жағдай туғызу. «Инклюзивті» термині ағылышын тілінен аударғанда араластырылған деген мағынаны білдіреді.

Бұл оқушыларды олардың бұрынғы оқу үлгерімі, денсаулық жағдайы, ата-анасының әлеуметтік-экономикалық мәртебесі мен басқа да жағдайларға көңіл аудармай жалпы білім беру үрдісіне араластыру болып табылады. Қазақстан Республикасының «Білім туралы» Заңында инклюзивті білім беру – ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке-дара мүмкіндіктерін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс екені көрсетілген.[1]

Мектепалды даярлық сыныбына дамуы түрлі деңгейдегі балалар келеді. Кейбір балалар балабақшадан келсе, кейбір балалар үйде отырған, даму деңгейі орташа немесе төмен балалар. Бұл балалардың ішінде ерекше білім алуды қажет ететін бала анықталуы мүмкін. Бұл жағдайда тәрбиешінің алдында «Қалай оқытамын? Қалай дамытамын?» деген мәселе тұрады. Әрине тәрбиеші алдымен ата-анасының келісімімен мектептегі психологиялық-педагогикалық қызмет мамандарына жүгінеді. ППС мамандарының жұмысы кезең-кезеңмен жүзеге асырылады:

Баланың тәрбиешісі және ППС мамандары екі жеті жан-жақты бақылап, диагностика жүргізеді, ата-анасымен әңгіме жүргізеді. Бақылау нәтижесі мектепшілік консилиумда қаралады. Консилиум құрамына мектеп директоры, инклюзивті білім беру бойынша директор орынбасары, әлеуметтік педагог, психолог, бар болса логопед және дефектолог мамандар, топ тәрбиешісі, ата-ана кіреді, яғни психологиялық-педагогикалық қолдау қызметі жұмыс жүргізеді.

Екінші кезеңінде түзетушілік-дамытушылық жұмысы ұйымдастырылады. Жұмыстың түзетушілік-дамыту кезеңінде балаға әсер ететін ісшаралар кешені ұйымдастырылады. Жетекші әрекет түрін қалыпқа келтіру және жетілдіру, жеке даму кемшіліктерін түзету жұмыстары жүргізіледі.

Келесі кезеңде мектепке дейінгі білім берушілік кезеңі. Тәрбиешілер мектепалды даярлық топтарында оқу іс-әрекетін меңгеру тәсіліне үйретуді, олардың танымдық белсенділігін дамытуды, баланың жеке басының мүмкіндіктері мен ерекшеліктерін ескере отырып, мектепке, оқуға даярлауды қарастырады.

Тағы бір маңызды кезең-баланың әлеуметтік жағдайы. Әлеуметтік педагог ерекше білім алу қажеттілігі бар баланың үйіне барып, ата-анасымен пікірлесіп отбасының әлеуметтік жағдайын анықтайды, яғни бала мен отбасының дербестігін арттыруға, баланың қалыпты дамуына жағдай жасау, толыққанды ортаға әлеуметтенуіне, мінезіндегі адамгершілік бағыттарының қалыптасуына, жеке басының қасиеттерінің дамуына бақылау жүргізеді, көмек береді. Осы кезеңдерде инклюзивті білім берудің Саламан Декларациясына сәйкес айқындалған негізгі принциптерін ескерген жөн:

1. Адам құндылығы оның мүмкіндігіне қарай қабілеттілігімен, жеткен жетістіктерімен анықталады.

2. Әрбір адам сезуге және ойлауға қабілетті.

3. Әрбір адам қарым - қатынасқа құқылы.

4. Барлық адам бір - біріне қажет.

5. Білім шынайы қарым - қатынас шеңберінде жүзеге асады.

6. Барлық адамдар құрбы - құрдастарының қолдауы мен достығын қажет етеді.

7. Әрбір оқушы үшін жетістікке жету - өзінің мүмкіндігіне қарай орындай алатын әрекетін жүзеге асыру.

8. Жан - жақтылық адам өмірінің даму аясын кеңейтеді.

Мектептегі тәжірибеге тоқталсақ, мектепалды даярлық топтарында ерекше білім алу қажеттілігі бар балалар отыр. Бұл балалар мектепке келгеннен бастап мектептің ППС қызметі кешенді жұмыстар диагностика, зерттеушілік жұмыстар жүргізіп, мектеп алды даярлық топ тәрбиешілеріне әдістемелік қолдау көрсетеді. Инклюзивті білім беруді дамыту үйлестірушісі, психолог мамандар жеке консультациялар береді. Себебі педагогтарға да психологиялық, әдістемелік қолдау қажет болады.

Осы мақсатта мектепте мектепалды даярлық топ тәрбиешілерімен «Инклюзивті білім беруді ұйымдастыру», «Ерекше білім алу қажеттілігі бар баланы анықтау және қолдау» тақырыбында семинар-тренингтер өткізілді. Бұл балалармен жұмыс жүргізетін мамандар арасында тәжірибе алмасуды ұйымдастыру мақсатында Сәтбаев қаласындағы «№7 ЖОББМ» КММ тәжірибелік алаңмен бірігіп жұмыс ұйымдастыру тәжірибесі енгізілді. Ерекше білім алу қажеттілігі бар балалардың ата-аналарына психологиялық қолдау көрсету мақсатында «Мен баламмен мақтанамын», «Отбасы және бала» тақырыбында тренингтер өткізілді. Мектепте «Барлық әлем сен үшін...» апталығы өткізіліп, мектепалды даярлық топтарымен «Менің сүйікті кейіпкерім» суреттер көрмесі, мектепалды топ тәрбиешілерімен «Энергизатор-ойындар» тақырыбында коучинг, бұл балалардың ата-аналарымен психологиялық тренинг өткізілді. «Энергизатор-ойындарға» нақты тоқталсақ, бұл әдістер мектепке дейінгі білім алушыларға білім берудегі тиімді әдістер деп айтуға болады. Себебі бұл әдістер ерекше баланың оқуға қызығушылығы мен белсенділігін арттырады, балалардың психоэмоционалдық жағдайына жағымды әсер етіп, балалардың жақсы көңіл-күйде жұмыс істеуіне көп көмегін береді.

Сондықтан ойын арқылы балалар өмірден көптеген мәліметтер алып дамиды, бір - біріне деген сенімділігі артады. Бұл ойындардың әртүрлі қимыл-қозғалыс әрекеттері шығармашылықпен құрылып, дәлелді мазмұны, тақырыбы, идеясы бар, ережелерін,

көбінесе қарапайым ойындар құрайды. Ойын жігерлікке, шыдамдылыққа және ұйымшыл болуға тәрбиелейді. Сондай-ақ тез арада ойлау қабілеттерін дамытады, қимылдар оның моторикасын және күш-қайратын дамытуға мүмкіндік береді. Энергизатор ойындарды қолданған кезде келесі ережелерді ескерген жөн: ойын позитивті, баланың көңіл-күйін көтеруге бағытыталған болуы керек. Барлық балалардың ойынға тең дәрежеде қатысуына мүмкіндік берілуі қажет. Энергизатор-ойындардың уақыты 3-7 минуттан аспауы керек. Ойынға қатысатын ерекше баланың мүмкіндіктері мен баланың жас ерекшелігін ескеру қажет. Ойын ережесі балаға түсінікті және жеңіл болуы қажет. Енді бір-екі ойынға тоқталсақ, «Бізде не бар?» ойыны.

Ойынның мақсаты: заттарды қызметіне қарай топтауды үйрету.

Құралдар: заттардың суреттері (аяқ киім, киім, ыдыстар т.б.), фишкалар.

Мазмұны. Мұғалім жалпылауыш сөзді айтады, мысалы құрал-саймандар, балалар суреттердің ішінен сәйкесін таңдайды(балға, біз, т.б.). Кім тапсырманы тез орындап, құралдың атын атап, сөреге қояды, сол фишка алады. Мұғалім келесі жалпылауыш сөзді атайды.

«Қандай жануар?» ойыны

Ойынның мақсаты: Балалардың үй жануарлары мен жабайы жануарлардың атауларын атап береді.

Тақтада үйдің және орманның суреті бейнеленген плакат ілініп тұрады. Балаларға үй және жабайы жануарлардың суреттері таратылып беріледі. Балалар тиісті қалташыққа суретті салады және себебін айтады.

Мысалы: Мынау-түйе. Түйе - үй жануары. Ол үйде тұрады. Мынау-қасқыр. Қасқыр-жабайы жануар. Ол орманда жүреді.

«Кім тез жинайды?» ойыны

Ойынның мақсаты: Балалар сызба бойынша жеміс-көкөністердің түсін, пішінін, дәмін, көлемін, егетін жерін мемлекеттік тілде айтуын дағдыландыру.

Әр топтан бала «өсіп» тұрған жемісті немесе көкөністі «жұлып» алып, сызба бойынша суреттеп береді. Сонан соң өз тобының себетіне салады.

Ойынның сонында балалардың жиған жеміс-көкөністері есепке алынып, тиісті дөңгелектер беріледі.[3]

Энергизатор ойындарды сабақтың басында да, соңында да өткізе беруге болады. Бұд әдістер ерекше білім алу қажеттілігі бар балалардың басқа балалармен тең дәрежеде оқу процессіне қатысып, білім алуына мүмкіндік береді.

Инклюзивті білім берудің мақсаты да осы.

Әдебиет:

1.[https://adilet.zan.kz/kaz/docs/21-7 бap](https://adilet.zan.kz/kaz/docs/21-7_bap)

2.<https://kopilkaurokov.ru/>

3.<https://infourok.ru/mekhtepaldi-dayarli-tobina-arnalan-oyindar->

Жаркибаева П.Т, Хусаинова Қ.А
Қарағанды қаласы, «Білім бөлімі» КММ

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ ҰЙЫМДАРЫНДА БАЛАЛАРДЫҢ БІЛІМІН ДАМУДЫ «STEAM» ТЕХНОЛОГИЯСЫ АРҚЫЛЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысында: Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделінің мақсаты айқын көрсетілген. Ол дені сау, дербес, білімқұмар, көпшіл, сын тұрғысынан ойлайтын балаларды қалыптастыруды және әлеуметтендіруді көздейтін тәрбиелеу мен оқыту жүйесін трансформациялау арқылы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту бағыттары мен қағидаттарын анықтау.

Осы мақсаттарды шешу жолында, инновациялық технологияларды оқып-үйрену барысында білім беру үдерісінің бүкіл мазмұны, ұйымдастырылуы, педагог қызметінің сипаты тек балаларды біліммен қамтамасыз етуге ғана емес, олардың жан-жақты тәрбиесіне де бағытталған.

Қазіргі кезде жаңа технологиялар баланың кез келген пәнге қызығушылығын оятып, танымдық, шығармашылық қабілеттерін дамытады, жаңалықты тез қабылдауын қалыптастырады.

Сондықтанда, осы оқу жылы барысында қаламыздың бірнеше балабақшаларының қатысуымен мектепке дейінгі білім беру тәжірибесінде болашақ дағдыларын дамытудың шарты ретінде» «STEAMS» технологиясы жобасын жүзеге асыру алға қойған мақсатымыздың бірі болып табылады.

«STEAM» технологиясы зияткерлік қабілеттерді дамыту және білім беру модульдері арқылы мектеп жасына дейінгі балаларды ғылыми-техникалық шығармашылыққа тарту.

Бүгінгі күннің талаптары жиі өзгеруде, дағдылардың дамуын, заманауи балаларға көп міндеттілік жағдайында міндеттерді шешуге, жаңа идеяларды қалыптастыру қабілеттерін көрсетуге, коммуникативті қасиеттерге ие болуға, қойылған мақсаттарға жету үшін ынтымақтастық дағдыларын игеруге мүмкіндік береді. Балалардың болашақ дағдыларын дамытудың жаңа тәсілдерін, әдістерін, технологияларын іздеуді талап етеді.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымында ғылыми-білім беру зертханаларын мақсатты түрде құру, STEM-жобаларды, техникалық бағыттағы міндеттерді шеше отырып жобаларды іске асыру және енгізу олардың білім беру іс-әрекеті балаларға білім беріп қана қоймайды, сонымен қатар оларды түсінуге, практика жүзінде, іс-әрекетте қолдануға үйретеді.

Жоба барысында STEAM-технологияның білім беру модульдерін енгізу: **"Lego planetasy" (LEGO - құрастыру)**, **"Mathematica ġajayıptary"** (Математикалық даму), **"Tabıǵat time"**(тірі және өлі табиғатпен эксперименттеу), **"Multialem"** (мультстудия), **My rob** (робототехника) мектепке дейінгі балалардың зияткерлік қабілеттерін қалыптастыру және ғылыми-техникалық шығармашылыққа тарту үшін мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің білім беру кеңістігіне енгізу.

Осы технология арқылы мектепке дейінгі ұйымдарда ғылыми-шығармашылық дамытушы ортаны құру, ата-аналарды балалар мен ата-аналардың танымдық зерттеу жұмысына қызықтыра білу және қосу, балалардың өзін-өзі тануы және зерттеу дағдыларын қалыптастыру, білім беру модульдері бойынша жобаларды енгізуге педагогтерді даярлауды және педагогикалық тәжірибемен алмасудың белсенді түрлерін қамтамасыз ету, инновациялық тәжірибені тарату және көбейту, жобаның тиімділігі бойынша мониторинг жүргізуді қамтамасыз ету.

Lego planetasy (LEGO - құрастыру)-ойын түрінде балаларды LEGO конструкторының көмегімен модельдеумен таныстыруға мүмкіндік береді. "LEGO - құрастыру" білім беру модулі арқылы-практикалық және ақыл-ой эксперименті, жалпылау, сөйлеуді жоспарлау және үрдіс пен өз іс-әрекетінің нәтижесіне түсініктеме беру қабілеті дамиды. Ана тілінде еркін сөйлеуге (сөздік құрамы, сөйлеудің грамматикалық құрылымы, фонетикалық жүйе); - жаңа образдар жасай білу, қиялдауы дамиды.

Mathematica ġajayıptary (Математикалық даму)-балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, математикалық даму мәселелерін кешенді шешу келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылады: көлем, пішін, кеңістікті бақылу, уақыт, саны және санау. Математикалық даму ойындарда және танымдық зерттеу қызметінде жүзеге асырылады.

"Tabıǵat time"(тірі және өлі табиғатпен эксперименттеу)-Эксперименттік-тәжірибие арқылы қоршаған орта туралы түсініктерін қалыптастыру. Айтылған білім беру модулі балаларды судың, ауаның, жансыз және жабайы табиғат объектілерінің қасиеттерімен, оптикалық құбылыстармен таныстыруды ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

"Multialem" (мультстудия)-АКТ-ның цифрлық технологияларын меңгеру. Бұл баланың жеке анимациялық фильмін жасау арқылы балалардың әртүрлі жобалардағы жұмысының нәтижелерін қорытындылауға және заманауи деңгейде көрсетуге мүмкіндік береді.

"My rob" (робототехника)- "Робототехника" модулі заманауи білім беру үрдісінде ең сұранысқа ие модульдердің бірі болып табылады. Құрастыру және моделдеу қабілеттерін қалыптастыру. Практикалық тапсырмаларды шапшаң орындай білуге үйрету.

Әрбір модуль нақты міндеттерді шешуге бағытталған, оларды кешенді шешу кезінде STEAM-білім беру мақсаттарын іске асыруды қамтамасыз етеді: мектепке дейінгі және бастауыш мектеп жасындағы балаларды танымдық-зерттеу іс-әрекеті және ғылыми-техникалық шығармашылыққа тарту процесінде зияткерлік қабілеттері дамиды. STEAM технологиясы бойынша модульдерін келесі кезеңдері бойынша жүзеге асыру жоспарлануда: 1 кезең – жобалаушы (2022 ж. қаңтар –2022 ж. желтоқсан), 2 кезең – енгізу (2023ж. қаңтар –2023ж. желтоқсан), 3 кезең –жалпылма (2024 ж. қаңтар –2024 ж. мамыр).

Осы жобаны жүзеге асыру барысында мектепке дейінгі мекемеде педагогикалық мақсатқа сай, ғылыми- шығармашылық даму ортасын құра білетін балалар тәрбиелеу. Мектеп жасына дейінгі кезең аяқталғаннан кейін бала белсенді түрде қызығушылық танытады ересектермен және құрдастарымен өзара қарым-қатынаста болу, сұрақтар қою және өздігінен себеп-салдар байланысын орната білуге үйрету. Баланың зияткерлік қабілеттері өз бетінше табиғат құбылыстарына немесе адамдардың әрекеттеріне түсінік бере білу қабілетінде көрінеді. Бала тірі табиғат, жаратылыстану, математика және т. б. саласынан қарапайым идеяларды белсенді түрде қалыптастырып, тәжірибе жасауға, байқауға бейім болады.

Жобаны жүзеге асыру нәтижесінде бала әлемге, әртүрлі еңбек түрлеріне, басқаларға оң көзқарас таныта білу, адамдарға және өзіне, өзін-өзі бағалауға ие бола алады. Бала құрдастарымен және ересектермен белсенді қарым-қатынаста болады, ортақ шешімге келе білу, басқалардың сәтсіздіктерінде қолдай білу мен табыстарына қуана алады. Нәтижесінде бала өз сезімін дұрыс білдіре алады, сонымен қатар өзіне деген сенімді сезініп, жанжалдарды шеше алады.

Әдебиет:

1. Мектепке дейінгі білім беру мен оқытуды дамыту моделін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 15 наурыздағы қаулысы 137.
2. Волосовец Т. STEM-мектепке дейінгі жастағы балаларға білім беру.
3. Щербакова В.А. "STEAM - технология зияткерлік қабілеттерді дамыту және білім беру модульдері арқылы мектеп жасына дейінгі балаларды ғылыми-техникалық шығармашылыққа тарту ретінде"

Жилкина А.Н.

КГКП ясли-сад «Алтынай», город Караганда

ПЕДАГОГ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ – ТРАНСФОРМАЦИЯ КОМПЕТЕНЦИЙ

Трансформация компетенций воспитателя связана с пониманием категорий «будущее образования», «навыки будущего». Будущее образования напрямую связано с изменением технологий обучения и развития. На смену традиционных форм и методов обучения приходят интерактивные, проектные, исследовательские методы, направленные на развитие самостоятельных способов познания окружающего мира, способствующие структурированию информационных потоков и комбинированию информации под конкретные образовательные и самообразовательные задачи. Появляются технологии дополненной и виртуальной реальности, влияющие на процесс познания окружающего мира детьми дошкольного возраста.

Анализ навыков будущего, в контексте развития ребёнка дошкольного возраста показал, что в дошкольном возрасте закладываются предпосылки к формированию базовых грамотностей, отраженных в культурных способах деятельности, формируется положительное отношение к миру сверстников и потребность активно взаимодействовать с ними в разных видах деятельности, что ведет к развитию коммуникации. Развитое

воображение является основой развития креативности, а способность активно отстаивать собственную позицию ведет к развитию критического мышления и качеств лидерства. Навыки будущего необходимо рассматривать через призму трансформации цифрового мира и цифровой трансформации всей системы образования.

Анализ особенностей развития современных дошкольников свидетельствует о появлении новых феноменов развития. К ним необходимо отнести: цифровую перцептивность, развитие навыков самоорганизации игровой деятельности в цифровой среде, потребность в игровой коммуникации как в онлайн, так и в офлайн формате. Погружение мирового образования в массовое онлайн обучение вскрыло как преимущества, так и недостатки данного явления. Воспитатели дошкольных групп стали активно использовать цифровые образовательные ресурсы для организации онлайн деятельности дошкольников. В то же время появились новые вопросы в организации деятельности дошкольников в онлайн пространстве. Возникает необходимость проработки методов работы с детьми, ограничений, связанных с возрастными особенностями дошкольников и приемов активизации самостоятельной деятельности ребят, вовлечение родителей в процесс онлайн коммуникаций.

Анализируя целевые ориентиры на этапе завершения дошкольного детства и модель навыков XXI века, мы выделили навыки, которые являются определяющими в развитии дошкольника. К ним мы относим: инициативность, самостоятельность, любознательность, креативность и рефлексивность. Данные характеристики становятся предпосылкой формирования soft skills у дошкольника и создают основу его детской самоорганизации. Технологии прошлого и будущего в дошкольном образовании сегодня находятся в процессе противоречий.

С одной стороны, процесс познания мира невозможен без традиционных способов педагогического взаимодействия с дошкольником, ориентированных на раскрытие сущности познаваемых явлений, с другой стороны, мир требует от человека навыков, позволяющих решать задачи в ситуации многозадачности и неопределённости, ориентироваться в информации и активно ее использовать в самостоятельном создании готового продукта деятельности и т.п.

Креативность, дивергентное мышление, изобретательность, самостоятельность и инициативность не формируются в процессе «передачи» знаний. Для их развития требуется создание формирующих и развивающих образовательных событий, насыщенных проблемнопоисковыми, исследовательскими и игровыми форматами деятельности. Воспитатель, использующий технологии прошлого не способен развить навыки будущего у дошкольника. Каково оптимальное соотношение между технологиями прошлого и будущего? Какие технологии прошлого способствуют развитию навыков будущего? По каким критериям дифференцировать технологии, способствующие развитию навыков будущего в дошкольном возрасте? Какие навыки необходимы педагогу, работающему в парадигме «Образование будущего»? Эти и другие вопросы проблематизируют аспекты трансформации компетенций педагогики с позиции будущего. Анализ проблем и точек роста педагогов дошкольного образования в контексте современных вызовов времени позволил выделить наиболее типичные характеристики деятельности педагога, требующие определённой трансформации. Проблемы и точки роста педагога дошкольного образования

Вызовы времени.

Проблемы «Точки роста» педагога дошкольного образования цифровизация образования. Неготовность аналогового педагога к применению цифровых инструментов; Недопонимание значимости цифровых технологий в развитии дошкольника Интеграция готовых цифровых образовательных ресурсов в содержание деятельности в детском саду; освоение новых цифровых инструментов дошкольного образования; развитие цифровой грамотности педагога дошкольного образования, скорость и неопределённость мира консерватизм педагогов по отношению к новым технологиям, к самостоятельному комбинированию имеющихся технологий. Развитие новых педагогических ролей воспитателя: «модератора», «эксперта», «исследователя», «мастера», «наставника»; освоение и применение технологий развития сильного мышления дошкольников, steams технологий Приоритет soft skills перед hard skills навыками

Ориентация педагогов на «знаниевый» подход (занятие основа деятельности дошкольника); ориентация на готовые конспекты образовательной деятельности создание развивающего и формирующего пространства детской инициативы и самостоятельности через проектную, творческую, игровую и исследовательскую деятельность необходимо выделить следующие наиболее типичные проблемы в профессиональных компетенциях педагога, которые вызывают сопротивление вызовам мира: неготовность аналогового педагога к применению цифровых инструментов; непонимание значимости цифровых технологий в развитии дошкольника; консерватизм педагогов по отношению к новым технологиям, к самостоятельному комбинированию имеющихся технологий и созданию формирующей образовательной среды; ориентация педагогов на «знаниевый» подход, при чем у большинства педагогов наблюдается ориентация на готовые конспекты образовательной деятельности и на «инструкции».

Данные проблемы шаблонизируют профессиональную деятельность педагогов. Анализ проведенный в Москве научным центром, в Сколково позволяет сделать вывод о том, что трансформация профессии учителя, воспитателя неизбежна.

В ближайшем будущем могут появиться новые профессии такие как: игропедагог, разработчик образовательных траекторий, тренер по майнд-фитнесу, организатор проектного обучения, ментор стартапов, координатор образовательной онлайн платформы и т.п.

Некоторые из этих профессий уже востребованы в образовательных организациях, к примеру, координатор образовательной платформы. В ситуации пандемии весь мир столкнулся с необходимостью развития данных профессиональных компетенций. Цифровизация образования ведет к трансформации компетенций педагога в области цифровой грамотности.

Профессиональный стандарт «Педагог (педагогическая деятельность в дошкольном, начальном общем, основном общем, среднем общем образовании) (воспитатель, учитель)» в качестве одного из трудовых действий в деятельности педагогов дошкольного образования определяет «Формирование навыков, связанных с информационно-коммуникационными технологиями» Проведенное ранее в РФ исследование дефицитов в применении цифровых инструментов организации образовательной деятельности в детском саду показало, что педагоги испытывают трудности в адекватной интеграции информационно-коммуникационных технологий в организацию педагогического процесса в дошкольном образовании.

Воспитатели недостаточно владеют навыками применения цифровых интерактивных ресурсов, испытывают затруднения в создании виртуальных экскурсий и применении инструментов создания видео контента. Типичные трудности педагога в применении цифровых инструментов Большинство педагогов отмечают наличие потребности в эффективном использовании социальных сетей, инструментов онлайн-коммуникаций в решении образовательных задач.

Существует потребность в изучении технологий продвижения в социальных сетях образовательных продуктов, результатов совместной с детьми и родителями деятельности. Одним из факторов, влияющих на цифровую грамотность педагогов является техническая оснащенность групп в дошкольных образовательных организациях.

По мнению воспитателей проблемными точками являются: скорость работы интернета, а порой и его отсутствие; оснащение рабочего места компьютерной и интерактивной техникой (отсутствие такового во многих садах), отсутствие возможности использования WI-FI на рабочем месте, применение лицензионных программ. 80 % воспитателей испытывают потребность в повышении собственной цифровой грамотности и готовы к применению цифровых инструментов в работе с детьми дошкольного возраста. Данный факт свидетельствует о готовности педагогов трансформировать аналоговые профессиональные компетенции в цифровые компетенции.

По этой причине необходимы следующие компоненты трансформации профессиональных компетенций в области цифровой грамотности: повышение уровня компьютерной грамотности; развитие умений интегрировать информационные ресурсы в образовательный процесс, что повышает уровень информационно-коммуникационной

грамотности педагога; развитие профессиональных навыков в области визуализации образовательного контента и создании образовательных медиа продуктов.

Рассматривая проблему трансформации компетенций педагогов дошкольного образования важно отметить, что основу профессиональной деятельности педагога составляют так называемые педагогические hard skills навыки, являющиеся основой для изменений. К ним можно отнести: владение алгоритмами педагогической работы, владение формами и методами организации деятельности детей, в соответствии с возрастными особенностями; владение педагогической культурой общения и формами взаимодействия с родителями и другими участниками образовательных отношений и т.п. На педагогические hard skills навыки надстраиваются надпрофессиональные навыки, свидетельствующие о наличии готовности педагога к изменениям. К ним необходимо отнести: креативность, изобретательность, системное мышление, критическое мышление, коммуникацию.

При комбинировании данных навыков формируется потребность воспитателей к активному профессиональному изменению и росту, что без сомнения, отражается на процессе развития навыков будущего у детей в образовании настоящего.

Литература:

1. Литвинова С.Н. Формирование навыков будущего у современных детей дошкольного возраста: феномен новой детской субкультуры. Сборник научных статей по материалам III Международной научно-практической конференции. Составитель Н.И. Шевченко. Издательство: ООО "А-Приор". - М.-2020, С. 272-280.
2. <http://atlas100.ru/catalog/>
3. В статье на основании анализа первичных документов ОЭСР реконструируется понятие «компетенция/компетентность», его иерархическая структура, инвариантная стандартам всех уровней общего, профессионального и высшего образования.

Житенева С.В.

КГКП ясли-сад «Снегурочка», город Шахтинск

ВОСПИТАНИЕ ИНТЕРЕСА К ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЕ ЧЕРЕЗ ЗНАКОМСТВО С ТВОРЧЕСТВОМ КАЗАХСТАНСКИХ И ЗАРУБЕЖНЫХ ПИСАТЕЛЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Президент Республики Казахстан **Касым-Жомарт Токаев**, выступая на очередном заседании Национального совета общественного доверия, заметил, что у школьников Казахстана очень низкие навыки читательской грамотности и нужно немедленно исправлять эту ситуацию.

«...Результаты авторитетных международных исследований показывают, что у наших школьников не на должном уровне развиты читательские навыки. Привитие высокой культуры чтения и развитие навыков читательской грамотности должны стать приоритетными направлениями образовательного процесса...» [1], – сказал Президент.

Глава государства также подчеркнул, что формирование интереса к чтению и познанию окружающего мира необходимо у детей со школьной скамьи, так как в современном мире невозможно развитие мышления человека без книги.

Слова Президента очень актуальны в разрезе анализа развития читательского интереса у современных детей. Ведь всем уже давно известно, что информационные технологии напрочь вытеснили у детей интерес к книге как к источнику информации, и, как следствие, – это растущая безграмотность современного подрастающего поколения.

А ведь современное общество предъявляет к содержанию и методам воспитания и обучения все более высокие требования: они должны обеспечивать гармоничное интеллектуальное, духовное и физическое развитие личности, овладение необходимыми научными знаниями и новейшими технологиями[2]. А между тем, многими исследователями доказано, что художественная литература оказывает огромное влияние на развитие и обогащение детской речи, она служит могучим действенным средством умственного,

нравственного и эстетического воспитания детей, то есть обеспечивает их всестороннее развитие [3].

Как же сформировать интерес к книге у современных детей? Несомненно, развитие читательского интереса необходимо начинать с самого раннего возраста, ведь он является сенситивным периодом для воспитания интереса к художественной литературе. И также очень важно уже с дошкольного возраста формировать у детей интерес к литературе, содержащей истинные духовно-нравственные ценности, чувства принадлежности к культуре своего народа, своей Родины. Ведь вопросу воспитания у подрастающего поколения чувства казахстанского патриотизма всегда имеет первостепенное значение в работе педагога.

Как же сделать так, чтобы уже в дошкольном детстве ребенок смог почувствовать вкус к хорошему художественному слову, чтобы из большого количества предлагаемой художественной литературы смог выбрать действительно стоящие экземпляры? Для этого важно знакомить детей не только с содержанием произведений, но и с их авторами - общепризнанными классиками, как казахстанской, так и зарубежной литературы. Ведь зачастую дети запоминают, в лучшем случае, только содержание изучаемого произведения, но не помнят не только автора, но даже его названия. Ребенок должен понять, что выбирать произведение для прочтения важно не по внешнему оформлению книги, не по иллюстрациям, а по тому, чьему перу оно принадлежит. А для этого нужно не просто знакомить детей с произведениями, рекомендованными Типовой Программой, но и приобщать к творчеству знаменитых поэтов и писателей, знакомить с их биографией, вызывать желание самостоятельно знакомиться и с другими их произведениями.

Мы предлагаем проводить знакомство с творчеством писателей и поэтов посредством «Авторских встреч», каждая из которых посвящена жизни и творчеству какого-либо автора, например: Ы. Алтынсарину, Абаю Кунанбаеву, Ш. Уалиханову, Е. Утеулеову, А. Дуйсенбиеву, М. Алимбаеву, У. Турманжонову, М. Турежанову, М. Алимбетову, А.С. Пушкину, К.И. Чуковскому, Г.Х. Андерсену, Н.Н. Носову и другим.

«Авторские встречи» должны носить форму развлечения и проходить в виде литературных вечеров, викторин, конкурсов. Предлагаемые темы: «Дорога домой» (по творчеству Ы.Алтынсарина); «Сын степей. Знакомство с творчеством Еркека Утеулеова»; «Стихи и песни Абая»; «Стихи любимого поэта» (Знакомство с творчеством М.Алимбаева); «Свою республику, родной край, люби, исследуй, изучай! (об изучении наследия великого казахского учёного Шокана Уалиханова)»; «Что? Где? Когда? С Баян Сұлу и Қозы Қорпеш (по творчеству А.Дуйсенбиева)»; «Знакомство с биографией и творчеством А.С. Пушкина»; «Мир сказок Г.Х. Андерсена»; «Весёлые рассказы Н. Носова» и др. Задания для таких встреч разрабатываются с применением различных инновационных технологий: «Эмодзи», «Технология ТРИЗ», «Технология БиС», «Карты Проппа» и др.

Мы считаем, что такая форма проведения интересна детям, а главное, обеспечивает хороший уровень усвоения учебного материала. Но справедливо будет заметить, что проведение таких встреч невозможно без предварительной работы, поэтому есть условия, необходимые для их организации:

- предварительное знакомство с автором предстоящей встречи во время ОУД или в свободной деятельности. Его портрет должен находиться в книжном уголке;
- организация ежедневных чтений в свободной форме произведений изучаемого автора;
- работа с родителями: домашние чтения произведений изучаемого автора, знакомство с его биографией и творчеством;
- экскурсии в библиотеку;
- создание книжных уголков (в домашних условиях и в условиях дошкольного учреждения);
- подбор иллюстраций к произведениям изучаемого автора - беседы о книгах;

Мы считаем, что такой подход поможет сформировать у детей интерес к художественной литературе уже с раннего детства, что очень важно для их общего развития и для дальнейшего обучения в школе.

Ожидаемые результаты:

- дети знают наиболее значимые и интересные факты биографий и творчества классиков казахстанской и зарубежной детской литературы, названия и содержание их произведений;

- узнают и называют писателей и поэтов по названиям произведений и их содержанию;
- имеют навыки анализа художественного текста на доступном уровне;
- имеют некоторые представления из теории литературы об особенностях произведения, способствующих развитию эстетического вкуса читателя;
- имеют навык совместного слушания, умеют организованно отвечать на вопросы и спрашивать о прочитанном;
- проявляют умение чувствовать вкус к хорошему произведению, и из большого количества предлагаемой художественной литературы умеют выбирать действительно стоящие экземпляры.

Проблема формирования разносторонней и полноценной личности в условиях детского сада приобретает особое значение, поэтому очень важно, чтобы с самого раннего детства ребенок почувствовал вкус к хорошему художественному слову, понял, что книгу создает автор.

Наша задача - сформировать у детей осознанное стремление к изучению произведений классиков детской литературы, умение анализировать и сравнивать их произведения и просто наслаждаться процессом чтения. А самое главное – формировать чувство патриотизма через знакомство с жизнью и творчеством казахстанских писателей и поэтов. Ведь всесторонне развитый, эрудированный, грамотно говорящий человек – это человек, много читающий, любящий художественное слово.

Литература:

- 1.Токаев К.-Ж.К. Выступление на заседании Национального совета общественного доверия [Электрон. ресурс] Режим доступа https://www.akorda.kz/ru/speeches/internal_political_affairs/in_speeches_and_addresses/vystuplenie-glavy-gosudarstva-kasym-zhomarta-tokaeva-na-v-zasedanii-nacionalnogo-soveta-obshchestvennogo-doveriya
- 2.Республиканский журнал «12-летнее образование», №4 – 2018г.
- 3.Гончарова Е.Л. «Ранние этапы читательского развития», 2007 г.
- 4.Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения, Астана-2016.

Жичина Е.М., Алибекова Д.Б.

КГКП ясли-сад «Салтанат», город Шахтинск

АКТИВНЫЕ МЕТОДЫ И ПРИЕМЫ ПРИ ОБУЧЕНИИ ДОШКОЛЬНИКОВ КАЗАХСКОМУ ЯЗЫКУ

«Знание государственного языка — долг каждого гражданина Казахстана. Можно сказать, что это задача...»— сказал Президент Касым-ЖомартТокаев. Закон «О языках» в РК был принят в 1997 году. В нем прекрасно отображено, почему изучение государственного языка имеет большую значимость. Это вопрос национальной безопасности в первую очередь. Язык отвечает за социальную стабильность, и интеллектуальную развитость страны. Но, самое главное, язык отвечает за общность граждан, формирует национальную безопасность, объединяет граждан, как целостное общество.

Обучение казахскому языку начинается уже в детском саду и основывается на принципе коммуникативности. Поэтому все методы обучения направлены на изучение казахского языка, как средства общения. Обучение казахскому языку в детском саду ставит перед собой следующие задачи: обогащение словарного запаса; правильное произношение звуков, специфических звуков казахского языка; составление предложений; развитие связной речи; ознакомление детей с культурой казахского народа (традициями, национальной одеждой, праздниками).

Изучение казахского языка начинается с запоминания отдельных слов, правильное их произношение и умение использовать их в предложении. Материал объясняется с помощью демонстрационного материала (картин, игрушек, муляжей), наглядных пособий,

мимики, жестов и телодвижений. Также используются мнемотаблицы, опорные схемы – символы, информационно-коммуникативные технологии.

Кроме того, безусловно, современная педагогика отдает первенство в обучении активным методам - это система методов, обеспечивающих активность и разнообразие мыслительной и практической деятельности обучаемых в процессе освоения знаний, которые развивают партнерские отношения, повышают результативность обучения не за счет увеличения объема передаваемой информации, а за счет глубины и скорости ее переработки; обеспечивают стабильно высокие результаты обучения и воспитания при минимальных усилиях воспитанников.

При использовании активных методов обучения меняется роль детей – из послушного «запоминающего устройства» он превращается в активного субъекта образовательного процесса. Эта новая роль и свойственные ей характеристики позволяют на деле формировать активную личность, обладающую всеми необходимыми навыками и качествами современного успешного человека.

К активным методам обучения, часто используемых в нашей дошкольной организации в занятиях по казахскому языку, относятся : проблемные ситуации; стратегии критического мышления; работа в команде, работа в паре; театрализация; метод портфолио.

Включая проблемные ситуации в учебно – воспитательный процесс, дети начинают искать их решение, стимулируется активная познавательная деятельность, где наряду с развитием логического мышления развиваются языковые навыки. Например, на занятии по лексической теме «Домашние животные и птицы» была создана следующая проблемная ситуация: Верблюжонок потерялся, ему нужно было указать дорогу домой. С этой целью мною были разработаны тематические задания (карта, компас, звуки животных). Дети выбрали из трех определенных дорог правильную, решая при этом задания по классификаций диких и домашних животных.

Использование на занятиях казахского языка стратегий критического мышления позволило улучшить активность детей, запоминание лексического минимума, развивать логическое мышление, умение ставить вопросы, искать на них ответы и стараться, чтобы другие узнали о том, что новое он открыл для себя. На занятиях по изучению государственного языка используются следующие стратегии критического мышления: диаграмма Венна; кубик Блума; кластер. Через стратегии критического мышления на своих занятиях мы рассматривали с детьми следующие темы: «Моя семья», «Мой детский сад», «Мои любимые игрушки», «Транспорт», «Времена года» и т.д.

Групповая форма работы оптимально способствует развитию у детей взаимопомощи и сплоченности и способствует совершенствованию умений сотрудничать и работать в группе, принимать разнообразие и нестандартные точки зрения и мнения своих сверстников; умению слушать и слышать партнера; развитию коммуникативных действий.

Театрализация- один из любимых видов деятельности воспитанников. Продукты театрализованной деятельности (инсценировки, драматизации, спектакли, концерты и др.) вносятся в содержание занятий по казахскому языку, праздников и развлечений.

Метод портфолио–хорошо зарекомендовавший себя метод обучения, применяемый на протяжении последних лет, способствующий развитию коммуникативно-языковых компетенций, самостоятельности, помогающий ребенку сформировать уверенность в собственных возможностях, демонстрирует динамику развития языковых навыков. Кроме этого, языковое портфолио – один из способов работы, подключающий родителей к совместной деятельности с детьми, а так же позволяющий самому ребёнку отследить свои языковые знания, навыки и достижения.

Таким образом, использование активных методов обучения в образовательном процессе ДОО способствует успешному освоению образовательной программы, в основе которой лежат требования государственного общеобязательного стандарта дошкольного воспитания и обучения, созданию в образовательной деятельности с воспитанниками благоприятной атмосферы для работы, развитию мотивации к изучению языка.

Литература:

1. Закон Республики Казахстан «Об образовании» (с изменениями и дополнениями по состоянию на 08.01.2021г.).
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения (Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 5мая 2020 года № 192).
3. интернет-ресурсы: <http://arina.kz/?p=3582>
<https://znanio.ru/media/aktivnye-metody-obucheniya-v-ramkah-obnovlennogo-soderzhaniya-obrazovaniya-respubliki-kazahstan-2503786>

Жумабекова С.А., Алпысбай А.Р.

Қарағанды қаласы, ҚОББ «№3 Психологиялық-педагогикалық түзету кабинеті» КММ

ЗАМАНАУИ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ӘДІСТЕРДІ ЕНГІЗУ ЗАМАН ТАЛАБЫ

Қазіргі таңда адамзат қоғамына ғылыми жаңалықтар мен заманауи технологиялар қаншалықты маңызды болса, мектеп жасына дейінгі баланы тәрбиелеу мен оқыту саласында заман талабына сай, уақыт сұранысын қанағаттандыратын жаңа бағдарламалармен, технологиялармен қамтамасыз ету де соншалықты орын алады.

Ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды сапалы білім беру қызметтерімен қамтамасыз ету – инклюзивті білім беруді дамыту болып табылады. Инклюзивті білім берудің ерекшелігі – әрбір адам өзінің қабілеттері, қажеттіліктері мен мүдделері бар қайталанбас және бірегей тұлға болып табылуында. Ол осы ерекшеліктерді ескеретін білім берудің әртүрлі формаларын, әдістерін, технологияларын пайдалану барысында оқыту және икемділік процесінде жеке тәсілді талап етеді.

Мектепке дейінгі жастағы балалармен түзету-дамыту жұмысының заманауи технологиялары мен әдістері оқыту формаларының, әдістерінің, тәсілдерінің, тәрбие құралдарының арнайы жиынтығы мен жинақталуын анықтайтын психологиялық – педагогикалық көзқарастар жиынтығы, педагогикалық үрдістің ұйымдастыру-әдістемелік құралдары болып табылады. Педагогтердің мектепке дейінгі білім беруде заманауи технологияларды меңгеруі – бала тұлғасының табысты дамуының кепілі.

Білім беру технологиясының құрылымы үш бөлімнен тұрады:

1. Тұжырымдамалық бөлім – бұл технологияның ғылыми базасы, яғни оның іргетасына салынған психологиялық – педагогикалық идеялар.

2. Мазмұнды бөлім – бұл оқу материалының жалпы, нақты мақсаттары мен мазмұны.

3. Іс жүргізу бөлімі – балалардың оқу іс-әрекетінің формалары мен әдістерінің, педагог жұмысының әдістері мен формаларының, материалды меңгеру процесін басқару бойынша педагог қызметінің жиынтығы, оқыту процесінің диагностикасы.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың жас ерекшеліктерінен басқа денсаулық жағдайы, психофизикалық және психоэмоционалдық дамуына байланысты өзіндік ерекшеліктеріне сай балаларды оқыту мен тәрбиелеуде қолданылатын технологиялар мен әдіс-тәсілдер алуан түрлі.

Биологиялық барабар технологиясы – білім алушылардың ішкі ресурстарын, олардың шығармашылық әлеуетін, шығармашылық ойлауын, зерделенетін құбылыстарға тұтас көзқарасын ашуға ықпал етеді. Бұл ретте жаңа материалды оқу уақыты қысқарады, білім мен іскерлікті алу тиімділігі артады, білім алушылардың денсаулығы сақталады. Нысан бойынша бұл технология – релаксациялық-белсенді, релаксация кезеңдері (ақпаратты жинақтау, мидың оң шығармашылық жарты шар жұмысы) белсенділік кезеңдерімен кезектеседі (сол жартысын жаттықтыру: логика, талдау, ақпаратты синтездеу).

Биологиялық барабар ойлау әдісі балаға білімді өз бетінше іздеуге, түрлендіруге және қажетті ақпаратты мұрағаттауға үйретеді. Осылайша, ақыл-ой образдарын жасай отырып, бала өзінің ішкі ресурстары мен шығармашылық әлеуетін ашады (яғни оның ішкі «Меніне», оның жады мен қиялының құпия тереңдігіне үңілу болады). Ал егер педагог үшін сабақ шығармашылық болса, онда бала міндетті түрде қосалқы автор болуы керек. Нәтижесінде

оқыту табиғи және үйлесімді түрде пайда болады, ал бала стрессті жағдайларда болудан арылады.

Биологиялық кері байланыс (БКБ) технологиясы - ол арнайы жабдықтың көмегімен дәрі-дәрмектерді қолданбай, баланың миының жұмысын түзетуге мүмкіндік береді. БКБ - тренинг процедурасын өткізу кезінде ми белсенділігінің неғұрлым қолайлы жағдайлар жағына өзгеруіне ықпал ететін жағдайлар жасалады.

АВА терапиясы - мінез-құлықты қолданбалы талдау әдісі. Оқытудың мінез-құлық технологиялары мен әдістеріне негізделген қарқынды оқыту бағдарламасы. АВА қоршаған ортадағы факторлардың мінез-құлқына әсерін зерттейді және адамның мінез-құлқын өзгерту үшін осы факторлармен айла-әрекет жасайды.

Әр бала үшін кезең-кезеңмен дамудың жеке жоспары жасалады. Бала бір мезгілде өзара байланысы жоқ екі үш дағдыны меңгере алады, педагог барлық жаңа дағдыларды кезең-кезеңмен меңгерудің және күрделенудің нақты жүйесін жасайды. Баланы АВА әдісі бойынша оқыту кезең-кезеңмен жүзеге асырылады. Сонымен, АВА терапиясының түпкі мақсаты - аутизммен ауыратын баланы қоршаған әлемді өз бетінше игеру құралдарымен қамтамасыз ету.

ТЕАСН әдістемесі аутизмі бар және ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту бағдарламасы. Бағдарлама бөлмені аймақтарға бөлу құрылымдық оқыту идеясына негізделген, оның әрқайсысында бала жеке дағдылар мен әдеттерді игереді. Бұл дағдыларға мыналар жатады: академиялық білім (ҚМТҚ, жазу, оқу); күнделікті өмірде өз-өзіне қызмет көрсету мүмкіндігі (киіну-шешіну, төсегін салу, жинау); әлеуметтік дағдылар және үй ішіне бағдарлану; қарым-қатынас, диалогты сақтау мүмкіндігі (ойын алаңы). Бала осы білімдердің барлығын тез және тиімді игеру үшін педагог көрнекі нұсқау немесе жеке кесте әдісін қолданады.

Сонымен, ТЕАСН әдістемесі дегеніміз - бұл жұмыстың мақсаттарын олардың көрнекілігі арқылы көрсететін орны мен уақыты бойынша нақты құрылымдалған кесте мен күн тәртібі. Осындай шаралардың арқасында білім мен дағдыларды дамыту тезірек және табысты болады.

PECS балама коммуникация технологиялары (альтернативті коммуникация) – бұл адамдарға егер олар әдеттегі сөйлеуді қанағаттанарлық түсіндіре алмаса, оның көмегімен толықтыратын немесе ауыстыратын коммуникацияның барлық тәсілдері.

Баламалы коммуникация:

- үнемі қажет болу;
- уақытша көмек ретінде қолдану;
- сөйлеуді жақсы меңгеріп алуға көмек ретінде қарастырылады.

Альтернативті коммуникация сөйлеудің пайда болуын ынталандырады және оның дамуына көмектеседі. Сабактың түпкі мақсаты - бала белгілі бір затты алуға немесе бірдеңе жасауға деген ұмтылысын суреттер салынған карточкалар арқылы жеткізе білуге үйренеді.

PECS жүйесін пайдаланудың негізгі артықшылықтары: негізгі функционалдық коммуникативті дағдыларды тез меңгеру; баланың сөздерді өздігінен айтуға деген бастамасының пайда болуы; баланың айналасындағы адамдармен қол жетімді қарым-қатынасы және осылай меңгерілген сөздік дағдыларды жалпылау.

Сенсорлық интеграция технологиясы. Сенсорлық интеграция - бұл рецепторлардан алынған сигналдарға ағзаның туа біткен реакциясы. Сезу, иіс, дәм; есту, көру, вестибулярлық аппарат, дәм адамға айналада болып жатқан оқиғалар туралы хабарлайды және не істеу керектігін айтады. Сенсорлық интеграциясы бұзылған балаларда рецепторлардан алынған деректерді өңдеуде іркіліс болады. Сенсорлық интеграция - бұл баланың жүйке жүйесі барлық сезімдердің рецепторларынан ақпарат алу процесі (жанасу, вестибулярлық аппарат, дене сезімі немесе проприоцепция, иіс, көру, есту, дәм сезу), содан кейін оларды мақсатты қызметте қолдануға болатындай етіп жүйелеп түсіндіреді.

Мектепке дейінгі жастағы балалармен түзету-дамыту жұмысының заманауи технологиялары мен әдістері баланың жетістіктеріне және болашақта олардың мектепте табысты оқуына кепілдік береді.

Педагогикалық технологияларды игеру де технологиялық болуы керек:

1-кезең – педагогикалық технологиямен танысу;

2-кезең – технологияны зерттеу;

3-кезең – технологияны қолдану.

Қазіргі заманғы педагог – бұл үнемі дамып келе жатқан, өздігінен білім алатын, балалардың дамуы мен білім берудің жаңа жолдарын іздейтін адам. Оқыту үрдісіндегі заманауи тиімді технологиялар мен әдістерді пайдалану – оқытудың маңызды құралдарының бірі, өйткені олар балалардың оқуға деген тұрақты қызығушылығын қалыптастырады, көптеген балаларға тән қиналу, қысылу сезімдерін жояды, оқу жұмысының дағдыларын қалыптастыруға көмектеседі.

Әдебиет:

1. ҚР БҒМ Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы «Ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балалардың оқыту үдерісіне тиімді әдістер мен технологияларды енгізу бойынша әдістемелік ұсынымдар» Астана 2019;

2. Ф. Б. Бөрібекова, Н. Ж. Жанатбекова «Қазіргі заманғы педагогикалық технологиялар» Алматы, 2014;

3. К.Ж.Бұзаубақова. «Жаңа педагогикалық технология» Тараз, 2003.

Жұмадильдинова А.Қ.

Қарағанды қаласы, «Мерей» бөбекжайы КМҚК

ҰРПАҚ ТӘРБИЕСІ-ҰЛТ БОЛАШАҒЫ

Ұрпақ тәрбиесі - бейбіт дамыған жаңашыл қоғамды қалыптастырудың басты жолы. Ал, болашақ ел иелерін жан-жақты жетілген, ақыл-парасаты мол, рухани-моральдық құндылықтарды бойына дарыта, мәдени - ғылыми өрісін озық етіп тәрбиелеу әрбір білім беру саласының қоғам алдындағы борышы.

Әр баланың жеке басының, оның рухани-адамгершілік қасиеттерінің зор болып дамуы үшін қамқорлық жасау- бүгінгі күннің және алдағы күндердің басты талабы ретінде педагогтың күнделікті баламен ұйымдастыратын әрбір қызметі барысында басшылыққа алуы талап етілуде. Қашанда адам бойындағы рухани құндылық өмірдің барлық саласын дамытуға қозғау салатын негізгі тірек болып табылады. Осы тіректен қалған дамушы күштер бастау алады, өйткені, мұңсыз ешқандай нәрсе жасау мүмкін еместігін ұлылар қай ғасырда болмасын дәлелмен жеткізген. Жас ұрпаққа рухани-адамгершілік тәрбие беру- мәңгілік, шексіз, еш нәрсемен теңгеруге келмейтін, бірлікке негізделген, махаббат пен мейірімнен тұратын, таза сана негізіндегі ақыл-парасатқа жетелейтін, ғаламдық қуатты күш негіздегі тағылымдық жүйе, барлық жаратылыстың жарқын болашағын қалыптастырар сара жол.[1:3]

Олай болса, ұлттық рухты үнемі ұлықтап жүретін қазақ халқының тәлім-тәрбиесінің қайнар көзі тым тереңнен басталатынын бүгінгі ұл-қызымызға ұғындыру отбасынан кейін білім беру саласында педагогтар міндетіне жүктелген. Ұлттық тәрбие қайнарынан қанып сусындаған ұрпақ дені сау, ақылды, білімді, ұлтжанды, еңбекқор, кішіпейіл болып өседі. Осы орайда, бала бойындағы ата-баба тегінен, әкесі мен анасы арқылы дарыған генетикалық қабілетін анықтау, мінез-құлқының жақсы жақтарын күшейтіп, жаман жақтарын басу арқылы жетілдіру үшін ұлттық тәрбие негізіндегі рухани тазалық ұстанымдарының көрсеткіштері басшылыққа алынады. Олар:

- гигиеналық дене және ішкі жан дүниенің тазалығы;
 - ой-сана мен ниет, пиғыл тазалығы;
 - сөз тазалығы, іс-әрекет тазалығы;
 - көркем мінезге сай адамдар арасындағы қарым-қатынас тазалығы;
 - экологиялық сана негізіндегі қоршаған орта мен табиғатқа деген тазалық.
- Мұндай мақсатқа бағытталған педагогтық жұмыс баланы ізгілікке, еңбексүй-

гіштікке, ұжымдық және отансүйгіштікке бейімделуге, ерте жастан көп дүниені өз қолымен жасай алуға және жасалған дүниеге қуана білуге, үлкендер еңбегінің нәтижесін бағалауға мүмкіндік жасайды.

Сондай-ақ, балаларда ортақ пайдалы жұмысты бірге істеуге тырысу, тату ойнау, бір нәрсемен шұғылдануда ортақ мақсат қою және оны жүзеге асыру ісінде ынтымақтаса, бірлікте қатысуға талпыныс пайда болады.

Мұның бәрі де баланың жеке басының қоғамдық бағытын анықтайды,оның өмірге белсенді ұстанымын бірте-бірте қалыптастырады. Жалпы алғанда, тәрбиенің ең бастапқы формалары педагогтың балалармен мазмұнды қарым-қатынасы, қоғамдық өмірдегі құбылыстар мен жаңалықтарды таныстыру кезіндегі жан-жақты іс-әрекеттер қарастыру негізінде жүзеге асады. Сондай-ақ, халықтың өмір тәжірибесінен, рухынан, өнерінен, ділі мен тілінен, ұлттық мінезінен туатын ішкі заңдылықтарды дұрыс түсіндіре білу - ұрпақ тәрбиесіне оң әсерін тигізбек.[2:4] Әсіресе, халқымыздың фольклоры мен ауыз әдебиеті - халқымыздың тұрмыс-тіршілігі мен мәдениетінен терең мағлұмат беретін жауһар дүниелер.

Фольклорымыздың алтын сандығындағы шешендік сөздер, мақал-мәтелдер, өлең-жырлар, жұмбақтар мен жаңылтпаштады үйрету арқылы тілдік қорымыздың байлығын паш етіп, жас ұрпақтың қазақ тіліне деген құрметі мен мақтаныш сезімін оятамыз. Ал халықтың ежелгі салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары, ырымдары мен тыйымдары арқылы қазақтың елдік мәдениеті мен адамгершілік, ізгілік қасиеттерінен, халықтық үлгісінен терең мағлұмат беруге болады. Әрбір қаны қазақ азамат үшін ана тілімізді ұлықтау, сүю, қадірлеу, оның болашағы үшін толғану, күресу, халық ретінде біздің елдігімізді танытатын айғақты фактор.

Мұндайда "Тіл тұғырлы болмай - ел тұғырлы болмайды" деген қағиданы әсте естен шығаруға болмайды. Тілге деген көзқарас, шындап келгенде, елге, сол елдің тіл тірегі саналатын ұлтқа, халыққа деген көзқарас екені даусыз. "Халықтың мәңгі ғұмыры оның тілінде. Әрбір тіл өзінің халқы үшін ұлы" деген қырғыз жазушысы Ш.Айтматов. Жас ұрпаққа ерте жастан қазақ тілін меңгертуде түрлі іс-әрекеттер ұйымдастыру барысында мемлекеттік тіліміздің мерейін асқақтату-басты мақсатым.

Қазақ тілі жаппай қолданыс тіліне айналып, шын мәніндегі мемлекеттік тіл мәртебесіне көтерілгенде, біз елімізді "Қазақстан-Мәңгілік ел!" деп мақтана айтатын боламыз. Тек батыстан соққан дүлей дауылдай шапшаң жылжып келіп, ақырындап еніп жатқан жаһандану үрдісі тәрбиеміздің, мінез-құлқымыздың бағыт-бағдарын өзгертіп, ұлттық санамызға әсер етіп жатқаны алаңдатады. Бүгінгі таңда жас ұрпақты рухсыздықтан сақтап, елін, жерін, Отанын сүйетін ұлтжанды ұрпақ қалыптастыру біздің міндетіміз екенін

әсте ұмытпағанымыз жөн.Ата-бабамыздың". Халқым қандай десең, салтымнан сынап біл" дегеніндей, салт-дәстүрлерімізді таныстырып, меңгертуден де ұрпағымыздың мінез-құлқы, үлгі-өнегесі, зейін-зердесі, даналығы мен даралығы, шешендігі мен тапқырлығы, ақыл-ойы, өзін қоршаған жанды-жансыз әлемге рухани-моральдық, танымдық, этикалық көзқарастары көрінеді. [3:52]

Көне заманнан қазақ халқы жазбаша педагогикалық еңбек қалдырмаса да, ұрпақ тәрбиесіне үлкен мән бере білген. Даналықтың мектебі іспеттес білгір, ақылгөй ата-бабаларымыз өз көзқарастары мен әрекеттерінде белгілі бір дәстүрлі дүниетанымды ұстанып, халықтың мұраттары мен арман-тілектеріне сүйеніп отырған. Ендеше, "Ел боламын десең, бесігіңді түзе" демекші, бүгінгі Мәңгілік елдің жаңа ұрпағын қалыптастыруда интеллектуалдық серпіліс сөзсіз қажет.

Олай болса, сол интеллектуалдықтың өзі ұлттық тәрбиемен келетін жеміс. Ғұлама Әбу Насыр әл-Фарабидің: "Тәрбиесіз берілген білім - адамзаттың қас жауы" деген қанатты сөзі бар. Бұл - бабамыздың ешқашан өзектілігін жоймайтын қанатты сөзі. Әр адамның тағдыры тәрбиеге байланысты. Жақсы тәрбие алған адам баласы жақсы өмір сүре алады. Теріс тәрбие алғандар күлді көмеш өмір кешеді. Осы орайда, тәрбиеге қатысты әдебиет сыншысы, публицист В.Белинский: "Тәрбие - адам тағдырын шешетін ұлы іс" деп үлкен баға берген екен. [4:78] Жеке бас құзыреттілігі жоғары ұрпақ тәрбиелеу - адал борышымыз. Әрбір білім беру саласындағы педагогтармен қатар, отбасындағы ата-анадан бастап, еліміздің әрбір азаматы "Менің елім!", "Менің Қазақстаным!" деп, мақтанышпен, елі үшін бәйгеге бас тігетіндігін көрсетіп отырса, бүгінгі ұл-қызымыз өз мемлекетінің тізгінін ұстар перзенті, рухани шынайы жетілген патриоты дәрежесіне көтерілген ұрпақ болып қалыптасары анық.

Әдебиет:

- 1.А.Әжіғалиева "Ұлттық құндылықтар отбасынан басталады" мақаласы. "Егемен Қазақстан"газеті 13 қараша, 2019 ж.
- 2.М.Ахмет "Ұлттық тәрбие-ұлт болашағы"мақаласы. "Егемен Қазақстан"газеті 4 сәуір, 2017 ж.
- 3.С.Пірәлиев "Ұлттық тәрбие:оқу құралы"еңбегі.Алматы, 2015ж.
- 4.С.Пірәлиев "Отбасындағы ұрпақ тәрбиесі" еңбегі. Алматы, 2018ж.

ЖумановаГ.А.

Шет ауданы, «Балбөбек» бөбекжайы» КМҚК

БАЛАНЫ КІТАП ОҚУҒА БЕЙІМДЕУ

Адамзат баласының қол жеткізген ұлы игіліктерінің бірі осы кітап деп айтуға болады. Себебі, кітап асыл қазына, дегендей ұрпақтан ұрпаққа жалғасып келе жатыр. Кітап адам баласының асыл қазынасы болып табылады.Сондықтан «Кітапсыз білім жоқ, білімсіз күнің жоқ» деген сөз осыдан шықса керек. Шын мәнінде кітап біздің әркез қасымыдан табылатын , қиялымыздың ұшқыр болуына ,сөздік қорымыздың дамуына үлкен ықпалын тигізеді.

Соның ішінде білімнің қайнар көзі болып табылатын балалар журналдары «Балдырған», «Айгөлек», «Ақжелкен» журналдарын алып оқып отырса, баланың тіл байлығы дамып, білімі мен танымы талабына сай болады.

Кітап адам баласына бала кезінен бастап, өмір бойы сырлас досы болып табылады.Кітап адамның баласын білімділікке ,тәрбиелікке,зейіннің оятып,құштарлығын арттыратын құрал.

«Кітап- білім бұлағы », -дегендей ,біз өзімізге қажетті мағлұматтың барлығын осы кітаптан алғандықтан, ол бізге ауадай қажет. Білімнің көзін ашып,ең алғаш ғылым санасын танытқан, білім құштарлығына деген сезімін оятқан осы кітап. Сондықтан «Кітапсыз білім жоқ, білімсіз күнің жоқ»деген сөз осыдан шықса керек. Кітапты көп оқыған адам білімді, байсалды, парасатты болады. Білімнің ең алғаш рет көзін ашып, ғылым мен білім санасын

дамытқан, әр ұлттың, келешегі мен болашағын баян еткен, тарихы мен өткенін жыр еткен осы кітап.

Кітап дегеніміз- ұрпақтан ұрпаққа жалғасып келе жатқан рухани өсиет. Кітапты таңдап оқи білу, одан алған әсерін жеткізе білу әр адамның білімі мен біліктілігін арттырып, парасатты болатынын айқындайтын алғы шарттардың бірі. «Кітап әлемдегі құпиялы ұлы ғажайыптардың бірі», - дейді М. Горький.

Әр ұлттың, елдің болашағы мен келешегін баян еткен, тарихи мен шежіресін жыр еткен осы кітап болған. Кітап оқыған адам ешқашан шетте қалмайды, ол әрі қарай үнемі ізденіс үстінде болады.

Сондықтан да достар «Артық білім кітапта, ерінбе оқып көруге,-деп ұлы ақынымыз Абай жырлағандай білім алуға, оқи білуге, оны сезіне білуге ерінбей оқуға ынта жігерімізді салуымыз қажет. Оған себеп ретінде компьютер, планшет деп айтсақ та болады. Қазіргі таңда балаларды, жас өспірімдердің кітапқа деген қызығушылығын арттыру үшін қызықты кітап көрмесін ұйымдастыруда.

Кітап оқу сөздік қорды да дамытады. Кез келген мәтінді оқи отырып, оның мағынасын түсінушіге тырысамыз. Кітап қана мәнді білім бере алады, себебі ол адамды терең ойлауға жетелейді. Әр адам кітаптың бетін ашқан сайын оларда тылсым табиғаттың жаңа құндылықтары пайда болады.

Қазіргі біздің басты мақсатымыз балалардың кітапқа деген қызығушылығын арттыру.

Балабақша табалдырығын аттаған күннен бастап, балаларға кітаптың пайдасы туралы айта отырып, олпарға түрлі ертегілерді оқып беріп, олардың кітапқа деген қызығушылығын арттыру қажет. Кез келген ата-ана баласының мейірімді, зейінді, ойлай білетін, көп оқитын және өз ойын еркін жеткізетін болғанын қалайды. Менің ойымша, балалардың рухани талабын түзетуге, қанағаттандыруға болады және ол тек оқу арқылы іске асады. Ендеше, кітапты қалай дұрыс оқуға болады?

Баланың өзін түсіне отырып, кітап оқу барысында ойлануын қалай талап ету керек? Кітапты оқи білу-бұл кітаппен қызықты шығармашылық қарым қатынас. Қандай жағдай болса да балаларымызды мультфильм көруден немесе ойлауды қажет етпейтін компьютерлік ойындар ойнаудан тыйып, бос уақытын тиімді пайдалануға дағдыландыруға болады.

Сәби шағынан бастап балаңызды балаларға арналған кітаптарды оқуға дағдыландыру керек. Сонда бала сол сырласының «сөзін» тыңдайды. Осындай талап, ынта балада пайда болмайынша оқуға үйретуді қалыптастыру мүмкін емес. Өйткені оқу үрдісі кез-келген қарым-қатынас үрдісі сияқты тек екі субъектіге тән: бірі-айтушы, екіншісі -тыңдаушы. Тіпті кейде тыңдаушы көп болып табылады. Ал бала-оқырман мәтін авторын тыңдауы үшін, сөз мағынасыназейін қоюы үшін баланы кітап оқи отырып ойлануға үйрету қажет. Яғни айтушымен кітап арқылы сырласуға болатынын бала сезінуі қажет.

Қандай жағдай болмасын біз болашақ балаларымызды планшет, мультфильм көруден алшақ ұстау үшін, қызықты ертегі кітаптар оқып беруіміз керек.Сол қызығушылықтың арқасында балалардың кітапқа деген ынтасы артады. Белгілі ақын жазушыларымыздың балаларға арналған қызықты ертегілер, өлеңдер, әңгімелерін оқи отырып, тыңдай білуге үйрету қажет. Бала кітап оқып өз ойын қорытып айта алмайды, себебі көбінесе теледидардан дайын өнімдерді көріп айтады.

Ата аналар жұмыс басты болғандықтан, балаларға кітап оқып, әңгімелеп айтып беруге уақыт таппайды. Кітап оқу адамның сөздік қорын дамытумен қатар, көп білуіне де себепкер болады. Кез келген мәтінді оқыған кезде оның мәнін түсініп оқыса,ол мағынасын түсінетін болады. Қазіргі қазақ қоғамының алдында тұрған басты міндет ол балаларды кітап оқуға, ізденуге, қазақ тілінде жазылған кітаптарды оқуға баулу.

Балаларға кітапты оқуға ынтасын арттыру үшін, кітапты оның ішінде ертегі кітаптарды оқып беруге ата- ананың ынтасын арттыру қажет.

Кітапты көп оқыған адам оның қыр сырын біліп, құпиясын ашып, ғажабын танып біле алады.

Оқырман мен кітап оқушы қоғамды қалыптастыру үшін балабақша мектеп мұғалім,ата ана» деген схемамен жұмыс жасау қажет.

Балабақшада балаларға кітап туралы түсіндіріп, оны жыртып оқуға, бетін шимайламай ұқыпты ұстауға үйретсе бала да ұқыпты ұстауға тырысады. Өскелең жас ұрпақты кітап оқуға бейімдеп, қызығушылығын арттыру өзіміздің қолымызда.

Әдебиет:

1. «Ақжелкен» жас өспірімдердің Республикалық журналы
2. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты» Нұр-Сұлтан-2020 ж
3. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың оқу бағдарламасы», Нұр-Сұлтан-2020ж

Жумаханова А.К.

Балқаш қаласы, «Алпамыс» бөбекжайы КМҚК

«STEAMS» БОЛАШАҚ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУДЫҢ ШАРТЫ РЕТІНДЕ МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІ»

Біз технологиялық революция дәуірінде өмір сүріп жатырмыз. Айналамызда жаңа технологиялар, жаңа кәсіптер пайда болып, ескіні ығыстырып жатыр. Қарқынды дамып келе жатқан технологиялар адам өмірінің барлық салаларына енгізілуде.

Біз балаларды дұрыс оқытып жатырмыз ба, мұндай білім жаңа өмірде пайдалы бола ма, бүгінгі мектеп жасына дейінгі балалардың қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін оқытудың мазмұны мен технологияларын қалай түзетуге болатынын ойлау керек.

3-7 жас – дамудың стратегиялық маңызды кезеңі. Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс істейтін педагогтар мектепке дейінгі балалық шақта балалардың білімге деген қызығушылығын ояту, ақпаратты әртүрлі көздерден қабылдауға және қолдануға үйрету, қоршаған шындықта қызықтыратын сұрақтарға өз бетінше жауап табу қаншалықты маңызды екенін түсінеді.

Өз бетінше, құрбы-құрдастарымен және ересектермен ынтымақтастықта әрекет ету қабілетін тәрбиелеу маңызды.

Осылайша, ата-аналар мен педагогтар мына мәселелерге тап болады: қандай әдіс-тәсілдерді қолдану керек? Қандай технологияларды қолдану керек?

Бүгінгі таңда ең перспективалысы - STEAMS технологиясы. STEAMS білім беру негізгі әлемдік трендтердің бірі болып табылады.

Алғаш рет STEAMS-технология АҚШ-та балаларды жоғары технология-лық дамыған кеңістікте өмір сүруге дайындауға бағытталған мето-пәндік орта жағдайында балалардың қызметін ұйымдастыру үшін пайдаланылды.

Қазіргі уақытта STEAM-технологиясы ерте жастан жоғары технологиялық адамдарды дайындау үшін АҚШ, Англия, Германиядағы балабақшалар мен мектептердің білім беру бағдарламасына енгізілді.

"STEAMS" дегеніміз не?:

- «*science*» -ғылым,
- «*technology*» -технология,
- «*engineering*» - инженерлік,
- «*art*» - өнер,
- «*math*»- математика.

STEAMS біздің балаларымызды – өнертапқыштардың, жаңашылдардың және көшбасшылардың болашақ ұрпағы ғалымдар ретінде зерттеу жүргізуге, технолог ретінде модельдеуге, инженер ретінде құруға, суретші ретінде бейнелеуге, математиктер сияқты аналитикалық ойлауға және балалар сияқты ойнауға шабыттандырады.

Өзектілігі:

Қазіргі әлем білім берудің алдына күрделі міндеттер қойып отыр: баланы болашақ қоғамдағы өмірге дайындау, ол одан ерекше зияткерлік қабілеттерді қажет етеді. Алынған

ақпаратты қабылдау, өңдеу және практикалық қолдану дағдыларын дамыту STEAMS технологиясының негізі болып табылады.

Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде STEAMS технологиясының енгізілуі балаларға тез білім алуға, ақпарат ағынын бағдарлауға және алған білімдерін іс жүзінде қолдануға көмектеседі. Мектеп жасына дейінгі балалар қазіргі өмірде қажет болатын қосымша практикалық дағдылар мен қабілеттерге ие болады. Ойын түріндегі қызықты сабақтар, іс-шаралар баланың шығармашылық әлеуетін ашуға мүмкіндік береді. Балалар болып жатқан оқиғалардың өзара байланысын көруге үйренеді, логика принциптерін жақсырақ түсіне бастайды, өз үлгілерін жасау процесінде жаңа және ерекше нәрсені ашады. STEAMS білімі төрт модульден тұрады. Әрбір модуль кешенді шешу кезінде STEAMS білім беру мақсаттарын іске асыруды қамтамасыз ететін ерекше міндеттерді шешуге бағытталған: танымдық-зерттеу қызметі процесінде зияткерлік қабілеттерін дамыту және мектеп жасына дейінгі балаларды ғылыми-техникалық шығармашылыққа тарту.

1. **"LEGO-құрастыру"** - практикалық және ақыл-ой экспериментіне, жалпылауға, сөйлеуді жоспарлауға және өз іс-әрекетінің процесі мен нәтижесіне сөйлеу түсініктемесіне қабілеттілік; - ана тілін еркін меңгеру (сөздік құрамы, сөйлеудің грамматикалық құрылымы, фонетикалық жүйе, семантикалық құрылым туралы қарапайым идеялар) - жаңа бейнелер жасай білу, қиялдау, аналогияны қолдана білу.

2. **"Математикалық даму" білім беру модулі**-балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, шама, пішін, кеңістік, уақыт, сан және санау бағыттары бойынша математикалық даму мәселелерін кешенді шешу.

Мен өзімнің тобымдағы балалардың жас шамасы мен психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, іс -тәжірибе шеберлігіне байланысты интегралды оқу іс- әрекеттер өткізу өте тиімді әдіс деп ойлаймын.

3. **Қағаздан модельдеу, «Сиқырлы - қағаз» білім беру модулі** балаларды желімсіз және қайшысыз қағазды бүктеудің ежелгі өнері әлемімен таныстыруға көмектеседі.

Оригами сабақтары балалардың танымдық қызығушылықтарын қанағаттандыруға, осы білім беру саласындағы хабардарлықты кеңейтуге, коммуникативті дағдыларды байытуға және бірлескен іс-әрекеттерді жүзеге асыру қабілетін алуға мүмкіндік береді. Сондай-ақ балалардың сөйлеу тілінің дамуына маңызды әсер ететін қолдың ұсақ моторикасының дамуына ықпал етеді.

4. **"Мен әлемді жасаймын "Мультстудиясы" білім беру модулі**-АКТ (ақпараттық-коммуникациялық технологиялар) мен цифрлық технологияларды игеру; - медиа технологияларды игеру; - көркем және техникалық шығармашылық синтезі негізінде өнімді қызметті ұйымдастыру. Ол балалардың өз анимациялық фильмін жасау арқылы әртүрлі

жобалардағы жұмыстарының нәтижелерін заманауи деңгейде қорытындылауға және көрсетуге мүмкіндік береді.

Қорыта келеқоршаған әлемді бала ойын арқылы және тірі және жансыз табиғат объектілерімен тәжірибе жасау арқылы зерттейді.

Бұл білімді таңдап, сүйікті мамандықты алғанға дейін мотивация болуы мүмкін. Осылайша, STEAMS негізгі білім беру бағдарламасының міндетті бөлігіне қосымша болады (қазіргі заманғы мектеп жасына дейінгі баланың мүдделері мен басымдықтарына жауап беретін мазмұнды мобильді және динамикалық түрде жүзеге асырады).

Ғылым балаларға ұнамды және қызықты болуы керек.

Әдебиет:

1. Мектепке дейінгі білім берудің "Балалық шақ" үлгілі білім беру бағдарламасы З. А. Михайлова, Т. И. Бабаевой, А. Г. Гогоберидзе.
2. Волосовец Т. В., Маркова В. А., Аверин С. А., STEM - мектепке дейінгі және бастауыш мектеп жасындағы балаларға білім беру/ – оқу-әдістемелік құрал. –М.: 2017. -111б.
3. Дыбина О. В. «Жасаймыз, өзгертеміз» / О. В. Дыбина. – М.: Сфера шығармашылық орталығы, 2010. - 126 б. ;
4. Долженко, Г. И. 100 оригами / Г. И. Долженко. - М.:Даму академиясы, 2011. - 771 б.
5. Проснякова, Т. Көңілді фигуралар. Модульдік оригами / Т. Проснякова. - М.: АСТ-Пресс, 2011. - 197 б.
6. Литвинова О.Э. Мектепалды даярлық топтарындағы құрастыру. / оқу-әдістемелік құрал. – СПб. "Балалық шақ – ПРЕСС "баспасы, 2017.

Жумашева А. М., Мәдениет Н.М
Балқаш қаласы, «Балдырған» бөбекжайы КМҚК

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ СЕЗІМГЕ БАУЛУ

Бүгін біз, қазіргі ұрпақ, Қазақстан тарихында жаңа кезеңнің пайда болуының куәсі болып отырмыз. Оның бірегейлігі елбасы жариялаған жаңғырту процесі бір мезгілде үш бағытта іске асырылатындығында: экономиканы жаңғырту, ауқымды саяси жаңғыртудың негіздерін қалаған конституциялық реформа және қоғамдық сананы жаңғырту.

Жас ұрпақты тәрбиелеу-көп қырлы процесс. Тәрбиелеудегі басым бағыттар ретінде балалардың дене және адамгершілік денсаулығы; зияткерлік даму; жеке тұлға мәдениетін және рухани құндылықтарды қалыптастыру; азаматтық және патриоттық тәрбие; эстетикалық және еңбек тәрбиесі; өмірлік жоспарларды қалыптастыру қарастырылады.

Тәрбие процесі әртүрлі әдістер мен оқу құралдарының көмегімен әр түрлі формада жүзеге асырылады. Олар баланың жасына байланысты ерекшеленеді.

Тақырыптың өзектілігі. Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» Қазақстан Республикасының орта білімді дамыту тұжырымдамасында «Тәрбие үрдісінде қазақстандық патриотизм, гуманизм, адамгершілік идеяларын қалыптастыру негізінде құру керек» деп баса көрсетті[1].

Өз кезегінде "Рухани жаңғыру" бүкіл елді сапалы қайта құру үшін негіз болуға тиіс идеялық платформа болып табылады.

"Рухани Жаңғыру" бағдарламасы туған жерге, оның мәдениетіне, қазақ халқының салт-дәстүрлеріне деген сүйіспеншіліктен көрінетін патриоттық бағытты айқындайды. Біздің Республикамыз гүлденген, бәсекеге қабілетті елге айналуы үшін біз өскелең ұрпақты тарихи дәстүрлерге, туған жердің мәдениетіне, рухани мәдениетке деген құрметке баулуымыз керек.

Мақсаты: рухани және мәдени құндылықтарды сақтау және көбейту. Қазақ халқының ұлттық мәдениеті мен салт-дәстүрлеріне баулу арқылы мектеп жасына дейінгі балаларды патриотизмге тәрбиелеу.

"Рухани Жаңғыру" бағдарламасы әлеуметтік тұрақтылық пен мемлекеттің тұрақтылығын сақтауға, гуманизмнің, толеранттылықтың және этносаралық келісімнің адамгершілік құндылықтарын тереңдетуге бағытталған.

Балада Отан сезімі ең жақын адамдарға – әкеге, анаға, әжеге, атаға деген сүйіспеншіліктен басталады.

Өскелең ұрпаққа патриоттық тәрбие беру-біздің қазіргі қоғамымыздың басты міндеттерінің бірі, ал балалық шақ - Отанға деген сүйіспеншілік сезімін қалыптастырудың ең берекелі кезеңі.

Патриотизм отбасында қалыптаса бастайды, онда адамның санасында Отанның бейнесі және оған жеке көзқарас қалыптасады, өз еліне, оның тұрғындарына, оның мүдделеріне жауапкершілікпен қарау тәрбиеленеді. Ұлы ойшыл Әл-Фарабидің "Тәрбиесіз алған білім адамзатқа қарсы шығуы мүмкін" деген сөздері бүгінгі күні де өзекті.

Өз елінің тарихын білмейтін, өз халқының мәдениетімен таныс емес адамды патриот деп санауға болмайды. Туған тарихты білу өзін-өзі анықтауға тікелей байланысты. Өзін қоғамның бір бөлігі ретінде анықтау, жеке басын "Қазақстан азаматы" ұғымымен сәйкестендіру - баланың рухани және эмоционалды дамуындағы маңызды сәт.

Біздің қоғамдағы үлкен өзгерістерге байланысты мектепке дейінгі білім беру қызметкерлерінің алдында қазақстандық патриотизмді тәрбиелеу үлкен міндет болды. Жеті жасқа дейінгі кезеңде баланың рухани-адамгершілік негізі қалыптасады, ойлау, эмоциялар дамиды, қоғамда әлеуметтік бейімделу механизмдері қалыптасады, өзін қоршаған әлемде тану процесі басталады. Өмірдің бұл сегменті балаға эмоционалды және психологиялық әсер ету үшін ең қолайлы, өйткені, ерте балалық шақта қабылдау процестері өте жарқын және күшті, олар ұзақ уақыт, кейде өмір бойы жадында қалады, бұл патриоттық тәрбиенің алғашқы "кірпіштерін" сәтті салуға мүмкіндік береді ..

Патриотизмді тәрбиелеу және қалыптастыру, мемлекеттің құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу қажет. Сондықтан, жыл сайын азаматтардың патриоттық санасын қалыптастыру бойынша іс-шаралар өткізуді белсенді түрде қамтитын мектепке дейінгі балалар мекемелерінің осы үдерістегі рөлін асыра бағалау қиын. Құқықтар мен бостандықтарды құрметтеудің азаматтылық негіздерін тәрбиелеу, рухани байытылған тұлғаны тәрбиелеу- бұл өмірдің барлық аспектілеріне әсер ететін көп уақытты қажет ететін процесс. Бұл процеске қоғам, отбасы және балабақша қатысуы керек. Тек ортақ күш – жігердің арқасында ғана рухани байытылған ұлттың негізі болатын балалар ұрпағын тәрбиелеуге болады.

Өз Отанының патриотын тәрбиелеу-бұл мектеп жасына дейінгі балаға ұзақ, күнделікті әсер етудің нәтижесі. Бұл жұмыс сабақтарда, мерекелерде, ойындарда, күнделікті өмірде жүргізілуі керек. Патриоттық тәрбие тек адамгершілік қана емес, сонымен қатар еңбек, зияткерлік, экологиялық, сондай-ақ дене тәрбиесі міндеттерін шешуді қамтиды.

Балаларды азаматтық патриоттық тәрбиелеу Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі білім беру мекемесінің басты міндеттерінің бірі болып табылатындығын ескеру өте маңызды.

Бұл күрделі, көп қырлы, еңбекті көп қажет ететін және жүйелі педагогикалық процесс, оның негізінде «Рухани Жаңғыру» мемлекеттік бағдарламасында еліміздің жас патриоттарының жоғары адамгершілік сезімдерін дамыту жатыр.

Азаматтық патриоттық тәрбиенің негізгі мақсаттарының бірі-жеке тұлғаның бастапқы адамгершілік қасиеті ретінде патриотизмнің базалық негіздерін қалыптастыру, жоғары және бәсекеге қабілетті әлеуметтік белсенділікті дамыту болып табылады, бұл қазіргі уақытта мемлекеттік деңгейде өте маңызды мәселенің басымдығы «Рухани Жаңғыру» мемлекеттік бағдарламасында егжей-тегжейлі баяндалған.

Мектеп жасына дейінгі балалардың сезімдерінің бір ерекшелігі-бұл сезімдерді тудыратын құбылыстар аймағының белсенді кеңеюі. Осы жастағы балаларды қоғамдық өмір құбылыстарымен егжей-тегжейлі және мұқият таныстыру сезім мен эмоциялардағы әлеуметтік принциптің тез өсуіне, қоршаған өмір фактілеріне дұрыс көзқарас қалыптастыруға ықпал етеді. Мектеп жасына дейінгі балаларда Отанға деген сүйіспеншілікті белсенді қалыптастыру процесінде балалардың эмоционалды тәжірибелері неғұрлым тұрақты, дамыған және терең сипатқа ие болатындығы маңызды[2].

Жаһанданудың барлық заманауи тәуекелдері мен сын-тегеуріндерін ескере отырып, қазақстандықтардың рухани құндылықтарының жандануына бағытталған «Рухани жаңғыру» бағдарламасы Қазақстанның әлемдегі бәсекеге қабілеттілігін арттыруға, ұлттық бірегейлікті сақтауға, азаматтардың білімі мен санасының ашықтығын танымал етуге бағытталған. Бұл қасиеттер қазіргі заманғы қазақстандықтың негізгі бағдарына айналуға тиіс.

Мемлекеттік «Рухани Жаңғыру» бағдарламасындағы мектеп жасына дейінгі балаларды азаматтық патриоттық тәрбиелеудің міндеттері: Мектеп жасына дейінгі балаларда өз Отаны туралы білім базасын қалыптастыру, оны келесідей ұсыну:

- негізгі әлеуметтік мәліметтер (туған қаланың көрікті жерлері туралы негізгі білім;

- өз елінің, оның астанасының және облыс орталығының атауын, мемлекеттік рәміздерін білу;

- базалық географиялық және табиғаттану мәліметтері (туған өлкенің және климаттың географиялық ерекшеліктері, жалпы елдің табиғаты туралы негізгі білім),

- негізгі тарихи мәліметтер (Ұлы Отан соғысы жылдарындағы адамдардың батырлық ерліктері туралы мәліметтер, әртүрлі тарихи кезеңдердегі халықтың өмірі туралы мәліметтер);

- қаланың орталық тарихи ескерткіштерін және негізгі көшелерді білу, сондай-ақ туған ел халқының өмірі туралы негізгі мәліметтер (мәдениет пен дәстүрдің, тұрмыс пен өмірдің, еңбектің ерекшеліктері).

Кез келген қазақстандық, жалпы ұлт үшін де, ХХІ ғасырға лайықты қасиеттер жиынтығына ие болуы керек. Оның сөзсіз алғышарттарының арасында сауаттылық, шет тілдерін білу, мәдени ашықтық сияқты факторлар бар. Біздің алдымызға ел тыныс-тіршілігінің барлық салалары бойынша жаһандық міндеттер қойылды және олар біздің бірлігіміздің негізі болуға тиіс[3].

Балабақшадағы басты мақсат: балалардың жеке қажеттіліктерін ескере отырып, олардың жан-жақты үйлесімді дамуы үшін жайлы және қауіпсіз жағдайлар жасау және «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру аясында ұлттық салт-дәстүрлерге және жалпы адамзаттық құндылықтарға негізделген патриоттық тәрбие беру.

Осыған орай жылдағы дәстүр бойынша биылғы оқу жылындағы ересек топ балалары қыркүйек айында қаламыздағы мұражайға барып қайтты.

«Ұлы дала тұлғалары» атты жинақты педагогтар әзірлеп, ересек топ балаларын ұлы адамдарымызбен оқу іс-әрекетінде таныстырды.

А.Жумашева кигіз үй құрылысымен таныстырып, сюжетті-рөлді ойын ұйымдастырды.

«Ертегілер елінде» бөбекжай тәрбиешілері қуыршақ театрын ұйымдастырды. Балалар қызығушылықпен көрді.

Ақпан айында ортаңғы, ересек топта ыдысқа көкөніс тұқымын отырғызып терезе алдына қойды, оның өсу процесін бақылады. Ортаңғы топта «Түрлі-түсті құрақ көрпе» атты оқу қызметі өтті.

Ересек топ балалары тәрбиеші Н. Мәдениет ұйымдастыруымен экран арқылы тамашалады. Ересек топ балаларымен 9-мамыр Жеңіс күні ертеңгілік өтті.

Әдебиет:

1. Программная статья Главы государства «Болашаққа бағдар: Рухани жаңғыру»
2. Петракова Т.И. Духовные основы нравственного воспитания. – М.: Импэто, 2016.
3. Грибова Л.Ф., Патриотическое воспитание детей 4-6 лет: Методическое пособие, М., 2017;

Журавлёва И.В.

КГКП ясли-сад «Салтанат», город Шахтинск

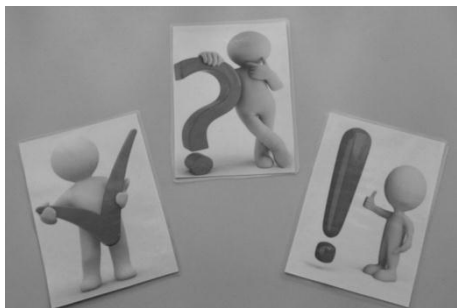
РАЗВИТИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА ГРУППЫ ПРЕДШКОЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ

Понятие «образовательное пространство» очень многообразно. Однако, в большинстве случаев под термином «образовательное пространство» подразумевается процесс образования, где множество разнообразных форм образовательных возможностей. Л.С. Выготский говорил о том, что воспитательный процесс «активен трехсторонне»: «активен ученик, активен учитель, активна заключенная между ними среда». Поэтому и образовательная среда должна быть местом активного взаимодействия воспитателя, дошкольника и среды между ними.

Одним из основных приоритетов современного этапа модернизации образования является повышение его качества. Сегодня перед работниками дошкольных организаций стоит задача построить свою работу так, чтобы она не только соответствовала запросам общества, но и обеспечивала развитие конкурентно способной личности.

От качества образовательного процесса напрямую зависит качество обучения. Как организовать образовательное пространство, чтобы повысить качество образования? Это, конечно инновации педагогического процесса, которые качественно влияют на усвоение ЗУН, выполнение программных требований, такие формы и методы работы, а также такой педпроцесс, которые вызывают мотивацию у детей к лучшему усвоению и применению полученных навыков и умений.

Хочется поделиться своими наработками, и пособиями, которые мы активно используем на занятиях для улучшения качества образования.

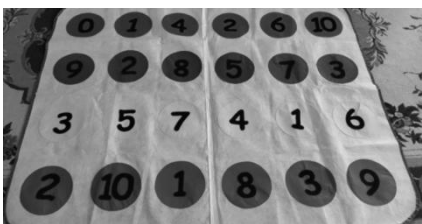
АМО "ЗХУ" Этот метод можно использовать на самых разнообразных занятиях при изучении лексических тем. Но мы нашли ему успешное применение и на занятиях по художественной литературе при знакомстве с писателями. ЗХУ - расшифровка: "З" - что мы знаем?, "Х" - что мы хотим узнать?, "У" - что мы теперь узнали?

Например, показывая детям картинку "Человечек с галочкой", сообщаем, что сегодня мы познакомимся со стихотворения казахстанского писателя К.Баянбаева "Юрта"

и задаем вопрос, что мы знаем о писателе К. Баянбаеве? Дети говорят, что он казахский писатель, пишет стихи, зовут его К. Баянбаев.

Затем выставляется картинка "Человечек с вопросом" и спрашиваем, что они хотят узнать об этом писателе еще? Дети высказываются, а воспитатель записывает все их вопросы и высказывания. Далее дети смотрят презентацию, после чего выставляется картинка "Человечек с восклицательным знаком" и воспитатель зачитывает вопросы, которые ранее задавали дети и идет обсуждение, что узнали, а что нет. Т.о., дети не просто просматривают ролик, а думают и ищут ответ на свой вопрос и запоминают интересные факты о писателе быстрее и надолго.

На занятиях по основам математики мы используем большое количество самого разнообразного материала:

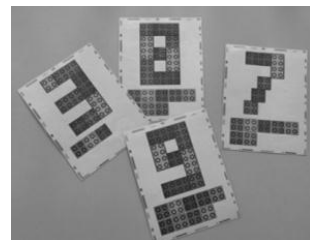

"Лего цифры" - цифрами от 1 до 10, на цифры, сделанные из должны по схеме собрать Лего" можно использовать и для закрепления состава записывается детям решить его с помощью конструктора. Т.о. заменяем счет на пальцах.

Цифровой твистер. Это большой напольный коврик, который можно использовать для изучения цифр от 1 до 10, для изучения и закрепления прямого и обратного счета, навыков порядкового счета, можно решать примеры, а также для ориентировки в пространстве, умение различать лево и право, находить соседей числа и т.д.

два вида карточек с которых изображены конструктора Лего. Дети цифры. "Конструктор и для решения задач, числа. Цифрами пример, а дети должны

Пособие "Разные цифры"- при изучении цифр, мы сделали картинки цифр в самых разнообразных вариантах, чтобы дети учились видеть цифру в разных видах, тем самым развивая креативное и критическое мышление. С этими карточками мы работаем по подгруппам, кто быстрее, выкладывая ряд из цифр в прямом и обратном порядке, от одной цифры до другой и др.

Игровое пособие "Пицца"- это игра на количество и счет предметов, а также для изучения состава числа. Вы можете использовать самые разнообразные варианты игр:

- дети собирают пиццу по вашему рецепту, например 2 колбаски и 4 огурца;
- либо предлагаете придумать самим рецепт и обозначить цифрами количество предметов
- можно дать рецепт в виде примеров, где дети считают и выкладывают определенное число предметов

- на состав числа: сделайте пиццу из 2 грибов, сколько колбасок нужно добавить, чтобы получилась пицца из 4 ингредиентов? и т.д.

Тренажер "Волшебная бусинка" - с помощью этого тренажера можно освоить сложение и вычитание в пределах 10, записывая пример и передвигая бусинку.

Линеечки "Лисичка" и "Рост мальчика или девочки" очень нравятся детям. На линейке дети могут сравнить числа, указать соседей, а также посчитать любой пример или задачу. Пособие "Рост мальчика" тоже решает задачи сложения и вычитания.

На занятиях по основам грамоты нам помогает **пособие «Рыбки»** для звукового анализа слов. Рыбки предназначены для ЗАС, состоящих из 2, 3, 4, 5 звуков. Данное пособие помогает решить большое количество трудностей, с которыми сталкиваются педагоги в начале обучения детей ЗАС. Например, некоторые дети начинают выкладывать слова с конца, а с помощью данного пособия можно наглядно объяснить, что рыбка всегда плавает в левую сторону, т.к. плавать на спине не может и значит первый звук в слове будет расположен у головы, а последний у хвоста. Данное пособие также повышает интерес и мотивацию к ЗАС.

«Звуковички» - большую помощь нам оказывают человечки-звуковички, для определения на слух, какой звучит звук. У красного звуковичка ротик раскрыт, это гласный звук, воздух выходит свободно без препятствий. Синий человечек - это твердый согласный звук, он твердый, поэтому никогда не улыбается. Зеленый человечек - это мягкий согласный звук, он такой мягкий, что всегда улыбается. Это пособие можно использовать уже со старшего возраста, для подготовки детей к ЗАС.

"Слово+действие"- это пособие помогает разделить слова на слоги, при соблюдении условия - выполнить действие столько раз, сколько слогов в слове. Можно использовать как физминутку, называя слово и действие одновременно.

Игровое пособие "Гусеничка" - помогает при обучении слоговому чтению. Меняется согласная буква на липучке, а гласные двигаются при помощи гусенички. Можно читать слоги, как прямые так и обратные.

Представленные пособия мы активно используем, и будем использовать в работе с нашими детьми и надеемся, что и вам они помогут в работе.

Литература:

1. В. Комягина "Что такое образовательное пространство развития ребенка"
<https://dietmap.ru/chto-takoe-obrazovatelnoe-prostranstvo-razvitija-rebenka/>
2. О.Савинская "Образовательное пространство детского сада"
<https://cyberleninka.ru/article/n/obrazovatelnoe-prostranstvo-detskogo-sada>
3. <https://www.pinterest.ru/>

Закирова А. И

Приозерск қаласы, «Айналайын» бөбекжайы КМҚК

АРТ- ТЕРАПИЯ ӘДІСІ АРҚЫЛЫ БАЛАНЫҢ СӨЙЛЕУ ТІЛІН ДАМУ

Мектепке дейінгі балалық шақ - бұл бала өміріндегі маңызды кезеңдердің бірі. Осы кезеңде бала қоршаған әлемді белсенді түрде танып біледі. Ал балабақшада бала басқа адамдармен қарым-қатынас жасаудың алғашқы тәжірибесін алады. Олардың арасында өз орнын табуға тырысады, өзіне және айналасындағылармен үйлесімді өмір сүруге үйренеді. Алғашқы білімді алады. Менің міндетім - баланың жеке басының қалыптасуы мен дамуына ерте жастан назар аударып, ерекше мән беру. Балабақшадағы балалар өзінің ойын, қобалжуын сөзбен жеткізуге қиналады. Олар үшін өз ойын жеткізудің оңай жолдары ойын барысында, бейнелеу өнері немесе шығармашылық белсенділіктің басқада формаларында байқалады.

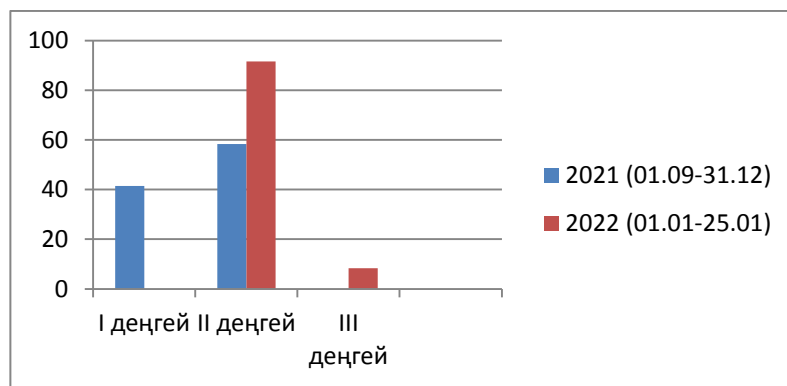
Психотерапияның маңызды салаларының бірі қазіргі таңда арт-терапия болып табылады. Арт-терапияны қолдану, топтың өзгешеліктерін, ерекшеліктерін зерттеп, танып-білуге көп мүмкіндік береді. Оқыту процесінде осы терапияны қолдануына тоқталып кетсем: Баланың танымдық үрдісі, ой-өрісі дамиды. Өзінің ішкі әлемін түсіну қабілеті жетіледі. Өзіне деген сенімділігі артады. Көңіл-күйі жақсарады. Сондай-ақ, топта жағымды эмоционалды көңіл-күй құруға септігін тигізеді.

Бөбекжайымыздағы ерекше білімді қажет ететін балалармен оқу қызметінде изотерапия, зоотерапия, құмтерапиясы, ертегі терапиясы, арт-терапия түрлерін қолданамын. Әр терапияның өзіндік ерекшеліктері бар. Терапияларды қолдану барысында бала өз эмоциясын сыртқа шығара алады, сезімдерімен сөзсіз бөлісе алады. Ең бастысы, бала бұл әдіспен жұмыс жасағанды жақсы көреді, олардан жалықпайды. Ертегі терапиясы балаға пайдалы дағдыларды көрсетудің бір әдісі. Сөйлеу тілдерінің дамуына үлкен үлес қосады. Қоршаған ортаны жақсы қабылдауды қалыптастырады, қиялды, логиканы дамытады, тыныштандырады. Баланың қорқынышын жеңуге көмектеседі. Ертегі арқылы тікелей емес, баланы мазалайтын мәселелерді түсінуге болады.

Кейіпкерлерге әртүрлі өмірлік жағдайлар беріліп, мүмкін болатын шешімдер қарастырылады. Құммен байланыс босаңсытады, тактильды қабылдауды, ұсақ моториканы жақсартады, зейінді шоғырландырады. Изотерапияның алғашқы нәтижелері қарапайым жазу-сызулар болады. Ол дұрыс деп ойлаймын. Терапияның мақсаты толыққанды сызбалар, суреттер жасау емес, өзін тану. Оқу қызметінде балаға қиялына ерік беру қажет және баламен байланыста болу өте маңызды.

Осы терапияларды қолданудың нәтижесінде менің әр балам жылдың басында енжарлық көрсетсе, жылдың ортасында өте жақсы көрсеткіштерді көрсетті. Оқу қызметіне деген қызығушылықтары артты, топтық, ұжымда бірлесіп жұмыс жасауды үйренді. Бір-біріне көмектесуге, тыңдауға үйренді. Эмоционалдарын сыртқа шығарып, көңіл-күйлері көтеріңкі болды. Арт-терапия әдістерін қолдана отырып, балалармен оң нәтижеге қол жеткіздім. Осы жұмысымды әрі қарай жалғастырып, балалардың сөйлеу тілін дамытқым келеді.

АРТ- терапия бойынша мониторинг 2021 (01.09-31.12) –2022 (01.01-25.01)

Оқу қызметтерімді тиімді әрі қызықты етіп өткізуге осы терапиялар зор ықпалын тигізеді. Әр баланың қабілетіне, қабылдауына қарай тапсырмаларды оңайынан күрделіге қарай орындатамын. Керек жағдайда балаға бағыт-бағдар беремін. Баланы ойната отырып, алға қойған мақсаттарыма жетемін. Әр баланың жетістігі - менің жетістігім деп есептеймін. Баламен сабақтардан басқа, ата - аналарға кеңес беріп, оның барысында ата-аналар баласын оқытудың қажетті әдістерін үйренеді.

Қорыта айтқанда, қазіргі кезде қоғам дарынды қабілетті адамдарды қажет етеді. Тиімді жұмыс атқару үшін маман өзінің беретін пәні әртүрлі әдіс-тәсілдерді білуі, балалармен қарым-қатынаста болуы қажет. Осы мәселелерді әрдайым оқу қызметінде, оқу қызметінен тыс уақытта, белгілі бір мақсатта емес әр түрлі жағдайларда қолданып отыру, атқарылған жұмыстардың нәтижесін көрсетеді. Жеке тұлғаның өсуіне психологиялық-педагогикалық жағдай жасай отырып, өз ортасында және өзге ұжымда өзін еркін сезіне алуға тәрбиелеу, өзіне-өзі сенімді, жауапкершілік қасиет сіңірген тұлға ретінде қалыптастыру. Жас нәресте сау болса, отбасына зор қуаныш пен бақыт әкеледі. Еліміздің өркениетті қоғам құру үшін, тәрбиелі, дені сау азамат пен азаматшаларды тәрбиелеуіміз керек.

Әдебиет:

1. «Бала мен балабақша» журналы, №8, 2021 жыл
2. Өмірбекова Қ., Серкебаев Қ. Логопедия – Алматы, 1996.
3. Өмірбекова Қ. Дыбыс айту кемшіліктері және түзету жолдары – Алматы, 2005.
4. Исакова А., Мовкебаева, Закаева, Айтпаева, Байтурсынова А. Инклюзивті білім беру негіздері – Алматы, 2016.

Зурдеева М.С.
КШЯС «Бахыт», город Сарань

ПРИОБЩЕНИЕ ДЕТЕЙ К ЧТЕНИЮ ЧЕРЕЗ РЕАЛИЗАЦИЮ ПРОЕКТА «ӘЖЕМНІҢ ЕРТІГІСІ»

Чтение, как часть досуга, человек теперь делит с телевидением, музыкой, театром, интернетом. Сегодняшний читатель, безусловно, отличается от читателя прошлых лет. Прежде всего, потому, что у него на чтение меньше времени, а зачастую, нет желания.

Процесс общения ребенка-дошкольника с книгой – это процесс становления в нем личности. Книга должна войти в мир ребенка как можно раньше, обогатить этот мир, сделать его интересным, полным необычайных открытий. Ребенок должен любить книгу, тянуться к ней, воспринимать общение с ней как праздник. Ребенок-дошкольник является своеобразным читателем. Слово «читатель» по отношению к дошкольному возрасту условно. В действительности это слушатель, чья встреча с книгой полностью определяется взрослым человеком, начиная от выбора текста для чтения и заканчивая продолжительностью общения с книгой. Вкус, интерес к произведению, его трактовка, умение ориентироваться в круге детского чтения, создание системы чтения – все это во власти взрослого.

От взрослого в большой степени зависит и то, станет ли ребенок настоящим, увлеченным читателем или встреча с книгой в дошкольном детстве мелькнет случайным, ничего не значащим эпизодом в его жизни.

Целью работы по приобщению детей к чтению в детском саду является:

- учить детей слушать чтение;
- учить глубоко, постигать текст;
- воспитывать грамотного читателя.

При осуществлении этой цели решаются задачи умственного, творческого, нравственного воспитания детей дошкольного возраста. Чтение, особенно сказок формирует нравственный багаж ребенка. Эти задачи решаются посредством различных форм работы с детьми:

- ежедневное чтение сказок, рассказов, стихов;
- самостоятельное рассматривание книг;
- организованные учебные занятия;
- свободное общение воспитателя с детьми на основе художественной литературы;
- сотрудничество с родителями по данной проблеме.

Процесс ежедневного чтения должен занимать не менее 30 минут в день (в зависимости от возраста).

Целью ежедневного чтения является глубокое постижение текста детьми. Ежедневное чтение предполагает отбор произведений. Наиболее оптимальный вариант – объединение их на основе жанровой принадлежности и чередовании рассказов, сказок, стихотворений.

1-я неделя: чтение народных и авторских сказок; драматизация произведений или отрывков из сказок; рассматривание иллюстрированных изданий сказок.

2 – неделя: чтение стихотворений;

3 – неделя: чтение рассказов и повестей; рассматривание иллюстраций к отдельным произведениям;

4 – неделя: путешествие по страницам «толстой книги» (в старшем, предшкольном дошкольном возрасте).

После того, как книжка прочитана, внимание детей зафиксировано на ее содержании, воспитатель показывает иллюстрации к ней.

В зависимости от возраста детей воспитатель меняет приемы рассматривания художественных иллюстраций. При рассматривании книг с раннего возраста необходимо учить детей относиться к книге как величайшей ценности, правильно держать ее в руках, правильно перелистывать, знать ее место на книжной полке, помнить о том, что у книги есть автор и название.

Занятия по художественной литературой детей разных возрастных групп организуются по-разному.

С детьми раннего возраста воспитатель работает индивидуально или с группами по 2-6 человек. Группа детей младшего дошкольного возраста для слушания чтения или рассказа разделяются на две подгруппы. В средней, старшей, подготовительных группах занятия проводятся одновременно со всеми детьми.

Основное правило организации занятия по чтению детям, это эмоциональная приподнятость и читающего, и слушающих. Настроение приподнятости создает воспитатель. Несколько вводными словами возбуждает интерес детей к тому, о чем собирается читать или рассказывать. Красочная обложка новой книжки, которую воспитатель покажет перед началом чтения, тоже может оказаться причиной их повышенного внимания. Текст художественного произведения воспитатель читает не прерываясь, комментарии допускаются только при чтении познавательных книг.

Все слова, понимание которых может вызвать у детей затруднение, нужно объяснить в начале занятия. Чтобы научить детей слушать художественное произведение, помочь усвоить его содержание и эмоциональный настрой, воспитатель обязан читать выразительно. Читать выразительно – значит выражать интонацией свое отношение к тому, о чем читаешь. Выразительное чтение воспитателя - способ довести до ребенка всю гамму эмоций, содержащихся в читаемом художественном произведении, а также развитие и совершенствование его чувств.

Выразительно читать художественное произведение детям это соблюдение норм орфоэпии, которая является элементом культуры речи. Особое внимание уделяется произношению тех слов, которые пишутся иначе, чем произносятся: (своего, его, сегодня, булочная, скучно). Лучше совсем не произносить слово, чем произносить его с орфоэпической ошибкой. Следующим элементом выразительного чтения является сила голоса чтеца. Чтобы довести до маленького слушателя содержание произведения, нужно, читая, усиливать и ослабевать голос в строгом соответствии с содержанием. Точности и выразительности речи способствует правильная расстановка логических ударений, выразительность которых определяется умением чтеца модулировать свой голос по силе. Очень важно при чтении выдерживать необходимый темп речи. Где надо читать неторопливо, в других случаях быстро и задорно. Слова, на которые мы хотим обратить внимание, произносим медленно, а менее значительные – иногда почти скороговоркой. С помощью пауз можно полно передать настроение действующих лиц. Самое пристальное внимание нужно уделять нравственному началу произведения, с помощью литературы будить в ребенке «чувства добрые».

Свободное общения воспитателя с детьми на основе художественной литературы дает возможность предлагать им тот вид деятельности, который, в настоящий момент их особенно привлекает: драматизация, кукольный спектакль, чтение произведения в лицах, «рассказывание стихов руками».

Работа с родителями по приобщению детей к чтению в рамках проекта «Әжемнін ертігісі» заключается в проведении:

- консультаций по проблемам детского чтения, психологии возраста и восприятия;
- обязательное включение родителей в организацию и проведение литературных викторин, праздников;
- вовлечение родителей в оформление информационного пространства в группе, связанного с книгой (выставки книг, аннотирование, рекомендации о том, что читать детям);
- оформление информации о книгах, которые читаются детям на занятиях.

Чтобы осуществлять различные формы работы по приобщению детей к книге, в детском саду должны быть созданы определенные условия:

- наличие возрастного библиотечного фонда художественной литературы;
- наличие портретного фонда детских писателей;
- наличие грамматических словарей для воспитателей;
- организация групповых книжных центров.

В книжных центрах периодически организуются тематические книжные выставки. Например, «Наши книги о природе», «Сказки Ы.Алтынсарина», «Наши казахские народные сказки», «Книги, прочитанные по временам года». Экспонируются иллюстрации известных детских художников-иллюстраторов. Уже со средней группы дети по обложкам, по иллюстрациям узнают заглавие сказок, рассказов. С помощью воспитателя запоминают фамилии таких авторов, как А.Кунанбаев, Ы.Алтынсарин, А.С.Пушкин, К.И.Чуковский, Л.Н.Толстой, М.М.Пришвин, С.Я.Маршак, С.В.Михалков.

Начиная со средней группы, проводятся короткие, но содержательные беседы о книгах, о писателях. В ходе этих бесед выясняется, какие книги любимы детьми, а позже – и почему им нравится та или иная книга. После бесед по прочитанным произведениям детям старшего дошкольного возраста предлагают выполнить творческие задания. Например: подобрать к слову рифму, произнести слово с изменением интонации, подобрать к слову синонимы – спит-дряхнет, подобрать к слову антонимы – сильный, храбрый. В книжные уголки помещают творческие альбомы детей по рисованию по прочитанным произведениям за месяц.

Активно используется в детском саду предметно-развивающая среда: музыкальный зал, студия изобразительного искусства, театральная студия. Культурный социум в детском саду должен соответствовать тем требованиям, посредством которых происходит приобщение детей к миру книги. К культурному социуму относится не только предметно-развивающая среда, но и взрослые в детском саду. Речь воспитателя, его отношение к детям, его активность и творчество в решении данной проблемы. К культурному социуму относится и семья, задача детского сада вовлекать родителей в процесс по приобщению детей к книге.

Литература:

1. Пичугина Т. «Книги в жизни детей»
2. Проект УМЦ РО КО «Әжемнің ертігісі»

Зыкова Л.И.

КГКП ясли-сад «Қарлығаш», город Шахтинск

СИСТЕМА РАБОТЫ ПО ФОРМИРОВАНИЮ НРАВСТВЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЧУВСТВ У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ ЗНАКОМСТВО С ИСТОРИЕЙ РОДНОГО КРАЯ

Вопрос нравственно-патриотического воспитания детей дошкольного возраста является одной из основных проблем современного казахстанского общества. Современный ребенок находится в бесконечном потоке информации, получаемом с помощью телевидения, компьютерных игр, дистанционного обучения и это воздействие не всегда положительное.

Проблема формирования нравственно-патриотических чувств особенно актуальна в старшем дошкольном возрасте, так как именно в этот период социальное развитие осуществляется не только в ходе стихийного воздействия внешних факторов, но и в целенаправленном, организованном учебно-воспитательном процессе. В связи с этим возрастает значение адекватного выбора условий и средств, позволяющих осуществлять нравственно-патриотическое воспитание старших дошкольников с максимальной эффективностью.

Нашу педагогическую деятельность в данном направлении можно сравнить с жемчужным ожерельем.

Бусинка любви. В современном обществе в последние годы отмечалась тенденция к снижению значимости многих общечеловеческих ценностей, в том числе, и такого высокого чувства, как любовь к Родине, поэтому, проблема патриотического воспитания подрастающего поколения, сегодня является одной из наиболее актуальных. «Патриотизм начинается с любви к своей земле, к своему аулу, городу, региону, с любви к малой Родине. Почему малая Родина? Человек – существо не только рациональное, но и эмоциональное. Малая Родина – это место, где ты родился и вырос, а порой и прожил всю жизнь». Н.А.Назарбаев

На первый взгляд, кажется, что социальный мир ребенка - дошкольника невелик. Это его семья, взрослые и сверстники, которых он встречает в детском саду. Однако люди, окружающие ребенка, вступают в разнообразные взаимоотношения — родственные, дружеские, профессионально-трудовые и прочее.

Важно научить ребенка свободно ориентироваться там, где он живет, где находятся его детский сад, школа, в которой он будет учиться, воспитать любовь к родному городу. Чем

полнее, глубже, содержательнее будут знания детей о родном городе и его лучших людях, природе, традициях, тем более действенными окажутся они в воспитании любви к Казахстану. Мы рассказываем детям о людях родного города, о том месте, где человек родился и живет, о тех традициях, которые почитает. Нередко дети имеют представления о разных странах, крупных городах, в которых они побывали во время поездок со своими родителями, но у детей не сформировано целостное представление о месте, где они родились и живут. Нет знаний о том, чем знаменит их город, в результате нет чувства привязанности и любви к своей культуре, к своему народу, к своей земле.

Для решения этой проблемы мы разработали проект *«Город, в котором я живу»*. Ведь без знаний о ближайшем окружении ребенка нельзя вырастить из него гражданина, патриота, человека думающего, созидającego. Любовь к родному городу формируется постепенно шаг за шагом, от бережного отношения к родной природе к деятельности, направленной на процветание родного города, родной страны. Большую роль в патриотическом воспитании дошкольников играет познавательный интерес к изучению родного города, к его природе, истории. В настоящее время, к сожалению, такой интерес у дошкольников практически отсутствует. Этому «способствуют» современные условия жизни. Когда дети очень рано привыкают к телевидению, компьютерам, планшетами. Окружающий мир, несмотря на свое многообразие, красоту и неповторимость, перестаёт интересовать ребят. Поэтому мы решили с помощью интересных форм воспитательной работы создать условия для формирования у детей познавательного интереса к изучению своей малой Родины.

Воспитывая у детей любовь к нашему городу, мы подводим их к пониманию того, что наш город, это частица Родины, поскольку во всех местах, больших и маленьких, есть много общего: повсюду люди трудятся для всех (учителя учат детей; врачи лечат больных; шахтеры добывают уголь и т.д.); везде соблюдаются традиции: Родина помнит героев, защитивших ее от врагов; повсюду живут люди разных национальностей, совместно трудятся и помогают друг другу; люди берегут и охраняют природу; есть общие профессиональные и общественные праздники.

Патриотизм у каждого ребенка формируется индивидуально, он связан с духовным миром человека. И главная наша задача сделать так, чтобы эти переживания были яркими, незабываемыми.

Вместе с детьми мы работаем над созданием Энциклопедии «Мой город, дорожке которого нет!» В эту книгу мы собираем сборник стихов, загадок, рассказов, песен о нашем городе, которые сочиняются вместе с родителями наших воспитанников; со взрослыми старшего поколения собран фотоматериал о достопримечательностях и тружениках любимого города; в этой книге также нашли свое место дидактические игры - «Шахтинские загадки» - где по фрагменту можно узнать здание, или собрать памятник из частей. Увлекательные головоломки о Шахтинске интересны не только для детей, но и для родителей. Каждая семья нашей группы принимает участие в конкурсе рисунков: «Город будущего глазами детей», «Город, в котором я живу». Взрослые с интересом проявляют себя творчески, а ребята потом с удовольствием рассказывают друг другу, каким они видят свой любимый город в будущем, делятся своими впечатлениями. Детям нравится рассматривать семейные газеты и рассказывать о труде своих родителей. Так мы знакомимся с тружениками нашего города.

Значимость нашего проекта, это объединить детей и их родителей общими интересами, переживаниями, эмоциями, сформировать коллективные взаимоотношения, укрепить семейные узы. И от того, заложили ли мы в детские сердечки искорки любознательности, добра и справедливости, зависит будущее наших детей, наших городов, поселков и будущее нашей страны.

Бусинка мира – между детьми и взрослыми (создание детско-взрослого сообщества). Одним из важнейших условий работы является воспитание маленьких граждан, способных к социализации, уважающих права и свободы личности, обладающих высокой нравственностью, проявляющих национальную терпимость, уважительное отношение к языкам, традициям и культуре других народов. В семье, бытовых, уличных отношениях дети видят разрешение вопросов с точки зрения силы. Поэтому очень важно заинтересовать

родителей и организовать работу с ними. Родители с интересом проявляют себя творчески. Очень увлекательно проходят презентации семейного опыта. Много проходит индивидуальных бесед с родителями, где обмениваемся мнениями по тому или иному вопросу с активным участием обеих сторон.

Бусинка благотворительности- со своими ребятами мы часто просматриваем фильмы, видеоролики, слайдовые презентации о жизни детей в разных странах. Такие просмотры натолкнули нас на решение, которое поддержали ребята и родители. В нашей группе стала ежегодной традицией участие в акции «Подарите детям радость!». Все вместе мы собираем канцелярские товары, игрушки, книги и даже сладости для детей, ограниченных родительским вниманием, любовью и заботой. Т.е. дети, которые посещают школу – интернат нашего города.

Не забываем мы и о героях нашего города и ходим в гости к ветеранам Великой Отечественной Войны – «Спасибо деду за Победу!». Дети очень трепетно готовятся к таким встречам. Мы читаем стихи, поем песни ветеранам, готовим подарки и сувениры своими руками. Родители тоже не остаются в стороне и поддерживают идею собрать истории и фото ветеранов нашего города и работников тыла. Ежегодно наша энциклопедия пополняется. Мы уверены, что не зря двигаемся в данном направлении.

Бусинка экологическая. Мир вокруг нас стремительно меняется. Именно экологическое воспитание формирует подлинно человеческое отношение к природе, определяет допустимые пределы её преобразования, усвоение природных закономерностей. Мусор – это одно из величайших изобретений человечества. Люди старательно производят мусор и распространяют его по земному шару. Он плавает во всех мировых океанах, вмерзает в антарктический лед, летает в космосе. Как помочь себе и детям вступить в более чистое будущее, и как мы боремся со своим мусором?

Мы решили поговорить об этом, чтобы привлечь внимание детей к экологическим проблемам и сформировать ответственное отношение к окружающей среде нашего города. Нам удалось привлечь внимание родителей наших ребят к проблеме утилизации мусора. Они приняли активное участие в создании альбомов: «Экологические сказки», «Чистый двор – чистая совесть», «Полезные вещи для дома из бросового материала». Работа в данном направлении помогает нам формировать у детей чувство личной ответственности за состояние окружающей среды, чувство любви к Родине, способствует проявлению фантазии, творческой активности у детей и родителей в процессе создания коллекции моделей из бросового материала. В своей группе мы организовали конкурс «Эко- мода – модница, к нам спешит торопится» и открыли Модельное агентство «Очаровашки».

Бусинка счастья. Дети – это счастье, а без счастья жить нельзя! Самое важное – это счастье ребенка. Улыбаться и смеяться – это просто бесценные моменты, которые никогда не вернешь, и они остаются в памяти каждого ребенка на всю жизнь. Наверное, драгоценное ожерелье в нашей работе и собирается из таких бусинок.

Литература:

1. Статья Президента Н. Назарбаева «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания» : [//www.inform.kz/ru/modern_t7126](http://www.inform.kz/ru/modern_t7126)
2. И. Хасаптян Дошкольное воспитание «Любимый город»2001/11 с.103
3. Е.Г. Михайлова, Ребенок в детском саду «Нравственно патриотическое воспитание»,2005/05 с.38
4. Шахтинск – город шахтерской судьбы (к 50-летию города) 2011. Шахтинск.

Ибрагимова Ж.А., Ерекеева К.И.
Теміртау қаласы, «Қуаныш» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІК ТӘЖІРИБЕ

Әр бала – бір әлем. Жарық дүние есігін ашқан кез-келген бүлдіршін толыққанды өмір сүруге, қоғамнан алшақтамай қалаған ортада білім алуына құқылы. Әсіресе, бұл ерекше

жаратылған, мүмкіндігі шектеулі жандарға қатысты. Өкінішке орай, соңғы уақытта даму ерекшелігі тежелген бүлдіршіндердің қатары жыл санап артып келеді. Бұл мәселе қоғамды да бей – жай қалдырмай, ерекше жаратылған жандарға жағдай жасау мақсатында барынша ұтымды жұмыстар жүргізуге итермелеуде. Себебі, біздің Ата Заңымызда ең басты құндылық – ол адам болып табылады. Кез-келген тұлғаның жеке бас қасиеті үлкен маңызға ие. Сол себепті, туа бітті қандай да бір дерті бар жандарды шеттету, мүмкіндіктерін тұмшалау, арман-мақсаттарына кедергі келтіру әбестік болар еді. Өмірге деген құлшыныстары жоғары, білім алуға деген ниеттері басым, дүниені тануға талпыныстары кең ерекше жандарды оқыту барысында бүгінгі таңда инклюзивтік білім беру үрдісі кеңінен қолданылады.

Жалпы, инклюзивті білім беру – біріктірілген білім беру жүйесі. Ағылшын тілінен аударғанда «inclusion» - «қосу» деген мағынаны, қосқанда да барлық қажеттілігі болған субъектілерге қолдау көрсетуге кепілдік беретін қосу жүйесі [1].

Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде инклюзивті білім беру жүйесі аса үлкен маңызға ие. Себебі балабақша барлық білімнің бастауы екенін ескерсек, ерекше жаратылған бүлдіршіндердің де дүниеге деген оң көзқарастары мен талпыныстарын тудыратын ортада дұрыс бағыт беру біздің басты мақсатымыз. Осы орайда, мамандардың біліктілігі мен өз ісіне деген жауапкершілігі, арнайы дағдыларды меңгеруі де өз басымдығын байқатпақ.

Қазіргі уақытта Республикада мүмкіндігі шектеулі тұлғаларды ерте жастан медициналық, білім беру және әлеуметтік қолдау жүйесін қамтамасыз ететін инфрақұрылым құру, басқару және қаржыландыру, кадрмен және материалдық техникалық құралдармен қамтамасыз ету керек. Осындай көпқұрылымды жүйесінің құрылуы және қызмет атқаруы инклюзивті оқытудың үрдістерін дамытуға мүмкіндік береді [2].

Ерекше білім қажеттігі бар бүлдіршіндерге балабақшада білім беру барысында бірнеше қағидаларға мән берген жөн. Ол ең алдымен жеке тұлғаның денсаулығына байланысты қандай көмек қажет екендігін ескеріп, соған сәйкес әрекет етуді көздейді. Мәселен, кей бүлдіршіннің сөйлеу дағдысы бұзылса, өзгелері нашар көруі мүмкін, немесе даму ерекшелігінде тежелу байқалып, өз қатарластарынан біршама кеш дамитын балалар да болады. Сол себепті, тәрбие мен оқытудың әдіс – тәсілдерін жүзеге асыру үшін, мүмкіндігі шектеулі бүлдіршіндердің ерекшеліктеріне назар аударып, ұтымды бағытты таңдау қажет.

Қазақстан Республикасының қазіргі жағдайында инклюзивті білім беруді жүзеге асырудың стратегиялық бағыттары ретінде келесі міндеттер анықталған:

- мектепке дейінгі жастағы балалардың ерте диагностикасын және психологиялық-педагогикалық қолдау жүйесін дамыту;
- ерекше білім қажеттілігі бар тұлғалардың сапалы білім алуын қамтамасыз ету мақсатында оқытудың ғылыми педагогикалық негізін, мамандар әлеуетін және материалдық-әдістемелік базаны жақсарту;
- инклюзивті білім берудің дамуын қамтамасыз ету үшін ғылыми-әдістемелік және іргелі зерттеулер жүргізу;
- инклюзивті білім беруге қолайлы жағдай тудыратын институционалдық ортаны жетілдіру;
- мүмкіндігі шектеулі тұлғалардың кәсіби еңбек дайындығы және оңтайлы әлеуметтенулері үшін жағдайлар жасау [1].

Инклюзивті білім берудің артықшылықтары ұшан-теңіз. Себебі кез-келген ата-ана үшін өз баласынан артық тұлға жоқ. Ол бүлдіршінінің дамуы үшін барынша жағдай жасауға тырысып, қатарынан қалмаса екен дейді. Осы орайда, жалпы білім беретін мекемелерде ерекше жаратылған жандардың да тәрбиеленуі баланың қоғамнан шеттетілмей, өздерін еркін сезінуге ықпал етпек. Олар өз қатарластарына қарап бой түзеп, бар ынта-жігерлерін сарп етіп, білім алуға одан әрі құлшына түспек. Оған қоса, арнайы мекемелер көбіне мүмкіндігі шектеулі жандардың мекен-жайынан кейде жырақта орналасуы мүмкін. Ал, инклюзивті білім беру барысында жақын маңдағы мекемені таңдауға ата-аналар толық құқылы. Бұл мәселені де оңтайландырып, бүлдіршіндердің еш кедергісіз дамуына даңғыл жол ашпақ.

Ұлттық білім беру жүйесін жүзеге асыру кез келген мектепке дейінгі ұйымдарда, мектепте, мүгедек балалар мен денсаулығына байланысты мүмкіндігі шектелген балаларды табысты әлеуметтендіру қамтамасыз етіледі. Бүгінде білім беру үрдісіне мүмкіндігі

шектеулі балаларды түгелдей қосу аталып өтуде, сондықтан мектептік және мектепке дейінгі ұйымдары арнайы педагогтермен біріктіріп оқытатын педагогтардың аса қажеттетінін қауіптенеді. Ерекше назарды тәрбиешілер даярлауға аудару қажет, өйткені ол қалыпты топқа қарағанда инклюзивті топта балаларға одан да зор ықпалға иеленеді [2].

Біздің қоғам біртұтас екенін ескерсек, ерекше жаратылған бүлдіршіндерді қорғайтын Заң да арнайы бекітіліп, олардың жеке басына қатысты қайшы әрекеттерге жол берілмейтін қағидалар да ескерілген. Оның басты мақсаты – мүмкіндігі шектеулі жандардың мүддесін қорғап, мемлекет үшін әр адамның маңызды екендігін ұғындыру.

Мүмкіндігі шектеулі балалар құқығының кепілдігі «Кәмелетке толмағандардың арасындағы құқық бұзушылықтар мен балалардың қадағалаусыз және панасыз қалуының алдын алу туралы», «Қазақстан Республикасындағы мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы», «Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы», «Білім беру туралы», «Қазақстан Республикасындағы бала құқығы туралы», Қазақстан Республикасының заңы, Қазақстан республикасының конституциясында бекітілген [3].

Бұл мәселе бұрыннан өзекті болып келе жатқаны жасырын емес. Себебі, қай заманда да жаратылысы ерекше жандар қатары қоғамда кездескен. Осыған орай, Біріккен Ұлттар Ұйымы да бұл ерекшелікті басшылыққа алып, арнайы декларация қабылдаған болатын.

Бала құқығының декларациясында «дене бітіміне, психикасына немесе әлеуметіне қатысты толық емес бала оның ерекше жағдайына байланысты арнайы білім және күтіммен қамтамасыз етілуі қажет» деп айтылған [4].

Айта кетейік, біздің елде мүмкіндігі шектеулі жандарды бейімдеу барысы 2002 жылдан бері қарқынды жүзеге асырылып келеді. Дәл осы жылы Қазақстан ТМД елдерінің арасында алғаш рет «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық тұрғыдан қолдау» туралы Заңды қабылдады. Оның басым бағыттары бүлдіршіндерге қажетті медициналық көмек көрсетумен қатар, өз қатарластарынан қалмай қажетті білім дағдыларын игеру барысы да көзделген. Инклюзивті білім беру барысының негізгі қағидалары айқындалып, артықшылықтары анықталған.

Инклюзивті білім берудің заманауи міндеті интеллектуалды дамуды, психофизиологиялық және жеке-дара ерекшеліктерді ескере отырып, халықтың барлық деңгейі үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз етуді қарастырады [5].

Инклюзивті оқыту жалпы мектептің мұғалімінен басқаша дайындықты, жоғарғы мамандандырылуды, шығармашылықты және тәжірбиені талап етеді. Өйткені, баланың психикалық даму мәселесіне сауатсыздықпен қарау оның жеке басына қосымша кемістіктер пайда болуына себепкер болуы мүмкін. Сондықтан инклюзивтік оқыту тек жалпы мектептердегі педагог мамандардың арнайы дайындықтары мен қайта даярлықтары бар болған жағдайда ғана нәтижелі болмақ. Мұндай дайындықтардың мақсаты жалпы мектеп, балабақша тәрбиешісінің дене және ақыл есінің дамуында кемшілігі бар балаларды толық біліммен қамтамасыз ететін оқыту және тәрбиелеудің негізгі әдістерін игеруі болып табылады [3].

Білім берудің бұл түрі балаға сенімділік ұялатып, өмірге деген талпыныстарын одан әрі үдете түспек. Қоршаған ортаның қамқорлығын сезініп, бала шақтан болашаққа зер тастауына мүмкіндік бермек. Жүйелі және дұрыс бағытта жүргізілген жұмыстар өзінің оң нәтижесін беріп, бүлдіршіндердің дамуына ықпал ете алмақ. Мектепке дейінгі мекемелерде еңбек ететін тәрбиешілер инклюзивті білім беру барысында ерекше сый – құрметке лайық. Себебі, кіші жастағы ерекше балаларды тәрбиелеу оңай іс емес. Оған асқан ұқыптылық, ерекше мейірімділік пен үлкен тәжірибе керек. Педагог заман ағымына сай үнемі өзін-өзі жетілдіріп, барынша біліктілігін арттырып отыруы тиіс.

Әр бала бақытты болуға лайық! Олардың жүздерінен төгілген нұр, қуаныш оты, өмір сүруге деген талпынысы үнемі назардан тыс қалмай, қоғам тарапынан қашан да қолдау табуы тиіс. Дені сау, білімді ұрпағымыз көп болсын!

Әдебиет:

1. Хабаршы ҚазҰПУ, «Арнайы педагогика» сериясы №2 (41), 2015, 20 б.

2. «Інклюзивті білім беруде психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу ортасы»: инклюзивті білім беру мектептерінің мұғалімдеріне арналған әдістемелік құрал/ Т.К. Шилденова.- Атырау, 2014.- 78 б./2/
3. Ляззат Түркестанова «Білімді ел» №39, 2018 жыл, 176.
4. Бала құқығының Декларациясы. 1959 жылғы 20 қарашада БҰҰ Бас Ассамблеясымен қабылданған. 5 Бап.
5. Оспанбаева М.П. Инклюзивті білім беру мазмұны және әдістемесі: оқу құралы / М.П. Оспанбаева. – Алматы: Қазақ университеті, 2019. – 232 бет.

Игошина И.А.

КГКП ясли-сад «Қарлығаш», город Шахтинск

КОРРЕКЦИОННО-РАЗВИВАЮЩАЯ РАБОТА ИНСТРУКТОРА ПО ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЕ С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА С НАРУШЕНИЯМИ ОПОРНО-ДВИГАТЕЛЬНОГО АППАРАТА

*Наличие здорового будущего завтра – это постоянная забота о физическом,
психологическом и социальном благополучии детей сегодня!*

Одной из стратегических задач развития системы общего образования РК на современном этапе является инклюзивное образование, которое предполагает формирование условий доступности качественного образования для всех, а именно, устранение барьеров, социальная адаптация и интеграция в социум. Интегрированные методы укрепления, восстановления и сохранения физического и психического здоровья ребенка, создание благоприятных условий для индивидуального развития каждого ребенка с ограниченными возможностями, в том числе, детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата (НОДА), особенно востребованы. Самую многочисленную группу среди детей с НОДА составляют дети с ДЦП.

Детский церебральный паралич (ДЦП) - заболевание центральной нервной системы при ведущем поражении двигательных зон и двигательных проводящих путей головного мозга. Основными целями коррекционной работы при ДЦП в дошкольной организации являются: оказание детям психологической, педагогической, логопедической и социальной помощи, обеспечение максимально полной и ранней социальной адаптации.

Лечебно-педагогическая работа должна носить комплексный характер. Вылечить ДЦП, нельзя, но можно максимально скомпенсировать нарушенные функции, и чем раньше начнется реабилитация – тем больше шансов на успех.

Нашу дошкольную организацию с диагнозом ДЦП посещает ребёнок с нарушениями опорно-двигательного аппарата. На момент поступления в детский сад у ребёнка отсутствовал навык самостоятельного передвижения, навык самообслуживания; задержано и нарушено формирование всех двигательных процессов; наблюдалось пассивное отношение к выполнению физических упражнений; повышенная утомляемость, нарушения мышечного тонуса, снижение мышечной силы, равновесия и координации движений (неустойчивость при сидении, стоянии и ходьбе), темпа движений; не сформирован захват и удержание предметов. Ребёнок был пассивен, безинициативен, не реагировал на просьбы, на команды, на звуковые сигналы и быстро становился раздражительным. Все это затрудняло развитие важнейших двигательных функций и прежде всего ходьбы и манипулятивной деятельности, которая нужна для социализации ребёнка в обществе.

После изучения «Типовой учебной программы дошкольного воспитания и обучения детей с нарушением опорно-двигательного аппарата» нами была составлена индивидуальная развивающая программа, с учетом особенностей психофизического развития, возраста и индивидуальных возможностей данного ребёнка. Так как обеспечить полноценное развитие физического воспитания и обучения возможно, только при тесном сотрудничестве всего педагогического коллектива, медицинского персонала и родителей. Программа коррекционной работы направлена на снижение примитивных рефлексов,

повышение двигательной силы, развитие способности удерживать равновесие тела, выполнение ритмических движений.

С целью повышения эффективности коррекционно-развивающей работы в дошкольной организации активную работу по данной программе проводит инструктор по физической культуре, который на специальных занятиях с детьми решает задачи общего физического развития, укрепления здоровья, развития двигательных умений и навыков, что способствует формированию психомоторных функций. Коррекционно-развивающая работа по физическому развитию, осуществлялась на специально организованных индивидуальных занятиях, 2 раза в неделю, продолжительностью до 15- 20 минут. Занятия проводились в игровой форме, упражнения были доступны, ребенок получал поощрение даже за минимальный достигнутый успех. Количество упражнений на каждом занятии зависело от психоэмоционального состояния ребёнка, его настроения. При подборе упражнений, прежде всего, учитывался характер двигательных патологий и на всех этапах работы широко использовался активно-пассивный метод. Речь педагога по своему содержанию соответствовала возможностям понимания ребенка, медленной, внятной, достаточно громкой и выразительной. Способы и содержание упражнений для работы с ребёнком, страдающим церебральным параличом была разбита на 2 этапа.

На 1этап были поставлены задачи: обеспечение условий для профилактики возникновения вторичных отклонений в состоянии здоровья, торможение и преодоление неправильных поз и положений; формирование и развитие жизненно необходимых двигательных умений и навыков; отталкивающей функции рук, зрительно-моторной координации, равновесия и координации движения; воспитание устойчивого интереса к занятиям физическими упражнениями.

На 2 этапе - продолжили работу по закреплению задач первого этапа и формированию новых целей. Формирование правильного положения головы, туловища, опорности стоп; устойчивости в различных исходных положениях; формирование умения координированию движений рук и ног при ползании на четвереньках; навыка вползания в обруч, расположенного вертикально на полу, лазанья под дугой; укрепление мышечного корсета позвоночника; развитие чувства равновесия, ловкости, развитие функции руки и предметно-манипулятивной деятельности; воспитание нравственных, волевых, личностных качеств.

Выше перечисленные задачи решались с помощью определённых упражнений на развитие - основных движений; равновесия и устойчивости в различных исходных положениях; отталкивающей функции рук, зрительно-моторной. Упражнения проводились в положении сидя, ноги врозь; в положении сидя на скамейке, сидя на полу.Так же проводились упражнения для развития и укрепления мышц плечевого пояса, мышц спины и гибкости позвоночника. Особое внимание уделялось упражнениям на развитие мелкой моторики и пассивным упражнениям кистей и пальцев рук.

Важно, чтобы ребенок увидел результат своих незначительных двигательных усилий. Необходимо, чтобы упражнения были доступны ребенку и вызвали радость от выполненного движения, побуждать к повторению движения, помогать осознать значимость выполняемых движений.

Во время карантина родители получали консультативную работу дистанционно: - «Коррекционная работа с детьми с ДЦП в домашних условиях», «На зарядку становись - воспитываем привычку!», «Роль семьи в физическом воспитании ребёнка». Так же были даны методические рекомендации по проведению пальчиковых игр, речедвигательных упражнений, игрового массажа и игр малой подвижности. И предложен практический материал по данным видам деятельности.

На конец учебного года была отмечена незначительная положительная динамика по физическому развитию. Ребенок выполнял - движения головой в разных направлениях из разных исходных положений; движения руками вперед, вверх, используя захват гимнастической палки с участием большого пальца (с помощью педагога); ловил мяч и произвольно бросал его в положении сидя на скамейке; толкал мяч в исходном положении сидя на полу ноги врозь; сжимал и разжимал пальцы рук с использованием малого массажного мяча (с помощью педагога).

Так же родители вели активную работу по формированию физического развития ребёнка. Мама посещала с ребёнком различные центры реабилитации и коррекции для детей с проблемами в развитии выполняла все рекомендации медицинского персонала и наше домашнее задание. Благодаря совместной работе педагогов и родителей, у ребенка наблюдался большой скачок в развитии. Он более уверенно стал чувствовать себя в положении стоя. Имеется зрительно-моторная координация, проявлена реакция направления руки к предмету. Но точность ручных операций недостаточна. Предмет захватывает одной рукой, удерживает вложенную в руку игрушку, захват предмета ладонный, переходит на пинцетный захват. Ходит, держась за руку взрослого, поднимается и спускается по лестнице, затрачивая меньше усилий, чем раньше. Встаёт из положения, сидя на полу с опорой на руки.

На пути психолого-педагогического сопровождения ребенка с ДЦП посещающего нашу дошкольную организацию, мы глубже «окунулись» в данную проблему и смогли увидеть на какие возможности способен «особенный» ребенок. Главное, не то сколько социальных ступенек пройдет, ведь все дети индивидуальны, главное, чтобы они были счастливы.

Литература:

1. Зельдин Л.М. Развитие движения при различных формах ДЦП- Москва: Теревинф, 2012
2. Ключева Н.М. Корригирующая гимнастика для детей с нарушениями опорно-двигательного аппарата. СПб., Детство – Пресс.2007
3. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения детей с нарушением опорно- двигательного аппарата. (Приложение к приказу и.о. Мон РК от 29.12.2018 года № 721)

Изгагина Л.И.

КГКП ясли-сад «Жұлдыз», город Темиртау

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЭКОЛОГИЧЕСКОМ ВОСПИТАНИИ ДЕТЕЙ

Как приятно оглянуться вокруг и заметить, как прекрасна родная природа! Всегда стараюсь обратить на это и внимание детей. Хочу научить их не быть равнодушными, видеть в каждой травинке или букашке уникальность и право на жизнь.

Достичь этого можно начав работу по формированию экологической культуры уже в детском саду.

О проблеме экологического воспитания написано много статей и рекомендаций. Раскрыты цели, задачи, принципы, формы и методы по формированию экологической культуры у детей дошкольного возраста.

Я хотела бы поделиться опытом работы по использованию инновационных технологий по приобщению детей к экологической культуре.

Хочется, чтобы каждый день, проведенный детьми в детском саду, был запоминающимся и необычным, интересным и разнообразным, весёлым и познавательным. Добиться этого возможно применяя в работе инновации и интегрированный подход.

Экологические знания и навыки дети получают не только в ходе ОУД, но и во время прогулок, экскурсий, игр и опытно-экспериментальной деятельности, чтения книг, на праздниках и развлечениях.

Игровые технологии:

Сюжетно-ролевая игра, основной вид деятельности дошкольников, где дети разыгрывают реальную жизненную ситуацию. Воспитатель не описывает ход игры, а помогает создать игровую обстановку. Дети сами выстраивают отношения, подбирают атрибуты, распределяют роли. Таким образом, сюжетно - ролевая игра превращает обучение в увлекательное мероприятие, которое помогает найти путь к познанию мира, в котором живут и который могут изменить люди.

С увлечением дети играют в игру «Клиника для животных». Ребята чувствуют себя нужными своим маленьким питомцам. Учатся заботиться о них, понимают, что домашние животные не игрушки.

Организация таких мини-игр, как - ребусы, опыты, исследования, медитации («Я - Солнце», «Я - Земля», «Солнышко и облачко» и другие) дают новые открытия о жизни и деятельности людей, о природе и её изменениях.

Например, играя в игру «Я – Земля» дети сделали открытие, что земля вращается вокруг своей оси, при этом происходит смена дня и ночи. Игра «Солнышко и дождик» помогла закрепить знания о круговороте воды в природе.

Организация и проведение различных конкурсов, развлечений, викторин и праздников экологического характера, таких как: «День птиц», «Эколята», «День рождение Земли», также дает возможность детям ощутить себя частью природы. Кроме этого, способствует развитию творческих способностей у дошкольников.

Проведение познавательного досуга «Золотой листопад» обогатило знания детей о признаках осени, способствовало развитию творчества и коммуникабельности детей. Ребята с удовольствием пели песни и читали стихи про осень, отгадывали загадки, рисовали и играли в подвижные игры.

Технология проектной деятельности

Проектно-исследовательская деятельность вызывает огромный интерес у детей. Дети любознательны, активны, впечатлительны, и поэтому им очень интересно самим делать открытия, находить ответы на многие вопросы. Всё это возможно благодаря проектной деятельности.

Сколько удовольствия дети получили от работы в проекте «Лучок-золотой бочок»: наблюдали за появлением пёрышек и их ростом, установили очерёдность полива, рисовали, беседовали, отгадывали загадки. А потом с удовольствием ели суп и салаты с добавлением зелёного лука.

Проект «Белый снег пушистый» помог детям узнать о свойствах снега. Мы наблюдали, экспериментировали, рисовали на снегу, читали сказки и стихи, лепили снеговиков, играли в снежки. Всем было интересно, познавательно и весело.

Информационно-коммуникационные технологии (ИКТ).

Современные дети активно пользуются телефонами, планшетами, компьютерами. Компьютерные технологии уже вошли в их жизнь. Им это интересно. Поэтому воспитатели для повышения эффективности ОУД также применяют компьютерные технологии.

Знакомя детей с природой, я использую разнообразный материал:

1. звуковые материалы: шум ветра и дождя, записи пения птиц, млекопитающих, и т.д.;
2. видео-материалы, это слайды, т.е. серия кадров, посвящённых определенной теме: «Зима в нашем городе», «А в саду у нас цветы – небывалой красоты» и др.;
3. мультимедийные экологические игры включаю как в содержание занятий по ознакомлению с окружающим миром, так и в свободную деятельность: игры-загадки,

дидактические игры, викторины, пальчиковые игры, динамические паузы: «Лишний? Почему?», «С какого дерева листок», «Чей хвост?» и т.д.

Технологии природоохранных акций.

Цель природоохранной акции – дать возможность детям самостоятельно улучшить мир вокруг. Например, в середине декабря мы проводили акцию «Зеленая красавица». Дети рассматривали иллюстрации, посмотрели презентацию о том, как растут ели. И решили украсить группу не живой елкой, а сделанной своими руками. Дети с удовольствием вырезали и раскрашивали елочки. А затем украсили ими группу. При этом получили массу удовольствий, не навредив природе.

STEAM-технологии.

STEAM технологии – современный тренд в мировом образовании. Используя элементы STEAM–технологий, я учу детей задавать вопросы и самостоятельно находить на них ответы, применять науку и искусство в своей обычной жизни.

Основная идея данной технологии - получение детьми знаний в ходе опытной и познавательно-исследовательской деятельности. Так, например, когда мы знакомились со свойствами мыла, дети с большим интересом проводили опыты: «Мыло пенится!», «Мыло – помощник». Ребята самостоятельно сделали вывод, что мыло отпугивает микробов.

При знакомстве со свойствами воды были проведены опыты: «Шагающая вода», «Вода и краски», «Разноцветные пузыри» и т.д. Минимум теории, максимум практики!

Работа с родителями.

Перед педагогами и родителями стоят общие задачи, поэтому родители должны быть активными участниками воспитательного процесса. С этой целью проводила такие интересные мероприятия как: экологический поединок «Дети и родители», КВН «Знатоки природы», родительское собрание «Природа и мы». Родители с удовольствием читают газету «Эколята», которую мы выпускаем каждый месяц в электронном формате, из которой узнают о работе нашей группы в данном направлении, читают интересные и забавные рассказы о живой и неживой природе, придуманные детьми.

Таким образом, применение инновационных технологий даёт возможность не только развивать интеллектуальные способности детей, но и позволяет выработать у дошкольников креативное мышление и активность, коммуникативные навыки и умение работать в команде, удовлетворить присущую детям любознательность, упорядочить представления о мире, сформировать желание беречь окружающий мир.

Литература:

1. Под редакцией В. Н. Вершинина «Поликультурное воспитание детей среднего и старшего дошкольного возраста» г.Ульяновск: УИПКПРО, 2004.
2. Виноградова Н. Ф. Дети, взрослые и мир вокруг / Виноградова Н. Ф. – М.: Просвещение, 1993. - 128 с.
3. Комарова И. А., Прокофьева О. О. Теоретико-методические аспекты поликультурного воспитания дошкольников. - Вектор науки ТГУ, 4. 2011. Сухомлинский В. А. Не только разумом, но и сердцем. Сборник статей и фрагментов из работ. М. : Молодая гвардия, 1986

4. Воронкевич О. В. Добро пожаловать в экологию! – СПб. :«Детство-пресс»; 2002.
5. Виноградова Н. Ф., Куликова Т. А. Дети, взрослые и мир вокруг, М. : Просвещение, 1993.
6. Иванова, Н. Н. Проектный метод в процессе экологического воспитания дошкольников / Н. Н. Иванова // Социально-личностное развитие: преемственные связи в работе образовательных учреждений/под ред. Н. Ф. Губановой, Г. В. Ивановой. – Московский государственный областной социально-гуманитарный институт. – Коломна: МГОСИ, 2012. – С. 97-100.

Иконникова Н.А.
КГКП ясли-сад «Колобок», город Сарань

ИГРОВЫЕ БУСОГРАФЫ- ТРЕНАЖЕРЫ ТЕХНОЛОГИИ «БУСОГРАД» ДЛЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ С ЗПР

Внедрение и применение разнообразных технологий для детей с ЗПР всегда актуально и важно в воспитательно-образовательном процессе. Потому что они становятся перспективным средством коррекционно – развивающей работы с детьми с ЗПР, которые помогают преодолевать речевые, сенсорные, познавательные трудности.

Обычные традиционные занятия детям с ЗПР малоинтересны и малоэффективны. На смену им приходят активные методы обучения и воспитания, направленные на активизацию творческого, личностного, познавательного развития детей.

Одним из инструментов, применяемых в моей работе, являются элементы технологии «Бусоград или волшебные игры Бусинки». Эта техника уникальная, завораживающая и в тоже время не обычная. Создание самых простых рисунков привлекает внимание даже самых неусидчивых детей.

Актуальность применения игровых тренажеров в том, что они имеют обучающее и развивающее значение и их можно использовать для детей разного возраста.

Основной целью использования Бусографов, является развитие познавательных, сенсомоторных, коммуникативных навыков детей с ЗПР.

Для достижения более высоких результатов были поставлены следующие задачи:

- *совершенствование ориентировки на плоскости тренажера;
- *развитие мелкой моторики пальцев рук;
- *развитие зрительного восприятия умение согласовывать с координацией рук при выполнении заданий;
- *развитие активной речи.

А также игровые Бусографы играют важную роль в развитии психических процессов: память, внимание, воображение, мышление; творческих способностей; умственное развитие оказывают положительное влияние на здоровье детей.

Самым главным героем на наших занятиях стала Фея Бусинка и город Бусоград. При составлении плана старалась придерживаться сквозных тем годового плана.

Как я применяю эту технологию в своей работе? Для более продуктивного получения знаний, изготовила игровые Бусографы – тренажеры, которые применяю во всех пяти образовательных областях: «Коммуникация», «Социум», «Познание», «Творчество», «Здоровье».

Игровой Бусограф – тренажер, включает в себя два варианта: тренажер с нитями, на которые нанизаны бусины, различной величины, формы, цвета. И второй вариант: бусины

наклеены на готовый тренажер. На тренажерах, кроме лент с бусами находятся сказочные персонажи, буквы, цифры и т.д. в зависимости от цели и задач занятия. Выполнение заданий можно сопровождать стихами, рассказами, потешками не только на занятиях, но и в свободной деятельности.

Работу начинала со знакомством с бусинами и бусами. Сначала их рассматривали, закрепляли цвет, форму, величину. Заинтересовать детей с разным темпераментом удавалось с первого занятия.

В образовательной области «Познание»: знакомились с цифрами и их графическим изображением, решали примеры, учились выкладывать геометрические фигуры и заполняли пустое пространство внутри них, считали.

В образовательной области «Коммуникация»: с помощью бус учили буквы, находили парные гласные и согласные, читали слоги, обводили заданную букву с помощью пальчика, затем самостоятельно выкладывали ее на столе.

Бусы помогали рассказывать сказки, читать стихотворения, потешки, придумывать истории. Очень увлекательно было с помощью бус выкладывать сказочных персонажей, дома, лес, деревья, морских обитателей, транспорт, посуду бабушки Федоры, проходить лабиринты. Все тренажеры находятся в ширме- трансформере. Каждый из детей может найти себе занятие по душе.

А самым интересным для детей оказалось рисование бусами. Рисунки получались разные, не похожие дру на друга. Детей переполняли эмоции от выполнения таких заданий.

Результаты диагностики уровня развития детей по теме «Бусография для детей с ЗПР» на 2020-2021 г

Показатель представлений с развития детей	1 уровень		2уровень		3 уровень	
	нач.г	кон.г	нач.г	кон.г	нач.г	кон.г
Ориентировка на плоскости тренажера	75%	45%	25%	40%	0%	15%
Развитие мелкой моторики пальцев рук	75%	40%	25%	45%	0%	15%
Развитие зрительного восприятия и умение согласовывать с координацией рук при выполнении заданий	75%	40%	25%	45%	0%	15%
Развитие активной речи	75%	40%	25%	45%	0%	15%

Диаграмма уровня развития детей на начало года

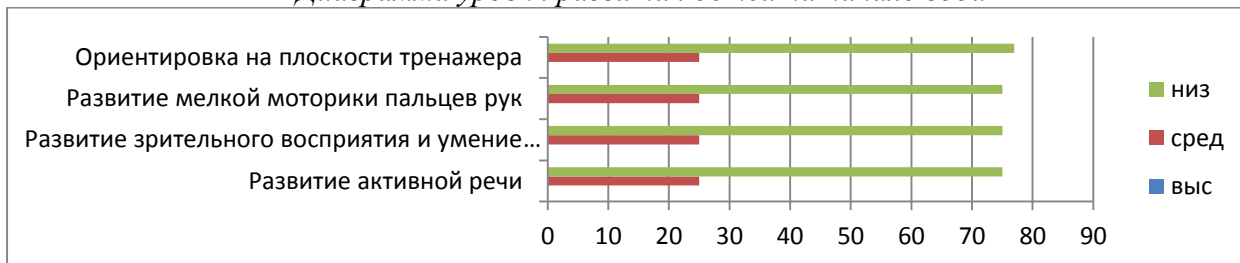
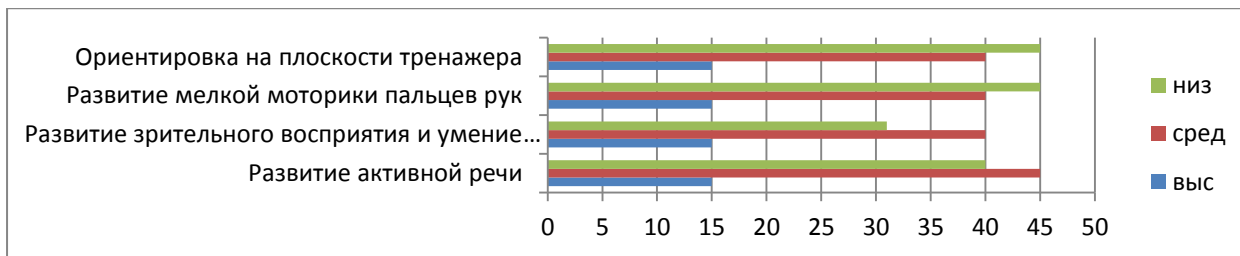

Диаграмма уровня развития детей на конец года

В результате проделанной работы, можно отметить положительную динамику уровня развития детей: улучшилась мелкая моторика пальцев рук, увеличился словарный запас, дети увереннее стали ориентироваться на плоскости тренажера, последовательно выполнять задания. Работа с бусами приносит радость и удовольствие детям и мне как педагогу приятно видеть результаты своих воспитанников.

Литература:

1. А.А.Метиева, Э.Я.Удалова «Сенсорное воспитание детей с отклонениями в развитии». Г. Москва 2007г
2. В.В.Чередничко «Методические рекомендации педагогам, работающим с детьми дошкольного возраста с задержкой психического развития» г. Белгород 2013г

Ильичёва А.А., Зуйкова А.В.
КГКП ясли-сад «Кораблик», город Темиртау

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ- ОСОБАЯ КУЛЬТУРА В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ

В системе образования Казахстана усилиями ученых теоретиков и практиков действует особая культура поддержки и помощи ребенку в воспитательно-образовательном процессе. Это психолого-педагогическое сопровождение. Данный процесс можно рассматривать как условие успешного развития ребенка. При таком подходе объектом сопровождения выступает воспитательно-образовательный процесс, предметом деятельности - ситуация развития ребенка, как система его отношений с миром, с окружающими взрослыми и сверстниками, и с самим собой.

В Государственной программе развития образования Республики Казахстан на 2020-2025 годы поставлены задачи модернизации системы образования путем формирования интеллектуальной нации, представители которой обладают конкурентоспособными знаниями, креативным мышлением, и высокими гражданскими и нравственными принципами, чувством патриотизма и социальной ответственности.

Психолого-педагогическое сопровождение сегодня является не просто суммой разнообразных методов развивающей работы с детьми, но выступает как комплексная технология, особая культура поддержки и помощи ребёнку в решении задач развития,

воспитания, обучения, социализации. Это предполагает, что специалист по психолого-педагогическому сопровождению владеет методами диагностики, обладает способностью к системному анализу проблемных ситуаций, программированию и планированию деятельности, направленной на их разрешение, к соорганизации в этих целях с участниками воспитательно-образовательного процесса: ребёнком - группой сверстников - родителями - педагогами - администрацией.

При психолого-педагогическом сопровождении ребенок получает достаточно практический опыт ориентировки в разнообразных свойствах предметов и отношениях между ними, овладевает приемами и способами познания, применяет сформированные в ходе обучения знания и навыки на практике. Это создает предпосылки для возникновения материалистического миропонимания, связывает обучение с окружающей жизнью, воспитывает положительные личностные черты.

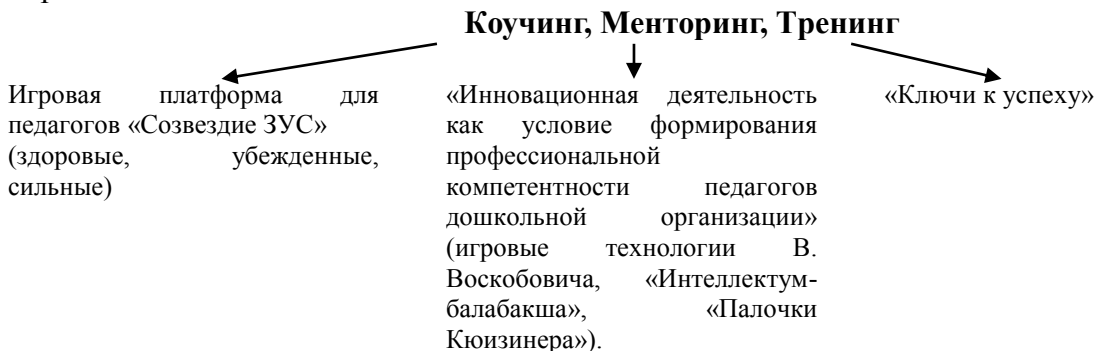
Мы считаем, что педагогический процесс необходимо строить в двух взаимосвязанных направлениях - забота о полноценном детстве ребенка и подготовка его к будущей жизни. Важно в системе психолого-педагогического сопровождения ясли-сада учитывать:

- во-первых, возрастные особенности детей на разных периодах развития;
- во-вторых, психолого-педагогические направления деятельности взрослых.

Ведущим видом деятельности в дошкольном возрасте, является игра. Значимость игровой деятельности, игровых технологий определяется развитием чувственного опыта детей, в формировании таких жизненно важных психических процессов, как восприятие, внимание, память, процессы мышления, развитие речи, являющихся первыми ступенями в познании окружающего мира.

Поскольку педагог для ребенка – значимая фигура, на него ложится ответственность за качество взаимодействия с детьми. Следовательно, рядом с дошкольниками должны находиться высокопрофессиональные педагоги. Исследуя профессиональную компетентность педагога, Э. Ф. Зеер, Е. А. Климов, Н. Н. Тулькибаева, А. И. Щербаков и другие указывают на ее составляющие: специальные знания, умения, навыки, значимые личностные свойства и ценностные ориентации.

Для повышения профессиональных компетенций и поддержки коллег в действии определены такие способы:

Данные мероприятия способствуют:

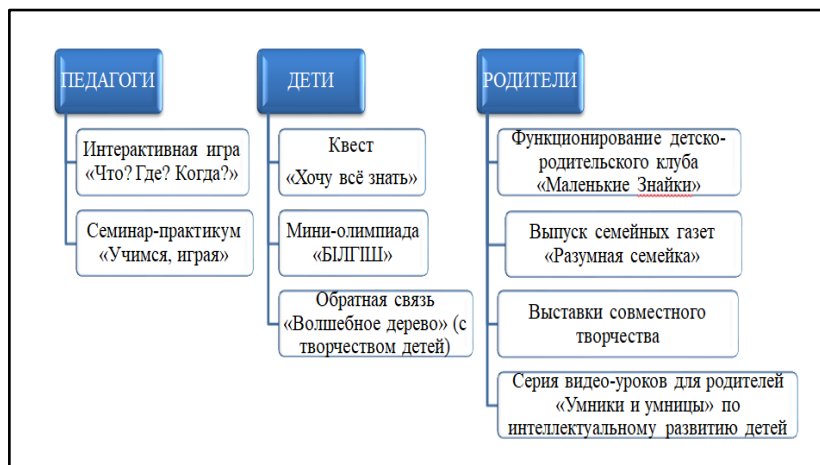
- созданию полноценного пространства для интеллектуального развития детей;
- формированию осознанного разумного отношения к профессиональной деятельности педагогами ясли-сада;
- самообразованию педагогов;
- созданию условий участникам воспитательно-образовательного процесса, для которых усвоение образа жизни происходит естественно-логичным путем.

Таким образом, главным является сотрудничество и взаимодействие всех участников воспитательно-образовательного процесса. Коллаборативная среда развивает взаимопонимание.

Развивающая работа - системообразующий фактор и приоритетное направление психолого-педагогического сопровождения. Развивающая работа - это совместная деятельность ребенка, группы детей и педагога, в процессе которой выстраивается мостик между «сегодня» и «завтра» ребенка. Это увлекательное, ценностно окрашенное для всех

участников взаимодействие, в рамках которого принимается и приветствуется то, что есть сегодня, и ставятся новые «маячки» на следующий час, год, жизнь.

Общение ребенка со взрослыми и сверстниками является условием становления его личности. Для того чтобы ребенок формировался как личность не достаточно лишь одних знаний и представлений. Психолого-педагогическое сопровождение содействует развитию у детей умения договариваться, быть позитивными, понимающими, уметь вступать в партнерские отношения со сверстниками.

Взаимодействие участников воспитательно-образовательного процесса

На практике психолого-педагогическое сопровождение связано с расширением представлений о целях воспитания и обучения, в число которых включены цели развития, воспитания, обеспечения физического, психического, психологического, нравственного и социального здоровья детей. При таком подходе психолого-педагогическое сопровождение выступает как неотъемлемый элемент системы образования в решении задач воспитания и обучения, развития нового поколения.

Наша дошкольная организация, как воспитательно-образовательное учреждение, обеспечивает гармонически развитую личность дошкольника путем психолого-педагогического сопровождения. Это место, где ребенок получает опыт широкого практического взаимодействия со взрослыми и сверстниками в наиболее значимых для его развития сферах жизни.

Литература:

1. Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2020-2025 годы. Источник: <https://primeminister.kz/ru/gosprogrammy/gosudarstvennaya-programma-razvitiya-obrazovaniya-i-nauki-respubliki-kazahstan-na-2020-2025-gody-9114129>
2. Е.Ф. Зеер Психология профессионального образования. Москва Юрайт 2019 г.
3. Л.М. Фридман Психология детей и подростков: справочник для учителей и воспитателей./ Л.М.Фридман-М.: Изд-во Института Психотерапии,2003
4. Е.И. Рогов Настольная книга практического психолога. Учебное пособие: в 2 кн.-3-е изд-М: Гуманит. изд.центр ВЛАДОС,2003

Инкарбекова М.О.

Шет ауданы, «Балбөбек» бөбекжайы» КМҚК

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ БАЛАЛАРДЫ ТОЛЫҚ ҚАНДЫ ТӘРБИЕЛЕУ МЕН БІЛІМ БЕРУ ҮШІН БАЛАБАҚША МЕН ОТБАСЫНЫҢ БАЙЛАНЫСЫ

Инклюзивті білім беру-бұл уақыт талабы, әлеуметтік принциптерге сүйене отырып, білім беру саясаты мен әлеуметтік құндылықтарға негізделген білім беру жүйесінің құрылуы. Әлемдік тенденцияларға сүйене отырып Қазақстан Республикасының білім беру жүйесін сәйкестендіру идеясы туындауда. Инклюзивті білім беру мектепке дейінгі ұйымдар мен мектептерде баланы жеке тұлға ретінде қарап, саналы тәрбие, сапалы білім

беру өмір талабы болып табылады. Осы ретте мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында әрбір мүмкіндігі шектеулі баланың даму деңгейі мен жас ерекшелігі ескеріліп білім берілуде. Бүгінде еліміздің барлық аймағында білім беруді қолдау негізінде мектепке дейінгі ұйымдарда түзете-дамыта оқыту топтары біртіндеп ашылып жатыр. Мектепке дейінгі ұйым - бұл даму мүмкіндігі шектеулі тәрбиеленушілерді қалыпты балалармен бірге білім берудің ұйымдасқан формасы.

Мектепке дейінгі оқыту мен тәрбиелеудің мақсаты инклюзивті білім беру жағдайында білім беру мен әлеуметтік интеграция негізінде мүмкіншілігі шектеулі тәрбиеленушілерді даму деңгейі қалыпты балалармен теңестіре отырып тәрбие-білім беруді жүзеге асыру.

Инклюзивті білім беру мынаған бағытталады:

- тәрбие мен білім беруде бала мен ата-аналарды жан-жақты қолдау;
- оқыту мен тәрбиелеу үрдісінде мүмкіншілігі шектеулі балаларды толық қамту;
- мүмкіншілігі шектеулі тәрбиеленушілерді толық қанды тәрбиелеу мен білім беру үшін мектепке дейінгі ұйымы мен отбасының байланысын қамтамасыз ету.

Инклюзивті білім беруде баланың психофизикалық және әлеуметтік дамуы ескеріле отырып педагогтардың құзыреттілігі кеңейеді. Атақты неміс педагог-дефектологы П.Шуман, мүмкіншілігі шектеулі тәрбиеленушілермен жұмыс жасау барысында педагогтың әлеуметтік дайындығының қажеттілігін айта келе, былай деген: «Неғұрлым баланың даму деңгейі төмен болған сайын, соғұрлым педагог білімінің жоғары болуы тиіс» деген. Осыған орай педагогтарды арнайы дайындау проблемасы туындай бастады. Педагогтардың білімдерін жетілдіру мен қайта даярлау курстарында мүмкіншілігі шектеулі тәрбиеленушілермен жұмыс жасауға арналған арнайы тақырыптардағы курстар жүргізіле бастады.

Балабақша ерекше білім беру қажеттілігі бар тәрбиеленушілермен жұмыс жүргізуде оқу процесінің ереже, талаптар жүйесі жасалған:

- күн тәртібі мен күн мезетін катал сақтау;

-балаларға оқу қызметін түсіндіру. Тез түсінулері үшін көрнекіліктер қолдану: белгілер, суреттер т.б.

-күні бойы істелетін іс-әрекеттердің жүйелілігі мен кезектілігін бақылау:оқу қызметінің, серуен, тамақтану т.б.

- оқу қызметінің мазмұнына кем дегенде 2 рет сергіту сәттерін енгізу;

- кез келген іс-әрекет барысында бала шаршап қалмайтындай жағдай жасау: тұру, жүру, көзін жұму, басын түсіру, үстел үстіне басын қойып жата тұру, демалыс бұрышына барып тыныға тұру т.б.

- балалардың өздік жұмыстарын жасау барысының уақытын көбейту, қажет болған жағдайда көмек көрсету.

Оқу процесін ұйымдастыру барысында тәрбиеленушілерді ынталандырып, белсенділіктерін арттыру үшін «символикалық бағалар» жұлдызшалар, смайликтер қолдану тиімді болады. Сонымен қатар ата-аналармен мақсатты түрдегі жұмыста жоспарлану тиіс, инклюзивті білім беру идеологиясын түсіндіру, балалардың басқа адамдармен қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыруға арналған кеңестер жүргізіледі. Балаларға үйретіп, оқыту емес, оларға үлгі боларлықтай іс жасау, сол себепті ата-ана мен педагогтар үлгі бола білулері қажет. Қоршаған ортадағы адамдардың діні, нәсілі, ұлтына, психофизикалық ерекшелігіне қарамай оларды сыйлау, құрметтеу үлгісі ата-аналар мен педагогтар арқылы бала бойына сіңірілуі тиіс.

Инклюзивті білім беру - балаларды жалпы білім процесіне толық енгізу және әлеуметтік бейімдеуге, шығу тегіне, дініне, басқа да жағдайларға қарамай тәрбиеленушілерді кедергілерді жоюға, ата-аналарын белсенділікке шақыруға, баланың түзеу-педагогикалық және әлеуметтік қажеттіліктерді қолдау, қоршаған ортаның балаларды жас ерекшеліктеріне және білімдік қажеттіліктеріне бейімделулеріне жағдай қалыптастыру, яғни жалпы білім беру сапасы сақталған тиімді оқытуға бағытталған мемлекеттік саясат.

Мектепке дейінгі ұйымның оқыту – тәрбие жұмысына ата – аналарға ерекше мән беріледі. Сол себепті мен ата – аналармен жұмысқа үлкен көңіл бөлудегі мақсат-балабақшамен отбасындағы ынтымақтастықты біріктіре отырып оқыту және тәрбиелеу

жүйесін ұйымдастырып, әр баланың жеке тұлға ретінде рухани жан дүниесін байытып, бойындағы құндылықтарды дамытып, балабақша мен ата – аналар арасындағы ынтымақтастықты құру.

Біздің бөбекжай «Инклюзивті балабақша - инклюзивті мектеп-инклюзивті колледж» республикалық пилоттық жобаны жүзеге асыруда, ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды тәрбиелеу мен дамытуда, балалар мен ата-аналарға психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету мақсатында «Бала тілін дамыту жолдары» тақырыбы жалпы ата-аналар жиналысында да талқыланды.

Жиналыста баланың сөйлеудің бұзылуы және оны арнаулы оқыту мен тәрбиелеу нәтижесінде анықтау, түзету және алдын алу әдістері туралы айтылды. Жиналыс соңында кері байланыста ата- аналар жақсы пікірлер айтылды. Бөбекжайда өткізілген іс-шараларға ата – аналар мен балалардың бірлесе жасаған қолөнер бұйымдарынан көрме байқауларын ұйымдастыруға, оларды мерекелерге, театрландырылған спектакльдерге қатысуға, костюмдер мен театр қуыршақтарын дайындауға қатыстырып отырамыз. Ата– аналардың психология – педагогикалық мәдениетін көтеру, ата – аналар жиналысы және кеңестер, семинар – тәжірибелер арқылы іске асырылады. Ата-аналарға мектепке дейінгі ұйымдардың ұйымдастыру тіршіліктеріне қатыстыру, олардың шығармашылықпен өзін-өзі жүзеге асыруларына жағдай жасалды. Ата-аналардың бөбекжаймен ынтымақтастығы кейінгі жылдары арта түсуде. Инклюзивті білім беру идеясын көпшілікке тарату және қолдау барысында ата-аналар мен педагогтардың бірлесіп жасаған «Ерекше балаға – ерекше сый» атты тақырыбында дайындаған көрме ұйымдастырылды.

Мектепке дейінгі ұйымдардың білім беру ортасы баланың білім беру үрдісіне қосылуын және әр тәрбиеленушінің мүмкіндігіне қарай пайдалы таңдауына мүмкіндік жасайды. Өмірдегі түрлі жағдайларға даму мүмкіндіктері шектеулі балалардың физикалық және әлеуметтік бейімделуіне, өмірге деген құштарлығы және дертпен күресуі - қоршаған ортаға меншікті қажеттілік түйсігімен байланысты. Балаларды сапалы біліммен қамтамасыз ету- әлеммен байланыстағы бөгеттердің жойылуына және қоғамда шоғырлануына себепкер болады

Ата-аналар және басқа да заңды өкілдері:

- баланың ерекшелігін және жеке қабілетін ескере білім беру мекемелерін таңдауға;
- психологиялық-дәрігерлік-педагогикалық кеңесте өз балаларын тәрбиелеу және оқыту мәселесі бойынша кеңестік көмек алуға құқылы.

Инклюзивті білім берудің принциптері:

- инклюзивті білім беру-білім беру ұйымдарда мүмкіндігі шектеулі балаларды дені сау балалармен бірге оқыту;

- барлық адамдарға тең қарым-қатынас;
- балалар арасында дискриминацияны болдырмау;
- арнайы білім беруді қажет ететін балаларға арнайы жағдай жасау.

Біз, балалар үшін, бала өз әрекетінің қатысы мен еректігін сезінетіндей, жағдай жасауымыз керек. Мектепке дейінгі ұйымның педагогтары мен ата-аналары үнемі ынтымақтаса отырып, әр кезеңде атқаратын міндеттерінің бірі– ата-ананың педагогикалық белсенділігін қалыптастыру болып табылады. Сонымен бірге бірлескен әрекет ортаның тәрбиелік жұмысы едәуір артып, өзара әрекет мақсаты осындай формада жүргізілетін болса тұлғаны қалыптастырудың әлеуметтік қуат – күші ашылып, педагог пен ата-ана қызметінің мазмұны ашылып, нәтижелі болады.

Бүгінгі таңда инклюзивті білім беру арнайы білім берудің ең соңғы стратегияларының бірі болып табылады.

Әдебиет:

1. ҚР 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Білім туралы Заңы (03.12.2015 жылғы енгізілген өзгерістер мен толықтырулармен).
2. Н. Қ. Еспанова «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік ортаға бейімдеу» әдістемелік көмекші құрал, Қызылорда, 2011. 7-8 беттер.
3. А.Т.Искакова, З.А.Мовкебаева, Г.Закаева., А.Б.Айтбаева., А.А.Байтурсынова. Основы инклюзивного образования. – Алматы. 2013жыл.

БАЛАБАҚШАДАҒЫ ОТАНСҮЙГІШТІК ТӘРБИЕ, ПАТРИОТТЫҚ РУХ

Бала – жан-жүрегіміздің айнасы, көзіміздің нұры, көңіліміздің шуағы.

Бүгінгі таңда қоғам алдында балаларға патриоттық тәрбие беру. Білім беру жүйесінің алғашқы табалдырығы мектепке дейінгі ұйымнан отансүйгіштікке тәрбиелеу жалаң тұрғыда емес, жаңа бағытта ұйымдастыру негізгі мәселе екені анық. Патриоттық тәрбиенің басты мақсаты еліміздің тәуелсіздігі мен егемендігін, тыныштық пен бейбітшілігін сақтайтын, ұлтаралық мәдениетті дамытатын, еліміздің рәміздеріне құрметпен қарайтын, өркениеттілікке өз үлесін қосатын адамгершілік мұраты биік, намысы қаһарман, қайсар, жігерлі жас ұрпақты тәрбиелеу.

Тәрбиенің қайнар көзі, алғашқы бастамасын бала отбасы ошақ қасынан алады. Отбасы аясында түлеп өсіп, оңы мен солын таниды. Ол алғашқы адамгершілік әліппесі қалыптасатын аяулы кезең. Өмірдің базарын бала деп білген халқымыз «Жаста берген тәрбие - жас қайыңды игендей» деп аталы сөзді еске салады. Еліміздің болашағы жас бүлдіршіндерімізді тәрбиелеуде бірінші бесік отбасы, екінші бесік балабақша екендігі айқын. Балабақшада балалардың ойы мен санасының қалыптасуына, отансүйгіш ұлтжанды болып өсуіне жағдай жасау. Балабақшадағы патриоттық тәрбие беруде заман талабына лайық, тәрбие жұмыстарын ұйымдастыру жаңа технологиялары арқылы, инновациялық жаңашылдықты талап ететін кешенді іс шаралар өткізу. Сондықтан жас ұрпаққа ұлттық патриоттық рухты сезіндіру басты міндет деп білемін. Бала бойындағы жақсы қасиеттер мен мүмкіндіктерді ашып, олардың өнегелі, тәрбиелі болып өсуіне балабақшаның тигізер пайдасы орасан зор. Осыған орай тобымызда патриоттық тәрбиені қалыптастыруда көптеген жұмыстар атқарылып келеді. Солардың бірі, ата-аналармен жүргізілген жұмыс барысында ата-аналардан «Менің Отбасым», «Менің-қалам» атты фотосуреттер жинақтап, альбомдар жасады. Альбомдарда отбасы мүшелерімен, қаланы көрікті жердері бейнеленген. Балаларға фотоальбомдарды көру арқылы өзінің туған жеріне, Отанына, отбасына деген сүйіспеншіліктері арта түсті.

Балалармен «Қазақстан менің туған Отаным» атты ұйымдастырылған оқу қызметін жүргіздім. Сабақ барысында тәрбиеленушілерді Отанын сүюге, Мемлекеттік рәмізді қастерлеуге, туған еліне, жеріне құрметтеуге, Әнұранның сөздері мен авторларын жаттатып, мақтанышқа толы басты ұранымыз шырқалғанда жүрек тұсына қолды қойып жігермен айту керектігін, әр елдің өз әнұраны, елтаңбасы, туы болатынын туралы айтылып, рәміздер туралы түсініктер бердім. Балаларға Отан туралы мақал-мәтелдер, тақпақтар айтып және оларды мәнерлеп айтуға үйреттім.

Бүлдіршіндермен бірге қалалық мұражайға саяхат жасалды. Мұражайда балалар ұлттық аспаптарымен, қазақтың көне тарихымен танысып, әңгімелер жүргізіліп, ойындар ойнады. «Аспаптарды құрастыр», «Қазақтың ұлттық киімдері» атты дидактикалық ойындар ойнатылды. Дидактикалық ойындар ұлттық салт-дәстүрімізді насихаттау, ұлтжандылыққа бағыт беру мақсатында жүргізілді.

Сонымен қатар балалар қаламыздың кітапханасына барып, қызықты тарихи кітаптармен танысу арқылы туған қаланың өлкесі туралы ауқымды мәліметтер алып, балалар сұрақтарға жауап беріп, белсенділік танытты. Келешектің кемшін болмауын ойлаған халқымыздың ел бүлдіршінін бесіктен тәрбиелеген салт-дәстүр, ғасырлар сынынан өткен салт-санасын ұрпақтарының бойына сіңіру мақсатында «Қазақ халқының салт-дәстүрі» атты іс-шара өткіздім. Іс-шарада «Бесікке салу», «Тұсау кесу», «Қырқынан шығару» атты қызықты көріністер көрсету арқылы, балалардың патриоттық сезімдерін оятып, ой-санасын қалыптастырады.

Сондай-ақ балалармен бос уақытта және ұйымдастырылған оқу қызметінде ұлттық ойындар ойнатып отырамын, соның бірі: «Асық ату», «Орамал тастамақ», «Арқан тартыс», «Бес тас» ойындарын ойналады. Ойында барсында қазақтың ұлттық ойындары арқылы ата-бабадан қалған өнеге мен өнер үлгілерін баланың сана сезіміне құйып, көрсете отырып, бала бойына сіңіру, оларды мейірімділікке, үлкенге құрмет көрсетуге, кішіге қамқорлыққа қарауға, патриотқа тәрбиелеймін.

Тәуелсіздігіміздің 30 жылдығы аясында «Тәуелсіздік тұтастығым, елдігім» атты көрме ұйымдастырып, іс-шара жүргіздім. Осы көрмеге балалар ата-аналармен бірлесе отырып, Қазақстанымыздың әсем де сұлу табиғаты мен көрікті қалаларының суреттерін салып, сонымен қатар ұлттық нақышта қол өнер бұйымдарын жасап, белсенділік танытты. «Егеменді Қазақстан» тақырыбында балаларға презентациялар мен бейнекөріністер көрсеттім. Тәрбиеленушілеріміздің өз Отанын құрметтеуге деген, елін мен жерін қастерлеуге, ұлтжандыққа қызығушылықтарын арттырдым.

Қорытындылай келе, бала болашағы бір ғана отбасының емес, тұтас ұлттың, қоғамның бүгіні мен ертеңін жалғастыратын көпірі мен асыл мұраты.

Келешекте ұрпақтың рухы биік жеке тұлға тәрбиелеу біздің басты міндетіміз. Сондықтан сабақ барысында, сабақтан тыс уақытта әр тәрбиеленушіге жеке жұмыс жүргізіп, патриоттық сезімдерін дамыту әдістерін қолданамын.

Әдебиет:

1. Бала тәрбиесі. Республикалық журнал №6-7, 2019 ж
2. Бала мен балабақша. №9 2016, Алматы.
3. Өзін-өз тану №2 2019. Бөбек ҰҒПББСО

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ОЙЫНДАР АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ ОРЫС ТІЛІН ҮЙРЕНУГЕ ДЕГЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ

Тіл адамдардың қарым - қатынас құралы болғандықтан, ол сөйлеу әрекетінің арқауы болып табылады. Тіл ұлт пен ұлтты жақындастыратын өзгеше қатынас. Адам тіл арқылы бір - бірімен толық түсінісіп, ұғынысады.

Орыс тілі – әлемдегі көп тілдің бірі. Пушкин мен Толстойды әлемге танытқан тіл, ұлы Абай ақынның «дүниенің кілті» ретінде бағалаған тілі. «Әрбіреудің тілін, өнерін білген кісі онымен бірдейлік пікірлесе алады, аса арсыздана жалынбайды» деген, тіл мен өнерді жоғары бағалаған хәкім Абайдың ұрпағымыз. Ендеше, тіл білудің еш зияны мен қаупі жоқ, керісінше, өзіңнің тұлғалық қасиетіңді дамытудың төте жолы.

Мектепке дейінгі мекемеде орыс тілін үйренудің мақсаты-балалардың сөйлеу белсенділігін ояту, орыс тілінде ауызекі сөйлеуді үйрету.

Орыс тілін үйренудің негізгі міндеттері – ойын арқылы сөйлеуді түсінуге, қарапайым сөйлеу құралдарын қолдана отырып, басқалармен байланыс орнату; өз ойлары мен әсерлерін білдіру; сөздікті белсендіру; орыс тілі дыбыстарының айтылуын қалыптастыру.

Ойын бала үшін – нағыз өмір. Егер педагог ойынды ақылмен ұйымдастырса, ол балаларға ықпал жасауға мүмкіндік береді. «Ойын дегеніміз – бұл ынталық пен құмарлықтың отын жағатын ұшқын».

Ақыл - ой әрекетінің негізін құрайтын ойындар баланың тіл үйренуге деген қызығушылығын арттырады.

Ойын келесі функцияларды орындайды:

- Оқыту (есте сақтау, зейін, білік және дағдыларды дамыту, ақпаратты қабылдау).
- Қызықтыру (негізгі функция-көңіл көтеру, шабыттандыру, қызығушылықты ояту).
- Коммуникативті (балаларды біріктіру, олардың арасында эмоционалды байланыс орнату).

Мектеп жасына дейінгі балаларға орыс тілін үйретуде дидактикалық ойынның рөлі зор. Шын мәнінде, ойындар арқылы ойнау және айналаңыздағы әлемді білу - бұл жастағы бала үшін табиғи жағдай. Бұл жаста балаларда қиялды - бейнелі ойлауы басым болады. Сондықтан, үйрету ғана емес, көрсету де өте маңызды. Ол үшін әртүрлі көрнекі материалдар қажет (суреттер, ойыншықтар, текшелер, слайд - презентациялар).

Алғашқы оқу қызметінде балалар орыс тілінде заттың атауын атауға үйренеді. Бұл кезеңде келесі ойын түрлері тиімді: "Дұрыс ата", "Көрсет және ата", «Бұл кім? Бұл не?» және басқалары. Келесі кезеңде балалар затты сипаттайды, түсін атайды, санайды. Сондай - ақ, орыс тілінің ұйымдастырылған оқу қызметінде, балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, мына ойын түрлері қолданылды:

- заттардың негізгі сипатты белгілерін анықтап, салыстыра білуді үйрететін ойындар мен жаттығулар ("Ұста, түсті ата", " Ойлан және жауап бер»);
- баланың сөйлеу белсенділігін арттыратын саусақ ойындары ("Жеміс алақаны", " Көңілді санамақ» т.б);
- белгілі бір белгілер бойынша заттарды жалпылауға арналған ойындар тобы ("Жалпылама сөз", "Белгілерін сипатта", " Неден жасалған?»);
- сөзге тез жауап беруге, фонемалық естуге, тапқырлыққа және т. б. тәрбиелейтін ойындар тобы ("Санамақты есте сақта", "Дұрыс сөздерді қайтала", "Сөзді аяқта», т.б.б

Мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамытуға арналған ойын түрінің бірі - шығармашылық ойындар. Сюжетті - рөлдік ойын - шығармашылық ойындардың бірі. Рөлдік ойынның негізгі компоненті - баланың белгілі бір әрекеттерді, қарым - қатынасты бейнелейтін сюжет.

Режиссерлік ойын - бұл шығармашылық ойындардың бір түрі. Ол сюжеттік-рөлдік ойынға жақын, бірақ одан ерекшеленеді, өйткені ондағы кейіпкерлерді бейнелейтін ойыншықтар. Баланың өзі ойыншықтарға рөл береді, өзі әр түрлі дауыспен сөйлеп, әрекет етеді. Қуыршақтар, ойыншық жануарлар бала ойынының кейіпкеріне айналып, бала режиссер ретінде әрекет етеді, сондықтан мұндай ойын «режиссерлік ойын» деп аталады.

Драмалық ойындарда актерлер - әдеби немесе ертегі кейіпкерінің рөлін алатын балалардың өздері. Мұндай ойындардың сюжетін балалардың өздері құрады, немесе ертегі, әңгімелерден алады. Мұндай ойынның міндеті - сомдаған кейіпкердің рөлін мүмкіндігінше дәл ойнау. Сонымен қатар, драмалық ойындар балалардың көпшілік алдында шығуына, түрлі тақырыптар бойынша ойын-сауыққа қатысуына мүмкіндік береді. Балалар ертегіні сомдаумен қатар, берілген сурет, мультфильм бойынша кейіпкердің дауысын дыбыстап келтіреді. Облыстық оқу - әдістемелік орталығы ұйымдастырған «Қазақ тілі апталығында» орыс тобының балалары «Мақта қыз бен мысық» ертегісін мультфильмді дыбыстау арқылы қазақ тілінде көрсетсе, қазақ тобының тәрбиеленушілерімен осы ертегінің қойылымын орыс тілінде көрсеттік. Сахналау барысында балалардың ауызекі сөйлеу белсенділігі біршама артып, олардың арасында эмоционалды байланыс орнады. Балалармен жұмыс кезінде қазақ тіліндегі шығармаларға, қазақстандық авторлардың өлеңдеріне, ертегілерге ерекше назар аудару қажет.

Қарағанды облысының оқу - әдістемелік орталығы ұйымдастырған «Оқу сауаттылығын дамыту» апталығы және «Әжемнің ертегісі» жобасы аясында жүргізілген жұмыстарға ата-аналар тарапынан қызығушылық артып, балаларға тақпақтар, ертегі кейіпкерлерінің сөздерін бірге жаттадық. Тілді үйренудің сәттілігі көбінесе ата - аналармен өзара тығыз байланыста болумен ұштасады. Ата - анамен жұмысты жүргізуде, орыс тілін үйренуге арналған ақпараттар ата - аналар бұрышында, балабақша сайтында орналастырылып, ақпарат үнемі жаңартылып отырады. Жеке жұмыс тапсырмаларын ватсаптағы ата - аналар чатына жіберіледі. Қорытынды жұмыстар балабақшамыздың ютуб каналы және инстаграм, фейсбук парақшаларына жүктеледі.

Осылайша, ойын - бұл өзін - өзі көрсету, өзін - өзі тексеру, өзін - өзі анықтау мүмкіндігі. Ойын сөйлеу қабілеттерін дамытатын білімді нығайтуға және байытуға көмектеседі. Педагог әрдайым балаларды қызықтыра отырып, оларға ақпаратты жасына және жеке қабілеттерін ескере отырып, қабылдай алатын түрде жеткізуге тырысуы керек. Сондықтан, орыс тілін оқыту үрдісінде ойын түрлерін қолдану мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасаудың, балалардың орыс тіліне деген қызығушылығын сақтаудың негізгі талаптарының бірі болып табылады.

Әрбір ойынның өзіндік ережесімен ойнау тәртібін біліп, рөлдік сипатын сақтап, дұрыс ұйымдастыра білу керек. Ол балалардың білімге деген ынтасын оятып, танымдық қабілетін арттырады.

Осыдан келіп, ойын туралы мынадай тұжырым туындайды: Ойын - тәрбие құралы, тілді ұстартады, сөздік қорды байытады, өмірді танытып, тәрбиелейді.

Әдебиет:

1. Бала тәрбиесі № 2 2016 ж, № 4 2017 ж.
2. А. Күзембаева. Дидактикалық ойындар - 2014ж.
3. Қаженбаева А. Е. Бала танымын ойынмен дамыту // Отбасы және балабақша. - 2019. - №1. - 9 - 10 б.
4. Қоянбекова С. Ойын мақсатын талдау және оның мәні //Қазақстан мектебі. - 2012. - №1 - 2. - 45 - 49 б.

Искендирова Н.О
Теміртау қаласы, «Гүлдер» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІ – КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ

Қазіргі заманауи заманда ойландыратын ең өзекті мәселелердің ең негізгісі – Қазақстан Республикасының болашағы. Мемлекетіміз басты мәселесі жас ұрпақтарының білімді де тәрбиелі болып өсуі.

Бөбекжай– болашақ ел басқарар, жер – суына иелік етер, ел – халқын гүлдентер, мерейін өсіріп, мәртебесін биіктетер жасампаз жандарды шыңдап өмірдің ең басты сатысын қалайтын киелі ұя. «Ауылына қарап, азаматын таны» дейді халық даналығы. Болашағымыздың ұрпақтары білімді иманды азамат пен азаматша болып өсуі, біріншіден, әке-шешесі, екіншісі бөбекжайы яғни тәрбие алатын ұясы және де, жүрген ортасына байланысты. Бөбекжай–тәрбиеленушінің қарқынды дамитын қазыналы кезеңі. Сол үшін, бөбекжай тәрбиеленушінің жеке тұлға етіп қалыптастырудың алғашқы қадамы.

Елбасымыздың жолдауында: «Ұлттық бәсекеге қабілеттілігі бірінші кезекте білім деңгейімен айқындалады» - деген жеке тұлғаның құндылығын арттыру, оны қадағалайтын, көмектесесін педагогтың жауапкершілігінің өсуі мен қатар еңбектің арқасында сапалы білім беру мен тәрбиелеу.

Қазақ елінің тірегі бұл білімді және өнегелі ұрпақ. Бөбекжайымызда Типтік бағдарламамен білім берудің оқыту мен тәрбиелеудің әртүрлі әдіс-тәсілдерімен, жаңа заманауи инновациялық педагогикалық технологияны игертіп, психологиялық-педагогикалық диагностиканы орындай аламын. Мемлекетіміздің «Білім туралы» заңында оқыту мен тәрбиелеу түрін яғни формасын, әдістерімен, технологияны таңдағанда көптеген ережесі бекітілген, бөбекжайымда өзіне оңтайлы және тиімділігіне қарай әдіс-тәсілдерді пайдаланамын. Менің кәсіби дамып өсуім жаңа заманауи технологияларды меңгеріп қана қоймай, рухани-жаңғыру, өзімді оқу білім үдерісінде барлық жағынан дамытып оқу мен тәрбие үрдісін тиімді пайдалану менің мақсатым болып табылады.

Қазаргі заманның заманауи талаптары тәрбие алушының саналы, білімді етіп тәрбиелеу. Сол үшін бөбекжайымызда оқытып және тәрбиелеп білім беруге арналған инновациялық және көптеген әдіс-тәсілдерді мен қолданамын. Инновация сөздің ұғымы «жаңару, өзгеру» деген ұғымды білдіреді. Бөбекжайымыздағы қазақ тілі сабағындағы үдерісте инновациялық, яғни жаңартылған оқыту мен тәрбиенің көптеген тәсілдерін қолданамын.

Қазақ тілі сабағында инновациялық әдіс-тәсілдерді қолдана отырып, тәрбиеленушілермен жеке жұмыстар өткізуде инновациялық технологияларды, әдіс-тәсілдерді, тәрбиеленушілердің психологиясын тереңінен білуім қажет. Себебі қойылған мақсатыма және міндеттеріме жете алуыма үлкен зор үлесін қосады, сонымен қатар тәрбие алушылардың қазақ тілін үйренуге үлкен қызығушылығын оятып, еліне деген патриотизм сезімін оятады деген сенімдемін. Қазақ тілі мұғалімінің тағы да бір міндеті тәрбие алушыларға бағыт пен бағдар беріп отырып, ҰОҚ үдерісінде жаңартылған біліммен жан-жақты ізденіспен қатар, бөбекжайымыздағы өтетін мерекелік іс-шаралардың қазақ тіліне тән әріптердің дұрыс айтылуына үлкен мән беріп қана қоймай және қадағалау. Заманауи технологиялық процестің талабы-тәрбиеленушіге білім мен тәрбие беруде қойылған мақсат пен міндетке жету деп ойлаймын. Бөбекжайымыздың мақсаты- тәрбиеленушіге білім және тәрбие арқылы, денсаулығын және физиологиялық тұрғыдағы дамуын нығайту мен қатар

қорғауымыз тиіс «Бөбекжай - үйіміз, қазақ тілді сүйеміз» - ұраныменен тәрбие алушыларды қоршаған ортамен таныстырып, қазақ тілге сүйіспеншілікпен құрмет етуге тәрбиелеу.

Мектепке дейінгі білім мен тәрбие берудегі қазақ тілінің мақсаты:

1. жаңа сөздер үйрету; байланыстыра сөйлеуге жаттықтыру;
2. қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру;
3. сөздік қорын молайту, есте сақтау қабілетін дамыту.

Қазіргі заманымыз жаңа технология мен компьютер заманы болып есептеледі. 2019 жылдан бастап, біздің өмірімізге түбегейлі өзгерістер енгізді. Сонымен қатар педагогтың де ролі едеуір өзгерді. Жаңа технологияның дамуының арқасында тәрбиеленушінің дамуына да үлкен орасан зор үлес қосты десем де болады.

Мемлекеттік білім беру стандарты деңгейіне оқыту процесін ұйымдастыру жаңа педагогикалық технологияны оқыту мен тәрбие үрдісіне жаңа инновациялық әдіс-тәсілдерді енгізуді өз міндетім деп білемін.

Тәрбиеленушілердің қазақ тіліне білімге деген қызығушылығын, талпыныстарын арттырып, шығармашылық еңбек етуге жол салу да жас ұрпақтың білікті де білімді болып өсуі алдыма қойған мақсаттарымның бірі.

Заман талабына сай технологияларды қолдану ауқымы да, түрлері де заман талабына сай өзгеріп отырады. Ең басты технологияларды тиімді, жүйелі қолдану керек екенін педагог ешқашан ұмытпауы керек. Инновациялардың түрлерін енгізу нақты мақсаты мен міндеттерді орындау кезінде Мемлекеттік білім беру стандартының критерийлеріне және баланың құқығын қорғау конвенциясы негізінде жүзеге асырылады.

Қарағанды обылысы Теміртау қаласы «Гүлдер» бөбекжайының тәрбиеленушілерінің өз қажеттіліктері, қабілеттері және мүмкіндіктеріне сәйкес жеке дамуына, бөбекжай педагогтері өз кәсіби және жеке тұлғалық қасиеттерін дамытуға мүмкіндіктері бар. «Гүлдер» бөбекжайының басшысы тәрбиеленушілер мен педагогтердің іс-әрекеттерінің ең бастысы жемісті болуын қамтамасыз етіп, шығармашылық ұжым, ізденіс тәртібінде жұмыс жасап болашақ ұрпақты заман талабына сай тәрбиелеп білім беру мен тәрбиелеуге, ал ең бастысы бөбекжай тәрбиеленушілерін дені сау, рухани азамат пен азаматша етіп білім беріп және тәрбиелеп өсіру.

Әдебиет:

1. Балабақша және отбасы журналы 2005 жыл №9
2. Бала балабақшада журналы 1999 жыл № 5
3. Электрондық ресурстар <https://yadi.sk/i/gwQBUSFxG-YC0w>
4. Воспитание навыков и привычек у дошкольников 1989 жыл.
5. Инновациялық білім беру үрдістерінің мәні, түрлері және құрылымы //Ізденіс. –Алматы, 2005. №3 (2).

Ихсанова В.Р.

КГКП ясли-сад «Березка», город Шахтинск

ПЕДАГОГ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ - ПОЧЕТНАЯ РОЛЬ МАТЕРИ

«Роль матери часто недооценивают и даже преуменьшают. Несколько десятилетий назад некоторые стали принижать роль женщин, занимающихся воспитанием детей. Это занятие считалось менее важным, чем карьера, и даже рассматривалось как рабская кабала. Хотя большинство не разделяет такого мнения и считает его перегибом, женщины из-за подобных взглядов все же чувствуют себя не у дел, если постоянно занимаются только домом и воспитанием детей. Некоторые даже полагают, что для самореализации женщине обязательно нужно работать» - так говорится в одном модном журнале для женщин COMODE о роли матери.

Безусловно, одна из обязанностей матери— это воспитание детей. Именно у нее ребенок обычно перенимает первые слова и манеру говорить. Мать, как правило, проводит с детьми больше времени, поэтому она становится их главным учителем и воспитателем. Недаром существует выражение «всосать убеждения с молоком матери». Но в современном

быстроменяющемся социуме многие женщины вынуждены работать, чтобы вносить вклад в бюджет семьи, и это препятствует им заниматься обучением детей именно в те годы, когда формируется личность малышей. Все больше обязанностей возлагается на «заменителей мам» - нянь, воспитателей, учителей. Задается вопрос – какими основными качествами должен обладать воспитатель? Такими чтобы отвечать всем требованиям современности, но в тоже время оставаться нежным и добрым, как мама.

Одним из первых критериев современного воспитателя, профессионализм в своем деле, умело применяющий теоретические знания педагогики и психологии детей с учетом возраста. Умение импровизировать, подстраиваться под ситуацию и настрой детского коллектива, владеть актерским мастерством, творчески мыслить, увлечь своим замыслом. Он должен наполнять детский ум смыслом, способствовать формированию у детей мировоззрения, нравственных идеалов, вовремя заметить заложенный природой потенциал каждого ребенка и помочь раскрыть его. Как отмечал в свое время В.М. Бехтерев: «Целью всякого воспитания должно быть создание деятельной личности в лучших идеалах общественной жизни, в идеалах истины, добра и красоты» [1].

Так же важно мастерство воспитателя в подборе своего подхода к каждому ребенку, как к личности, как к хрупкому созданию и в тоже время сильному и независимому. Касым-Жомарт Токаев в обращении к народу Казахстана подчеркнул: «Мы должны обеспечить счастливую жизнь всем детям в Казахстане. Мы обязаны прислушаться к голосу каждого ребенка!»[2]. Если воспитатель будет ориентироваться на ребенка и сначала создаст для него комфортные условия для взаимодействия и обучения, то обратной связью от детей будут искрящиеся глаза и распахнутые объятия. Создание психологического комфорта для детей доставит ребенку нескрываемое удовольствие и желание идти в детский сад с большим нетерпением, чтобы каждое пребывание в детском саду было желанным. Для успешной работы с детьми необходимо завоевать у них доверие и авторитет. Отсутствие доверительных отношений и уважения влечет за собой отсутствие дисциплины, которая является главным залогом успешной и продуктивной работы с детьми. Воспитатель, общаясь с малышом, выбирает позицию «не над, а рядом», создает ситуацию успеха и эмоциональной вовлеченности ребенка в ту или иную детскую деятельность будет поддерживать атмосферу доброжелательности, взаимопомощи и партнерства, тем самым уберечь ребенка от страхов и беспокойств.

Необходимые качества современного воспитателя – ответственность, терпеливость, эрудированность, развитое чувство эмпатии, доброжелательность, толерантность к иному мнению, ведь воспитателю приходится работать не только с детьми, но и с родителями. Необходимо научиться уважать родителей, считаться с их мнением, даже если оно расходится с представлениями воспитателя о педагогике. Как отмечает А.С. Макаренко: Не может быть хорошим воспитатель, который не владеет мимикой, который не может придать своему лицу необходимого выражения или сдержать свое настроение. Воспитатель должен уметь организовывать, ходить, шутить, быть веселым, сердитым. Воспитатель должен себя так вести, чтобы каждое движение его воспитывало, и всегда должен знать, чего он хочет в данный момент и чего он не хочет. Если воспитатель не знает этого, кого он может воспитывать? Только живой пример воспитывает ребенка, а не слова, пусть самые хорошие, но не подкрепленные делом пленные делом. [3].

Чтобы быть авторитетом и завоевать уважение детей воспитатель должен идти в ногу со временем, быть в курсе «детских» событий, разговаривать с ним на его «языке», активно осваивать инновационные технологии, нетрадиционные методики, искать новые знания. Необходимо знать современных виртуально-игровых персонажей, героев мультфильмов, сказок, для того чтобы быть интересным для детей, завязать и поддержать беседу, удовлетворить любознательность пытливого детского ума. Вовремя прийти на помощь, научить делать выводы, сформировать собственное суждение и в соответствии с этим регулировать его поведение.

Да, при работе с детьми заряжаешься от них энергией и жизнелюбием. Но у воспитателей при огромной любви к детям и желании дарить себя, вкладывать частичку своей души есть вторая составляющая деятельности. Для воспитателя стало приоритетным выполнение различных требований контролирующих органов, накопление баллов для

аттестации, формирование достойного портфолио, обязательное участие в конкурсах и прочее. Изначальная и непосредственная работа с детьми в воспитании и обучении плавно перешла на второй план. Стала фоном, а не фигурой. За гонкой присвоения уровней и категорий педагоги ушли в сторону. Но профессия воспитателя призвана любить, быть наставником и мамой для детей. Как разгрузить воспитателей и повернуть к детям, чтобы найти ответы на проблемные вопросы: как научить мыслить, делать собственные суждения, помочь родителям не слепо любить детей, а наставлять и быть примером? Не просто проводить время с детьми, сидя у телеэкрана, а уделять внимание, энергетически и эмоционально тратиться на своих же детей. Как их воспитывать, чтобы они были готовы к постоянно изменяющейся жизни, с бешеным ритмом и в новых обстоятельствах? В чем смысл жизни, и какова цель воспитания? Вопросов много и мир не стоит на месте.

Ответы на эти вечные вопросы приводят нас к осмыслению о значимости такого короткого периода детства для всей последующей жизни человека, к размышлению об ответственности родителей, о роли воспитателя, как проводника в будущее. Много меняется, но основа педагогического дела остается.

Воспитатель, как вторая мама дарит самое ценное – любовь к детям, которая никогда не проходит. Найти в ребенке талант, развить его, расширить границы его мировоззрения, не бояться браться за что-то новое, быть открытым и доброжелательным к этому миру – вот задача современного воспитателя.

Литература:

1. Бехтерев В.М.. Вопросы воспитания в возрасте первого детства. - СПб., 1909. с. 5-8, 22-37, 39. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.xserver.ru/user/vopov/Казахсоду>
2. Послание президента Казахстана народу <https://ru.sputnik.kz/20210901/tokaev-poslanie-kazakhstan-18000076.html>
3. Макаренко, А. С. Педагогические сочинения. Т. 4. – М., 1958. - С. 505-506.
4. Ларго Р. Детские годы. Индивидуальность ребенка как вызов педагогам. -М.: Национальное образование, 2015.

Каипбердиева Г.Т.

Теміртау қаласы, «Гүлдер» бөбекжайы КМҚК

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРАУ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ»

Мектеп жасына дейінгі мекеменің білім беру жүйесінде басты рөлді педагогтің атқаратын қызметі ұшан теңіз. Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеуде алдына жан салмайтын, барлық күш – жігерін балаларды тәрбиелеуге жұмсайтын басты тұлға - педагог яғни тәрбиеші деп айта аламыз. Педагог ең алдымен өзінің алдына басты мақсат қойып, сол мақсатқа жету үшін аянбай еңбек етуі керек деп ойлаймын. Мектеп жасына дейінгі балалардың бойында рухани-адамгершілік және патриоттық тәрбиесін дамытуды қалыптастыру қажет.

Рухани-адамгершілік тәрбие – бұл үздіксіз жүріп отыратын үрдіс, рухани – адамгершілік тәрбиені баланың алғашқы қадам жасаған сәтінен бастау қажет, себебі, мектепке дейінгі жастағы кезең – баланың ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық яғни адамгершілік құнды қасиеттерді бойына сіңіретін ерекше кезең болып табылады. Халықта «Ағаш түзу өсу үшін оған көшет кезінде көмектесуге болады, ал үлкен ағаш болғанда оны түзете алмайсың»- деп бекер айтпаған.

Сондықтан баланың бойына жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, шыдамдылық, аяушылдық, дұрыс мінез-құлық, патриоттық сезімдерін ояту сияқты адамгершілік құнды қасиеттерді бойына сіңіру, өз-өзіне деген сенімділікке тәрбиелеу мектепке дейінгі мекеменің қабырғасында қалыптасады.

«Рухани жаңғыру» бағдарламасын балабақшаның білім беру үрдісінде т абысты іске асыру мақсатында біртұтас рухани – адамгершілік білім беру ортасын: отбасы және мектепке дейінгі мекеме құру қажет. Жас ұрпақтың бойына адамгершілік қасиеттерді сіңіру – ата-аналар мен мектепке дейінгі мекеменің басты міндеті деп айта аламын. Сондықтан да бала бойына жан-жақты терең білім беріп, оның жүрегіне адамгершіліктің асыл қасиеттерін үздіксіз ұялата білсек қана, ертеңгі азамат пен азаматшаларды тәрбиелей отырып, жеке тұлғаның өзіндік көзқарасының қалыптасуына, айналасымен санасуына сөзсіз ықпал етеді деп нақты айта аламын.

Біздің бөбекжайымызда «Рухани жаңғыру » бағдарламасын жүзеге асыру аясында жыл бойына көптеген іс-шаралар ұйымдастырылып отырады. Атап айтар болсақ, ол іс-шараларды өзіміңіздің іс - тәжірибемде жүзеге асырып жүрмін. Оларға: тақырыптық түрде ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттері, ертеңгіліктер, көрмелер, ата-аналар жиналысы, мерекелік ойын-сауықтар, спорттық ойын сауықтар т.б жатады. 2021-2022 оқу жылы барысында бөбекжайымызда көптеген апталықтар да, аталып өтілуде. Солардың ішінде 2020-2021 оқу жылында «Оқу сауаттылығы» және «Қазақ тілін үйренеміз», «Бұл әлем қандай тамаша» атты эстетикалық сауаттылық аптылығы, апталықтарды өз шамашарқымызша өткізіп, балалардың бойында ана тіліне деген құрмет пен ертегі, әңгімелерді оқып беріп, сахналау бойынша көптеген ұйымдастырылған оқу-қызметтері өткізілді. Сол апталықтар мен әр мереке қарсаңында өткізіліп отырған көрмелер мен сайыстарға ата-аналарымыз да белсенді түрде атсалысып қатысты.

Сондай-ақ, қазақ тілі апталығында «Сүйем туған тілімді» атты Отан, тіл туралы мақал-мәтелдер челленджі мен «Туған жер», «Отан» туралы өлең оқу сайысы тобымыздың ата-аналары арасында қашықтықтан өткіздім. Топтың ата-аналары барлығы атсалысып, белсенді түрде қатысты – деп айта аламын. Белсенді қатысқан ата-аналар бөбекжайымыздың басшылығы тарапынан марапатқа ие болды.

Бөбекжайымызда әр аптаның дүйсенбісінде балалардың патриоттық тәрбиесін дамыту мақсатында таңертеңгілік сағат 8.50- де Қазақстан Республикасының мемлекеттік гимнін орындау басты ұранымызға айналған. Былтырғы 2021 жылы 1- желтоқсан елбасы күні мерекесіне орай «Елін сүйген, елі сүйген Елбасы» атты тақырыпта тақырыптық түрде ұйымдастырылған оқу қызметі өткіздім. Ұйымдастырылған оқу қызметі барысында ән, тақпақ айтып, «Елбасы» туралы бейне баянды тамашалап, (Сурет 1.) ойын арқылы және еліміздің туын және бас қаламыз «Нұрсұлтан» қаласының символы «Бәйтерек» ғимаратын бояумен және май шаммен дәстүрден тыс әдіс арқылы салып өз өнерлерін көрсете білді. Сурет 2, 3. «Тәуелсіздігіміздің 30- жылдығы мерей тойы» Қазақстанның түкпір-түкпірінде қарқынды түрде аталып өтті. Атап айтар болсақ, Қарағанды облысы білім басқармасының «Теміртау қаласы білім бөлімі» мемлекеттік мекемесінің ұйымдастырылуымен өткізілген Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығы қарсаңында ұйымдастырылған қалалық «Тәуелсіз елім - Қазақстан» атты мәнерлеп оқу байқауында «Үздік жеке мәнерлеп оқу» номинациясы бойынша тәрбиеленушім Утекова Томирис пен жеңімпазды дайындағаным үшін өзімде ІІІ – дәрежелі дипломмен марапатталдық. Сурет 4.Сонымен қатар, біздің бөбекжайымызда да 16-желтоқсан «Тәуелсіздік күні» мерекесіне орай ұйымдастырылған «Туған өлкем – мақтанышым менің» аты тақырыпта мерекелік ертеңгілік болды. Ертеңгілікке тәрбиеленушілеріміз өздерінің «Отан», «Туған жер», «16-желтоқсан» туралы ән, өлең, тақпақ, ойын т.б өнерлерін паш етіп көрсетіп, белсене қызығушылықпен қатысты.

Сурет 1

Сурет 2

Сурет 3

Сурет 4

Сондай-ақ, бөбекжайымыздың ішінде «Тәуелсіздігіміздің 30 - жылдық» мерей тойы қарсаңында ұйымдастырылған бөбекжайдың ересек және мектепке даярлық топтарының арасында өткізілген іс-шаралардың бірі «Отан», «Тәуелсіздік» туралы өлең оқу сайысы және сурет салу сайыстары аталып өтті. Тобымыздың тәрбиеленушілерін сайыстарға қатыстырып, белсене қатысқан тәрбиеленушілер бөбекжай тарапынан мадақтамаларға ие болды. Келесі кезекте ақпан айына оқу жылы барысында көрсететін ашық түрде ұйымдастырылған оқу қызметінің тақырыбында осы «Рухани жаңғыру» бағдарламасын негізге ала отырып, балалардың патриоттық сезімдерін ояту мақсатында, туған еліне, туған жеріне, Отанына сүйіспеншілікпен қарауға деген ұғымды санасына сіңіру үшін «Әлеумет» саласы «Қоршаған ортамен танысу» бөлімі бойынша «Менің елім - Қазақстан» атты тақырыпта біріктірілген оқу қызметін өткізгелі отырмын.

Ата-аналармен қарым-қатынастың тиімді жолы, үлкендер мен балалардың ынтымақтастығын рухани-адамгершілік тәрбие арқылы іске асыру әрекеті. Сондықтан да біз өз жұмысымызда рухани- адамгершілік білім берудің – жас ұрпақтың бойына өмірдің мәні, сүйіспеншілік, бақыт, сыйластық, татулық, бірлік, төзімділік сынды құндылықтарды дарыту арқылы баланың қоғамда өз орнын табуына, қабілет-дарынының ашыла түсуіне, ақыл-парасатын дамытуына, мәнді өмір сүруіне қызмет ететінін ата-аналармен біріккен жұмыс барысында көрсетіледі. Бала түсінігінде отбасы орталық рөлді ойнайды. Балаға отбасының берерін ешкім де, ешқашанда толық көлемде бере алмайды. Біздің міндетіміз – ата-аналарға ең бастысы, отбасында рухани және адамгершілік дәстүрлер мен құндылықтардың сақталуы қажет екенін түсіндіруіміз қажет. Рухани-адамгершілік тәрбиені ата-бабаларымыз мирас етіп қалдырған, баланы рухани-адамгершілік тәрбиелеуде ата-ана жауапты болып табылады және отбасы бала үшін тәрбиенің негізі қалыптасатын рухани әлем, сонымен қатар баланың адамдарға, табиғатқа деген қарым-қатынасы отбасында қалыптасады.

Қорыта келе, «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру аясында келешекте тәрбиеленушілерімізді рухани – адамгершілік құндылықтарды бойларына сіңдіріп, жан-жақты рухани дамыған, салт-дәстүрімізді бойына сіңірген, мейірімді еліне адал қызмет ететін мейірімді, патриот ұрпақты тәрбиелеп шығаруды алдыма мақсат етіп қойдым.

Әдебиет:

1. Электронды ресурс. <https://bilimainasy.kz/>
2. Электронды ресурс. <https://official.satbayev.university/kk/university/roukhani-zhangyru->
3. Электронды ресурс. https://ust.kz/word/ryhani_janggyry__mektepke_deiingi_balaga_ryhani_adamgersilik_tarbie_berying_negizi-104570.html
4. «Отбасы және балабақша» журналы №4, 2016 жыл. Республикалық ғылыми-әдістемелік педагогикалық журнал № 12, 2014
5. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы 2020 ж.

Камзабаева А.Т., Толеубаева Ж.М.
Шет ауданы, «Нұршуақ» бөбекжайы КМҚК

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ – АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ

«Ел болам десең, бесігіңді түзе» дейді. Болашақтың иесі біз тәрбиелеп отырған бүлдіршіндердің қолында. Мектеп жасына дейінгі балаларға рухани тәрбие беру дегеніміз-отбасы құндылығын дарыту, адамгершілік қасиеттерін ояту, ұлттық салт-дәстүрді санасына ұялату.

Жас бүлдіршіндерді тәрбиелеп оқытуда жаңаша әдіс - тәсілдерді меңгеріп, рухани бай,бәсекеге қабілетті ұрпақ тәрбиелеу -басты мақсатым.

Мектепке дейінгі балалық шақ тұлғаны және оның адамгершілік саласын қалыптастырудағы маңызды кезең. Балабақша - бұл баланың дамуы үшін маңызды өмір салаларында ересектермен және құрдастарымен кең эмоционалды практикалық өзара әрекеттесу тәжірибесін алатын орын. Уақытында құрылған қолайлы педагогикалық орта балаларды патриотизм, рухани және азаматтық негіздерге тәрбиелеуге ықпал етеді.

Рухани - адамгершілік және патриоттық тәрбиенің мәні - балалар жүрегінде туған үйге, отбасына, табиғатқа, туған өлкенің тарихы мен мәдениетіне, туған және жақын адамдардың еңбектерімен құрылған махаббатты егу және өсіру, руханилықты, ұқыпты қарым - қатынасты және туған елдің жетістіктері үшін мақтанышты жандандыру.

Өткенді білмей және құрметтемей, болашақты объективті және жемісті түрде құру мүмкін емес. Көптеген ересектер баласына нағыз бесік жырын айта ала ма? Көптеген балалар айналасындағы әлемді ашып, үйінде әдеби балалар кітабын, ұлы шеберлердің суреттерінің репродукциясын көреді; олар жарқын, әуезді музыканы тыңдай ма? Өкінішке орай, мұндай үйлер аз және аз. Отбасы рухани күйзеліске ұшырады.

Балаларда патриоттық сезімді тәрбиелеу - басты адамгершілік міндет. Және ерте балалық шақтан бастау керек. Мектеп жасына дейінгі баланы адамдарға, туған жеріне құрметпен қарауға үйрету. Балаға халықтық дәстүрлерді беріңіз. Қол жетімді көрнекі құралдар мен тәсілдердің көмегімен халқымыздың дәстүрлерімен танысу керек. Мемлекет мықты, рухани бай болуы үшін әр адам өзінің тарихын, мәдениетін, дәстүрін білуі керек. Баланы туғаннан бастап қоршаған халық шығармашылығымен таныстыру. Халық мәдениеті табиғатқа, өнерге, отбасына, Отанына деген көзқарас беретін дана шындықтарды жүзеге асырады. Мектепке дейінгі жас бұл үшін ең қолайлы, өйткені ол губка сияқты, айналадағылардың бәрін сіңіреді. Ерте жастан этикалық құндылықтарды мұра ету - бұл рухани, азаматтық және патриоттық тәрбиенің ең табиғи тәсілі.

Өзінің ұлттық ерекшеліктерін соңына дейін жоғалтпау үшін, өзіміздің ұлттық мәдениетін ұмытпай, кең байтақ еліміздің ең кішкентай азаматтарына мейірімділік, махаббат, тұрмыс пен салт - дәстүрді жеткізіп үлгеру керек. Патриотты тарихтың, оқиғалар мен халық дәстүрлерінің нақты мысалдарымен тәрбиелеу керек.

Дәстүрлі мәдениеттегі жұмыс күндерін, мерекелік күндермен ауыстыру өмірлік циклдің негізі болып табылады. Дәстүрлі мәдениетке қосыла отырып, балалар ежелден адам өмірінде мерекелер мен көңілді ғана емес, сонымен бірге адамның күнделікті жұмысы да бар екенін түсінуге үйренеді. Барлық дәстүрлі мерекелер жыл бойына болатын табиғи өзгерістермен тығыз байланысты. Мерекелердің циклдік сипаты балаларға адам өмірінде жұмыс істеуге де, демалуға да орын бар екенін және қиындықсыз көңілді болмайтынын көрсетеді. Балаларға ұнайтын дәстүрлі ойындарда ұрпақтардың тәжірибесі, сондай - ақ табиғат заңдары мен қоғамның құрылымы жасалады. Ойын мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі қызметі болып табылады, қазақтың ұлттық ойындары (арқан тарту, асық ойнау, ханталапай т.б) балалардың физикалық дамуына, олардың қарапайым түсініктерін қалыптастыруға, табиғаттағы маусымдық өзгерістерге, адамдар арасындағы қатынастарға ықпал етеді.

Осы бағыттағы жұмыстың мақсаттары:

1. Мектеп жасына дейінгі балаларда туған халқының өмірі мен, оның мінезімен, өзіне тән адамгершілік құндылықтарымен, дәстүрлерімен, мәдени ерекшеліктерімен танысу негізінде "мәдениеттің негізін" қалыптастыру.

2. Ұлттық мәдениетке баулу, балалардың бойында патриоттық сезім мен руханилықты тәрбиелеу.

Мақсаттарға сүйене отырып, жұмыстың келесі міндеттері анықталды:

1. Балалардың рухани әлемін байыту.

2. Балалардың халықтық дәстүрлер, салт - дәстүрлер, қазақтың ұлттық ойындары туралы білімдерін қорытындылау және бекіту.

3. Ойын-әрекетке эмоционалды жанашырлық пен қатысуды ояту, барлық қатысушыларды халықтық мерекелер дәстүрімен таныстыру.

Кез-келген педагог логопед, музыка педагогы, дене шынықтыру нұсқаушысы, психолог, кез-келген педагогтар болашақ ұрпақты тәрбиелеудегі ең бастысы деп санайтын нәрсені өз ұйымдастырған оқу қызметінде сындыруы мүмкін, яғни оның ұйымдастырған

оқу қызметінде тәрбие призмасы арқылы қарау. Мектепке дейінгі білім беру мекемесінде жеке басының дамуын барлық тараптармен бірге тәрбиелік тұрғыдан қарастырған жөн - білім беру процесін, атап айтқанда, бір тақырыпты біріктіретін ұйымдастырылған оқу қызметі байланыстарды; педагогикалық ұжымның бірыңғай тұжырымдамасын анықтау, жоспарларды бірлесіп әзірлеу және оларды келісілген орындау; қойылған міндеттерді іске асырудың негізгі факторы ата - аналармен белсенді жұмыс істеу, оларды білім беру процесіне тарту болуы керек.

Алдағы уақытта мектепке дейінгі мекемеде педагог қызметі бойынша жұмыс істей отырып, мен өзімнің басым бағытымды айқындадым және "балаларды адамгершілік-патриоттық контексте бейнелеу қызметі арқылы отандық мәдениеттің дәстүрлері мен құндылықтарына тарту" тақырыбымен жұмыс істеймін.

Әдебиет:

1. Атабаев А.С. «Ұлттық ойындар- халық мұрасы», «Кітап» 2006 жыл.
2. Наурызбаев Ж. «Ұлттық мектептің ұлы мұраты», «Алматы» 1995 жыл.
3. Несіпбаев Б.К. «Ұлт мәдениеті мен өнері», «Білім» 2003 жыл.
4. Құрманбаева С.К. «Ұлттық ойындардың бүгіні мен келешегі», «Алматы» 2004 жыл.

Камирова С.А.

Сәтбаев қаласы, «Нұрбөбек» бөбекжайы ҚМҚК

«LEGO» КОНСТРУКТОРЫН МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕ ҚОЛДАНУ ТИІМДІЛІГІ

Елдегі білім берудің алуан түрлілігі оқу-тәрбие үрдісінің сапасын қамтамасыз етуге және мектеп жасына дейінгі балалардың әлеуметтік және жеке дамуы үшін ыңғайлы жағдайлар жасауға ықпал етеді. Бұл мектеп табалдырығын аттауға және жаңа ортаға бейімделуге педагогикалық дайындық болып табылады.

Қазіргі уақытта жаңа технологиялар адам өмірінің барлық салаларында енгізіліп даму үстінде. Егер біз мұнда STEAM сөзін бөлек-бөлек талдайтын болсақ, S-ғылым, T - технология, E - инженерия, A - өнер, M – математика-мектеп жасына дейінгі балалардың қызығушылығын тудыратын ең тиімді әдістер.

Өскелең ұрпақты тәрбиелейтін педагогтер болашақта табысты зерттеушілердің, өнертапқыштардың, ғалымдардың, технологтардың, суретшілер мен математиктердің негізін қалыптастыра алады. Білім беру өнері әлемдегі негізгі тенденциялардың біріне айналды. STEAM мектеп жасына дейінгі балаларға «ғылым мен өнерді» өз өмірінде қалай қолдану керектігін көрсетеді.

Қазіргі уақытта техникалық бағдарға басымдық берілген. Барлық балабақшаларда IT-технология кабинеттері, STEAM зертханалары, прест орталықтары құрылған. Балаларға қосымша білім беру форматы өзгерген. Біздің мектеп жасына дейінгі балаларымыз мектепке баруға дайын болуы керек. Сондықтан мектепке дейінгі білім беруді дамыту тәжірибесі оқу мүмкіндіктерімен, яғни эксперименттік зерттеу қызметін жобалау және ұйымдастыру жұмыстарымен сәйкес келеді.

Lego конструкторы баланың оқу дағдыларын игеруде және ойын барысында оның дағдыларын дамытуда үлкен маңызға ие. Ерте жастан бастап балалар әртүрлі мөлшерде және пішіндегі түрлі-түсті бөлшектермен ойнағанды ұнатады. Үлкен құрылыс блоктарынан тұратын ойын құралдары балалар шығармашылығын дамытуда ерекше орын алатындықтан, әлемге әйгілі Нахуме компаниясы жыл сайын өзінің ауқымын дамытып келеді. Үйде де, балабақшада да, көшеде де балаларға арналған көңілді іс-шаралар олар үшін «Ойынмен» тығыз байланысты екені бәрімізге мәлім. Сондықтан белгілі педагог А. Макаренко: «Ересек адамдардың ісі, жұмысы, қызметі сияқты ойын да бала өмірінде маңызды болып саналады. Бала ойында қандай болса, ол өскенде жұмыста сондай адам болады» егер бала ойнап жатса, ол өскенде, ол жұмыста осындай адам болады деп айтқаны таңқаларлық емес».

Балалардың қоршаған ортаны және ондағы құбылыстарды білуге деген ұмтылысы жеке тұлғаны қалыптастырудың алғашқы кезеңі болып табылады. Осыған байланысты баланың қызығушылығы мен шығармашылық қабілеттерін көрсете отырып, өз туындыларын жасауға көптеген мүмкіндіктері бар. Мысалы: жобалау мен құрылысқа қызығушылықты арттыру, балалардың ғылыми-техникалық шығармашылығын ынталандыру, кеңінен ойлауды және оны талдау қабілетін қалыптастыру, әрқайсысының өзіне тән белгілері мен негізгі бөліктерін бөліп көрсету және олардың арасында байланыс орнату, конструкцияларды жобалау және салу кезінде алынған білімді тәжірибеде қолдану, ұсақ және жалпы моториканы, кеңістіктік бағдарлауды дамыту, диалогтік және монологиялық сөйлеуді дамыту, сөздік қорын толықтыру, жұптарда, топтарда жұмыс істеу, міндеттерді бөлу кезінде балалардың коммуникативтік дағдыларын жетілдіру сынды істер жүзеге асады.

Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс кезінде біз олардың жас ерекшеліктерін ескере отырып, көптеген конструкторларды қолдана аламыз. Мысалы, Lego жиынтығы әр түрлі бөліктерден тұрады, оның ішінде тікбұрышты және төртбұрышты екі бөліктен тұратын кірпіштер, баланың санауына, нұсқауларға сәйкес жиналуына, әріптерді үйретуге арналған көптеген оқу жиынтықтары бар.

Lego креаторы, оған үйлердің, машиналардың, маяктардың, құлыптар мен текше қораптардың, плитканық есіктер мен терезелерден тұрады. Баланы алдымен классикалық Lego шағын бастамасымен таныстыру ұсынылады. Lego City түрінде қалаға қатысты ақпарат бар: полиция бекеттері, өрт сөндірушілер, жедел жәрдем машиналары, пойыздар және басқалар қамтылған.

Біз қандай тақырыптық жиынтықты тандасақта да, олар ең сүйікті балаларға ұнайтын кейіпкерлер мен іс-әрекеттерді ұсынады. Мұнда жеке фильмдер мен мультфильмдер, түрлі роботтар, құбыжықтар, трансформаторлар, ниндзялар және ғарыш кемесі бар. LEGO Racers, LEGO ТЕХНИК, Lego VEDA сияқты түрлер де белгілі.

Конструктормен жұмыс істеу үшін алдымен Lego бөлшектерімен толық танысу керек. Әр мәліметтер жиынтығы үшін нұсқауларға сәйкес қажетті деректерді таңдау арқылы құрастыру белгілерін қалай құруға болатындығын білуге болады. Ересектер тарапынан, ғимараттардың түріне байланысты, қажетті бөлшектерді қолдана отырып, салыстырмалы түрде жаттықтыру керек.

Қайта жинау нәтижесінде тәжірибе жинаған балалар жаңа жобаны өз бетінше жасай алады. Бұл ойын құралы құрылыс саласымен байланысты болғандықтан, ол оқуда да, игеруде де қиындық тудырмайды. Керісінше, ерте жастан бастап балалар өздерінің қабілеттерін нығайтады және жан-жақты дамуына ықпал етеді.

Lego ойыншықтары балалардың логикалық ойлауын дамытуда ерекше рөл атқарады. Мысалы, пішін, түс, өлшем бойынша таңдалған фигуралар тізбегін жинау үшін «Тізбек» ойынын ойнауға болады. «Ойыншық бөлмесі» ойынында балалар жиһазының суреттерін қамтитын нұсқаулықтармен жұмыс жасай отырып, педагог жиһаздың әр нұсқасы мен реттілігін талқылап, бірге жұмыс істеуге көмектеседі.

«Lego кішкентай адамдар» жиынтығы балалардың сөйлеу дағдыларын дамыту үшін өте ыңғайлы. Себебі қызыл киімдегі ер адамдар дауысты дыбыстарды, ал көк киімдегі адамдар дауыссыз дыбыстарды білдіреді. Қызыл және көк кірпіштің орнына біз сөздер мен сөйлемдердің сызбасын жасай аламыз. «Сиқырлы өрнектер» ойынында балалар формалардың әртүрлі үлгілерін жасау арқылы эстетикалық талғамын арттырады, ал «Екінші жартысын табу» ойынында олар симметрияны сақтайды және оны сипаттауға шығармашылық көзқарасты дамытады.

Lego ойыншықтары баланың тек отырған қалпында жұмыс жасатып қоймайды. «Бөлшектерді жинау» ойыны қозғалыстың дамуына да үлкен әсер етеді. Балалар ойыншылардың екі тобына бөлінеді, олардың әрқайсысы белгілі бір түсті фигураларды алады. Мысалы: екі түс - көк және қызыл. Ойыншылар кезекпен фигураларды бір қораптан екінші қорапқа ауыстыруы керек. Тапсырманы қай топ тезірек орындай алады, ол жеңеді. Мысалы, кішкене қозғалысты қажет ететін «Тепе - теңдік» ойынын алайық. Бір бала басына кірпіш салса, басқа балалар оған үш рет айналып, екі қадам алға, шеңбер жасаңыз сияқты

тапсырмалар береді. Егер бала үш тапсырманы мүлтіксіз орындаса, ол жеңіп, сыйлық алады.

Сонымен қатар балаларға жас ерекшеліктеріне сәйкес ертегі кейіпкерлерінің суреттерін жасауды ұсынады. Тапсырманы орындау кезінде ол кейіпкерге сипаттама береді, оның бейнесін жасайды. Кейіпкерлердің атынан сөздер айтады. Педагог балалардың жұмысын басқарады және қажет болған жағдайда қосымша сұрақтар қояды. Нәтижесінде балалар тез әрекет етеді және білгендерін қайталауға тырысады.

Біздің балабақшамызда баланың тұлғалық және әлеуметтік, зияткерлік жағынан дамытатын тәрбие мен оқытудың инновациялық әдістері мен технологияларын қолдану мақсатында «Робототехника» үйірмесі жұмыс жасайды. Пайдалы дағдылар мен ғылыми-техникалық бағыттағы креативті шығармашылық ойлауды дамытуда, сонымен қатар стандартты емес шешімдерді табуға ынталандыруда және мотивациялық потенциалды жеке тұлғаны қалыптастыруда робототехника құрал - жабдықтары өте тиімді. Мектепке дейінгі ересек және ортаңғы топтағы балаларға ұйымдастырылған үйірме жұмысы өткізіліп, нәтижелі жүзеге асырылып келеді. Сонымен қатар балабақша тәрбиеленушілеріне арналған «Ғажайып алаң» жобасы жасалып, «Сиқырлы таяқшалар», «Көңілді сандар», «Ертегі еліне саяхат», «Таяқшалармен ойын», «Не үйрендік?» тақырыбындағы сабақтар жоспарға сай орындалуда.

Білім берудің танымдық саласы бойынша «Робототехника» бөлімінің «Балабақшадағы робототехникамен таныстыру» тақырыбындағы ҰОҚ барысына тоқталып, балаларға мәлімдеме берілді.

ҰОҚ барысында балаларға робототехника туралы және қазіргі заманғы робототехникалық өндірістің негізгі бағыттары туралы түсінік беру, конструкторлар мен роботтардың атауларымен және түрлерімен таныстыру, оларды бағдарлама құру негіздерін іске асыру әрекеттері қамтылады.

Түзету мақсатында балаларда алгоритмдік, логикалық және сыни ойлау мен тұрақты зейінді дамыту, қателерді табу және оларды өздігінен түзету қабілетін арттыру жұмыстары орындалады.

Тәрбиелік жағынан дизайнерлермен және роботтармен жұмыс кезінде ұқыптылыққа, шыдамдылыққа тәрбиелеу; топтық және коммуникативті қабілеттерін жетілдіру, ынтымақтастық, өзара түсіністік, ізгі ниет дағдыларын қалыптастыру, өзін - өзі сыныпта бағалауға дағдыланады. Қауіпсіздік ережелерін үнемі сақтап жүруге үйренеді.

Қорытындылай келе, Lego ойыншықтары баланың қабілетін білуге және зерттеуге көмектесетін құралдар деп айта аламыз. Әр түрлі ойын іс - әрекеттері баланың туылған кезінен бастап оның жеке басын, ақыл - ой және физикалық қасиеттерін дамытуға бағытталғандықтан, ойын барысында баланың назары анықталады. Бұл қоршаған ортадағы заттарды салыстыру, талдау, жіктеу, салыстыру, бөлу дағдыларын жетілдіруге негіз болады. Ауызша айтқаннан гөрі, олар көзімен көріп, қолдарымен ұстағанды ұнатады. Жасаған әр қадамы оларға жаңа әлем сияқты көрінеді және қуаныш сыйлары айқын.

«Ұрпақ - ұлттың жалғасы, елінің ертеңі» деп санайтындардың бәрі балалардың болашағына жанашыр, саналы тәрбие мен сапалы білім туралы қамқорлық жасап, ерте жастан бастап заманауи талаптарға сай келетін балалармен жұмыс жасауы өте маңызды. Сондықтан баланы әр жетістікке қуантатын және шабыттандыратын таңғажайып мүмкіндіктерді тиімді пайдаланайық!

Әдебиет:

1. Тен А.С. Новые тренды в современном образовании. Электронный ресурс: URL: <http://zkoipk.kz/ru/2016smart3/2541-conf.html>
2. Жумажанова С. Развитие STEM-образования в мире и Казахстане. "Білімді ел - Образованная страна" №20 (57) от 25 октября 2016 г.
3. Азизов Р. Образование нового поколения: 10 преимуществ STEM образования Электронный ресурс: URL: <https://ru.linkedin.com/pulse/-stemrufat-azizov>.
4. Ногайбаева Г., Жумажанова С. Развитие STEM-образования в мире и Казахстане // Образовательная страна. 2016. – № 20 (57). – С. 34-46.
5. Тамаша STEM сабағының алты сипаты, Энн Джолли, Education Week Teacher журналы.

РАЗВИТИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА, В РАМКАХ РЕАЛИЗАЦИИ СОВМЕСТНОГО ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОГО ПРОЕКТА «МЕМЛЕКЕТ»

Функциональная грамотность предполагает развитие у дошкольников умения применять приобретенные патриотические познания и качества в повседневной жизни, что позволит детям активнее и успешнее быть истинными маленькими гражданами Нового Независимого Казахстана, занять активную жизненную позицию, влиять на процессы, происходящие в обществе.

Патриотическое воспитание дошкольников - одна из самых главных и значимых задач нашего времени. Это систематическая деятельность по формированию у юных граждан патриотического сознания, чувства верности своему Отечеству, готовности к выполнению гражданского долга, осознания ответственности за настоящее и будущее своей страны, укоренения в духовных и культурных традициях своей малой Родины. Воспитание гражданина страны - одно из главных условий национального возрождения. Функционально грамотный гражданин - это человек, любящий Родину, умеющий реагировать на изменения в обществе, защищать свое человеческое право.

Развитие функциональной грамотности детей старшего дошкольного возраста социально активной личности гражданина и патриота является одной из основных целей, которая стоит перед воспитателем в педагогической деятельности.

Чувство Родины мы считаем, начинается с восхищения тем, что видит перед собой ребенок, чему он удивляется и что вызывает ответный отклик в его сердце. И возможно многие впечатления еще не осознаны им глубоко, но, пронизывают детское восприятие, они играют важную роль в организации личности патриота. Маленькие граждане нашей страны должны знать ее героические страницы и гордиться своей Родиной и своим народом. [2. стр. 42]

Мы хотим представить Вам опыт работы сообщества «Мемлекет» по развитию функциональной грамотности детей старшего дошкольного возраста в сфере патриотического воспитания. С этой целью уже второй год мы ведем работу по реализации общенациональной идеи Мәңгілік Ел.

Девиз нашего сообщества: « Судьба страны - моя судьба, наш Мемлекет – одна семья» и его эмблема отражает особенную значимость Казахстана в жизни на планете Земля.

«Жизнь народа прирастает с каждым следующим его поколением. Поэтому нет мечты выше, чем мечта о Вечности Народа. Мәңгілік Ел- это идея, которая открывает завтрашний день, выражает веру в будущее, это символ необратимой и прочной стабильности».

Одним из направлений сообщества «Шаңырақ», является сообщество «Мемлекет», которое создано с целью ознакомления наших воспитанников с историей и культурой нашего государства, формирования у них основ гражданственности и патриотизма, воспитания чувства гордости за свою Родину, уважения к народным традициям.

Задачи нашего сообщества перекликаются с семью незыблемыми основами Патриотического акта - Мәңгілік Ел [1. стр.1].

Стартом огромной работы проведённой в комплексе по патриотическому воспитанию стал «День знаний», объединённый темой: «Я- патриот своей страны». Понимая важность этого вопроса, мы в начале года провели родительские собрания, где родители поддержали идею совместной творческой деятельности на предстоящий учебный год. Проект предстоящей деятельности получил название «Растим патриотов».

В самом начале деятельности сообщества был проведен социальный опрос «Кто такой патриот», с целью выявления уровня знаний и представлений о нашей любимой Родине у жителей нашего города разных возрастов и категорий. В число респондентов вошло 410 жителей города Абай. [4. стр.26]

Исходя из результатов соцопроса, стало очевидным, что патриотическое воспитание надо начинать с раннего возраста, чтобы систематично формировать представления об исторических культурных ценностях нашей страны, о замечательных уголках природы нашего Казахстана, о современных достижениях нашей страны на мировом уровне. Результаты опроса мы разместили на сайте нашего комплекса. Итак, перед нами встала задача: «А как можно сохранить историческую память, стать продолжателями славной истории и традиций Ұлы Дала Елі – Страны Великой Преображенной Степи»

Поэтому мы в нашем сообществе «Мемлекет» реализуем проектную деятельность по темам «Моя Родина — Казахстан» и «Я - казахстанец, и этим я горжусь», девизом которых мы выбрали слова: «Ты вспоминаешь не страну большую, которую изъездил и узнал. Ты вспоминаешь Родину такую, какой её ты в детстве увидал» (защита проектов детей).

В течение учебного года был проведен цикл мероприятий, на которых воспитанники узнали много нового и интересного о стране, в которой они живут, познакомились с традициями и бытом Республики Казахстан, с историей возникновения казахского государства. [5. стр19]

С целью развития функциональной грамотности мы практикуем совместную театрализованную деятельность: кукольный театр, драматизации по мотивам казахских народных сказок. Реализация проекта служит качественному планомерному обогащению билингвального актив, что тем самым содействует формированию у детей почтительного уважения к государственному языку.

Показателем успешности нашей работы стало участие детей в интеллектуальной игре «Знатоки Казахстана», в викторине «Я знаю Символику Казахстана», «Что, где, когда?» участники нашего сообщества доказали, что одним из проявлений любви и уважения к своей стране - является знание государственного языка и Символики Республики Казахстан. Развитие чувства ответственности в реализации интеллектуального развития подрастающего гражданина страны мы осуществляем через участие в Республиканских конкурсах «Зерек бала», «Акбота», «Парасат», «Пони» «Ұркер» результатом которых стали наши призовые места.

Наша жизнь в сообществе «Мемлекет» привела к единству и взаимопониманию, появлению общих интересов между участниками сообщества. Каждая семья, участвуя в разработке проекта «Многоликий Казахстан», демонстрирует свои разнообразные национальные особенности.

Патриотическое воспитание в современных условиях объективно является ключевым в обеспечении устойчивого политического, социально-экономического развития и национальной безопасности Казахстана

Это наиболее из значимых и сложных сфер воспитания, поскольку в ней формируется не только соответствующие мировоззренческие ориентации, идеалы и принципы, но происходит становление необходимых личностных качеств, обеспечивающих жизнедеятельность молодого гражданина в условиях современного казахстанского общества.

Воспитатель является тем направляющим колёсиком в сложном механизме воспитания личности детей, который своим кропотливым и постоянным трудом вносит свой неоспоримо важный вклад в мировоззрение дошкольника. [3. стр.23]

Чувство патриотизма не у каждого в сердце. И это проблема. И мы будем работать в этом направлении и дальше. Только через любовь к своей Родине, семье, природе можно вырастить настоящего гражданина, который будет гордиться своей Родиной, своей землей, на которой он родился.

Мы будем следовать священным ценностям «Мәңгілік Ел».

Это наш осознанный выбор во имя будущих поколений, благополучия и процветания народа Казахстана!

Литература:

1. Патриотический акт «Мәңгілік Ел»15.12.2014г.
2. Н.В.Алешина «Патриотическое воспитание дошкольника»

3. Е.Ю. Александрова, Е.П. Гордеева, М.П. Постникова, Г.П. Попова « Система патриотического воспитания в ДОУ: Планирование, педагогические проекты, разработки тематических занятий» . 2007г.
4. И.Рыбалова «Ознакомление с родным городом, как средство патриотического воспитания»
5. А.Лопатина, М.Скребцова «Нравственное воспитание дошкольника»
6. С.Г.Якобсон «Взаимоотношение детей в совместной деятельности и проблемы воспитания»

Каргатаева М.К., Жаканова Ж.М.
Шет ауданы, «Балбөбек» бөбекжайы КМҚК

«ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ БАЛАНЫҢ КІТАП ОҚУҒА ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ДАМУЫ

Мектепке дейінгі мекемелерде мектеп жасына дейінгі баланың дүниетанымы, санасы, ойлау қабілеті, тілінің дамуы, сөздік қорының молаюу, сөзге деген қызығушылығы жедел қалыптасатыны ғылымда дәлелденген.

Бүгінгі қоғамда экономикалық дамумен қатар халықтың мәдениеті мен білім деңгейі стратегиялық маңызға ие. Ақпараттық технология дамыған сайын адамға қоятын талаптар да күшейіп барады. Өзгермелі қоғам жағдайында адам өмір бойы оқуға мәжбүр. Өмір бойы оқу арқылы ғана адам өзіне табысты өмір жасай алады. Ол үшін түйінді құзыреттіліктерді игеру қажет. Ақпаратты қоғамда табысты өмір сүрудің кілті әрине, оқумен байланысты. Бүгінгі күні қоғам кітап оқу дағдарысын бастан өткеріп отыр. Оған басты себептердің бірі ретінде технологияның қарқынды дамуы мен адами құндылықтарға деген көзқарастардың алмасуы және ата-аналар жұмысбасты болғандықтан, балаларға кітап оқып, әңгімелеп айтып беруге уақыт таппайды.

Кез келген ата-ана баласының мейірімді, зейінді, ойлай білетін, көп оқитын және өз ойын еркін жеткізетін болғанын қалайды. Менің ойымша, балалардың рухани талабын түзетуге, қанағаттандыруға болады және ол тек оқу арқылы іске асады. Ендеше, кітапты қалай дұрыс оқуға болады?

Осыған байланысты балалардың кітапқа деген қызығушылығын арттыруда біздің бөбекжайда Қарағанды облысы білім беруді дамытудың оқу-әдістемелік орталығының «Жас оқырман» жобасын жүзеге асыруда үш бағытта: ата-аналармен, балалармен, педагогтармен жұмыстар жүргізіліп жатыр.

Балабақша табалдырығын аттаған күннен бастап, балаларға кітаптың пайдасы туралы ата-аналарға кеңес бере отырып, оқырман құзыреттілігін қалыптастыруға бағытталған акциялар, ата-аналар жиналысы, кітап көрмелері, дөңгелек үстел, әдебиет мерекесі ұйымдастырылады. Тәрбиеленушілердің функционалдық сауаттылығын қалыптастыруды тәрбиелеу процесінде отбасы мен балабақшаның ынтымақтастығы үлкен рөл атқаратынын ескере отырып, балалардың кітап оқуға қызығушылығын дамыту үшін «Артық білім кітапта» атты жаңадан келген ата-аналарға арналған буклет таратылды. «Үйде қандай кітап оқисыз?» атты тақырыбында сауалнама жүргізілді. Сауалнамаға әр топтың ата-аналары қатысты. Жобаны жүзеге асыру барысында балаларды кітап оқуға қызықтыр және мәнерлеп оқу шығармашылық құзыреттілігін дамытуда мақсатында бөбекжайы педагогтары «Театр және біз» сахналық көрініс қойылымы бойынша және «Көркем сөз өнері» атты көркем сөз оқудан топаралық байқаулар ұйымдастырды. Сонымен қатар, бүлдіршіндеріміз А.Құнанбаевтың 175 жылдығына байланысты аудандық «Кемеңгер бала» мәнерлеп оқу байқауына қатысып жүлделі орынға ие болды.

Педагогтар. «Феерия» технологиясын пайдалануды одан әрі дамыту барысында «Мультфильмдерді дыбыстау» тәсілі арқылы балалардың шығармашылық тілдік қызметін дамыту» тақырыбында педагогикалық кеңес өтті. Балаларға кітапты қадірлеп, әрі қарай жыртып ұстау үшін, жыртылған беттерін жапсырып ұқыпты ұстауға үйрету біздің міндетіміз. Кітапты қадірлеп, жыртып ұқыпты ұстау үшін, «Форзац» технологиясы

бойынша «Бүлдіршін арманындағы кітап мұқабасы» атты сурет сайысын өткізу жоспарланып тұр.

Жобаны жүзеге асыру барысында балаларды кітап оқуға қызықтыру мақсатында бөбекжайы педагогтары мен ата-аналары бірігіп «Лэпбук» кітапшалары топтарда толықтырылып отырады. «Лэпбук» балалар білімдерін толықтырады, өткен материалды пысықтайды. Алған білімдерін бір жүйеге келтіреді, папканы алғанда өткен тақырыптар естерінде қалып, ойға тез келеді. «Бөбек кітапшасы» балалардың кітапқа деген қызығушылығын арттырады. Бұл кітапшаларда қызықты ертегілер, өлең-тақпақтар, әңгімелер жинақталған.

Осындай балаларға арналған кітапшалар сәби шағынан бастап балаңызды кітап оқуға деген қызығушылығын арттырады және балаларымызды планшет, мультфильм көруден алшақ ұстау үшін де қолдануға болады.

Ал, «Жас оқырман» жобасын жүзеге асыруда күтілетін нәтиже:

- балалардың оқу сауаттылығын дамыту бойынша бөбекжайы мен кітапхананың арасында тығыз байланыс күшейтілді;
- отбасын кітап оқуға тарту деңгейі көтерілді;
- бірқатар жүйелі шараларды ұйымдастыру мен өткізу нәтижесінде балаларға ата-аналардың жақсы кітаптарды оқуға деген қызығушылығы жоғарылады;
- педагогтардың балалардың оқырман құзыреттілігінің даму барысында жаңа әдіс-тәсілдер мен инновациялық технологияларды тәрбие мен оқытуда тиімді қолдануы артуда.

Жоба-кітап оқу қызығушылығын дамыту бойынша жұмыс түрлері мен әдістерін дұрыс ұйымдастыру, оқушылардың функционалдық сауаттылығы негіздерін кітап оқу білігі ретінде қалыптастыру. Берілген жұмыс түрлері оқырмандар кеңістігін ұйымдастыруға, балалардың оқу сауаттылығын дамытуға бағытталған оқу үшін материалдар таңдауға, әдебиет әлеміне – рухани адамгершілік және әлеуметтік-эстетикалық тәжірибеге жетуге көмектеседі.

Балаларды халық ауыз әдебиеті мен танымдық көркем әдебиет шығармашылығымен таныстыру мақсатында «Әжемнің ертегісі» жобасы да «Жас оқырман» жобасы сияқты әлеуметтік және тәрбиелік терең мән – мазмұнымен ерекшеленеді. Сонымен қатар «Әжемнің ертегісі» жобасы өзінің көркемдік – идеялық нәрімен, түрі мен жанрларының молдығымен, тақырыптық және сюжеттік байлығымен балалар үшін өте қызықты жоба.

Халық ауыз әдебиеті – талай ғасырлардан келе жатқан мұра, сарқылмас бай асыл қазына. Одан халқымыздың өткенін білеміз, сол арқылы бүгінгі заманымыздың ұлылығын танимыз. Қазақтың мақал – мәтелдері болсын, жұмбақ – жаңылтпаштары мен ертегілері болсын – бәрі де балаларды Отанын сүйюге, ерлікке, елін қорғауға тәрбиелейді. Балаларды ауыз әдебиетінің үлгілерімен таныстырып, олардың өмірін байыта түсу «Әжемнің ертегісі» жобасының бірден-бір міндеті болып саналады. Қарағанды облысы білім беруді дамытудың оқу-әдістемелік орталығының ұйымдастыруымен осы айтылған жоба аясында облыстық ZOOM платформасында өткен семинарда «Ерте жастағы топтарда заттық-кеңістік орта құрудың маңызы», «Зере әженің зерделі ертегілері» тақырыптар бойынша семинарға қатысушы әріптестерімен өз тәжірибелерімен бөлісті. Мақсаты - балаларды халық ауыз әдебиеті шығармашылығымен таныстыру, көркем әдебиетке деген қызығушылығын арттыру.

Қорытындылай келе кітапты көп оқыған адам оның қыр сырын біліп, құпиясын ашып, ғажабын танып біле алады. Сонымен қатар халық ауызы әдебиетімен таныстыру, арнайы өтілетін оқу қызметі мен оқу қызметінен тыс жүргізілетін ойын, еңбек жұмыстарында іске асады және де баланың сөздік қорын молайтып, әр сөздің мағынасын дұрыс түсініп, қолдана білу керек.

Әдебиет:

1. А. Матай Кітап оқудың денсаулыққа пайдасы зор // Massaget.kz.- 2013 ж.
2. Н. Дүтбаева Кітап неге оқылмайды: себеп пен салдар // Қазақ әдебиеті. – 2009. – 30 қаңтар. – 1-3б.
3. Е.И. Матвеева Читательская культура современного человека 2013 год
4. Республикалық ғылыми журналы «Мектепке дейінгі тәрбие» 2008 жыл

Касиева Қ.Н.
Шахтинск қаласы, «Ботагөз» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА АДАМГЕРШІЛІК ТӘРБИЕ БЕРУ

*«Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың хас жауы,
келешекте оның өміріне опат әкеледі,
адамға ең бірінші керегі – тәрбие»
Әл-Фараби*

Соңғы кезде еліміздегі білім саласында болып жатқан жаңартулар білім мен тәрбие жұмысын қайта қарауды міндеттейді. Білім мен тәрбиенің егіз екендігін ескерсек, балаларға тиянақты білім беріп қана қоймай, атқарылатын тәрбие жұмысын да дамыту керектігі негізгі мақсат болып отыр. Яғни, балабақшаның алдына қоятын ең басты мәселеелжанды, өз отбасын, Отанын мақтан ететін, жан-жақты дамыған тұлға тәрбиелеу. [3, с. 49]

Тәрбие- қоғамдық үдеріс, қоғам мен жеке тұлғаның қатынасын қамтамасыз ететін басты жүйе. Оның негізгі өлшемдері тұлғаның өмірге қажетті жағымды қасиеттерін дамыту болып табылады. Баланың оң тәртібі мен байыпты мінезін қалыптастыру, оған сәйкес сезімін және сенімін тәрбиелеу педагогтің мақсатқа бағытталған іс-әрекетіне байланысты.

Әсіресе, көп көңіл бөлінетін мәселе –адамгершілік тәрбиені күшейту. Адамның мінезі мен іс-әрекетінде көзге түсетін төмендегідей адамгершілік белгілерді атап өтуге болады: адамды сыйлау, құрметтеу, сену, ар-ұятты сақтау, имандылық, ізеттілік пен кішіпейілділік, әділдік, шыншылдық пен қанағатшылдық. Адамгершіліктің негізі ізеттілікте, ол отбасынан негіз алады. Бала жас шыбықтай майысқақ, ол қоршаған ортасына бейімделіп өседі. Сондықтан, бала өскен ортасында жақсылық, ізеттілік пен мейірім көріп өсуі керек.

Балабақшада балаларды адамгершілікке тәрбиелеу күнделікті тәрбиелеу-оқыту үдерісі барысында жүзеге асады. Балабақша табалдырығын аттағаннан бастап, бала тәртіпке, жолдастық өзара көмекке, адамның көңіл-күйін түсінуге дағдыланады. Ол өзін қоршаған ортада дұрыс ұстауға, тәртіпке үйренеді.Өз басым қазақ тілі мұғалімі ретінде балалармен қарым-қатынаста халқымыздың тәлім-тәрбиелік мұрасын барынша насихаттап, оларды тыйым сөздермен, мақал-мәтелдермен таныстырамын. Қазақ халқының, жазушылардың туындыларымен таныстырамын. Мысалы, қазақ тілі апталығы аясында ересек топ балаларымен Ы.Алтынсариннің «Бір уыс мақта» шығармасын сахналадым. Балалармен тіл дамыту жұмысымен қатар, үнемшілдік, ысырап ұғымдары бойынша мысал келтіріп, әңгіме жүргіздім. Алдар көсе туралы ертегілер қарап, мақтаншақтық, сарандық, қанағатшылдық туралы айттым.

Отбасы –баланың рухани тәрбиесінің кепілі. Баланы тәрбиелеу отбасымен тығыз бірлестікте жүргізілсе ғана өз жемісін береді. Сондықтан, мен өз жұмысымда балалармен бірлескен іс-шараларға ата-аналарды жиі шақырамын. Ата –аналармен топтық және жеке жұмыс түрлерін кеңінен қолданамын. Соңғы екі жылда, әлемді жайлаған індетке байланысты, мұндай жұмыстар дәстүрден тыс онлайн форматқа көшкенін айта кету керек. Ата-аналарға арналған кеңестер, сұхбат т.б. Instagram парақшасында және WhatsApp әлеуметтік желісі арқылы жүргізіледі.

Біздің балабақшада Қарағанды облыстық білім беруді дамытудың оқу-әдістемелік орталығының «Алғашқы ұстаз-ата-ана» ұзақ мерзімді әлеуметтік – педагогикалық жобасы негізінде жас ата-аналар клубы жұмыс істейді.

Оның мақсаты: мектеп жасына дейінгі балаларды қазақ тіліне оқыту жолында жас ата-аналардың педагогикалық мәдениетін арттыру және ата-аналар мен мектепке дейінгі ұйымның педагогтеріне кеңестік- әдістемелік көмек көрсету. Бекітілген жоспарға сәйкес балалар мен ата-аналар үшін аталмыш жоба аясында ойын арқылы оқыту сабағы өткізіледі.

Сабақ барысында балалар ата-аналарымен мемлекеттік тілді бірге үйреніп, олардың алдында қазақ тілін үйренудегі жетістіктерімен бөліседі. Мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі әрекеті ойын болғандықтан, мен оларға тіл дамыту ойындарын, сюжеттік, дидактикалық ойындар ойнатамын, ойын арқылы рухани-адамгершілік тәрбие беруге тырысамын.

Ағымдағы оқу жылында мектепке дейінгі жастағы балалардың қазақ тілін меңгеру белсенділігін дамытуда балабақша мен отбасы арасында қарым-қатынас орнату мақсатында «Қазақ тілін бірге үйренеміз» жобасы да іске асырылуда. Жұмыс барысында балалардың отбасымен серіктестік қарым-қатынас орнап, қазақ тілін үйренуге тек балалардың ғана емес, сонымен қатар ата-аналардың да ынтасы артты. Оқытудың неғұрлым тиімді тәсілдерін іздеу және оны енгізу арқылы бүлдіршіндерге мемлекеттік тілді оқыту процесіне отбасы мүшелерін де қатыстырамыз. Мектеп жасына дейінгі балалардың қазақстандық патриотизм сезімдерін қалыптастыру бойынша ата-аналардың құзыреттілігін арттыруды дiттейтiн мiндеттер осы жобалар арқылы орындалуда.

Өткен оқу жылында балабақшамызда «Қазақ тілі –әкеммен бірге» отбасылық клубы жұмыс істеді. Ол клуб жұмысы отбасындағы әке рөлін арттыруды, мемлекеттік тілге тұрақты, саналы қызығушылықты дамытуды көздеген болатын. Отбасылық клуб жұмысына қатысқан ересек топ балаларының ата-аналары, атап айтқанда, әкелер берілген тапсырмаларды бұлжытпай орындап, балалардың жетістіктерін, мемлекеттік тілді меңгеру деңгейлерін қадағалап отырды. Олармен бірге шығармашылық жұмыстар атқарды. Балалар мен әкелер «Менің отбасым», «Менің әкем», «Өзім туралы» тақырыптары бойынша жұмыс істеп, өз отбасы, сүйікті ойыншықтар, отбасылық дәстүрлер туралы айтты. Мұның бәрі отбасы мүшелерін біріктіруге, ортақ іске жұмылдыруға ықпал етті. Әкесі тарапынан қолдау, көмек көрген балалардың мемлекеттік тілді үйренуге деген қызығушылықтары, жауапкершіліктері артты, білім,білік, дағды деңгейлері өсті.

Қорытынды сабақта балалар отбасы туралы шағын әңгіме құрап, өз әкелері туралы мақтанышпен айтты. Осы аталған отбасылық клуб жұмысының нәтижесі ретінде «Балабақшада қашықтықтан оқыту жағдайында отбасылық клуб жұмысын ұйымдастыру» атты балабақша педагогтеріне арналған әдістемелік ұсыныстар әзірледім. Онда берілген материалдар балаларды шыншыл болуға, достыққа баулиды. Балалардың тілдерін дамытып қана қоймай, адамгершілікке тәрбиелейді.

Балалардың адамгершілік қасиеттері, мінез-құлқы, болашақта қандай адам болатындығы отбасында, қоршаған ортада алған тәлім-тәрбиесіне байланысты. Баланың жан-жақты дамыған, отансүйгіш азамат болып өсуі үшін отбасы мен мектепке дейінгі ұйым

талмай еңбектенуі қажет. Адамгершілік тәрбие беру- бір күнде немесе бір жылда жүзеге аспайды, ол-үздіксіз процесс. Ал алғашқы ұстаз – ата-ана.

Әдебиет:

1. «Отбасы құндылықтары және ұлттық тәрбие» , «Егемен Қазақстан» газеті, №37, 2017 ж.
2. Отбасы туралы мақал-мәтелдер, www.ZHARAR.com сайты.
3. Г.Дүкенбаева, «Саусақ ойындары» жинағы, 2019 ж. <http://ust.kz>.

Касимова А.Н.

Қарқаралы ауданы, «Еркетай» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРМЕН САБАҚТАРДЫ ҚАШЫҚТЫҚТАН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖОЛДАРЫ

Мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқыту – интернет-технологиялар арқылы педагогпен және басқа балалармен тікелей байланыссыз қашықтықтан оқыту. Балаларды қашықтықтан оқытудың негізгі мақсаттары - балаға үйде білім алуға мүмкіндік беру.

Мектепке дейінгі жастағы баланы қашықтықтан оқытудың мәні - бала бейне сабақтарды көруге, оқу материалын оқуға, сондай-ақ үйде отырып, тапсырмаларды алуға және орындауға мүмкіндік алады. Тапсырманың негізгі мақсаты-өткен материалды тексеру және бекіту. Қорытындылай келе, бала шығармашылық жұмысты орындай алады, конкурсқа қатыса алады. Бұл материалдың шынымен зерттелгеніне және игерілгеніне көз жеткізу үшін қажет, ал шығармашылық жұмысты орындау немесе конкурсқа қатысу барысында бала алған білімдерін пайдаланады.

Өзін-өзі оқшаулау кезеңінде көптеген педагогтер онлайн режимінде мектеп жасына дейінгі балалармен сабақ өткізді. Өздерін ақтамаған және ата-аналар мен психологтардың сынына себеп болған идеялар да болды.

Карантин кезінде оқу мақсаттары өзгереді. Оқыту туралы емес, балалар мен ата-аналарды өзін-өзі оқшаулауға қалай бейімдеу туралы ойлану керек. Барлығына қарым-қатынас жетіспейді, демек, бұл үшін ыңғайлы орта құру керек.

Дұрыс мақсаттар деген не? Дұрыс мақсаттар балаға да ата-анаға да көмек көрсетіп, қолдайтын мақсаттар. Ата-аналар баласына күтетін үміттері көп. Олар бала бірден процесске қосылып, мұқият, белсенді болады деп ойлайды. Сондықтан педагог ата-аналарға осы сәттерді түсіндіруі керек.

Мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқытуды құру принциптері:

- 1.Орталықта-бала;
- 2.Ересек-тьютор.

Мектепке дейінгі балаларды қашықтықтан оқытуды іске асыру бағыттары:

Бірінші бағыт: баланың ата-анасымен бірлесіп орындауы үшін үй тапсырмасы түрінде. Ата-аналар тапсырмаларды интернет арқылы электронды түрде алады.

Екінші бағыт: ата-аналарға педагогикалық сауаттылықты арттыру бойынша кеңестер мен ұсыныстар.

Балаларда онлайн оқытуға дайын емес. Zoom платформасын қолданған кезде олар жауап беру үшін кезек күту, микрофонды қосу, қолың көтеру деген жаңа жағдайлармен танысады. Сонымен қатар, сүйікті өзіне таныс орта, қастарында отырған ата-аналар осының бәрі жанажыл болғандықтан кедергі келтіреді.

Осы жерде, бала офлайн немесе онлайн режимде болса да сол бала болып қала беретінің ескеру керек. Ұялшақ бала сол қалпында ұялшақ болып, батыл — батыл болып, қорқақ – қорқақ болып қалады. Ұялшақ балалар төсекке мініп, үстелдің астына кіріп кетеді. Бұл қалыпты жағдай: балаға пассивті қабылдау режимінде көрінуге, оларға уақыт пен кеңістік ұйымдастыруға мүмкіндік беру керек. Бұл туралы тәрбиешілер ата-аналармен сөйлесу керек. Бала камераны қосудан бас тартуы мүмкін және бұл қалыпты жағдай. Басқаларды өз ортасына кіргізу немесе жібермеу оның құқығы. Онлайнда бейтарап орта

жөк, бейтаныс адамдарды өз кеңістігіне кіргізу немесе кіргізбеу керектігі пайда болады. Тәжірибеге сүйенсек алдымен балалар ойыншықтар мен үй жануарлары туралы айтады. Содан кейін біраз уақыт өткенде балалардың өздері бөлмеде экскурсия жүргізу арқылы басқаларды одан әрі жіберуге шешім қабылдады.

Балалардың жұмыстарымен бөлісу үшін сындарлы кері байланыс қажет. Диалог құру қажет. Біз ата — аналарға олардың басты міндеті-бағалау емес, қолдау көрсету деп айтамыз. Онлайн – балабақшаның негізгі міндеті - оқыту емес, қолдау екенін есте сақтау керек.

Біз әр түрлі форматтарды қолданамыз: таңертең және кешке онлайн-конференциялар, бейнероликтер, ата-аналарға арналған мәтіндік ұсыныстар. Егер сабақ ашық, өзгермелі болса, импровизация және қатысу мүмкіндігі болса, онда бәрі тиімді болады.

Ата-аналарға көмектесу үшін біз олар үшін бөлек онлайн-конференциялар өткіземіз. Онда біз оқытуды қалай орнату керектігін талқылаймыз, олардың мәселелерін тыңдаймыз.

Сабақ форматы - бұл оқу және даму мақсатында процестің барлық қатысушыларының кездесулері. Тапсырмалар балаларға жасына сәйкес таңдалады. Әдетте, балалардан суреттерден ертегілерді болжау, көкөністер мен жемістерді өсіру әдістерін анықтау, шағын әңгіме жазу және т. б. қажет.

Дайындық топтарында балалар әріптерді, дыбыстарды, буындарды, айтылымдарды үйренеді, тіпті кішкентай диктанттарды жазады. Тапсырмалар ауыр емес, өйткені олар күн сайын дүйсенбіден жұмаға дейін жарты сағатқа созылады. «Дамутышылық» сабақтар ерте емес - таңертең 11-де басталады. Сондықтан балалар шаршамайды.

Қашықтықтан оқытуды қалай тиімді етуге болады?

1.Онлайн сабақтар кестесін құру:

- материалды қабылдау уақыты туралы ойланыңыз, өйткені бүкіл оқу материалын бірінші рет түсінуге болмайды, сондықтан материалмен қайта танысуға, сондай-ақ мұғалімнің виртуалды кеңесіне уақыт бөлу керек;

- тапсырмаларды орындау уақыты туралы ойланыңыз, сондықтан балаға тапсырманы шешуге, алған білімдерін бекіту үшін оны тексеруге мүмкіндік беру керек;

2. Баланы біртіндеп қатыстырыңыз:

- алдымен анасы материалды өз бетімен қарауы керек;

- содан кейін мектепке дейінгі жастағы бала үшін онлайн оқыту сабақ емес, ойын, ойын-сауық екенін есте ұстай отырып, балаға арналған материалды қосыңыз;

3.Бағыттаңыз, бірақ көрсетпеңіз:

- баламен ол қай уақытта айналысатынын келісіңіз;

- оқу процесін кедергісіз бақылаңыз: баланың бәрі түсінікті ме, оған ұнай ма, күрделі тапсырмалар бар ма деп сұраңыз.

Электрондық құрылғыларды қолданатын сабақтар балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес ұзақтығы бойынша да, олардың саны бойынша да қатаң түрде реттелуі керек. Қашықтықтан оқыту баланы онлайн-жұмысқа бірнеше сағаттық қосу ретінде қарастырылмауы керек. Интернеттегі оқудан басқа, қашықтықтан жұмыс істеудің басқа түрлерін белсенді пайдалану және әртүрлі іс-әрекеттерді ауыстыру қажет.

Тәрбиешіге қашықтықтан жұмыс істеудің келесі формаларын қолдануға болады:

- Zoom платформасында «топ» құру (онлайн-сабақтарды аптасына 2-3 рет 15-20 минуттан өткізу);

- «Тәрбиешінің ертегілері» аудио жазбасы – тәрбиеші ата-аналарға балаларға арналған ертегінің аудио жазбасын жазады және жібереді, әдеттегідей балабақшада күндізгі ұйқы алдында жасалады, бұл балаға жағымды психологиялық әсер етеді;

- Презентация форматында немесе тәрбиешінің дауысы бар ролик жасау, ол балаларға сабақ тақырыбы туралы айтады, дене шынықтыру сабағын өткізеді, ойнайды және тапсырмалар береді;

- Тәрбиешінің балалармен «терезедегі менің бақшам», «қоныс аударатын құстар» тақырыптары бойынша бір-екі апта жұмыс істеуі (ата-аналарға ұсыныстар жасау). Ата-аналар жіберген балалар суреттерінің, фотосуреттерінің, бейне коллаждар мен шағын бейнероликтердің нәтижелері бойынша;

- Тәрбиешінің үйде баланың өзіндік сабақтарына арналған қадамдық нұсқаулықпен «Пластилинография», «бейнелеу өнері», «тәжірибе жүргізу» бойынша мастер-класс бейнелерін жазуы;

- Интернет-ресурстар арқылы балалар мен ата-аналар үшін іс-шараларды іріктеу (қала мұражайларына интерактивті экскурсиялар, балалардың онлайн-спектакльдері және т. б.).

Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының қашықтықтан білім беруді қолдану тәжірибесі, әрине, аз және жетілдіруді қажет етеді. Алайда, мұндай өзара әрекеттесу тәжірибесі өзін-өзі оқшаулау режимі аяқталғаннан кейін талап етілмейді және қандай да бір себептермен балабақшаға бара алмайтын балалармен жұмыс істеуге көмектеседі деп сенгім келеді.

Балабақша – барлық тәрбие мен білімнің ең алғашқы баспалдағы іспеттес. Мұндағы тәрбие мен білім балалардың табиғи мінезін, қабілетін ерте жастан дамытады. Бала – болашағымыз, бала – қуанышымыз. Ендеше мектепке дейінгі үздіксіз тәрбиемен, біліммен қамту өзімің басты мақсаттарымың бірі екенін қуана айта аламын.

Әдебиет:

1. Андреев, А.А. Введение в дистанционное обучение. - М.: МЭСИ, 1997.;
2. Селевко, Г.К. Современные образовательные технологии: учебное пособие. - М.: Народное образование, 1998.;
3. Смирнова Е.О. Специфика современного дошкольного детства. // Национальный психологический журнал. – 2019. – № 2(34)
4. Н.Н.Давыдова. Развитие сетевого взаимодействия инновационно-активных образовательных учреждений. //
5. Е.Якушкина. Какие сетевые сообщества нужны педагогам? // Народное образование. - 2009. - №4.
6. Закон РФ «Об образовании» ред. от 28.02.2012.
7. Л.Е.Осипова. Работа детского сада с семьей. - М. : Издательство Скрипторий, 2008.
8. О.В.Фролова. Модель сетевого взаимодействия в сфере воспитания как фактор развития образовательного пространства района // Методист. - 2009. -№1.

Касымова А.Б., Сарина М.К.
Шет ауданы, «Балбөбек» бөбекжайы КМҚК

«4К МОДЕЛІ» МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ТӘРБИЕ МЕН БІЛІМ БЕРУ МАЗМҰНЫН ЖАҢАРТУДЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ

Баланың жас ерекшелігіне сай әлеуеттік мүмкіндіктерін барынша дамытуға, зият қырларын қалыптастырып, үйлесімді, қолайлы білім ортасын құра отырып, сыни тұрғыдан ойлау, кез келген өмірлік жағдайларда меңгерген білім, білік, дағдыларын тиімді қолдануға қабілетті бірегей тұлғаны қалыптастыру мақсатында бақылау жұмыстарын жүргіздім. Тәжірибе кезінде ұйымдастырылған оқу қызметіне педагог жетекшілігімен жүргізілетін ойын, құрымдалған ойын және еркін ойынды алдым. Осы үш ойынды енгізе отырып мен өзіме балаларға ҰОҚ өткізуде жеңіл амалын таптым.

Яғни тәрбиеші жетекшілігімен жүргізілетін ойында баланың қолдап отырып тапсырманы орындатудың өзіндік тиімділігін байқадым. Құрымдалған ойын арқылы баланың өз шығармашылығын ашуға белгілі жүйені, ережені сақтай отырып жетуге мүмкіндік алады. Еркін ойын арқылы баланың ойынды басқарушы қабілеті, тапсырманы орындауда баланың таңдауын ескеру арқылы нәтижеге жетуге болатындығын көздедім.

Тәжірибе кезінде ұйымдастырылған оқу қызметтерінде тәрбиешінің жетекшілігімен жүргізілетін ойында «Қатынас» білім беру саласында «Қай тағам артық?», «Таным» білім беру саласы бойынша «Түсіне қарай орналастыр», «Шығармашылық» саласы бойынша «Қаңқызды гүлге жылдам жеткіз» ойындарын алдым. Соның ішінде «Қаңқызды гүлге жылдам жеткіз» ойынына тоқталып кетейін деп отырмын. Ойында барысында балаларды бақылауға алуды арқылы ілгерілету көзделді. Саралап оқытуда ресурстарды саралау, қызығушылық мүддені, заттық-кеңістік орта ұйымдастырылды. Бұл маған баланың

қызығушылығын, ойын барысында қарқын жылдамдығын, жас ерекшелігін, зияткерлік қабілетін аудартуға қолайлы болды. ҰОҚ өткізген сәтте балалардың қызығушылықтармен қатысқандары көрінді. Топтағы уақыт, тәртіп ережелері мен ойын барысында өзін-өзі ұстау, өзін-өзі реттеу нормаларына сай сақталу керектігін ескерттім.

4К моделі бойынша «Коммуникативтіліктің» қарым қатынасын, «Креативтілік» кезінде баланың өзінің актерлік шеберлігін, «Сыни ойлау» дағдылары, «Командамен жұмыс жасау» бірігіп отырып жұмыс жасауға, баланың ой өрісінің дамуына ықпалы тиді. Бастапқы кезінде қиындықтар да болғанын жасырмаймын. Балалардың бір-бірін тындамау, ойын ойнауда уақыттың жетіспеушілігі, балалардың жылдамдық танытпауы. Ойынға 1-2 бала қатысқан жоқ, себебі, ақырын қозғалады, ойынға бірден араласып, түсініп кете алмады. Соған байланысты ойынның алдында балаларға топ ережесін құруға ой салдым. «Шығармашылық», «Әлеумет» саласында құрымдалған ойынына «Тауық пен балапандар», «Қуыршақ Айгерімге шай береміз» ойындарын алдым. Сонын ішінде «Қуыршақ Айгерімге шай береміз» ойынына тоқталып кетсем. Ойын алдында балаларға ойынның ережелерімен таныстырдым, заттық-кеңістік ортаны ұйымдастырдым. Ойынға қажетті құрал жабдықтарды дайындадым. Ойын барысында балалардың бақылау кезінде жазбалар жүргізу арқылы қызығушылықтары, еркіндігі ескерілді, шығармашылықтары байқалды.

Балаларды басқа жағынан көріп 4К моделі бойынша балалардың коммуникативтіліктері, қарым қатынасы, креативтілікті, актерлық шеберліктері, шығармашылыққа жақындығы анықталып, командамен жұмыс жасауға, саралап оқыту стратегиясында қызығушылық мүддесі анықталды, диалог –сұрақтар қолданылды, топтарға, рөлдерге бөлу байқалды. Балалар белсене қатысты. Ойында қолданылған ресурстар көп болды. Балалар қажеттіліктерін ескере отырып, тиімді қолдана білді. Бірақ ойын барысында шамалы кедергі орын алды, балалардың ойынды қатты қызығушылығымен ойнауда уақыттың созылып кетуі. Сондықтан ұйымдастырылған оқу қызметінің аяқталуға уақыт аз қалғандықтан келесіде бұл ойынды ойнатқанда уақытты тиімді пайдалануды ескеретін боламын.

Жаратылыстану ұйымдастырылған оқу қызметінде «Гүл шоғын құрастыр» еркін ойыны алынды. Бұл ойын өте тиімді болды, себебі оқу мақсатыма жеттім. Менің жетекші сұрақтарым арқылы балалар ойынға қызыға берілді, гүл шоғын құрастырғанда түстерін ажырата алды. Ойында қолданылған ресурстар жеткілікті болды. Мен қажеттіліктерін ескере отырып, тиімді қолдана білдім. Балаларды бақылау кезінде эмоциялық мені, еркіндігі ескерілді, шығармашылықтары байқалды. Командамен бірігіп жұмыс жасауға, баланың ой өрісінің дамуына ықпалы тиді.

Саралап оқыту стратегиясында қызығушылықты, қарқын жылдамдығы байқалды, ресурстармен жұмыс еркін жасалды. Оның ішінде ерекше бір жағдай: топ бойынша көп сөйлемейтін, ұян балалардың да қызығуы туып, олардың өз мүмкіндіктеріне қарай ойынға қатысуға тырысты. Осы ойынды алған себебім оқу қызметінде өткен тақырыпты қорытындылау үшін алғанмын. Әлсіз жақтары: ойын кезінде балалар таласып, келіспей қалуы. Ойынды үстел басында ұйымдастырылғаннан көрнекіліктердің сыймай қалуы. Келешекте жеке үстелдерге қойып, көрнекіліктерді жеткілікті етіп дайындауды өзіме ескердім.

Ұйымдастырылған оқу қызметінде ойындарды енгізу бойынша қорытындылай келе, мен мынандай сұрақтарға жауап бердім. Осы бағдарламаның кез келген әдіс тәсілін қолдану арқылы жұмысымда оң өзгерістердің болғанын байқадым. Сондай-ақ топтық жұмыстар мен жекелей жұмыстар балалардың білім деңгейін көтеруге және шығармашылық қабілеттерін ұштай түсуге көп септігін тиігізетініне де көзім жетті.

Келешектегі тәжірибеде ойын түрлерін қолдануда көрнекіліктерді бала санына жеткілікті жасау керек деп санаймын. Барлық балалар ойынға қатысу үшін көңіл бөлу. Өз білімді көтеру, қажетті ресурстарды үнемі дайындау, жаңа ойындардан картотека толықтыру, ойында аудио, видео аспаптарды пайдалану, инновациялық технологиялар пайдалану, әріптестермен тәжірибе алмасу, балалардың игерген дағдылары бойынша қысқаша жазбаша бақылау жүргізу қажет. Ойын түрлерін енгізу ҰОҚ-ің сапасын жақсартып аламын деп санаймын ҰОҚ-де ойын түрлерін балаларға тақырыпты игеруге жеңілдетуге, түрлі әдістерді қолдануды, бағдарламаның 4К моделін, «Бала үні» ескеріп, басқа да

идеяларын тиімді пайдалануды, балалардың дамуына әдіс-тәсілдерді барынша қолдануды, өзімнің кәсіби біліктілігімді көтеруді көздеймін.

ҰОҚ- ің мақсатын ескере отырып, педагог жетекшілігін, құрылымдалған ойын түрлерін енгізуде, балалардың даму деңгейін, қажеттіліктері мен игерген дағдыларын ескеремін. Балалардың қызығушылығын оятатын, қолжетімді мақсаттар орындай алатынына сенімді, белсенділігін арттыратын, ойында өз сезімдерін білдіре алатын еркін ойындарға жағдай жасаймын. Аталған үш түрлі ойындарға бақылау жасап, саралап пайдаланған дұрыс деп санаймын.

Әдебиет:

1. Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы ҚР БҒМ 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы.
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2016 жылғы 2 тамыздағы № 499 бұйрығы.
3. Мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің біліктілігін арттыру курсының білім беру бағдарламасы. Тыңдаушыға арналған нұсқаулық. Нұр-Сұлтан -20119 ж.

Касымова Г.Б., Торшаева Ш.М.
Қарағанды қаласы, «Айгерім» бөбекжайы КМҚК

«STEM» ТЕХНОЛОГИЯ – МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ДАМУЫНДАҒЫ ЖАҢА ҚАДАМ

Қазіргі ақпараттық технология дамыған заманда, жоғарғы технологиялық инновациялар мен қарқынды ақпараттар ағыны біздің өміріміздің барлық салаларына өзгерістер енгізуде. Қоғамның сұранысы да, жеке тұлғаның қызығушылығы да күннен-күнге артып келеді.

Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық қызметін дамыту, білімге деген талпынысын арттыру, қалыптастыру – мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттардың аясында педагогтердің алдында тұрған басты міндеттердің бірі болып табылады. Ғылым, технология, инженерия және математика яғни STEM технологиясы біздің еліміздің жаһандық бәсекелестікке қабілетті болашақ ұрпақты тәрбиелеуге зор мүмкіндіктер береді.

STEM – бұл ғылым, технология, инженерия, математика салаларынан құралған қысқартылған ұғым.

Біздің айналамызда жаңа технологиялар, жаңа кәсіптер пайда болып, ескілерін ығыстыруда. Педагог бола отырып, біз балаларға қандай білім беріп жатырмыз, мұндай білім жаңа өмірде пайдалы бола ма, бүгінгі мектеп жасына дейінгі балалардың қажеттіліктеріне сәйкес білім беру мазмұны мен технологияларын дұрыс қолданып жүрміз бе деген сұрақ туындайды. Ғалымдардың айтуынша 3-7 жас – дамудың стратегиялық маңызды кезеңі. Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасайтын педагогтер мектепке дейінгі балалық шақта балалардың білімге деген қызығушылығын ояту, ақпаратты әртүрлі көздерден қабылдауға және қолдануға үйрету, қоршаған орта туралы қызықтыратын сұрақтарға өз бетінше жауап табу қаншалықты маңызды екенін түсінеді. [1, 111б]

Бүгінгі таңда ең қолжетімді, тиімді – "STEM" технологиясы. STEM-білім беру технологиясы әлемдегі негізгі трендтердің бірі. Алғаш рет STEM-технологиясы АҚШ-та балаларды жоғары технологиялық дамыған кеңістікте өмір сүруге дайындауға бағытталған мето-пәндік орта жағдайында балалардың қызметін ұйымдастыру үшін пайдаланылды. STEM-білім беру-білім берудің модульдік бағыты, оның мақсаты баланы ғылыми-техникалық шығармашылыққа баулу және оның зияткерлік қабілеттерін дамыту болып табылады. [2]. Мектепке дейінгі ұйымда STEM білімін жобалық және эксперименттік-зерттеу қызметін ұйымдастыру арқылы жүзеге асыруға болады.

STEM- білім беру технологиясы алты модульден тұрады. Әрбір модуль кешенді шешу кезінде STEM-білім беру мақсаттарын іске асыруды қамтамасыз ететін ерекше міндеттерді шешуге бағытталған: танымдық-зерттеу қызметі процесінде зияткерлік қабілеттерін дамыту және мектеп жасына дейінгі балаларды ғылыми-техникалық шығармашылыққа тарту.

- Ф. Фребельдің дидактикалық жүйесі модулі.
- «Жанды және жансыз табиғатпен тәжірибе жасау модулі.
- LEGO-құрастыру модулі.
- «Математикалық даму» модулі.
- Робототехника модулі.
- «Мен әлемді жасаймын» мультистудиясы.

STEM технологиясының артықшылықтары балалардың инженерлік дағдыларын дамытуға көмектеседі. Командада жұмыс істеу үшін қажетті қасиеттерді алуға мүмкіндік береді. Атқарылған іс-шаралардың нәтижелерін талдай білуге ықпал етеді. Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық белсенділігін арттырады. Бұл балалардың болашақта қажет болатын зияткерлік қабілеттерінің жүйелі дамуына көмегін тигізеді. .[3]

Біздің мектепке дейінгі білім беру мекемесінде биылғы жаңа оқу жылында жоспарланған бағыттардың бірі – экологиялық тәрбие бағыты болғандықтан, бөбекжайдың барлық жастағы топтарында «Жанды және жансыз табиғатпен тәжірибе жасау» модулі кеңінен қолданылуда. «Жанды және жансыз табиғатпен тәжірибе жасау» білім беру модулі - тәжірибелік - эксперименттік іс-әрекетте қоршаған әлем туралы ұғымдарды қалыптастыру; көрнекі сенсорлық қабылдау процесінде барлық тіршілік иелерінің бірлігін, байланысын түсіну; экологиялық сананы қалыптастыру болып табылады.

Жобалау-эксперименттік зерттеу қызметін жүзеге асыру үшін пәндік-кеңістіктік орта жабдықталды. Бөбекжай тәрбиеленушілерінің жас ерекшеліктерін ескере отырып, эксперимент бұрышы: тәжірибе жасайтын заттар және ыдыстар, сонымен бірге қосымша жабдықтар - алжапқыштар, сүлгілер, сусымалы және ұсақ заттарға арналған контейнерлермен жабдықталды. Себебі дұрыс жабдықталған зертхана балалардың тәжірибелік – эксперименттік іс-әрекетке деген қызығушылығын оятуға, тәуелсіз зерттеулер жүргізудің бастапқы дағдыларын қалыптастыруға мүмкіндік береді

Зерттеу қызметі балалар бойында үлкен қызығушылық тудырады. Балалардың жаңа тәжірибелерден алған әсерлері олардың қызығушылығын, әлем туралы жаңа ақпаратты өз бетінше іздеуге деген ұмтылысын арттыра түседі. Эксперимент балаларға өздеріне жүктелген міндеттердің шешімін өз бетінше іздеуге, сынап көруге, тәжірибе жасауға, қателесуге және сұрақтарына күтпеген жауаптар алуға мүмкіндік береді, балалар өз болжамдары мен гипотезаларын жасауға тырысады.

Тәжірибе жасау бұрышындағы материалдар «Су» «Ауа», «Құм», «Тас» бөлімдері бойынша топтастырылды. Олар еркін тәжірибе жасау үшін қол жетімді жерде және жеткілікті мөлшерде. Осы аталған модуль аясында балалармен: «Судың түсі қандай?», «Судың дәмі қандай?», «Суды аязға шығарсақ не болады?», «Суда не батады, не батпайды?», «Суда не ериді?», «Судың түсі өзгере ме?», «Судың 3 күйі» атты, т.б көптеген қызықты тәжірибелер мен эксперименттер жүргізілді. Ауамен: «Ауа дегеніміз не?», «Шар және түтікше ойындары», «Ауа қайда жасырынды?», «Суда ауа бар ма?», «Ауа және иіс» атты жүргізілген тәжірибелер балалардың ауа туралы түсініктерін одан әрі кеңейте түсті. Сонымен бірге құммен: «Сулы құммен не істеуге болады?», «Құм мен сазды салыстыру», «Құрғақ құмның қасиеттері», «Құмға сурет саламыз», «Құмға жазу жазамыз» т.б көптеген тәжірибелер балалардың құм, оның қасиеттері туралы қызықты мәліметтерді зерттеп, түсінуіне ықпал жасады.

Ортаңғы топ балаларының тәжірибесі «Судың түсі өзгере ме?»

Сондай-ақ мектеп жасына дейінгі балалардың логикалық ойлау қабілеттерін, кеңістікті бағдарлау, математикалық білімдерін молайту мақсатында "STEM" технологиясының «Математикалық даму» білім беру модулін, яғни – балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, шама, пішін, кеңістік, уақыт, сан және санау бағыттары бойынша математикалық даму мәселелерін кешенді шешу үшін бөбекжайда көптеген жұмыстар жүргізілуде.

Мектеп жасына дейінгі балалардың логикалық ойлауын қалыптастыру тәжірибесімен жұмыс жасай отырып, логикалық ойлауды дамытуда дидактикалық ойындарды қолдану оқу процесінің тиімділігін арттыратынын бәріміз жақсы білеміз. Осы мақсатта топтарда «Танграмм», «Кюизинер таяқшалары», «В. Воскобовичтің басқатырғыш ойындары», «Түрлі-түсті санау таяқшалары», «Логикалық пазлдар», «Геометриялық лотолар», «Асық» технологиясы кеңінен қолданылады. Балалар бұл ойындарды күнделікті ҰОҚ- де, күннің ІІ жартысында аса қызығушылықпен ойнайды. Мектепалды даярлық топтарында вариативтік «Қызықты логика» бөлімінде балаларға түрлі деңгейдегі тапсырмалар беріледі.

Мектепалды даярлық тобының «Қызықты логика» вариативтік компоненті

Сонымен қатар, педагогтер тарапынан тек балалармен бөбекжайда ғана жұмыс жасап қоймай, ата-аналарға балалардың логикалық ойлау қабілетін дамыту туралы жеке кеңестер беріліп, ата-аналар балаларымен «Үйдегі математика» деген тақырыпта түрлі тапсырмалар орындап кері байланыс жасап отырады.

"STEM" технологиясын тиімді пайдаланған жағдайда қандай нәтижелерге қол жеткіземіз?

Жаратылыстану ғылымдарының, инженерлік шығармашылықтың, математиканың, цифрлық технологиялардың және т.б. әртүрлі салаларының өзара бірігуіне негізделген қазіргі заманғы мәселелерді шешуге интеграцияланған тәсіл. осы интеграцияның негізінде танымдық және көркемдік ізденістерге негізделген және іс-әрекеттің нәтижесі ретінде нақты өнімге ие жобалар әдісі жатыр.

Осылайша, STEM технологиясын қолдана отырып, мектеп жасына дейінгі балалар болып жатқан құбылыстардың логикасын біледі, олардың өзара байланысын түсінеді, әлемді жүйелі түрде зерттейді және сол арқылы қызығушылық, инженерлік ойлау стилін, сыни жағдайлардан шығу қабілетін дамытады. Сонымен қатар, балалар менеджмент пен өзін-өзі таныстыру негіздерін игереді, бұл өз кезегінде баланың дамуының мүлдем жаңа деңгейін қамтамасыз етеді.

Сыни ойлауды, өзіне қажетті ақпаратты алу, оны талдауды үйренеді, алынған ақпаратты практикалық қызметте қолдану дағдыларын қалыптастырады. STEM-технологиялар педагогтарға болашақта табысты зерттеушілерді, өнертапқыштарды, ғалымдарды, технологтарды, суретшілер мен математиктерді тәрбиелеп шығаруға мүмкіндік береді. Себебі STEM барлық бес бағытты (жаратылыстану ғылымдары, технологиялар, техникалық шығармашылық, өнер және математика) біріктіретін мектеп жасына дейінгі балалардың әртүрлі іс-әрекеттерін топтастырады және ғылым мен өнерді өмірде қалай қолдану керектігін көрсетуге мүмкіндік береді. [4]

Әдебиет:

1. Волосовец Т. В., Маркова В. А., Аверин С. А., «STEM –образование для детей дошкольного и младшего школьного возраста» / учебно – методическое пособие. – Москва, 2017. – 111б
2. ЕрофееваЗ. Т., Павлова Л. Н, Новикова В. П. «Математика для дошкольников» – Москва, Просвещение, 1992.
3. Заглада Л., «Дети и мультипликация», / Мир семьи. – 2005. - №11.

Киберча Г. В.

Комплекс школа ясли-сад «Бахыт», город Сарань

РАЗВИТИИ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО И МЛАДШЕГО ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ УЧЕБНО-НАУЧНЫЕ ТЕКСТЫ

Интерес детей к чтению стремительно падает. Причиной этого является активное внедрение инновационных технологий, множеством гаджетов в нашу жизнь [1, с. 325]. Проведенные психолого-педагогические исследования, доказывают, что развитие познавательного интереса у детей дошкольного и младшего школьного возраста неразрывно связано с памятью, наблюдательностью, вниманием, стремлением проникать в глубину любых явлений.

Работа со словарями, энциклопедиями, учебно-научными текстами, способствует развитию читательского интереса старших дошкольников и младших школьников и характеризуются направленностью на процесс передачи знаний.

Поэтому главной задачей как учителя, так и воспитателя является прививать интерес к чтению, научить ребенка читать, пользоваться книгой как источником знаний, научить добывать информацию из книги, окунуть детей в мир книг и развивать самостоятельность читательской деятельности.

Чтобы добиться интереса к чтению, должна быть преемственность между дошкольной и школьной ступенями, а также хорошо продумана система учебно-воспитательного процесса.

Работая с учебно-научными текстами дети учатся работать с информацией в команде, критически мыслить, анализировать информацию. На занятиях в детском саду этому способствует применение таких приемов, как , прогнозирование содержания; на уроках в начальной школе - вдумчивое чтение текста «с пометами», работа по выделению уже известных и абсолютно новых понятий, поиск непонятных слов, работа по уточнению их значения; выделение в тексте ключевых слов и терминов; выделение в текстах теоретической и иллюстративной информации; дополнение уже имеющихся учебно-научных текстов, основываясь на собственный опыт; создание собственных учебно-научных текстов и др.

Формирование умения работать с учебно-научным текстом предполагает решение следующих задач: научить детей восприятию и пониманию учебно-научных текстов; сформировать у них умение работать с информацией (обрабатывать, извлекать, делать выводы, анализировать); научить создавать учебно-научные тексты разных жанров (языковой пример, сообщение, толкование-объяснение, ответ-группировка, ответ-обобщение); научить выделять признаки, языковые особенности учебно-научного текста).

Нами разработан комплекс занятий для старших дошкольников и учащихся начальной школы, направленных на формирование умения работать с научно-учебным текстом.

Основываясь на структурных компонентах учебной деятельности (учебные задачи, учебные действия контроля и оценки), нами были определены этапы работы с учебно-научными текстами у старших дошкольников и младших школьников.

I этап – пропедевтический. На данном этапе с января по май 2021 года на базе комплекс школы ясли-сад «Бахыт» нами еженедельно проводились занятия, направленные на формирование следующих умений у детей старшего дошкольного возраста – будущих первоклассников детского сада «Бахыт»:

- осуществление поиска информации, ее восприятие и понимание;
- формирование начальных умений работать с учебно-научными текстами (текстами-определениями, текстами-правилами);

- создание учебно-научных текстов различных жанров: устный ответ, сообщение, языковой пример;
- сравнение учебно-научных текстов от предложений, нахождение в текстах терминов и определений.

Методы и приемы, которые применялись на данном этапе работы с учебно-научным текстом: постановка вопросов, прогнозирование по заголовку или ключевым словам, нахождение ключевых слов и терминов, ответ на вопросы, нахождение понятных и непонятных слов, выяснение их значения, извлечение основной информации с опорой на вопросы воспитателя, составление схемы учебно-научных текстов.

II этап - репродуктивный. На данном этапе с сентября по декабрь 2021 года на базе начальной школы «Бахыт»: проведено 17 занятий с первоклассниками, направленных на формирование следующих умений:

- работа с учебно-научными текстами: текст-правило; текст-определение, - создание сообщения, умение привести языковой пример;
- работа с более сложными жанрами учебно-научных текстов: ответ-анализ, объяснение-толкование,;
- работа с понятием «учебно-научный текст», и выделение его отличительных признаков.

Методы и приемы, которые применялись на данном этапе работы с учебно-научным текстом: прогнозирование содержания; озаглавливание, определение темы, основной мысли главной и второстепенной информации, составление вопросов, графических схем. На данном этапе был введен подробный пересказ учебно-научных текстов по вопросам [2].

III этап – продуктивный (январь-май 2022 г.). На этом этапе формировались следующие умения:

- понимание и обработка информации. Дети овладевали разными приемами запоминания: учились делить текст на части, выделять главное в каждой части, давать им заглавие;
- работа с текстами-правилами, текстами-объяснениями, текстами-описаниями, текстами-определениями;
- преобразование и извлечение информации; работа с учебно-научными текстами различных жанров, особенно объяснением-пояснением, ответ-анализ с объяснением-толкованием;
- выделение синтаксических и лексических особенностей учебно-научного стиля.

Каждое занятие было выстроено в соответствии со следующей структурой:

1). Постановка учебной ситуации. На данном этапе мы заинтересовывали детей работать с учебно-научными текстами, используя яркие иллюстрации и разные наглядности.

2). Учебные действия, самое главное, научить работать с информацией, которая представлена в учебно-научном тексте: понимать ее, выделять главное, анализировать, работать с незнакомой информацией.

3) Контроль. На занятиях дети соотносили свои учебные действия и их результаты с заданными образцами. Например, при рассказывании правила, при пересказе учебно-научных текстов-описаний. Далее дети связывали качество выполненных действий с полнотой их выполнения. Благодаря работе по контролю за своей деятельностью, дошкольники и младшие школьники смогли выявить пробелы в знаниях и работать над их устранением на следующих занятиях.

4) Оценка. Подбор учебно-научных текстов мы проводили по следующим критериям: тексты различных видов (тексты-правила, тексты-определения, тексты-описания, учебно-научные тексты); доступность для понимания учащихся; небольшое количество микротем; соответствие целей занятий и возможности для формирования различных умений работать с учебно-научными текстами, например, речевыми умениями, которые предполагают восприятие и пересказ текстов, после чего создаются собственные высказывания [3].

Данный апробированный и разработанный комплекс занятий направлен на формирование умения старших дошкольников и младших школьников работать с учебно-

научным текстом: выделять главную мысль, уметь озаглавить текст, выделить незнакомую и знакомую информацию, сделать анализ и выводы по прочитанному тексту.

Литература:

1. Гроник Г.Г., С.М. Бондар, Л.А. Концевая Как учить школьников работать с учебником. – М.: Знание, 1987.
2. Губонихина Е.В., Губонихина Е.В. Использование технологии критического мышления в процессе обучения младших школьников написанию сочинения. // Педагогика: традиции и инновации. Материалы VIII Международной конференции – 2017. – С.68-70.
3. Даблов Л.П. Смысловая структура учебного текста и проблемы его понимания. - М.: Педагогика, 1982.

Киргинцева Т.Ю

Мини-центр «Светлячок» при КГУ ОШ №2, Осакаровский район

ЭКОЛОГИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ – ЭТО ПУТЬ К СПАСЕНИЮ ПЛАНЕТЫ

В наше время проблема экологического образования становится особенно острой и актуальной. Главная причина этого - полная экологическая безответственность. Наша планета кричит о помощи. В природе исчезло много животных, птиц, рыб, растений. Климат меняется из-за действий человека. И ведь никто не задумывается, что беспечное отношение к природе закладывается в раннем детстве. В связи с этим необходимо уделять больше внимания экологическому воспитанию детей с самых первых лет их жизни.

Дошкольное детство-это начальный этап в формировании личности человека. В этот период закладывается позитивное отношение к природе, к окружающему миру, к себе и к другим людям. Залогом сохранения жизни на нашей планете является воспитание детей экологически грамотными. Воспитание у детей ответственного отношения к природе – многогранный и длительный процесс. Первоначальные элементы экологической воспитанности складываются на основе взаимодействия детей с предметно-природным миром: растениями, животными, их средой обитания и т.д. Именно у дошкольников развиваются такие операции мышления, как анализ, синтез, сравнение, обобщение и классификация. Анализ позволяет выделять различные свойства и признаки предметов, что является для ребенка непростой задачей. Поэтому необходима системная, целенаправленная, поэтапная работа по доведению правил поведения в окружающем мире до осознанного уровня, уровня ощущения, превращения их в собственные убеждения и естественные привычки.

Экологическое воспитание детей дошкольного возраста является приоритетным направлением в системе непрерывного экологического образования, необходимым условием устойчивого развития страны, обеспечивающим преемственность между всеми сферами социального становления личности. Одним из важных условий экологического воспитания и обучения в дошкольных учреждениях является правильная организация и озеленение развивающейся предметной среды. Главной особенностью такой среды является внедрение в нее объектов живой природы.

Разнообразие флоры и фауны на территории детского сада, экологически правильная организация природной зоны в помещениях дошкольного учреждения составляют развивающую экологическую среду, необходимую для воспитания детей. Именно эта среда создает условия для формирования у ребенка основ экологического сознания, элементов экологической культуры и реализации новых представлений об универсальности и внутренней ценности природы.

Учитывая всё это, мы запустили проект «Гидропоника-огород на подоконнике» ведь именно в познавательно - исследовательской деятельности ребёнок легко удовлетворяет свою любознательность и расширяет свои представления об окружающем мире. Наша приоритетная задача сформировать экологическое сознание у детей, привить любовь и

бережное отношение к природе. Привить любовь к природе с раннего возраста необходимо для развития нравственных качеств: доброта, забота, сочувствие, гуманизм.

Новизна экологического проекта заключается в использовании метода гидропонного выращивания растений. Гидропоника, по сравнению с почвенным выращиванием, имеет ряд неоспоримых преимуществ. Этот метод культивации позволяет растению не тратить силы на поиск питательных веществ, которые подаются прямо к корням, а это значительно ускоряет рост и повышает урожайность. Целью нашего проекта стало развитие у детей потребности ухода за растениями, умение наблюдать за их ростом. Нами было запланировано вовлечение родителей в совместную исследовательскую деятельность. Благодаря тому, что проект был дистанционным, нам удалось привлечь внимание родителей к данной теме. В процессе работы над проектом родители отмечали, что у них повысился уровень экологического сознания, повысился интерес к работе мини центра и заинтересованность к дальнейшему сотрудничеству.

Экологическое воспитание и развитие навыков ухода за растениями зависит от совместных усилий детского сада и семьи. Если мы, взрослые не привьём любовь к природе у малыша, то откуда ей взяться, когда он вырастет. Да, возможно ребёнок не будет ломать ветки на деревьях, но и завязывать сломанную ветку он не станет. Благодаря проекту дети приобрели новые знания и экологические навыки. Дети учились быть внимательными, заботливыми, у них пополнился словарный запас новыми словами, улучшилась память, расширился кругозор. Они наблюдали за всходами, поливали, ухаживали и радовались росту растений вместе с родителями. Экология одна из самых важных тем. Любовь к природе – великое чувство. Оно помогает человеку стать добрее, великодушнее, честнее, ответственнее. Эту любовь мы должны привить детям с раннего возраста.

Литература:

1. Иванова А. И. «Экологические наблюдения и эксперименты в детском саду», М.: 2009 г.
2. Комарова Н. Г., Грибова Л. Ф. «Мир, в котором я живу», М.: 2006.

Кожаева Б. К.

КГУ «Школа-лицей № 17», город Балхаш

НАШИ МАЛЕНЬКИЕ ПАТРИОТЫ – БУДУЩЕЕ КАЗАХСТАНА

*«Сохранить и приумножить духовные и культурные ценности, модернизация общественного сознания, формирование патриотических чувств»
(программа «Рухани жаңғыру»)*

В жизнь современного образования активно вошло воспитание казахстанского патриотизма. Знакомство с бытом и культурой родного края, способствует нравственно-эстетическому воспитанию подрастающего поколения, становлению их гражданственности, формированию высоких патриотических убеждений, активной жизненной позиции.

Программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2020-2025 годы, а также Модель развития дошкольного воспитания и образования в РК ставит перед

педагогами страны цель – создание условий для гармоничного разностороннего развития детей.

Таким образом патриотическое воспитание сегодня – одно из важнейших звеньев системы воспитательной работы по повышению у воспитанников Казахстанского патриотизма и гражданственности. Патриотизм начинается с любви к своей земле, к своему аулу, городу, с малой родины. И наверное поэтому нынешний учебный год начался с недели исторической грамотности и краеведения. Согласно рекомендациям обласного учебно-методического центра в школе был составлен **план мероприятий** направленных на:

1. *Усвоения детьми дошкольного возраста краеведческих знаний, знать историю своей земли, формирование духовно-нравственных основ и ценностей, воспитание патриота своей Родины.*

2. *Воспитание у детей любви к родному городу, к его прошлому и настоящему; учить видеть историю вокруг себя.*

3. *Приобщение к культуре и традициям малой Родины, города.*

4. *Формирование у детей бережного и созидательного отношение к городу.*

5. *Активизация поисково-познавательной деятельности детей через различные формы работы в содружестве с родителями учащихся.*

План мероприятий для классов предшкольной подготовки

День недели	Мероприятие
Понедельник	Экскурсия в школьную библиотеку, музей. 1) <i>Выставка, посвященная 30 летию РК «Пою мое Отечество - Ресбулику мою!»</i> 2) <i>Акция «Музею – новый экспонат» (макет «Новая набережная»)</i> 3) <i>Конкурс рисунков «Мой город!»</i>
Вторник	1) ОУД область «Социум», раздел «Ознакомление с окружающим», один день из истории города. <i>Тема: «5 сентября 2007 год - Открытие памятника Ағыбай батыру»</i> 2) <i>Презентация «Балхаш - город металлургов»</i>
Среда	1) ОУД область «Коммуникация», раздел «Развитие речи» <i>Тема: Чтение стихов В.Коновалова о родном городе, слушание его песен.</i> 2) <i>Конкурс рисунков «Любимый Бектауата»</i> 3) <i>Эко-акция школьного двора «Посади дерево»</i>
Четверг	Экскурсии по городу с родителями «Фото на память» 1) <i>Создание электронного фотоальбома «Памятники эпохи независимости РК»</i> 2) <i>Проект «Маленькие блогеры Балхаша» видеосюжеты</i>
Пятница	1) ОУД область «Коммуникация», раздел «Художественная литература» <i>Тема: Стихи о родной земле казахстанских поэтов. Технология синквейн, сочинение стиха о Балхаше.</i> 2) <i>Викторина «Знатоки родного края»</i>

Все мероприятия были проведены и дети с интересом в них участвовали, они попробовали себя впервые в роли маленьких блогеров - тиктокеров, лучшие ролики о родном городе Фукс Давида, Ичитовкиной Илианы, Воробьева Даниэля, Рудометова Кирилла, а так же электронный фотоальбом 0 «б» класса «Фото тур к памятникам эпохи Независимости РК» родного города были размещены в социальных сетях школы. Хочется отметить родителей класса, которые охотно откликнулись на совместную работу по воспитанию у детей интереса к прошлому и настоящему города металлургов.

В рамках недели дети познакомились с творчеством городского поэта - музыканта Владимира Коновалова патриота родного края. Множество песен и стихов он посвятил родному Прибалхашью, восхваляя родные степи и горы Бектауата, жемчужину Казахстана озеро Балхаш. Произведения казахстанских поэтов и писателей в том числе В.Коновалова способствуют воспитанию трепетного отношения к родным местам и важности помнить свои корни, своими деяниями прославлять родные места. Воодушевившись творчеством казахстанских поэтов о родной стране, на занятии по художественной литературе дети сочинили свое стихотворение о родном городе при помощи технологии синквейн:

Балхаш,

Красивый, дорогой!

Растет, хорошеет, удивляет

Приходите, люди, кто не видел

Город!

Считаю, что цели и задачи проведенной тематической недели были достигнуты. Дети стали маленькими патриотами своей страны, города, они много узнали о городе, в котором родились, познакомились с историей улиц, с памятниками и памятными местами, славными людьми нашего города, профессиями родителей. Одно из проявлений патриотизма - любовь и бережное отношение к родной природе было продемонстрировано в конкурсе рисунков «Родной город», «Любимый Бектауата». Ведь участие в конкурсах это не только умение эстетически воспринимать красоту окружающего мира, но и умения детей устанавливать причинно-следственные связи как условия целостности нашего мира. Очень важным было и привитие детям чувство любви и уважения к культурным ценностям и традициям казахского народа, совместно с родителями были оформлены дидактические игры «Подбери головной убор», «Найди пару» (народные инструменты) а также проведена викторина «Мой Казахстан» где дети показали свои знания устного народного творчества, культуры и народной мудрости. Из выше изложенного делаю вывод: вся проведенная совместная познавательная деятельность успешно развивала в детях компоненты модели 4к, (умения слышать и слушать, работать в парах, командах, критически мыслить, коммуницировать) которые раскрывают ребенка, развивают современные компетенции детей, необходимые поколению 21 века.

Неделя исторической грамотности и краеведения дала свои результаты, позволяющие формировать стереотип современного человека в условиях нового общества – «гражданина, патриота, своей Родины»

Литература:

1. Программа «Рухани жаңғыру» Н.Назарбаев, 2017 г.
2. Инструктивно-методическое письмо «Об организации воспитательно-образовательного процесса в дошкольных организациях и классах предшкольной подготовки Республики Казахстан в 2021-2022 учебном году», Центр дошкольного детства, Нур-Султан, 2021г.
3. «Руководство слушателя» © Центр педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2019
4. Прутченков А.С. Теория и практика игровой технологии.- М., 2017
5. «Душой озвученные строки...2» В.Коновалов, Караганда, 2015г.

Кожахметова Н.К.

Қарағанды қаласы, «Алтын сақа» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДА ИНКЛЮЗИВТІК БІЛІМ БЕРУ

Қазіргі таңда барлық әлем жұртшылығының назарын аударып Отырған мәселе балалардың жеке сұраныстары мен ерекшеліктеріне Ортаның, Отбасының қатысуымен білім беру үрдісіне толық қосуды қарастыратын инклюзивті білім беру.

Инклюзив сөзі – латын тілінен аударғанда «өзімді қосқанда», ал, ағылшын тілінен аударғанда «араластырамын» деген мағынаны білдіреді.

Инклюзивті білім берудің мақсаты: даму мүмкіндігі шектеулі балаларды қалыпты балалармен бірге білім алу. Яғни адамның жынысына, дініне, шығу тегіне қарамастан тең құқылы жеке тұлға ретінде білім беру жүйесі болып табылады.

Инклюзивті оқыту негізінде балалар құқығын кемсітпеу, барлық адамдарға деген теңдік қатынасты қамтамасыз ету, сонымен бірге ерекше оқыту қажеттілігі бар балаларға арнайы жағдай қалыптастыру. Тәжірибе көрсеткендей, қатаң білім беру жүйесінен балалардың бір бөлігі шығып қалады, өйткені қалыптасқан жүйе мұндай балалардың даралық қажеттілігін қанағаттандыра алмайды. Инклюзивті бағыт мұндай балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру мүмкіншілігін қалыптастырады.

Инклюзивті оқыту – барлық балаларға мектепке дейінгі оқу ұйымдарында, ұйым өміріне белсене қатысуға мүмкіндік береді.

Инклюзивті оқыту – балалардың тең құқығын анықтайды және ұжым іс- әрекетіне қатысуға мүмкіндік береді. Мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеу мен әртүрлі

материалдармен сурет салу (қарандаш, қалам, бор және т.б.) әртүрлі материалдармен сурет салу(қарандаш,қалам,бор және т.б.) оқытудағы ойынның рөлі айқын, өйткені оның көмегімен маңызды психикалық қасиеттерді, сондай-ақ баланың жеке қасиеттерін (жауапкершілікке, белсенділікке, шығармашылыққа, тәуелсіздікке және т.б.), физикалық және шығармашылық қабілеттерін сәтті түзетуге, жақсартуға, дамытуға болады.

Ойнауға деген ұмтылыс-баланы ойын әрекетіне ынталандырады және ойын барысында балалар қызығушылық танытпайтын және қиын болып көрінетін нәрсені қызығушылықпен орындайды, сондықтан ойын психикалық және эмоционалды мәселелерді оңай жеңеді. Психикалық дамуы тежелген балалардың дамуында нейropsychологияның әдістері мен әдістерін қолдану тиімді және перспективалы. Бұл осы бағыттың мүмкіндіктерін толық ашуға мүмкіндік береді.

Болашақта психикалық дамуы тежелген балалармен түзету және дамыту қызметінде нейropsychологиялық тәсілді қолдануды жоспарлап отырмын. Қазіргі таңда мүмкіндігі шектеулі балалардың ата-аналарымен де бірлесіп жұмыс жасаған дұрыс. Көп жылғы бақылау нәтижесінде, төмендегідей қорытынды жасалды: мүмкіндігі шектеулі және тіл ақауы бар балалардың ата-аналарының көбісі сөйлеу ақауының ауырлығын терең түсіне бермейді, тек бет жағындағы проблемаларды ғана атайды, балаларға тек педагогикалық көмек қана емес, сонымен қатар медициналық көмекте қажет етеді, бірлесіп жұмыс жасап бірге толықтырылса өте пайдалы болар еді.

Педагог пен ата-аналардың арасында белгілі жұмыс жүйесі қалыптасады. Ата-аналардың мәдени, білімі деңгейіне, отбасы тәрбиесінің стиліне, отбасындағы өзара қарым-қатынасқа, өз баласының проблемасын түсінуге, т.б. байланысты өзгертіп отыру қажет, яғни ата-аналардың педагогтармен өзара байланысып, ынтымақтастықта жұмыс істеу жолдарын үнемі іздестіріп отыру керек. Мектепке дейінгі ұйымдардың білім беру ортасы баланың білім беру үрдісіне қосылуын және әр тәрбиеленушінің мүмкіндігіне қарай пайдалы таңдауына мүмкіндік жасайды.

Мүмкіндігі шектеулі балалар инклюзивтік білім алуға логопед, дефектолог, дене шынықтыру нұсқаушысы, психологтан жылдық жоспарларына сәйкес күннің II жартысында өзімен жасты балалармен қатынасады (сурет салу, жапсыру т.б.) және мамандардан оқу-тәрбие және танымдық-педагогикалық көмек алады.

Даму мүмкіндігі шектелуі балалар бөбекжайдың өміріне белсене қатысуы: іс-шаралар мен ойын-сауықтарға өзге балаларымен бірігіп қатысуы, ертегілер мен концерттерді ұжыммен көруі олар үшін шынайы мереке.

Осындай шараларға қатыстыру арқылы балалар ұжымда өмір сүріп, құрбыларымен қарым-қатынасқа түсуге үйренеді. Егер бала осы сатыдан өтсе, мектепте оған едәуір оңайрақ болады. Ең бастысы, бұл балалар болашақта жалғызсырамай, өздерімен жасты балалармен бірге тәлім-тәрбие алуды жалғастырады.[2]

Мемлекетіміздің әрбір азаматы – ұлттық құндылықтарымыз, әр баласы еліміздің ертеңі екенін ескерсек әрбір мүмкіндігі шектеулі балалардың сапалы білім алып, азамат болып қалыптасуына жағдай жасау біздің міндетіміз. Әр адам қайталанбас тұлға болып есептеледі, сондықтан адам, адамгершілік тұрғылық қарым-қатынасқа құқылы. Әлеуметтік ортаға енгізу – әлеуметтік қатынастың жалпы жүйесіне және баланың өз жағдайына қарай білім алу ортасына мүмкіндігі шектеулі балалардың әлеуметтік бейімделуін қалыптастыру.

Бейімделу – бұл жеке тұлғаның әлеуметтік құрылымдарға енуі. Мүмкіндігі шектеулі баланы әлеуметтік ортаға енгізудің екі жолы бар. Бірінші жолы, мүмкіндігі шектеулі баланы қоршаған ортаға бейімдеу. Бұл жолдың кемшілігі – біржақтылығы. Бұл жолмен керекті нәтижеге жету мүмкін емес, әлеуметтену процесі екі жақтылы болуы керек. Бұл дайындық процесінде интеграцияның объектісі ғана емес, сонымен қатар белсенді субъектісі болу керек. Екінші жолы мүмкіндігі шектеулі баланы әлеуметтік ортаға енгізу дайындығымен бірге, әлеуметтік ортаны мүмкіндігі шектеулі баланы қабылдауға дайындау.

Негізгі факторы да осы. Мүмкіндігі шектеулі балалармен сондай ақ көптеген ойындар жүргізіледі, **«Құм терапиясы»**, **«Сезімтал алақандар»**. Мысалы: іздерді, дөңгелектерді құм бетіне салу. Бала сұқ саусағымен іздерді, дөңгелектерді салып шығады.

«Су терапиясын пайдалану» Мысалы: Суды үрлеу арқылы толқын болатынын түсіндіру. Ауаны сыртқа шығарып, үрлеу. Допты су бетінде үрлеу. Балалармен түзету-дамыту жұмысының мақсаты дер кезіндегі тілдік және танымдық дамуы, баланың жеке тұлға ретінде қалыптасуы мен қоғамда бейімделуін қамтамасыз ететін іс-әрекеттер жүйесін бірізділікпен дамыту және түзету, қолдың ұсақ моторикасын қалыптастыру болып табылады. **Қолдың ұсақ моторикасын дамытуға арналған ойындар** қолдың ұсақ моторикасын дамытуға арналған ойындар үшін: моншақтар, мозайка, кейімдерге бау байлау, текшелермен ойнау, құрастыру, әртүрлі материалдармен сурет салу (қарандаш, қалам, бор және т.б.)

Қорыта айтқанда, бала - ата-ана - педагог, отбасы және білім беретін ұйымдар арасындағы сабақтастықтың ойдағыдай жүзеге асуы тұлғаның әлеуметтік бейімделуінің алғы шарттарының бірі болмақ.

Біз, балалар үшін бала өз әрекетінің қатысы мен керектігін сезінетіндей жағдай жасауымыз керек.

Соңғы уақытта елімізде атқарылып жатқан істер инклюзивті білім беру жүйесінің қалануына негіз болары анық. Жас нәрестенің дені сау болса, отбасына зор қуаныш пен бақыт әкеледі. Елімізде өркениетті қоғам құру үшін, тәрбиелі, дені сау азаматтар мен азаматшалар тәрбиелеу керек.

Әдебиет:

1. Ахмедалиева Д. У. Мүмкіндіктері шектеулі балалармен жұмысты ұйымдастыру // Әлеуметтік педагог – 2010ж. №1- 15-17б.
2. Г.Б. Алипкалиева «Инклюзивтік білім беру жағдайында мектеп жасына дейінгі мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтендіру».
3. Инклюзивті білім беру жағдайында даму мүмкіндігі шектеулі оқушыларды психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің ұйымдастырылуы // «Открытая школа» журналы. № 7(128) 09. 2013ж.
4. Қазақстандағы инклюзивті білім // egov.kz мемлекеттік порталы.
5. Республикалық ғылыми-әдістемелік, педагогикалық-психологиялық Дефектология журналы. № 8(96) 2015ж.

Козлова И.А.

КГКП ясли-сад «Колобок», город Сарань

ВОСПИТАНИЕ НРАВСТВЕННО-ПАТРИОТИЧЕСКИХ ЧУВСТВ, ЧЕРЕЗ ЧТЕНИЕ НАРОДНЫХ СКАЗОК

XXI век –это век технологий, не только взрослые, но и дети уже с раннего возраста стали зависимы от виртуального мира. Взрослые люди перестали ходить в библиотеки, интересоваться историей своего народа, детям не рассказывают и не читают сказки.. Скажите, пожалуйста, многие ли взрослые могут спеть своему ребенку настоящую колыбельную? Многие ли дети, открывая мир вокруг себя, видят в своем доме красивую детскую книжку, репродукции картин великих мастеров; слышат светлую, мелодичную музыку?

Каждый год в детский сад приходят разные дети, с разными стартовыми возможностями, личностными особенностями, но всех их объединяет одно -они меньше удивляются и восхищаются, интересы их однообразны, построены на куклах Лол, вымышленных персонажах, таких как Стив, Кубик, Чудимэн.

Сегодня материальные ценности преобладают над нравственными Как приобщить детей к истокам народной культуры, к традициям народа? Эта проблема особенно актуальна, так как ребенок становится человеком не сам по себе, а лишь общаясь со взрослыми, перенимая у них не только умение ходить, разговаривать, но и нравственные нормы.

Работая последнее время в дошкольном учреждении можно заметить, что родители окружают детей вниманием и заботой в соответствии со своим пониманием и возможностями. Однако традиционным в их действиях является лишь интерес к тому, кушал ли он сегодня, не обижал ли кто его. Очень мало родителей интересуется тем, что делали в садике, что ему понравилось на занятии, что сегодня читали и т.п. А сказки и загадки присутствуют в его воспитании как элемент фольклора, подтексты культуры незнакомы порой даже самому педагогу.

Изучив современную практику организации работы по данному направлению в образовательных учреждениях, соотнеся полученные данные с собственным опытом работы, я решила необходимым разработать систему работы, основанной на приобщении детей к истокам народной культуры через знакомство с народными сказками.

Академик Г.Н. Волков утверждает, что "народная сказка сопровождает человека на протяжении всей его жизни. Это первое звено той цепи, которое связывает человека со всеми предыдущими поколениями, да и со всем человечеством. Не зря говорят: «Сказка ложь да в ней намек, добрым молодцам урок». Сказки искренни, в то же время мудры и поучительны. А значит, они могут помочь ребенку освоить мир человеческих чувств, отношений, сформировать гуманные и этические представления. Они помогают заложить в душе ребенка "фундамент", из которых строятся основы восприятия мира.

В основу своего проекта я взяла социально-педагогический проект «Әжемнің ертегісі», разработанный учебно-методическим центром развития образования Карагандинской области.

Таким образом в группе было создано игровое пространство включающее в себя: центр народной сказки, мини-библиотека, театрально-игровой центр; В течении 2-х лет детей знакомя, предметами быта, с народным костюмом, его особенностями, с играми и хороводами .используя народную сказку.

Цель проекта: создание модели ознакомления детей с культурой родного края на основе использования народных сказок. и познавательно-экспериментальной деятельности.

Задачи проекта:

1. Проанализировать программно-методическое обеспечение по ознакомлению детей с культурой родного края.
2. Разработать систему работы по ознакомлению детей с культурой родного края на основе использования народных сказок и экспериментально-познавательной деятельности.

Для того, чтобы решить поставленные задачи, свою работу разбила на этапы. Подготовительный –это подбор и изучение литературы, подбор сказок, составление плана. Основной: разработка конспектов занятий, систему приемов работы со сказкой для формирования нравственных качеств. Работа с родителями. Обобщающий этап: проследить динамику формирования нравственных качеств и наметить план на следующий год.

Новизна моего проекта в том, что решила объединить изучение сказок с познавательно-экспериментальной деятельностью. Я несколько лет работала по вариативному компоненту «Познавательно-экспериментальной деятельности», где дети изучали предметы, которые их окружают . Уже 2 года я работаю по проекту «По дороге к сказкам», где знакомя детей не только с содержанием сказок, но и бытом народов. А в этом году я решила объединить изучение сказок, знакомство с бытом и исследования самими детьми. Например, читая казахскую народную сказку «Волк и лиса», мы посмотрели презентацию «Юрта», где дети познакомились с бытовыми приборами казахского народа. Закрепили из каких частей состоит юрта. Кроме того мы исследовали почву, растения экспериментальным путем определили особенности почвы казахской степи. Тем самым, дети получили не только незабываемые впечатления от проделанной работы, но и запомнили сказку и с большим удовольствием обыгрывали ее самостоятельно.

Таким образом, следующие ожидаемые результаты:

-у детей сформируется представление о родной республике, о народных сказках; они будут понимать смысл слова "народные" сказки.

- дети смогут разыгрывать небольшие сказочные произведения, находить интонационную канву для передачи речевых особенностей персонажей; передавать одинаковое эмоциональное состояние различных сказочных героев.

В своей работе я использовала игры на липучках, дети с большим удовольствием в них играют. Были сделаны сказки по каждому возрасту. В младшем возрасте я брала только русские народные и те, что знакомы детям с рождения «Курочка ряба», «Колобок», «Теремок». С детьми 3-4 лет мы уже начали изучать сказки казахского народа «Волк и лиса», «Ушко», «Кому что нужно для жизни», «Паук, стрекоза и ласточка». В старшем возрасте познакомились со сказками с героем казахских сказок «Алдар Косе».

Очень важно донести до родителей значимость данного направления и работать совместно с ними. Вместе с родителями устраиваем выставки творческих работ детей и родителей: «Герои любимых сказок из бросового материала», «Виды театров дома» и др. Провели родительское собрание в формате ZOOM «Сказка дома». Очень важно регулярно проводить консультации и беседы с родителями на темы: «Почитай мне, мама, сказку», «О чем и как беседовать с детьми после чтения», «Рисуем сказку», «Сказка, как средство нравственного воспитания ребенка» и др.

В конце каждого года я проводила мониторинг, который показал, что дети научились оценивать поступки героев, стали понимать, какие условия жизни были у людей прошлого поколения, делать выводы на основе экспериментальной деятельности.

Таким образом, можно сказать, что ценность сказок заключается в их влиянии на всестороннее развитие ребенка, а в особенности на нравственное воспитание.

Литература:

1. Типовая учебная программа дошкольного обучения и воспитания РК (с изменениями от 24 сентября 2020 года № 412)
2. Социально-педагогический проект «Әжемнің ертегісі». Разработанный учебно-методическим центром развития образования Карагандинской области. 2020-2021г.
3. Белая К.Ю. Программа организации кружковой работы с дошкольниками «Этика и этикет». Москва 1995 Буре Р.С. Социально-нравственное воспитание дошкольников. Для занятий с детьми 3-7лет. — М.:Мозаика синтез, 2014. — 80 с.
4. Гербова В.В. Приобщение детей к художественной литературе. Программа и методические рекомендации. — 2-е изд., испр. и доп. — М.:Мозаика-Синтез, 2010. — 80 с. Интернет — ресурсы <http://nshportal.ru>, MAAM.ru Методика «Закончи историю».
5. Чадная, Е. А. Роль сказок в формировании предпосылок нравственных качеств у детей среднего дошкольного возраста / Е. А. Чадная. — Текст : непосредственный // Молодой ученый. — 2018. — № 51 (237). — С. 105-107. — URL:

Копбаева О.Б.

Жаңаарқа ауданы, «Ер Төстік» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУДЕГІ ЕРТЕГІНІҢ ОРНЫ

Білім беру мекемелерінің қай-қайсысы болса да оқыту мен тәрбиелеуді қатар алып жүреді. Кез келген білім беру ұйымында оқу материалының тақырыбына, мазмұнына байланысты тәрбиенің барлық түрі қамтылады. Педагог әр сабақта балаға қандай да бір ақпаратты, материалды меңгерту кезінде олардың осы ақпарат, материал арқылы экологиялық, адамгершілік, отансүйгіштік, еңбекқорлық қабілеттері мен қасиеттерін қалыптастыруға ұмтылады. Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде берілетін мұндай тәрбиенің бірі – экономикалық тәрбие. Тәрбиенің басқа түрлері сияқты кең талданып, қарастырылып жүрмесе де, балабақшадағы оқыту қызметінде балаларға экономикалық тәрбиенің алғышарттары беріледі.

Мектепке дейінгі балаларға экономикалық тәрбие беру тәрбиенің басқа түрлері сияқты маңызды мәселе болып табылады. Экономикалық тәрбие – ересек пен баланың

өзара әрекетіне бағытталған процесс. Ол баланың рухани негізін, эмоциясын, сезімдерін, ойлауын, қоғамдағы әлеуметтік бейімделу процестерін қалыптастырады, баланың экономикалық әлемде қызығушылығын дамытуға көмектесетін моральдық-экономикалық қасиеттерін қалыптастыруға көмектеседі.

Баланы экономика әлеміне енгізу арқылы біз оған рухани және материалдық құндылықтардың айналасындағы әлемді ашуға көмектесеміз. Қазіргі бала – қоғамның тең құқылы мүшесі. Ол ата-анасының өміріне ерте кезден-ақ қатысады, олармен бірге дүкенге барғанда «арзан», «қымбат», «ақша», «баға», «ақша табу» деген сөздерді естиді.

Мектеп жасына дейінгі балалар үшін экономикалық тәрбиенің басты мақсаты – оларды нарықтық қатынастармен таныстыру, балалардың бойында экономикалық дағдыларын қалыптастыру. Экономикалық тәрбие беру процесінде баланың ойлау қабілеті дамиды, ол өмірде пайдалы болатын белгілі бір экономикалық дағдыларды игереді. Кез келген бағытта тәрбие беруде ата-аналар мен тәрбиешілердің негізгі міндеті – балаға ақпарат беру және оны дұрыс пайдалана алу қабілетін дамыту.

Мектепке дейінгі білім беру мекемелерінде балаларға экономикалық тәрбие беру әртүрлі формалармен жүзеге асырылуы мүмкін. Әрине, мектеп жасына дейінгі балалар үшін ең тиімді форма – ойын арқылы тәрбие беру. Сонымен қатар, балаларға түрлі тақпақтар, санамақтар жаттату кезінде де есепке баулып, еңбек нарығы туралы түсінік беріп, экономикалық тұрғыдан тәрбиелеуге болады.

Балаларды көптеген экономикалық түсініктермен таныстыруда, олардың экономикаға танымдық қызығушылықтарын дамытуда, экономикалық білім алуға ынталандыруда ертегінің орны ерекше. «Ертегі – бала үшін ойын сияқты маңызды нәрсе. Ертегі балаға өзін тануға, өз мүмкіндіктерін бағалауға, өмірлік таным-түсініктерін қалыптастыруға қажет» деген Джанни Родари.

Батыр бабамыз Бауыржан Момышұлы бір сөзінде: «Біріншіден, бесік жырын айтатын келіндердің азайып бара жатқанынан қорқамын, екіншіден, немерелеріне ертегі айтып бере алмайтын әжелердің көбейіп бара жатқанынан қорқамын, үшіншіден, дәстүрді сыйламайтын балалардың өсіп келе жатқанынан қорқамын. Өйткені бесік жырын естіп, ертегі тыңдап, дәстүрді бойына сіңіріп өспеген баланың көкірек көзі көр бола ма деп қорқамын...» - деген екен. Бауыржан Момышұлының сөзінен ертегінің бала тәрбиесіндегі маңызын байқауға болады. Шынында да, ертегі бала өмірінде ерекше рөл атқарады. Бұл жастағы балалар кез келген ақпаратты рөлдік ойындар мен ертегі арқылы тез қабылдайды. Демек, мектепке дейінгі білім мекемелерінде балаларға экономикалық тәрбие беруде ертегінің маңызы ерекше.

Халық ертегілері (жан-жануарлар туралы ертегілер, қиял-ғажайып, тұрмыстық ертегілер) халықтың сан ғасырлық экономикалық тәжірибесінен сыр шертіп, балалардың бойында шаруаға бейімділік, еңбекқорлық, ынта, ұқыптылық, есептілік сияқты бірқатар экономикалық қасиеттерді қалыптастыруға және «еңбек», «өндіріс», «алмасу», т.б. сияқты экономикалық түсініктерді меңгеруге көмектеседі.

Балабақшаның ересек тобында ертегі арқылы экономикалық тәрбие беру жұмысында біз мынадай негізгі педагогикалық шарттарды қамтимыз:

- ✓ оқу процесінде ертегі тек экономикалық тәрбие беру құралы ғана емес, тұлғаны дамыту құралы ретінде пайдалану;
- ✓ ертегімен кешенді жұмысты ұйымдастыру.

Бұл шарттарды іске асыру үшін алдымен экономикалық түсініктерді қалыптастыруға көмектесетін ертегілерді жинақтап, оларды бірнеше топқа бөліп қарастырамыз. Өмірдегі түрлі қажеттілікті анықтауға (өндірісте, тауарды пайдалануда, тұрмыста, адам өмірінде) және ол қажеттілікті қанағаттандыруға көмектесетін ертегілер; Адамның еңбегін сипаттайтын ертегілер; Күнделікті тұрмысты, дәстүрді, үй тірлігін жүргізу ерекшеліктерін көрсететін ертегілер; «ақша», «пайда», «шығын», «айырбас» т.б. түсініктермен таныстыратын ертегілер; Үнемдеу, шешім қабылдау, есептеу, ұқыптылық сияқты «экономикалық» қабілеттерді қалыптастыруға көмектесетін ертегілер.

Балаларға білім мен тәрбие беру барысында біз экономикалық тәрбие беру үшін арнайы ертегі жазып, ойлап шығарғанымыз жоқ. Біз тек ересек тобы жасындағы балаларға арналып ұсынылатын көпшілікке танымал ертегілерді алып, оларды мазмұнына қарай,

жоғарыдағыдай топтарға бөлдік. Және де балаларға ертегіні оқу, айту барысында өзіміз жіктеген тобымызға қатысты сұрақтар қою, түсінік беру, қайта айту, сахналау сияқты әдістермен дәл осы ертегілерде қамтылған экономикалық тәрбиені түсіндіріп отырамыз.

Мәселен, «Мақта қыз бен мысық» ертегісі арқылы балаларды экономикалық «айырбас» ұғымымен таныстырып, өмірдегі әр нәрсенің пайдасын түсіндірсек, «Шалқан» ертегісі арқылы балаларды еңбекке баулып, еңбегінің жемісін жеу, ұжымдық еңбек түсініктерін қалыптастырамыз.

Балаларға экономикалық тәрбие беруде көмектесетін ертегінің бірі – «Үш торай» ертегісі. Ертегіде үшке бөлінген торайлар қасқырдан қашып, түрлі материалдан үй соғады, алайда екі торайдың соққан үйлері қасқырға қарсы тұра алмай, құлап, үшінші торайдың мықты материалды пайдаланып, салған үйі оларды өлімнен құтқарып қалады. Бұл ертегі арқылы балаларды ұқыптылыққа, қолға алған дүниесін тиянақты жасауға, жасайтын дүниесіне қатысты сапалы материал таңдауға үйретеміз. Ал «Түлкі, тасбақа және кене» ертегісі арқылы балаларды еңбек етуге, алған өнімді бөлісуге, еңбегіне қарай үлес алуға баулимыз.

Балабақша жасындағы балаларға экономикалық тәрбие беруде бұлардан басқа «Алтын балық», «Алтын балта», «Кім күшті?», «Бес ешкі», «Жануарлардың жыл басына таласуы» т.б. көптеген ертегілерді қолдануға болады.

Экономикалық мазмұндағы ертегілерді оқыту процесінде пайдалану мүмкіндігі өте көп: ертегілерді сабақ үстінде (қарапайым математикалық түсініктерді қалыптастыру, сөйлеуді дамыту, қоршаған ортамен таныстыру және т.б. сабақтарда), балалар мен үлкендердің өзара әрекеттерінде (сюжеттік ойындарда, саяхаттарда және т.б.), балалардың бос уақыттарында (ертегілерді сахналандыруда және т.б.) қолдануға болады.

Сонымен, мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің ересек тобы балаларының экономикалық дағдыларын, алғашқы экономикалық түсініктерін, тұлғалық экономикалық қабілеттерін қалыптастыруда ертегілердің орны ерекше. Демек, оқыту процесінде дұрыс пайдаланылған ертегі балаларды не жақсы, не жаман екеніне ғана үйретіп қоймай, олардың қоршаған ортаға көзқарастарын дамытып, балалардың әлеуметтік-экономикалық-мәдени ұстанымдарын қалыптастырады.

Әдебиет:

1. С. Сауытбеков. Ақазу арлан. Көкшетау. – 2003. - 110 б.
2. Г.Тлеубердиева. Ертегі – бала тәрбиесінде ой-өрісті өнегелі дамуындағы әсері. Білім айнасы//2020. - №5.
3. К.Кульмуханбетова. Ертегі арқылы баланы жан-жақты тәрбиелеу маңызы. Білім шапағаты//2016.- №3.

Коробейникова О.Я.

КГКП ясли-сад «Жұлдыз», город Темиртау

РАЗВИТИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ СПОСОБНОСТЕЙ ДОШКОЛЬНИКОВ В ПРОЦЕССЕ ИНТЕГРАЦИИ ОСНОВ МАТЕМАТИКИ И ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ

Новое время привносит свежие тенденции. В детских садах постепенно создается современная интерактивная образовательная среда, наполненная учебным и игровым оборудованием. Среда, которая готовит детей к жизни в новых технологических, индустриальных, социально-коммуникативных условиях, условиях цифровой трансформации общества.

Одной из инновационных технологий, применяемых во всем мире является модель STEAM-образования.

В ясли саду «Жұлдыз» города Темиртау функционирует STEAM-центр в котором проводятся занятия по робототехнике, LEGO конструированию, развивающие игры комплекса «Интеллектум».

Главной педагогической ценностью STEAM-технологии является развитие интеллектуальных способностей ребенка с возможностью вовлечения его в научно-техническое творчество. Интеграция, как целостное явление, объединяющее образовательные области, разные виды деятельности, методы и приемы в единую систему на основе планирования, выступает в дошкольном образовании ведущим средством организации образовательного процесса. В своей практике я решила дополнить занятия по физической культуре играми с математическим содержанием, объединив тем самым области «Здоровье» и «Познание».

Игра - естественная для ребенка форма обучения. Обучая посредством игры, мы учим детей не так, как нам, взрослым, удобно дать учебный материал, а как детям удобно и естественно его познать. Во время проведения организованной учебной деятельности по физической культуре дети встречаются с математическими отношениями: сравнивают предметы по величине и форме или определяют, где левая сторона, а где правая; выполняют упражнения не по образцу, а по устной инструкции; классифицируют различные плоские и объемные геометрические фигуры, цифры, карточки, считалки. Для формирования этих навыков у детей практикую такие игровые задания:

- «Разложи овощи и фрукты отдельно».
- «Разложи спортивный инвентарь мячи, кегли по цвету» (красные в красный обруч, зелёные - в зелёный и т.д.).
- «Разложи по размеру» (маленькие - в маленькую корзину, большие – в большую).
- «Найди пару». Мягкие модули отличаются не только формой, цветом, а также цифрами от 1 до 5. В игре дети образуют пары по форме, цвету или цифре.
- «Кто знает, пусть дальше считает», «Займи свой домик» (ФОТО) закрепляем представления о числах.

В таких играх решают сразу несколько задач: развитие быстроты реакции, ориентировка в пространстве, закрепление счета.

Интеллектуальное развитие включает в себя логическое и алгоритмическое мышление. Как же можно объединить алгоритмику и физкультуру?

Упражнения по физкультуре в большинстве случаев это повторяющиеся движения, которые можно объединить в алгоритм. Для детей алгоритмы проще всего демонстрировать

в виде картинок.

Выполнение действий по алгоритму формирует у детей основу совершенствования умений контролировать ход решения учебной или игровой задачи и способствует совершенствованию пространственной ориентировки детей, освоению детьми знаковых систем, схем, моделей, т.е. кодирования и декодирования информации, познанию логических связей между последовательными этапами какого-либо действия.

У младших дошкольников навык ориентировки в пространстве развиваю в играх «Назови того, кто справа, кто слева», поздоровайтесь правой рукой, погладьте друга левой рукой, сделай два (один) шаг вперед (назад), три шага вправо (влево), «прыгай вокруг предмета или себя», «прыгни – повернись направо (налево)». В

игровых упражнениях «Чья колонна быстрее построится?», «Где правая, где левая?» детям нужно не только сориентироваться в пространстве, но и построиться в колонну по росту или повернуться в соответствующую сторону в движении. Весело проходят игры «Дотронься до ...», «Нос, пол, потолок», в которых задействованы зрительный и слуховой анализаторы.

Такие формы физкультурно-оздоровительной работы как геокешинг, квест-игра предполагают активное взаимодействие с пространством. Участники переходят от станции к станции, выполняют задания в разных условиях (динамические, письменные, устные). Например, при проведении квест-игры «В поисках сокровищ» дети ориентировались на местности при помощи подсказок (маршрутные станции). В игре геокешинг «За секретами здоровья» искали клад по словесной инструкции взрослого.

STEAM-технологии позволяют интегрировать разные образовательные области и обеспечить синтез, взаимосвязь различных видов деятельности, формирование ключевых компетентностей личности дошкольника в процессе воспитания и развития. Введение игр с математической направленностью в физкультурно-оздоровительную работу положительно влияет на интеллектуальное развитие дошкольников, закрепление основ математики.

Литература:

1. Судавцова М. Н. «Использование STEAM-технологии в образовательной деятельности дошкольной образовательной организации для формирования у воспитанников навыков безопасного поведения на дороге»<http://new.beliro.ru/>
2. Коновалов И.Е., Гамирова Э.И. Интеграции физического воспитания и элементарных математических представлений в рамках деятельности дошкольного образовательного учреждения // Международный журнал экспериментального образования. – 2016. – № 5-2. – С. 161-162; URL: <https://expeducation.ru/ru/article/view?id=9940> (дата обращения: 26.01.2022).
3. Перова М.Н. Дидактические игры и упражнения по математике. -М., 2014.
4. Дунина Р. А. Формирование элементарных математических представлений у детей дошкольного возраста через игровую деятельность // Молодой ученый. — 2017. — №47.1. — С. 174-177. — URL <https://moluch.ru/archive/181/47200/>
5. Михайлова З. А., Иоффе Э. Математика от трех до семи: Учебное методическое пособие для воспитателей детских садов. - М.: Детство-Пресс, 2009. – 176 с.

Кочергина Е.А.

КГКП ясли-сад «Алтынай», город Темиртау

«СОВРЕМЕННЫЕ ИГРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ, КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТНОГО ПОТЕНЦИАЛА ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА»

Само слово «потенциал» подразумевает под собой нечто заложенное в человеке изначально. Личностный потенциал ребёнка во многом зависит от взрослых людей: смогут ли они разглядеть те, или иные способности в ребенке, отнесутся ли они с пониманием к тому, что подарено ему природой.

Личностный потенциал ребенка складывается из следующих основных компонентов, каждый из которых, в свою очередь, может быть системно рассмотрен как потенциал:

- интеллектуальный потенциал;
- коммуникативный потенциал;
- творческий потенциал;
- эмоционально-волевой потенциал;
- ценностно-нравственный потенциал.

Личностный потенциал ребёнка, как мы видим - это целая система, и все её составляющие очень важны и взаимосвязаны между собой. Личностный потенциал – это нечто, что заложено в человеке, его не надо создавать, его нужно развивать. В младенчестве помощь в развитии личностного потенциала ребёнка должны оказывать родители, а в дошкольном и школьном детстве – воспитатели и учителя.

Современные игровые технологии – это универсальное средство для развития личностного потенциала каждого ребёнка.

В своей практике мы используем различные игровые технологии. В младшем возрасте наши воспитанники познакомились с Логическими блоками Золтана Дьенеша. Блоки Дьенеша – это и игра, и учебное пособие. Игры с блоками доступны и на наглядной основе знакомят детей с формой, цветом, размером и толщиной объектов, с математическими представлениями и начальными знаниями по информатике.

Для маленьких детей блоки Дьенеша представляют большой интерес. Их можно ощупывать, перекладывать, складывать друг на друга.

В работе с детьми можно использовать готовые игры из комплектов, а можно придумать свои. Вначале можно провести с детьми такие игры, как «Дай мишке все синие блоки, зайке – все красные, мышке – все желтые!», «Угости Винни-Пуха круглым печеньем (блоками), Пятачка – треугольными, Ослика Иа – прямоугольными, Тигрулю – квадратными!», «Дай Мальвине все большие фигурки, а Буратино – маленькие!», «Отбери для утят все толстые блоки, а для цыплят – тонкие!» и т.д.

Фигурки дети с удовольствием используют в сюжетных играх, как предметы-заместители. Дети угощают медвежат и зайчат печеньем и пирожным, помогают ёжику и мышке собрать листочки осенью. В качестве печенья и листочков выступают блоки Дьенеша. Такие игры способствуют развитию умений сравнивать предметы по их свойствам.

Детям младшего возраста нравится игра «Художники», где они «рисуют» картины по «эскизу». Дети выкладывают фигуры в Альбомах путём наложения на плоское изображение объёмных фигур и это им доставляет большую радость. Далее, кто освоил рисование по «эскизу», можно предложить самим придумать изображения и давать название своим картинам, организовывать выставки таких необыкновенных и ярких «рисунков».

Фигурки можно использовать, как раздаточный материал на занятии по Сенсорике. Например, на занятии «Подарки для зайчат», дети раскладывают печенье для зайчат по коробочкам разного цвета. Вначале можно ориентироваться только на один признак предмета – цвет, в дальнейшем можно усложнить задачу, например: в красную коробочку сложить «печенье» красного цвета, маленького размера, по толщине – тонкое, в жёлтую – только треугольное, размер «печенья» может быть и большим, и маленьким и т.д.

Блоки Золтана Дьенеша удобно использовать и на занятии по конструированию – «Мебель для игрушек»: для конструирования дивана, кресла, стульчика, кровати; дорожки-цепочки из разных фигурок и т.д.

В средней группе в методических рекомендациях в дополнение к логическим блокам используются карточки, на которых условно обозначены свойства блоков – цвет, форма, размер и толщина.

Использование таких карточек позволяет развивать у детей способность к моделированию и замещению свойств, умение кодировать и декодировать информацию о них (игра «Засели фигурки в домик!», «Построй дорожку!», «Загадки - перевёртыши»).

В этом году для интеллектуально-творческого развития наших воспитанников мы использовали развивающую предметно-пространственную среду Вячеслава Воскобовича - «Фиолетовый лес».

Это замечательное яркое пособие, другими словами, картина, которую могут преобразовывать (создавать) сами дети, исходя из образовательной ситуации, игровой цели и задачи, от интересов детей и их возможностей.

Предметно-развивающая среда «Фиолетовый лес» позволяет решать множество образовательных задач:

- Ознакомление детей с окружающим миром (временами года, природными явлениями, с растительным и животным миром).
- Развитие познавательных процессов (пространственного мышления, внимания, памяти, творческого воображения).
- Развитие способности к анализу, сравнению, обобщению, классификации.
- Развитие аргументированной и доказательной речи.

Осваивая это уникальное пространство, мы использовали, как методическое пособие «Фиолетовый лес», так и придумывали с детьми свои невероятные и вполне реальные истории и сказки, давали свои имена персонажам «волшебного леса», например Ласточка – Весняночка, Солнышко – Колоколнышко, Бабочка – Чудесница, Невидимый гость, Тучка, Озорница и т.д.

Например, мы сочинили экологическую сказку «Экозаврик Тимоша в гостях у детей детского сада и изготовили к ней демонстрационный материал из фетра для показа на ковролине.

В сказке Экозаврик учит ребят, как правильно ухаживать за деревьями и кустарниками в сквере детского сада: не ломать веточки и не рвать листья, окапывать и поливать деревья, садить новые саженцы и цветы, чтобы детский мир «Алтынай» всегда оставался пёстрым, зелёным и цветущим.

А ребята в свою очередь рассказали Тимоше много интересного и поучительного о водных ресурсах Земли: о пресных водоёмах и скважинах, вода из которых вначале попадает на очистительные сооружения, а потом лишь по трубам течёт в наши дома; о питьевой воде, которую нужно беречь и экономно расходовать. Ведь вода – это главное богатство Земли! Она нужна всем, всегда и везде!

Вот такое сотворчество детей и взрослых помогает формировать не только экологическое сознание у ребёнка, воспитывать бережное и заботливое отношение к природе, природным богатствам Земли, но и ставит его в активную позицию соавтора сказки.

В игре «Добрые слова» дети с помощью добрых слов возвращают Солнышку - Колоколнышку и жителям Фиолетового леса радость и улыбки.

А вот в познавательной игре – «Откуда выпал листик?» мы развиваем у детей внимание, образное мышление, координацию движений. Здесь же мы с детьми закрепляем и части строения дерева: ствол, ветви, крона.

В игре «Дождик в сказочном лесу» продолжаем развивать умение детей характеризовать и соотносить предметы по размеру (большой-средний-маленький).

Очень понравилось нашим воспитанникам самим высаживать Фиолетовый лес. В ходе повествования Ласточка - Весняночка прилетает к детям и предлагает им посадить сказочный волшебный лес. В игре мы стимулируем творческую инициативу детей, пространственное мышление, умение ориентироваться на плоскости, то есть задействуем все составляющие личностного потенциала ребёнка.

В ходе сказки про Экозаврика дети решают сделать Тимоше подарок – нарисовать тёплый шарфик и шапочку, чтобы он не простудился в путешествии, ведь погода бывает переменчива.

В игре «Выложи дорожку!» дошкольники учатся оперировать в своей речи такими понятиями, как большой листочек, чуть поменьше (среднего размера) и ещё чуть поменьше – маленький листочек, самостоятельно учатся выкладывать траекторию передвижения персонажей сказочного леса.

Семь цветов радуги развивающей предметно-пространственной среды «Фиолетовый лес» помогает детям увидеть многообразие красок, воображать, фантазировать, создавать необычные модели пространства, увидеть себя частицей удивительного мира.

Таким образом, современные игровые технологии, используемые нами в педагогической практике, в дополнении к основным дошкольным методикам, являются универсальным пространством развития личностного потенциала детей младшего дошкольного возраста.

Литература:

1. Формирование элементарных математических представлений у дошкольников (Под ред. А.А.Столяра. М., «Просвещение», 1988).
2. М. Фидлер. Математика уже в детском саду. М., «Просвещение», 1981.
3. «Давайте вместе поиграем» Комплект игр с блоками Дьенеша (Под ред. Б.Б.Финкельштейн. - Санкт-Петербург: ООО «Корвет», 2001).

4. «Блоки Дьенеша для самых маленьких» (2-3 года») Учебное пособие, альбом (Авторы: Л. Лабутина, Н. О. Лелявина, Б. Б. Финкельштейн; рецензенты: З. А. Михайлова, М. Н. Полякова. - Санкт-Петербург: ООО «Корвет»).
5. Развивающая предметно – пространственная среда «Фиолетовый лес». Методическое пособие / Под редакцией В.В. Воскобовича, Л.С. Вакуленко, О.М. Вотиновой. – Санкт-Петербург: ООО «Развивающие игры Воскобовича», 2017, - 176 с.: 4 цв.вкл. – (Серия «Сказочные лабиринты игры»).
6. Игровая технология интеллектуально – творческого развития детей «Сказочные лабиринты игры»: методическое пособие / В.В. Воскобович, Н.А. Мёдова, Е.Д. Файзуллаеваи др.: под ред. Л.С. Вакуленко, О.М. Вотиновой. - Санкт-Петербург: ООО «Развивающие игры Воскобовича», КАРО, 2017, - 352 с.: ил.

Креккер Т.Е.

КГКП ясли-сад «Берёзка», город Шахтинск

КОРРЕКЦИОННАЯ РАБОТА С ДЕТЬМИ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ НА ЛОГОПУНКТЕ

Речь одна из важнейших функций человека, которая не является врождённой способностью, она формируется постепенно, вместе с формированием ребёнка. В процессе речевого созревания у ребёнка формируется познавательная деятельность, способность к понятийному мышлению.

Универсальной причины объясняющей речевые нарушения у современных детей нет. Но можно сказать, что в основе любой проблемы лежит биология (генетика) и социальная среда. Во время оказания речевой коррекции позволит избежать других проблем, т.к. речь тесно связана с психическими процессами и эмоциональным формированием детей.

Работаю в детском саду логопедом и ставлю перед собой задачу сделать успешным дальнейшее обучение детей. А чтоб хорошо ребёнок учился в школе нужно своевременно овладеть правильной речью. Ведь нарушения речи затрудняет овладение грамотным письмом и правильным чтением, это основные причины неуспеваемости детей в начальных классах.

Наш детский сад уже не первый год посещают дети с особыми образовательными потребностями. На сегодня проблема инклюзивного образования актуальна во всём мире. В нашем детском саду это явление также не оставлено без внимания. Данная проблема требует к себе повышенного внимания, т.к. количество детей с особыми образовательными потребностями с каждым годом растёт. Ребёнок с ООП должен общаться, развиваться и обучаться вместе со своими сверстниками [4, с.7].

Инклюзивное образование я строю на принципах:

- принцип индивидуального подхода к каждому ребёнку;
- принцип поддержки самостоятельности ребёнка;
- принцип включения ребёнка в образовательный процесс;
- принцип дисциплинарного подхода;
- принцип организованных процессов в обучении и воспитании;
- принцип взаимодействия с семьёй.

После предоставления родителями заключений результатов обследования членами комиссии ПМПК, мною разрабатываются планы по обучению детей с ООП. В своей работе использую как общую программу обучения, так и индивидуальную форму работы. Стремлюсь к тому, чтобы дети получили полноценное и эффективное образование и воспитание.

Но как, же сделать процесс обучения наиболее интересным и эффективным. Чтоб добиться положительного результата, необходимо завлечь ребят, поразить их, спровоцировать положительные эмоции. Особое внимание на своих занятиях уделяю развитию артикуляционного аппарата. Так как дети с особыми образовательными потребностями имеют нарушения речи.

Для точного произношения звуков важно чтоб артикуляционный аппарат ребёнка стал гибким и подвижным. Нужно научить ребёнка работать артикуляционным аппаратом чётко, точно и координировано. И на помощь приходит артикуляционная гимнастика [1, с.12]

Артикуляционные упражнения это специально подобранные упражнения, которые укрепляют мышцы артикуляционного аппарата, развивают силу, подвижность и дифференцируют движение органов, участвующих в речевом процессе.

Чтоб стать сильными и ловкими мы выполняем гимнастику для рук и ног. Но гимнастика необходима и для речевых органов, где главная мышца - наш язык нуждается в хорошем развитии для выполнения точных целенаправленных движений. И мне как логопеду приходится знакомить не только детей, но и их родителей с артикуляционными упражнениями. Очень часто сталкиваюсь с тем, что родители впервые слышат об артикуляционной гимнастике.

Как же правильно выполнять артикуляционную гимнастику?

Гимнастику для артикуляционного аппарата следует выполнять перед зеркалом, важно чтобы ребёнок видел, что делает его язык. Взрослые произносят звуки и не задумываются, где находится язык, какие движения он выполняет. Это автоматизированный навык, а ребёнку необходимо приобрести этот навык через зрительное восприятие. Обрести автоматизм ребёнку с особыми образовательными потребностями поможет регулярное выполнение артикуляционных упражнений.

Регулярно выполняя артикуляционные упражнения ребёнок:

- улучшит кровоснабжение в артикуляционных органах;
- укрепит мышцы щёк, языка, губ;
- научится удерживать определённую позу, увеличит амплитуду движений, уменьшит напряженность артикуляционных органов.

Для детей с ООП выполнение артикуляционной гимнастики это огромный труд, серьёзная работа, какими бы лёгкими не казались эти упражнения для взрослых. Чтоб ребёнок с особыми образовательными потребностями не уставал, не терял интерес, не отвлекался, я стараюсь превратить эту работу в весёлую игру, в волшебную сказку, в которой есть всё, что интересно детям: сказочные герои, волшебные превращения и счастливый конец.

И на помощь приходит нетрадиционная артикуляционная гимнастика. Нетрадиционная артикуляционная гимнастика не заменяет традиционные артикуляционные упражнения, которые являются базой подготовительного этапа постановки звуков [2, с. 9]

Весёлую артикуляционную гимнастику дети выполняют с большим удовольствием, потому что все упражнения носят игровой характер, делаются со сладостями. Дети помогают сочинять артикуляционные сказки со своими любимыми сказочными героями и с удовольствием их выполняют.

Нетрадиционные формы артикуляционной гимнастики:

- «Сказки Весёлого Язычка»;
- «Лягушонок Квак»;
- Мультимедийные презентации;
- «Биоэнергопластика»;
- Нетрадиционные упражнения с шариком, ложкой и т.д.;
- «Вкусная артикуляционная гимнастика».

Сказка «Приключения Лучика».

Взрослый рассказывает сказку, каждый этап которой демонстрируется специальным действием.

«На ярком, тёплом солнышке появился маленький Лучик. Солнышко было вот такое – круглое (упражнение «Бублик»). Лучик очень всего боялся, поэтому только не надолго выглядывал из-за солнышка и снова прятался (упражнение «Змейка»). Потом Лучик стал смелее, он стал смотреть по сторонам, то влево, то вправо. Вот так (упражнение «Часики»). И вдруг Лучик стал совсем смелым и начал оглядываться вокруг (упражнение «Вкусное варенье»). Лучику так понравилось, что он начал улыбаться, вот так (упражнение «Заборчик»). Наконец Лучик готов был спуститься на землю. Лучик посмотрел вниз: «Ой»,

как высоко, «Как же я спущусь?», подумал Лучик. И вдруг он увидел белое облачко похожее на лошадку. «Я спущусь на лошадке», подумал Лучик. Сел на лошадку и лошадка побежала (упражнение «Лошадка»). Но вдруг налетел ветерок и стал дуть на облачко (упражнение «Сердитая кошка»). Раскачивал облачко то вверх, то вниз (упражнение «Качели»). А потом и совсем разыгрался и стал раскачивать облачко вот так (упражнение «Индюк»). Лучику совсем не понравилось так передвигаться, лучше он попробует спуститься сам. И вот он на земле. Но Лучик запутался в траве, вот так (упражнение «Чистим зубки»). Наконец он выбрался и увидел маленький грибочек, он стал согревать его своим теплом, а грибочек рос, рос и стал совсем большим (упражнение «Грибочек»). Вот такой молодец маленький Лучик и твой язычок тоже молодец, давай ему похлопаем, вот так (упражнение «Месим тесто»).

Творческий подход, использование альтернативных методов и приёмов способствуют более интересному, разнообразному и эффективному проведению артикуляционной гимнастики.

Литература:

1. Анищенкова Е.С. Артикуляционная гимнастика для развития речи дошкольников – М.: АСТ, Астрель, 2010
2. Коноваленко В.В Коноваленко С.В. Хлоп – топ. Нетрадиционные приёмы коррекционной логопедической работы с детьми Москва Издательство «ГНОМ и Д» 2004
3. Министерство образования и науки РК республиканский центр «Дошкольное детство» Программа по инклюзивному образованию в дошкольных организациях. Астана 2015

Круг Т.Л.

КГКП ясли-сад «Колокольчик», город Сарань

«БИЗИБОРД», КАК СРЕДСТВО ВСЕСТОРОННЕГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО

Дошкольное детство - это тот особенный возраст, когда дошкольник открывает для себя мир, и проявляет свои способности в различных видах деятельности: коммуникативной, познавательной, творческой. Поэтому одна из важнейших задач нашей дошкольной организации - сохранить и развить интеллектуальный потенциал ребенка, заложенный в нем от рождения.

Дошкольный возраст - это время интенсивного развития всех систем организма. Ребенок обладает огромными возможностями развития и способностями познавать. Поэтому необходимо не упустить это время, а наоборот, использовать его максимально эффективно в целях выявления и развития способностей детей дошкольного возраста.

Всестороннее представление у ребенка об окружающем предметном мире не может сформироваться без тактильно-двигательного восприятия, так как, оно находится в основе чувственного познания. С помощью тактильно-двигательного восприятия формируются первые впечатления о величине предметов, форме, их расположения в пространстве.

Взаимодействие с предметами у детей младшего дошкольного возраста построено на использовании мелкой и крупной моторики, которая в свою очередь стимулирует когнитивные процессы у малышей.

В системе дошкольного образования игра - творческая деятельность, направленная на разрешение противоречий. В процессе игровых действий ребёнок развивается и формируется как личность, а правильно организованная предметно-пространственная среда поможет в усвоении этих навыков наиболее эффективно[1].

Организуя игровую деятельность детей младшего дошкольного возраста, педагоги нашей организации всегда стараются найти что-то новое, современное, нетрадиционное. Наиболее интересной из новых игровых технологий для детей нам показалась идея внедрения развивающей игры бизиборд.

Цель развивающей игры - создание предметно-пространственной среды для полноценного развития детей дошкольного возраста, развития мелкой моторики и органов восприятия, творческого потенциала. [1].

Название развивающей игры бизиборд в переводе с английского «**busy board**» - занимательная доска сравнительно новое, но сама идея развивающей доски для детей с элементами, повторяющими реальные бытовые предметы, появилась довольно давно.

Первый бизиборд был разработан итальянским педагогом Марией Монтессори в 1907 году. На доске педагог разместила яркие предметы, которые, особенно привлекают детское внимание[2].

Развивающая игра стала популярной по всему миру и до сих пор активно применяется педагогами и психологами в дошкольных учреждениях. В 1913 году её результатами в работе с детьми заинтересовались сначала в США, и постепенно её методика была внедрена во многих странах мира[2].

Из чего может состоять стандартная панель бизиборда: кнопки, выключатели, дверной звонок, фонарик, лабиринты, вилка с розеткой, циферблат, часы, дисковый телефон, швейная фурнитура, счеты, сортеры, фигурные вставки в виде геометрических фигур и многое другое. Все элементы подвижные, их можно открывать, закрывать, включать.

Главная идея развивающей программы – применение природного любопытства исследовать мир ребенком. В место того, чтоб запрещать ребенку трогать вышеперечисленные предметы их можно применять в игре. Предметы закреплены надежно на одной поверхности и вероятность травмирования и проглатывания минимальна[1].

Развивающая панель может состоять из самых разнообразных элементов, а значит и расширяется влияние развивающей игры на всестороннее развитие ребенка: развитие мелкой моторики рук, развитие логического и образного мышления, развитие осязательной, визуальной и звуковой памяти, тактильные элементы, изучение цифр и алфавита и.т.д. Развивающая игра помогает пополнить словарный запас, выстроить структуру предложения, улучшить дикцию и речь.

Виды бизибордов разнообразные: классический бизиборд, бизидомик, бизикуб. Они имеют форму большую и маленькую, материал может быть деревянный или пластиковый. Зачастую бизиборды и бизикубы универсальные и подходят для любого пола. Однако имеются отличительные черты бизиборда для мальчиков и для девочек. Для мальчиков представлены панели в виде машины, самолета, а на самой доске игрушки: шестеренки, замки, винтики, механизмы и провода. Для девочек по форме представлены панели в виде: бабочек, домашние животные, тематические наборы.

В 2021 году наш сад приобрел развивающую игру бизикуб для детей младшего дошкольного возраста. И первым шагом знакомства с ней стала его презентация на одном из мастер-классов. Совместно с педагогами детского сада обсудили, насколько интересен, может быть этот продукт нашим воспитанникам, и предложили оставить его на апробацию для изучения возможности включения в образовательный процесс дошкольной организации.

Следующим шагом работы в данном направлении по внедрению развивающей игры бизиборд в образовательный процесс дошкольной организации, творческая группа педагогов пришла к выводу, что необходимо в детском саду создать и внедрить проект: «Бизиборд для малышей своими руками» с активным вовлечением родителей наших воспитанников. Для этого в детском саду будет организована исследовательская площадка с целью трехстороннего взаимодействия: «дети-родители-педагоги».

Заключительный этап будет предполагать, разработку картотеки занимательных дидактических игр диагностического материала и распространения данного опыта среди педагогов дошкольных организаций.

Подводя итог, хочется отметить, что бизиборд является уникальным развивающим инструментом для полноценного и правильного развития детей младшего дошкольного возраста. Бизидоска нормализует психо-эмоциональный фон и помогает детям выстраивать свою индивидуальность.

Литература:

1. Н.В. Маревчева, С. М. Руденко. «Бизиборд как средство развития мелкой моторики рук детей дошкольного возраста»— Текст // Молодой ученый. — 2019 год — № 46 (284). — С. 289-291.
2. В.Г. Дмитриева «Методика раннего развития Марии Монтессори от 6 месяцев до 6 лет» - Эксмо-Москва 2011 г.

Куанышбекова Э.Х.

Балқаш қаласы, «Бөбек» бөбекжайы КМҚК

БАЛАЛАРДЫ ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУҒА АРНАЛҒАН ТҮРЛІ БАҒДАРЛАМАЛАРДЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ

Балалар мен ата - аналардың өмірі мен денсаулығын сақтауды қамтамасыз ету мақсатында сәуірден бастап балабақшалар штаттық режимде жұмыс істеді, бірақ балалардың көпшілігі үйде болды. Ата - аналардың ақпараттандырылуын, сондай - ақ балалардың Білім Ғылым Министрінің ұсынған үлгілік оқу бағдарламасын меңгеруін қамтамасыз ету мақсатында төтенше жағдайға байланысты үй режиміндегі мектепалды даярлық топтарының балаларын қашықтықтан оқытуды енгізу ұсынылды.

Қашықтықтан оқытудың мәні - бала бейне сабақтарды көруге, әдістемелік және оқу материалдарын оқуға, педагог ұсынған тапсырмаларды орындауға мүмкіндік алады. Сондай - ақ, қашықтықтан оқыту кезінде ата - аналарға қашықтан қол жеткізуге педагогикалық қолдау көрсетіледі, тиісті ақпаратты таңдауға көмектеседі, ата - аналарды оқу процесіне тартады және балалармен бос уақытты тиімді өткізуге мүмкіндік береді.

Балаларды қашықтықтан оқытудың негізгі мақсаты - балаларды экраннан ақпаратты дұрыс қабылдауға барынша бейімдеу (көрдім – түсіндім – қайталады - бағалады).

Мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқытудың мақсатты аудиториясы – ата - аналар мен балалар.

Қазіргі балалардың жүре, сөйлей бастауына қарағанда экраннан ақпаратты қабылдауы тезірек, осы себептен балабақша тәрбиешісі жаңа буын адамының мәртебесіне сәйкес келуі керек. Біздің бөбекжайымыздың педагогтары бейне сабақтар жасады, тақырыптық апталарға сәйкес негізгі пәндер бойынша және ағымдағы оқу жылына арналған перспективалық тақырыптық жоспарда тұрған міндеттер бойынша иллюстрациялық материалдарды, ойындар мен жаттығуларды, танымдық және ойын - сауық сипатындағы бейнероликтерді қолданды. Тақырыпқа сәйкес аптаның бір күні білім беру бағыттарының біріне беріледі, ал тәрбие жұмысының қалған түрлері біртұтас процесті құра отырып, онымен бірге толықтырылады. Мысалы, дүйсенбі күні "Қазақстанның ұшатын құстары" атты өтпелі тақырып бойынша жұмысты ұйымдастыру кезінде күннің тақырыбы "Фитнес батл", музыка мен дене шынықтыруға басты назар аударылады, балаларға ән үйрену, би - ырғақтық кимылдарды орындау ұсынылады. Сейсенбі күні (шығармашылық күні) негізгі назар сурет салу қызметіне, ал сәрсенбіде (тілдер күні) балалар қазақ, орыс тілдерін үйренеді және т. б. Барлық материалдар ойын немесе танымдық іс - шаралар арқылы бекітіледі.

Әр тәрбиеші бұл жұмысқа өз тобындағы балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес типтік оқу бағдарламасына сәйкес шығармашылықпен қарайды. Шын мәнінде, балалармен жұмыс жасауда көп нәрсе өзгермейді, біз балабақшада да, үйде де оқу процесін жеңілдететін құралдарды пайдаланамыз. Өйткені, тәрбиешілер осы материалдарды ұйымдастырылған оқу қызметтерін өткізу үшін балабақшаға баратын балалар үшін де пайдаланады.

Әр жас тобында тәрбиешілер басқаратын WhatsApp мессенджерінде жабық қауымдастық бар. Бұл – ата - аналармен өзара әрекеттесудің ең ыңғайлы тәсілі. Мұндай чаттар тіпті жас топтарда да бар. Мамандармен де кері байланыс жасалады (дене шынықтыру нұсқаушылары, қазақ, орыс тілдерінің мұғалімдері, музыкалық жетекші).

Тәрбиеші жіберген бейнероликтен кейін ата – аналар баламен бірге орындалған тапсырмаларды, сондай - ақ сабақ барысында баланың бейне қабылдауы кезінде туындаған сұрақтарды және т. б. жібереді. Педагог балаларға мониторинг жасау үшін және жеке жұмыс үшін балалардың шығармашылық және басқа пәндер бойынша фотожұмыстарын папкада сақтайды.

Бұл функцияны үй режимінде отырған балалардың ата - аналары бағалайды. Жұмыс өте ауыр, бірақ оған тұрарлық. Осылайша, қашықтықтан оқыту процесінде балабақша тәрбиешілері мен отбасы мүшелері арасында тығыз байланыс орнатылады. Балаларды тәрбиелеу олар үшін ортақ міндетке айналады, олардың арасында педагогикалық ынтымақтастық орнатылады.

Қашықтықтан оқыту - ақпараттық құралдар және ғылыми негізделген тәсілдер арқылы білім алу формасы. Ақпараттық технология жақсы дамығанымен ол оқытудың басты құралы болып есептелмейді. Ол үшін оқу бағдарламасында және оқыту әдістеріне өзгеріс енгізу керек. Жаңа технологияны қолдану тәрбиешілерге дайындық жұмыстарына көп уақытты керек етсе, сонымен қатар әрбір тәрбиешінің ізденуін, шығармашылық жұмыс жасауын, алыс – жақын шетелдердің озық тәжірибелерімен танысуды және оның күнделікті өмірде қолдануды қажет етеді.

Сол себепті, мен педагогтерге көмекші құрал ретінде оқу қызметтерін видеоға түсіргенде қолдануға болатын арнайы бағдарламалармен таныстырғым келіп отыр.

Сіздің смартфонңыздың операциялық жүйесі IOS не, әлде Android па?

Егер смартфонңыздың операциялық жүйесі Android болса, сіз ұйымдастырылған оқу қызметінің видеосын мына қосымшалар арқылы монтаждай аласыз. Олар:

1) Kinemaster

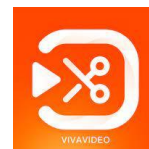
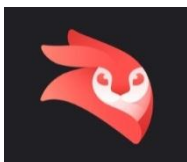
2) Inshot

3) Vivavideo

Операциялық жүйесі Android-қа бұл қосымшаларды PlayMarket-тен жүктейсіз.

Егер смартфонңыздың операциялық жүйесі IOS болса (яғни, Apple), сіз

ұйымдастырылған оқу қызметінің видеосын мына қосымшалар арқылы монтаждай аласыз. Олар:

1) Videoleap

2) Inshot

3) Vivavideo

Операциялық жүйесі IOS-қа бұл қосымшаларды AppStore-дан жүктейсіз.

Ал, егерде смартфонңыз болмаса, ноутбукпен ұйымдастырылған оқу қызметтеріңіздің видеосын монтаждай аласыз.

Ноутбуктар екі түрлі компанияның операциялық жүйесімен жұмыс істейді: Microsoft Windows және Apple(Macbook).

Microsoft Windows-пен жұмыс жасайтын ноутбуктерге арналған бағдарламалар:

1) Camtasia

2)

Obs Studio

3) Bandicam

Бұл жоғарыда айтылған бағдарламалармен «запись экрана» батырмасын басып, экранның бейнежазбасын жасауға болады.

ноутбуктерге арналған бағдарламалар:

1) Imovie

2) Movavi

Жоғарыда көрсетілген қосымшаларды қашықтықтан оқыту технологиясында пайдалана отырып, мына нәтижелерге жете алдым:

- қашықтықтан оқыту технологияларын енгізу арқылы білім берудің сапасы мен тиімділігі арттырылды;
- ата - аналар мен балалардың білім алуға деген қажеттіліктерін қанағаттандырылды;
- мектеп жасына дейінгі балаларға білім беру бағдарламаларын тікелей үйде немесе уақытша болатын жерде игеруге мүмкіндік берілді;
- ата - аналардың құзыреттілік деңгейі арттырылды;
- осы міндеттерге қол жеткізу үшін барлық білім беру салалары бойынша күнтізбелік - тақырыптық жұмыс жоспары мен бағдарламаға сәйкес қызметтің мазмұны күн сайын әзірленді ;
- өзін - өзі оқшаулау кезеңінде балалардың эмоционалды әл - ауқатына бағытталған бос уақытты өткізілді (1 мамыр, 9 мамыр, Балаларды қорғау күні);
- ZOOM, Skype, Google Meet платформасын қолдана отырып шеберлік сабақтары өткізілді.

Әдебиет:

1. <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.camerasideas.instashot&hl=ru&gl=US>
2. <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.nexstreaming.app.kinemasterfree&hl=ru&gl=US>
3. <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.quvideo.xiaoying&hl=ru&gl=US>
4. <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.lightricks.videoleap&hl=ru&gl=US>
5. <https://camtasia-studio.ru.uptodown.com/windows>
6. <https://obsproject.com/ru/download>
7. Интернет желілері.

Куланбаева М.К.

Сәтбаев қаласы, «Гүлдер» бөбекжайы КМҚК

«ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ

Кіші мектеп жасына дейінгі балалардың дүниетанымын, оның моральдық қызығушылықтары мен қабілеттерін дамытудың белсенді мақсатты процесіне оқуға баулу тән. Балалардың оқуға қызығушылығын дамыту үшін оқуды оқытуды ұтымды пайдалану маңызды.

Бүгінгі таңда бүкіл әлем кітапқа, оқуға деген қызығушылықты қалай сақтау керек деген мәселеге тап болады. Адамдарға ерекше әсер ететін дайын есту және визуалды бейнелер беретін аудио және видео жабдықтар кітапқа деген қызығушылықты және онымен жұмыс істеуге деген ынтаны әлсіретті. Сондықтан қазіргі балалар кітап оқудың орнына теледидар көруді, компьютерлік ойындар ойнауды, смартфонда әлеуметтік желілерді жөн көреді.

Ерте оқуды үйрену балаға үлкен зияткерлік әлеует береді деп саналады. Қазірдің өзінде оқуға даярлық тобы балалары немесе бірінші сынып оқушысы тез дамуда және есте сақтау қабілеті жақсы, берілген мәліметті ойына сіңіріп алады.

Оқуды үйрену үшін әріптермен таныстырудан, кейін буындарды үйренуден бастауға болады. Сонымен қатар түрлі - түсті кестелер, плакаттар, суреттер оқуға үйренуге деген мақсатқа жетуге мүмкіндік береді. Материалды мезгіл-мезгілмен өзгертуге болады.

Бірақ көркем әдебиет адамның жеке дамуында үлкен рөл атқаратыны анық. Ерте балалық шақта адам өміріне ене отырып, әдебиет біртіндеп оның моральдық пікірлері мен идеяларының шеңберін жасайды. Көркем әдебиет балаға қоғам мен табиғат өмірін, адамның сезімдері мен қарым-қатынастар әлемін ашады және түсіндіреді. Ол баланың ойлауын, қиялын дамытады, эмоцияларын байытады. Көркем әдебиеттің тәрбиелік, танымдық және эстетикалық маңызы зор, яғни. баланың қоршаған әлем туралы білімін кеңейте отырып, оның жеке басына әсер етеді, ана тілінің бейнесі мен ырғағын нәзік сезіну қабілетін дамытады.

Мектеп жасына дейінгі балалар Оқырмандар емес, тыңдаушылар, сондықтан мұғалім оларға көркем шығарма жеткізеді. Мұғалімнің алдында маңызды міндет тұр-әр шығарманы балаларға өнер туындысы ретінде жеткізу керек, оның жоспарын ашып, тыңдаушыны оқылғанға эмоционалды көзқараспен: сезімдермен, әрекеттермен, кейіпкерлердің лирикалық тәжірибелерімен қызықтыру керек.

Педагог жұмысының мақсаты:

- Көркем әдебиетке деген қызығушылықты дамыту.
- Әдеби талғамның қалыптасуы.
- Болашақ оқырманды тәрбиелеу.

Міндеттері:

- Балаларды әдебиеттің әр түрлі жанрларымен әңгімелер, өлеңдер, ауызша халық шығармашылығының шығармалары таныстыру.
- дамуға ықпал ету (фонемалық есту, есте сақтау, зейін, қиял, көркем және әдеби шығармашылық).
- Кітаппен қарым-қатынас жасау қажеттілігін, оқу мәдениетін, кітапқа ұқыпты қарауды тәрбиелеу.

Кітаппен қарым-қатынас жасау барысында бала әлемнің өткенін, бүгінін және болашағын біліп қана қоймайды, сонымен бірге ең бастысы ойлауды, талдауды үйренеді, шығармашылықпен дамиды; осылайша жеке тұлғаның адамгершілік және мәдени негізі қалыптасады.

Көркем әдебиетке деген қызығушылықты ояту, әдеби талғамды қалыптастыру арқылы біз балалармен, ата-аналармен, жұртшылықпен жұмыс істеудің дәстүрлі емес түрлерін қолданамыз, өйткені тек үйлесімді бірлескен жұмыс, балалардың айналасындағы ересектердің күш-жігері балаларды кітап оқуға таныстыра алады.

Балаларды оқуға тарту бойынша жұмыс әдістеріне мыналар жатады:

- Көркем шығармаларды оқу.
- Оқылған әңгіме.
- Жатқа жаттау.
- Шығармаларды қайталау.
- Мәнерлеп оқу.
- Драматизация ойындары.
- Дидактикалық ойындар.
- Бейнелеу іс-әрекетінде оқылған сурет (модельдеу, сурет салу, қолдану).
- Театрландырылған іс-шаралар.

Мектеп жасына дейінгі балаларды балалармен, ата-аналармен және жұртшылықпен жұмыс істеудің әртүрлі формаларына сүйене отырып, кітап оқуға тарту жүйесі мектеп жасына дейінгі балаларға мүмкіндік береді:

- 1) балалардың танымдық, сөйлеу, психофизикалық даму деңгейін арттыру;
- 2) шығармашылық қабілеттерін, өзін-өзі танытуын іске асыру үшін алғышарттар жасайды;
- 3) балаларға көркем әдебиет әлеміне енуге, оқу дағдыларын қалыптастыруға көмектеседі.

Осылайша, оқу процесін адамның, баланың білімі мен дамуында, дүниетанымы мен адамгершілік қалыптасуында шешуші деп тану маңызды.

Ғалымдардың пікірінше, ХХІ ғасыр жаңа құндылықтар ғасыры болады, мұнда капитал ақша, жер, өндіріс құралдары мен құралдары емес, білім, ақпаратқа ие болу және оларды басқара білу болады. Қазіргі баланың өмірге дайын болуы үшін балаларға көркем сөзге деген сүйіспеншілікті, кітапты құрметтеуді, сауатты оқырман болуға тәрбиелеу керек.

«Сауатты жас оқырман» ұғымы шығарманы дұрыс қабылдауды (автордың ниетіне сәйкес), оның идеялық және көркемдік мәнін түсінуді, шындықты бейнелейтін өнер туындысы ретінде көруді қамтиды. Көркем шығармаларды тыңдауға және талдауға дағдыланған бала дамудың жоғары интеллектуалды деңгейі, кең танымдық қызығушылықтары, сауатты дамыған бейнелі сөйлеу, ауызша да, жазбаша да, шынайы моральдық нұсқаулар, өзін-өзі қызықтыра алады, сыртқы бағыттарсыз бизнес жасай алады.

Балаларды көркем әдебиетпен таныстырудың әдістерін мақсатты және жүйелі қолдану балаларда оқуға деген қызығушылықты, кітапқа деген сүйіспеншілікке тәрбиелеуге көмектеседі.

Мектеп жасына дейінгі балалардың оқу қызығушылықтары әртүрлі: олар жануарлар, табиғи құбылыстар, балалар туралы кітаптарды, ойын жағдайларының сипаттамаларын ұнатады. Бұл жастағы басты құндылық - көркем сөзге жоғары эмоционалды жауаптылық, жанашырлық, сюжеттің дамуын бақылап соңында баақытты нәтиже күтеді, сондықтан әдеби талғамның қалыптасуы ерте мектеп жасына дейінгі кезден басталуы мүмкін, егер дүкендер мен дүңгіршектердің сөрелері мектеп жасына дейінгі балаларға арналған жарқын, көрнекі кітаптармен толтырылған болса.

Мектеп жасына дейінгі баланың оқу көкжиегін кеңейту үшін оны әртүрлі жанрлар мен стильдердің шығармаларымен таныстыру қажет. Әдеби шығарманы қабылдау, көркемдік мәнерліліктің мазмұны мен элементтерін түсіну қабілеті балаға өздігінен келмейді: шығарманы белсенді тыңдау, көркемдік сөйлеуді тыңдау қабілетін қалыптастыру үшін оны ерте жастан дамыту және тәрбиелеу керек. Әрине, балаға әдеби шығарманың танымдық, моральдық және эстетикалық мәнін жеткізу өте қиын міндет, бірақ бұл қазіргі тағдағы басты қажеттілік.

Баланың оқуға қызығушылығы артуы үшін отбасылық оқу ерекше маңызды. Ересек адамның оқуын тыңдап, онымен бірге кітап суреттерін қарастыра отырып, бала белсенді ойлайды, кейіпкерлер туралы алаңдайды, оқиғаларды болжайды, өз тәжірибесінің басқалардың тәжірибесімен байланысын орнатады. Бірлесіп оқу ересектер мен балаларды жақындастырады, рухани қарым - қатынастың сирек кездесетін және қуанышты сәттерін ынталандырады және мазмұнға толтырады, балада мейірімді және сүйіспеншілікке толы жүректі тәрбиелейді.

Балаларды кез-келген әдеби шығармамен таныстыру бойынша сабақты дұрыс құру үшін мұғалім көп жұмыс жасауы керек.

Қазіргі дамыған қоғамда «оқу» және «оқуға қабілетті адам» ұлттық құндылық болып саналады. Оқитын ұлт оқуды жақсы көретін балалардан тұрады. Сондықтан бүкіл әлемде балалар мен жас өспірімдерді оқу ұлттық мәселе ретінде қарастырылады және өзекті болып табылады.

Әдебиет:

1. Боголюбская М.К., Шевченко В.В. «Балабақшадағы көркем оқу және әңгімелеу». М., 1966ж.
2. Васильева М.А. Балабақшадағы балаларды тәрбиелеу және оқыту бағдарламасы.
3. Иванова О. А. «Көркем әдебиетті оқуды үйрену» М., 2005ж.
4. Тимофеева И.Н «Бір жастан он жасқа дейінгі балаңызға не және қалай оқу керек: ата-аналарға арналған Балалар оқуына арналған Энциклопедия», Санкт-Петербург. 2000ж.
5. Ушакова О.С., Гавриш Н.В. «Мектеп жасына дейінгі балаларды әдебиетпен таныстырамыз», М., 1998ж.

Кулахметова А.К.

Сәтбаев қаласы, «Ертегі» бөбекжайы КМҚК

«МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРБИЕ»

Қазіргі уақытта ерекше даму қажеттілігі бар балалармен жұмыс жасаудағы өзекті мәселе -инклюзивтік білім беру. Инклюзивтік білім ерекше қажеттілігі бар балаға өзінің құқықтарын іске асыруға мүмкіндік береді. Инклюзивті білім беру ең бастысы кедергілерді жою және ерекше білім беруді қажет ететін тұлғаларды оқытуға, өмір сүруіне қажетті жағдай туғызып, білім алуына шектелмеуін қадағалау.

Инклюзивті білім беру мақсаты – даму ерекшелігінде қажеттілігі бар балаларға қалыпты балалармен бірге білім беру. Инклюзивті оқыту барлық балаларға мектепке дейінгі оқу ұйымдарында, ұйым өміріне белсене қатысуға, ұжым іс-әрекетіне қатысуға, адамдармен қарым-қатынасына қажетті қабілеттілікті дамытуға мүмкіндік береді.

Инклюзия ағылшын сөзі- «араластырамын» дегенді білдіреді. Инклюзивті білім беру жүйесінің басты негізі - бірлесе көмектесу және қолдау.

Инклюзивті білім берудің негізгі принциптері:

- баланың барлық мүмкіндігі мен қажеттілігіне қарай білім беру жүйесіне бейімдеу;
- мектепке дейінгі білім берудің жоғарғы сапалары;
- балалардың отбасындағы жағдайы;
- оқыту мен тәрбиелеу кезіндегі ата-анасының қатысуы;

Ерекше қажеттілігі бар балаларды тәрбиелеу үнемі ізденісті қажет етеді. Ата-ананың тарапынан ұстамдылық, шыдамдылық, сабырлық сияқты қасиеттері болуы тиіс. 2020 жылы осындай ерекше қажеттілігі бар бала менің тобыма да келді. Ескен Әмір аутизм дертіне шалдыққан.

Ол дегеніміз-өзінің ішікі әлеміне қамалып, сыртқы ортамен байланысуға қорқатын, бала бойындағы күрделі ауытқушылық. Алғаш келген де Әмірде мінез- құлық эмоциялық ерекшеліктері болды. Мысалы: топқа кіруге қорқып айқайлап жылау, басын жерге ұрып соғу, өз-өзіне қызмет жасамау, ұйымдастырылған оқу іс-әрекетіне қатыспау, балалар жұмысына кедергі келтіру, балалармен бірлесіп ойнамау, белгілі бір іс-әрекетті орындау

үшін үнемі тәрбиешінің көмегін қажет етеді. Өмірдің диагнозын, мінез-құлқын, даму мүмкіндігін бақылай отырып күнделікті жұмыс түрлерін жоспарлап алдым: балабақшаға бейімдеу, күн тәртібін қалыптастыру, өз-өзіне қызмет көрсетуге үйрету, қарапайым түсініктерді меңгерту, құрбы-құрдастарымен бірге араласу, қол моторикасын дамытуға арналған жаттығулар жасату, ақыл-ой белсенділігін өрістетуге, логикасын дамыту.

Екінші тәрбиешімен бірлесе отырып Өмірді күн тәртібі мен өз -өзіне қызмет етуге үйрете бастадық (киімін өзі шешіп, бүктеу, қасық ұстап тамақ ішу, гигиеналық талаптарды орындау). Саусақ ойындарының ең қарапайым жаттығуларын қостым, мысалы «Сорпаны тұздайық» (саусақтың ұштарын қимылдатамыз), «Құстар» (құстар саусақтар тұмсығымен шұқиды). Қол моторикасын арттыру үшін күнделікті төмендегідей іс-әрекеттерді пайдаландым:

- қолмен ермексазды жұмсарту;
- әр саусақпен тасты, шарикті айналдыру;
- қол соғу; ақырын, қатты әр-түрлі әрекетте;
- жіп ұштарын байлау; сурет салу, бояу;

«Саусақ жаттығуы», «Ермексазды ширату»

Ерекше қажеттілігі бар балалармен әсіресе ойын арқылы жұмыс істеген тиімді. Сондықтан мүмкіндік деңгейін ескере отырып сюжетті суреттер, дамыту ойындары, танымдық ойындарды, дидактикалық ойындармен ойната отырып пішіндермен, үй жануарлары, құстармен, түстермен, сан туралы қарапайым түсініктер қалыптастыра бастадым.

«Пішіндермен толықтыр», «Төлдерін тап», «Көлеңкесіне сызық арқылы қос».

Өмір өте жақсы нәтиже көрсете бастады. Балалармен бірге ұйымдастырылған оқу іс-әрекетіне қатыса бастады. Ерекше қажеттілігі бар балаларға арнап құрылған жылдық жоспарым бойынша жеке жұмыстар жүргізіп отырдым. Бала дамуындағы ауытқушылықты түзету танымдық қызметті дамыту бойынша және топтық түзету сабақтары түрінде психолог жұмыс жүргізді. Өмір бөбекжай өміріне белесене қатыса бастады. Іс-шаралармен, ойын сауықтарға қатысып, құрбыларымен қарым-қатынасқа түсуге үйренді.

Танымдық белсенділігін, ойлау қабілетін өрістетуге үшін көптеген логикалық ойындар қосып тапсырманы күрделендіре бастадым. «Үлгіге қарап құрастыр», «Ассоциациясын тап», «Түсі мен санына сәйкес орналастыр», «Пазл» құрастыру, тағы басқа көптеген дидактикалық, логикалық ойындар баланың зейінін, есте сақтау қабілетін арттыра бастады. Сергіту сәті ойындарын өткізудің маңызы да зор болды. Ол баланың шаршамауына, жалықпауына әсер етті.

«Көз жаттығуы», «Құрбы-құрдастарымен тәжірбиеге қатысуы», «Логикалық ойын».

Ата-анасына да үй жағдайында баламен көп жұмыс жүргізуге кеңес берілді:

- балаңызға үнемі шыдамдылық пен сүйіспеншілік танытыңыз;
- үй тұрмысына байланысты жұмыстарды балаңызбен бірге атқаруға тырысыңыз;
- баланың өз құрдастарымен қарым-қатынасты үзбеңіз;
- балаңызға көмек беретін арнайы мамандармен тығыз байланыста болыңыз;
- бала өз-өзіне қызмет көрсетуді жалғастыру, ұялы телефон, гаджеттер бермеу, суреттері бар ертегі кітаптар көрсету, танымдық белсенділігін арттыратын тапсырмалар беру, дамытушылық ойыншықтарын алып беру, баламен бірге ойнау.

Осы екі жыл аралықта Өмірмен бірге үлкен белестерге жеттік деп ойлаймын. Себебі, ерекше қажеттілігі бар балаға қарапайым нәрсені үйрету көп еңбекті талап етеді.

Екі жылда бала бойындағы өзгерісіне жасалған бағалау.

2020-2021 оқу жылына:

Түстерді ажыратады.

Құрбылармен қарым-қатынас жасайды. Гигиеналық талаптарды орындайды. Сөздерді қайталайды. Өзіне қызмет жасайды. Іс-шараларға қатысады. Педагогтің іс-қимылын қайталайды. Қол моторикасы дамыған.

Екі жылда бала бойындағы өзгерісіне жасалған бағалау.

2021-2022 оқу жылына

Гигиеналық талаптарды орындайды. Өзіне қызмет жасайды. Құрбылармен қарым-қатынас жасайды. Түстерді ажыратады. Сөздерді қайталайды. Іс-шараларға қатысады. Педагогтің іс-қимылын қайталайды. Қол маторикасы дамыған. Есте сақтау қабілеті дамыған.

Қорыта келе, инклюзивті оқыту-балалардың тең құқығын анықтайды және ұжым іс-әрекетіне қатысуға мүмкіндік береді. Рухани дамуы үшін психологиялық-педагогикалық жағдай жасау, өз-өзіне сенімді белсенді, сау балалармен қарым-қатынас жасауға үйренген, өзіне-өзі қызмет жасай алатын бала тәрбиелеу.

Әдебиет:

1. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. Астана 2020 ж.
2. Білім айнасы. Астана 2017
3. Педагогикалық идеялар панорамасы. «Өрлеу»

Кульмагамбетова Ж.Ж.

Приозерск қаласы, «Айналайын» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ КІТАПҚА ДЕГЕН ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

*Тек кітап қана жылжуды,
адамдық шыңына шығуды үйретеді.
Н.Ә.Назарбаев.*

Қазақстанның қазіргі кезеңдегі білім беру саясаты, әлемдік білім беру кеңістігі ескіруіне байланысты, ең алдымен мектепке дейінгі білім беру жүйесіне бала қабілетін ашатын алғашқы саты ретінде жоғары талаптар қояды және жаңа, тиімді психологиялық-педагогикалық жедел іздестіруді көздейді.

XXI ғасыр ақпараттандыру ғасыры екені баршамызға мәлім. Жаңа Қазақстанның даму стратегиясы - сауатты жаңа өмірдің талабына сай бәсекеге қабілетті жас ұрпақты тәрбиелеу. Жас ұрпақ тәрбиелеудегі педагог ұстанатын бұлжытпас қағиданың бірі – білімділікпен қоса өзіндік ой пікірі бар бұлдіршіндердің легін дайындау. Әрбір оқу қызметі кезінде тиімді әдістерді пайдалану білім сапасына елеулі әсер ететіні даусыз.

Инновациялық технологиялардың бірі – ақпараттық технология. Ақпараттық технологияны пайдалану тәрбиеленушілердің де білім беру үрдісінде шығармашылық қабілетін және таным белсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Оқыту мен тәрбие үрдісінде бала шығармашылығының бір қажеттілігі қоғам талабынан туындап отыр. Қазіргі тәрбиеге сүйенсек, күнделікті оқу қызметінде бейне, аудио қондырғылары мен теледидарды, компьютерді, слайдтарды пайдалану үлкен нәтижелер беретіні сөзсіз.

Заман талабына сай техниканың жетілген кезеңінде кішкентай балалардың компьютерді жетік меңгеріп, ұялы телефонмен мультфильмдер көретінін, ата-ананың оған қуанып құптайтынын байқауға болады. Бірақ балалардың ертегі тыңдап, кітап көруге, оқуға деген қызығушылығының азайғанын өкінішке орай тіпті жоқтың қасы екенін білеміз.

Қазіргі кезде балаларды кітапқұмарлыққа баулу өте өзекті мәселе болып отыр.

Сондықтан балабақшадан бастап кішкентай бұлдіршіндерді ата-ананың, тәрбиешінің көмегімен ертегіні тыңдауға, ертегі кітаптарды көруге, ертегіні есте сақтап, кітапқа қызығушылығын арттыру көзделіп отыр. Балалардың сөйлеуін дамыту ежелден келе жатқан мәселе. Кітап - адам баласының ақыл ойынан туған рухани байлықты сақтап, оны ұрпақтан ұрпаққа жеткізіп отыратын, білім және тәрбие беретін құрал. Мектепке дейінгі жас кезеңінен бастап баланы әдебиетпен таныстырып, баланың кітап оқуға деген қызығушылығын қалыптастыру. Осы жастан бастап баланың кітапқа деген белсенді және пассивті қарым-қатынасы туралы, оқу дағдылары мен білімдері жайлы мәселелері

шешіледі. Балаларды оқу- тәрбиесіндегі басты мақсаты – баланың оқырмандық талғамын дамыту.

Баланың оқу сауаттылығын қалыптастыру кезінде ата-аналардың белсенді қатысуын қамтамасыз ету қажет. Отбасында кітапқа, кітап оқуға деген қарым-қатынасын қалыптастыру үлкен рөл атқарады. Егер отбасындағы ересек адамдар кітап оқуы дағдыға айналса, бала да оны ұғып, біліп үйренеді. Қазіргі заман талабына сай балаларға оқу, тәрбие жетіспейді. Балаларға «оқырмандық» орта қажет. Тек осындай негізде ғана баланың кітапқа деген қызығушылығы оянады. Отбасылық оқу «ойланғыш оқырманды» тәрбиелейді. Кітап оқудың негізі отбасында қаланады. Отбасылық оқуды ұйымдастыру арқылы өнегелі, рухани жан азығы бай, ұлттық санасы жоғары тұлға болып қалыптасуына жетелейді.

Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеудің басты құралдарының бірі – әдебиет, оның ішінде көркем әдебиеттің көне жанры – ертегі.

Ертегінің көркем де жеңіл түрі баланың қиялына қанат бітіріп, арманын асқақтатып, еңбексүйгіштікке, адалдыққа, батылдыққа тәрбиелейді. Сол себепті мектепке дейінгі жастағы балаларға ертегі оқу арқылы сөйлеуге, өз ойларын әдемі жеткізіп баяндауға, тыңдағанын есте сақтап, мазмұндап айтуды үйретуге қолға алып отырмыз.

Балалардың білуге құмарлығы зор. Олар құбылтып айтқан ертегі, әңгімені сүйсіне тыңдайды. Ертегі оқу арқылы балалардың бойына жақсы қасиеттерді сіңіріп, жағымсыз қасиеттерден аулақ болуға, ертегі кейіпкерлердің іс-әрекетіне қорытынды жасай отырып, балаларды адамгершілікке, имандылыққа тәрбиелеу. Балалардың дүниетанымын байыту, қоғамдық өмір туралы ұғымдарын кеңейту, эстетикалық сезімдерін ояту жүзеге асырылмақ.

Осы орайда «Жас оқырман» жобасын қолға алдық. Жоба барысы 3-ай мерзімде қамтылды.

Жоба мақсаты: баланың оқу сауаттылығын қалыптастыру кезінде ата-аналардың белсенді қатысуын қамтамасыз ету. Отбасы баланың адамгершілік құндылықтарын, бағдарлар құруға, саналы және өнімді өмір сүруге бала кезінен бейімдеу.

Жобаға қатысушылар шағын шығармаларды: өздері таңдап, оларды балаларына оқиды.

Бұдан біздің алға қойған мақсатымыз: педагогтар мен ата-аналардың оқу сауаттылығымен, балалардың ертегіге деген қызығушылығын дамыту, ақпараттық кұзыреттіліктерін жоғарлату. Балалардың тілдерін, ақыл ойын, белсенділігін есте сақтау, көру, көргенін естігенін мазмұндай білу, талдау, баға беру қабілеттерін дамыту.

Жұмыс барысында төмендегідей міндеттер орындалды:

- ❖ Педагогтар, психологтар ата-аналардың көмегімен балалардың ертегі тыңдауға деген қызығушылығын арттыру.
- ❖ Отбасындағы қарым қатынасты отбасылық бірге оқу арқылы көтеруді қалыптастыру.
- ❖ Кітап оқитын отбасыларының тәжірибесін басқа отбасылармен бөлісу, тарату.
- ❖ Балалардың келешекте оқу сауаттылығын ілгерілетуге ата-ана қауымдастығының ықпалын кеңінен қолдану.
- ❖ Шығармашылық ізденіске талпындыру.

Жұмыс соңында төмендегідей нәтижелерге қол жеткіземіз:

- ❖ Ата-аналардың оқырман ретінде кітап оқуға қызығушылығы жоғарылайды;
- ❖ Педагогтардың оқырман ретінде қызығушылықтары, оқу мәдениеті мен оқу сауаттылығы жоғарылайды;
- ❖ Көркем сөзді тыңдау арқылы баланың тілі, есте сақтау, ойлау қабілеттері дамиды, танымдық қызығушылығы қалыптасады;
- ❖ Ата-аналар мен педагогтар арасында кітапқұмарлар көбейеді;
- ❖ Кітап оқу мәдениеті отбасылық дәстүрге айналады.

Осы «Жас оқырман» жобасы аясында жүргізілген жұмыстар:

- ❖ ата-аналардың оқырман ретінде қызығушылықтарын, оқу мәдениеті мен оқу сауаттылығын анықтау;
- ❖ кітап пен оқуды адамның рухани өмірінің маңызды факторы ретінде насихаттау;
- ❖ педагогтардың өзіндік білім деңгейлерін жетілдіру жұмыстары да кеңінен жүргізілді.

Ата-аналардан «Кітап оқығанды қалайсыз ба?» деген атаумен сауалнамалар алынып, олардың кітапқа деген қызығушылықтары анықталды. Кітап құмар ата-аналар өз

тәжірибелерімен бөлісіп, басқаларды оқуға шақырды. Тәрбиешілер ата-аналармен бірлесе отырып, оқырман күнделігін жасап шығарды. Күнделікте қанша кітап оқығаны, қандай ертегі, әңгіме ұнағаны баяндалып отырды.

Тәрбиешінің жаңа технологиялық іс-әрекеті өз әдісін жаңартумен бірге тәрбиеленушінің пайдасына, қажеттілігіне айналуы керек, сонда ғана білім беру салаларында сапа және нәтиже болмақ.

1-4 суреттер «Жас оқырман» жобасына қатысқан ата-аналар балаларымен бірлесе кітап оқуда.

Әдебиет:

1. Бала мен балабақша Республикалық педагогикалық журнал №8, 2015
2. Зобина М.А. «Как пробудить у младшего дошкольника интерес к чтению» Начальная школа №7, 2005
3. «Отбасы және балабақша» журналы №6, Алматы 2021 ж.

Кульмаганбетова А.Ж.

Приозерск қаласы, «Айналайын» бөбекжайы КМҚК

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ БАҒЫТЫНДАҒЫ РЕСУРСТЫҚ ОРТАЛЫҚ ЖҰМЫСЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Ресурстық орталық – бұл мектепке дейінгі ұйымдарда инклюзивті білім берудегі өте дер кезіндегі және қажетті құбылыс. Орталық мектепке дейінгі ұйымдарда инклюзивті білім беруді дамыту қажеттілігіне байланысты сұранысқа ие болып отыр. Мұндай орталықтар шоғырлану және тапшы ресурстарға қол жеткізу үшін қолданылады.

Дені сау балалар мен ерекше білім алуды қажет ететін балаларды бірге оқыту мен дамыту, ең алдымен, соңғыларының әлеуметтік бейімделуінің проблемаларын шешу үшін қажет. Балалар қоғамдастығында тәрбиешілер дамуы қалыпты балаларды толеранттылыққа және дамуында проблемасы бар балаларға деген тең қарым-қатынасты тәрбиелеуі керек. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жүйесінде инклюзия жолы аса тиімді жол, себебі осы жастағы балалардың көпшілігі өзгелерге ұқсамайтын құрдастарына қатысты қандай да бір ойлары болмайды. «Алмагүл» (Қарағанды қ.), «Айсұлу» (Жезқазған қ.), «Айналайын» (Приозерск қ.) балабақшаларындағы педагогтар жүргізген эксперименттік жұмыстардың нәтижелері, инклюзивті топтардағы балалар зияткерлік бағытта да, рухани-адамгершілік және эстетикалық бағытта да әлдеқайда жоғары нәтижелер көрсеткен. Атап өтетіні, оң нәтижелерге дамуы қалыпты балалар да, ерекше білім алуды қажет ететін балалар да қол жеткізген.[1,б.5]

«Айналайын» бөбекжайы инклюзивті білім беру бағыты бойынша жұмыс істейді. Облыстық білім беруді дамытудың оқу-әдістемелік орталығымен бірлесе «Мектепке дейінгі мекемеде инклюзивті тәрбиені дамыту» атты даму бағдарламасы әзірленіп, бөбекжайымызда тәжірибелік- эксперименттік алаң ашылып, бес жылдай уақыт ішінде сынақтан өткізілді. Облыстық эксперттік кеңесте жұмыс қорытындыланып, тәжірибелік- эксперименттік алаң өз жұмысын аяқтады. Нәтижесінде қазіргі уақытта бөбекжайда тәжірибелік- эксперименттік жұмыстар барысында жинақталған тәжірибені мектепке дейінгі ұйымдар арасында тарату мақсатында қалалық ресурстық орталық ашылған. Осы

жұмыстар бойынша орталықта профессор С.С.Контаев ғылыми жетекшілігін жалғастыруда, педагог-мамандарға үнемі кеңестер беріп отырады.

Ресурстық орталықтың алғашқы құжаттары:

1. Білім басқармасының 2019 жылғы 19 маусымдағы №3-6.2442 Приозерск қаласы «Айналайын» бөбекжайы базасында «Мектепке дейінгі мекемеде инклюзивті тәрбиені дамыту» тақырыбында тәжірибелік –эксперименттік жұмыс бағдарламасының жинақталған тәжірибені білім беру ұйымдарына тарату үшін Ресурстық орталық құруға және профессор С.С. Контаевтың аталған орталықта ғылыми жетекшілік жұмысын әрі қарай жалғастыруына рұқсат беретіндігі туралы хат;
2. Білім бөлімінің 2020 жылғы 21 қаңтардағы «Айналайын» бөбекжайы базасында ресурстық орталық құру туралы №8 бұйрығы;
3. Ресурстық орталықтың жылдық жұмыс жоспары.

Білім бөлімінің бұйрығы бойынша «Айналайын» бөбекжайы базасындағы ресурстық орталыққа серіктес балабақша ретінде «Балақай» бөбекжайы, «Балбөбек» бөбекжайы және «Еркетай» шағын орталығы бекітілді.

Ресурстық орталық - бұл оқу-тәрбие үрдісінде инклюзия қағидаларын іске асыруда және ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балаларға тиісті жағдай жасауда мектепке дейінгі ұйым педагогтарына көмек көрсету үшін құрылған арнайы ұйымдастырылған кеңістік. Ресурстық орталық базасында мектепке дейінгі ұйымдар үшін әдістемелік ұсынымдар әзірленуде, мектепке дейінгі ұйым педагогтарына әдістемелік көмек көрсетілуде, балаларға жеке білім беру бойынша жұмыстар жүргізілуде. Ресурстық орталық қосымша білім беру ұйымы ретінде де әрекет етеді. Орталықта «Қызықты әлем» психологиялық зертхана, «Қиқар дыбыстар» логопедтік зертхана, «Ғажайып орта» әлеуметтік зертхана, «Саулық пен сымбат» денсаулық зертханасы және ақылы түрде жүргізілетін «Шебер қолдар», «Ертегілер елінде», «Қызықты математика», «Монтессори әлемі», «Ұлттық ойындар», «Әнші балапан», «Кел, билейік» атты үйірмелер жұмыс істейді. Орталық қызметі ұжымның материалдық-техникалық, ақпараттық, оқу-әдістемелік және зертханалық ресурстарға қолжетімділігін сауатты ұйымдастырудан тұрады. Материалдардың қолжетімділігі оқу-тәрбие үрдісінің тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

«Айналайын» бөбекжайы базасында құрылған ресурстық орталық қызметінің мақсаты - «Мектепке дейінгі мекемеде инклюзивті тәрбиені дамыту» тақырыбындағы тәжірибелік – эксперименттік жұмыс бағдарламасынан жинақталған тәжірибені білім беру ұйымдарына тарату.

Ресурстық орталықтың негізгі міндеттері:

- инклюзивті білім берудің идеялары мен қағидаларын ілгерілету, кеңестік-әдістемелік көмек көрсету, психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің педагог-мамандарға, ата-аналарға және мүдделі тұлғаларға кеңес беру;
- ТЭЖ барысындағы зерттеулердің нәтижелерін Приозерск қаласындағы серіктес мектепке дейінгі ұйымдарға тарату және енгізу;
- ЕБҚ бар балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу тәжірибесін талдау, тәжірибелерді жалпылау және тарату.

Ресурстық орталық қызметінің бағыттары:

- инклюзивті білім беру мен тәрбиелеуді психологиялық-педагогикалық және әдістемелік тұрғыда сүйемелдеу;
- инклюзивті білім беруді жүзеге асыру үшін педагог-мамандарға әдістемелік, кеңестік көмек беру;
- «Мектепке дейінгі мекемеде инклюзивті тәрбиені дамыту» тақырыбында тәжірибелік – эксперименттік жұмыс бағдарламасынан жинақталған тәжірибені тарату;
- ерекше білім беруге қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу үшін педагогтарға арналған әдістемелік құралдарды дайындауды жүзеге асыру.

Ресурстық орталықтың жұмысын инклюзивті білім беру бойынша үйлестіруші, педагог-психолог, дефектолог, логопед, монтессори - педагог мамандары жүзеге асырады.

Ресурстық орталықтың педагог-мамандары:

- белгілі бір қиындықтары бар тәрбиеленушілермен жеке оқу қызметтерін өткізеді;

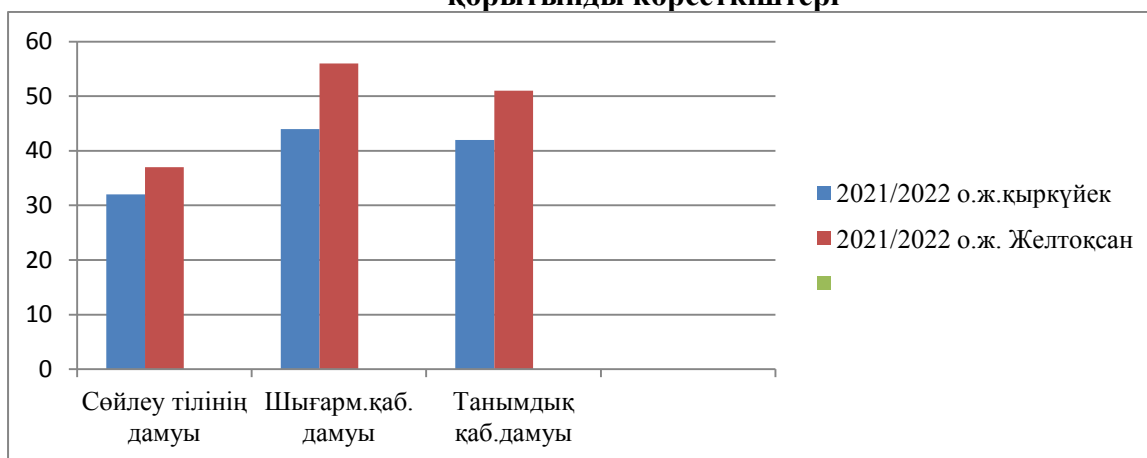
- жеке дамыту бағдарламасын құрады, жеке дамыту бағдарламасы бала дамуының барлық негізгі салаларын қамтиды: сөйлеу, когнитивті, әлеуметтік - эмоционалдық, моторлық, өзіне-өзі қызмет көрсету [2, б.5];
- серіктес мектепке дейінгі ұйым педагог-мамандары, тәрбиешілері үшін жеке және топтық кеңестер өткізеді;
- тәрбиеленушілерді оқыту және тәрбиелеу мәселелері бойынша ата-аналар үшін жеке және топтық кеңестер өткізеді;
- инклюзивті білім беру бағытында жұмыс істейтін педагог-мамандарға әдістемелік көмек көрсетеді;
- семинарлар, конференциялар өткізуге қатысады;
- шеберлік-сыныптар, воркшоптар өткізеді.

1,2-сурет Ресурстық орталық жұмысына талдау жасап, алдағы жұмыс жоспарын құру бойынша серіктес балабақша мамандарымен бірлескен отырыстан көріністер.

Ресурстық орталық жұмысын дамыта отырып, бақылау-зерттеу жұмысы жүргізіліп, орталықтағы ерекше білім беруді қажет ететін балалардың даму деңгейі бойынша мониторинг жасалды.

2021/2022 оқу жылының қыркүйек, желтоқсан айларында жүргізілген мониторинг бойынша бөбекжайдағы ерекше білім беруді қажет ететін балалардың даму деңгейінің қорытынды көрсеткіштері

Ресурстық орталық оқу-тәрбие үрдістеріне қуатты қолдау көрсетеді. Сонымен қатар шығармашылық және интеллектуалды дарынды балаларға мақсатты қолдау көрсетеді және шығармашылық қабілеттері бар білікті мектепке дейінгі ұйымның педагог қызметкерлерін дамытады.

Әдебиет:

1. Құрастырушы Б.С. Омар. Мектепке дейінгі ұйымдарда инклюзивті тәрбие мен оқытудың үдерісін ұйымдастыру бойынша ақпараттық-әдістемелік ұсынымдар жинағы. Қарағанды: ҚарМУ баспасы, 2019.
2. Құрастырушылар: Г.Ш.Қожахметова, Б.С.Омар, А.Т.Садық А.Т.Ерекше білім беру қажеттіліктері бар мектеп жасына дейінгі бала үшін жеке дамыту бағдарламасын әзірлеудің ұйымдастырушылық негіздері. Қарағанды: ҚарМУ баспасы, 2019.

ОЗВУЧИВАНИЕ СКАЗОК ЧЕРЕЗ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НЕТРАДИЦИОННЫХ МЕТОДОВ РИСОВАНИЯ

Каким должен быть ребенок XXI века? Как помочь ребенку открыть себя наиболее полно? Как создать условия для творческого роста и поддержать стремление узнать мир во всех его проявлениях? Это и другие вопросы волнуют современных родителей и педагогов республики Казахстан. Ведь не секрет, что в настоящее время во всех передовых странах придают особое значение воспитанию у детей таких качеств, как креативность, гибкость, оригинальность мышления т.е. умение мыслить нестандартно и принимать неожиданно решения.

С этой целью был создан познавательный - творческий проект «Озвучивание сказок через использование методов нетрадиционного рисования».

Цель проекта: развивать умение детей сочинять сказки с помощью использования нетрадиционного рисования, творческие и коммуникативные способности детей средствами театрального искусства и озвучивания их.

Задачи проекта:

1. Создать условия для развития творческой активности детей.
2. Учить детей более сложному способу совместного сюжетосложения озвучиванию сказок.
3. Поощрять инициативу и активность детей при создании образов характерных персонажей, противопоставляя характер движения одного персонажа другому, в соответствии с создаваемым образом.
4. Стимулировать детей к внесению изменений в сказке, вводя реалистические элементы.
5. Развивать речь, память, внимание, воображение детей, способствовать реализации, творческих сил ребенка, раскрепощению и повышению самооценки.

Схема реализации проекта:

На I этапе дети рисуют придумывают персонажи будущей сказки:

На II этапе дети инсценируют придуманную сказку:

Далее, на III этапе записываем сказку и озвучиваем. Итогом проекта являются озвучивание сказок «Ару Балхаш», «Волшебное зернышко», которые были созданы педагогами. Итоговый продукт можно увидеть на YouTube канале ясли – сада «Бөбек».

Какие способности мы развиваем у детей? Как показано в данной таблице все аспекты взаимосвязаны.

Современные дети с ранних лет проявляют огромный интерес к гаджетам. Это соответствующая реакция, ведь интернет игры яркие, захватывающие. В один клик ты оказываешься в виртуальном мире, где все под твоей властью. Это удобно и взрослым. Как

показал опрос родителей, большинство из них не находят время на чтение, а некоторые, считают это не особо важным занятием.

Поэтому мы решили уделить больше времени именно придумыванию сказок при помощи нетрадиционного рисования. В данной работе были объединены нетрадиционные техники рисования и сказки, которые сочиняют дети сами. После озвучиваем. Каждый ребенок от природы одарен, и я стараюсь помочь таланту раскрыться, уделяя особое внимание развитию художественных способностей детей через нетрадиционные техники рисования. Считается очень важным развивать у ребенка способность выражать свои чувства доступными изобразительными средствами. Рисовать можно чем угодно и где удобно! Рисование ладошкой, пальчиками, скомканным листком бумаги, свечой, поролоном и т.д.

Главный элемент - творческое начало. Ребенок должен получать право на инициативу, самостоятельность, индивидуальный поиск и творчество.

Проведенный проект позволил подтвердить правомерность наших подходов к процессу речевого развития дошкольников посредством сказки, что является одной из насущных проблем современной педагогики.

Литература:

1. Богат В., Ньюкалов В. Развивать творческое мышление (ТРИЗ в детском саду)// Дошкольное воспитание. – 1994 №1
2. Выготские Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. - СП.1997
- 3.http://studbooks.net/1592328/psihologiya/rol_skazki_razviti_tvorcheskih_sposobnostey_detey_starshego_doshkolnogo_vozrasta
- 4.<https://bibliofond.ru/view.aspx?id=782188>

Кытманова М. С.

КГКП ясли - сад «Ботагоз», город Шахтинск

НЕЙРОПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД К РАЗВИТИЮ РЕЧИ ДЕТЕЙ С ОБЩИМ НЕДОРАЗВИТИЕМ РЕЧИ

По данным ЮНЕСКО, 93% современных дошкольников смотрят телевизор около четырёх часов в день, что намного превосходит время общения со взрослыми. Последствия этого становятся всё более очевидными, главное из них – нарушение речи.

Благодаря исследованиям учёных (У.В. Ульянова, В.И. Лубовский, И.А. Коробейникова и др.), можно выделить особенности развития детей дошкольного возраста с общим недоразвитием речи (ОНР). Такие воспитанники имеют нарушения структурного компонента речи, у них отмечаются проблемы с координацией, общей и мелкой моторикой.

Логопедические занятия для дошкольников с нарушениями речи представляют собой тяжелейший труд. В нашей логопедической практике мы используем инновационные технологии, которые служат эффективным дополнением к традиционным технологиям и методикам. В последнее время, всё больше внимания уделяется такому направлению как нейропсихология.

Нейропсихология – отрасль психологии, изучающая содержание психических процессов и их связь с отдельными системами головного мозга.[1, с.159]. Нейропсихология стала отдельной наукой во второй половине 20 века. Её основоположники: Д.Хебб, Г.Гекен, А.Р.Лурия, Б.Милнер, К.Лешли, Х.-Л.Тойбер, К.Прибрам, Р.Сперри и О.Зангвилл.

В настоящее время, установлено, что речь имеет динамическую мозговую организацию, совокупность всех речевых зон обеспечивает реализацию речевой функции в целом, однако, в обеспечении ее отдельных видов приоритетны разные отделы мозга.[2, с.45].

Исследования Л. С. Выготского и А. Р. Лурия показали, что на первых этапах развития ребенка сложные психические процессы: внимание, восприятие, память и мышление формируются на базе элементарных функций. Все это создает первичную базу для

формирования речи. Позже речь, в свою очередь, начинает оказывать существенное влияние на развитие процессов восприятия, уточняя обобщая их. Сам процесс восприятия играет чрезвычайно важную роль для развития памяти и мышления. Итак, четыре психических процесса – внимание, восприятие, память и мышление – составляют психологическую базу речи.[4, с.8].

Нейропсихологический подход предполагает коррекцию нарушенных психических процессов и эмоционально – волевой сферы ребёнка через движение. Работы В.М. Бехтерева, А.Н. Леонтьева, А.Р. Лурия, Н.С. Лейтеса, П.Н. Анохина, И.М. Сеченова доказали влияние манипуляций рук на функции высшей нервной деятельности, развитие речи. Следовательно, развивающая работа должна быть направлена от движения к мышлению.

Мы используем коррекционно-развивающую работу, которая имеет нейропсихологическую направленность, и включает три направления: формирование базовых основ познавательных функций; развитие и коррекция познавательных функций; развитие и восстановление межполушарных взаимодействий.

В нашей работе мы применяем нейропсихологические упражнения и игры. Их можно использовать с самого раннего детства, как в индивидуальной, так и в групповой работе. Преимущества нейроигр: игровая форма обучения, многофункциональность, сочетание речи с движениями, формирование положительной мотивации, эмоциональная привлекательность.

Вашему вниманию представляем несколько нейропсихологических игр и приёмов из нашей практики.

Самомассаж проводится нами в вводной части занятий, сопровождается стихотворными текстами и способствует повышению эмоционального тонуса. В результате его применения улучшается работоспособность, повышается концентрация, распределение и переключаемость внимания, отмечается положительная динамика в решении речевых и поведенческих проблем, повышается речевая активность.

Биоэнергопластика – совместные движения руки и артикуляционного аппарата, которые активизируют интеллектуальную деятельность, координацию движений и мелкую моторику. Использование этого метода поддерживает положительный эмоциональный настрой, помогает длительно удерживать интерес ребёнка к артикуляционной гимнастике, помогает повысить мотивацию ребёнка на логопедических занятиях.

Кинезиологические упражнения – это комплекс движений, позволяющий активизировать межполушарное взаимодействие, способствующий синхронизации работы полушарий. Пальчиковые кинезиологические упражнения можно использовать для развития мышц рук и развития межполушарного взаимодействия коры головного мозга ребёнка.[5, с.18].

Упражнение «Кулак-ребро-ладошка», применяем для развития фонематического восприятия и дифференциации звуков или по лексическим темам. Например, «кулак» - помидор, «ребро» - морковь, «ладошка» - капуста.

Игра «Переключалки» - ребёнок проговаривает звуки, слоги или слова, одновременно показывая пальцами рук определённую позу. Например, слог «са» - «класс», слог «ша» - «зайка».

Игра «Ладошки» - дошкольник проговаривает звуки или слоги, одновременно кладёт ладонь на цветную ладошку (из бумаги или из фетра, можно дополнительно использовать аппликатор Кузнецова), ладошки выложены в ряд. Например, слог «ра» - на правую, слог «ро» на левую. Ребёнок должен соотнести свою руку со слогом и с ладошкой на столе.

Игра «Найди и обведи» - задача воспитанника найти две одинаковые картинки на листе, назвать их и обвести одновременно обеими руками. Эту игру можно использовать для закрепления цветов, геометрических фигур, лексических тем, закрепления звуков в словах, слоговой структуры слов, зрительного восприятия (картинка и тень) и т.д.

Кинезиологические дорожки применяем для обеих рук с одновременным проговариванием изолированного звука. Работа с ними направлена на развитие координации, формирование содружественных движений двумя руками. Дорожки можно

обводить пальцами правой и левой рук, а можно усложнить: выкладывать с помощью камешков, фасоли, канцелярских кнопок.

Игра «Веселые полоски» - ребёнок двумя руками соединяет верхние точки с нижними от края к середине или наоборот, и произносит получившееся предложение. Например: «У дракона ведро», «У жирафа трава».

Межполушарные лабиринты основаны на методике раннего развития Марии Монтессори, в результате прохождения лабиринта одновременно разными руками улучшается взаимодействие и синхронизация работы левого и правого полушария мозга.

Игры с мячами (обычными или массажными) - два игрока бросают друг другу мяч, выполняя определенную словесную инструкцию. Одной рукой игрок бросает мяч, другой – ловит. Играя, автоматизируем звуки, обогащаем словарь по лексической теме, формируем грамматический строй речи и т.д. Такие игры развивают реакцию, координацию движений и межполушарное взаимодействие.

Модифицированные таблицы Шульте – к цифрам добавляются картинки на звуки или по лексическим темам. Игры с таблицами способствуют коррекции зрительного восприятия, выработке быстроты реакции, согласованию числительных с существительными. Второй вариант – цифры можно заменить цветными квадратами, картинки – контурными изображениями предметов. Цель - согласование прилагательных с существительными.

Таким образом, нейропсихологический подход к развитию речи дошкольников с ОНР способствует преодолению и коррекции имеющихся у детей нарушений. Нейроигры и нейроупражнения улучшают межполушарное взаимодействие, запускают механизм объединения мысли, речи и движения. В результате этого новый материал на логопедических занятиях воспринимается без особых усилий, что способствует положительной мотивации и удерживает интерес воспитанников к коррекционному процессу.

Литература:

1. Азимов Э.Г., Щукин А.Н. Новый словарь методических терминов и понятий (теория и практика обучения языкам). – М.:Издательство ИКАР,2009.
2. Визель Т.Г. Основы нейропсихологии: учеб. для студентов вузов. - М.: АСТ Астрель Транзиткнига, 2005.
3. Программа по инклюзивному образованию в дошкольных организациях. Астана, 2015.
4. Репина З.А. Нейропсихологическое изучение детей с тяжелыми нарушениями речи.- Екатеринбург, 2008.
- 5.Сиротюк А.Л. Коррекция развития интеллекта дошкольников. — М.:ТЦСфера, 2001.

Қыдрасқарова Ж.Е.

Шет ауданы, «Нұршуақ» бөбекжайы КМҚК

«ON-LINE БАЛАБАҚША» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ТӘРБИЕЛЕУ МЕН БІЛІМ БЕРУДЕ ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫН ЕНГІЗУ

Мектепке дейінгі жастағы балаларды тәрбиелеу мен білім беруде қашықтан оқыту - мектепке дейінгі жастағы балалар мен педагогтардың қашықтықтан тікелей байланыссыз байланысын қамтамасыз ететін технологияларды қолдана отырып, білім беру процесі.

Қашықтықтан оқыту-оқу процесіне тән барлық компоненттерді (мақсаттары, мазмұны, әдістері, ұйымдастыру нысандары, оқыту құралдары) көрсететін және Интернет-технологиялардың ерекше құралдарымен немесе интерактивтілікті көздейтін басқа да құралдармен іске асырылатын тәрбиеші мен балалардың өзара іс-қимылы.

Қашықтан оқыту технологиясын қолдана отырып білім берудің мақсаты: балабақша тәрбиеленушілеріне сапалы білім беру қызметін алуда балалардың мүмкіндіктерін кеңейту; олардың білім қажеттіліктерін тұрғылықты жеріне, әлеуметтік жағдайына, жасына, денсаулығына және өмірдің тағы басқа себептеріне қарамастан қамтамасыз ету.

Қашықтықтан оқыту дегеніміз - педагог пен балалардың арасында қандай да болмасын алшақтық сақталып интернет арқылы жүргізілетін оқыту түрі.

Қашықтықтан оқыту-бұл оқытудың дербес түрі, қашықтықтан оқытудағы ақпараттық технологиялар жетекші құрал болып табылады.

Заманауи қашықтықтан оқыту келесі негізгі элементтерді қолдануға негізделген: ақпарат беру ортасы (пошта, whatsapp, BilimKids, «on-line балабақша», zoom, ақпараттық коммуникациялық желілер). Сабақтарда ойындарды, саусақ гимнастикасын, топтық тренингтерді пайдалана отырып, балалар еркін және еркін нысанда "Математика" және "орыс тілі" пәндерін меңгереді, мүсіндеуде, сурет салуда, фольклорда және қозғалмалы фитнеске іскерліктер мен дағдыларды қалыптастырады.

Қашықтықтан оқыту мүмкіндік береді: қашықтықтан оқыту нысанының өзіндік құны дәстүрлі білім беруден біршама төмен, өйткені тәрбиеші бір уақытта бірнеше баламен айналысуға мүмкіндік бар және оқудың қорытынды құнына тікелей немесе жанама әсер ететін кейбір басқа факторлар жоғалады. оқу уақытын қысқарту (жинау, жол жүру уақыты); қашықтықтан оқыту жеке сипатта болуы мүмкін, сондықтан білім алушыға ыңғайлы оқу уақыты мен қарқынын таңдауға мүмкіндік бере отырып, оқу процесін тиімді реттеуге мүмкіндік береді. бірыңғай білім беру ортасын құру, оқу материалында суреттерді, мәтінді, дыбысты және бейнеқатарды белсенді пайдалану жаңа ақпаратты игеру сапасын едәуір арттырады. Интернет арқылы оқытудың бірқатар маңызды артықшылықтары бар: Веб-сабақтар-қашықтықтан өткізілетін сабақтар, дидактикалық ойындар, әр түрлі жаттығулар.

Қашықтықтан оқытудың басты ерекшелігі – оқу орнына бармай-ақ білім беру қызметтерін алу мүмкіндігі, өйткені пәндерді оқып-үйрену және оқытушылармен қарым-қатынас жасау Интернет және электрондық пошталармен алмасу арқылы жүзеге асырылады.

Оқытудың осы әдісін қолдану қажеттілігі туралы келесі факторлар талқыланады:

* жиі ауыратын балалармен және ерекше шектеулі балалармен жұмысты ұйымдастыру мүмкіндігі;

* дарынды балалармен қосымша сабақтар өткізу;

* әр түрлі стандартты емес тапсырмаларды (ребустар, кроссвордтар және т. б.) қосу арқылы оқыту жүйесіне әртүрлілік қосу мүмкіндігі;

* оқытудың еркін кестесін қамтамасыз ету.

Қашықтықтан оқыту арқылы педагогикалық міндеттерді шешуге болады:

* оқушылардың танымдық дербестігі мен белсенділігін қалыптастыру;

* тиімді білім беру кеңістігін құру;

* балалардың сыни ойлауын және әртүрлі көзқарастарды сындарлы талқылау қабілетін дамыту.

Жалпы білім беру жүйесіне электронды қашықтықтан оқытуды енгізудің мынадай негізгі бағыттары бар:

* ерекше балалар мен мінез-құлық проблемалары бар балалар үшін білім алуға қолжетімділікті қамтамасыз ету;

* шағын жинақты мектептерде білім беру сапасын арттыру;

* қандай да бір себептермен уақытша мектепке бара алмайтын балалар үшін білімге қол жетімділікті қамтамасыз ету;

* бөбекжайда карантин енгізу кезінде оқуды жалғастыру мүмкіндігі;

* қосымша білім алу мүмкіндігін қамтамасыз ету;

* қашықтықтан оқыту технологияларын қолдана отырып, жекелеген салалар бойынша оқу мүмкіндігі.

Қашықтықтан оқыту мпедагогтарға өз біліктілігін арттырудың бірегей мүмкіндіктерін ұсынады, өйткені әртүрлі әдістемелік бірлестіктер арқылы әріптестеріңізбен тәжірибе алмасуға, сондай-ақ онлайн іс-шараларға қатысуға болады.

Қашықтықтан білім беру технологиялары – іске асырылуы негізінен оқушылар мен педагогтардың қашықтықтан өзара іс-қимылы кезінде ақпараттық-телекоммуникациялық желілерді қолдана отырып жүзеге асырылатын технологиялар.

Білім беру технологиясы кешенді камтиды:

* диагностика құралдары;

- * оқу нәтижелерін жоспарлау;
- * белгілі жағдайлар үшін модельді таңдау критерийлері;
- * оқыту модельдерінің жиынтығы.

Қашықтықтан білім беру технологияларын қолдана отырып оқыту электрондық оқытудың бір түрі болып саналады, онда:

Мектепке дейінгі ұйымның маңызды аспектісі – оқу процесіне қатысушылар арасындағы байланысты сақтау. Бұл міндетті қамтамасыз ету үшін қазіргі заманғы телекоммуникациялық технологиялар пайдаланылады. Егер қалыпты қашықтықтан оқыту әдісі қолданылса, педагог пен оның балалары онлайн режимінде сөйлеседі, ал егер қалыптас тыс қашықтықтан оқыту әдісі қолданылса, онда баланың ата-анасы мен педагог арасындағы байланыс дербес, яғни электрондық хаттарды, аудиоға видео жазбаларды жіберу арқылы жүзеге асырылады.

Алайда, ең үлкен білім беру әсеріне екі әдісті бір уақытта қолдану арқылы қол жеткізуге болады.

Қашықтықтан оқытудың негізгі нысандары.

Оларға мыналар жатады:

1. Бейне сабақтар, әдетте Skype бағдарламасы қолданылады.
2. Бейне конференциялар, түрлі видеолар мен сергіту сәттері.

Қашықтықтан білім беру технологияларын іске асыру мақсатында мынадай құралдар болуы қажет:

- * басқару жүйесі. Бұл үшін әдетте балабақша сайты қолданылады;
- * әзірленген және бекітілген оқыту мазмұны;

Қашықтықтан оқытудың барлық нысандарын түрлі білім беру бағдарламаларын іске асыру үшін пайдалануға болады:

- * түрлі интернет-іс-шараларға (интернет-фестивальдар, олимпиадалар, конкурстар және т. б.) қатысу (онлайн, офлайн);
- * "қызығушылықтар" бойынша қосымша оқытуды ұйымдастыру.

Сонымен қатар, қашықтықтан оқытуды жүргізетін педагог компьютердің сенімді пайдаланушысы болуы керек, өйткені оның міндетіне үй тапсырмасын интернет-ресурста орналастыру, бақылауды жүзеге асыру, кез-келген тақырыпты онлайн-талқылауды ұйымдастыру кіреді. Бұл онлайн сабақ -балабақша тәрбиеленушілеріне ұсынатын ең маңызды артықшылықтардың бірі.

Балабақша тәрбиеленушілерінің тәжірибе көрсеткендей, білім алушы қашықтықтан неғұрлым дербес, мобильді және жауапты болады. Тәрбиешілер балабақшада отырып балаларға жаңа тақырып бойынша BilimKids білім беру платформасының әзірлеген бейне сабақтарын жіберіп, тапсырмаларды платформа арқылы орындатқызуға болады. Қашықтан оқыту дегеніміз барлық мектепке дейінгі мекеме тәрбиеленушілерінің барлығын бір уақытта оқытуға мүмкіндік беру, сонымен қатар оқуға деген қызығушылығын арттырып, оқытудың өнімділігі арттыруға және қажет болған кезде оқуға мүмкіндік береді.

Әдебиет:

1. Ахметова Г.К., Караев Ж.А., Мухамбетжанова, Білім беру ұйымдарына электрондық оқыту жүйесін енгізу жағдайында педагогтардың біліктілігін арттыруды ұйымдастыру әдістемесі, 2013 ж.
2. Қазақстан және ТМД елдеріндегі білім беруді ақпараттандырудың IV Халықаралық форумының ғылыми мақалалар жинағы.
3. «Бала мен балабақша» журналы 2013 ж.

Лобанова М.В.

КГКП ясли-сад «Балдәурен», город Сатпаев

«ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МНЕМОТЕХНИКИ В ДЕТСКОМ САДУ», ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ МНЕМОТЕХНИКИ

Актуальность мнемotechnики для дошкольников обусловлена тем, что как раз в этом

возрасте у детей преобладает зрительно-образная память. Чаще всего запоминание происходит непроизвольно, просто потому, что какой-то предмет или явление попали в поле зрения ребенка. Если же он будет пытаться выучить и запомнить то, что не подкреплено наглядной картинкой, нечто абстрактное, то на успех рассчитывать не стоит.

Дошкольный возраст наиболее благоприятный для формирования основ грамотной, красивой и четкой речи, это является залогом успешного познавательного развития [1, с.248]. В настоящее время все чаще и чаще встречаются дети с нарушением речи. Это может быть односложная речь, недостаточный словарный запас, неспособность грамотно и логично построить вопрос, употребление нелитературных выражений, неумение использовать интонации речи, плохая дикция. Задача педагогов научить детей говорить – правильно, грамотно, четко.

Мнемотехника для дошкольников как раз помогает упростить процесс запоминания, развить ассоциативное мышление и воображение, повысить внимательность [2, с.27]. Более того приемы мнемотехники в результате грамотной работы, приводят к обогащению словарного запаса и формированию связной речи.

С помощью использования мнемотехники, решаются следующие задачи:

1. развитие связной и диалогической речи у детей;
2. развитие у детей умения с помощью графической аналогии, с помощью заместителей понимать и рассказывать знакомые сказки, стихи по мнемотаблице;
3. обучение детей правильному звукопроизношению;
4. развитие у детей умственной активности, сообразительности, наблюдательности, умения сравнивать, выделять существенные признаки;
5. развитие у детей психических процессов: мышления, внимания, воображения, памяти.

Мнемотехника в детском саду, как результативный метод запоминания, обычно осваивается на простых примерах. Для начала, мы знакомили детей с мнемоквадратами (рис.1) – понятными изображениями, которые обозначают одно слово, словосочетание, его характеристики или простое предложение. Затем, усложняла занятия, демонстрируя мнемодорожки (рис.2) – это уже квадрат из четырех картинок, по которым можно составить небольшой рассказ в 2-4 предложения. И, наконец, самая сложная структура – это мнемотаблицы (рис.3). Они представляют собой изображения основных звеньев, в том числе схематические, по которым можно запомнить и воспроизвести целый рассказ или даже стихотворение.

Рисунок - «Котенок пьет молоко»

Рисунок 2 - Мнемодорожки «Осенью опадают листья. Льют дожди. Люди стали одевать теплую одежду. Птицы готовятся улетать в теплые края»

Мне мама приносит	игрушки, конфеты,	но маму люблю я	совсем не за это.

			
Веселые песни она напевает	нам скучно вдвоем никогда не бывает	Люблю свою маму, скажу я вам прямо.	Ну просто за то, что она моя мама.

Рисунок 3 – Мнемотаблица стихотворение

Изначально, когда на занятиях применялись символические изображения, было замечено, что дети испытывали страх перед пересказом, поскольку детям была присуща неуверенность относительно их способностей запомнить и связно высказаться.

С течением времени дети осознали, что пересказ по изображениям является увлекательным и простым занятием, которое затем преобразовалось в игровую форму. Поскольку ничего учить наизусть не было необходимости, ребята регулярно просили поиграть с иллюстрациями, «почитать их» им было крайне интересно. В ходе такой игры развивалось осознанное запоминание.

С помощью схем и символических таблиц происходит восприятие сведений на слух, переработка визуальных сведений, а также их воспроизводство [3, с. 52].

Изначально совместный с детьми пересказ строился по иллюстрациям, созданным мной, с проговариванием отдельного знака, повествованием сказки или истории [4, с. 12]. Затем общими усилиями вместе с детьми воспроизводился рассказ, составленный ранее, по мнемотаблицам. Далее по карточкам (разрезанная мнемотаблица) ребенок мог самостоятельно выстроить собственную историю.

Истории о птицах, зверях или насекомых с легкостью строятся посредством мнемотаблиц. Совместно с детьми были построены и рассказаны истории о многих лесных жителях.

В ходе деятельности с мнемотаблицами и иллюстрациями дети получили навыки составления символических изображений, благодаря которым могут с легкостью пересказывать различные истории.

Детям предоставляются листы бумаги, содержащие начерченные клетки, и являющиеся бланками мнемотаблицы. Одновременно на доске заполняются пустые поля таблицы. Дети производят подобные действия со своими бланками. Итак, заполняется детьми их личные мнемотаблицы, которые затем помогут им воспроизвести текст. Визуальная схема является своего рода планом речевого выражения. Начало, середина и завершение рассказа четко осознаются ребенком. Вспомогательные иллюстрации могут быть применены при заучивании стихотворений. Подобная методика интересна детям. Форма занятия преобразуется в игровую. Быстрому запоминанию текста способствует визуальное представление, полученное ребенком в процессе прослушивания и одновременного просмотра соответствующих иллюстраций.

Этапы методики:

1. Прочтение стихотворения.
2. Разделение стихотворения на несколько частей, каждая из которых включает 2-4 строки. Фиксирование на бумажном листе отдельной части стихотворения в виде иллюстрированного образа. Как расположить части на листе, решается самостоятельно и зависит от степени удобства.
3. После прочтения отдельной части стихотворения зарисовывается образ, который возник в голове ребенка. Иллюстрации должны быть придуманы и зарисованы самим ребенком. Важное условие – изображение должно быть простым и понятным для зарисовки с целью более упрощенного и легкого запоминания.
4. Затем ребенок должен рассказать стихотворение, опираясь нарисованными иллюстрациями на его листе бумаги.
5. Завершающая ступень. Ребенок рассказывает стихотворение самостоятельно без опоры на нарисованные иллюстрации, основываясь исключительно запомненными образами.

Применение мнемотаблиц актуально для построения рассказов об осени и весне, о

зиме и лете. Для детей разных возрастных применяют разное количество символов в таблице:

- 1) младшая группа – 4 символа;
- 2) средняя группа – 6 символов;
- 3) старшая группа – 9 символов;
- 4) методика для группы дошкольной подготовки предполагает оставить одну часть с вопросительным знаком, что подразумевает самостоятельное придумывание ребенком символов к тексту.

Рассмотренная методика мнемотаблиц может быть применена в различной деятельности детей. Благодаря этой методике дошкольники получают навыки логичной последовательной речи в игровой интересной форме. Процесс обучения в школьном учреждении будет эффективным при наличии умений у ребенка связно и грамотно излагать собственные мысли. В связи с чем, в детском саду на речевые навыки ребенка и его коммуникативные способности должно быть акцентировано особое внимание со стороны педагогов.

Литература:

1. Самченко Н. В., Приходько Е. Г. Мнемотехника в речевом развитии дошкольников // Научно-методический электронный журнал «Концепт». – 2016. – Т. 10. – С. 246–250. – URL: <http://e-koncept.ru/2016/56857.htm>.
2. Полянская Т.Б. Использование метода мнемотехники в обучении рассказыванию детей дошкольного возраста: Учебно-методическое пособие. – СПб.: ООО «ИЗДАТЕЛЬСТВО «ДЕТСТВО-ПРЕСС», 2010.
3. Большева Т.В. Учимся по сказке: Развитие мышления дошкольников с помощью мнемотехники: Учебно-методическое пособие. – СПб.: Детство-Пресс, 2011.
4. Одинцева А.В. Использование мнемотаблиц при разучивании стихотворений с детьми дошкольного возраста / Теория и практика образования в современном мире: материалы IV междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, январь 2014 г.). – СПб.: Заневская площадь, 2014. – С. 52-53.
5. Ткаченко Т.А. Схемы для составления дошкольниками описательных и сравнительных рассказов, 2014.
6. Васильева О.С. Использование технологии мнемотехники в образовательном процессе ДОУ // Вестник науки и образования. 2015. № 3. С. 56–59.

Львова Н.В.

КГКП ясли-сад «Снегурочка», город Шахтинск

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПАЛОЧЕК КЮИЗЕНЕРА В РАЗВИТИИ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

В «Конвенции о правах ребенка» сказано, что образование детей должно быть направлено на развитие личности, талантов, умственных и физических способностей ребёнка в их самом полном объёме, также отмечено, что дети должны быть полностью подготовлены к самостоятельной жизни в обществе и воспитаны в духе идеалов, провозглашённых в Уставе Организации Объединённых Наций.

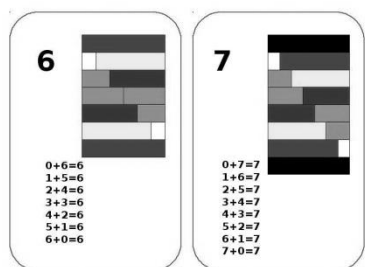
Математическое развитие детей дошкольного возраста осуществляется как в результате приобретения ребенком знаний в повседневной жизни, так и путем целенаправленного обучения на занятиях по основам математики. Мы, как педагоги, понимаем, что математика— это мощный фактор интеллектуального развития ребенка, формирования его познавательных и творческих способностей. И от того, как развиты математические способности ребенка в дошкольном возрасте, зависит успешность обучения в начальной школе. [1с.25].

Ведь при подготовке к школе – не просто необходимо познакомить ребенка с цифрами и научить его писать, считать, складывать и вычитать, а сформировать у ребенка собственное умение продуктивно мыслить, самостоятельно выполнять мыслительные действия, чтобы не появились "проблемы с математикой".

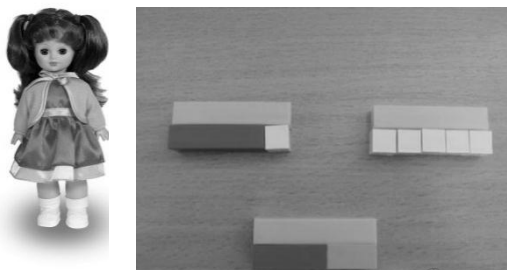
И для тренировки мышления, концентрации внимания, памяти, распределяемости внимания была составлена учебная вариативная программа по ознакомлению с Палочками Кюизенера для детей 4-6 лет. Методическое пособие включает 51 занятие в игровой форме с образцами схем, картинок по разделам Типовой учебной программы воспитания и обучения детей дошкольного возраста.

Особенности курса состоят в том, что с помощью игровых приемов, используя Палочки Кюизенера запланированы не только упражнения на развитие навыков счета, выполнение элементарных математических операций, но и развивающие задания на получение широкого развивающего эффекта: теоретического сознания и мышления, познавательных сил ребёнка. [2. с15].

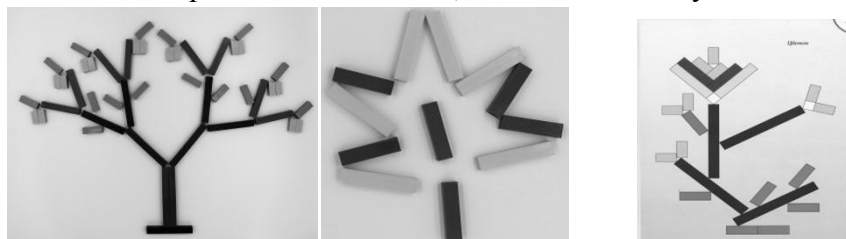
Так, например, в организованной учебной деятельности предлагаю детям развивающие игровые задания по простейшим вычислениям, составу числа с помощью палочек.

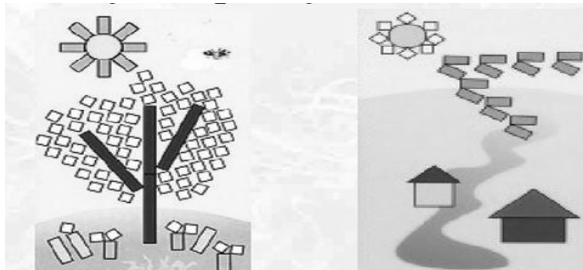
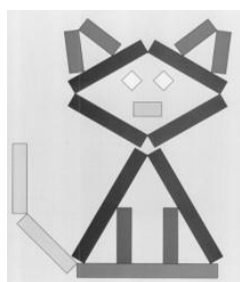
Включаю данные упражнения в сюжетно-ролевую игру «Магазин». Дети в процессе игры используют специальные карточки – деньги с изображением палочек, покупают игрушки по заданной цене, считая палочки. На одну купюру в 5 тенге можно купить только один товар.

Также использую палочки для сопоставления их как аналога чисел, обозначая разницу между ними при проведении игры-экскурсии в «Ботанический сад». Дети составляют разные экспонаты и рассказывают о них, делая выводы и умозаключения.

Для того, чтобы дети наглядно ощутили разницу между понятиями «больше»-«меньше», операциями сложения и вычитания, практикую дидактическую игру «Творческие мастерские». Предусмотрены картинки на воображение для составления историй, сказок.

длину дороги от

с условной меркой дети измеряют домика до Кота.

Для знакомства с арифметическими операциями широко использую дидактические игры: «Посудная лавка», «Волшебные дорожки», как способ развития фантазии, усидчивости и волевых качеств.

Благодаря проведенной работе по данной методике отмечаем положительную динамику в развитии познавательных навыков, в развитии личности, которая стремится к самоактуализации, самовыражению и самореализации. Со знаменитым высказыванием Василия Сухомлинского о том, что ум ребёнка находится на кончиках его пальцев, в наше время не спорит никто.

Литература:

1. В.П. Новикова, Л.И. Тихонова «Развивающие игры и занятия с палочками Кюизенера для работы с детьми от 3 – 7 лет», М: МОЗАИКА – СИНТЕЗ 2010.
2. З.А. Михайлова «Игровые занимательные задачи для дошкольников». М. «ПРОСВЕЩЕНИЕ» 1990.
3. Интернет ресурсы.

ЗАМАНАУИ БАЛАБАҚША ТӘРБИЕШІСІНІҢ КӘСІБИ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІ

Білім беруді дамытудың қазіргі заманғы трендтері мен уақыт талабы педагогтердің, оның ішінде мектепке дейінгі білім беру педагогтерінің кәсіби құзыреттілігіне қойылатын жоғары талаптарды айқындайды. Тәрбиешінің құзыреттілігінің өзгеруі «Болашақтың білімі», «Болашақтың дағдылары» категорияларын түсінумен байланысты. Білім берудің болашағы оқыту мен даму технологиясының өзгеруімен тікелей байланысты.

Оқытудың дәстүрлі формалары мен әдістері интерактивті, жобалық, зерттеу әдістерімен алмастырылады, олар қоршаған әлемді танудың тәуелсіз әдістерін дамытуға бағытталған, ақпараттық ағындарды құрылымдауға және ақпаратты нақты білім беру және өзін-өзі тәрбиелеу міндеттеріне біріктіруге ықпал етеді.

Мектеп жасына дейінгі балалардың қоршаған әлемді тану процесіне әсер ететін кеңейтілген және виртуалды шындық технологиялары пайда бола бастады. Мектеп жасына дейінгі баланың дамуы контекстіндегі болашақ дағдыларды талдау мектепке дейінгі жаста белсенділіктің мәдени тәсілдерінде, әлемге оң көзқараста көрініс табатын негізгі сауаттылықты қалыптастыруға алғышарттар жасалғанын көрсетті. Достары пайда болады және олармен әртүрлі іс-әрекетте белсенді әрекеттесу қажеттілігі туындайды, яғни бұл коммуникацияларды дамытуға әкеледі. Дамыған қиял шығармашылықтың дамуының негізі болып табылады және өз позициясын белсенді түрде қорғай білу сыни ойлау мен көшбасшылық қасиеттерді қалыптастырады.[1]

Қазіргі мектеп жасына дейінгі балалардың даму ерекшеліктерін талдау дамудың жаңа құбылыстарының пайда болуын көрсетті. Оларға мыналар жатады: цифрлық перцептивтілік, цифрлық ортада ойын әрекеттерін өздігінен ұйымдастыру дағдыларын дамыту, онлайн және офлайн режимінде ойын қарым-қатынасының қажеттілігі. Дүниежүзілік білімнің жаппай онлайн оқытуға енуі бұл құбылыстың тиімді жақтарын да, кемшіліктерін де ашып берді.

Мектепалды даярлық топтарының тәрбиешілері мектеп жасына дейінгі балалардың онлайн оқу қызметін ұйымдастыру үшін цифрлық білім беру ресурстарын белсенді пайдалана бастады. Сонымен қатар мектеп жасына дейінгі балалардың онлайн-кеңістігінде іс-әрекетін ұйымдастыруда жаңа сұрақтар туындады. Балалармен жұмыс істеу әдістерін, мектеп жасына дейінгі балалардың жас ерекшеліктеріне байланысты шектеулерді және ата-аналарды онлайн қарым-қатынас процесіне тарта отырып, балалардың дербес белсенділігін арттыру әдістерін әзірлеу қажет.

Мектепке дейінгі балалық шақты аяқтау кезеңіндегі мақсаттарды және ХХІ ғасыр дағдыларының үлгісін талдай отырып, біз мектеп жасына дейінгі баланың дамуында шешуші рөл атқаратын дағдыларды анықтадық. Оларға: бастамашылдық, тәуелсіздік, қызығушылық, шығармашылық және рефлексивтілікті жатқыздық. Бұл сипаттамалар мектеп жасына дейінгі балада дағдыларды қалыптастырудың алғы шартына айналады және оның баланың өзін-өзі ұйымдастыруының негізін құрайды.

Мектепке дейінгі білім берудегі өткен мен болашақтың технологиялары бүгінде қарама-қайшылықта. Бір жағынан, дүниені тану процесі танымдық құбылыстардың мәнін ашуға бағытталған мектеп жасына дейінгі баламен педагогикалық қарым-қатынастың дәстүрлі әдістерінсіз мүмкін емес, екінші жағынан, әлем адамнан проблемаларды шешуге мүмкіндік беретін дағдыларды талап етеді. Көп тапсырмалық және белгісіздік жағдайы, ақпаратта бағдарлану және оны қызметтің дайын өнімін өз бетінше жасауда белсенді пайдалану және т.б.[2]

Креативтілік, дивергентті ойлау, өнертапқыштық, дербестік пен бастама білімнің «берілу» процесінде қалыптаспайды. Оларды дамыту іс-әрекеттің проблемалық-ізденіс, зерттеушілік және ойын форматтарымен қаныққан қалыптастырушы және дамытатын оқу

іс-шараларын құруды талап етеді. Өткен технологияларды пайдаланған тәрбиеші мектеп жасына дейінгі балада болашақтың дағдыларын қалыптастыра алмайды. Өткен және болашақ технологияларының оңтайлы тепе-теңдігі қандай? Өткеннің қандай технологиялары болашақтың дағдыларын дамытуға ықпал етеді? Мектепке дейінгі жаста болашақтың дағдыларын дамытуға ықпал ететін технологияларды қандай критерийлер бойынша саралау керек? «Болашақтың білімі» парадигмасында жұмыс істейтін педагогке қандай дағдылар қажет? Осы және басқа да сұрақтар болашақ перспективада педагогиканың құзыреттілігін өзгерту аспектілерін проблемалық етеді.[5]

Мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогтарды оқыту мен олардың дамуы – бұл уақытқа байланысты процесс, соның нәтижесінде әр тәрбиешінің жеке-кәсіби сапалары өзгереді. Бұл үрдіс дамудың нәтижесіндегі жаңа қасиеттердің қалыптасуын сипаттайды. Оқыту барысындағы бірінші өзгеріс ол мектепке дейінгі ұйымдардағы тәрбиешілердің ұдайы кәсіби өзгеруге дайындық пен өзін-өзі дамытуға деген қажеттіліктер.

Үнемі дамып келе жатқан заманауи әлемде әр маман өзінің білімін, дағдыларын үнемі жаңартып, жетілдіруге тиіс. Кәсіби құзыреттілікке ерекше назар аудару қажет.

Кәсіби құзыреттіліктің негізгі компоненттеріне мыналар жатады

- зияткерлік-педагогикалық құзыреттілік;
- коммуникативтік құзыреттілік;
- ақпараттық құзыреттілік;
- рефлексивті құзыреттілік.

Жоғарыда айтылғандардың бәрінен бүгінгі күні кез-келген маман белгілі бір құзыреттер жиынтығына ие болуы керек. А.А. Майердің ұстанымынан педагогтің кәсіби құзыреттілігінің моделі білім беру процесінің құрылымы (мақсаттары, мазмұны, құралдары, объектісі, қызметі, нәтижесі және т.б.), өзі кәсіби қызметтің субъектісі ретінде туралы білімді қамтуы тиіс екенін білдік. Ол сонымен қатар кәсіби қызмет әдістерін және шығармашылық компонентті қолдану тәжірибесінде қамтуы керек.

Біз педагогтің кәсіби құзыреттілігі ұғымын психология тұрғысынан талдай отырып (А. М. Бородич, Р. С. Буре, М. И. Лисина, В. С. Мухина және т. б.) оның қазіргі педагог бойында болуы керек бірнеше қасиеттерді бөлуге мүмкіндік беретінін көреміз:[4]

- жеке дамуға ұмтылу және шығармашылық;
- мотивация және инновацияға дайындық;
- мектепке дейінгі білім берудің заманауи басымдықтарын түсіну;
- рефлексия қабілеті мен қажеттілігі.

Кәсіби құзыретті маман болу үшін ұйымдастырылатын әрекеттер: біліктілікті арттыру курстары, зерттеу, эксперименттік іс - шаралар, жаңа педагогикалық технологияларды игеру, ақпараттық ағымда жүру мүмкіндігі, өзіндік педагогикалық тәжірибені жалпылау, бірақ ең бастысы-өзін-өзі жетілдіру.

Өзін-өзі жетілдіру – бұл адамның өзі басқаратын мақсатты танымдық іс-әрекет; ғылымның, техниканың, мәдениеттің, саяси өмірдің және т. б. кез-келген саласында жүйелі білім алуы.

Өзін-өзі жетілдірудің маңыздылығын түсіну және өзін-өзі дамытуға ұмтылу педагог үшін өте маңызды.

"Кәсіби құзыреттілік" педагог тұлғасының психологиялық-педагогикалық білім саласындағы ақпараттылығын, кәсіби іскерлігі мен дағдыларын, жеке тәжірибесін сипаттайтын интегративті қасиет екенін ғалымдар дәлелдеген. Бұл ретте педагогтың жұмыстағы келешекке бағдарлануы және қажетті білімдермен динамикалық қарым-қатынасқа ашық болуы, өзіне сенімді болуы және кәсіби маңызды нәтижелерге қол жеткізе алу қажеттілігі бар.[3]

Өзін-өзі жетілдірудің критерийлері: кәсіби қызметтің тиімділігі, педагогтің шығармашылық өсуі, білім беру процесіне жаңа педагогикалық технологияларды қолдануы.

Өзін- өзі жетілдіру – бұл кәсіби шеберлікті дамытудың алғашқы қадамы. Педагогтің күш-жігерінің нәтижесі-балалармен жұмысты жақсарту, балалардың үйлесімді дамуы үшін қолайлы жағдайлар жасау.

Осылайша, тәрбиешінің кәсіби құзыреттілігінің негізгі компоненті-өзін-өзі тәрбиелеу деп қорытынды жасауға болады. Кәсіби құзыреттіліктің жоғары деңгейі педагогтарға кәсіби

міндеттерді шешудің тиімді тәсілдерін таңдауға, кәсіби міндеттерін шығармашылықпен орындауға, өз біліктілігін арттыруға, бәсекеге қабілеттілікті қалыптастыруға, ең бастысы мектепке дейінгі білім беру сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Әдебиет:

1. Қазақбаева Д. Құзыреттілік тәсіл нәтижеге бағдарланған білім беру негізі// Білім берудегі менеджмент. 2009. № 4. С. 6469.
2. Тұрғанбаева Б.А. Мұғалімнің шығармашылық әлеуетін біліктілікті арттыру жағдайында дамыту: теория және тәжірибе. Алматы, 2005.
3. Әлмұханова Х.Т., Бейсебаева П.С. Құзіреттілік –кәсіби маман даярлаудың басты сапасы.
4. Жас ерекшелік психологиясы, М.М. Муханов, Алматы 1981ж , 93-95 беттер
5. И.Д.Богаева Педагогикалық қызметтегі кәсіби шеберлік [2009ж]

Макашева М.Р.

Қарағанды қаласы, «Айсұлу» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ОҚУ-ТӘРБИЕ ҮРДІСІНДЕ ҚАЗАҚ ТІЛІНЕ ҮЙРЕТУДІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ

*Шығармашылықсыз, қиялсыз толық
мәніндегі ақыл-ой тәрбиесі болмайды.*

В.Сухомлинский

Жаңа қоғамда Болашақ ұрпақты оқыту және тәрбиелеудегі қоғам мүддесіне үйлесімді түрде қайта құру міндеттері жүзеге асырылуда. Солардың бірі-мемлекеттік мәртебе алған - қазақ тілінің қолданыс аясын кеңейту, қазақ еліндегі ұлттар мен ұлыстардың, ұлт балаларын еріктілікті сақтай отырып, қазақ тілінде сөйлеуге үйрету. Балабақшадағы орыс топтарында қазақ тілін үйрету жұмыстары әрбір балаға еркіндік беру арқылы оның жеке тұлғалық қабілеттерін дамытатын инновациялық технологияларды пайдалану арқылы жүзеге асырылады.

Инновациялық технологиялардың басты мақсаты -балалардың шығармашылық және интеллектуалдық қабілеттерін дамыту болып саналады. Бұл технологиялардың басты міндеттері оқыту мен тәрбиелеудегі жеке тұлғаны қалыптастыру, балалардың іс-әрекеттерін таңдау мүмкіндігі; белсенділік орталығының жеткілікті болуы, сонымен қатар отбасының оқу-тәрбие ісіне қатысуы. [1]

Бірінші міндетті орындау барысында бала тұлға ретінде қарастырылып, оның жан-жақты еркіндік алаңын қамтитын жағдайларға ерекше көңіл бөлемін. Бала шығармашылық жұмыстар арқылы өзіне жаңалықтар ашады, өзі соған қатысу арқылы коммуникативтік қарым-қатынас жасайды. Әр лексикалық тақырып бойынша бала тек «тыңдаушы», «қабылдаушы» ғана емес, ол өзі қатысып, «жүргізуші» ретінде диалог құрып, сөйлесе алады. Бұл технология бойынша бала өзінің психологиялық жан-дүниесін ашуға әрекет жасайды. Сол арқылы ойлап сөйлеу, дұрыс сұрақ қою, оған дұрыс жауап беруге үйренеді.

Сондықтан балабақшадағы топтар бірнеше белсенділік орталықтарына бөлінеді: математика орталығы, құм-су орталығы, бейнелеу орталығы, көркем әдебиет орталығы, сюжеттік-рөлдік ойын орталығы, ас-үй орталықтарына бөлінген. Осы орталықтарда қажетті іс-қимылдарға байланысты егістіктер карточкаларын орналастырдым. Мысалы, жуыну бөлмесінде «жуынамын-умываюсь», шешіну бөлмесінде «раздеваюсь-шешінемін», ас-үй орталығында «тамақ ішемін-кушаю» т.б. сөздер қолданыс аясында жүреді. Бұл сигналды карточкалар үнемі тәрбиеші мен ата-аналар назарында болып, есте сақтауға көмегін тигізеді. Орыс тілді балаларға қазақ тілін үйретуде математика, бейнелеу, ән-күй, дене шынықтыру т.б. интеграциялары тиімді нәтиже береді.

Қазақ тілі мұғалімі тәрбиешімен бірге ұйымдатырған жұмыстары арқылы нәтижесін береді. Осындай байланыс қазақ тілі мұғаліміне мектепке дейінгі бала психологиясын жақсы түсінуге, балалармен тез тіл табысуға көмегін тигізеді. Біріккен іс-әрекет жемісті

болу үшін, тәрбиеші балалардың күнделікті оқу- тәрбие іс-әрекет кезеңінде берілген материалдарды бекітіп отыруы қажет.

Тіл қалыптастыру ісінде мнемотехникалық құралдардың да ықпалы зор. Олар бала тілінің сөздік қорын кеңейтеді; әңгіме құрастыруға үйретеді, әңгімелеуге, тақпақтар жаттауға үлкен үлес қосады. Бұл моделдік техникаларға-графикалық бейнелер, табиғат суреттемелері, сұлбалар жатады. Осы сызбалар арқылы берілген өлеңнің барлық мағынасы ашылады.

Содан кейін бала өлеңді сурет бойынша өзі құрастырып, қалпына келтіреді. Балабақшадағы оқу-тәрбие үрдісінде ойын технологиясы ерекше орын алады. Тіл үйрету мәселесінде де ойын түлері баланың негізгі даму тәсілінің бірі болмақ. Сол арқылы баланың танымдылық қабілеттері ашылады, іс-қимыл әрекеттері арқылы ой-өрісі кеңейеді. Бала өз қолымен ұстап, көзімен көріп, құлағымен естіп білсе және оны өзі қайта көрсетіп атай білсе ғана есте сақтай алады. [2]

Оқу әрекетін ұйымдастыру барысында берілген лексикалық тақырыптар бойынша танымдық тұсаукесерлер мен компьютерлік ойындар пайдаланылса, білімді, біліктілік дағдыны бекіту мақсатында –аудио ертегілер мен бейне әңгімелер қолданылады. Осындай құралдарды пайдалану біздің тәрбиеленушілердің тілдік белсенділігін дамытуға ықпал етеді және қазақ тілін үйренуге деген қызығушылығын арттырады.

Қазіргі заманауи технологиялардың бірі –интерактивтік оқыту технологиялары. Оларға «Сөйлейтін әліппе», «Электронды кітап», «Сөйлейтін қалам» сияқты құралдар да баланың тілдік білімін жетілдіреді. Интерактивтік оқыту технологиясы «Даналық әліппе» әдістемелік кешені арқылы ұйымдастырылады. Оған «Қобыз үні», «Домбыра күйі», «Бесік жыры», «Халық ертегісі», «Аталар сөзі» кіреді. Сонымен қатар «Serek қаламы» арқылы қостілдік компонент жаттығулары орын алады. Бұл электронды қалам қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға, сөз, сөйлемдер құруға көмектеседі. Электронды «Киіз үй» құралы да тіл үйретуде үлкен үлес қосады. Бұл құрал көптеген қазақ ертегілерін, жұмбақтар, жаңылтпаштар, әңгімелер, қазақ әндерін қамтиды.

Интерактивтік оқыту технологиясына тіл ұстартатын ойын түрлері де кіреді. Олар жаңа ақпараттарға үйрету арқылы баланың тілдік құрылымын қалыптастырып, ойын дамытады. Өлең, ән, тақпақ, санамақ, сергіту сәттерін үнемі үзбей қолдану балалардың көңіл-күйлерін одан әрі ажарландыра түседі. Қазақша әндердің де пайдасы зор. Мысалы, «Қуыршақ», «Қыс», «Шөжелерім», «Бесік жыры», «Қошақан» т.б. әндер баланың эмоционалдық көңіл-күйін көтереді, тілін ширатады.

Ақпараттық және қатысымдық технологиялар мектеп жасына дейінгі ұйымдардың білім беру кеңістігін кеңейтуге ықпал ететін аса тиімді құрал болып келеді. АҚТ-ң кеңінен тараған спектрі-компьютерлік құрылғы, мультимедиялық құралдар, аудио-бейне құралдар. Біздің балабақшада медиотека бар. Ол қазіргі заман талаптарына сай жабдықталған. Онда аудио және бейне материалдар жинақталған.

Оқу әрекетін ұйымдастыру барысында берілген лексикалық тақырыптар бойынша танымдық тұсаукесерлер мен компьютерлік ойындар енгізіп отырамын. АҚТ-ң көмегімен бала өзіне арналған сөзді түсінуге үйренеді; тілдік құралды қолдана отырып қоршаған адамдармен қарым-қатынасқа түседі. [3] Тек сөздік қоры жинақталған кезде ғана аудио ертегілерді тыңдатуға болады. Ертегілер орыс халқының ертегілері негізінде енуі тиіс. Мысалы, «Бауырсақ», «Үйшік», «Шалқан», «Шұбар тауық», «Үш аю» т.б. ертегілері. Өйткені балаға сюжет таныс болады, тек кейіпкерлердің қазақша сөйлеуіне мән беріледі. Тіл ұстарту мақсатында балалардың теарланған қойылымдарға қатысуы ұсынылады. Балалар өзаралық қарым-қатынасқа түсіп, қатынас әлеуетін дамытады.

Қазақ тіліндегі мультфильмер де тіл үйретуде өз көмегін тигізеді. Ұйымдастырылған оқыту әрекетінде қолданылатын мультфильмдер мен бейне роликтер: «Қуыршақты тамақтандыру», «Қуыршақты киіндіру», «Қуыршақты ұйықтату», «Жайлауда», «Орманда», «Ауладағы құстар», «Қонақ күту», «Дүкенде», «Асханада» т.б.

Балабақшада жаңа технологияларды тиімді пайдалану нәтижесінде балалардың тілі жаттығып, сөздік қоры кеңейді. Балалар қазақ тіліндегі байланыс тілін түсініп, өздері әрекет жасай алады. Өзге ұлт өкілдеріне арналған «Қазақшаңыз қалай, балақай?» сайысында біздің тәрбиеленушілеріміз жүлделі орындарға ие болып жүр. Балаларға мемлекеттік тілді үйрету жұмыстары барысында әрбір балаға жеке тұлға ретінде қарап, бойында демократиялық құндылық негіздерін қалыптастыру мақсатында жаңа технологиялар қолдану үлкен үлес қосады. Ал коммуникативтік-тілдік құзыреттілігін арттыруда, қазіргі талап- жан-жақты үйлесімді, жетелеген жаңа адамды тәрбиелеу болып отыр. Жаңа заман жаңа талаптармен ғана ілгері басады.

Әдебиет:

1. А. Мукушева. «Қазіргі мектепке дейінгі ұйымдарда педагогикалық жаңаландырудағы технологиялар» Бала мен балабақша. №7, 2014ж.
2. Г. Умбаева. «Қазіргі жағдайда мектеп жасына дейінгі балалардың тілдік құзыреттілігін арттыру» Бала мен балабақша. №9, 2014ж.
3. А. Байбулова. «Ересек топтағы балалардың шығармашылық әлуетін дамыту» Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту. №1, 2012ж.

Максяткина Т. А.

КГКП ясли - сад «Снегурочка», город Шахтинск

МОДЕЛИРОВАНИЕ УСПЕШНОСТИ ДЕТЕЙ С ОСОБЫМИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМИ ПОТРЕБНОСТЯМИ

В новых Правилах психолого-педагогического сопровождения в организациях образования от 12 января 2022 года отмечено, что необходимо создание социально-психологических условий для успешного обучения, развития и социализации детей с ООП. [1, с.2]. И программа развития нашего детского сада «Снегурочка» направлена на развитие успешности каждого ребёнка с ООП.

Что такое успешность для каждого ребёнка, а особенно с ООП – это шанс быть принятыми в среде сверстников, получить достойное образование, профессию и в результате получить полноценное насыщенное будущее. С психологической точки зрения, успех - это переживание личностью состояния радости, удовлетворение от результата, который совпал с надеждами и ожиданиями каждого ребёнка. [2, с.498].

Предлагаю модель успешности детей с ООП, важнейшим условием которой является индивидуальный подход в организации учебно -образовательного, воспитательного процесса и интеграции детей с ООП.

Эта модель позволяет установить и наладить успешное взаимодействие между всеми участниками коммуникации в ДО, основанные на СО – прикосновении, СО – трудничестве, СО – творчестве. Рассмотрим каждый шаг модели отдельно.

Рис 1. Модель успешности детей с особыми образовательными потребностями

В первой встрече с родителями очень важно для нас вызвать внимание и доверие родителей со стороны родителей, стать для

них как бы родным человеком, чтобы обращались, спрашивали, поэтому я до мелочей

продумываю нетрадиционные формы общения и использую разные формы работы. Например, лайфхаки для родителей – «Минутки внимания», в это время полностью нужно сконцентрироваться на ребёнке, не отвлекаясь на раздражители – звонки, уборку.

Ещё применяю «Технику сэндвича», т.е. начать общаться с родителями с хорошего, продолжить сложным и неприятным, закончить хорошим. Внимание ребёнка привлекаю тёмной и светлой сенсорной комнатой – любимое место детей – это мир здоровья, это волшебная сказка, в которой всё журчит, звучит, переливается, заставляет забывать страхи, успокаивает. Это среда, в которой ребёнок с ООП взаимодействует с различными модулями – лёжа в сухом бассейне, слушая успокаивающую музыку, интегрируются технологии рисования песком – метод Sand – art – и игровые технологии, которые направлены на развитие личности малыша.

Педагогов знаколю, чтобы «насытить» ребёнка вниманием, с техниками для создания ситуации успеха – лайфхаки «Зеркало» и «Разговорчики на сон».

Выготский Л. С. считал, что «прежде, чем ты хочешь ребёнка или взрослого к какой-нибудь деятельности, заинтересуй его ею».[3, с.9]. Если мы привлекли внимание ребёнка, родителей и педагогов, нам необходимо удержать их интерес. Это второй шаг модели.

Материал необходимо преподносить детям в такой увлекательной форме, чтобы им хотелось заниматься ещё и ещё. Мы путешествуем с детьми в волшебную страну эмоций, где в волшебном домике живут интересно – интересные эмоции. Не бывает хороших и плохих эмоций. Просто есть эмоции, которые дети с ООП проявляют не к месту или когда это не нужно. В этом помогает измеритель настроения. Например, в жёлтой комнате живут радость и удивление, они помогают детям двигаться, танцевать, придумывать, сочинять, делать открытия. В зелёной комнате можно почитать книгу, порисовать, сделать глубокий вдох, это комната интереса и доверия.

Это позитивные эмоции, они помогают быть успешными. Отрицательные эмоции тоже помогают быть успешными. Например, в красной комнате живёт злость и отвращение, они помогают нам бороться за справедливость, соревноваться, защищать свою точку зрения, выступать перед аудиторией. Это тоже путь к успешности. И, наконец, в синей комнате не очень приятные эмоции – страх, печаль. Но всё равно они очень помогают в успешности – сочувствуют, помогают оценить свои достижения, проверить ошибки.

Воспитатели часто задают вопрос: как общаться с ребёнком с плохим поведением, который проявляет агрессивность, невроз и т.д. Предлагаем познакомиться с психологическими приёмами – «Правило трёх плюсов», «Золотые слова», «Личная жизнь».

Для установления эффективной коммуникации с родителями детей с ООП смоделирована «Лестница Доверия», состоящая из 6 ступенек, позволяющих успешно продвигаться выше и изменять ментальные установки и стереотипы.

1 ступень - Кто вы? Знакомимся с родителями и детьми через метод арт-терапии – все то, что интересно и близко детям. 2 ступень – Ну и что? А вот, что проводим анкетирования, тестирования и узнаём, что родители знают об инклюзивном образовании, совместное онлайн-обсуждение с родителями. 3 ступень – Что это даёт? Информирование родителей об особенностях и проблемах успешного развития ребенка с ООП, поддержка при наличии у ребенка серьезных проблем. 4 ступень – Будем сотрудничать. Родители сегодня понимают, что время в развитии успешности **ребенка упускать нельзя**. 5 – Считайте меня членом команды. В условиях пандемии очень актуален электронный консультативный пункт. 6 ступень – Мы вам доверяем. По мере приближения успешного обучения к самостоятельному открытию, опоры и поддержки постепенно убираются.

Если мы добились заинтересованности, надо постараться сделать так, чтобы ребёнок с ООП сделал третий шаг и вызывал желание заниматься. Взрослым нужно иногда отступить назад, чтобы дать ребёнку проявить себя. Техника «Поддавки» поможет ребёнку почувствовать себя «взрослым».

Надо постараться сделать так, чтобы и родители вызывали желание сотрудничать. Совместно идём на экологическую тропу. Слушаем биение сердца дерева, идём на «охоту за сокровищами с «фоторужьём» – листья, птицы, насекомые, цветы всё имеют свои запахи, звуки, формы и цвета. Работают все 5 чувств – сенсорная интеграция и подключается

концентрация внимания. А затем родители с детьми создают фотоколлаж «Чудный миг с природой» и пересылают видеоотчёты - видеоролики о совместной работе.

И четвёртый шаг модели – действие. Так как одной из задач является успешная социализация наших воспитанников, мы установили тесные связи с общественным объединением Центром координации и информации по экологическому образованию «ЭкоОбразом», где проводятся научно – практические конференции, где мы с детьми каждый год участвуем.

Умные слова Абая Кунанбаева указывают главную ошибку некоторых родителей, которые стремятся дать материальные блага, но не задумываются о развитии ума и души ребенка либо выбирают либеральную стратегию поведения в отношении детей: «Ребенок рождается на свет, наследуя два начала. Первое из них требует еды, питья и сна. Это — потребность плоти, без этого тело не может служить пристанищем для души, не будет расти и крепнуть. Другое — тяга к познаниям. Младенец тянется к ярким вещам, берет их в рот, пробует на вкус, прикладывает к щеке. Восторгается, услышав звуки дудки или свирели. Подросши, бежит на лай собаки, на голоса животных, на смех и плач людей, теряет покой, спрашивая обо всем, что видят глаза и слышат уши: «Что это? Зачем это? Почему он так делает?» — это уже потребность души, желание все видеть, все слышать, всему учиться. Не раскрыв для себя видимых и невидимых тайн Вселенной, не объяснив всего себе, человеку не стать человеком»

Все дети рождаются быть успешными. Единственное, в чем они нуждаются – в развитии своих талантов. Вера в детей помогает нам идти семью шагами к развитию успешности каждого ребёнка. И каждый шаг позволяет собирать большой урожай детских успехов.

Литература:

1. Правила психолого-педагогического сопровождения в организациях образования. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 12 января 2022 года № 6.
2. Немов Р. Психология, – М. – 2018 год
3. Выготский Л. С. Педагогическая психология «Краткий курс», - М.- 2012 год.

Маутанбекова К.К.

Балқаш қаласы, «Балауса» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРҒА «НУМИКОН» ОЙЫНЫНДАРЫ АРҚЫЛЫ МАТЕМАТИКАЛЫҚ БІЛІМДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУ

«Нумикон» дидактикалық материал жүйесі - бұл 1996-1998 жылдары Англияда математиканы оқуда қандайда бір қиындықтарға кездесетін балаларға арнайы әзірленген оқыту бағдарламасы мен көрнекті материалдар жиынтығы. «Нумикон» жүйе бойынша оқыту арқылы ойлау, есте сақтау, қиял, зейін, қабылдау сияқты танымдық қабілеттерінің барлық түрлерін дамытуға болады. Осы жүйе арқылы түстерді, пішіндерді, көлемдерді түрлі ойындарды ойната отырып, меңгеруге болады.

Балалармен «Нумикон» бойынша олардың жасына және даму деңгейіне қарай оқытудың әр түрлі деңгейлерінде жұмыс жүргізуге өте ыңғайлы материал борлып табылады. Балаларға нақты тапсырма бермес бұрын, олардың «Нумикон» жиынтығының барлық бөліктерін міндетті түрде өздері қолдарына ұстап, зерттеулеріне мүмкіндік беру керек. Барлық тапсырмаларды балалармен жеке, сондай-ақ жұптық және топтық жұмыс барысында орындауға болады. «Нумикон» жүйесі оқыту балаларға барлық сандық бейнелерді бірге қосып үйлестіруге көмектесетін, құрамына жүйелік көрнекілік бейнелер енетін сандардың түсініктеріне бай бейнелерін дамытуға көмектеседі.

«Нумикон» материал жүйесі - негізгі деңгейі жиынтығына құрамына келтірітін санауға арналған кесінділер мен тығындар, санауға арналған кесінділер көру және ет сезім арқылы балаларға сан туралы түсінік береді. Жиынтықта екі қорап бар. Әрқайсысында 80 пластмассадан жасалған «кірпіштер» - көлемдері әр түрлі санауға арналған кесінділер.

Олар әрқайсысының ортасында дөңгелек тесіктер бар 1-ден – 10-ға дейінгі шаршылардан құралған.

Балалардың басты көпшілігі санауға арналған кесінділермен жұмыс барысында өздерін сенімді сезінеді. Оларға кесінділердің арасындағы байланысты табу және әр түрлі құрылым мен өрнектерді құрастырады өте ұнайды. Санауға арналған кесінділермен ойнап отырып, балалар санаумен танысады және оларды біріктіруге және салыстыруға болатынын түсіне бастайды. Санауға арналған кесінділермен жұмыста жіберілген қателерін өздері көре алатындықтан, балалар олармен неше түрлі әрекет жасаудан қорықпайды. Балалардың ойлау барысын бақылай алады. Олардың ойындарын бақылай отырып, баланың сәл шатысып кеткенін байқауға оны тағы байқап көруге ынталандыруға болады. Балалармен бірге ойнай отырып, олардың талабы үшін мақтай отырып, олардың математиканы жағымды тұрғыда қабылдауын дамытуға көмектесе аламыз.

Цилиндр тығындар кесінділердің тесігіне салуға жарайды. Жиынтыққа төрт түрлі тығындар енген. Бұл балалар түсінің сәйкес келуін іздеуге уақыттарын кетірмеу үшін арнайы жасалған. Бұл тығындыларға бауға тізгізу арқылы ұсақ қол қимылдарын дамытуға болады. Тапсырманы түрлендіріп тек бір түстілерін тізуге, екі түсті кезектестіріп тізуге, санына қарай тізуге болады.

Тақталар мен жапсырма құрақтың үлгілері. Тақталар ақ түсті, «жүзторлық» яғни шаршылары бірдей көлемі 10*10 тақта. Тақталар санау кесінділері мен тығындарынан, мозайканың жапсырма құрақтары құрастыру үшін және көптеген жаттығуларды орындау үшін пайдаланылады. Сондай-ақ тақтада сәйкестілікті іздестіруге берілген сан алуан тапсырмаларды орындауға арналған жапсырманы (қондырманы) жапсырма құрақтың үлгілерін орналастырады.

Дене түйсігі арқылы сезінуге арналған (тактильді) дорба. Дене түйсігі арқылы сезінуге арналған дорба жиынтықта ерекше рөл атқарады. Балалар дорбадағы санауға арналған кесінділерді сипау (ұстап байқау) арқылы ойша сан туралы өзінің бейнесін құрай отырып, санауға арналған әрбір кесіндінің ерекшелігін анықтайды.

Сандық ось. Сандық осінің көрнекі үлгісі санауға арналған кесінділер мен сандарды салыстыруға, сандардың мағынасы мен дәйектілігін түсінуге көмектеседі.

Рулетка. Үстел үстіне ойналатын көптеген викторина ойындары сияқты нұсқаулары бар зырылдауық рулетка кейбір ойындар мен сабақтарда пайдалануға болады.

«Нумикон» материал жиынтығының санауға арналған кесінділермен жұмыс және басқа да математикалық тапсырмалардың арасында өзара байланысты көрсете отырып, математикалық тұрғыдан ойлау қабілетін дамытуға көмектеседі. Балалардың кездейсоқ шешімдерді қабылдауға асықпай, қандай да бір қорытынды жасамас бұрын, мүмкін болатын барлық нұсқауларды ойлау үшін сәл тоқтап, жүйелі түрде ойлауға жаттықтыру үшін әзірленген.

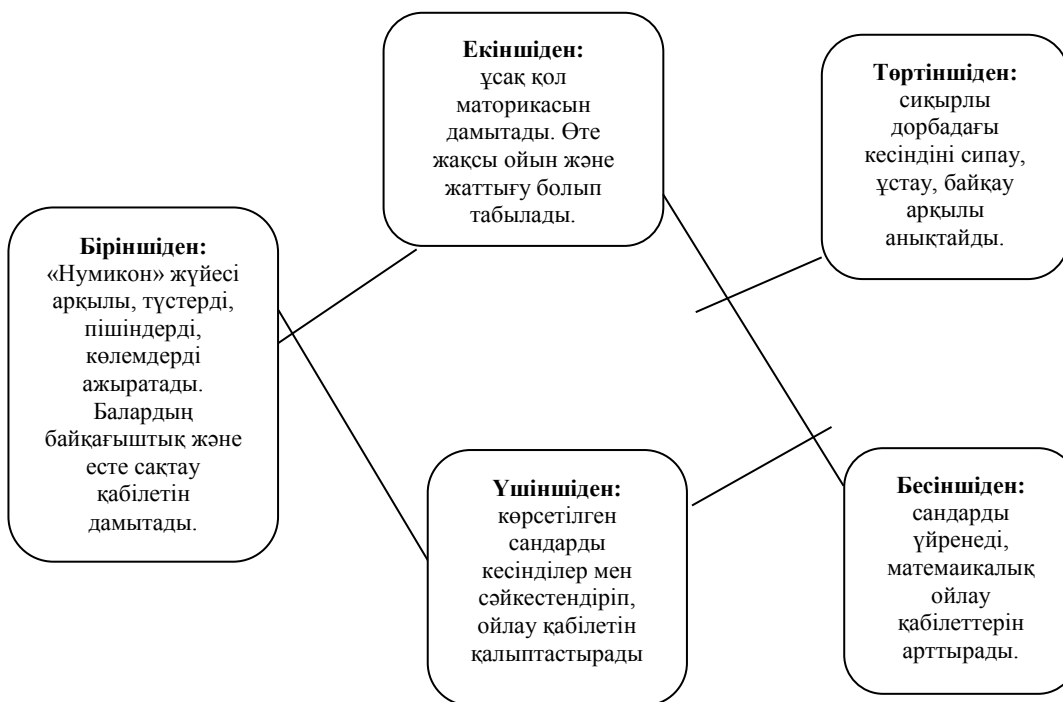
Балаларға санауға арналған кесінділерді құмның ішінен тауып алған немесе судан сүзіп алған қатты ұнайды. Ақ тақталармен және әр түрлі түсті кесінділермен өз бетімен ойнау арқылы балалар тақтаны санау кесінділерімен толтырып үйренеді. Санау кесінділерінің пішіні санды түсіну үшін баланың үш күшті қабілетін пайдалану үшін әзірленген яғни практика барысында үйрену және өзінің күшті сезімталдығын қолдану. Санау кесінділерінің үлгілері балалар олармен әрекет жасауға, бақылауға, үлгілерді, байқауға және зерттеуге ыңғайлы етіп әзірленген.

«Нумикон» - негізгі деңгей» жиынтығымен орындалатын ойын түрлері мен тапсырмалар: мысалы, суретті карточкадағы суреттің санына сәйкес санауға арналған кесінділерді орналастыру. Ұсақ Нумикон кесінділерін сәйкестендіру, Нумикон кесінділерін сандармен сәйкестендіру, сандарды Нумикон кесінділері мен сәйкестендіру.

Дене түйсігі арқылы сезінуге арналған дорба немесе сикырлы дорба. Бұл дорба жиынтықта ерекше рөл атқарады. Дорбаға санауға арналған кесінділерді саламыз. Сандық карточкалармен санды көрсетеміз, балалар карточкадағы санға сәйкес дорбадан санауға арналған кесіндіні қолмен сипап сезу арқылы тауып алып шығады. Бұл тапсырма сипап сезу арқылы қабылдауын дамытуға арналған.

Цилиндрлік тығындарды кесінділердің тесігіне салуға, түстерге сәйкес бауға тізіп, моншақ жасауға болады. Бұл ұсақ қол моторикасын дамытады.

Жиынтықтағы тақтаға баланың өз қалауы бойынша цилиндрлік тығындарды тығуға, санауға арналған кесінділерді орналастыруға болады. Бұл баланың қиялын дамытады. Жапсырма құрақтық үлгілеріне санауға арналған кесінділерді орналастыру арқылы көріп қабылдауын дамытамыз.

Қазіргі кезеңде әр индивидтің және жалпы қоғамның ойлау логикасын дамытуға үлкен көңіл бөлінген заманда «Нумикон» дидактикалық материал жүйесі қандай да бір механикалық дағдылар мен біліктерді меңгеріп қана қоймай, алған білімдерін жана жағдайларда және стандартты емес жағдайларда қолдануға арналған бірде бір құрал деп айтуға болады.

Әдебиет:

1. Сулейменова Р.А «Дамыту және оқыту жабдықтары», Алматы қаласы ТОО «ӘБЕО орталығы», 2019.
2. Г.И.Долженко «Мектепке дейінгі жастағы балаларға арналған қызғылықты математика», Алматы қаласы, 2017
3. С.Мадалиева, «Сықырлы математика елі», Шымкент қаласы, 2020.

Машурбекова Б.В.

Балқаш қаласы, «Айгөлек» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ

Бала тәрбиесін, оқытуын жақсы білейін деген адам әуелі балаларға үйрететін нәрселерді өзі жақсы білуі керек, екінші баланың табиғатын біліп, көңіл- сарайын танытын адам болуы керек. Оны білуге баланы туғаннан бастап өсіп жеткенше тәнімен қатар ақылы қалай кіретін жолын іздеуі керек, баланың ісіне, түсіне қарап ішкі халінен хабар аларлық болуы керек.

Ахмет Байтұрсынов

Мүмкіндігі шектеулі балаларды жалпы білім беретін ортаға еңгізу мақсатында 2009 жылғы Қазақстан Республикасының инклюзивті білім беруді дамыту тұжырымдамасының жобасы еңгізілген. Бүгінгі күні Қазақстан Республикасының аумағында инклюзивті білім беру «ҚР-ның Конституциясымен», ҚР-ның «Білім туралы», «ҚР-ның баланың құқықтары

туралы», «Мүгедек балаларды әлеуметтік-медициналық-педагогикалық түзетуді қолдауы туралы», «ҚР-ның мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы» Заңымен реттеледі.

Еліміздің инклюзивті білім беруді дамыту тұжырымдамасына сәйкес барлық мүмкіндігі шектеулі балалар психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияда белгіленген ерекше қажеттіліктеріне сәйкес арнайы түзету-педагогикалық, әлеуметтік-психологиялық қолдау алуы тиіс. Осыған орай, инклюзивті білім беру шеңберінде бұл қолдауды психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңестің мамандары (педагог-психолог, педагог-логопед, дефектолог, медицина қызметкері) жүзеге асырады. Мектепке дейінгі инклюзивті білім беру жүйесін құруда психологиялық-медициналық-педагогикалық кеңестің рөлі ерекше, себебі олар жалпы білім беру үдерісіне ерекше білім алуды қажет ететін балаларды жалпы және арнаулы білім беруге тартудың бастапқы және байланыстырушы буыны болып табылады.

Инклюзивті білім беру кемістігі бар балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы, ел қатарлы өмір сүру мүмкіншілігін қалыптастырады. Оның негізгі мақсаты: мүмкіндігі шектеулі балаларға қалыпты балалармен бірге білім беру. Яғни, баланың жынысына, дініне, шығу тегіне, қарамастан тең құқылы жеке тұлға ретінде білім беру жүйесі болып табылады. Инклюзивті білім беру мүмкіндігі шектеулі балаларды оқытып, үйретудің бір формасы. Оқытудың негізінде балалардың қандай да бір дискриминациясын жою, барлық адамдарға деген теңдік қатынасты қамтамасыз ету, сонымен бірге оқытудың ерекше қажеттілігі бар балаларға арнайы жағдай қалыптастыру мақсаты жатыр.

Бұл білім жүйесінің елімізде алып жатқан мәні зор. Сол себепті біздің балабақшада психологиялық - педагогикалық қолдау қызметі ұйымдастырылған. Дәрігерлердің ПМПК қорытындысының шешімі бойынша, балабақшада «ерекше білім беруді қажет ететін балалар» санатына жататын үш бүлдіршін тәрбие алып жатыр.

Мүмкіндігі шектеулі балалардың ақаулық типтеріне сәйкес жеке бағдарламалар жазылып, әр баламен психолог, логопед, дене шынықтыру нұсқаушысы және музыка жетекшісі жұмыс жасауда. Тәрбиешілер перспективалық жоспарларын бала деңгейіне қарай өңдеп, шеттетпей әр сабаққа, шараға қатыстырып отырады. Психологиялық - педагогикалық түзету жұмыстарын өткізу барысында баланың ұсақ моторикасын дамыту, ойлау, зейін, қабылдау, елестету, есту қабілетін, қарым- қатынасқа түсуі, яғни психологиялық қабілеттерін дамыту үшін өз жұмысымызды аянбай жасаудамыз.

Балабақшадағы инклюзивті білім берудің міндеттері:

- балалардың физикалық және психикалық денсаулығын (соның ішінде эмоционалдық салауаттылығын) қорғау және нығайту;
- психофизиологиялық және басқа да ерекшеліктеріне қарамастан, мектепке дейінгі балалық шақта әрбір баланың жан-жақты дамуы үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету;
- балалардың жас және жеке ерекшеліктері мен бейімділігіне сәйкес дамуына қолайлы жағдай жасау, әр баланың қабілеті мен шығармашылық әлеуетін дамыту;
- мектепке дейінгі білім берудің бағдарламалары мен ұйымдық нысандарының мазмұнының вариативтілігі мен әртүрлілігін, балалардың білім беру қажеттіліктерін, қабілеттерін және денсаулығын ескере отырып, әртүрлі бағыттағы бағдарламаларды әзірлеу мүмкіндігін қамтамасыз ету;
- балалардың жас, жеке, психологиялық және физиологиялық ерекшеліктеріне сәйкес келетін әлеуметтік-мәдени ортаны қалыптастыру.

Бөбекжайымыздың маңызды принципі – ата-ана, тәрбиеші, мамандардың бірлесуі арқылы жеке бағдарлама жасап, бір бағытта жұмыс жасау болып табылады.

Ата-аналар мектепке дейінгі ұйымның басты серіктестері болғандықтан, инклюзивті білім беру ортасын табысты құру мақсатында педагогтарымыз ерекше білім беру қажеттілігі бар балалардың ата-аналарымен өзара қарым- қатынас, ынтымақтастық және түсіністік қатынастарын орнатуға барынша жұмыс жүргізеді.

- оқу практикалық: тренингтер, кеңестер, әңгімелесулер, бірлескен ойындар;
- ақпараттық педагогикалық: сауалнама, ата - аналар жиналысы, ата- аналардың бірлескен жұмыстарының көрмесі, ақпараттық парақшалар;
- танымдық ойын сауық: мақсатқа сай серуендер, бірлескен мерекелер, ойын сауық, дене шынықтыру жұмыстары, театрға бару, түрлі конкурстарға қатысу.

Біздің «Айгөлек» бөбекжайымыз инклюзивті білім беру жағдайында жұмыс істейді. Мен балабақшада психолог болып жұмыс істеп жатқаным екінші ай болды, мен үшін бәрі жаңа және қызықты. Алғашында ерекше қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеуге үлкен қорқыныш болды. Менің жұмысым оларды бақылаудан басталды. Тәрбиешілермен, ата-аналармен кеңесіп, әртүрлі сайттардан ерекше балалармен жұмыс жасау туралы ақпарат іздей бастадым. Бірақ біздің елде әлі күнге дейін нақты әзірленген бағдарламалар, оқу құралдары болмағандықтан жеке жоспар жазу қиын болды. Сол себепті шетел әдебиетінен ақпарат іздей бастадым. Тоқталған әдебиеттерім «Помощь психолога детям с задержкой психического развития», И.И.Мамайчук, М.Н.Ильина, Ю.М.Миланич, «Экспресс-диагностика в детском саду» Н.Павлова, Л.Руденко, «Нейропсихологические занятия с детьми» В.С.Колганова, Е.В.Пивоварова және тағы басқалар болды. Бақылаудан кейін әр балаларға диагностика жасап, әрқайсысына жеке жоспар құрдым.

Жұмыс басталмас бұрын балабақшамызда мектепке дейінгі жастағы балалардың ата - аналарына сауалнама жүргіздім. Сауалнама ата - аналардың педагогикалық құзыреттілік деңгейін, түзету дамыту білім беру саласынан хабардар болуын анықтауға және оларды не толғандырады, не мазалайды, ең бастысы қандай сұрақтар қызықтыратынын анықтауға мүмкіндік берді. Сауалнама нәтижесі бойынша ата - аналармен ағымдағы оқу жылына арналған іс - шаралар жоспары әзірленді. Ата-аналараға өздерін қызықтыратын мәселелер бойынша кеңес беріп, баланың даму динамикасымен таныстырып, туындаған қиындықтардың себептерін талдадым. Осылайша балалардың ата-аналармен ұйымдастырылған жұмыс өз нәтижесін берді, инклюзивті тәрбие мен оқытудың нәтижелерін арттырды.

Бөбекжайымызда ерекше білім беруді қажет ететін бала кіші, орта және мектепке даярлық топта тәрбиеленіп келеді. Сол себепті әр жас ерекшеліктері бойынша жеке бағдарлама құрдым. Кіші топтағы баламен моториканы және іс- әрекетті, қозғалысты дамытатын жаттығулар, орта топтағы баламен таным процесстерін, кеңістікті дамытатын жаттығулар, мектепке даярлық топтағы баламен таным процесстерін және эмоционалды-ерікті сфераны дамытатын жаттығуларды өткіземін.

Әр түзету дамыту сабағым тыныс алу жаттығуларынан басталады, саусақ гимнастикасын жасап, су- джок доптары мен пружинкалары арқылы саусақтарға массаж жасаймын, дене жаттығулары арқылы денелерін жаттықтырамын, кейін тақырыбымызға сай жаттығулар мен ойындарды өткіземін, сабағымыз релаксациямен аяқталады. Сабағым баланың эмоционалдық көңіл күйіне сай өтеді. Кейде жоспарлап келген сабағым жоспар бойынша өтпейді, себебі баланың зейіні тұрақталмай, қолбалжып тұрады. Ондай кезде сол сәтте жаңа жоспар құрылып, баланың ыңғайына қарай сабақ өткізіледі.

Түзету дамыту сабағымның барысында арт терапия, құм терапиясы, изотерапия, музыка терапиясын да қолданып отырамын. Осы екі ай ішінде балаларда біртін - біртін өзгерістер көрініп келеді. Балалармен өткізетін сабақтарымда тәжірибе жасаудан қорықпаймын, әртүрлі әдістерді қолданамын. Сабақтарымның мақсаты – баланы теріс ойлардан арылту, ойлауға, қиялдауға, өз қабілетін толық көрсете отырып, батыл, еркін ойлауға үйрету болып табылады.

Инклюзивті білім беру тек мен үшін емес, балабақшамыз үшін де жаңа тәжірибе болды. Соның аясында балабақшамызда туындаған негізгі психологиялық кедергі - жаңа нәрсе алдындағы қорқыныш, процеске қатысушылар үшін инклюзияның зияны болама деген қауіп, теріс тұжырымдар мен болжамдар, тәрбиешінің кәсіби сенімсіздігі, ерекше білім беру қажеттілігі бар баламен жұмыс істеуге психологиялық дайын еместігі болып табылды. Бірлескен пікірталастар, тренингтер, әкімшілік кеңестер, педагогикалық оқулар, семинарлар, педагогикалық кеңестер, ата-аналар жиналыстарын өткізу арқылы тәрбиешілер мен мамандардың қорқынышы мен сенімсіздігін жеңуге септігін тигізді.

Қорыта келгенде, күрделі және көптеген ақыл - ой, дене кемістігі бар балалардың қажеттіліктеріне ерекше назар аудару керек. Олар өзге балалар секілді ержеткен кезде барынша тәуелсіз болуға құқылы және осы мақсатқа жетуге мүмкіншілігі есепке алына отырып тәрбиелену керек. Педагогтар мен ата - аналар баланың жан дүниесінің күйзелісіне терең ой жүгіртіп, баланың бойындағы ауытқуын жетімсіздік деп қарамай, ынталандыру, кемістіктерді толықтыру, түзету жолында психологиялық әрекеттерді жүзеге асырса, онда мүмкіндігі шектелген балалардың әлеуметтік ортада өз орнын тауып, кемістіктерінің орнын толықтыруларына қиындық болмай, толыққанды жеке тұлға ретінде қалыптасар еді деп ойлаймын.

Әдебиет:

1. Информационно - методический сборник рекомендаций по организации инклюзивного воспитания и обучения в дошкольных организациях. Караганда – 2019г.
2. Самопознание №8 (116) 2019 г.
3. Қызықты психология 07-08/08/2018ж.

Медиева М.Е. Есжанова Г.А
Ақтоғай ауданы, «Айгөлек»бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ МЕКЕМЕЛЕРДЕ STEAM ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУДЫҢ МАҢЫЗЫ

Заманауи жылдам өзгертін әлем қазіргі заманғы балаларға көп тапсырмалы ортада мәселелерді шешуге, жаңа идеяларды тудыру қабілетін көрсетуге, коммуникативті қасиеттерге ие болуға мүмкіндік беретін дағдыларды және мақсаттарына жету үшін ынтымақтастық дағдыларын дамытуды талап етеді. Заман талабы балалардың бойында болашақ дағдыларды қалыптастырудың жаңа жолдарын, әдістерін, технологияларын іздеуді талап етеді. Бала дамуының заңдылықтары мен жағдайларының классикалық зерттеулері (Л.С.Выготский, П.Я.Гальперин, А.В.Запорожец, Н.Н.Поддяков) баланың толыққанды өмір сүрген балалық шақ процесінде интегративті түрде қолданылатын әлеуметтік-мәдени контексттерді игеріп, меңгеру механизмдерін ашады.

Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс істейтін педагогтар мектеп жасына дейінгі балалық шақта балалардың білімге деген қызығушылығын ояту, оларды әртүрлі көздерден ақпаратты пайдалануға үйрету, айналадағы шындықты қызықтыратын сұрақтарға өз бетінше жауап табуға үйрету қаншалықты маңызды екенін түсінеді. Педагогтар үшін балалардың өз бетінше құрбыларымен және ересектермен ынтымақтастықта әрекет ету қабілетін тәрбиелеу маңызды.

Бүгінгі таңда жаңа технологиялардың бірі - STEAM технологиясы. STEAM білім беру негізгі әлемдік трендтердің бірі болып табылады. Қазіргі таңда техникалық бағытқа басымдық берілуде. Көптеген балалар мекемелерінде IT-технология кабинеттері, STEAM зертханалары, LEGO орталықтары құрылуда. Балаларға қосымша білім беру форматы өзгеруде. Біздің мектеп жасына дейінгі балаларымыз мектептегі жаңалықтарға дайын болуы керек. Сондықтан мектепке дейінгі білім берудің даму векторы STEAM білім беру әлеуетімен сәйкес келеді. STEAM білім беру моделінің мазмұны бүгінгі таңда жүзеге асырылып жатқан көптеген жобалардың маңызды құрамдас бөлігі болып табылады, бірақ көп дәрежеде жалпы білім беру жүйесінің жаңа пәндік-кеңістіктік ортасын құруға, мазмұнды жаңартуға, бағдарламалық және әдістемелік қамтамасыз етуге байланысты. [1, б. 24]

STEAM – қазіргі ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалана отырып, оны ғылыми-техникалық шығармашылыққа баулу мүмкіндігімен баланың зияткерлік қабілеттерін дамыту мақсаты болып табылатын білім беру бағыты. STEAM технологиясының құралдар жинағына не кіреді?

1. «Ф.Фребельдің дидактикалық жүйесі» оқу модулі
2. «LEGO - құрылыс» дамытушы ойындары
3. «Математикалық дамыту» оқу модулі
4. «Робототехника» оқу модулі
5. «Мультстудия» оқу модулі
6. «Тірі және өлі табиғатпен тәжірибе жасау» оқу модулі, тәжірибелер мен эксперименттер

Мектепке дейінгі білім беруде STEAM технологиясын қолдану балалар мен ата-аналарды шығармашылық инновациялық өнімді іс-әрекетке, электронды интерактивті білім беру ресурстарымен жұмыс істеуге, шығармашылық және оперативті ойлауды дамыта отырып, анимация құруға – заман ағымына ілесу бағытында белсендіреді. Біздің мектеп жасына дейінгі балаларымыз мектептегі жаңалықтарға дайын болуы, жобалар жасауы және оларды нақты іске асыру қабілеті болуы керек.

STEAM технологиялары педагогтарға болашақ табысты зерттеушілердің, өнертапқыштардың, ғалымдардың, технологтардың, суретшілер мен математиктердің буынын өсіруге мүмкіндік береді. Ата-аналардың сұранысына ие қосымша білім беру қызметтерін көрсету, білім сапасын арттырудың өзекті мәселесі STEAM білім беру жүйесіне жүгіну арқылы тамаша шешілді. Сонымен қатар, STEAM білім беру тек балабақша үшін ғана емес, білім берудің барлық жас санаттары үшін де өзекті болып табылады.

Біздің қоғамға интеллектуалды, техникалық сауатты және үнемі дамып келе жатқан, қаламыздың, облысымыздың және еліміздің өмірін жоғары өмір сүру деңгейіне жеткізе алатын мамандар өте қажет. Ал енді «STEAM» білім беру жүйесін енгізу арқылы болашақ мамандарды, болашағымыздың құрылысшыларын қалыптастыруға мүмкіндік бар. [2, б. 48]

Мектепке дейінгі білім беру ұйымындағы балалардың басым іс-әрекетіне STEAM білім беру модульдерін енгізу мыналар арқылы жүзеге асырылады:

- ✓ Ойын
- ✓ Құрылыс
- ✓ Танымдық-зерттеу қызметі
- ✓ Оқу қызметі

Әрбір STEM модулі білім берудің мақсаттарын жүзеге асыруды қамтамасыз ететін нақты міндеттерді кешенді шешуге бағытталған: танымдық-зерттеу әрекеті процесінде зияткерлік қабілеттерді дамыту және мектеп жасына дейінгі балаларды ғылыми-техникалық шығармашылыққа тарту. «STEM» білім беруді қарапайым мектепке дейінгі ұйым жағдайында қалай жүзеге асыруға болады?

Баланың дамуын күшейту үшін бізде қандай құралдар бар және оны қолдануға болатынын егжей-тегжейлі қарастырайық.

Жобалау және эксперименттік зерттеу жұмыстарын ұйымдастыру арқылы Фребель, Монтессори, Кюизинер, Дьенеш және т.б. әдістері бойынша геометриялық денелер мен фигуралар бар әртүрлі дидактикалық ойындар; әртүрлі материалдардан (картон, пластмасса, қағаз, ағаш, металл және т.б.) әртүрлі бұрыштар мен проекцияларда құрастыру арқылы кеңістіктік қатынастарды меңгеру.

Сөйлеуді дамыту бойынша дидактикалық ойындар арқылы өз іс-әрекетінің барысы мен нәтижесіне тәжірибе жасау, жалпылау, жоспарлау және ауызша пікір айту қабілеттерін дамыту. Мұнда ана тілінде еркін сөйлеуге (сөздік, сөйлеудің грамматикалық құрылымы, дыбыстық жүйе, семантикалық құрылым туралы қарапайым түсініктер), жаңа образдар жасауға, қиялдауға, аналогияны қолдана білуге үйретудің маңызы зор.

Математиканы дамыту арқылы балалардың жас және жеке ерекшеліктерін ескере отырып, келесі бағыттар бойынша: өлшем, пішін, кеңістік, уақыт, мөлшер және санау.

Көркем-техникалық шығармашылық синтезіне негізделген жалпы анимациялық және өнімді іс-әрекеттерді ұйымдастыру арқылы АКТ (ақпараттық-коммуникациялық технологиялар) мен цифрлық технологияларды дамыту, медиа технологияларды дамыту.

Тәжірибелік іс-әрекетте қоршаған дүние туралы түсініктерін қалыптастыру арқылы, көру-сезімдік қабылдау процесінде барлық тіршілік иелерінің бірлігін сезіну, экологиялық сананы қалыптастыру.

«STEAM» технологиясының негізгі педагогикалық құндылығы, ең алдымен, тұлғаны интегративті дамыту мүмкіндігінде. Біріктірілген тәсіл әртүрлі іс-әрекет түрлерінің – ойын, техникалық, сөйлеу, көрнекі, коммуникативті, танымдық және басқаларының өзара байланысы ретінде қарастырылады, балалардың дамуы барлық бес білім беру саласында жүзеге асырылады.[3, б. 65]

«STEAM» технологиясын қолдану бойынша ұсынылған ұсынымдар оның техникалық қолжетімділігіне байланысты мектепке дейінгі білім беру ұйымында тәжірибеде сәтті енгізілуі мүмкін. Мысалы, анимациялық сюжетті жасау үшін сізге қазіргі кезде жиі кездесетін заттар қажет: штативі бар сандық камера, дыбыс жазу және анимация бағдарламалары бар компьютер немесе ноутбук. Сонымен бірге мультфильм жасау белгілі бір жағдай жасауды, көп уақытты қажет ететін, балалармен және ата-аналармен алдын ала жоспарланған және тиімді жұмысты және мұғалімдердің медиа сауаттылығын талап етеді. Дегенмен, анимация ересектер мен баланың мүдделерін мүмкіндігінше жақындатуға көмектеседі. Бұл мектеп жасына дейінгі балаларға оқуды қызықты етуге көмектеседі. Балалар суретші, сценарист, режиссер, актер, оператор болып қалыптасады, бір-бірімен келіссөздер жүргізуге, іс-әрекеттерін үйлестіруге, ортақ нәтижеге қол жеткізуге үйренеді.

Балалардың шығармашылық қабілетін табысты дамыту үшін балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту қажеттілігі бар оқушылардың ата-аналарын тарту ерекше маңызды. Осылайша, балалармен жұмысты жан-жақты етуге, ортақ іске қатысушылардың барлығына жинақталған білім мен сарқылмас қиялды жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Қортындылай келе мектепке дейінгі мекемелердегі «STEAM» білім беру технологиясы балалардың біліктілігі арттырып, дамуын күшейтуді қамтамасыз етеді. Бұл әсіресе бала дамуының ерте кезеңдерінде маңызды.

А.В.Запорожецтің теориясына сәйкес, STEAM білім беру технологиясы балалар іс-әрекетінің нақты нысандарын барынша байытуды көздейді: ойын, танымдық зерттеу, дизайн, көркемдік және эстетикалық, сонымен қатар балалардың бір-бірімен өнімді қарым-қатынас жасауына мүмкіндік береді.

Әдебиет

1. Белая, К.Ю. и др. Интеграция-как основной инструмент создания новой модели ДОУ [текст] / Управление ДОУ. 2003. № 4.-С. 105-109.
2. Дыбина О.В.Интеграция образовательных областей в педагогическом процессе ДОУ. [текст] /Москва,2012
3. Евдокимова Е.С. Технология проектирования в ДОУ [текст]/ Е.С.Евдокимова. - М.: ТЦ Сфера, 2006. - 64 с.

Мизан Манар

Қарағанды қаласы, «Балдарған» бөбекжайы КМҚК

ЖАС ОҚЫРМАН ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ

Баланы кітап оқуға көбірек баулу және пайдалы оқу үшін ең бастысы бала кітапты сүйеге соған құштарлығын арттыруға көмектесу ата-аналар міндеті болу керек.

Қазіргі заманға сай азаматтар мәдениетті, білімді, адамгершілік қасиетті, шыншылдық, адалдық, үлкендерді құрметтей білу сияқты асыл қасиеттерді бала бойына кітап оқудан қалыптасады.

Осы «Жас оқырман» жобасымен өзім жұмыс жасап келемін. Қазіргі балалардың көбінің қиялдары компьютерлік ойындарға ауып кеткендіктен біз тәрбиешілер кітап әлемін сыйлауға мүмкіндік беруіміз керек. Кітапты сүйіп оқу үшін әуелі ата-аналарға кеңес берген дұрыс. Балаға жастайынан кітап ұстатып үйрету керек.

Қазақта тұсау кескенде кітап қоятын ырымы бекер емес баланы жастайынан кітап, ол не деген ұғымды санасына сыйғызып үйрету, баланың тілі шыға қалыптастыру керек. Баланы кітапқа қызықтыру үшін суретті, санамақты, ертегі кітаптардан бастаған дұрыс. Мысалы үйде газет, журнал, кітап оқып отырған ата-ананы көріп өскен бала да қызығушылық байқалады, ол да кітапқа қызығып өседі.

Кітап оқу баланың ой- өрісін кеңейтеді, ойлауға үйретеді, сөйлеу қабілетін, есте сақтау қабілетін және танымдық, шығармашылық, дамытушылық қызыметін арттырады.

Баланы кітап оқуға көбірек баулу және пайдалы оқу үшін, ең басты балаларға бос уақытында оқитын кітаптардың тізімін белгілеп, оны ата-анасы өздері ұсынған дұрыс. Баланы жастайынан кітапты құрметтеуге және күтіп ұстауға баулыған жөн.

Баланың білімін жастайынан шындай түсу үшін балаларға арналған журналдар алып, оқып отырсаңыз балаңыздың білімі талабына сай болары сөзсіз.

Біздің бөбекжайымызда «**Кітапхана әлеміне саяхат**» атты апталық ұйымдастырдық.

Апталықтың мақсаты: балаларға қазақ әдебиетін насихаттау арқылы қызықты, пайдалы кітап туралы ақпарат бере отырып, кітапқа деген қызығушылығын арттыру. Балаларды ертегілер желісімен таныстыру, кейіпкерлердің мінез-құлқымен іс-әрекеттерін айту арқылы өз пікірлерін ортаға салу, қиялын ұшқырлығын дамыту. Ертегі арқылы қоршаған ортаны танып білуге, табиғаттың сиқырлы сырларын сезінуге, халықтың әдемілік әдептілік ұлттық салт-дәстүр, әдет-ғұрпы туралы түсінікті қалыптастырып, адамгершілік қасиеттерін бойына сіңіруге ықпал ету.

Іс-шара барысында «Әжемнің ертегісі» жоба аясында қуыршақтар көрмесі өтті барлық топтың бүлдіршіндері келіп тамашалады. Көрмеде «Шалқан», «Бауырсақ», «Алдар Көсе», «Алтын балық», «Қарлығаштың құйрығы неге айыр» ертегілер желісінен алынған саусақ театрлары болды. Ата-аналардың қолдарынан шыққан бұйымдар көрсетілді. Көрме барысында бүлдіршіндер өз ойларымен бөлісіп, қиялдарына қанат бітіріп ертегі кейіпкерлерінің бейнесін өз беттерінше сомдауға, ертегі мазмұнын талдап айтуға талпынды. Іс шараға белсенді қатысатын ата-аналарға алғысымызды айтып, марапаттадық.

Ертегі өскелең ұрпақты жан-жақты жетілген адамгершілігі мол азамат етіп тәрбиелеп, жас ұрпақтың қиялына қанат бітіреді. Кейіпкерлердің жағымсыз жақтарынан аулақ жүріп, жағымды жақтарын бойына сіңіреді.

Зор туындылар бала болашағының мәнді мағыналы мақсатты көз қарасын тудыраы сөзсіз. Біздің балабақшада «Әжемнің ертегісі» жобасы аясында жұмыс жасаймыз. Балаларға халық ауыз әдебиетінің ішіндегі ең жақыны ол- ертегі. Ертегінің маңызы зор екендігін және сахналық қойылымдар арқылы ертегі мазмұнын бала санасына сіңіру, түсіндіру. Театрландырылған көріністер арқылы бала өзін жан-жақты ашады, іс- әрекетке деген қызығушылығы артады. Ең бастысы ертегіні сахналау балалардың кейіптендіру дағдыларын қалыптастырады.

Ертегі жанры- халық прозасының дамыған, көркемделген түрі, фольклорлық көркем проза. Т.Барласұлы ертегінің адам баласына тәлім- тәрбиелік, рухани маңызы жөнінде айта келіп: «Ертегі рухани тәрбиенің мәні аса зор, көзіміз көріп, құлағымыз ести алмайтын, тек ақылмен ажыратып, жүрекпен ғана түйсіне алатын материалдық әлеммен бірге шегі жоқ рухани әлем болмысының біртұтас түсінікті баян етілген көрініс»- деп анықтама береді. {2}

Тәрбиеші еңбегінің объектісі- бала, табиғаттың бір бөлігі, бір жүрегі.

Баланың өзіндік пікірі, көзқарасы, психологиялық ерекшеліктері бар, олар педагогикалық ықпалды өзінше қабылдайды. «Әжемнің ертегісі» жобасының ерекшелігі сабақ барысында қызығушылықты ояту, мағынаны тану, ой толғаныс кезеңдерінде, кейіпкерлердің жағымды іс-әрекеттерінен үлгі өнеге алауға үйретеді. Біздер және ата-аналар балаларға ертегіні немесе балаларға арналған жинақ кітапшаларды көптеп оқысақ келешек ұрпағымыздың сөздің мәйегін түсінетін, халқына жаны ашар болатыны сөзсіз.

Балаларға қандай шығарманы оқысаңызда олардың сезім мүшелеріне әсер етіп, алуан түрлі ертегі кейіпкерлерін табиғи күйінде қабылдайды.

Біздің бөбекжайымызда ұйымдастырылған оқу қызметінде ертегілерді қолдану арқылы пәндік байланысты іске асыруда. Ертегілерді қолдану арқылы барлық білім салаларында негізгі педагогикалық дәстүр пәнаралық байланысты жүзеге асыруға болады.

Кітап балалардың көркем қабілеттіліктерін жетілдіріп қана қоймай оларды тұлға аралық қарым-қатынасқа, өнерге деген қызығушылықтарын арттырады.

Сонымен бірге сахнаға бейімделген балалардың бойында өзіне деген сенім артып, алғашқы қол шапалақтауларды сезіне алады. Мектепке дейінгі жасөспірім баланы тәрбиелеу мен дамыту ісіне байланысты мақсаттарды шешуде кітап оқу ерекше рөл атқарады. Кітап оқу әр балаға қуаныш ұмытылмас әсер сыйлайды, оның көркемдік талғамын, еліктеуі мен қиялын дамытады. Адамның жеке басының қасиеттері бес жасқа дейін қалыптасады екен.

Сондықтан да баланың жан-жақты қалыптасуы үшін мектеп жасына дейінгі бүлдіршіндердің бойына жақсы, жағымды қасиеттерді сіңіре білу керек. Кітап тандап талғап оқи білу, алған әсерінді өмір қажетіне жарата білу- әрбір адамның білігі мен білімі, пайымы мен парасатын айқындайтын алғы шарттардың бірі. Өскелең ұрпаққа кітап асқан байлық, кітаптан асқан асыл қазына жоқ, дәл қазіргі уақытта кітап оқуға өздеріңізді бейімдеңіздер дегім келеді.

«Артық білім кітапта, Ерінбе оқып көруге»,- деп ұлы ақынымыз Абай Құнанбайұлы жырлағандай ерінбей білім алуға асығайық.

Әдебиет:

1. К.К.Жақсыбаева «Кітап оқуды дамыту, жаңа мүмкіндіктері» 2014ж
2. А.Д.Нурмолдина «Оқу тәрбие жұмысын ұйымдастырудағы кітапхананың рөлі» 2014ж
3. Ж. Аймауытов «Тәрбиеге жетекші» 2009ж

Митренко Т.В.

КГКП ясли-сад «Байтерек», город Караганда

«УНИКАЛЬНЫЙ МИР АНИМАЦИИ»

В РАБОТЕ ПЕДАГОГА – ПСИХОЛОГА С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА»

Дошкольное образование признано обеспечивать равенство возможностей для каждого ребёнка в получении качественного дошкольного образования.

В соответствии с обновленным Государственным общеобразовательным стандартом дошкольного воспитания и обучения[1]акцент в настоящее время все больше смещается в сторону модели 4К - критического мышления, креативности, коммуникабельности и умения работать в команде.

Необходимо постоянно совершенствовать, улучшать, придерживаться правил, которые диктует современный мир. Поэтому необходимо использование инновационных технологий, чтобы идти в ногу со временем и дать максимально грамотные, полные и современные знания детям дошкольного возраста.

Определенные перемены в образовании, обеспечивающие качество и эффективность образовательного процесса, может дать использование инновационных методик и технологий.

Мультипликация –является современным видом искусства. Который имеет высокий потенциал познавательного и нравственно -эмоционального воздействия на дошкольников.Это особый вид искусства, самостоятельный и самоценный. Это возможность для ребенка высказаться и быть услышанным. По мнению Е.Р. Тихоновой: «Мультипликация очень близка миру детства, потому что в ней всегда есть игра, полет фантазии и нет ничего невозможного». Можно совершить любые путешествия, всевозможные превращения. Можно стать, каким захочешь большим, сильным, красивым. И эта игра помогает ребенку быть в гармонии со своим внутренним миром. [2]

В нашем ясли -саду КГКП «Байтерек» педагоги широко применяют информационно - коммуникативные технологии в работе с детьми. Педагоги хорошо владеют навыками работы на компьютере, и могут применять их в работе мультимедийных системах. Уже много лет дети совместно с педагогами работают по программе «Мультипликация как средство развития познавательного интереса и нравственно-духовного воспитания дошкольников.

Мультстудия «Я творю мир», и увлеченно создают мультфильмы. В копилке ясли -сада уже накоплен определенный фонд авторских мультфильмов педагогов ясли -сада: «Легенда о Байтереке», «Как пелёнок потерял маму», «Ласточка и богомол»,«Цветы моего сердца», «Лесная школа», и д.р. Данные мультфильмы занимали в конкурсах разного уровня призовые места.

Создание мультфильмов с детьми дошкольного возраста дает возможность свободного выбора в творческой деятельности. Выражение своих чувств и мыслей. Совместное анимационное творчество отвечает современным образовательным стандартам, важным критерием которых является поддержка детской инициативы и самостоятельной деятельности. В которой интегрируются социально-коммуникативное, речевое, физическое направление развития личности ребенка.

Созданное образовательное пространство в ясли–саду «Байтерек» организуется при использовании Мультстудии «KidsAnimationDesk»которая позволяет решить самые различные задачи: развивающие, образовательные и коррекционные. Самостоятельная творческая деятельность сама по себе является естественной почвой личностного роста и развития ребенка. Ставпартнером ребенку, мы наполняет эту деятельность своими личностными смыслами, решает множество профессиональных задач.

Мультстудии «KidsAnimationDesk» представляет собой оригинальный станок для полноценной анимации, который позволяет детям сделать процесс съемки простым, удобным и интересным.Он позволяют быстро менять сцены, фоновые заставки и декорации, есть возможность установки многослойного фона. Вращающиеся кронштейны, позволяют детям размещать объекты в пространстве, а так же снимать движение, полет, бег, падение, прыжки. Микрофон, встроенный в камеру, дает возможность озвучить мультфильм. Процесс создания мультфильма очень увлекательный и нетрудоемкий и это конечно вызывает большой интерес у детей.

Включение ребенка или группы детей в процесс создания мультфильма делиться на три организационных блока: подготовительный, творческий, заключительный. На каждом этапе решаются определенные задачи.

Для создания героев мультфильмов детям предлагают разнообразные материалы для художественного творчества: краски, карандаши, пластилин, пастель, сангина, акварельные карандаши, природный и бросовый материал: лоскутки ткани, проволока, пуговицы. Импульс детской фантазии дают фигурки лего, и другие мелкие игрушки, иллюстрации к детским произведениям, образцы народной игрушки, репродукции детских художников, журналы и открытки. Самое главное установит доверительный контакт с ребенком для создания доброжелательной атмосферы сотрудничества.

Совместное творчество начинается с совместного просмотра и обсуждения известных детских мультфильмов, которые подобраны по возрасту и интересам детей. Просматривая мультфильмы вместе с детьми педагоги отвечают на вопросы и задают свои, комментируют происходящее на экране, сопереживают героям, поют песни, смеются с детьми. Побуждают детей к высказыванию своих мыслей и мнений.

Обсуждают поведение героев и разъясняют непонятные моменты, знакомят детей с различными анимационными техниками, обращают внимание, как и из чего можно сделать декорации, проводятся беседы о тайнах анимации, рассказывают, что анимационные герои неживые существа и оживляют их люди. Детям интересно узнавать название профессий людей, которые создают их любимые мультфильмы. Любой желающий ребенок может попробовать себя в роли мультипликатора, оператора, художника, постановщика, сценариста, продюсера, режиссера-мультипликатора, актера, композитора. А это уже ранняя профориентация детей дошкольного возраста. Анимационное творчество, как любая новая культурная практика, обогащает речь ребенка, пополняет словарь специальными терминами и понятиями. В современной деятельности дети их легко усваивают и активно применяют.

В процессе съемки дети осваивают технику stop-motion, которая заставляет неодушевленные предметы двигаться самостоятельно, монтаж съемки производится прямо во время съемки. Это процесс осуществляется последовательно и наглядно. У детей видя этот процесс возрастает мотивация к дальнейшему творческому процессу, так как ребенок может сразу посмотреть, что получилось. Дети, в силу своих возрастных особенностей взаимодействуют с миром по принципу «здесь и теперь», а вот делить свою деятельность на отсроченные во времени этапы, долго ждать результата дети не любят, и теряют интерес.[3]

Этапы создания мультфильма: работа над сценарием; выбор техники анимации; создание персонажей, декораций; съемка; озвучивание; показ готового мультфильма. Ценность мультфильма заключается не столько в технике их создания, сколько в идее, которую хочется донести до своего зрителя. Сценарий основывается на свободном фантазировании детей. Здесь дети проявляют свои чувства, тревоги, желания. Основная мультипликация включает в себя основные техники: объемная: предметная, пластилиновая, кукольная; рельефная: песочная; плоскостная: рисованная, перекладная.

Дети видят этот мир иначе, чем взрослые, и мы должны дать возможность им раскрыть его, помочь интерпретировать в мультках.

Если рассуждать глобально, то мы - взрослые, формируем наше будущее поколение, от нас зависит, каким будет наше общество. Поэтому вместе с опытом, знаниями для нас педагогов важно передать детям свою любовь.

Таким образом, ИКТ - это один из важных факторов, который подтверждает готовность педагога работать в новых условиях. Успешность сотрудничества дошкольной организации во многом зависит от того, насколько педагоги используют в своей работе ИКТ и умеют создавать условия для их активного участия в педагогическом процессе.

Современный педагог - это специалист, который свободно владеет информационно - коммуникативными навыками и создает тем самым условия для достижения положительных результатов в совместной деятельности с детьми.

Литература:

1. Государственный общеобразовательный стандарт дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан Приказ МОН РК от 31 октября 2018 года №604 (с изменениями дополнениями 05.05.20 № 182)

2. Долгова А.Т. Создание мультфильма своими руками посредством проектной деятельности в условиях ДОО/ В сборнике: актуальные вопросы современной педагогики материалы 9 Международной научной конференции.2016.

3. Белоусов Ю.А. «Я познаю мир» Детская энциклопедия. «Кино».- М.:» Издательство Астрель», «Олимп», «Фирма» « издательство АСТ», 2000

Мукашбекова С.С.

Балқаш қаласы, «№15 мектеп-лицейі» КММ

МЕКТЕПАЛДЫ ДАЯРЛЫҚ ТӘРБИЕЛЕНУШІЛЕРІНІҢ ТІЛІН ДАМУ ӘДІСТЕРІ МЕН ТӘСІЛДЕРІ

Жаңа қоғам ертеңгі болашағын оқыту мен тәрбиелеу - бесіктен, баланың нәрестелік шағынан басталады және үздіксіз даму барысында қалыптасады. Бұл білім беру жүйесінің барлық буындарына үлкен міндеттер болып, жүктеледі. Қазіргі таңда, осы жүктемені негізге ала отырып, алдымызға келген әрбір тәрбиеленушілерімізді бақылау барысында, дыбыстарды дұрыс айту, сөйлеу, сөздік қорының аздығын, сөйлем ішінде сөздерді дұрыс қолдану, сөйлеу тіл кемістіктерінің бұзылыстарын байқаймыз және бұл жағдай жиі кездесетін құбылысқа айналуға.

Қазіргі таңда, сөйлеудің дамуындағы артта қалушылықтың бірінші және басты себебі баланың өз ата-анасымен жеткіліксіз қарым-қатынасы болып табылады. Көптеген ата-аналар өзінің жұмыс бастылығына және шаршайтындығына байланысты өз балаларымен сөйлесуге уақыттары жоқ және оны қаламайды. Екінші себеп кей балалардың ата-анасының үйде баламен басқа тілде сөйлесуі болып табылады.

Сөйлеу тілі бұзылған баланың белсенді қозғалуында жетіспеушіліктер, соның ішінде саусақ ұсақ моторикаларында да ауытқушылықтары байқалады. Баланың сөйлеу тілін дамытуда қолдың ұсақ моторикасы мен қимыл-қозғалыстарын жетілдіру жұмыстары ең маңызды болып табылады. Балалармен күнделікті жұмыс жасау барысында әр баланың жеке қабілеттерін ескере отырып, жалпы және арнайы моторикасын дамыту үшін қосымша тапсырмалар беріп, түрлі ойындар ұйымдастырамын. Бұл ойын жаттығулары балаларға қызықты, тартымды болуы тиіс.

Тіл дамытудың негізгі міндеттерінің бірі – балалармен сөздік жұмысын жүргізу. Балалармен сөздік жұмысын жүргізе отырып, оларды айналасындағы заттармен таныстырып, оның атын дұрыс атай білуге, өмірдегі, қоршаған ортадағы түрлі құбылыстар жайындағы ұғым-түсініктерін дамыта отырып, белсенді түрде тілдік қарым-қатынас жасай білуге үйретемін. Балалардың сөздік қорын дамытуда қызықты ойын, тапсырмалар, мнемокестелер, жаттығулардың орыны ерекше. Ойын бала тілінің дамуына ықпалын тигізіп, таным белсенділігінің дамуына жол ашады.

Балалардың тіл мәдениетіне тәрбиелеу, сөздік қорын дамыту жұмыстары, бақылау, заттарды қарау, жұмбақ шешу және құрастыру, саяхат, ойын барысында дамытылады. Бала тіліндегі дыбыстық кемшіліктер мына түрде кездеседі: сөз ішінде дыбысты дұрыс айтпау, дыбысты алмастыру, дыбыстарды қалдырып кету. Дыбыстарды дұрыс айтуға жаттықтыру жұмыстарын басқа сабақтарда да мазмұнына қарай жүргізуге болады. Бала оқу жылы ішінде бағдарламада көрсетілген дыбыстарды түгелдей дұрыс айтып үйренуі тиіс.

Жоғарыда көрсетілгендей тіл кемшіліктерін түзету үшін ең алдымен баланың айтуына қиын р, ш, з, с, л, ж, т, қ, ғ дыбыстары жиі кездесетін сөздерді тыңдата отырып, оның есту қабілетін дамыту, сөздің дыбысталу ерекшелігіне төселдіру. Дыбысты дұрыс айтуға үйрету үстінде қозғалмалы «Сағат» дидактикалық ойыны тиімді әдіс.

Баланың сөздік қоры неғұрлым бай болса, соғұрлым баланың ойын толық, дәл, анық жеткізуге мүмкіндігі мол. Осыған орай, бала бойында көркем шығарманы мазмұндап айтуды, түрлі оқиғаларды сипаттауды, өз ойын еркін жеткізуді, өлең жолдарын мәнерлеп айту, байланыстырып сөйлеуді дамытуда мектепалды даярлық сынып балаларының тілін дамытуда заманауи әдістердің бірі **мнемокесте** болып табылады.

Балаларды оқу қызметіне дайындау үшін, ақпаратты сауатты талдауда, күрделі материалды қабылдауда, ақыл-ойы мен жүйке жүйесін қоздырмай өз тілін дамытуда аталмыш технологияны қолданамын. Балалар осы мнемокесте арқылы да үйде байланыстырып сөйлеу қабілеттерін арттырады. Суретке қарап байланыстырып сөйлеу арқылы сөздік қорларын арттырады. Енді тәрбиеленушілерімнің сөйлеу тілін дамытуды қалай ұйымдастыратыныма тоқталсам, бала сабаққа келген кезде, мен бейімделу уақытын негізге аламын. Сабақты бастамас бұрын, баланың ойлау процесін іске қосып барып, келесі кезеңге өтемін. Яғни, сабақтың бірінші кезеңінде эмоционалды-физикалық ойындарды қолданамын. Әр түрлі логикалық пазлдар жинатып, дамытушы қойғыш ойыншықтармен жұмыс жасалынып, нейрогимнастика жүргіземін. Бала жұмыс жасауға дайын болғанда тек дыбысқа сәйкес, артикуляциялық гимнастикалар және демді алу мен шығару жаттығуларын жасатамын.

1-сурет. Оқу қызметі барысында.

Балалардың сөйлеу тілін дамытуда фонематикалық қабылдауын, буындық құрылымын, сөздік қорын молайту және байланыстырып сөйлеу тілін дамытудың маңызы зор, ол үшін келесі ойын, тапсырмаларын үй жағдайында орындатуға болады. Фонематикалық қабылдауын, буындық құрылымын дамытуға арналған жаттығулар: **«Еста**

сақта, қайтала» ойыны. Шарты: буындар тізбегін ересек адам айтады, бала соңынан буындарды қайталап айтып береді.

ба – па – ба па – ба – па
қа – ға – қа ға – қа – ға
за – са – за са – за – са
ша – жа – ша жа – ша – жа
та – тә – та тә – та – тә
са – ша – са ша – са – ша
са – ца – са ца – са – ца

«Шатасқан сөздер» ойыны. Шарты: мені мұқият тыңда, мен сөйлемдегі сөздердің орнын ауыстырып айтамын, ал сен маған дұрыс сөйлем құрап қайта айтып бер. Балаға ұсынылатын сөйлемдер:

«Мен келдім театрға»
«Мен тептім велосипед»
«Бардым жайлауға мен»
«Қарадым мен сабақ»
«Ертегі оқыдым бүгін мен»

«Ойнап аулада футбол балалалар жүр», **«Ұқсас сөздер»** ойыны.

Шарты: ересек адам сөздер айтады, сол сөзге байланысты ұқсас сөздерді атауы керек. Мысалы:

Тәтті сөздер - (кәмпит, торт, бәліш, қант).

Көңілді сөздер- (мереке, сайқымазақ, сыйлық, музыка).

Жылдам сөздер – (зымыран, ұшақ, жолбарыс, бүркіт).

Осы аталған әдіс-тәсілдерді қолдану барысында, шәкірттеріміздің нәтижесінде көрудемін. Тәрбиеленушілерім қалалық, облыстық, республикалық, халықаралық мәнерлеп оқу байқауларына қатысып жүлделі орындарға ие болуда. А.Құнанбаев, М.Әлімбаев, Ы.Алтырсарин, М. Мақатаев сынды ақын, жазушыларымыздың еңбектерін жаттап, мәнерлеп айтуда. Осы әдіс-тәсілдер арқылы балалардың сөздік қоры дамып, ауызша сөйлеу машығын игереді, таным белсенділіктері қалыптаса түсіп, ақыл-ойы өсіп жетіледі, әрі адамгершілік қасиеттерін де бойына сіңіреді.

Әдебиет:

1. Б.А.Шабанова, А.С.Кударина Мекемелерде логопедиялық жұмысты ұйымдастыру. Оқу-әдістемелік құрал, Павлодар, 2010ж
2. Өмірбекова Қ.Қ, Оразаева Г.С, Төлебиева Г.Н, Ибатова Г.Б. Алматы «Дәуір», 2011.
3. Балаларды байланыстырып сөйлеуге үйретудің психологиялық негіздері, Ұлт тағылымы.- 2008.

Муртазина Н.Н.

КГКП ясли-сад «Алданыш», город Караганда

ОРГАНИЗАЦИЯ КОРРЕКЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА ПО РАЗВИТИЮ ОРИЕНТИРОВКИ В ПРОСТРАНСТВЕ У ДОШКОЛЬНИКОВ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ

Формирование оптико-пространственных представлений у типично развивающихся детей дошкольного возраста, является составной частью их практического интеллекта. Представления об окружающем пространстве, служат основой для формирования практического и пространственного мышления, а также способности понимать пространственные признаки и отношения объектов и явлений окружающей действительности.

Нарушение зрения у детей, а также различная степень тяжести патологии, вносит своеобразие в развитие пространственной ориентировки.

В связи с этим обучение пространственному ориентированию, детей с патологией органов зрения, должно проходить с учетом специфических особенностей восприятия и освоения пространства.

В развитии оптико-пространственного гнозиса у дошкольников с нарушением зрения, необходимо определить пути и средства коррекционно-воспитательной работы, для преодоления имеющихся отклонений. Вся работа в этом направлении, должна быть сконцентрирована на накопление практического опыта. А по мере его накопления, значительную роль, принимает в формировании системного механизма восприятия пространства и словесной регуляции. [3, с.27]

В обучении дошкольников с нарушением зрения, включены уже сложившиеся принципы и методы. При этом, значительное внимание акцентируется, на потенциальном использовании всех видов детской деятельности, и ее коррекционной направленности, компенсирующей роли полисенсорных взаимосвязей, регулирующей роли слова. [4, с.18]

Значимым фактором в коррекционно-развивающем обучении дошкольников с нарушением зрения, представляет собой:

- учет их возрастных особенностей;
- состояние зрительных функций;
- уровень сформированности предметных и пространственных представлений;
- практический навык ориентирования в пространстве.

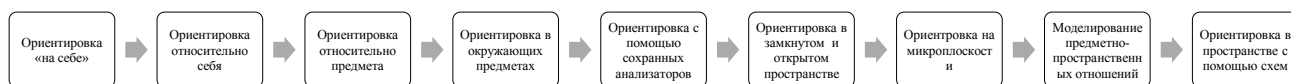
Существенное значение - имеют специально организованные регулярные практические действия детей, с разнообразными пространственными признаками и свойствами объектов,

а также решение задач на пространственную ориентировку: определение местоположения, взаимосвязи, отношений и т.д. [2, с.151]

При разработке содержания коррекционно-воспитательной работы в ДО, в группе для детей с нарушением зрения, мы используем «Программу дошкольного воспитания и обучения детей с нарушением зрения» (Алматы – 2010г). А также «Типовую учебную программу дошкольного воспитания и обучения детей с нарушением зрения» (Алматы – 2018г).

Нами отмечено, что формирование пространственной ориентировки, необходимо планировать через различные виды детской деятельности. То есть, помимо общих задач во время проведения ОУД, коррекционно-развивающих во время проведения СКУД, необходимо использовать все виды занятий и свободную деятельность: музыкальные занятия, физическая культура, изобразительная деятельность, ознакомление с окружающим, прогулка, труд и деятельность в быту и т.д.

Весь процесс освоения пространства начинается с простого и по мере усвоения идет к более сложному этапу.

Следует отметить, что важную роль, мы отводим развитию словесной ориентировки. Усвоение пространственных признаков и свойств, соотнесение в пространстве, объектов по отношению друг к другу и на плоскости, может только, при соответствующем словесном обозначении, необходимо проводить постоянную работу по активизации пространственной терминологии.

Для развития пространственной ориентировки, огромный потенциал имеет игровая деятельность, поэтому в своей работе используем различные игровые задания. Игры типа «поиска» объектов в замкнутом и открытом пространстве, по заданной схеме (плану), содействуют пониманию, и практическому отображению конкретных пространственных вариантов.

Когда у детей уже сформирован навык чтения схем (планов), необходимо предлагать им самим, составлять свои схемы (планы), реальной окружающей обстановки. Обучая умению моделировать, не только расположение объектов на плоскости, но и отображать свой путь следования, вместе с этим мы учим читать схемы (планы), чтобы обозначать в речи, направление своего передвижения. [4, с. 19]

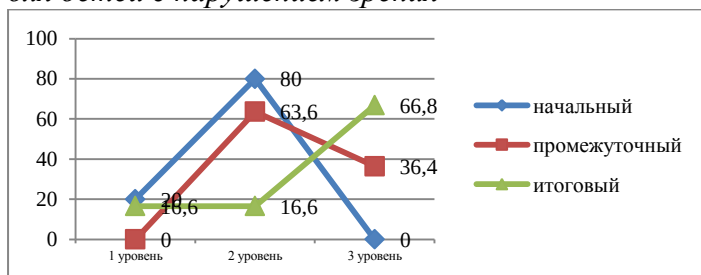
У дошкольников с нарушением зрения, более медленно осуществляется усвоение парно-противоположные направления - слева-направо, чем вверх-вниз. Для того, чтобы обеспечить им необходимую упражняемость в определении этих направлений, мы постоянно ориентируем их на должное размещение предметов и объектов, во время любой деятельности (игра, занятия и т.д.)

В процессе того, как дети учатся располагать предметы, объекты в заданном порядке, в макро- и микро- пространстве, у них формируются представления о пространственных отношениях. [1, с. 45]

Обучение пространственному ориентированию, в замкнутом и открытом пространствах, детей с нарушением зрения, мы начинаем - с самостоятельного ориентирования в помещениях детского сада. Первоначально, знакомим детей с расположением помещений, касающихся с повседневной деятельностью (спальня, групповая и приемная комнаты). Вместе с тем, во время прогулок, учим детей, ориентироваться на прогулочном участке, а так же находить дорогу до спортивной площадки. Работа сохранных анализаторов, непосредственно, имеет большое значение. Необходимо специально обучать детей, задействовать у них все анализаторы, при освоении ими пространства. Нужно вырабатывать, прочные навыки ориентировки на собственном теле, а также умение, определять и называть точку отсчета, от которой можно, ориентироваться в окружающем пространстве. Исходными точками может быть в помещении – мебель, дверь, окно; на прогулочном участке – беседка, дерево и т.д. [2, с. 48]

Можно отметить, что значительно свободнее и непринужденнее, навыки пространственной деятельности формируются, в подвижных играх и играх соревнованиях. Ограниченные зрительные возможности у детей с нарушением зрения, приводят к снижению их двигательной активности, боязни пространства. В играх они более уверенные, стремятся добиться положительного результата. [4, с. 21]

Диаграмма 1. Сравнительные данные коррекционно-педагогической работы по развитию ориентировки в пространстве в группе предшкольной подготовки для детей с нарушением зрения

Дети с **нарушением зрения**, в процессе проведенной работы по формированию навыков свободного, самостоятельного ориентирования, должны обрести потенциальную возможность, всестороннего проявления его личности, не только в учебном процессе, но и достичь того уровня социальной компетентности, при которой он будет самостоятельно удовлетворять свои потребности. А также решать свои социальные проблемы, быть самостоятельным в самообслуживании, давать адекватную оценку своим зрительным возможностям, окружающим людям и полноправно взаимодействовать с ними.

Литература:

1. Вишневская Т.А. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения детей с нарушением зрения. Алматы. 2018г.
2. Вишневская Т.А., Завалишина О.В. Программа дошкольного воспитания и обучения детей с нарушением зрения. Алматы. 2010г.
3. Дружинина Л.А. Коррекционная работа в детских садах с нарушением зрения. Москва. 2006г.
4. Плаксина Л.И. Математика в детском саду для детей с нарушением зрения. Москва. 1992г.

Мусаева Г. Д.
КГКП ясли-сад «Балдәурен», город Сатпаев

«ТӘРБИЕ ТАЛ БЕСІК»

Ұлттың болашағы ұрпағында болса, ұрпақтың тәрбиесі педагогтың қолында екені сөзсіз. Жаңа кезеңнің білім берудегі ең өзекті мәселесі- жас ұрпаққа адамгершілік-рухани тәрбие беру болып тұр. Рухани бай құнды қасиеттерге ие адамды қалыптастыру үшін оны сәби кезінен тәрбиелеу керек. Халық «Тәрбие тал бесік» деп бекер айтпаған, сондықтан баланың бойына жастайынан ізгілік, қайырымдылық, мейірімділік, адамгершілік сияқты құнды қасиеттерді сіңірген ұрпақты тәрбиелеу отбасы мен педагогтерге артылады.

«Отанды сүю отбасынан басталады» отансүйгіштік қасиетті қалыптастыруда отбасы тәрбиесінің маңызы зор. Отансүйгіштік сезімі туа біте пайда болатын қасиет. Сәбидің бойында ең алдымен өз анасына, өз отбасына, өз үйіне, өзінің туған жеріне деген жылы сезімінен бастау алатыны бәрімізге белгілі. Бала өскен сайын біртіндеп ұлт, халық, әлеумет, мемлекет деңгейіне дейін көтеріле беретін бұл сезім адамның бүкіл өміріне жалғасып жатады.

Өсіп келе жатқан баланың өзінің тіліне, дініне, ұлтына деген сүйіспеншілік сезімі әкенің көзқарасымен, анасының сүтімен беріледі. Бала туғаннан бастап өзінің тілінде әлдилеген бесік жырын тыңдаса, тілі шыққаннан мақал-мәтелдер тыңдап өссе, баланың

патриоттық сезімі оянып қалыптасады. Әр дәуірдің тарихи кезеңдерінде «ұлтжандылық», «отансүйгіштік», «патриотизм» сияқты тәрбиелеудің өзіндік мүдделері болады.

Қазақ халқының өткен тарихына көз жіберсек, әрбір отбасы дүниеге келген жас нәрестені зор қуанышпен қарсы алып, жақсы дәстүрге, адамшылыққа тәрбиелеген.

Қай ғасырда болсын, өмірін өркендетуші саналы да салауатты, ұлтжанды рухы биік, ақыл парасаты мол, мәдени –ғылыми өрісі кең ұрпақты тәрбиелеу қоғам алдындағы басты міндет.

Тәрбие мәселесі-ұрпақтан ұрпаққа таралып, жетілдіріп отырған өмір мектебі. Осы өмір мектебінің оқулықтарын қазіргі таңда халық даналығы қазынасынан, рухани өмір беттерінен, тарихы мен мәдениетінен, әдебиеті мен өнерінен, салт санасы, дәсүрінен алған жөн. Өйткені өз тілін, тарихын, мәдениетін, дәстүрін білмеген адамның рухани деңгейі төмен болатыны сөзсіз.

Қай елде, қай заманда болсын, бала тәрбиесіне ерекше мән берілген. Өйткені ата ананың ғана емес, ұлыс пен ұлттың ертеңі келер тарихқа аманат. «Тәрбиелі-тәртіптің құлы, тәртіпті елдің ұлы»-деп халық қаһарманы Бауыржан Момышұлы айтқандай, саналы-ұрпақ өмірдің ең басты кепілі.

Сол себепті баланы жан жақты жетілген, ақыл парасаты, өресі биік азамат етіп тәрбиелеу қажет. «Ұяда не көрсен, ұшқанда соны ілерсің» деген бабаларымыздан қалған сөз бар. Бала жасынан қалай тәрбиеленсе, өскенде соны істейді.

Баланы қазақ халқының ұлттық құндылықтары негізінде тәрбиелеу-теңдесі жоқ тәсіл. Жалпы «ұлттық құндылық» деген сөздің астарына елге, жерге, тілімізге, дінімізге, өткен тарихымызға деген құрмет жатыр.

Келешек ұрпақты, ұлтты халықтық, этникалық тұрғыда тәрбиелеу-бүгінгі күннің мәселесі. Бұл өз ана тілінде еркін сөйлейтін, туған тарихын жетік білетін және салт-дәстүрін, әдет-ғұрпын сақтайтын, бағалайтын және оған үлкен құрметпен қарайтын, ұлттық рухы, адами құндылығы жоғары ұрпақ тәрбиелеу. Әр ұлттың салт-дәстүрі мен ұлттық құндылықтары бар.

Қазақ халқы қаны таза, көреген, текті халық. Ұлттық тәрбиемен тәрбиеленген бала өз ұлтының ерекшелігі мен құндылығын бойына сіңіріп өсуі қажет. Ұлттық құндылыққа-өткен ата бабамыздың елі мен жері үшін жаямай жасаған ерліктері бейнеленген тарихты білу, сан ғасырдан бері келе жатқан салт-дәстүрді сақтау, әдет-ғұрыпты тиімді пайдалану, жауһар халық ауыз әдебиетін оқып білу жатады.

Балабақшада берілетін тәрбие – барлық тәрбиенің бастамасы, әрі жан-жақты тәрбие мен дамыту ісінің түпкі негізін қалайтын орын. Бала бойындағы жақсы қасиеттер мен мүмкіндіктерді ашып олардың өнегелі, тәрбиелі болып өсуіне балабақша ошағының тигізер әсерінің маңызы зор екені мәлім. Баланың бойында адамгершілік-патриоттық тәрбиені қалыптастырудың негізгі міндеттері мына жайлармен түйінделеді: Өз отбасына, балабақшасына, туған қаласына, көшесіне сүйіспеншілікпен, қамқорлықпен қарау. Табиғатқа қамқорлықпен қарау. Еңбекте – еңбек сүйгіштік, үлкендер еңбегін құрметтеу. Қазақ халқының салт-дәстүріне қызғушылықпен қарау. Мемлекеттік рәміздермен таныстыру. Отанға деген сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Болашақта өзіне сенімді әрі білімді де тәрбиелі азамат қалыптасуы үшін балаларды кішкене күнінен тек жақсылыққа тәрбиелеп, отансүйгіштік пен ұлтжандылыққа баулу.

Балабақшада балаларға рухани жаңғыру бағдарламасын жүзеге асыру аясында рухани адамгершілік патриоттық тәрбиені бергенде түсінікті болу үшін біз көрнекі құралдарды кеңінен пайдаланатындықтан, қазақ халқының рухани құндылығымен таныстыру мақсатында, балаларды адамгершілік патриоттық тәрбиеге тәрбиелеу мақсатында тобымызда заттық дамытушы ортаны толықтыру үшін шағын мұражай ашылды.

Мұражайдың «**Менің Қазақстаным**» бұрышына «Отанымыз –Қазақстан», «Еліміздің рәміздері», «Еліміздің астанасы –Нұрсұлтан», «Туған қаламыз –Сатбаев», «Ұлы Отан соғысы ардагерлері», «Бейбіт күннің батылары» деген тақырыпта мағлұматтарды, макет, лэпбук, фото альбом буклет ретінде даярлап толтырылды. Балалармен бірігіп сурет салу мен жапсыру ұйымдастырылған іс әрекетінде бәйтерек пен тудың бейнесі, туған өлке тақырыбында сурет салынып, макеттер құрастырылып мұражай толықтырылды.

Міндеті: Балалардың бойында адамгершілік патриоттық тәрбие қалыптастыру. Отанын, туған жерін, отбасын, соғыс ардагерлерін, бейбіт күн батырларының ерліктерін құрметтеуге шақыра отырып қайырымды, мейірімді, рухани адамгершілігі мол азамат тәрбиелеу.

Мұражайдың «Ұлттық құндылық» бұрышына - «Қазақ халқының салт дәстүрі мен әдет ғұрыпы», «Қолөнер бұйымдары», «Зергерлік бұйымдар», «Әшекей бұйымдар», «Қолданбалы ағаш өнері», «Кілем тоқу», «Ұлттық музыкалық аспаптар», «Ұлттық киім», «Ыдыс-аяқ», «Төрт түлік мал» тақырыптары бойынша шағын экспозициялар мен ләп буктар, макеттер, фото альбомдар жасалып қойылды. Шағын мұражайда киіз үйлер, алтыбақандар, арба, құрақ көрпелер, сандықтар, қамшы, қоржын, бесік, қазақы үстел сияқты тұрмыс заттары қойылған. Қазақтың қонақжайлығын көрсете отырып, ұлттық тағам түрлерімен таныстыру мақсатында дастарханға бауырсақ пен құрт, сүт өнімдері мен ет тағамы қойылды. Сонымен қатар қазақтың ұлттық ойындары «Арқан тартыс», «Асық ату», «Көкпар», «Аударыспақ», «Хан талапай», «Асық» т.б. ұлттық ойындар картотекасы, фото альбомдары қойылды.

Міндеті: Балаларды қазақ халқының рухани құндылықтарымен таныстыра отырып, көнеден келе жатқан қазақ халқының салт дәстүрімен, әдет ғұрыпымен, қолданбалы қолөнер бұйымдарымен таныстыру арқылы еңбекке баулу.

Мұражайдың «Ертегілер әлемі» бұрышы халық ертегілеріне арналды. Бұл бұрышта «Қиял ғажайып ертегілері», «Тұрмыс салт ертегілері», «Батырлар жыры», «Хайуанаттар туралы» ертегі түрлері кітаптары мен стол үсті театры, саусақ театры, қуыршақ театры, фланелеграф театры, көлеңке театры түрлері орналасқан.

Міндеті: Балаларды халық ауыз әдебиетімен, ертегілерімен таныстыра отырып, ертегіні қойылымдай білуге тәрбиелеу. Ертегі арқылы балаларды ерлікке, батылдыққа, батырлыққа тәрбиелеу.

Мұражайымыздың «Ойнайық та, ойлайық» бұрышы ойын түрлеріне арналды.

Міндеті: Балаларды ойын ойнату арқылы ақыл ойын дамыту, қимыл әрекетін шыңдау. Ойын барысында татулыққа, ауызбіршілікке, бірлікке тәрбиелеу.

Қортындылай келе, Рухани жаңғырып, Мәңгілік ел болу үшін құндылықтарымызды мәңгілік сақтап, өзімізден кейінгі ұрпақтарға мәңгілікке табыс етуіміз керек. Себебі ұлттың құндылықтары, ұлттың қазынасы.

Әдебиет:

1. Әлімбаев М. «Тәрбие туралы әңгімелер». Әлімбаев М.-А. Ғылым, 1979 ж.
2. Әбілова З. «Этнопедагогика оқулығы» Әбілова З, 1999 ж.
3. «Шаңырақ» энциклопедия. А Ғылым, 1989 ж.

«МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАРДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМНІҢ МАҢЫЗЫ»

XXI ғасырды адамның әлемдегі орны мен рөлін қайта ойластыру уақыты деп атауға болады. Мемлекет қазіргі таңда даму мүмкіндігі шектеулі жандарға айрықша назарын аударып, қамқорлық көрсетіп отыр. ҚР Білім туралы заңында: «Кемтар балаларды әлеуметтік-медициналық–педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» жолдауында басты назарда болатынын атап көрсеткен болатын. Психологиялық тексеру–кемтар балалардың психикалық жағдайының ерекшеліктері мен психикалық дамуындағы әлеуметтік мүмкіндіктерінің тиімді жүйесі: оларды оқыту, тәрбиелеу, еңбекке баулу және кәсіби даярлығын шешуде бала мүгедектігінің алдын-алуға бағытталған көптеген көкейтесті мәселелері жан-жақты қарастырылған.

Бөбекжайымызда жалпы білім беру топтарымен қатар психикалық дамуы тежелген (ПДТ) және жалпы сөйлеу тілінің кемшілігі бар балаларға арналған түзету топтары жұмыс жасайды. Бірнеше жыл бойы бөбекжай мамандары мүмкіндігі шектеулі балаларды жан-жақты дамыту жұмыстарын жүргізіп келеді. Айта кету керек, түзету тобындағы балалармен педагогикалық топ алға қойылған мақсаттар мен міндеттерге қол жеткізуде әртүрлі қиындықтар мен кедергілерге тап болмау үшін алдымызға мақсат-міндеттер қойып, инклюзивтік білім беруді ұйымдастыру бойынша өз жұмысымызды үш бағытқа бөлдік:

- психикалық дамуы тежелген және сөйлеу тілінің кемшілігі бар балалармен жұмыс жасау бойынша мамандардың дағдыларын үнемі жетілдіру;
- балалар мен олардың ата-аналарының өзара іс-қимылын, қарым-қатынастарын дұрыс құру;
- ерекше балалардың ата-аналарымен жұмыс.

Мамандардың мүмкіндігі шектеулі балалармен жұмыс жасау дағдыларын жетілдіру мақсатында:

- проблемаларды (кәсіби қиындықтарды) үнемі бақылау және зерттеу;
- педагогтарды қайта даярлау және оқыту курстарынан өткізу;
- мүгедектігі бар баланы профильді мамандармен басқарудағы әлеуметтік және психологиялық аспектілер бойынша семинарлар, әңгімелер және кеңестер өткізу.

Мұндай іс-шаралар педагогтердің инклюзивті білім беру процестерін түсінуіне көмектеседі және балаларды бір-бірімен салыстырудан қорғайды.

Түзету тобындағы балаларды әлеуметтік бейімдеу мәселесі педагогтерден басқа ата-аналарды қамтитын барлық балалар үшін қолайлы ортаның тығыз өзара әрекеттесуінде ғана сәтті шешілуі мүмкін.

Алайда, қалыпты балалардың ата-аналары балаларының ерекше балалармен бірлескен дамуын қабылдауға дайын емес. Көптеген адамдар мүгедек баланың тобында болуын олардың баласына қандай да бір жолмен зиян тигізеді деп қорқады. Бұл жағдай мүгедек балалардың да, қалыпты балалардың да білім беру процесіне теріс әсер етеді, өйткені отбасында бала адамдармен өзара әрекеттесу туралы алғашқы ұғым қалыптасады, олармен құрметпен және шыдамдылықпен қарым-қатынас жасауды үйренеді, ал толерантты мінез-құлықты қалыптастыру үшін ата-аналардың көзқарасы үлкен мәнге ие. Біздің бөбекжай педагогикалық ұжымы тәрбиеленушілердің ата-аналарымен олардың балаларына толерантты қарым-қатынасын қалыптастыру бойынша өзінің ағартушылық жұмысын жүргізеді.

- әңгімелер («Біз біргеміз», «Біз бөлінбейміз»)
- тақырыптық ата-аналар жиналысы;
- жеке және топтық кеңестер;
- бос уақыт пен мерекелерді бірлесіп өткізу.

Мұндай іс-шаралар ата-аналарды тәрбиелеу үрдісіне тарту қалыпты балалардың ата-аналары туралы мүмкіндігі шектеулі балалардың ата-аналарын түсінуге мүмкіндік береді. Инклюзивті білім беру нәтижелері білім беру үрдісінің барлық қатысушыларының қарым-

катынас мәдениетіне толық тәуелді. Бұл үрдісте ерекше қажеттіліктері бар балалардың ата-аналарында балаларымен қарым-қатынас жасау үшін білім мен дағдыларды қалыптастыру үлкен рөл атқарады. Көбінесе мұндай балалардың ата-аналары баласының даму перспективаларын көрмейтін немесе керісінше баланың нақты мүмкіндіктерімен байланыстырмай, қол жетімді даму деңгейін асыра бағалайтын жағдайлар туындайды.

Бөбекжайда осындай ата-аналарға қолдау көрсету бағытында мамандар жұмыс істейді. Жұмыс келесі бағыттар бойынша жүргізіледі:

- баланың психофизикалық дамуының кезеңдері мен заңдылықтарымен танысады;
- сабақтың балаға психофизикалық және интеллектуалдық дамуы үшін маңыздылығын түсіндіреді;
- тұлға аралық қарым-қатынас саласында практикалық дағдылар мен біліктерді қалыптастырады (ата-ана - бала);
- баланың әрбір кішігірім жетістігіне оң көзқарас қалыптастырады;
- өз баласының мүмкіндіктерін бағалауға үйретеді.

Балалардың мүддесі үшін ата-аналарды балалармен эмоционалды қарым-қатынас орнатуға және бір-бірімен өзара әрекеттесуді дамытуға көмектесу үшін шығармашылық үрдіске және балаларымен ойын қарым-қатынасына тарту үшін бағытталған жұмыстар шаралары жасалды.

Жұмыс барысында мамандар бірқатар проблемаларға тап болды:

- көптеген ерекше балалар жүйелі түрде әлсірейді және барлық іс-шараларға қатыса алмайды;
- мұндай балалардың ата-аналары, басқаларға деген сенімсіздікке байланысты, балаларын төмен деп санайды, олар қарым-қатынаста ашылмайды.

Алайда, мамандардың, біздің мектепке дейінгі мекеменің оң көзқарасы балалар мен олардың ата-аналарының жүргізіліп жатқан жұмысқа деген көзқарасын өзгертті. Қазір көптеген ата-аналардың балаларымен сенімді қарым-қатынас орнату дағдыларын қалыптастыру қажеттілігі қанағаттандырылды деп сеніммен айта аламыз. Балалар мен басқа топтардың ата-аналары арасында байланыс орнату кезінде кедергілерді жоюға болады. Біздің балалар моральдық тұжырымдаманы көрсете бастады және олар бір-бірін тыңдауға үйренеді.

Бөбекжай ұжымы, тәрбиеленушілері және олардың ата-аналары, бір отбасындай тату деп үлкен сеніммен айтуға болады. Барлық кедергілерге қарамастан, балалардың ерте балалық шақтан әлеуметтік бейімделуіне, олардың тәуелсіздігі мен дамуына ықпал етеді, сонымен қатар қоғамды осындай адамдарға деген толеранттылыққа итермелейді. Барлық адамдарға құрмет көрсетуге мүмкіндік береді. Инклюзивті білім беруде тек мүмкіндігі шектеулі балалар ғана емес, барлық балалар жеңіске жетеді.

Әдебиет:

1. Богданова, Т.Г. Проблемы психологического сопровождения инклюзивного обучения детей с ограниченными возможностями здоровья. Ребенок с ЗПР в современном инклюзивном образовательном пространстве: проблемы, пути помощи, перспективы. — Пермь 2014.
2. Кудрявцева, Е.О., Дорохова, Т.С. Создание инклюзивной среды в дошкольном образовательном учреждении. Совушка. 2019.
3. Тюрин, А. В. История появления и развития инклюзивного образования. Точки над Е. — 2015.
4. Ткачева, В.В. Консультирование семьи, воспитывающей ребенка с отклонениями. Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. — 2004.

Мухаметжанова А. А.

Балқаш қаласы, «Бөбек» бөбекжайы КМҚК

«СИНЕМА» СТУДИЯСЫНДА МУЛЬТФИЛЬМДЕРДІ ДЫБЫСТАУ АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ ТІЛІН ДАМУ

«Тәрбие басы – тіл»

Қазіргі уақытта мектеп жасына дейінгі баланың жеке басының қалыптасуына, оның танымдық және сөйлеу белсенділігіне әсер ететін факторлардың бірі ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың дамуы болып табылады. Біздің ойымызша, балалардың сөйлеуін дамытудың тиімді құралдарының бірі-анимация. Өйткені мультфильмдер баланы ерте жастан бастап ертіп, жетелеп келеді. Мультфильмдер әлемді тануда үлкен рөл атқарады - сюжет, жанданған суреттер, кейіпкерлердің әрекеттері арқылы бала не жақсы, не жаман екенін біледі.

Мультфильмдер мектеп жасына дейінгі баланың дамуында үлкен рөл атқарады. Сауатты педагогикалық көзқараспен баланың мультфильмдерге деген қызығушылығы, өзінің мультфильмді дыбыстауға деген ұмтылысы мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық, шығармашылық, сөйлеу белсенділігін дамыту құралы ретінде қолданыла алады. Мультфильм ойлауды, зейінді дамытудың тамаша құралы болып табылады, қиял мен есте сақтау; көкжиекті едәуір кеңейтеді және жетілдіреді, қарым-қатынас дағдыларын; өз сезімдері мен көңіл-күйлерін білдіруге үйретеді. Жаңа рөл, әсіресе кейіпкерлердің дыбыстық диалогы, баланы анық, түсінікті сөйлеуін қажет етеді. Ол диалогпен сөйлеуін, оның грамматикалық құрылымын жақсартады, сөздікті белсенді қолдана бастайды.

Осыны ескере отырып, біз балабақшада «СИНЕМА» студиясын ашып, “Мультфильмдерді дыбыстау” үйірмесін бастадық.

Мақсаты: “Синема” студиясында ертегілер мен мультфильмдерді дыбыстау арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың байланыстырып сөйлеуін дамыту.

Міндеттері:

- жануарлар мен құстардың дыбыстарын дұрыс дыбыстауды үйрету;
- дұрыс диалогтік сөйлеуді дамыту;
- кейіпкер эмоциясын беруге машықтандыру;

Бастапқыда сюжеттік суреттермен әңгіме құрастыру барлық балалар үшін қолжетімді болмады. Барлық балаларға бір суреттен екіншісіне өту кезінде қиындықтар туғызды: оқиганы өз бетінше жалғастырудағы, мазмұнын жеткізудегі қиындықтар, суреттерде көрсетілген іс-қимыл сәттерін өткізіп жіберу байқалды. Сөйлемдерді толық құрауда қателіктер болды, бұл әсіресе жалпы және күрделі сөйлемдерді қолдану кезінде анықталды, балаларда байланыстыра сөйлеу дағдыларын қалыптастыруда, сөздік белсенділігін арттыру қажет екендігі айқындалды.

Екінші кезеңде дыбыстауға оңай келетін «Мақта қыз бен мысық» ертегісін дыбыстауды қолға алдық. Бастапқыда мультфильмді көріп танысқан соң, рөлдерге бөліп, әр кейіпкердің сөзін балаларға жаттатқан едік. Жаттаған мәтін арқылы мультфильм дыбыссыз қойылады, балалар көре отырып, кейіпкердің қимыл-әрекетіне қарап дыбыстайды. Балалар мәтінді сөзбен айтады, өз кейіпкерлерінің мінезін, іс – әрекетін жеткізе білуге үйренеді.

Дикцияны дамыту үшін балалар арнайы жаттығулар орындайды. Бұл жаттығулар дұрыс, анық, түсінікті, бейнелі сөйлеуді қалыптастыруға ықпал етеді.

Жануарлардың дауысын дыбыстауды үйрету үлкен жұмысты қажет етеді. Ол үшін балалармен дыбыстық жаттығулар жасалады. Жануардың көңіл-күйіне байланысты дауысы қалай өзгередіні ескеріледі.

Дыбыстайтын мәтіндегі сөздерді балалар жаңылыспай айту үшін бірнеше рет қайталап жаттайды, оған ата-аналардың да көмегі қажет болады. Үйге тапсырма беріліп отырылады, жаттығуларды қайталайды.

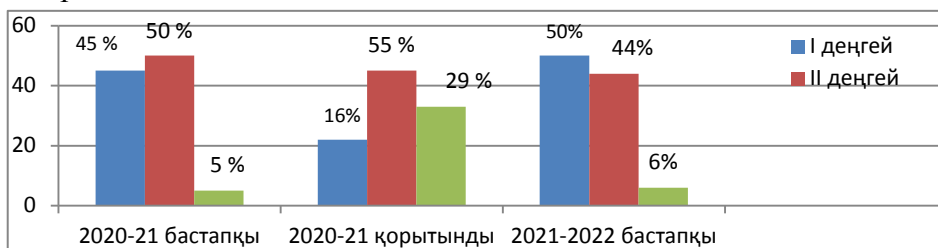
Толық мәтіннің сөзін меңгергеннен кейін «Синема» студиясында әр баламен жеке-жеке дыбыстау жұмысы жүргізілді. Бұл студияда педагогтардан құралған режиссер, аниматор, дыбыс режиссері, монтажист бар. Әрбірінің өзіне берілген тапсырмасы болады. Барлық мәтін жазылып болғаннан соң, дыбыстары монтаждалып, мультфильм құралады.

Алғашында дайын мультфильмдер дыбысталды, кейін өз қолымыздан мультфильмдерді құрап, дыбыстай бастадық.

«Сиқырлы дән» ертегісінің анимациясын педагогтар Повер поинт программасын қолданып құрады. Студияда әр баламен жеке-жеке дауысы жазылып алынды. Әр дыбыстың дұрыс айтылуы байқалып, бірнеше рет қайталап жазылады. Ертегі қазақ тілінде ғана жазылмай, билингвальді компонентті ескере отырып, орыс тілінде де дыбысталды.

Вариативтік компоненті мониторинг жүргізу кезінде, бастапқы кезеңде үйлесімді сөйлеудің, тілдік белсенділік деңгейі 5% көрсетті. Қорытынды мониторингте пайыздық көрсеткіш 29% – ға дейін өскенін байқадық.

Мультфильмді дыбыстау нәтижесінде баланың тілі ғана дамып қоймай, шығармашылығы да артады, ұяңдығы басылады. Дыбыстаған шығарманы сахналау кезінде бала толығымен ашылып, актерлық шеберлігі дамиды. Балалардың өздерін нағыз театр актері, режиссер ретінде көре алатын мүмкіндіктері пайда болады.

Қорытындысында, мультфильмді құрудың әртүрлі кезеңдерінде сөйлеу әрекетінің әртүрлі компоненттері: сөйлеудің грамматикалық жағы, дыбыстық, лексикалық және тұтастай алғанда олардың коммуникативті қабілеттері дамыды. Балалардың сөздік қоры кеңейді, сөйлеу мәдениеті қалыптасып, шығармашылығы дамыды, жалпы сөйлеу деңгейі жоғарылады.

Мультфильмді дыбыстаған кезде балалар сөйлеудің дұрыстығына назар аударады: сөйлеудің анықтығы мен қарапайымдылығы, сөйлеудің жағдайға сәйкестігі, дыбысты айту, интонация, эмоционалды сүйемелдеу. Бұл кезеңнің нәтижесі жаңа өнімді — мультфильмді дыбыстау болып табылды.

Әдебиет:

1. Бала мен балабақша. Республикалық педагогикалық журнал. №10, 2020
2. Қазақстан Республикасында Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту жалпы білім беретін типтік бағдарламасы.
3. Юлия Иванова. Мультфильмы. Секреты анимации. — 2017.
4. <https://www.youtube.com/watch?v=it3c-JdUws4>
5. Б.Баймұратова “Мектеп жасына дейінгі балаларды сөйлеуге үйрету” Алматы “Мектеп” 1981ж
6. Ә.Әмірова “Тіл дамыту әдістемесі”

Мыца А.Ю.

Шахтинск қаласы, «Салтанат» бөбекжайы КМҚК

«STEAM-ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫҢ БІЛІМ БЕРУ МОДУЛЬДЕРІ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ ҒЫЛЫМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚҚА ТАРТУ»

Бүгінгі таңда STEAM білім беру негізгі жаһандық трендтердің бірі ретінде дамып келеді және пәнаралық және қолданбалы тәсілді қолдануға негізделген. Мұндай оқытудың міндетті шарттары оның сабақтастығы және балалардың жұмыс топтарында өзара әрекеттесу мүмкіндігі, онда олар идеяларды жинақтап, ой бөліседі.

STEAM біздің балаларымызды - өнертапқыштардың, инноваторлардың және көшбасшылардың келесі ұрпағын ғалымдар сияқты зерттеуге, технолог сияқты модельдеуге, инженерлер сияқты дизайн жасауға, суретшілер сияқты жасауға, математиктер сияқты ойлауға және балалар сияқты ойнауға шабыттандырады.

Қазіргі әлем білім берудің алдына күрделі міндеттер қойып отыр: баланы болашақ қоғамда өмірге дайындау, ол одан ерекше интеллектуалдық қабілеттерді қажет етеді. Алынған ақпаратты қабылдау, өңдеу және практикалық қолдану дағдыларын дамыту STEAM технологиясының негізі болып табылады.

Мектепке дейінгі мекемелерде STEAM технологиясын енгізу балаларға ақпарат ағынында жылдам шарлауды және практикалық іс-әрекетте алған білімдерін жүзеге асыруды үйренуге көмектеседі. Мектеп жасына дейінгі балалар қазіргі өмірде өте қажет болатын жаңа қосымша дағдылар мен дағдыларды игереді. Ойын түріндегі қызықты іс-әрекеттер әр баланың шығармашылық мүмкіндіктерін ашуға мүмкіндік береді.

Балалар болып жатқан оқиғалардың өзара байланысын көруге үйренеді, логика принциптерін жақсырақ түсіне бастайды, өз үлгілерін жасау процесінде жаңа және ерекше нәрсені ашады. Біріктірілген тәсіл олардың білімге құштарлығын дамытуға және оқу процесіне қатысуға ықпал етеді.

Мемлекеттік білім беру стандартын енгізу жағдайында қазіргі заманғы білім беру жеке тұлғаның негізгі құзыреттіліктерін қалыптастыруға, оқушылардың мәселені өз бетінше шешу қабілетін дамытуға, біліммен әрекет ету қабілетін арттыруға, қосулы интеллектуалдық қабілеттерін дамыту. Осыған байланысты балалардың техникалық ойлауын қалыптастыру, зерттеушілік, инженерлік-конструкторлық дағдыларды дамыту өзекті болып отыр.

STEAM тәсілінің арқасында балалар болып жатқан құбылыстардың логикасына терең бойлай алады, олардың өзара байланысын түсінеді, әлемді жүйелі түрде зерттейді және сол арқылы қызығушылықты, инженерлік ойлау стилін, сыни жағдайлардан шыға білу қабілетін дамытады, топтық жұмыс дағдыларын дамытады және басқару және өзін-өзі көрсету негіздері, бұл өз кезегінде баланың дамуының түбегейлі жаңа деңгейін қамтамасыз етеді. Мектепке дейінгі білім берудегі STEAMS тәсілінің негізгі мәселелері:

Технология	Сипаттама	Неге бағытталған
S	Ғылым	Біз нені және қалай зерттеп жатырмыз? Біз нені және қалай оқимыз? Біз нені және қалай білеміз?
T	Технология	Балалар әрекеттің қандай алгоритмін меңгереді?
E	Инжиниринг	Балалар қандай өнімді (жобаны) жасап жатыр?
A	Өнер	Бала өнердің қандай көркем, мәнерлі құралдарын меңгереді? Бала шығармашылық іске асырудың қандай әдістерін таңдайды?
M	Математика	Балада математикалық ойлаудың қандай элементтері дамиды (геометриялық, кеңістіктік, алгоритмдік, уақытша, комбинаторика)
S	Өзің жаса (істе)	балалар әрекеттің қандай түрімен айналысады (жоба, ойын, сөйлеу, танымдық, зерттеушілік, бастауыш инженерлік-техникалық, коммуникативті және т.б.)

«RobboKids» техникалық шығармашылық студиясында бұл технология балалардың әрекет алгоритмін меңгеру арқылы жүзеге асырылады. Мәселен, бағдарламалаудың мағынасын түсіну үшін балалар роботқа қозғалыс ережелерін «үйретеді», оған өз бетінше әрекет ету бағдарламасын құрастырады. Бұл ретте балалардың өздері робот рөлін атқарады. Негізінде әрбір әрекет түрінің белгілі бір алгоритмі болады. Оны түсіну, көру – педагогтың міндеті. Педагог балаға алгоритмді бере отырып, болашақта көптеген технологиялық процестердің мәнін түсінуге көмектеседі.

Сонымен қатар, құрылыста балалар іс жүзінде нақты заттармен әрекет етеді. Бірақ бұл әрекет балалық шақтың ерте кезеңдеріндегі нысанды манипуляциялаудан айтарлықтай ерекшеленеді. Жобалау әрекетінде баланың жеке іс-әрекеті негізгі мақсатқа – алдын ала ойластырылған объектіні жасауға бағынады. Ойын мен құрылысты органикалық түрде үйлестіретін әлемдегі ең танымал заманауи дизайнерлердің бірі - LEGO дизайнерлері.

LEGO жиынтықтарының негізі кірпіш тетіктері болып табылады - бұл басқа ұқсас кірпіштермен шыбықтардағы қуыс пластикалық блок болып табылатын бөлік. Жиынтықтарға сонымен қатар көптеген басқа бөлшектер кіреді: адамдар мен жануарлардың фигуралары, дөңгелектер және т.б.

Электр қозғалтқыштары, әртүрлі сенсорлар және тіпті микроконтроллерлерді қамтитын жинақтар бар. Жинақтар автомобильдердің, ұшақтардың, кемелердің, ғимараттардың, роботтардың үлгілерін жинауға мүмкіндік береді.

«LEGO Education» білім беру шешімдерін STEAM білім беру принциптеріне сәйкес деп санауға не мүмкіндік береді?

1. Ерекшелігіне байланысты LEGO құрылыс жинақтары балалар мен ересектер үшін бірдей қызықты, бұл балалар мен ересектердің, соның ішінде оқушылардың ата-аналары арасындағы ынтымақтастық қағидаттарына сәйкес келеді. Бұл позиция LEGO жиынтықтарына негізделген бірқатар отбасылық жобаларды ұйымдастыруға мүмкіндік береді және олардың дамуын оңтайландыру мақсатында оқушылардың отбасыларымен өзара әрекеттесу нұсқаларының бірі болып табылады.

2. LEGO когнитивтік және көркемдік ізденіс әдісіне негізделген, ол жобалық әрекеттерді ұйымдастыру алгоритміне сәйкес келеді.

3. LEGO ойынды, құрастыруды және бағдарламалауды үздіксіз біріктіреді.

4. LEGO, жеке интеллектуалды және шығармашылық құралы бола отырып дамыту, дегенмен, қарым-қатынас қуатты құралы болып табылады, сияқты жеке құрылған модельдерді талқылау мен салыстыруды ғана емес, сонымен бірге оларды келесі ойынға немесе берілген шарттарға сәйкес бірлесіп жетілдіру мен өзгертуді де қамтиды. Ол үшін келіссөздер жүргізу, ойындағы серіктестердің пікірлерін ескеру және онымен санасу, сюжетті болжамды нұсқада және нақты уақытта ойластыру, оны жүзеге асыру үшін қосымша «гаджеттер» жасау қажет.

STEAMS технологиясы – балаларда стандартты емес өмірлік жағдаяттарды шешу дағдыларын, пәнаралық қарым-қатынастарды көре білу және оларды тәжірибеде қолдана білу дағдыларын дамытатын заманауи білім беру құбылысы.

STEAMS технологияларының көмегімен оқыту әрқашан қандай да бір нақты мәселені шешуге бағытталған эксперименттік әрекет болып табылады. Ұжымдық жұмыс, диалог, зерттеу, эксперимент, жобалау, түрлі іс-әрекеттер бала үшін маңызы зор өнімді жасауға бағытталған.

STEAMS-білім беру феномені мынада: мұндай оқыту нәтижесінде «қатты дағдылар» және «жұмсақ дағдылар» бір уақытта қалыптасады - кәсіпте де, әлеуметтік өзара әрекеттесуде де қажетті дағдылар. Бұл әдіс қарым-қатынас, топтық жұмыс, сыни және шығармашылық ойлау сияқты болашақтың дағдыларын пайдалана отырып, оқуға шығармашылық көзқарасты жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Әдебиет:

1. Анисимова Т.И., Шатунова О.В., Сабирова Ф.М. STEAM білім беру Индустрия 4.0 үшін инновациялық технология ретінде // Ғылыми диалог. - 2018. - No 11.- 322-332 бет.
2. Смирнова Е.О. Қазіргі мектепке дейінгі балалық шақтың ерекшеліктері. // Ұлттық психологиялық журнал. - 2019 ж. - No 2 (34). - 25-32 бет)
3. Челышева Ю.В. STEMS-болашақтың білімі мен дағдылары / Дайджест «STEAMS - білім берудегі тәжірибелер». - 2021. - 4-шығарылым. [Электрондық ресурс]. — <https://zelSTEAMS.ru/wp-content/uploads/2020/12/digest-vypusk-4.pdf>.

Мякишева И.В.

КГКП ясли-сад «Алданыш», город Караганда

ПРИБЛИЖЕНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ К КНИЖНОЙ КУЛЬТУРЕ И РАЗВИТИЮ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА ЧЕРЕЗ ТЕАТРАЛИЗОВАННУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

Для того чтобы, подготовить дошкольников к правильному восприятию моральных, нравственных ценностей и понятий, развить у детей устойчивый интерес к художественной литературе, воспитать бережное отношение к книгам, развить познавательные и творческие способности, расширить кругозор, приобщить к миру любителей книг. С этой целью в нашем детском саду, мы проводим ряд мероприятий, используем в своей педагогической деятельности весьма действенный метод психологии – «Куклотерапия», реализуя его через театрализованную деятельность.

Театрализация художественных произведений и ситуаций из жизни с применением метода «куклотерапии» помогает более эмоциональному и глубокому восприятию их содержания, коррекции нежелательных проявлений в поведении ребёнка, развитию и

укреплению эмоционально-волевой сферы, коммуникативных навыков, развитию речи, воспитанию нравственно-духовной личности. [1, с.73].

Активное участие детей в таком импровизированном театре способствует развитию речи и обогащению словарного запаса детей – обогащает речь образными сравнениями, литературными оборотами, делает её более эмоциональной и выразительной.

Наши воспитанники, живо реагируют на содержание совместной театрализованной деятельности, они охотно разговаривают с куклами, дают им советы, делятся впечатлениями со своими товарищами даже самые замкнутые и застенчивые дети. Всё это также способствует развитию навыков разговорной речи, приобщают дошкольников к книжной культуре.

Организовав такую театрализованную многофункциональную среду для свободной самостоятельной деятельности дошкольников, мы пытаемся обеспечить самореализацию детей с разными интересами и уровнем развития. [2, с.137].

Привлекая детей к театрализованной деятельности в свободное от занятий время без психологического принуждения, занимая позицию заинтересованного партнёра-участника. Используем при этом разнообразные формы организации детей (парами, подгруппами, всей группой), соответствующих их интересам и возможностям.

Инициатива в наших театрализованных играх обычно принадлежит детям, а мы в свою очередь, всячески стараемся поощрять желания своих воспитанников. В совместной с детьми театрализованной деятельности, используем разнообразные виды театра: «театр петрушек», «кукольный пальчиковый театр», «плоскостной театр», «театр игрушек», «теневого театр», театр «живые картинки», или «оживи сказку», театр на фланелеграфе, театральные куклы из серии «Би-ба-бо».

Также, педагогами нашего детского сада организуют кукольные музыкальные театры, инсценировки известных сказок разных народов мира, где педагоги перевоплощаются в различных персонажей и сказочных любимых героев детей, уводя их в мир удивительной сказочной страны.

Многие персонажи кукол, для разных видов театра изготавливаем своими руками, привлекая к совместному творчеству детей и родителей. Особенно детям нравится «перчатковый» и театр «живые картинки», «театр теней».

Для показа театрализованных игр и театральных инсценировок, используем: фланелеграф, магнитную доску, ширму, соответствующую росту детей, всевозможные декорации и атрибуты для спектаклей.

Для того, чтобы у детей воспитать бережное отношение к книгам, а родителей побудить и мотивировать к развитию читательского интереса у детей, любви и бережного отношения к книге, сформировать читательскую грамотность, мы стараемся заинтересовать родителей привлекая к участию в челендже по изготовлению самодельных книжечек-малышек по различным лексическим темам.

Родители с удовольствием проявляют творческую активность в подобных конкурсах, стараются проявить фантазию в совместном творчестве со своими детьми, изготавливают книги из различных подручных материалов: из фетра, цветного картона, гофрированной бумаги, ткани и другой фурнитуры.

В целях активизации работы по приобщению воспитанников к книжной культуре и развитию читательской грамотности, а также, для закрепления и понимания смысла прочитанных художественных произведений, в каждой группе организуем учебную деятельность, где дети могут вновь встретиться с любимыми сказочными героями в лепке, аппликации, рисовании, в квест-играх, сказочных викторинах, проявив свои знания, умения и навыки.

Таким образом, проводя целенаправленную каждодневную работу, мы ожидаем следующие результаты: дети дошкольного возраста будут с интересом изучать произведения художественной литературы; бережно относиться к книгам; у детей будет формироваться читательская грамотность и приобщение к книжной культуре; будут развиваться познавательные и творческие способности, кругозор; родители с удовольствием будут мотивировать своих детей к интересу и чтению художественной литературы.

Литература:

1. Урунтаева Г. А. Практикум по детской психологии. М.: 1995г.- с. 277
2. Современные образовательные программы для дошкольных учреждений. Под. ред. Ерсеновой В.И. М. 1990 г.- с. 183

Нагдаева Е.Н.

Комплекс-школа-ясли –сад «Бахыт», город Сарань

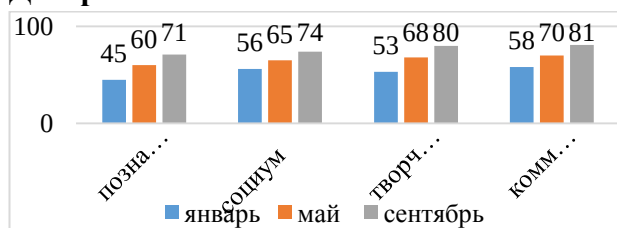
ВНЕДРЕНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЕ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ON-LINE БАЛАБАҚША»

В нашем мире развитие информационных технологий идет очень быстрыми темпами. С компьютерными технологиями рядом шагает обучение и образование. В режиме карантина многое изменило свой привычный ритм. Изменения затронули все вокруг. И сфера образования не осталась в стороне, ему пришлось находить новый формат общения всех участников процесса. Выходить на другой уровень пришлось и дошкольной системе образования. И широко стали применяться дистанционные технологии обучения, которые предоставили возможность, максимально охватить детей для обучения с учетом их физических и психологических особенностей. Родители могут сами выбрать удобное время для занятий и индивидуальный подход к своему ребенку. Есть плюсы ребенок не привязан к одному месту, может легко обучаться в любое удобное время. Основным условием является наличие телефона, планшета, ноутбука и подключение к интернету.

Дистанционное образование- это самостоятельная форма обучения, каждый ребенок затратит на выполнение каждого задания разное время и выполнит разными темпами. Подготовка такого рода занятия очень интересна и разнообразна, можно подготовить презентацию с заданиями или пошаговую инструкцию по выполнению если задания по конструированию, рисованию, аппликации.

В своей работе мы использовали в онлайн обучении развитие речи, ознакомление с окружающим миром, основы математики, формат выбирали удобный для родителей ватсап, электронная почта, телеграмм канал, гугл кабинет, гугл презентация. Используя презентации и видеозанятия, родители могут в любое время вернуться и просмотреть материал совместно с ребенком, закрепить уже пройденный материал и увидеть уровень развития малыша, а также сильные и слабые его стороны. Мы включаем и вовлекаем в работу проекта «Онлайн балабақша» не только детей, но и родителей в процесс обучения.

Диаграмма 1

В представленной диаграмме показаны результаты обучения детей, которые обучаются дома. Процент знаний вырос за счет интеграции, интерактивных методов обучения, качественных, полезных и интересно продуманных видеозанятий, видеороликов. Так, например, по основам математики главным героем был Алдар Косе, где дети должны были помочь с решением всех задач и ребусов в Королевстве Математики, по обучению грамоте дети путешествовали в стране «Узнавайка», где они совместно с Кобланды Батыром изучали Букварь. Предлагаю вам мониторинг образовательного процесса по четырем областям.

Для подготовки к занятиям я использовала интерактивные презентации, свой ютуб канала, включала в занятия гимнастики для глаз, для ума, виды скороотчтения, мозговой штурм, мнемотаблицы для заучивания стихотворений и пересказа сказок.

Диагностика знаний детей проходила в zoom кабинете, к которому родители подключались согласно графика, и мы работали с малышами. Так в образовательной

области «Коммуникация» - с помощью мнемотаблиц, вопросов высокого порядка, наглядного материала подготовленного, как родителем, так и нами, дети давали ответы согласно индикатором мониторинга.

Вся проведенная работа в данном проекте выкладывается в инстаграм, где каждый родитель может отслеживать весь процесс обучения и не пропускать новые занятия. Вовлеченность и интерес, как ребенка, так и родителей сохраняется на протяжении всего онлайн обучения, получив обратную связь с уверенностью могу сказать, что проект «Онлайн балабакша» дает возможность работать с детьми, которые сидят на карантине, находятся на домашнем обучении, эффективность обучения дает свои результаты, так как после обучения онлайн, дети выходят на офлайн обучение и мы видим, свои плоды работы.

Литература:

1. Буйместру Ирина Александровна Рубрика: Дошкольное образование
2. «Введение в дистанционное обучение» А.А. Андреев

Насекина Т.Н.

КГКП ясли-сад «Балғын», город Сарань

СОЗДАНИЕ ИНТЕРАКТИВНОЙ СРЕДЫ ДЛЯ ДОСТИЖЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО РЕЗУЛЬТАТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО СОПРОВОЖДЕНИЯ ДЕТЕЙ В ДОШКОЛЬНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ

Динамичный и скоростной современный мир невозможно представить без информационных ресурсов. Стало естественным требование умения работы на компьютере, наличие качественной интеллектуально-познавательной базы, умения рассуждать и логически мыслить.

В современных организациях образования использование интерактивных технологий является приоритетным, способствует повышению качества результатов и становится наиболее частым в применении. Для педагогов-психологов дошкольных организаций создание интерактивной среды-один из оптимальных и результативных дополнительных средств работы по всем видам деятельности с детьми, с родителями и педагогическим коллективом.

Интерактивные технологии в работе психолога

С детьми	С родителями	С педагогическим коллективом
Мультимедиа • Демонстрация диагностических методик; • Психологические тесты; • Игры на развитие познавательной сферы; • Игры на развитие сенсорной сферы; • Игры на развитие эмоциональной сферы; • Игры на развитие коммуникативной сферы.	Сайт психолога • Блог «Информационные материалы» • Рубрика «Советы родителям» • Игровые занятия и интерактивные игры • Контакты для связи	Сайт психолога • Рубрика «В записную книжку молодого воспитателя» • Рубрика «Советы педагогам»

Создание интерактивной среды в психолого-педагогическом сопровождении детей призваны решить ряд задач:

- развивать познавательную активность детей;
- развивать психические процессы (память, внимание, восприятие, мышление, речь);
- воспитывать эмоционально-положительный отклик на игровые действия мультимедийной игры;

-вовлекать родительское сообщество в процесс воспитания и образования детей в условиях семьи с использованием мультимедийных игр;

-создать единую платформу для взаимодействия всех участников психолого-педагогического сопровождения детей.

Во время диагностических обследований детей и на коррекционно-развивающих занятиях, воспитанникам предоставляется возможность отвечать на вопросы и тесты, выполнять психологические задания с помощью непосредственной работы на экранах ноутбука или планшета.

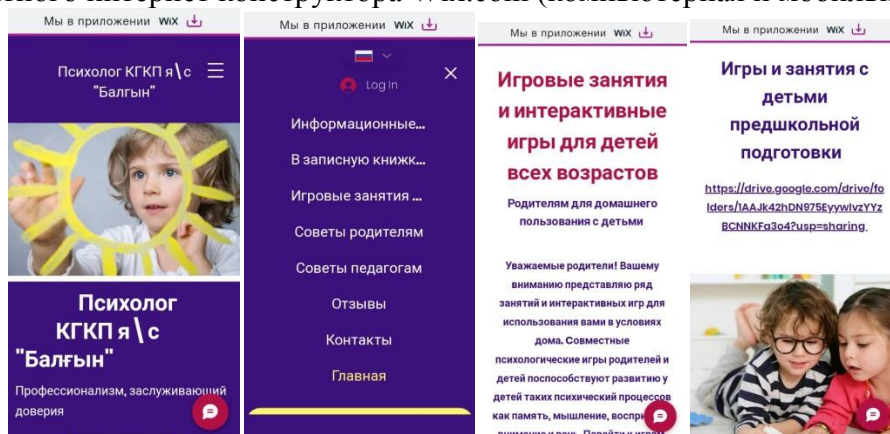
Информация в ярком красочном оформлении со звуковым сопровождением, детьми усваивается быстрее и качественней.

Использование мультимедийных дидактических игр переводит ребенка из пассивного объекта педагогического воздействия в активный субъект, таким образом, реализуя деятельностный способ обучения.

Исходя из личного опыта могу сказать, что применение интерактивных игр в коррекционно-развивающей работе с детьми, в сочетании с различными традиционными методами, оказывает существенную и значительную эффективность воспитания и обучения дошкольников. Благодаря этому происходит не только качественное освоение материала коррекционных программ детьми, но и возрастает уровень развития их познавательного, речевого и сенсорного развития, совершенствуются навыки ориентировки в пространстве и графо-моторные умения. Отмечается повышение скорости передачи информации детям, улучшается уровень её восприятия, это, в свою очередь, способствует развитию всех форм мышления.

В начале учебного года я задалась вопросом как, помимо традиционных форм сотворчества педагогов и родителей, организовать качественную, результативную, доступную и мобильную платформу взаимодействия, используя современные интерактивные технологии?

Решение данного вопроса-создать сайт психологической службы при помощи бесплатного интернет конструктора Wix.com (компьютерная и мобильная версия)!

С целью повышения психолого-педагогических знаний, для педагогов организации, на сайте созданы рубрики «В записную книжку молодого воспитателя» и «Советы педагогам».

Для организации просветительской работы родителей организован блог «Информационные материалы», где родители могут не только ознакомиться с опубликованным материалом, но и поделиться мнением, задать вопросы по конкретной теме. На сайте функционирует традиционная рубрика «Советы родителям».

В рубрике «Игровые занятия и интерактивные игры» родители по ссылкам осуществляют переход в папки с мультимедийными дидактическими играми и заданиями по возрастам детей. Данные папки находятся в Облаке Яндекс диска и являются доступными для использования родителями не только в любое удобное время, но и доступными как для компьютерного, так и для мобильного использования.

Весь материал сайта доступен на двух языках: казахском и русском. Переключение осуществляется родителями самостоятельно при помощи языковой кнопки, расположенной на панели сайта. Информация по всем рубрикам сайта дополняется один раз в неделю.

На сегодняшний день можно подвести первые итоги работы в данном направлении. Если в начале учебного года только 20% (от общего количества) родителей просматривали

материалы рубрик, то сейчас увеличилось количество, посещающий сайт до 40% (от общего количества), а также, что очень показательно, родители активней стали обращаться за консультацией к психологу детского сада. Стоит отметить, что дозированное применение интерактивных технологий не только положительно сказывается на различных сторонах психического развития дошкольников, но и позволяет самому педагогу-психологу расширять свои профессиональные творческие способности. «Живая» работа сайта, систематическое дополнение психолого-педагогических рекомендаций, игр и заданий для детей, способствуют повышению активного интереса родительской общественности к психологической службе организации.

Таким образом, можно сделать вывод, организация интерактивной среды позволяет существенно расширить возможности качественного взаимодействия всех участников психолого-педагогического сопровождения детей в дошкольной организации.

Литература:

1. Надеина Е.В. Использование IT технологии в учебном процессе [Электронный ресурс.] Режим доступа : <http://nsportal.ru> Интерактивные технологии в образовании.
2. Каким должно быть современное образование? [Электронный ресурс]-Режим доступа: www.polymedia.ru/podderzhka/spravochnik/interaktivnye-tekhnologii-v-obrazovanii/

Насибуллина А.У.

КГКП ясли-сад «Снегурочка», город Шахтинск

ПРОБЛЕМЫ ПРИОБЩЕНИЯ РЕБЕНКА ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ЧТЕНИЮ КНИГ

Одним из базовых проектов Программы «Рухани жаңғыру», реализуемых в учреждениях образования, и одним из главных его направлений, это «Кітап - білім бұлағы» является не случайно. Для преодоления кризиса читательской культуры общества, качественного изменения облика дошкольного образования, в дошкольной организации был запущен социально-педагогический проект «Жас оқырман». [1.с.14].

Дошкольный возраст является периодом активного становления художественного восприятия ребенка (Л.С.Выготский, А.В.Запорожец, Д.Б.Эльконин). Приобщение ребенка к чтению книг позволяет заложить фундамент его общей культуры и художественно-эстетического воспитания. Начали свою работу в данном направлении с изучения следующей проблемы исследования, а именно с определения места литературного чтения в структуре образовательного процесса дошкольной организации, в структуре семейного досуга. [2.с.27]. На первом этапе полученные в ходе нашего исследования показатели использовали для планирования места литературного чтения в структуре досуга в детском саду и семье. Это нашло отражение в Программе развития дошкольной организации.

Место чтения книг в структуре досуга детского сада и семье

	15 лет назад	В настоящее время
Чтение книг	1	6
Совместная игра	2	7
Прогулки	3	5
Просмотр телевизора	4	3
Привлечение к домашней работе	5	8
Лепка рисование конструирование	6	4
Прослушивание музыки, пение	7	9
Игра на компьютере	8	1
Ребенок организует свое время сам	9	2

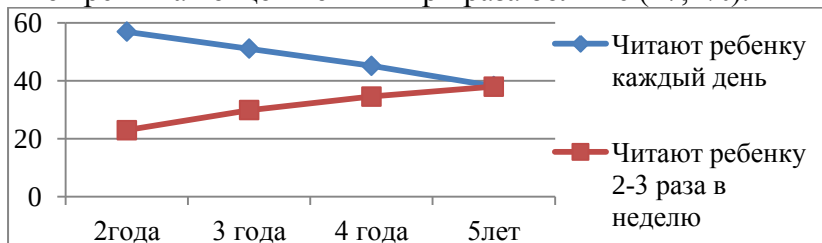
Какой вывод был сделан педагогами? Чтение книг наряду с игровой деятельностью должно занять ведущее место. [3.с.34].

Помимо места чтения в структуре досуга отдельная линия анализа была посвящена определению регулярности чтения детям литературных произведений в детском саду и дома.

*Интенсивность чтения детям литературных произведений
в детском саду и дома, %*

	Воспитатели (187)	Отцы (210)	Матери (339)
Читают ребенку каждый день	43,9	34,3	47,4
Читают ребенку два-три раза в неделю	34,5	33,5	35,2
Читают ребенку один раз в неделю	12,5	15,1	11,3
Нет времени читать своему ребенку	9,1	17,1	6,1

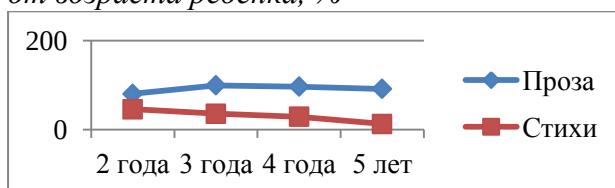
Почти половина родителей (43,9%) ежедневно читают ребенку книги. Еще треть (34,5%) читают ребенку два-три раза в неделю. Иными словами, три четверти родителей (78,4%) постоянно включают литературное чтение в организацию семейного досуга. В то же время стоит отметить, что практически каждый десятый родитель (9,1%) указывает на то, что у него не хватает времени на чтение книг своему ребенку, причем матерей среди них – 6,1%, в то время как отцов почти в три раза больше (17,1%).

Еще одна проблема нашего исследования – выявлена динамика литературных предпочтений детей на разных этапах детства. Анализ позволил выделить ряд характерных особенностей для каждого возраста: в 2 года – наиболее часто называются стихи и сказки; в 3 года – главная тема – формирование представлений о семье через образы животных; в 4 года – на первый план выступает образ «маленького человека» в мире взрослых («Конек-Горбунок», «Снежная королева»); в 5 лет – наблюдается ориентация ребенка на социальное поведение. И эти детские предпочтения стали для нас основой планирования чтения.

Анализ жанровой специфики произведений позволил выявить мнения родителей о литературных предпочтениях детей, при этом 92,3% родителей назвали прозу, а 24,0% – стихи.

Регулярность чтения родителями литературных произведений в зависимости от возраста ребенка, %

Мнения родителей о литературных предпочтениях детей на разных этапах дошкольного возраста

Стихи/сказки	Формирование представлений о семье через образы животных	Образ «маленького человека» в мире взрослых	Социальное поведение
2 года	3 года	4 года	5 лет
Колобок	Теремок	Конёк-Горбунок	Вини-Пух
Мойдодыр	Красная Шапочка	Чипполино	Волшебник изумрудного города
Айболит	Три поросенка	Белоснежка	Незнайка
Телефон	Репка	Снежная королева	Буратино
Маша и медведь	Волк и семеро козлят	Малыш и Карлсон	Золушка

Четвертая проблема исследования: художественная литература и факторы гендерной социализации личности. Для этого рассмотрели женские и мужские образы и отводимое им социальное пространство в детской литературе. Какие мужские имена внесены в заголовки литературных произведений? («Мальчик с пальчик», «Иванушка»). Женские имена и указания на половую принадлежность? («Красная Шапочка», «Золушка»). Этот золотой фонд литературы может стать базой для становления у детей дошкольного возраста таких психологических феноменов, как вербальная самопрезентация образа «Я». А это актуальная мировая проблема социализации, затрагивающая некоторые особенности и условия личностного становления мальчиков и девочек дошкольного возраста. Данная собственная полоролевая позиция родителей задает их вектор их представлений о том, что следует читать ребенку. Результаты показывают, что матери склонны транслировать ребенку свой

собственный культурный опыт, уделяя внимание тем произведениям, где главным является женский персонаж. Отцы же соответственно читают больше произведений с мужскими образами.

Таким образом, наша дошкольная организация продолжает работать над изучением особенностей приобщения к художественной литературе детей дошкольного возраста, рассматривает вопросы, касающиеся места литературного чтения в структуре досуга ребенка в детском саду и семье, интенсивности чтения книг детям. Бесспорно, что проект «Жас оқырман» оказался очень своевременным и злободневным, помог не только поднять большую проблему современного общества – отсутствие читательского интереса и любви к книге, но и показал пути решения этой проблемы. И что особенно ценно: педагоги прониклись идеями этого проекта, важностью его реализации.

Литература:

1. Программа «Рухани жаңғыру», Редакция NUR.KZ, 2019.
2. Выготский Л.С. Вопросы детской психологии. – М.: Издательство «Союз», 2012. -224 с.
3. Усова А.П. Роль игры в воспитании детей. - М.: Просвещение, 1976. - 290 с.

Никифорова Е.А., Даньшина И.И.
КГКП ясли -сад «Золушка», Абайский район

ВЛИЯНИЕ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩИХ ТЕХНОЛОГИЙ НА РЕЧЕВОЕ РАЗВИТИЕ И СОЦИАЛИЗАЦИЮ ДЕТЕЙ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.

Инновационный подход к подготовке учебных материалов нового поколения, изменение их функций и способов использования в образовательной практике являются одной из составляющих модернизации образования. Для всех возрастных периодов характерна повышенная потребность детей в двигательной активности. Активная мышечная деятельность является обязательным условием для нормального развития и формирования растущего детского организма.

Всем известно, у детей существует потребность в двигательной активности, и чем младше ребенок, тем выше эта потребность. Родители, зачастую, не владея информацией о важности движения для ребенка, стараются его успокоить любым способом: «Не бегай!», «Не крутись и не прыгай!», «Сядь, а то упадешь!». А ведь именно через двигательную активность ребенок познает мир и у него закладываются факторы, влияющие на его здоровье, речевое развитие и дальнейшую социализацию в обществе. Если малыша лишить физической активности, то он потеряет интерес к исследовательской деятельности, станет капризным, замкнутым, может наступить нервное истощение и все это приведет к ослабеванию иммунитета. А от того, каким вырастит подрастающее поколение, зависит будущее нашей страны.

В наше время многие родители чрезмерно увлекаются интеллектуальным развитием своих детей (компьютерные игры, посещение разнообразных кружков). У детей практически отсутствует желание гулять, играть в подвижные игры, общаться со сверстниками. Недостаточное общение с родителями, отсутствие совместных игр и занятий не просто ограничивают возможности развития ребенка, а ставят его на грань психологического риска. «Неправильные» взаимоотношения в семье, к которым приводит недостаточная откровенность, бесконечные и бесплодные споры, неспособность договориться между собой для решения семейных проблем, затрудняют приспособление ребенка к жизни. Как показал проведенный опрос родителей в нашем саду, они не компетентны в вопросах психического и физического развития детей, что для родителей представляют интерес такие проблемы, как воспитание послушания у детей, культуры поведения, проблема детской игры, страхов, агрессивности, раннего обучения. Именно

поэтому возрастает роль детского сада во всестороннем физическом и психологическом развитии детей.

Раннее детство – это особенный период в жизни ребенка. В этот период дети не только активно двигаются, но и вместе с тем при создании необходимых условий могут освоить почти все: научиться слушать, видеть, чувствовать, пробовать и свободно двигаться. Чем больше и чаще будет общение с малышом, тем лучше он будет воспринимать, а затем активнее воспроизводить звуки родной речи, у него своевременно появится понимание обращенной к нему речи взрослого и первые самостоятельные слова. В этом процессе трудно переоценить роль двигательной активности детей, поскольку, двигаясь ребенок расширяет свой зрительный обзор, познает окружающие его предметы, выполняет не сложные указания взрослого.... (например: принеси кубик, прокати мяч, добеги до флажка и т.д.).

Большую часть дня ребенок находится в детском саду, поэтому нашей задачей выступает развитие всесторонней двигательной активности у детей младшего дошкольного возраста. В возрасте 2-3 лет правильным считается выполнение упражнений, если ребенок полностью повторяет действия педагога.

Упражнения подбираются самые элементарные: ходьба, бег, прыжки на двух ногах, перешагивание через препятствия и т.д. Эмоционально украсить движения помогают игровые приемы. Каждое утро в нашем детском саду начинается с зарядки, которая преподносится детям как игра. Мы «путешествуем» на веселом автобусе, превращаемся в забавных червячков, лягушек-квакушек, становимся маленькими гномиками, а потом огромными великанами. В течение дня используем комплексы только игрового характера, чтобы вызвать интерес у детей. В таких комплексах движения не сложны и выполняются согласно тексту.

Большое удовольствие и эмоциональный настрой малыши получают от занятий с музыкальным сопровождением: это физкультурные досуги, подвижные игры, флешмобы под показ взрослого, музыкально-ритмические движения. Все это способствует влиться малышу в большой детский коллектив безболезненно, с наименьшими стрессовыми ситуациями. Если в течении дня вы не услышите заразительного детского смеха, не увидите удивленных детских глаз, то скорее всего очень долго не услышите детской речи. Поэтому мы стремимся создавать атмосферу радости в совместной деятельности.

На физкультурных занятиях наши дети знакомятся с общеразвивающими упражнениями, подвижными казахскими национальными играми, а комплексы помогают закрепить изученный материал. Для проведения занятия важно не только подобрать физические упражнения и определить их последовательность, но заинтересовать малышей в выполнении заданий. Поэтому каждое занятие у нас превращается в небольшое сказочное представление. Дети «примеряют» образ того или иного сказочного персонажа и стараются выразительно передать его. Они совместно с любимыми героями Ертостиком и Айсулу отправляются в путешествие по необъятным просторам Казахстана (отрабатывая разнообразные виды ходьбы, наклоны), а могут попасть и в дальние страны (ходьба по наклонной плоскости, приставной шаг) и т.д. Каждое последующее занятие при этом неразрывно связано с предыдущим.

Необычно проходит в нашем саду гимнастика пробуждения после дневного сна, подъем заключается в более естественном переходе от сна к бодрствованию. Сначала дети выполняют упражнения лежа в кровати, потом сидя и стоя, при этом используя дыхательную гимнастику (жучек зажужжал ж-ж-ж, завели паровозики чух-чух-чух и т.д.) Интересный сюжет, красивая негромкая музыка уводит детей в мир сказок, положительно влияет на развитие речи и восприятие окружающего мира. Совместно с родителями, были изготовлены яркие, красочные «дорожки здоровья», массажные перчатки из бусин и пуговиц, массажеры из бросового материала.

Наши родители становятся непосредственными участниками педагогического процесса. Содержание работы педагога с родителями включает в себя, по сути, все вопросы воспитания и обучения детей, с которыми мы знакомим родителей дошкольников. Для обсуждения с родителями не существует второстепенных тем, поскольку родителям необходимы знания об особенностях развития ребенка, задачах воспитания, методах,

организации предметно-игровой среды, подготовке его к обучению в школе. Они хотят получить ответ на вопрос: «Как поступить в том или ином случае?». Для этого мы проводим консультации для родителей по адаптации к детскому саду, букроссинг с участием родителей по изготовлению нетрадиционного спортивного оборудования; в помощь маме и папе предлагаем буклеты, мини-книжки с веселыми потешками, чистоговорками, мастер –класс «Использование казахских народных сказок в процессе ознакомления детей с культурой родного края», для развития речи, социальной адаптации, укрепления положительно-эмоционального контакта между взрослым и малышом, а так же прекрасной подготовки для дальнейшего обучения в детском саду.

Переход к новым формам отношений, признание приоритета семейного воспитания опирается на такие основополагающие понятия, как «сотрудничество» и «взаимодействие», так же в режиме обратная связь с родителями. Работа нашего детского сада направлена на то, чтобы родителей сделать субъектами образовательного процесса, вывести их на уровень равноправных партнеров. Главное – заинтересовать родителей, отвечать на волнующие их вопросы, не увлекаться теорией вопроса, а преподносить материал убедительно, доступно, опираясь на их опыт. Только в сотрудничестве педагогов с родителями можно решать проблемы разностороннего развития ребенка, в частности интеллектуального, не пренебрегать потребностями детства.

Современным детям нужна помощь, но для роста им не менее необходимы и трудности, проблемы, от которых нельзя ограждать. Необходимо помогать их преодолевать. Все в жизни взрослого человека действительно начинается в детстве. Так пусть же это начало будет ярким, радостным, а, главное, здоровым!

Литература:

- 1 Т.А. Куликова. «Семейная педагогика и домашнее воспитание». Москва. 1999 г.
- 2 М.Н. Кузнецова. «Оздоровление детей в детском саду». Москва. 2008 г.
3. О.Л. Зверева, Т.В. Кротова. «Общение педагога с родителями в ДОУ». Москва. 2009г.

Носова Г.П., Тулегенова Г.М.
КГКП ясли-сад «Алмагүл», город Караганда

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИГР «MEMORY» В КОРРЕКЦИОННОЙ РАБОТЕ С ДЕТЬМИ С НАРУШЕНИЕМ ЗРЕНИЯ

В статье раскрывается опыт работы по формированию предметных представлений у детей с нарушением зрения через использование серии игр «Memory».

Ключевые слова: предметные представления; ребенок с нарушением зрения; «Memory».

Научить ребенка с нарушенным зрением точно и правильно воспринимать окружающий мир является одной из основных коррекционных задач по развитию зрительного восприятия. Нарушения зрения и возникающие при этом вторичные отклонения отрицательно влияют на познавательное развитие ребенка, являются причиной снижения уровня его социализации.

Опыт работы показывает, что предметные представления у детей с нарушением зрения формируются неточно, из-за низкой остроты зрения образ предмета часто воспринимается «размытым» и схематичным, в нем отсутствуют многие существенные детали. Также наблюдается очень слабая связь между предметом и его словесным обозначением. Ребенок может перечислить названия, например, предметов одежды, мебели, овощей и фруктов, но на рисунке их не узнать. Детям сложно представить, что один и тот же предмет может выглядеть по-разному в статичной и динамической позе, в разных ракурсах, менять цвет, форму, величину.

Однако, анализ общей и специальной литературы (Григорьева Л. П. Гайлене И.П., Л.И.Плаксина, В.А.Феоктистова) свидетельствует о том, что при своевременной и

правильно организованной коррекционно-развивающей работе можно сформировать у детей адекватные представления о предметах окружающего мира.

Поэтому для педагогов, работающих с детьми с нарушением зрения, важно выбрать методы и формы организации работы с детьми, подобрать инновационные педагогические технологии, которые оптимально соответствуют поставленным целям формирования предметных представлений детей.

Одной из таких технологий являются развивающие игры «Memory» от английского («memory» - «память»). Сущность игры заключается в том, что ребенок должен по памяти составлять пары одинаковых карточек на различную тематику. На столе, на расстоянии доступном зрительному восприятию ребенка раскладываются картинки обратной стороной вверх. Дети поочередно переворачивают по две карточки, если находят одинаковые, то забирают их себе, если нет – оставляют на месте. Оптимальное количество карт для детей 4-5 лет - 10-12, для детей 5-6 лет- 12-16.

С целью преодоления трудностей в формировании предметных представлений, улучшения и развития всех видов памяти у детей с нарушением зрения нами была разработана система игр «Memory». Коррекционная работа с использованием игр проводилась в несколько этапов. На каждом этапе усложнялись правила игры, и дети должны были составлять пары карточек с учетом предложенных условий группировки предметных изображений.

Так, на I этапе детям предлагались игры на узнавание предметов в цветном рисуночном варианте. Карточки для игр подбирались с учетом зрительных возможностей каждого ребенка. Дети должны были составлять пары из одинаковых цветных изображений предметов. С помощью игр «Memory» на темы: «Игрушки», «Овощи», «Фрукты», «Посуда», «Мебель», «Дикие и домашние животные», «Дикие и домашние птицы» закреплялось умение детей рассматривать изображения предметов по плану, выделять и называть составные части, определять визуально доступные признаки (цвет, величина, форма).

На II этапе к цветным изображениям добавились карточки с контурным и силуэтным изображением предметов («Что изображено на рисунке?», «Угадай по контуру», «Догадайся где чья тень?», «Силуэты и контуры» и др.). Сначала дети составляли пары карточек с одинаковыми силуэтными, потом контурными изображениями предметов простой формы. Затем основание группировки менялось, и дети соотносили цветное изображение предмета с его силуэтным или контурным, или пара составлялась из силуэтного и контурного изображения одного и того же предмета.

На III этапе для игр подбирались карточки с изображением предметов в разных ракурсах и различных динамических позах.

В играх «Смотря как посмотреть?», «Какая машина стоит в гараже?», «Кто в гости к нам пришел?» дети упражнялись в умении узнавать предмет в разных ракурсах, формировать представления о том, что один и тот же предмет по-разному выглядит спереди, сзади и сбоку. Для преодоления трудностей в опознании предметов в различных динамических позах (бежит, сидит, лежит, стоит) были изготовлены игры «Спортсмены», «Что делает кот?», «Звери в зоопарке», «На арене цирка» и др.

На IV этапе с целью закрепления и уточнения представлений детей о предметах были подобраны карточки на узнавание предметов по их части. С помощью игр «Картинки-половинки», «Что хотел нарисовать художник?», «Узнай фрукт или овощ по его кожуре» учили детей узнавать предметы в неполном предметно-силуэтном изображении, упражняли в умении выделять и называть их составные части. В играх «Чей хвост?», «Чьи следы?», «Где чей хвост, где чей нос?» дети учились узнавать животное по части тела, составлять целое изображение из частей.

На V этапе использовались игры на узнавание предметов в усложненных условиях. В играх «Кто прячется на картинке?», «Узнай и назови фрукты», «Птичий двор», «Что за зверь?» и др. развивалась способность детей узнавать изображения знакомых предметов в замаскированном перцептивном поле на зашумленных или пересеченных контурных изображениях. Эти игры являются наиболее сложными и предлагаются детям с остротой зрения более 0,5-0,6.

Использование игр «Меморгу» в коррекционной работе с детьми с нарушением зрения способствовало развитию у детей умений соотносить реальное, силуэтное и контурное изображения предметов, узнавать предмет в разных ракурсах и в усложненных условиях, формированию представления о том, что предметы и объекты окружающего мира не всегда имеют определенную форму, цвет, объем, величину, но и могут менять их.

Таким образом, четко организованная в соответствии с последовательными этапами, логически связанными друг с другом коррекционная работа с использованием игр «Меморгу» повысит уровень развития памяти и будет способствовать преодолению трудностей в формировании точных предметных представлений у дошкольников с нарушением зрения.

Литература:

1. Григорьева Л.П. Основные методы развития зрительного восприятия у детей с нарушением зрения – М.: АПН СССР, НИИ Дефектологии, 1998. – с. 18.
2. Гайлене И.П. Особенности выделения признаков воспринимаемых предметов детьми с нарушением зрения. - М.:1991. – с.5
3. Карпушина Е.Б., Юганова И.В. Изучение и формирование предметных представлений у детей с ослабленным зрением. // журнал Наука – практике, №1, 2004. –с. 21.

Нургалиева Б.А, Гладко П.А.

КГКП ясли-сад «Қызыл телпек», город Сатпаев

СОЗДАНИЕ СПЕЦИАЛЬНЫХ УСЛОВИЙ ДЛЯ ДЕТЕЙ С ООП В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ.

Инклюзивное воспитание и обучение в дошкольной организации- это совместная жизнедеятельность детей с ООП с типично развивающимися сверстниками. Учитывая это, цель инклюзивного воспитания и обучения в нашем детском саду -создание специальных психолого-педагогических условий дошкольного образования для получения качественного дошкольного образования и социальной адаптации .

В дошкольной организации КГКП Ясли сад «Қызыл телпек» функционирует группа для детей с нарушением речи.

Дошкольная организация тесно сотрудничает с комиссией ПМПК г. Жезказган. По заключению комиссии ПМПК г. Жезказган о потребностях различных категориях детей с ООП в интегрированной форме обучения и с целью создания для них оптимальных условий и равных возможностей в получении образования в дошкольное учреждение были направлены дети с диагнозами; ЗПР,ЗПРР,СДВГ, РАС.

Для работы с детьми с ООП в дошкольной организации функционирует психолого - медико -педагогический консилиум, который осуществляет комплектование групп на основании заключения ПМПК и рекомендаций, осуществляет контроль за качеством предоставления образовательных услуг детям с ограниченными возможностями. С целью создания комплексной системы психолого-педагогических условий, способствующих успешной адаптации, реабилитации и личностному росту детей в социуме для них осуществляется психолого-педагогическое сопровождение. Для работы с детьми с ООП разработана модель профессиональных взаимосвязей всех специалистов дошкольной организации.

Педагоги и специалисты дошкольной организации повышают свое профессиональное мастерство через курсы и дистанционные семинары по инклюзивному образованию.

Образовательный и коррекционно- развивающий процесс детей с ООП осуществляется через адаптацию Типовой учебной программы дошкольного воспитания и обучения под индивидуальные образовательные потребности детей с ООП, психолого-педагогическое сопровождение, которое осуществляют специалисты дошкольной организации, составление для детей с ООП Индивидуальных развивающих программ.

Психолог Гладко П.А. разработала на каждого ребенка с ООП Индивидуальную адаптивную программу, утвержденную директором и согласованную с методистом дошкольной организации. Адаптивная образовательная программа для детей с ООП включает в себя описание диагноза, характеристику воспитанника, планируемый результат, программно-методическое сопровождение, авторскую коррекционно-развивающую программу «Игралочка» педагога-психолога Гладко П.А., состоящую из четырех частей, учет видов коррекционной помощи. Авторская программа «Игралочка» утверждена ГУ отделом образования г.Сатпаев, рекомендована педагогам –психологам, воспитателям для работы с детьми с ООП.

Игра «Свет мой зеркальце скажи»

Рисунок «Мое настроение»

Воспитатель –центральная фигура инклюзии в дошкольной организации и главное условие успешной реализации и воплощения инклюзивных принципов в педагогическую практику работы с детьми ООП. Учитывая это, воспитатели возрастных групп, где воспитываются и обучаются дети с ООП, разработали план индивидуальной работы с ними, ведут учет проведенных занятий по продуктивной деятельности и обратную связь с родителями.

Медицинский персонал проводит лечебно-профилактические и оздоровительные мероприятия. Специалисты дошкольной организации разработали индивидуальные планы работы с детьми ООП, с учетом их возрастных и индивидуальных особенностей.

Музыкальный руководитель использует на занятиях элементы музыкотерапии, совершенствует психомоторные способности детей. Инструктор по физической культуре проводит оздоровительную работу с детьми ООП через использование нетрадиционных здоровьесберегающих технологий.

Казахская национальная игра «Байга» игра «Кто сильнее?»

Материальная база, предметно-пространственная и образовательная среда в дошкольной организации способствует оптимальному развитию как для детей с ООП, так и для их сверстников, чтобы все дети одинаково могли максимально развивать свой потенциал. В дошкольной организации функционируют кабинеты психолога, логопеда, спортивный зал, медицинский кабинет. Все кабинеты оснащены необходимым оборудованием для работы с детьми ООП.

В кабинете психолога имеется лекотека с разнообразным развивающим дидактическим и игровым материалом. Игровые сеансы здесь проводятся как с типично – развивающимися, так и с детьми с проблемами в развитии.

В кабинете логопеда имеются специальное оборудование для работы с детьми с нарушением речи, дидактические пособия.

В физкультурном зале сосредоточены спортивный инвентарь и пособия для оздоровительной работы с использованием нетрадиционных здоровьесберегающих технологий. В медицинском кабинете имеются оборудования, препараты для проведения оздоровительной работы с детьми.

В методическом кабинете сосредоточена литература, пособия по робототехнике, методические рекомендации для работы с детьми с ООП.

Вывод: В результате организованной инклюзивной образовательной среде в дошкольной организации проходит обучение и воспитание детей дошкольного возраста с ООП совместно с их сверстниками, а также идет их совместная жизнедеятельность. У типично-развивающихся детей воспитывается толерантность и равноправное отношение к детям с проблемами в развитии.

Дети с особыми образовательными потребностями участвуют в конкурсах городского, областного, республиканского уровней (конкурс «Разноцветные ладошки», Республиканский конкурс «Я леплю из пластилина», «Мир глазами детей!» и др., в которых занимают призовые места.

Работа по формированию основ толерантности, проводимая в дошкольной организации, способствует подготовке общества к принятию ребенка с ограниченными возможностями и успешному развитию инклюзивного образования и воспитания в нашей стране.

Литература:

1. Е.Н.Имангалиев, руководитель творческой группы Кожахметова Г.Ш. «Информационно-методический сборник рекомендации по организации инклюзивного воспитания и обучения в дошкольных организациях» г.Караганда 2019год.
2. Т. В. Волосовец, А. М. Казьмин, В. Н. Ярыгин. – М.: Мозаика-Синтез, 2011. – 144 с. – ISBN 978-5-867-75937-7. Инклюзивная практика в дошкольном образовании. Современный образовательный стандарт
3. Л. В. Голубева. – Волгоград: Учитель, 2011. – 96 с. – ISBN 978-5-7057-2823-7. Инклюзивное образование: идеи, перспективы,
4. М. С. Староверова, Е. В. Ковалев, А. В. Захарова. – М.: Владос, 2014. – 168 с. – ISBN 978-5-691-01851-0.
5. А. В. Иванов // Отечественный журнал социальной работы, 2011. - №3. – С. 78-85. Инновационные процессы в системе реабилитации инвалидов и модель ее дальнейшего развития

Ныгыметова З.Т.

Қарағанды қаласы, «Бәйтерек» бөбекжайы ҚМҚК

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДА БАЛАЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҒЫН ДАМУЫНДА МУЛЬТФИЛЬМ ЖАСАУ КЕЗЕҢДЕРІ.

Бүгінгі таңда мектепке дейінгі білім беру белгілі бір білімнің қайнар көзі ғана емес, сонымен бірге жас ұрпақтың сәтті әлеуметтенуінің факторы болып табылады. Мектепке дейінгі балалық шақ- тұлғаның қалыптасуының маңызды кезеңі. Бұл кезеңде баланың дамуы жан-жақты болуы шарт. Қазіргі қоғам белсенді, жасампаз, ойлы, сөздік қоры дамыған тұлғаны қажет етеді. Балабақшада балалармен жүргізілетін жұмыстың бәрі қызықты әрі тартымды.

Балабақшада баланың тілін қалай? немен? дамытамыз. Әрине ертегілер, санамақтар, өлеңдер, жаңылпаштар, мақал-мәтелдер, суретті кітаптар арқылы дамытамыз. «Бәйтерек» бөбекжайы балаларға сапалы білім, саналы тәрбие беруде бірнеше жобалар арқылы жұмыс жасайды. Әсіресе «Қарағанды облыстық білім беруді дамыту оқу әдістемелік орталығы» ҚМҚК ұсынған «Әжемнің ертегісі» жобасы өте маңызды. Ертегі бұл балаларды адамгершілік, эстетикалық тәрбиелеудің ежелгі құралдарының бірі. Осы жобаны жүзеге асыру барысында бөбекжайдың барлық топтарында балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып «Әжемнің ертегісі» кеңістігі құрылды. Бұл ойын ертегі кеңістігінде жиналған барлық ертегілер жиынтығы бүгінгі таңда балалармен ұйымдастырылған оқу қызметінде, барлық дербес іс-әректтерде қолданылуда. Бұл ертегілерді балалар қызығушылықпен кейіпкерлендіреді.

Ертегіні сомдау барысында балалардың сөздік қорлары дамып отырып, ертегі кейіпкерлерінің жағымды, жағымсыз жақтарын ажыратады, балалардың шығармашылықтарына жол ашады. Сонымен қатар балалардың шығармашылығын дамытуда мультфильм жасап шығару жобасы жұмыс жасауда. Қазіргі заманауи технологияларды қолдану арқылы балалармен бірге мультфильм түсіру өте қызықты. Қазіргі мектеп жасына дейінгі бала кинематография мен анимацияға үйренген, қозғалыс иллюзиясын жасау ол ғажайып ретінде қабылданбайды.

Балалармен мультфильмдер жасау арқылы ересектер оларға қозғалыстағы бейненің фактісін қабылдауда сергектік сезімін қайтара алады. Қызығушылықтан басқа, мультфильмде балалардың әр түрлі іс-әрекеттерін (ойын, сурет салу, модельдеу, қолданбалы, көркем әдебиет оқу, әңгіме жазу, музыкалық шығармашылық, драматизация және т.б.) біріктіруге тамаша мүмкіндіктер бар.

Мультфильм түсірудің маңызы анимацияның техникалық аспектілерін зерттеуді, компьютерлік технологияларды әр түрлі техникада кейіпкерлер мен объектілерді жасауды, сценарий жазуды және фотосуретке қатысты практикалық жаттығуларды біріктіретін кіріктірілген сабақтарды пайдалануында; жобалық оқыту технологиясын қолдануда; әлеуметтік маңызы бар практикалық іс-шараларды ұйымдастыруда (мектеп жасына дейінгі балалардың түсірген мультфильмдерін көрсету).

Мектепке дейінгі ұйымда, балалардың шығармашылығын дамытуда мультфильмді қалай түсіруге болады? Мультфильмдер мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық және сөйлеу белсенділіктерін дамытады. Мектепке дейінгі ұйымда, балалардың шығармашылығын дамытуда мультфильм жасаудың кезеңдері:

1-кезеңде. Ең алдымен мультфильм түсіретін бөлмеде арнайы құралдармен қамтамасыз етілген мульт студия алаңы болуы керек. Бөлмеге қажетті камера, мультфильм түсіретін бағдарламасы бар компьютер, штативті және қосымша жарық көздері бар мульт студия болуы қажет.

2-кезеңде. Мультфильмді әр балалардың жас ерекшеліктерін ескере отырып тақырыбын балалармен, ата-аналармен бірлесе отырып таңдап алу маңызды.

3-кезеңде. Таңдап алынған тақырып бойынша «Ертегілердің, аңыз-әңгімелердің» кейіпкерлерін балалармен бірлесе отырып жинақтап, талдап, түсіндіріп сол шығармаға сәйкес әдемі декорация жасайды, ата-аналармен бірлесе отырып ертегі кейіпкерлерін ермексизден, табиғи заттардан, жасауға болады. Таңдап алынған ертегі кейіпкерлерін балаларға түсіндіре отырып, әрі қарай жұмысты жалғастырады.

4-кезеңде. Компьютерлік бағдарламаны қолдана отырып, балалармен бірге ертегі кейіпкерлерін, ертегі желісі бойынша кезекпен қоя отырып, әр қозғалысын бірнеше рет фотоға түсіреді. Түсірілім барысында балалар құрылғыда бекітілген жарық көздерін айналдыра отырып, фотоға басады. Жарық көздерін балалардың дұрыс қолдануын педагог бақылап отыруы қажет. Балалар неғұрлым бірнеше фотоға көп түсіретін болса, соғұрлым бір қалыпты анық болады. Келесі кезеңде мультфильмдік компьютерлік бағдарламаның көмегіне сүйене отырып монтаждайды.

5-кезеңде. Дайын болған мультфильм кейіпкерлерін, ойыншықты рет-ретімен қоя отырып, мәтінін, және мультфильмнің дыбыстық жазбасын микрофон арқылы қояды. Балалар әр кейіпкерлердің дыбысын эмоциямен келтіре отырып, мультфильмді әуенмен түрлендіреді. Бұл балалардың мультфильмге деген қызығушылықтарын оята отырып, белсенділігін арттырады.

6-кезеңде. Балалар мен ата-аналар бірлесе отырып түсірген мультфильмдерді балаларға көруге ұсынады. Балалар мультфильмді көре отырып, өз пікірін білдіріп, талдайды, бірлеске жұмыстың нәтижесін көреді және талдайды. Балалардың танымдық қызығушылығымен шығармашылығын дамытуда «Бәйтерек» бөбекжайында «Мен әлемді жасаймын» анимациялық мульт студия бағдарламасы қалалық білім бері ұйымына ұсынылып бекітілді.

Қазіргі таңда мектеп алды даярлық топтарында вариативті компонент негізінде еңгізілді. Балалардың бойында рухани құндылықтардың ашылуына, табиғат туралы білімдерінің кеңеюіне, кез-келген суреттерді, ертегілерді, аңыз-әңгімелерді көре отырып,

сөз байлықтарының дамуына, байланыстыра сөйлеуіне, және заманауи технологияларды таза меңгеруіне мүмкіндік береді.

«Бәйтерек» бөбекжайында балардың жас ерекшеліктерін ескере отырып бірнеше авторлық және халық ертегілерінен мультфильм түсірілді. Ең бастысы бөбекжайда мультфильм түсіруге жағдай жасалып, мультфильм түсіретін бөлме арнайы құрылғылармен жабдықталған. Арнайы бөлмеде балалармен бірге педогогтер мультфильм түсіреді. Бүгінгі күнге дейін бөбекжайдың қоржынында балалардың жас ерекшеліктеріне сай «Ақылды балапан», «Жеті лақ пен қасқыр», «Қарлығаш пен дәуіт», «Ара баласын қалай іздеді?» және авторлық «Бәйтерек туралы аңыз», «Бәйтеректен болашаққа», «Құндылықтар әлемі» атты ертегілер түсіріліп, балаларға ұсынылды. Болашақта әлі де балалармен бірлесе отырып мультфильм жасау жоспарлануда. Мультфильм барлық білім беру салаларына негізделген.

Әдебиет:

1. Бала мен балбақша. №3.2019ж
2. Білім беру ұйымының әдіскері. №2.74.2021.
3. Дошкольное образование и воспитание. №5.2021ж

Обердирфер И.Ф.

Шахтинск қаласы, «Салтанат» бөбекжайы КМҚК

ТЕРРЕНКУР –ЕБҚ БАР БАЛАЛАРДЫ САУЫҚТЫРУ ҚҰРАЛЫ

Қазақстанда соңғы жылдары ерекше оқытуды қажет ететін балалар санының өсуі байқалады.

Инклюзивті білім беру-бұл барлық балалар, олардың физикалық, психикалық, ақыл-ой және басқа да ерекшеліктеріне қарамастан, жалпы білім беру жүйесіне кіретін оқыту мен тәрбиелеу үдерісі. Олар тұрғылықты жері бойынша мүгедектігі жоқ құрдастарымен бірге өздерінің арнайы білім беру сұраныстарын қарайтын және қажетті ерекше қолдау көрсететін сол балабақшаларда, жалпы білім беретін мектептерде оқиды.

МЖМБС-ға (ГОСО) сәйкес ББМДҰ-дағы білім беру іс-әрекеті үдерісінде әрбір балаға жеке және сараланған тәсілді біртіндеп біріктіру қажет. Дене тәрбиесі бойынша жұмыс бірінші кезекте жалпы және түзету міндеттерін шешуге бағытталуы керек. Негізгі міндеттердің бірі-ағзадағы оң өзгерістерді ынталандыру, ағзаның қалыптасуы мен жақсаруына, тіршілікті қамтамасыз етуге, қоғамдағы бейімделуге бағытталған мотор білімі мен дағдыларын қалыптастыру болып табылады.

Біздің балабақшада ЕБҚ бар балаларға арналған дене шынықтыру сабақтары жүйесіне сауықтыру терренкурлары енгізілген. Терренкур, Ефремованың түсіндірме сөздігіне сәйкес, бұл:

- 1) уақыт пен қашықтықта нақты өлшенген емдік серуендеу.
- 2) мұндай жүру үшін әдейі жабдықталған жол.
- 3) кіші медициналық энциклопедияда терренкур (франц. Terrain оның төңірегі. неміс тілінде- Киг емі) - ойыс жерлерде әдейі төселген және жабдықталған бағыттар бойынша мөлшерленген жүруден тұратын емдік дене шынықтыру тәсілі.

Осы анықтамаларды зерттегеннен кейін, мектеп жасына дейінгі балаларға арналған терренкур - бұл балабақша тәрбиеленушілернің денесін сауықтыруға, қозғалыс белсенділігінің деңгейін арттыруға көмектесетін балабақша аумағында осы бағыттардың өтуін қолдана отырып, өлшенген жүру, секіру, жүгіру, ашық және спорттық ойындар жүйесі.

Терренкурдың мақсаты:

ЕБҚ бар тәрбиеленушілердің денесін сауықтыру, балалардың қозғалыс белсенділігінің деңгейін арттыру.

Терренкурдың міндеттері:

- * тәрбиеленушілердің, оның ішінде ЕБҚ бар балалардың зейінділігін, қызығушылығын, танымдық белсенділігін дамыту;
- * балаларды салауатты өмір салтына баулу;
- * балаларды негізгі қозғалыстарда жаттықтыру.

Балалармен білім беру терренкурларын ұйымдастыруға және оларды орындау үдерісінде қауіпсіздік ережелерін сақтауға қойылатын **талаптар**: бағдарлардың болжамды нұсқалары дене жүктемесін, танымдық орналасуын, ЕҚБ бар балалардың мүдделерін ескере отырып әзірленеді.

Терренкурдың кейбір нұсқалары бар:

- спорт алаңы; - асфальттағы ойындар;
- арнайы жасалған орталықтар;
- денсаулық соқпағы, экологиялық соқпақ;
- балабақшадан тыс нысандар.

Сондықтан да педагогтар міндетті шығармашылықпен ресімдеу учаскелерін қалыптастырады, ондай орта балаларды зерттеу, пайда болуына бастама және шығармашылыққа баулиды. Терренкур бағыты бойынша балалар әртүрлі жаттығулар жасайды, дағдылар, әңгімелер, зерттеулер жүргізеді.

Әрбір осындай терренкур болуы мүмкін:

- аптаның нәтижесі, қандай да бір жобалық жоспарды іске асыру немесе кодтарды интеграциялау үдерісінде белгілі бір тақырыпты бекіту;
- заттармен, құбылыстармен, оқиғалармен және фактілермен танысу;
- тақырыпты немесе жобаны іске асыру барысында алынған білімді бекіту

Білім беру терренкурының өзіндік кезеңдері бар:

1 кезең - дайындық	2 кезең - өткізу	3 кезең - қорытындылау
- маусым бойынша киіну; - балаларға назар аудару, алдағы іс-шаралар туралы әңгіме; - атрибуттар мен жабдықтарды дайындау	- белгіленген бағыттағы (маршруттарғы) нүктеден бастап бағыттың (маршруттың) келесі нүктесіне дейін жинау және өткізу; - аялдама, аялдау, балалар мен ересектердің танымдық-зерттеу белсенділігі; - сауықтыру ойындары және дене жаттығулары кешені; - балалардың тәуелсіз белсенділігі; - топқа жинау және қайтару.	- бағыт (маршрут) туралы шағын есеп жасау (суреттер, колөнер, әңгімелер және т. б.).

Арнайы бағыттарды (маршруттарды)еңсеру кезінде төзімділік жақсарады, тірек-қимыл жүйесі жақсарады, сонымен қатар тамырлар мен бұлшықеттердің тонусы қалпына келеді. Дұрыс мөлшерленген физикалық жүктеме көрсетеді жағымды әсер заттық алмасу, тыныс алу жүйесі, ағзаны шынықтырады және алдын алу болып табылады түрлі аурулардың алдын алады. Бағыт станцияда бөлінеді. Әр станцияда кішкентай аялдама жасалады, онда ойындар, ойын жаттығулары, түрлі тыныс алу жаттығулары орындалады. Сонымен қатар, барлық «станциялар» тұрақты емес, оларды балалардың ойын мүдделеріне байланысты мезгіл-мезгіл өзгертуге болады. Әрбір «станцияның» өз атауы болуы мүмкін.

Денсаулық бағыты – терренкур ЕБҚ бар балалармен жұмыс жасау элементі ретінде қолданылады. Ата-аналар үшін терренкурды қолдана отырып, кеңестер, ашық сабақтар көрсетілімін өткіземіз. Ата-аналар арасында әсіресе танымал тақырыптық буклеттер мен парақшалар, олардың көмегімен бүкіл отбасы дене шынықтыруға, шағын саяхаттарға және қарапайым туризмге қызығушылық қалыптасады.

Өскелең ұрпақтың денсаулығы – социум мен мемлекеттің әл-ауқатын айқындайтын маңызды көрсеткіш болып табылады. Бүгінгі күнде балалардың денсаулығы педагогикалық санаттан шығып, балабақша мен отбасы жағдайында сауықтыру іс-шараларын өткізуде тиімді арнайы технологияларды қоғамдық енгізуге қол жеткізілді, балалардың денсаулығын нығайтуға, ерте және мектеп жасына дейінгі балалардың, оның ішінде ЕБҚ бар балалардың танымдық, коммуникативті, шығармашылық қабілеттерін дамытуға бағытталған.

Әдебиет:

- 1.Алехина, С.В. Инклюзивный подход в образовании в контексте проектной инициативы «Наша новая школа» / С.В.Алехина, В.К.Зарецкий // Психолого-педагогическое обеспечение национальной образовательной инициативы «наша новая школа». М., 2010. - С. 104-116.
- 2.Банч, Г. Влияние специального и инклюзивного образования на установки сверстников / Г. Банч, Э. Валео // Журнал исследований • социальной политики. 2008. - Т. 6. - № 1. - С. 23-52 .

Оскимбаева З.Б.

Шахтинск қаласы, «Гүлдер» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ ПАТРИОТТЫҚҚА ТӘРБИЕЛЕУ

Бүгінгі заманымызда патриоттық тәрбие дұрыс бағытта ұйымдастырылуы тиіс. Ең брінші кезекте мектепке дейінгі тәрбие мекемесіндегі тәрбиешілердің өзі саяси сауатты, ұлттық санасы қалыптасқан өз елінің патриоты болуы тиіс. Сонда ғана өскелең ұрпақты сапалы біліммен сусындатып, саналы тәрбие беруге қабілетті болмақ.

Патриотизм (грек тілінен аударғанда – отандас, патриот – атамекен) – Отанға деген махаббатпен, жеке мүддені ел мүддесіне бағындырумен мазмұндалатын өнегелі және саяси қағида, әлеуметтік сезім.

«Патриотизм дегеніміз - Отанға деген сүйіспеншілік, жеке адамның аман - саулығының қоғамдық - мемлекеттік қауіпсіздікке тікелей байланыстылығын сезіну, ал мемлекетті нығайту дегеніміз - жеке адамды күшейту екенін мойындау, қысқасын айтқанда, патриотизм мемлекет деген ұғымды жеке адаммен, яғни оның өткенімен, бүгінгі күнімен және болашағымен қарым-қатынасты білдіреді». Осыған байланысты балабақшаларда балаларға сабақ берудің ең негізгі мақсаттарына төмендегілер кіреді. Бірінші – танымдық, екінші – тәрбиелік, үшінші – дамытушылық.

Балаларды логикалық ойлауға дағдыландыру. Қазақта «Балалы үй базар, баласыз үй мазар» деген қанатты сөз бекер айтылмаған ғой. Әрине, бала отбасының қуанышы, келешек тірегі, мемлекетіміздің болашағы екені белгілі.

Елімізде үкіметіміз тарапынан бал тілімен сүйсіндірген балаларымызға жетерлі жағдай жасау, олардың кемел, дені сау ұрпақ болып қалыптасулары үшін жіті назар аударылуда.

Естеріңізде болса, Мемлекет басшысы Қасым -Жомарт Тоқаев былтырғы Жолдауында 2022 жылды «Балалар жылы» деп жариялап, «Балаларға ерекше назар аудару керек. Себебі, олардың амандығы – мемлекетіміздің жарқын болашағының сенімді кепілі» деген болатын. Сондықтан жыл сайын балалардың төл мерекесін атап өтіп қана қоймай, денсаулықты сақтау, білім беру, тағы басқа да салалар тарапынан нақты іс - шаралар кешені жасалуы тиістігін және өскелең жас ұрпақтың түйіткілді мәселелерін шешуді қадап айтқан еді.

Патриоттық тәрбиенің маңыздылығы.Патриоттық тәрбиенің басты мақсаты – еліміздің тәуелсіздігі мен егемендігін, тыныштық пен бейбітшілікті сақтайтын, ұлтаралық мәдениетті дамытатын, еліміздің рәміздеріне құрметпен қарайтын, әлемдік деңгейде бейбітшілік пен өркениеттілікке өз үлесін қосатын адамгершілік мұраты биік патриот, намысын қаһарман, қайсар, жігерлі жас ұрпақты тәрбиелеу.

Еліміздің болашағы - жас ұрпақты тәрбиелеуде бірінші бесік - отбасы, ата - ана тәрбиесі болса, екінші бесік – білім беру мекемесі. Мектепке дейінгі кезеңдегі тәрбие - адам қалыптасуының алғашқы баспалдағы болса, бүлдіршіндеріміздің бойында рухани - патриоттық сана - сезімді қалыптастыру бағыты бойынша тәрбие беріп, ел болашағына өз үлесін қосуда. Мектепке дейінгі мекемеде балалардың ойын еркін жеткізуде, рухани патриоттық тұрғыдан білім алуына тәрбиеленуіне барлық жағдай жасалған.

Халқымызда «баланы жастан» деген дана сөз бар.Тәрбиенің бесіктен басталатынын ескерсек, ата – бабадан келе жатқан дәстүрлерді ең алдымен өзіміз түсініп, балаларға оның нәрін сіңіре білсек, болашақ ұлтжанды ұрпақ тәрбиелесек - бұл еңбегіміздің жанғаны, тәуелсіз ел болашағына қосқан үлкен үлесіміз деп білеміз. Адамзаттың асыл мұраттары қайта гүлдеп, мәдениет дәрежесі мен білімділік деңгейі қоғамның өркендеуі - нің басты өлшеміне айналып отырған жаңа ғасырда жас ұрпақты отансүйгіштікке тәрбиелеудің маңызы артып келеді.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентінің «Қазақстан - 2030» стратегиялық даму бағдарламасында «Біз Қазақстанның барлық азаматтарының отаншылдық сезімімен өз еліне деген сүйіспеншілігін дамытуға тиіспіз» деген сөзі бүгінгі жас ұрпаққа патриоттық тәрбие берудің қаншалықты маңызды екендігін көрсетеді. Біздің алдымызда тұрған басты міндет – тәуелсіз Қазақстанның әр жас жеткіншегінің жүрегінде Отанына, жеріне, еліне деген ыстық сезім, шынайы сүйіспеншілік ұялату. Сондықтан біз адамзаттық көзқарасы қалыптасқан, әлеуметтік белсенділігі жоғары отаншыл ұрпақ тәрбиелеп өсіруге аса көңіл бөлуіміз керек. «Әрбір қазақстандықты өз мемлекеті қамқорлықсыз қалдырмайды, ал әрбір қазақстандық өз мемлекетінің болашақ тағдыры үшін жауапты» деген ұғымды жас ұрпақ санасына түсіндіруіміз қажет.

Көбінесе біз балалардың логикалық ойлау қабілетіне назар аударып, ой - санасының дамуына ерекше көңіл бөлеміз. Мәселен, баланың жас ерекшелігін ескере отырып, қазақ тілінен түрлі логикалық тапсырмалар беру арқылы білімнің беріктігін қамтамасыз ету, баланың шығармашылық қабілетін дамыту, интеллектуалдық деңгейін көтеру қажет болады. Соның ішінде логикалық тапсырмалар баланың жас ерекшелігін ескере отырып құрастырылады.

Теориялық білімдерін кеңейтіп, оны практикада қолданылуына ықпал ету - баланың өздігінен логикалық дамуы мен ізденіп жұмыс жасауына мүмкіндік береді. Өйткені, логикалық тапсырмалар әрбір баланың интеллектуалдық деңгейін көтереді.

Оқу материалын балалардың ойлау қабілеті жетерліктей жас ерекшеліктерін ескере ұйымдастырғанда ғана оның ойлау қабілетінің дамуына мүмкіндік туады. Сондықтан да тәрбиеші балаларды үнемі ойланып оқуға бағыттауы тиіс, бұған оқу үрдісін жүйелі ұйымдастыру, оқу іс – әрекетінде бала логикасын дұрыс дамыта алатын мүмкіндіктерді мол пайдалану арқылы жетуге болады. Дұрыс ойлаудың формалары мен заңдары туралы ғылым логика деп, ал ой қорытындыларының объектив пікірлерге негізделетін процесі логикалық ойлау деп аталады. Логикалық ойлаудың ерекшелігі - қорытындылардың қисындылығында, олардың шындыққа сай келуінде. Логикаға түскен құбылыс түсіндіріледі, себептері мен салдарлары қатесіз анықталады.

Әр дәуірдің тарихи кезеңдерінде Отансүйгіштікке тәрбиелеудің өзіндік мүдделері болады. Ол ең алдымен, «ұлтжандылық», «отансүйгіштік», «патриотизм», ұғымдары сол заманның ақиқаты – наным – сенімінен туындайды. «Ұлтын сүю - ұлтшылдық емес, ұлтжандылық» деп Бауыржан Момышұлы атамыз айтқандай, ұлттық болмысты нығайту – өзін басқалардан жоғары қою болып саналып, ұлтшылдық ретінде қаралмауы тиіс.

Патриоттық сезім – Отанға, туған өлкеге, өскен ортаңа деген сүйіспеншілік. Өз ұлтынды құрмет тұту, туған тарихтан, ана тілден ажырамау, міне, бұл – ел ертеңі - жас ұрпақтың бойына сіңіретін қағидаттар. Қасиетті сезім ананың сүтімен бірге өзінен – өзі келмейтін баланың бойында біртіндеп қалыптасатын құдіретті сезім. Ол адамның саналы өмірімен қабаттас қалыптасатын психологиялық, саяси – әлеуметтік құбылыс. Патриоттық сезім жалпы адам баласының еліне, жеріне, өз тілі мен мәдениетіне, ұлттық құндылықтарына жеке қатынасын, өзіндік бағасын түйсінуін, қуаттап қолдауын пайымдайтын сезім көрсеткіші болып табылады. Осыған орайда патриотизмді әр этностың ұлттық сезімін сыйлап, бірде – бір ұлтпен қарама – қайшылық туғызбау керектігін айтып өткен жөн.

Елімізде жүзден аса ұлттар мен ұлыстардың өкілі өмір сүруде. Қазақстан олардың көпшілігінің туған Отаны және бұдан былай да мәңгі тұрақтап қалар мекені болмақ. Сондықтан олардың әрқайсысы Қазақстанды ата – жұртым деп танып, оның тәуелсіздігін қорғауға және материалдық байлығын арттыруға еңбек етуі тиіс. Сол себепті қазақстандық патриотизм ұғымы күнделікті өмірде жиі қолданылып, кеңінен қалыптасып келеді. Бұл ұғымның педагогикалық жүгіне келер болсақ, ол болашақ Қазақстан азаматтарын тәрбиелеумен тығыз байланысты.

Қазақстандық патриотизм Отан – анаға деген сүйіспеншілік пен азаматтық ерлік, өнеге көрсетушілік, бойдағы білім мен білікті, ақыл – парасатты ел игілігіне жұмсау, атамекен мүддесіне арнау болмақ. Өз елінің өткенін, тілін, әдет – ғұрпын, салт – дәстүрін құрметтей білу де осы қазақстандық патриотизм құрамына кірсе керек.

Әдебиет:

1. «Ұстаз тілегі» ғылыми – әдістемелік орталығы
2. Қазақстан Республикасы Тұңғыш Президентінің Жолдауы
3. Қазақстан Республикасы Президенті Қасым – Жомарт Тоқаевтың 2021 жылғы 1 қыркүйектегі Жолдауы
4. «Педагогика оқу құралы» Құдиярова А.М. - Алматы: Дарын - 2004.
5. «Тәрбиенің жалпы әдістері» Айтмамбетова, Бейсенбаева –Алматы, 1991.

Пахомова. М.В.

КГКП ясли-сад «Балақай» город Сатпаев

«STEAMS» ПРАКТИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ КАК УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ БУДУЩЕГО

В нашем современном мире LEGO –*конструирование занимает особое место и имеет два значения: «я учусь» и «я складываю».* LEGO позволяет детям учиться, играя, и обучаться в игре. Я считаю, что - конструирование способствует сенсорному развитию дошкольника, т.к. яркие, функциональные детали воздействуют на все органы чувств ребенка.

Конструирование и основы робототехники сегодня наиболее популярное направление развития детей и не важно, учится ребёнок в школе или ходит в детский сад. Мы ищем занятия при помощи интернета или создаём собственные инновационные программы. Воспитатели ясли-сада «Балақай» были приглашены на курсы по робототехнике, изучили материалы, разрабатывали проекты и участвовали в соревнованиях. Наши руководители поддержали нас и приобрели на сад Лего- конструкторы. Я изучила правила пользования LEGO -конструктором. Познакомила родителей с консультацией на тему «Создание эффективной - развивающей среды» и решила поделиться с Вами своими достижениями. Предлагаю выделить несколько основных направлений по которым работаю:

- а) поисково-исследовательский метод стимулирующий интерес и познавательную активность дошкольников;
- б)экспериментально-исследовательская деятельность, проектно-исследовательская деятельность, развивающая творческий потенциал воспитанников;
- в)практические задания.

Учитывая возрастные и физиологические особенности развития детей дошкольного возраста я провожу занятия в форме игры. Я использовала разнообразные формы заданий:

1. по образцу;
2. карты -схемы;
3. по собственному замыслу;
4. даю задание, а выполняют дети;
5. предлагаю ребенку придумать задание, а выполняют дети и воспитатель;
6. самостоятельная деятельность: дети друг другу дают задание;
7. домашнее задание: задание дает воспитатель, выполняют родители с ребенком.

Я создала определенные условия для проведения:

- дети свободно подходят к конструктору и берут нужные детали;
- знакомство детей с образцом;
- музыкальное сопровождение.

Введение робототехники дошкольного образования предполагает разработку новых образовательных моделей, в основу которых должны входить образовательные технологии, соответствующие принципам:

- 1) Развитие мелкой моторики рук, стимулируя в будущем общее речевое развитие и умственные способности.
- 2) Обучение правильному и быстрому ориентированию в пространстве.
- 3) Получение математических знаний о счете, форме, пропорции, симметрии.

- 4) Расширение своих представлений об окружающем мире – об архитектуре, транспорте, ландшафте.
- 5) Развитие внимания, способности сосредоточиться, памяти, мышления.
- 6) Обучение воображению, творческому мышлению.
- 7) Овладение умением мысленно разделить предмет на составные части и собрать из частей целое.
- 8) Обучение общению друг с другом, уважение своего и чужого труда.

Игры с конструктором помогают развивать творческие и интеллектуальные способности детей, конструкторские умения, воображение, навык предвидеть результат своих действий.

В этом году в нашем детском саду с детьми подготовительной, старшей и средней группы проводятся занятия по «Основам конструирования и робототехники». Существует много разных программ в нашем детском саду используется конструкторы HUNO MRT 2 basi С помощью данных конструкторов дети занимаются основами конструирования и робототехники. Эти занятия очень интересны детям, но надо сказать, что заниматься этим делом не так-то просто и некоторым детям на первых занятиях было нелегко, не могли справиться с заданием самостоятельно. Начали заниматься ребята с самого простого: с изучения деталей и сбора фигурок.

На первых занятиях ребятам было предложено самим придумать и собрать любые модели из предложенных шести деталей. Это было в виде заданий на логическое мышление. Мне было интересно насколько развита фантазия и воображение у детей.

В первом полугодии ребята собирали модели домашних и диких животных. Я не могу сказать, что у всех всё получалось, но от занятия к занятию рос интерес и увлечённость. Я стараюсь включить игры с LEGO в общую жизнь группы, связать с тематические темы. После изготовления моделей, ребята обыгрывают их в группах.

Со второго полугодия я усложнила работу. Дети начали изготавливать модели с применением мотора и блока питания (аккумуляторы), втулок, колёс. Модели могут двигаться сами или некоторые их части. Мы приступили к изготовлению разных транспортных средств. Уже конструировали по схеме: вертолёт, самолёт, машину, велосипед. Конечно, не всё так просто, но все ребята очень стараются. И я с гордостью смотрю, как ребята сделали модель с мотором, запустили двигатель, лопасти пришли в движение... 5,4,3,2,1...пуск и ракета или самолёт полетели в дальние страны.

На сегодня ребята активно собирают роботов. Строят лабиринт, работают с картами-схемами, программируют робота-мышь. Даже те, кто в начале просто сидел и смотрел как это делает его сосед, сейчас сами собирают модели не хуже других. За одно занятие собирается модель с двигателем и остается время на игру с ней, чего нельзя сказать о начале года. Родителям дошкольников, которые не могут посещать ДУ, я предлагаю сделать домашнее задание, и отправить мне. В свободное время мы с ребятами просматриваем ролики детей и радуемся достижениям друг-друга.

Я считаю, что наши занятия: «Основы конструирования и робототехники» очень интересны и полезны для детей дошкольного возраста. Благодаря этим занятиям развивается усидчивость, внимание, работа в группах, умение читать простейшие схемы и доводить начатое дело до конца. Все эти качества пригодятся нашим ребятам, ведь все они будущие первоклассники

Литература:

1. Л. С. Римашевская «Технология развития навыков сотрудничества у старших дошкольников» - М., Центр педагогического образования, 2007
2. В. А. Деркунская, А. Н. Харчевникова «Педагогическое сопровождение конструирования для детей 4-5 лет» - М., Центр педагогического образования, 2012
3. В. А. Деркунская, А. Н. Харчевникова «Игровые приемы и коммуникационные игры для детей старшего дошкольного возраста» - М., Центр педагогического образования, 2012
4. Е. В. Фешина «Лего-конструирование в детском саду»
5. Л.А. Венгера «Развитие+». ДОУ программы НОУ Содержание, 2001
6. Комарова Л.Г методические разработки. «Строим из LEGO», 2018

СОВРЕМЕННЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ С ООП

Инновационная деятельность в образовании предполагает внедрение в воспитательно – образовательный процесс комплексных мероприятий, ориентированных на развитие гармоничной личности дошкольников и воспитание у них таких качеств, как умение мыслить нестандартно, работать в команде, способность к самообразованию и успешному взаимодействию в социуме.

В наши дни изменились возможности и интересы детей дошкольного возраста, это относится и к детям с особыми образовательными потребностями. В связи с этим пришло время менять подходы к обучению детей, время внедрения в практику новых технологий и использование современного развивающего дидактического материала.

Одной из наиболее эффективных технологий, как показывает практика, является проблемно-игровая. Она дает возможность дошкольнику осознанно самостоятельно выбрать способ достижения результата. В основе данной технологии лежит освоение различных по степени сложности игровых действий. В процессе игры ребенок применяет свой опыт, самостоятельно создает игровые ситуации, моделирует новые познавательные задачи.

Во время проведения организованной учебной деятельности с целью стимулирования активности ребенка используем яркую, доступную мотивацию, которая способствует повышению интереса ребенка к выполнению в меру сложных действий. Стараемся, чтобы наши воспитанники сопровождали свои действия вербально. Экспериментирование, решение творческих задач и применение их в разных видах деятельности способствует не только проявлению ярких эмоций, но и повышает качество обучения дошкольников с ООП.

Мы пришли к выводу, что нашим детям интересен не только игровой материал как таковой, но и форма его подачи, которая способна успешно мотивировать детей, повысить их познавательную активность.

Применяя обучающие и развивающие игры в ОУД и свободной деятельности, соблюдаем следующие правила:

- создание ситуации успеха каждому ребенку;
- доступность предоставляемого материала;
- игровая деятельность должна быть увлекательной;
- расширение зоны ближайшего и актуального развития ребенка.

Для формирования у дошкольников целостной картины мира на основе приобретения актуальных научных знаний используем методику «Модель трех вопросов»

В пятницу вечером с детьми проводим познавательную беседу по новой сквозной теме следующей недели, где задаются три вопроса для выявления актуального уровня осведомленности и западающих зон: что я знаю? что хочу узнать? что надо сделать, чтобы узнать? Ответы детей обозначаем картинками или схемами для создания наглядного плана работы по теме, например «Домашние животные». Модель плана состоит из трех столбцов. В первом – наглядно закрепляется то, что детям известно, во втором – визуализируются вопросы, на которые надо найти ответы, в третьем – из каких источников можно получить информацию. План рассылает в родительский чат для работы с детьми в домашних условиях. Поиск информации дома - чтение книг, просмотр обучающих видеороликов, рассматривание иллюстраций, дает возможность родителям провести время с собственным ребенком, узнать его лучше, позволяет обогатить процесс общения между детьми и родителями, сформировать у взрослых членов семьи глубокое убеждение в огромной роли и возможности семьи в деле воспитания ребенка, консолидировать всех участников воспитательно – образовательного

процесса.

Продолжением данной работы является составление интеллект - карт. Где дети в группе отражают полученные знания в течение каждого дня. В конце недели проводится обобщающая беседа, КВН, интеллектуальные игры («Что? Где? Когда?», «Умники и умницы», «Устами младенца») по определению качества приобретенных знаний, умений и навыков по изучаемой теме, то есть уровня ее усвоения.

В отличие от мнемотаблиц, интеллект-карты мобильны и трансформируемы. Помимо закрепления и обобщения материала, как итога работы по изученной теме, интеллект-карты являются хорошим подспорьем в развитии связной речи у детей с ООП. Мы используем разные варианты обогащения

речи у наших воспитанников, где поэтапно происходит развитие импрессивной и экспрессивной речи.

I этап, когда в центре размещается предмет, обозначающий тему занятия (фрукты, домашние животные, транспорт и другие). Дети называют конкретные существительные, которые подходят к этому обобщающему понятию и выставляют на доске готовые картинки, отражающие тему недели, или схематично их рисуют. Затем подбирают к существительным слова-признаки.

II этап предусматривает подбор слов – признаков и слов – действий к каждому существительному, таким образом обогащается, активизируется речь детей.

На заключительном этапе работы по речевой теме недели дошкольники по составленной интеллект-карте составляют предложения и рассказы из использованных ранее слов. Все это в последующем способствует уточнению и разнообразию словаря, умению самостоятельно и последовательно излагать свои мысли, стать более активным собеседником.

Большой популярностью среди наших воспитанников пользуется, применяемая педагогами технология «Квест – игра». Квест – это командная игра, где, отправляясь в таинственное,

загадочное приключение с интересными открытиями, преодолением препятствий, команды перемещаются по точкам, выполняют различные задания. Необычность данной игры заключается в том, что, выполнив одно задание, дети получают подсказку к выполнению следующего. Во время проведения Квест – игры «Заколдованный замок» по сказкам А.С. Пушкина Чтобы спасти пропавшие книги, ребятам пришлось собрать части волшебного пазла, для этого они решали кроссворд, логические задачи, принимали участие в викторине. Со всеми заданиями справились быстро, было интересно и весело.

Мы считаем, что миссия педагога заключается в том, чтобы сделать процесс познания максимально интересным и увлекательным для детей, а значит, нам всем следует пребывать в состоянии постоянного поиска эффективных технологий и методов воспитания и обучения, отвечающих запросам настоящего времени.

Литература:

1. Акименко В.М. Применение интеллектуальных карт в процессе обучения дошкольников/Журнал Начальная школа, вып.7/12
2. Василенко А.В. Квест как педагогическая технология. История возникновения квест-технологии. Международный электронный педагогический журнал «Предметник». [Электронный ресурс] – режим доступа: https://www.predmetnik.ru/conference_notes/69

3. Михайлова З. А. Игровые задачи для дошкольников.— СПб., ДЕТСТВО-ПРЕСС, 2007.
4. Никитин Б. П. Ступеньки творчества, или Развивающие игры. — М.: Просвещение, 1989.

Пилецкая С.А.
КГКП ясли-сад «Балғын», город Сарань

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ ДЛЯ СОЗДАНИЯ АЛГОРИТМЫ ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ЗНАНИЙ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Приоритетным направлением в работе педагогического коллектива является подготовка воспитанников к школе, сохранение физического и психического здоровья. Государственным общеобязательным стандартом дошкольного воспитания и обучения (далее ГОСОДВО) дана модель выпускника дошкольной организации. Создавая механизмы работы педагогического коллектива, мы ориентировались на данную модель.

Работа с детьми.

1. Физически развитый.

Инструкторами по физическому развитию дошкольной организации разработаны два проекта «Школа мяча» и «Движение развивает мозг». Игровые и здоровые сберегающие технологии, используемые педагогами способствуют полноценному физическому развитию, созданию условий не только для физического развития, но и подготовки детей к школе. Так как создаются игровые ситуации для раскрытия и закрепления знаний, умений и навыков во время выполнения упражнений, основных движений, соревнований и подвижных игр.

Ожидаемый результат:

1. Снижение уровня заболеваний воспитанников дошкольной организации.
2. Сокращение карантинных мероприятий в дошкольной организации.
3. Воспитание осознанного отношения к своему здоровью.

2. Любознательный. 3. Уверенный в себе и активный.

Данный пункт модели будущего первоклассника реализуется через «Школу дошкольных наук». В дошкольной организации функционируют проекты, клубы, лаборатории, которые реализуются во всех возрастных группах через вариативный компонент. Проекты: «Жас оқырман», «Ұлттық тағамдар», «Азбука финансовой грамотности», «Зеленые спасатели», «Мультфильмы», «Маленькие экоманы», «Мой город», «Юные астронавты», «Национально-прикладное творчество», «Сортировка мусора», «Развитие логического мышления у малышей», лаборатории «Математика», «Мир бумаги», клуб «Путешествие по родному краю», «Музыкальное ассорти».

Реализация в дошкольной организации проектов УМЦ Карагандинской области «Алғашқы ұстаз ата-аналар», «Әжемнің ертегісі», «Жас оқырман». Внедрение в воспитательный и образовательный процесс тематических недель функциональной грамотности, разработанных УМЦ Карагандинской области.

Педагогами применяются активные формы работы с детьми по использованию игровых технологий, опытно – экспериментальной и исследовательской деятельности.

Ожидаемый результат:

1. Повышение уровня усвоения Программы воспитанниками дошкольной организации до 80%.
2. Участие в интеллектуальных конкурсах разного уровня до 75%.
3. Расширение кругозора через обогащение дополнительными знаниями, умениями и навыками воспитанников.

4. Эмоционально отзывчивый. 5. Владеющий социальными навыками и способами взаимодействия со сверстниками и взрослыми, навыками самообучения.

В КГКП я/с «Балғын» работает служба психологической поддержки воспитанников. Поддержка детей и создание условий в адаптационный период для каждого воспитанника позволяют безболезненно пройти путь адаптации.

В начале, середине и в конце учебного года психолог детского сада проводит диагностику эмоциональной сферы детей, развитие его психических процессов, делает анализ по каждому ребенку и каждой группе. После обработки данных вырабатываются рекомендации для воспитательного и образовательного процесса, с целью создания траектории развития каждого ребенка в динамике. На педагогическом мини – консилиуме специалисты и педагоги выбирают оптимальные, если требуются щедящие методы и приемы работы с ребенком.

Ранняя диагностика потребностей ребенка, его физического и психического здоровья позволяет педагогам понять, в верном ли направлении он осуществляет свою деятельность, оптимизировать процесс индивидуального обучения, обеспечить правильное определение результатов обучения, руководствуясь выбранными критериями, свести к минимуму ошибки в оценке знаний детей.

Педагогическим коллективом планируется проводить исследования Lesson Study с целью постоянного совершенствования преподавания и обучения. Фокус группы будут осуществлять планирование, преподавание, наблюдение, анализ обучения и преподавания, документируя свои выводы. При проведении цикла Lesson Study педагоги могут вводить новшества или совершенствовать педагогические подходы, которые затем передаются коллегам посредством открытых заседаний.

Одним из приоритетных направлений для повышения качества знаний в дошкольной организации – работа с одаренными детьми. Педагогическое сопровождение одаренных детей в условиях дошкольной образовательной организации должна строиться методически грамотно. Планируется изучение работы с одаренными детьми, так как раннее выявление, обучение и воспитание одаренных и талантливых детей составляет одну из главных задач совершенствования системы дошкольного образования.

Ожидаемый результат:

1. Полная психогическая готовность к обучению в школе.
2. Умение взаимодействовать с детским и взрослым коллективом.
3. Развитие психологических процессов: памяти, речи, воображения, восприятия.
4. Самостоятельность, самообслуживание, умение адаптироваться в новых социальных условиях.
5. Развитие навыков самообучения: воспринимать информацию и самостоятельно находить ответы, находить способы выхода из ситуаций, применяя нестандартные решения, использовать свои навыки и умения для решения ситуаций и задач, принимать информацию с помощью пространственного мышления, умение общаться и высказывать свою точку зрения, умение работать с информацией и саморганизовываться.
6. Создание специальных психологических условий для оказания помощи ребенку, имеющим проблемы в психосоциальном развитии и обучении, а так же другим лицам, взаимодействующим с ними.
7. Поиск эффективных педагогических технологий в работе с детьми.
8. Разработка индивидуальной траектории развития талантливого ребенка.

6.Имеющий первичные представления о себе, семье, обществе (ближайшем социуме), государстве (стране), мире и природе. 7. Владеющий необходимыми умениями и навыками для обучения в организации среднего образования.

Реализуя цели и задачи обучения Программы, педагогами создается перспективно-тематический план работы. Цели и задачи обучения формируются в формате SMART, используется дифференцированный подход в обучении по потребностям ребенка.

Формирование системы ценностей у воспитанников дошкольной организации через организацию мероприятий патриотического, нравственного характера, предоставление через образовательную и воспитательную работу культурное наследие и историю Казахстана.

Ожидаемый результат:

1. Усвоение программного материала до 80% воспитанниками детского сада.
2. Достижения навыков и умений детей от рождения до приема в первый класс, которые определены ГОСО ДВО (Приложение 2 к ГОСО ДВО Приказ МОН РК №182 от 05.05.2020г.)

3. Формирование системы ценностей у воспитанников через разные педагогические формы работы.

Литература:

1. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения. 2018г.
2. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения. 2016г.
3. Об организации воспитательно-образовательного процесса в дошкольных организациях и предшкольных классах Республики Казахстан в 2021-2022 учебном году (инструктивно-методическое письмо), 2021 г.

Пуховикова К.В.

КГКП ясли-сад «Ботагоз», город Шахтинск

НРАВСТВЕННО – ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ ДОШКОЛЬНИКОВ.

Патриотизм – важный элемент в воспитании маленьких граждан. В стране ежедневно происходят изменения. Это затрагивает и отношения к событиям происходящие в истории, и нравственные ценности. У подрастающего поколения отсутствуют правильные представления о доброте, великодушии и патриотизме. Изменилось также и отношение взрослого населения к Родине. Сегодня материальные ценности стали важнее духовных.

Нравственно – патриотическое воспитание, можно сказать, является сложным направлением в дошкольном возрасте по ряду причин - это особенности дошкольного возраста, многогранности понятия «патриотизм» в современном мире, отсутствие концепции, теоретических и методических разработок. [2, с.50].

При работе с дошкольниками мы в нашем детском саду учитываем, то, что маленькие дети эмоционально воспринимают окружающую их действительность, поэтому патриотические чувства к родному городу, к родной стране проявляются в чувстве восхищения своим городом, своей страной. Такие чувства не могут возникнуть сразу после нескольких занятий на это необходимо время. И результат будет лишь при длительном воздействии на ребенка.

А любовь маленького ребенка – дошкольника к Родине начинается с отношения к самым близким людям – к отцу, матери, бабушке, дедушке, с любви к своему дому, улице, на которой он живет, детскому саду, городу. Поэтому важным для нас считаем тесное сотрудничество с семьей.

Дошкольный возраст – важнейший период становления личности, когда закладываются предпосылки гражданских качеств, развиваются представления детей о человеке, обществе и культуре. Базовым этапом формирования у детей любви к родному краю является накопление ими социального опыта жизни в своем городе, усвоение принятых в нем норм поведения, взаимоотношений, приобщение к миру его культуры. Есть замечательные слова, написанные Астафьевым В.: «Если у человека нет матери, и не отца, но есть Родина – он еще не сирота.... Все проходит: любовь, сожаление о ней, горечь утрата, даже боль от ран, но никогда не проходит и не гаснет тоска по Родине.... Родина – это все. И прежде всего язык, природа, деревня история своей страны, ее праздники, народные песни и сказания, память о предках и уважения к родителям. А главное труд – творческий созидательный труд, труд во имя страны». [1, с.76].

Сегодня перед нашей страной и перед нами педагогами в частности стоит цель - мы должны воспитать поколение людей, которые изменять судьбу Республики Казахстан, вырастут настоящими патриотами и защитниками Родины. Воспитать патриотизм в ребенке невозможно без приобщения его к культуре. Возращение культурной личности ребенка начинается с простого интереса к чему-либо, и только поэтому этот интерес перерастает во что-то большее, становится пониманием и желанием участвовать самому. Принципы и задачи нашей дошкольной организации по патриотическому воспитанию вытекают из приоритетов общечеловеческих ценностей реализуются в совместной учебной деятельности.

Работа в нашем детском саду по патриотическому воспитанию предполагает следующие формы, которые позволяют развивать у детей нравственные патриотические чувства: исполнение гимна нашей страны – каждый понедельник, рассказ мною о родном крае - беседа - прогулка с родителями по достопримечательностям нашего города «Родной город», «Моя родина – Казахстан!», знакомство детей с национальным бытом и культурой казахского народа. Встреча с ветеранами войны и труда в праздник Великой Победы, чтение рассказов о защитниках родины, разучивание стихов, пословиц поговорок о Родине, прослушивания казахской музыки, изготовление поделок, посещение памятных мест нашего города.

Система патриотического воспитания носит всеобъемлющий и всепроникающий характер. Она пронизывает все сферы жизни деятельности человека, осуществляется жизни деятельности человека, в семье, в детском саду, школе. Моя задача – создать определенные представления ребенка об окружающем мире, чтобы избежать возможной путаницы в его сознании.

Знакомство дошкольников с родным городом и страной - процесс длительный и сложный, который не может происходить от случая к случаю. Положительного результата можно достигая только систематической работой, и эта работа проводится еще и вне учебных занятий. Цель воспитания патриотизма – это формирование у детей потребности совершать добрые дела и поступки, формирования чувства сопричастности и развития таких качеств, как сочувствие, сопереживание, находчивость, любознательность. Задачи патриотического воспитания – воспитать не только чувство любви к ценностям семьи, детского сада и родного города, но и интернациональных чувств по отношению к другим народам, их культуре и традициям. Сформировать желание участвовать в общественных мероприятиях, направленных на благоустройство своего двора, территории, группы, улиц родного города. Развивать заботливое и трепетное отношение к близким людям, младшим сверстникам и старшему поколению, к традициям и природе.

Строя свою работу с детьми, мы исходим из того, что она должна быть вложена в педагогический процесс, во все виды детской деятельности. Детство – то время, когда возможно подлинное, искреннее погружение в источники национальной культуры. Не показанное «суверенное», а каждодневное обращение к ним диктует и нетрадиционный подход к процессу воспитания.

Не менее важным условием патриотического воспитания детей является тесная взаимосвязь с родителями. Прикосновение к истории своей семьи вызывает у ребенка сильные эмоции, заставляет сопереживать, внимательно относиться к памяти прошлого, к своим историческим корням. Взаимодействие с родителями по данному вопросу способствует бережному отношению к традициям, сохранению вертикальных семейных связей. В настоящее время эта работа актуальна особенно трудна, требуется большой такт и терпения, так как в молодых семьях вопрос воспитания патриотизма, гражданственности не считают важными и зачастую вызывают лишь недоумения. Это мы выявили из анкетирования родителей по вопросу патриотического воспитания в семье. И для нас стало главным привлечение семей к патриотическому воспитанию, детей которое требует от меня особого такта, внимание и чуткости к каждому ребенку, к каждому родителю.

Каждый народ, каждое время, каждая эпоха оставляют в истории след, свои вехи. Что-то в людской памяти стирается бесследно, а что-то ярким пятном ложится на карту истории. Время идет, рождаются новые традиции, складываются новые обычаи. Но без наследия и настоящего не может быть будущего. Современные дети растут в эпоху, выразительно отличающую от времени их родителей: другие ценности, идеалы, правила. Но из поколения в поколение передается любовь к ближнему, широта души и другие качества, присущие народом, живущие в Казахстане.

Знание и впечатления, полученные детьми в этом возрасте, все открытия, совершенные в данном направлении, станут для этнокультурного восприятия и будут реализовываться на протяжении всей жизни. Развивая ребенка в этнокультурной среде, мы делаем акцент на приобщение его к красоте и добру, на желание видеть неповторимость культуры разных народов, стремятся вызывать чувство гордости, уважения и любви к своей Родине.

Литература:

1. Буре Р. «Социально-нравственное воспитание дошкольников» - М., 2012.
2. Маханева М.Д. «Нравственно – патриотическое воспитании дошкольников» учебно-методическое пособие - М., 2017.

Миселева А.А., Пьянкова О.В.
КГКП ясли-сад «Таншолпан», город Караганда

РАЗВИТИЕ УМСТВЕННОЙ АКТИВНОСТИ ДЕТЕЙ В РОЛЕВОЙ ИГРЕ

В работе детского сада игра широко используется как средство всестороннего воспитания. В этой интересной, увлекательной и наиболее свойственной детям деятельности решаются вопросы всестороннего развития ребенка: интересная игра — это хорошее настроение, бодрость, это условие для формирования нравственных привычек поведения. Игра приносит детям эстетическую радость, и, конечно, в ней решаются многие проблемы умственного воспитания. Познавательное значение игры велико. Она предоставляет широкие возможности не только для закрепления и углубления знаний детей, но и для самостоятельного применения уже полученных знаний.

В играх часто возникают задачи, для решения которых дети должны проявить определенные усилия мысли: подумать, обследовать, сравнить, сделать необходимый вывод.

За последние годы мы все больше убеждаемся, что всестороннее развитие ребенка, и в частности умственное воспитание, не может быть осуществлено только на занятии.

Развитие - процесс непрерывный и проникающий во все виды деятельности.

Понимая различный характер и воспитательную направленность игр, мы используем все их многообразие: сюжетно-ролевые, театральные, драматизацию, строительные, всевозможные дидактические, подвижные игры-забавы. Это дает нам возможность, прежде всего, удовлетворить потребность детей в игре, а также решить многие вопросы воспитательной работы и умственного развития.

Обдумывая и планируя свою работу по руководству ролевыми играми с точки зрения умственного воспитания, мы определили две основные задачи:

1. уточнение и закрепление знаний, полученных детьми на занятиях, самостоятельное применение и использование их в игре;
2. развитие и активизация мыслительной деятельности детей.

При этом широко использовали в плане умственного развития детей творческие игры, в частности сюжетно-ролевые, так как именно эти игры всегда увлекают детей, многократно повторяются, в них они чувствуют себя уверенно, самостоятельно, в них дети «не учатся жить, а живут» (А. П. Усова).

В ролевых играх дети глубже сознают общественные явления, откликаясь на самые злободневные, самые разнообразные события нашей действительности, и, отражая их в играх, уточняют представление о этих событиях. Очень часто в таких играх пробуждается потребность в новых знаниях, активное, познавательное отношение к действительности.

В этом убеждают вопросы детей, возникающие при подготовке к игре и в процессе самой игры: «Как штурман прокладывает путь по карте?», «Что делает капитан корабля?», «Как лечат тигров, что ли они не кусаются?», «Чем кормят пингвинов?», «Как разговаривают космонавты в космосе?», «Из чего делают ракеты?» и т. п.

Воспитатель должна знать, предвидеть, предусмотреть, что может дать игра детям, каковы ее возможности в плане умственного, сенсорного воспитания (я не касаюсь сейчас других сторон-нравственного, эстетического и др.). Ведь игра ради игры, игра, не развивающая ребенка — плохая игра.

В связи с этим важно целенаправленной и, главное, осознанной влиять на выбор темы игры детей, на построение и развертывание сюжетов.

Приемы этого влияния общеизвестны. У нас стало правилом: после сообщения детям определенных знаний ориентировать их на возможность использования этих знаний в игре.

Такой подход несколько не нарушает основного принципа построения ролевой игры - детской самостоятельности и детского творчества и в то же время делает игру содержательной, помогает воспитателю активно влиять на ее развитие.

Многие знания, полученные детьми на занятиях, требуют закрепления в упражнении, тренировке. К ним в первую очередь относятся такие, как узнавание и различение предметов и материалов, их свойств и качеств, классификация и т. д.

При тренировке сенсомоторных аппаратов наряду с дидактической игрой игра ролевая становится незаменимой деятельностью, так как обеспечивает детям возможность многократных повторений и упражнений. Причем упражнений не механических, а составляющих сюжет игры, окрашенных интересом и положительными эмоциями, столь необходимыми для развития ребенка.

С этой целью мы всячески поощряли игры в «магазин». Дети с удовольствием играют в «магазин». Им нравится в этой игре чувствовать себя взрослыми покупателями, продавцами, разнообразно распоряжаться приобретенными предметами, использовать их в дальнейших играх по своему усмотрению. Увлекательная игра облегчает детям усвоение сложных мыслительных операций. В таких играх, как «Магазин посуды», «Магазин одежды», мы имеем возможность уточнять, углублять и систематизировать знания детей, активизировать такие мыслительные операции, как анализ, синтез, припоминание и т. д.

Чтобы проверить, каково влияние ролевой игры на уточнение знаний, представлений детей, мы после игры провели дидактические игры: «Убери лишнее», «Подбери посуду», «Чудесный мешочек». Интересно отметить, что представления детей стали более уверенными, четкими, осознанными, а действия целенаправленными. Быстро, почти без ошибок, даже на ощупь дети указывали материал (металл, пластмассу, дерево, стекло), из которых сделана посуда.

Широко известно высказывание А.П. Усовой о том, что показателем умственного развития является то, как дети могут воспользоваться приобретенными знаниями самостоятельно. Эту же мысль о подвижности знаний, т. е. об умении пользоваться ими для постановки и решения новых задач, неоднократно подчеркивала А. А. Люблинская. Именно игра дает возможность применять знания в новой ситуации.

Особенно широко используются детьми в играх знания о деятельности взрослых - игры в «Семью», в «Детский сад», «Школу», «Поликлинику», различные путешествия, т. е. в играх, которые по словам Д. Б. Эльконина, удовлетворяют стремление ребят участвовать в труде взрослых.

Информация, которую мы даем детям о деятельности взрослых, обеспечивает основное содержание игры и интерес к ней. И, чем больше узнают дети, тем тщательнее они готовятся к игре; чем больше им хочется знать, тем серьезнее относятся они к роли, которую взяли на себя.

Чтобы конкретизировать это положение, опишу самую современную игру, игру сегодняшнего дня, в «космонавтов». Эта игра врывается в детский сад с каждым новым сообщением, услышанным по радио, и завладевает воображением и умом детей на долгое время.

Вначале отсутствие знаний и представлений тормозило развитие игры и дети засыпали воспитателей вопросами: «Из чего сделана ракета?», «Как налаживают связь, почему далеко, а на земле слышно?», «Разве в космосе есть телестудия?», «Почему космонавты так быстро облетели землю, разве она маленькая?». По мере накопления общих сведений детей стал интересовать космонавт как личность: «Какой он? Что должен делать? Как готовится к полёту? Что должен уметь, чтобы полететь в космос? Какие у него инструменты, аппараты?». Новые знания давали новые направления игре, например, дети-«космонавты» перед полетом «тренировались»: метали в цель, упражнялись в равновесии, учились прыгать через скакалку, набрасывали кольца, т.е. вырабатывали в себе физические качества, необходимые космонавтам. Или конструировали «аппараты» (из строительного материала, коробок, картона, обрезков провода), с помощью которых устанавливали связь с «землей». Вот пример перенесения и применения приобретенных знаний в игру. Чтобы дать возможность детям применить свои знания в этой области, мы поощряли игры в «Швейную мастерскую», «Школу», «Магазин тканей» и т. д.

В этих играх перед детьми возникла необходимость применить свои умения: снять с куклы мерку, измерить ткань, из которой будет выкроена одежда, подобрать одежду по величине куклы, сравнить ее по длине, ширине и т. д., все это органически вплетается в сюжет игры, делает действия практически осмысленными, оправданными и интересными. В этих же играх дети применяют и свои знания о тканях, их свойствах, качествах.

Говоря о самостоятельном применении знаний и умений детей, полученных ранее, нельзя не упомянуть об использовании умений, приобретенных детьми на занятиях по изобразительной и конструктивной деятельности.

В старших группах дети нашего детского сада очень много делают для своих игр. Воспитатель, подводя детей к желанию организовать ту или иную игру, ставит перед ними задачу — подготовить игровой материал, и очень часто эта подготовка сама выливается в игру. Используются в ролевой игре и конструктивные навыки: дети строят мебель, дома, мосты, машины, ракеты, корабли и т. д.

Как известно, игра проявляется не только в действиях, но и в речи. Ролевая игра всегда вызывает речевую активность ребенка: он должен договориться на игру, установить игровые контакты с товарищами, передать им свое настроение, замыслы, высказать свое отношение к тому, что изображает, аргументировать поступки. Все это самым положительным образом влияет на развитие связной речи.

В процессе игры происходит уточнение и активизация словаря. Дети играют в «моряков». Послушаем их разговоры: «Это не мостик, а трап», «На корабле не пол, а палуба», «Повар — это кок» и т. д.

А в игре в «космонавтов» бытуют такие слова: стыковка, космодром, тренаж, тренировка, барокамера. И все эти слова понятны детям, и они пользуются ими осмысленно.

В игре речь детей всегда эмоциональна и выразительна, и не только в играх с художественным содержанием, но и во всех ролевых.

Однако и пополнение, и закрепление знаний детей, и самостоятельное применение их не исчерпывают возможностей игровой деятельности как средства умственного воспитания дошкольников.

Следует помнить, что в сюжетно-ролевой игре происходит переход от наглядно-действенной формы мышления к более сложной — отвлеченной.

Известный советский психолог Л. С. Выготский в связи с этим говорил: «Играя, ребенок упражняется в умении действовать в представлении, но при этом с опорой на реальные предметы, игрушки. Этот момент играет существенную роль для перехода в школьном возрасте к внутренней речи, логической памяти, абстрактному мышлению».

Если вдуматься в содержание этих реплик, то можно безошибочно сказать, в школу играет сегодняшний ребенок, ребенок мыслящий, думающий. Эту игру, как и все вышесказанное, можно кратко прокомментировать словами Л. С. Выготского: «Игра — источник развития и создает зону ближайшего развития».

Литература:

1. Советский энциклопедический словарь. /Ред. А.М. Прохоров/. Издание 4. М.,
2. «Советская энциклопедия», 1998. С. 474
3. Обухова Л.Ф. Детская возрастная психология. Учебник. М.,П., 2008. С. 13
- Эльконин Д.Б. Психология игры. М.: Педагогика, 2008.
4. С.Г. Якобсон, Е.В. Соловьёва. Дошкольник. Педагогика и психология возраста.
5. М.: Дрофа, 2006. С 36
6. Проблемы дошкольной игры: психолого-педагогический аспект /Под ред. Н.Н.
7. Поддъякова, Н.Я. Михайленко. М.: Педагогика/, 2007
8. А.С. Спиваковская. Игра – это серьезно. М.: Педагогика, 1981. С. 23
9. Смирнова Е. «Современный дошкольник: особенности игровой деятельности». Журнал «Дошкольное воспитание» № 4, 2002 . С. 70
10. О.Н. Калининушкина «Игра – это серьёзно», «Игра и дети» №2, 2004.С. 10.
11. Андриенко Н.К. Игра дошкольника: проблема педагогической компетентности. Журнал для родителей и педагогов «Игра и дети» № 3, 2007

12. О. Калинушкина. Играющий – это серьёзно. «Игра и дети» № 2, 2007. С. 12
13. С.Г. Якобсон «Психологический портрет дошкольника». «Игра и дети» № 3, 2007. С.
14. Н. Гришаева. Игра, которая лечит. «Игра и дети» № 4, 2005. С. 12

Ракова Л.Н.
КГКП ясли-сад «Айсулу», город Караганда

«РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У ДОШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ЖАС ОҚЫРМАН»

«Воспитание детей - это огромные инвестиции в будущее». В послании Первого Президента 2018 года, акценты в образовании предлагалось направить в сторону модели 4К: развитие креативности, развитие критического мышления, коммуникабельности и умения работать в команде.[1]

Для достижения результатов по данным направлениям, наша ДО принимает участие в нескольких областных и городских проектах.

Хотелось бы остановить внимание на проекте «Жас оқырман», который предусматривает качественное воспитание человека читающего, грамотного, компетентного, разносторонне развитого и с богатым словарным запасом.

Почему «Жас оқырман»? Потому что негативным фактором последних лет можно назвать утрату роли и традиций чтения в обществе, а особенно семейного чтения.

Чтение в наши дни стало больше ориентировано на удовлетворение информационных потребностей, а не общекультурных, эстетических, эмоциональных, как это было еще несколько лет назад.

На современном этапе развития общества в большинстве семей книга вообще перестала быть темой для разговора, объединяющим фактором, исчезают домашние библиотеки.

Такое положение крайне негативно сказывается на духовном климате семьи и общества в целом, и не способствует формированию ребенка-читателя.

А между тем, атмосфера чтения, атмосфера культа книги в общественной и семейной жизни является основным фактором в воспитании потребности и интереса ребенка к чтению.

Семейное чтение – это литература, интересующая всех членов семьи; обсуждение прочитанного совместно с детьми, это общение, сближающее людей разных возрастов.

Книга должна войти в мир ребёнка как можно раньше, обогатить этот мир, сделать его интересным, полным необычайных открытий. Ребёнок должен любить книгу, тянуться к ней. Именно книга является для ребёнка источником знаний, развития и познания мира. Чтение помогает ребёнку усваивать материал, развивать речь, память. Необходимо сформировать у ребенка потребность в чтении как источнике дальнейшего развития.

Самуил Яковлевич Маршак считал основной задачей взрослых открыть в ребенке **"Талант читателя"**. [2]

Слово «читатель» по отношению к дошкольному возрасту условно. В действительности это слушатель, чья встреча с книгой полностью определяется взрослым человеком, начиная от выбора текста для чтения и кончая продолжительностью общения с книгой. Вкус, интерес к произведению, его трактовка, умение ориентироваться в круге детского чтения, создание системы чтения – всё это во власти взрослого. От взрослого в большей степени зависит и то, станет ли ребёнок настоящим, увлечённым читателем или встреча с книгой в дошкольном детстве мелькнёт случайным, ничего не значащим эпизодом в его жизни. От установок взрослого также зависит и то, какое отношение к процессу чтения, к литературе вырабатывается у ребёнка.

Главную роль в воспитании любви к книге закладывают именно родители. Компетентный родитель – это человек, который не испытывает страха за то, что он «плохой» родитель и не переносит чувства страха и вины на своего ребенка.

Это человек, готовый видеть реальную ситуацию, в которой растет его ребенок и предпринимать усилия для того, чтобы ее менять. Это человек, который знает, что если не помогает одно – надо пробовать другое.

Компетентный родитель понимает, что для изменения развития ребенка в более благоприятную сторону надо меняться самому, пробовать, искать, учиться. И наша задача – помочь им в этом.

Только общими усилиями семьи и детского сада, можно привить любовь к книге. Ведь именно чтение формирует идеалы, очеловечивает сердце, обогащает внутренний мир человека.

В нашей ДО используются **разнообразные формы работы**, как традиционные, так и нетрадиционные.

Традиционные формы работы с родителями:

- Семинары;
- Консультации по организации домашнего чтения;
- Лекции;
- Рекомендации и советы
- Буклеты, памятки и листовки ;
- Беседы на интересующие родителей вопросы;
- Оформление уголков «Читательское дерево» и папок-передвижек для родителей по вопросам семейного чтения.

Все эти мероприятия имеют своей целью, совершенствование профессионального уровня педагогов в вопросе повышения уровня педагогической компетенции родителей дошкольников, и позволяют познакомить родителей со спецификой круга детского чтения, и, самое главное, с методами, приёмами и формами работы с детьми по данной проблеме.

- **Анкетирование.** Сотрудничая с родителями, мы убедились в том, что родители не всегда реально представляют себе, каковы методы приобщения детей к книге, большинство родителей не знакомы с литературой для семейного чтения. Подбор информации помогает родителям ориентироваться в огромном море книг и детям, и взрослым. [3]

Нетрадиционные формы работы с родителями:

- Педагогический совет с участием родителей;
- Педагогический час с участием родителей и специалистов;
- Литературные вечера;
- Инсценировка произведений;

Театр как один из самых доступных и понятных детям видов искусства способствует повышению общей культуры ребенка и формированию правильной модели его поведения в современном мире. При этом дошкольники могут быть как зрителями театрального действия, так и его участниками. Родители с удовольствием принимают участие в инсценировке произведений, самостоятельно готовят костюмы, маски и атрибуты. [4]

- **Родительская ассамблея**, проводится для определения тематики, которая интересует родителей.

- Выставки книг;
- Проведение книжных акций.

Книжная акция «Книговорот». Суть акции заключается в том, что дети приносят книги из дома и обмениваются ими со своими друзьями.

Книжная акция «Подари ребенку книгу». Суть этой акции заключается в том, что дети получают книги в подарок не только от своих близких и знакомых, но и от совершенно незнакомых людей, пожелавших принять участие в данной акции.

Книжная акция «Презентация любимой книги». Суть этой акции заключается в том, что дети и родители, получили задание – подготовить презентацию любимой книги ребенка. Кто-то из родителей просто принесли книгу и показали, а некоторые проявили творческие способности.

- **Портфолио и читательские дневники на каждого ребенка.**

- **Букросинг** - это хобби и общественное движение, действующее по принципу социальных сетей и близкое к флешмобу. Человек, прочитав книгу, оставляет её в общественном месте (парк, кафе, поезд, библиотека, станция метро), для того, чтобы

другой, случайный человек мог эту книгу найти и прочитать; тот в свою очередь должен повторить это же действие.

Наш букросинг располагается в коридоре, на первом этаже, и им может воспользоваться любой желающий.

- **Дайджесты.** Педагоги провели большую работу по созданию рекомендательных библиографических каталогов. Красочно оформленные рекомендательные и списки литературы помогают родителям выбрать для чтения лучшие художественные детские книги.

- **Книжный адвент - календарь** – это всем известный Рождественский адвент - календарь, где вместе со сладким сюрпризом ребенок каждый день получает книгу.

- **Мастер классы по ремонту книг, изготовлению закладок и обложек для книг.**

- **Участие родителей в экскурсиях в библиотеку.**

Также обязательное включение родителей:

- в организацию и проведение литературных праздников;
- оформление литературного пространства, связанного с книгой: книжные выставки, аннотирование новых книг и т.д.
- получение от родителей информации о наличии книг в домашней библиотеке, частоте и продолжительности домашнего чтения, детском интересе к книге.

Чтобы ребенок полюбил чтение, очень важно создать его собственную домашнюю библиотеку. Очень важно, чтобы у ребенка воспитывалось бережное и любовное отношение к книге, чтобы он следил за порядком в своем книжном уголке.

В некоторых семьях становится хорошей традицией сохранять полюбившиеся детские книги. Жизнь у этих книг может быть долгая: их читали бабушка, дедушка, мама, папа, а теперь они стали друзьями ребенка.

Такая семейная традиция не только воспитывает бережное отношение к книге, это отношение к книге дополняется чувствами к самым дорогим людям.

Даже когда ребенок научится читать, он еще долго будет нуждаться в том, чтобы ему читали вслух, чтобы, читая, отвечали на его вопросы, делились с ним своими переживаниями и мыслями о прочитанном.

Именно поэтому на сегодняшний день актуальна проблема возрождения традиций семейного чтения.

Семейное чтение – это не просто способ получить информацию, это важнейший и лучший способ общения и ненавязчивого воспитания, которое и есть самое действенное.

Возрождая традицию семейных чтений, мы тем самым работаем над созданием семьи читающей и думающей.

Совместное чтение сближает взрослых и детей, стимулирует и наполняет содержанием редкие и радостные минуты духовного общения, воспитывает в ребенке доброе и любящее сердце.

Продолжая свою работу, мы надеемся, что привычка к семейному чтению станет ритуалом проведения каждодневного совместного досуга в определенное время дня или вечера.

Ведь читающие дети – это умные дети из счастливой семьи!

Поэтому семейное чтение должно стать важной частью повседневной жизни и частью культуры каждой семьи.

Литература:

1. Полный текст Послания Президента народу Казахстана 5 октября 2018 г. словом [Электронный ресурс]. <https://www.zakon.kz>
2. Маршак С.Я. О талантливом читателе. Воспитание словом [Электронный ресурс]. <http://s-marshak.ru/>
3. Козлова А. В., Дешеулина Р. П. Работа ДОУ с семьей. - М.: Сфера, 2004
4. Прохорова С.Ю., Нигматулина Н.В., Евстигнеева В.И. Нетрадиционные формы проведения родительских собраний в детском саду. М.: Издательство «Скрипторий 2003».2011г.

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» НЕГІЗІНДЕ МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ АДАМГЕРШІЛІКKE ТӘРБИЕЛЕУДІҢ МӘНІ

Бүгінгі бүлдіршін – елдің ертеңі, біздің болашағымыз. Олай болатын болса ел ертеңін тәрбиелеуге аса қатты мән беруіміз қажет. Себебі, елдің ертеңінің әр таңы арайлап атып, аспан түстес азаттықтың құшағында, көгінде көк байрағы желбіреген заманда «қой үстінде бозторғайы жұмыртқалауы» үшін тал бесіктен берілетін тәрбиенің маңызы зор екені белгілі. Бала тәрбиесіне салғырттықпен, енжарлықпен қарамай, ел болып, мемлекет болып түгелдей басты назарда ұстауымыз қажет.

Дана халқымыз сан ғасырлық тарихында ұрпақ тәрбиесіне ерекше көңіл бөлген. Тегінде бала тәрбиесі – асқан жауапкершілікті талап ететін іс. Жүйелі көңіл бөлуді, мәпелеуді, күтімді талап ететін өзгеше бір әлем. Осы орайда әлемнің екінші ұстазы, ұлы ғұлама Әл-Фараби бабамыз: «Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы» дейді. Ғұламаның осы даналық сөзінің өзі тәрбиенің, адамгершіліктің, рухани құндылықтың адам баласы үшін қаншалықты маңызды екенін айқын аңғартады.

Құнды қасиеттерді бойына сіңірген, рухани жан-дүниесі бай тұлғаны қалыптастырудың ең алғашқы сатысы ана құрсағынан бастау алып, ананың ақ сүтімен бойға дарыса, оның келесі сатысы баланы жеке тұлға ретінде қоғамға бейімдейтін алғашқы білім ордасы балабақшадан жалғасын табады. Сондықтан да «ел боламыз десек, бесігімізді түзеп», ұлт болашағы болатын балабақша қабырғасында тәлім алып жатқан бүлдіршіндерді жан-жақты, рухани-адамгершілік қасиеттерге бай тұлға ретінде тәрбиелеу – бүгінгі күннің өзекті мәселелерінің бірі. Сондықтан баланың бойына жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, яғни адамгершілік құнды қасиеттерді сіңіріп, өз-өзіне сенімділікті тәрбиелеуде отбасы мен тәрбиешілер шешуші рөл атқарып қана қоймай, оның болашағына жол ашады[1, 14-б]..

Осы тұрғыда Елбасы Н. Ә. Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласында: «Әжептәуір жаңғырған қоғамның өзінің тамыры тарихының тереңінен бастау алатын рухани коды болады. Жаңа тұрпатты жаңғырудың ең басты шарты – сол ұлттық кодынды сақтай білу» делінген. Демек, жоғарыда айтып өткеніміздей «ұлттық коды» берік ұрпақ қана ғаламдық жаһанданудың арбауына түспейтіні анық[1, 29-б].

«Ұлттық код» халқымыздың тамырын тереңге жайған, сан ғасырлық тарихында, ата дәстүрінде, бай мәдениетінде, әдет-ғұрпында, ауызша және жазбаша әдебиетінде, музыкасында, өнерінде, тілінде жатыр. Осы жөнінде аталмыш мақалада былай делінген: «Ұлттық салт-дәстүрлеріміз, тіліміз бен музыкамыз, әдебиетіміз, жоралғыларымыз, бір сөзбен айтқанда ұлттық рухымыз бойымызда мәңгі қалуға тиіс.

Абайдың даналығы, Әуезовтің ғұламалығы, Жамбылдың жырлары мен Құрманғазының күйлері, ғасырлар қойнауынан жеткен бабалар үні – бұлар біздің рухани мәдениетіміздің бір парасы ғана»[2, 152-б]..

Абай атамyzдың өзін алатын болсақ, жастайынан халық ауыз әдебиетінің озық үлгілерімен, ертегі, жыр-дастандар, аңыз-әңгімелермен сусындап өскені баршамызға мәлім. Балабақшалар мен бөбекжай қабырғасында тәрбиеленіп жатқан балдырғандарды халық ауыз әдебиетіндегі тәрбиелік, тағылымдық мәні зор ертегілер арқылы тәрбиелеу қажет. Себебі, жас ерекшелігіне сай дұрыс таңдалынып алынған ертегінің балаға берер тәрбиелік мәні зор. Бала ертегідегі жағымсыз кейіпкердің қасиеттерінен бойын аулақ ұстауға тырысып, жақсы кейіпкерлерге еліктейді.

Баланың дүниетанымы қалыптасып қана қоймай, сөйлеу тілі дамиды. Мысалы «Түлкі мен тырна» ертегісін алар болсақ, бүлдіршіндерге оны аудио арқылы тыңдату барысында балалар ертегіні мұқият соңына дейін тыңдай отырып, сабырлыққа, төзімділікке бейімделсе, осы ертегіні саусақ театры арқылы сахналай отырып, олардың ұсақ моторикасы дамиды.

«Жапсыру» сабағында балалардың алған білімін тереңірек бекіту үшін ертегі кейіпкерлерін түрлі-түсті қағаздан қиып, өздері жабыстырса, есте сақтау қабілеттері жақсарып, алған білімін тереңірек меңгеріп, бекітері сөзсіз. Яғни бұл жоғарыда келтіргендеріміз халық ауыз әдебиетінің озық үлгісі ертегіні балабақша бүлдіршіндерінің бойына олардың жас ерекшелігіне сай сіңірудің бір үлгісі ғана. Осыдан ертегі қашан да балаларды адамгершілікке, имандылыққа тәрбиелейді деп түйіндеуге болады.

Халық ауыз әдебиетінде ерте заманнан бері келе жатқан озық үлгілердің бірі, дана халқымыздың асыл ойының жиынтығы – мақал-мәтелдер. Қазақтың мақал-мәтелдері сан алуан тақырыпты қамтиды. Оның ішінде елдікке, ынтымаққа, бірлікке, адамгершілікке, инабаттылыққа тәрбиелейтіндері қаншама. Мақал-мәтелдер баланы терең ойлауға, көркем сөйлеуге бейімдеп, сөздік қорын арттырып, ойлау қабілетін дамытады. Мысалы:

- *Көп біл, аз сөйле.*
- *Ақылы көпті дау алмайды,*
Досы көпті жау алмайды.

Байқағанымыздай мақал-мәтелдердің де бала тәрбиесіндегі атқарар рөлі орасан [3, 76-б]. Өйткені, қазақ халқының «ұлттық кодында» тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйінін айту, аталы сөзге тоқтау деген сияқты ұлы қасиеттер жатыр. Кешегі қара қылды қақ жарып, шешендігімен елді аузына қаратқан Төле, Әйтеке, Қазыбек, Жиреншелердің ұрпағының сөзге шорқақ болуға қақысы жоқ.

Халықтық шығармалар ішінде жұмбақтардың да алар орын ерекше. Жұмбақ арқылы баланы байқағыштыққа, аңғарымпаздыққа, тапқырлыққа баулимыз, қиялын дамыта аламыз. Балабақша тәрбиеленушілерінің жас ерекшелігіне сай бірнеше жұмбақтарға тоқталып өтейік:

- *Қалың киім ұнатады,*
Шешіндірсең жылатады.
(Пияз)
- *Ақ сандығым ашылды,*
Ішінен жібек шашылды.
(Күннің сәулесі)

Аталған жұмбақтардың тақырыбы сан алуан: көкөніс, қоршаған орта, табиғат, адамның дене мүшесі. Жұмбақ шешу барысында бала ойланады, әртүрлі заттардың қасиеттері мен ерекшеліктерін салыстырады. Қоршаған ортаны, айналаны тануда жұмбақтар маңызды рөл атқарып қана қоймай, ұшқыр ойлы, саналы ұрпақ тәрбиелеуге зор үлес қосады[3, 45-б].

Ауыз әдебиетінің тағы бір түрі жаңылтпаштар бала тілінің айқын да, анық болуына мол септігін тигізеді. Жаңылтпаш – бала тілін жатттықтыруда таптырмайтын жанр. Балалар жаңылтпаш айта отырып, сөздерді дұрыс айта білуге, дұрыс сөйлеуге, жекелеген дыбыстарды дұрыс айтуға үйренеді. Тілі жаттығады. Жаңылтпашты тез айта білудің мәні оның әр сөзіне жіті мән беріп, ішкі сырын аша білуде жатыр.

- *Доп теп,*
Доп теп.
- *Үміт түбім түтті,*
Түбітті түтін бітті.

Осы орайда айта кетерлік жайт, баланың ана тіліне деген құрметі, сүйіспеншілігі жоғары болуы үшін, тіліміздің тұнығы лайланбай, оның болашағына алаңдамас үшін баланың тілі оның ана тілінде шығып, өзінің ана тілінде сөйлеп, ана тілінің жауһарларымен, әдебиетімен сусындап өскені өте маңызды[3, 36-б].

Халық ауыз әдебиетімен қатар қазақ халқының ұлттық ойындарын да қайта жаңғырта отырып, балабақшада ойнату арқылы баланың санасына ұлтжандылықты сіңіруге болады. Атап айтар болсақ, «Ақсерек-Көксерек», «Ханталапай», «Арқан тарту», «Орамал тастамақ», «Соқыр теке», «Теңге ілу», «Аксүйек» және асық ойындары[4, 47-б].

Рухани-адамгершілік құндылықтарды сіңіре отырып, білім беру – бүгінгі күннің басты бағыты. Сол себепті балабақша қызметкерлеріне артылған жүк ауыр. Тәрбиешінің басты мақсаты – өзіндік рухани-азаматтық құндылықтарын бүлдіршіндердің бойына дарыта отырып, оның жүрек түкпіріндегі рухани қазынасын жарыққа шығару, әрбір баланы жеке

тұлға ретінде жетілдіру үшін оның бойындағы бар құндылықтарды дамыту. Мектепке дейінгі ұйым қабырғасында жақсы тәрбиеленген, саналы білім алған шәкірт өмірде өз орнын табары сөзсіз.

Әдебиет:

1. https://www.akorda.kz/kz/events/akorda_news/press_conferences/memleket-basshysynyn-bolashakka-bagdar-ruhani-zhangyru-atty-makalasy
2. Табылдиев Ә. Қазақ этнопедагогикасы. – Алматы: «Санат», 2001 ж.
3. Ахметов Ш. Қазақ балалар әдебиеті. – Алматы, 1974 ж.
4. Қазақтың ұлттық ойындары. – Алматы: «Рауан», 1991 ж.

Рахимова Б.С.

КГКП ясли-сад «Балдәурен», город Сатпаев

**РАЗВИТИЕ КРЕАТИВНОГО МЫШЛЕНИЯ ДЕТЕЙ С ПОМОЩЬЮ
ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ ИГР**

Современная система образования предполагает осуществление раскрытия и развития творческих способностей детей, создание условий для сохранения индивидуальности каждого ребенка, а также реализацию творческого потенциала, личных планов и стремлений.

Каждый ребёнок имеет право на использование возможностей, предоставляемых образованием, независимо от национальности, пола, расы, социального и материального положения. Перечисленные аспекты объединены общим принципом гуманности, лежащим в основе развития дошкольного образования. Для нее характерна ориентация педагогов на возможности и таланты каждого ребенка, а также приложение усилий по их развитию и увеличению количества знаний в соответствующих сферах. Стоит отметить, что цель дошкольного образования – развитие личности ребенка, а получаемые в образовательном учреждении умения и навыки являются инструментами, помогающими в ее достижении [1, с. 52].

Этим объясняется актуальная современная проблема поиска средств и создания методов по совершенствованию творческих способностей детей, развитию их креативности, совершенствованию и ускорению мыслительных процессов, связанных с творческой деятельностью детей дошкольного возраста в коллективной и индивидуальных формах.

Возникновение рассматриваемой проблемой обуславливается тем фактом, что человечество нуждается в повышении собственного интеллектуального потенциала, а развитие творческих способностей ведет к возникновению ярких идей, новых решений, нестандартных выходов из различных ситуаций во всех сферах жизни человека: от научной до социальной.

Повышение общего интеллектуального уровня населения приведет к более активному поиску решений глобальных проблем, включающих в себя экологические, социально-экономические. Также важно и то, что научно-технический прогресс ускоряется с каждым годом, увеличивается и число знаний, которыми необходимо овладевать. Это ставит перед педагогами ряд задач, которые могут быть реализованы разными способами, в том числе и с помощью интеллектуальных игр.

Нельзя однозначно охарактеризовать креативную личность и креативное мышление. «Понятие креативности включает в себя множество самых разных параметров, которые определяют уровень креативности личности» [2, с. 147]. Необходимо дать определение данному термину.

Креативность – это индивидуальные творческие возможности человека, которые способны проявляться по-разному: в мышлении, чувствах, коммуникациях и других видах деятельности. Из определения креативности выходит и понимание термина «креативное мышление». Креативное мышление – это способность создать нечто новое, что-то, что будет иметь значительный экономический и социальный эффект.

Специалистами и педагогами в области творческих способностей и креативного мышления было выяснено, что существует «множество способов развить собственное

креативное мышление» [3, с. 71]. Одним из наиболее действенных и полезных инструментов по развитию креативности являются интеллектуальные игры. Они помогают детям (и взрослым) уйти от общепринятых и привычных способов мышления и научиться создавать свежие идеи.

Исходя из сказанного выше, интеллектуальная игра – это отличный способ воспитания и обучения дошкольников, который будет для них не только полезен, но и интересен. «Интеллектуальная игра актуальна и как форма обучения, и как самостоятельная игровая деятельность» [4].

В качестве одного из методов развития креативности у детей мною была разработана программа кружка под названием «Чудо шашки». Основной целью явилось обнаружение и развитие творческого потенциала личности, а также интеллекта, записавшихся в данный кружок.

Кружок предполагает проведение работы по организации полезного и интересного досуга у детей дошкольного возраста, по их воспитанию, умственного и творческого развития. В кружке ребёнок научится быть более собранным, внимательным, дальновидным, самостоятельно оценивать свои поступки и их последствия, принимать решения и не сдаваться после первой неудачи.

Целевой аудиторией данного кружка являются дети от пяти до шести лет. Срок посещения кружка – один год. В одной группе должно быть около шести-семи детей для более эффективного обучения. Занятия проводятся один раз в неделю. При этом должно внимание должно отводиться гигиеническими требованиями к максимальной нагрузке дошкольников. То есть одно занятие будет длиться не более тридцати минут.

Шашки являются одним из ярких примеров интеллектуальной игры. Они помогут ребенку развить логическое мышление, память, усидчивость и внимательность, самостоятельность. Они, как и другие игры данного типа, учат мыслить системно и стратегически, учат анализировать ситуацию и действовать в уме, находить необычные решения. Данный навык является одним из основных из тех, что развивают мышление, и во время интеллектуальных игр его удобнее и быстрее выработать.

Во время игры в шашки важно сохранять усидчивость, что будет полезно во время коррекции поведения гиперактивных детей. Также они учат правильно относиться к ошибкам. Не расстраиваться из-за них, а делать выводы и искать причины, чтобы в следующий раз поступить иначе.

Программа кружка «Чудо шашки» предназначена не для подготовки профессионалов высокого класса, а для проведения занятий с детьми в групповой форме и выполнения следующих задач: социализация детей, изучение детьми теории и практики, изучение истории игры, участие в соревнованиях.

Разработанная программа отличается тем, что занятия проходят с детьми старшего дошкольного возраста, то есть они начинают с абсолютного «нуля». Поэтому, чтобы детям было проще воспринять информацию и запомнить правила, они преподносятся им в виде сказок, стихотворений и так далее. Одно из таких стихотворений представлено на рисунке

1.

Рисунок 1 – Стихотворение на правила игра в шашки

Важно, чтобы занятия проходили интересно, в игровой форме, были запоминающимися для детей.

Таким образом, игра в шашки развивает детей не только умственно, но и творчески. Она формирует образное мышление, приносит эстетическое удовольствие, способствует приобретению детьми наиболее полезных и актуальных навыков, а занятия в группе помогают социализироваться.

Литература:

1. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности / Е. П. Ильин - СПб.: Питер, 2012. - 448 с.
2. Рысбаева С.А. Использование игровых технологий в младшем школьном возрасте / С.А. Рысбаева, П.О. Жунусова, З.О. Бедишева, Г.А. Саухамбаева // Успехи современного естествознания. – М.: Академия Естествознания, 2014. – № 3 . – С. 148-151.
3. Алфеева Е.В. Креативность и личностные особенности детей дошкольного возраста (4-7 лет): Дис. канд. псих. наук. - М, 2010.
4. Погорелая Татьяна Сергеевна Развитие креативных способностей детей как социально-педагогическая проблема // Достижения науки и образования. 2018. №8 (30).

Рахымбабина Д.Е.

Қарағанды қаласы, «Балақай» бөбекжайы КМКҚ

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГІ – КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ

*Ұстаз ұстаз емес өз шәкірті үшін күймесе,
Шәкірт шәкірт емес өз ұстазын сүймесе.
Жүсіпбек Аймауытов.*

Қазіргі заман талаптарына сай кәсіби дайындық деңгейі бұрынғыға қарағанда әлде қайда жоғары болып есептеледі. Білім берушілердің басым бөлігі арнайы оқу орындарында білім алып қана қоймай, қосымша сабақтарға, конференцияларға қатысып, өз білімдерін дамыту үстінде. Жылдан – жылға білім нәрін заман талаптарына сәйкес заманауи білім алып отырады. Қазіргі таңда барлық педагогтар кәсіби трансформациядан өтуде: технологиялық талаптарға сай жұмыс жасау; жаңа оқыту әдістері; мектеп жасына дейінгі балалардың психологиялық дамуы; - сияқты талаптарға жауап береді.

Жалпы осы тақырыптың өзектілігін айта отырсақ қазіргі заманауи тұрғыда балаларға бұрынғы сабақ үрдісі онша қызықты емес. Балаларға заман талаптарына сай компьютерлік және интерактивті жүеде, өз беттерәнше топтасып жұмыс істеген ұйнайды. Дәлірек айтсақ бала ойынмен дамиды, бала топтасып, өз ойынан дамыта алатын шығармалармен жұмыс жасап меңгереді. Мен жалпы балаларға өз таңдауларымен музыка сабағында жұмыс жасауға еркіндік беремін. Олар: өздері аспаптарды таңдап, сол аспапта қалай ойнау керектігін көрсете алады, ұлттық музыкалық аспаптарды жақсы меңгеріп біледі.

Ән айтуға келетін болсақ: жеке орындау арқылы және топтасып ән айтуды да өз еріктерімен таңдайды. Ойын ойнау үрдісінде балалар әр ойынның шарттарын мұқият тыңдап алып, өздері еркін ойын ойнайды. Қимыл – қозғалыс биге келетін болсақ, онда бұл жерде әр түрлі музыкалық шығармаларға би билеп, топтық, жеке, бірікке (парласып) би билеуге болады. Би арқылы, музыка арқылы, аспап арқылы әр ұлтты, әр халықтың өз ерекшеліктерін танып біледі. Жалпы бала өз еркімен таңдау жасап, қоршаған ортада еркіндікпен дамып өседі. Жылдан жылға технология дамып, оқу бағдарламасы одан әрі дамып отырса балаларға білім беру де жан жақты болады. Интерактивті тақтамен, компьютерлермен балалар еркін жұмыс жасап, ұлттық аспаптарды құрастыра отырып, өз жадында сақтайды.

Педагог өзінің кәсібилігімен, қабілеттілігімен жан – жақты болуға, әр бастаған ісіне жауап бере алатындығымен, икемділігімен үйлесімді болады. Мектепке дейінгі білім берудегі басты мақсат ол балалардың жас ерекшеліктеріне сай алынған оқу бағдарламасы мен техникалары. Әр бала жеке тұлға ретінде қалыптасады, соған орай әрқайсысының мінез – қылығы өздігімен дамитындықтан әр – түрлі қалыптасады. Кәсіби педагог өзінің оқу, оқыту шеберлігімен, баланы өзіне баурап алуымен сүйкімді. Мектеп жасына дейінгі балалардың оқу үрдісінде көптеген жаңа технологиялары қалыптасады, солардың ішіндегі: компьютерлік оқыту (онлайн оқу бағдарламасы). Қазіргі таңда онлайн оқу деген күнделікті болып таралды. Желіде оқудың өзіндік жақсы жақтары мен жаман жақтары да өте көп.

Заман талаптарына сай педагогтарға үлкен міндет артылған. Балаларды оқытып қана қоймай, өзінің білім нәрін толықтырып отыруы қажет. Мектеп жасына дейінгі балалар құдды бір мақта сияқты бар білімді өзіне сіңіріп алады. Педагогтарға қойылатын талаптары:

- Әр бала жеке тұлға ретін қалыптасуы, өз ойын жеткізе алуын қамтамасыз ету;
- Мектеп жасына дейінгі балалардың психологиялық тұрғыда тұрақты дамуына көмек көрсетуі;
- Оқу бағдарламасын заман талаптарына сай оқыту;
- Жаңа технологияларды қолдану және үйрету;
- Өзін өзі қоршаған ортада еркін ұстауға үйрету;
- Тәрбие мен қатар білімді бірге алып жүруге үйрету.

Тәрбиелеу – алға қойған мақсатқа қол жеткізу, баланың психикасын жүйелі түрде дайындау, бойына адамгершілік қасиеттерін сіңіру, еңбек етуге деген ынтасын дамыту. Әр кәсіби педагог білім бермес бұрын, үлгі тұтарлық жеке тұлға болуы қажет.

Берілген жоспарлар мен оқыту бағдарламасы бойынша жүйелі түрде балаларға қарапайым білім беру және үйрету, олардың таңымдық қабілетін, қызығушылығын дамыту. Мектепке дейінгі педагогика тәрбие ғылымы болғандықтан, қоршаған орта мен әлеуметтік қатынастарды зерттейтін әлеуметтік ғылымдар тобымен танысады: философиямен, этикамен, эстетикамен, этнопедагогикамен танысады.

Оқыту мен тәрбиелеудің объектісі – адам болып саналады. Сол себепті қалай оқыту және балаларды қалай тәрбиелеу туралы жалпы оқытатын ғылым педагогика болып есептеледі. Соңғы кезде көптеген жаңа оқыту бағдарламалары және де тәрбиелеу әдістері туралы көп жинақтар шығарылып жатыр. Соған орай сөз таластырсақ, кәсіби педагогтың орнын ешкім немесе еш бір зат толықтыра алмас. Педагог ол психологиялық тұрғыда және де білім беру саласындағы шебер маманы ретінде саналады. Әр кісіби маманның өзіндік білімі бар болғандықтан оқыту үрдісінде де сол маманға тапсырған жөн болар.

Жыл сайын мектеп жасына дейінгі балалар педагогикасы қарқынды дамып келе жатыр. Әр педагог өзіндік дәрежесін жетілдіріп, білім алып, балаларға білім нәрін сіңіріп отырады. Балалардың зейін, ес, қиялдау, ойлау, сөйлеу сияқты дүние танымдық қабілеттерін, мақсаттылық, белсенділіктерін, қиыншылықтарды жеңе білуге сияқты дағдыларының, қасиеттерін дамытады.

Мектеп жасына дейінгі балалардың оқуға деген қызығушылықтарын музыка арқылы, ойын арқылы, ертегі арқылы, би билеу арқылы, сурет салу арқылы дамытуға болады. Солардың ішіндегі музыка арқылы қызығушылықтарын ояту ерекше деп есептеймін.

Жалпы мектеп жасына дейінгі балалардың музыка арқылы балалардың эстетикалық, этикалық дамытуға болады. Музыка арқылы отанға деген сүйіспеншілігін, ата-анаға деген махаббаттарын, білім алып, оқуға үйренуге деген ынталарын, қызығушылықтарын дамытуға болады. Әр баланың өзіндік ерекшеліктерін көріп, және сол ерекшеліктерін қарқынды дамытуға болады. Айта кетсек музыка арқылы мидың жұмысын, сөйлеу қабілетін, ойда сақтау қабілетін, қимыл – қозғалыс қабілеттерін, ойын арқылы баланың миды жаттықтыру қабілеттерін дамытуға болады.

Тәжірибелік маңыздылығы: Балаларға интерактивті тақтада ұлттық аспаптар жайлы көрініс, сүреттерін көрсетемін. Балалар әр халықтың ұлттық аспаптарын білулері үшін оларға барлығын сурет ретінде көрсетеміз. Добыра, қобыз, шаң қобыз сияқты аспаптарды балалар өте жақсы біледі. Бұрындары мен балаларға толық ақпаратты жеткізіп, соны дамытсам, ал кәзір балаларға этюд шығармашылығын таныстырып, музыкалық әуенін тыңдатып, оларға өзіндік қиял – ғажайыптағы көріністі топтасып көрсетуге үйрету, және көрсетіп дамыту. Сонымен қатар біз әр ертеңгіліктерге жай сценарий даярламай, ертегілерді қолдануға тырысамыз. Ертегілердің ішінде «Қар ханшасы мен күлше қыз» жайлы ертеңгілік ұйымдастырылған болатын. Барлық кейіпкерлерді балалар өздері рөлдерді сомдап шықты. «Маша мен Аю» атты ертеңгілік орта топ балаларымен тамаша өтті. Маша кейіпкерін кішкентай қыз бала сомдаса, ал Аю кейіпкерін ұл бала сомдады.

Заман талаптарына сай кәзіргі біздің ғасырымыз технологиялардың дамыған кезеңі болып есептеледі. Әр компьютерлер мен смартфон ұялы телефондары желіге қосылған және де желіде көптеген оқыту блогтары бар. Педагог балалармен компьютер арқылы ойын ойнап, сабақтың кейбіреулерін интерактивті тақта арқылы түсіндіре алады. Мектеп жасына

дейінгі балалар көбіне ойын түрінде жүргізілген сабақтарды тез сіңіріп алып, бойына қыбылдайды. Әр сабақтан кейін қорытындылап келе балалардың тез қабылдап, білімді ұғынғанын мониторинг арқылы салыстыра аламыз.

Заманауи технологиялардың көмегімен, жаңа білім беру технологиялары арқылы педагог балалардың әлеуметтік, қоршаған ортада белсенді болып шығуына үлес қосып, білім береді.

Әдебиет:

1. «Білім берудің барлық деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы №604 (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген 05.05.2020ж. №182. [1т, 1қ, б. 1]

<https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1800017669>

2. Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым Министрінің 2012 жылғы 20 желтоқсандағы №557 бұйрығымен бекітілген, (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген 10.10.2018ж. №556 Қазақстан Республикасы. Білім және ғылым министрінің м.а. 12.05.2020ж. №195 бұйрығымен өзгертулер мен толықтырулар енгізілген, 1 – қосымша қазақ тілінде тәрбиелеу мен оқыту, 2 – қосымша орыс тілінде тәрбиелеу мен оқыту; [1, б. 1]

<https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020625>

3. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.м. 2016 жылғы 12 тамыздағы №499 бұйрығымен бекітілген (өзгертулер мен толықтырулар енгізілген 06.03.2020ж. №90) [1қ, б. 1к]

<https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V600014235>

4. Қазақстан Республикасының мектепке дейінгі білім беру Мемлекеттік жалпы білім беру стандарты. - Астана, 2018.

5. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту типтік оқу бағдарламасы. - Астана, 2016.

6. Құсайынов А.Қ. Білім берудің дамуы: мәселелері мен болашағы. - А.: РОНД, 2005.-280 б.

Рыбакова А.А.

КТКП ясли-сад «Снегурочка», город Шахтинск

ВНЕДРЕНИЕ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ON-LINE БАЛАБАҚША»

«Цифровизация – это не следование модной тенденции, а ключевой инструмент достижения национальной конкурентоспособности.» К.Ж.Токаев.

Современный мир не стоит на месте. Человек ежедневно изучает современные технологии и овладевает цифровизацией, которая прочно вошла в нашу жизнь. Сегодня практически невозможно найти ребенка, который не знаком с электронными устройствами и гаджетами. Нынешнее поколение дошкольников иначе смотрит на мир и воспринимает информацию.

Дети 21века намного быстрее развиваются, они мобильны, их склад ума гибок и всегда готов к нововведениям, которые зачастую невозможны без цифровых технологий. Это одна из причин, по которой наш детский сад активно принимает участие в проекте «On-line балабақша».

Необходимость внедрения ИКТ технологий в дошкольном образовании отражена и в нормативных актах Республики Казахстан.[1]. В соответствии с Государственной программой «Цифровой Казахстан», утвержденной постановлением правительства от 12 декабря 2017 года, предусмотрен целевой индикатор по повышению уровня цифровой грамотности населения в 2022 году до 83%. [2]. Ключевой идеей программы является

повышение качества и доступности образования посредством организации современного цифрового образовательного пространства.

Возможность применения дистанционных технологий для осуществления образовательного процесса в детском саду заинтересовала многих воспитателей. Ведь это отличная возможность дать образовательно-воспитательный материал детям, которые по той или иной причине не посещают детский сад. Педагоги два раза в неделю находят и создают для своих занятий различные видеоролики и материалы. Например: ознакомление с окружающим, тема «Космос». Педагог при подготовке к занятию обязательно ищет видеоролик/презентацию по данной теме и ему не составит труда поделиться этим материалом с родителями. Тем самым он обеспечит прочное усвоение знаний детям, которые находятся в детском саду и не упустит из виду ребят, которые находятся дома.

Хочется привести живой пример, как ИКТ технологии влияют на сознание дошкольников: «Выучили с детьми кто такой космонавт и что ему нужно, как зовут первого космонавта, и кто первый полетел в космос, но ни один не ребенок не захотел быть космонавтом... А вот после того как включила видеоролик о том, как ракету запускают в космос, как человек в скафандре ходит по луне, то вся группа детей сразу захотели стать космонавтами. Применение ИКТ дает возможность донести до ребенка информацию так, чтобы зрительный образ прочно отложился у него в памяти».

Отсюда следует вывод, современные дети воспринимают информацию зрительно, и если увиденный материал произвел впечатление на ребенка в группе, то на ребенка дома этот материал произведет такое же впечатление. Тут есть еще один плюс. Ответственный родитель, который заинтересован в развитии своего ребенка, может повторно проработать тему, изученную в детском саду, тем самым позволив малышу прочно закрепить полученную информацию, ведь не зря гласит народная мудрость: «Повторенье - мать учения!».

Но не стоит забывать о тех родителях, которые целыми днями на работе, и в силу своей занятости просто не успевают найти развивающую информацию для ребенка, рассказать ему о тайнах окружающего мира, загадках и уделить время различным развивающим заданиям. Поэтому в нашем детском саду на платформе инстаграмм создан раздел «On-line балабакша» в котором родители могут в любой момент выбрать интересующие материалы. Применение ИКТ значительно увеличивает эффективность восприятия и запоминания информации. Намного результативнее продемонстрировать видеоролик во время объяснения материала, чем 5 раз рассказывать «откуда хлеб пришел». Это тоже является одним из плюсов внедрения дистанционных технологий для развития дошкольников.

Современные электронные образовательные программы и дистанционные задания дают возможность получать информацию в индивидуальном темпе обучения воспитанника [3]. Индивидуальный темп обучения необходим для каждого воспитанника, но особенно в нем нуждаются дети с ООП. Каждый ребенок имеет право на получение должного развития и образования. Конечно, дистанционные занятия не заменят детям живого общения, но они играют важную роль в развитии детей в свободное время, когда они находятся вне дошкольного учреждения.

Так как игра – является ведущим видом деятельности дошкольников, то игровые приемы являются важным условием применения дистанционных технологий. Можно предложить детям такие игры как «Исправь ошибку», «Четвертый лишний», «Повтори действие», «Назови одним словом», «Чей хвост» «Расскажи, что видишь», и многое другое.

Еще одним особо важным условием работы дошкольника с ИКТ является его самостоятельность. Обучающие материалы лишь направляют дошкольника к новым открытиям, а основное раскрытие индивидуальных способностей происходит во время самостоятельной деятельности ребенка.

Естественно, не стоит всецело перекладывать обучение на гаджеты, хоть в офлайн формате, хоть в дистанционном, но можно чередовать. Например, сегодня ребенок просмотрит видео ролик в рамках проекта «On-line балабакша», а завтра в рамках этого

же проекта мама распечатает ему задания или покажет, как выполнить творческую работу. Это принесет бурю эмоций, вызовет интерес и соответственно внесет немалый вклад в развитие и формирование современной личности.

Будет нелишним вспомнить пандемию, во время которой у детей не было возможности посещать детский сад, в этот момент воспитатели ежедневно создавали презентации для офлайн занятий с детьми. Используя цифровые технологии, отправляли задания и занятия для дошкольников в телеграмм канале, уделяя особое внимание игровым моментам, научности, доступности и времени проводимым ребенком за компьютером или планшетом.

При оформлении дистанционных занятий педагоги обязательно оформляли титульный лист, на котором указывали тему и цели, которых ребенок должен достигнуть во время работы по данной презентации. Затем на последующих слайдах задания, стихи, загадки, игры, практический материал и прочее, с обязательным пояснением и подсказками для родителей.

В этом учебном году мы продолжили данную работу, но уже в рамках проекта «On-line балабақша». Составили график, согласно которому, по понедельникам и средам, педагоги средних и старших возрастных групп, а также групп дошкольной подготовки публикуют дистанционные задания, в соответствии с сеткой занятий. Данные материалы публикуются на официальной странице детского сада в инстаграм. По понедельникам материалы по разделу «Коммуникация», а в среду мы охватываем раздел «Познание».

Используя цифровые развивающие и образовательные технологии во время работы с детьми, в том числе и в дистанционном формате у дошкольников формируется устойчивая познавательная активность, любознательность, интерес к изучению новой информации. Дошкольники ощущают себя более самостоятельными, уверенными в своих возможностях, тем самым стремясь к саморазвитию и становлению гибкой современной личности. Сегодня дети научились получать информацию не только из книг и энциклопедий, но и дистанционно из электронных источников.

Цифровые ИКТ технологии расширяют возможности воспитанников в получении развивающей информации дистанционно, увеличивают мотивацию детей к обучению, а также активизируют познавательную деятельность дошкольников, способствуют более прочному усвоению приобретенных знаний [4].

В следствии этого можно с полной уверенностью заявить, что использование дистанционных технологий в воспитании и образовании детей дошкольного возраста через проект «On-line балабақша» положительно сказывается на развитии успешной современной личности и является неотъемлемой частью при дистанционном обучении детей дошкольного возраста.

Литература:

1. <https://www.maam.ru/detskijasad/ispolzovanie-cifrovyyh-tehnologii-v-procese-...>
2. Закон Республики Казахстан об информатизации.
3. «Информационные и коммуникационные технологии в профессиональной деятельности педагога дошкольного образования / Ю. А. Дмитриев, Т. В. Калинина, Т. В. Кротова.»: МПГУ; Москва; 2016.
4. Калинина Т. В. Информационные и коммуникационные технологии в профессиональной деятельности педагога дошкольного образования / Т. В. Калинина – «МПГУ», 2016.

Рямова А.В.

КГКП ясли-сад «Нұрай», город Темиртау

ИНКЛЮЗИВНЫЕ ПРАКТИКИ В ДОШКОЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ

В настоящее время инклюзивное образование в рамках дошкольных организаций стало наиболее актуальным. Казахстаном ратифицированы международные документы,

которые провозглашают равный доступ к образованию лиц с особыми образовательными потребностями:

- Конвенция о правах ребенка.[4]
- Конвенция ООН «О правах инвалидов». [1]
- Конвенция о борьбе с дискриминацией в области образования (Конвенция вступила в силу 16 июля 2016 года). [2]

Согласно закону, об образовании инклюзивное образование – процесс, обеспечивающий равный доступ к образованию для всех обучающихся с учетом особых образовательных потребностей и индивидуальных возможностей; [3]

Основа инклюзивного образования – исключение любой дискриминации детей, которая обеспечивает равное отношение ко всем детям и создает особые условия для детей, имеющих особые образовательные потребности. Цель инклюзивного образования - помочь ребенку с ООП найти оптимальный для себя способ успешно адаптироваться в жизни.

В нашем саду активно ведется работа с детьми с особыми образовательными потребностями. Для того чтобы работа велась наиболее качественно педагоги «Ясли-сад «Нұрай» прошли курсы обучения психологов и воспитателей дошкольных организаций по образовательной программе повышения квалификации педагогических кадров Республики Казахстан на тему «Психолого -педагогическое сопровождение инклюзивного образования в дошкольных организациях».

При планировании ОУД педагог применяет методы и приемы, которые способствуют доверительным и доброжелательным отношениям в группе. Например, ребенку с ООП, не умеющему концентрировать внимание, предлагается задание, заставляющее ребенка сосредоточиться на определенном этапе деятельности, обязательно закончить начатое. Детям у которых слабо развита мелкая моторика предлагаются более легкие задания в продуктивном виде деятельности. Структура ОУД строится таким образом, чтобы у ребенка с ООП появилась уверенность в своих силах, предоставлялась возможность выразить себя, открыть новые способы контакта с окружающим миром.

Для успешного усвоения программного материала педагоги сочетают игровую и учебную деятельность с помощью игровых технологий, которыми оснащен наш сад. Для развития мелкой моторики рук, тактильных ощущений, логического и творческого мышления, зрительного восприятия используется «Гигантская дидактическая черепаха».

Развивающая предметно-пространственная среда «Фиолетовый лес» Воскобовича обеспечивает эмоциональную релаксацию, снятие эмоционального напряжения, способствует развитию сенсорики, мелкой и крупной моторики. В атмосфере сказки информация усваивается быстрее и легче.

При работе с детьми с ООП для развития двигательной памяти, координации движения, знакомства с многообразием окружающего мира в саду активно используется интерактивный пол. Цвет, движение, звук способны достаточно долго удерживать внимание ребенка. В качестве средства стимулирования ребенка, снижения эмоционального напряжения, развития сенсомоторных навыков, а также повышения познавательной активности используются песочные игры на световом песочном столе-планшете для песочной анимации.

Особое место в коррекционно-воспитательной работе с детьми с особыми образовательными потребностями занимают интеллектуальные игры «INTELLECTUM». В процессе игры ребенок участвует в процессе непроизвольного, неосознанного обучения и развития. Интеллектуальные игры способствуют развитию речи. Мыслительной деятельности, мышления, восприятия, памяти, воображения и т.д. Игровая ситуация позволяет поддерживать интерес и мотивацию к организованной учебной деятельности.

Не последнее место в инклюзивном образовании занимает работа с родителями. Для родителей проводится анкетирование, родительские собрания, индивидуальные беседы, консультации, посещение индивидуальных занятий со специалистами. Также для установления партнерских отношений с родителями, создания атмосферы взаимопонимания и взаимоподдержки в саду регулярно проводятся конкурсы, выставки с привлечением родителей и детей к совместной творческой деятельности. Все участники получают награды в виде дипломов и благодарственных писем.

За время работы с детьми с особыми образовательными потребностями прослеживается положительная динамика в ведущем виде деятельности. Также стоит отметить, что данная работа - это кропотливый труд не одного дня, а планомерная, систематическая работа во всех образовательных областях, которая дает свои результаты в работе с детьми с особыми образовательными потребностями.

Литература:

1. Закон Республики Казахстан от 20 февраля 2015 года №288-VЗРК <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1500000288>
2. Закон Республики Казахстан от 28 января 2016 года №449-VЗРК. <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1600000449>
3. Закон Республики Казахстан от 27 июля 2007 года № 319-III, ст.1 п.21-7. <https://adilet.zan.kz/rus/docs/Z070000319>
4. Постановление Верховного Совета Республики Казахстан от 8 июня 1994 года <https://adilet.zan.kz/rus/docs/B940001400>
5. Потапова О.Е. «Инклюзивные практики в детском саду: Метод. рекомендации». — М.: ТЦ Сфера, 2015.

Садвокасова А.А.

Қарағанды қаласы, ҚОББ «№3 ППТК» КММ

Сарсекеева Д.А.

Қарқаралы ауданы, «Балалар - жасөспірімдер шығармашылық орталығы» КММ

STEAM-ЛОГОПЕД-МУҒАЛІМНІҢ ЖҰМЫСЫНДАҒЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАР

Бүгінгі әлем кешегі әлемге ұқсамайды, ал ертең-бүгінгі күнге ұқсамайды! Қарқынды дамып келе жатқан технологиялар адам өмірінің барлық салаларына енгізілуде. Сөйлеу бұзылыстарын түзетуде заманауи технологиялар қазіргі уақытта логопедиялық жұмыста көмекші құрал болып саналады. Дегенмен, олар ерекше, әрі тиімді болып келеді. Білім алуда ерекше қажеттілігі бар балалардың сөйлеу кемшіліктерін түзету жүйелі құрылған сабақтарды қажет етеді, балаларға көп уақыт пен күш жұмсайды.

Балалардың сөйлеуін зерттей отырып, біз сөйлеудің фонетикалық, лексикалық және грамматикалық құрылымын бұзумен қатар, сөйлеу белсенділігінің төмендеуі бірінші орынға шығады, яғни сөйлеу техникасының ғасырында балалар қарым-қатынасты тоқтатты деген қорытындыға келдік. Бұл мәселені бізге заманауи талаптардың шарттарына сәйкес шешу қажет. Балаларды қызықтыру, олардың оқуын саналы ету үшін стандартты емес тәсілдер, жеке түзету бағдарламалары, жаңа әдістер мен технологиялар қажет, сәйкесінше оқытудың тиімді жолын табу қажеттілігі туындайды.

Біз үшін осындай жолдардың бірі STEAM технологиясы болды. Егер бала ақпарат ағынын пассивті сіңірмесе, бірақ онымен динамикалық түрде өзара әрекеттессе, яғни интерактивті, осы мәдени ортаға сезімтал болса, онда біз басқа нәтижені, яғни басқа перспективаны болжай аламыз. Осы арада біз STEAM білімін қолдана отырып, сөйлеуді дамыту тәжірибесімен бөліскіміз келеді [1].

Балалардың сөздік қоры айналадағы шындықты және объективті әлемді білумен қатар қалыптасады, және бұл объектілерді зерттеу кезінде орын алады, онда балалар таныс нәрселерді қарастырып, жаңа сөздер мен сөз тіркестерін атайды. Сөйлеуді дамытуға арналған көптеген жаттығулар бар. Біз өз тәжірибемізде эксперимент ойындары ең тиімді деген қорытындыға келдік.

«Ашыққан жұлдызқұрт» ойыны. Бұл ойын үшін біз Фребель жиынтығын қолданамыз. Алдымен біз балаға ертегіні айтып, құрттарды тамақтандырамыз. Содан кейін бала құртқа арналған жидектерден—моншақтар байлап, *«тарт»* етістігін пысықтайды.

«Қазына» ойыны- бір буынды сөздік заттарды: ит, аю, ат, тас және т.б. фольгаға орап, оларды бұршақ қорабына жасырыңыз.

- Сиқыршы қазынаны дұғалап бізден жасырды! Қане бірге қазынаны табайық! Біз заттарды «Қане, онда не бар? ІЗДЕ! Тапты. Алақай!» сөздермен шығарып аламыз.

Тәжірибе барысында ересек топтағы мектеп жасына дейінгі балалар сөздік қорын кеңейтіп қана қоймай, білімдерін іс жүзінде қолдануға үйренеді. - Балалармен қарапайым коктейль түтігін қарастырайық: ол икемді, жұмсақ, пластикалық, пішінін өзгерте алады.

- Бұл қасиеттерді қайда пайдалануға болады? Мұны сандар, әріптер, 3D көлемді фигуралар, ойыншықтар және ойыншықтарға арналған қозғалмалы бөлшектер өндірісінде қолдануға болады [2].

- Зерттеуді жалғастыра отырып, біз оның қуыс екенін және оны үрлеуге болатынын білеміз. Мұнда балалар өздерінің қиялын қосып, ауа ағыны қажет болатын көптеген қызықты ойын нұсқаларын ұсынды. Бұл ойындар: «Білезік жинау», «Лабиринт», «Суретті құрастыр», «Әуе футболы», «Әріпті безендір».

- Бұл ойындар логопедиялық жұмыста ғана емес, сонымен бірге STEAM-білім беру мәселелерін де шешеді. Тәжірибе барысында алынған білімді балалар Лего ойын модулін қолдана отырып, театрға арналған механикалық ойыншықтар, қолөнер, дидактикалық ойындар, кейіпкерлер жасауда қолданады.

Осылайша инженерлік-техникалық ойлау мен шығармашылық қиял негіздері дамиды. Біз осы дағдылардың барлығын логопедиялық жұмыста нәтижелі қолданамыз:

«Мұнара» ойыны барысында бала сызбаға сүйене отырып құрылысты орындайды, сонымен бірге фонемалық есту қабілеті дамиды, дауыссыз дыбыстарды саралау, сөзге дыбыстық талдау жасау қабілеті қалыптасады.

«Легомен артикуляциялық жаттығу»- Лего бөліктерінен ат жасап, содан кейін «Ат шабысы» артикуляциялық жаттығуын орындайды. «Күрекше», «Әткеншек» т.б. жаттығуымен ұқсас жұмыс жасалады.

Диагностика жүргізу кезінде белгілі болғандай, мектепке жасына дейінгі балалар әңгімелеу, сипаттауларға келгенде қиналады. Мұнда STEAM технологиялары бізге көмекке келді. Балалар мультипликациялық фильмдерді жасау кезінде үлкен қуанышқа бөленді. Өз туындыларын айтуға деген ұмтылыс өте жоғары болды. Бұл жұмыс сөздің мағынасын түсінуге ықпал етеді, ол балаларды оқылған шығарманы семантикалық түсінуге дайындайды, бұл қазіргі кезеңде өзекті болып табылады [3].

Біздің логопедиялық жұмысымызда интерактивті құралдар ерекше орын алады. Интерактивті үстелді/экранды пайдалану түзету-дамыту жұмысын қызықты, динамикалық, түрлі-түсті етуге, білім алушылармен кері байланыс алуға көмектеседі. Мұндай құрылғының арсеналымызда пайда болуы көптеген түзету және білім беру мәселелерін шешуге көмектеседі:

Оқу және бейімделу циклінің міндеттері:

-балаларды интерактивті үстелмен және онымен жұмыс істеу кезіндегі мінез-құлық ережелерімен таныстыру, балаларды компьютерлік бағдарламалармен таныстыру.

Түзету және білім беру циклінің міндеттері:

-балалардағы сөйлеу және тілдік құралдарды қалыптастыру және дамыту: дыбысты айту, сөйлеудің просодикалық компоненттері, фонемалық талдау, сөйлеудің лексикалық және грамматикалық құрылымы, үйлесімді қолдану.

Шығармашылық циклдің міндеттері:

- қиялды, танымдық белсенділікті дамыту.

Интерактивті планшетпен жұмыс ұсақ моториканы, тактильді қабылдауды дамытуға, қозғалтқыштың ыңғайсыздығын жеңуге, қозғалыстардың дәл болмауына ықпал етеді. Біз өз жұмысымызда «Ақылды бала» және «Орман шалғыны» дайын бағдарламаларын пайдаланамыз. Біз ойындарды лексикалық тақырыптар бойынша да, түзету және дамыту жұмыстарының бағыттары бойынша да таңдаймыз.

«Туыстар» ойыны - барысында тапсырманы қабылдау және түсіну, сөздік қорын дамыту деңгейі жазылады.

«Тап және ата» ойыны-зат есімдер мен сын есімдерді дұрыс грамматикалық формада қолдану мүмкіндігі жазылады.

«Не қалай дыбыстайды?» ойыны - есту қабілетін дамыту деңгейі тіркеледі.

Интерактивті планшетті пайдалану баланың оқу және даму процесін қарапайым және тиімді, мобильді, эмоционалды-тартымды, қол жетімді, көп функциялы етуге мүмкіндік береді, бұл оқу процесінде сөйлеуді дамытудың оң динамикасына әкеледі. Компьютер

логопедтің жұмысын алмастырмайды, бірақ оны толықтырады және тиімді, сапалы және әр түрлі етеді [4].

STEAM-білім беру сөйлеуді дамытудың ерекше құралы болып табылады, өйткені ол балаларға қызықты шығармашылық іс-әрекетте сөйлеуді дамытуға мүмкіндік береді.

Шығармашылық әңгімелер жазу кезінде біз бағдарламалаудың алғышарттары болып табылатын схемаларды (кодтау) қолданамыз. Сөйлеуді дамыту және жандандыру үшін логопед үшін құнарлы негіз-бұл ойыншықтардың шығармашылық презентациясы, онда балалар олармен қалай және не ойнай алатындығын айтады, әңгімелер, ертегілер ойлап табады және оларды сахналайды!

Жоғарыда айтылғандардың бәрін қорытындылай келе, STEAM – білім беру технологиясы логопедке біздің қоғам үшін заманауи және өзекті қызмет негізінде өз жұмысының тиімділігін арттыруға мүмкіндік беретінін атап өткіміз келеді.

Әдебиет:

1. Щербакова Т.А. Метод проектов, как основа STEAM-образования./ Вестник научных конференций 2020 - N 1-3(53);
2. <https://nsportal.ru>- Шнайдер Е.В.- «STEAM-технологии в развитии детей дошкольного возраста с нарушением речи»;
3. <https://infourok.ru> – Матеева А.В. – «Об образовании STEM и STEAM в работе логопеда»;
4. Таринская, Т. А. STEAM-технологии в работе учителя-логопеда // Педагогическое мастерство : материалы XIII Междунар. науч. конф. (г. Казань, октябрь 2021 г.). ученый, 2021. — С. 24-27.

Садыкова Б.А.

Қарағанды қаласы, «Қуаныш» бөбекжайы КМҚК

ТӘРБИЕШІ МЕН ЛОГОПЕДТІҢ ТҮЗЕУ-ДАМУ ТҮЗЕУ ПРОЦЕСІ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСТІГІ

Кейінгі кезде мектепке дейінгі жастағы сөйлеу тіліндегі әртүрлі бұзылуы бар балалардың көбейю байқалады. Сөйлеу функциясы адамның психикалық функцияларының маңызды функциясы болып табылады. Сөйлеудің даму процесі кезінде танымдық әрекеттің жоғарғы түрі, түсіне білу қабілеті қалыптасады.

Сөйлеудің бұзылуының ауыр түрлері ақыл-есінің дамуына әсер етеді, әсіресе танымдық әрекеттердің жоғарғы деңгейінің қалыптасуына, сөйлеу мен ойлаудың тығыз өзара байланысының әлеуметтік шектеуімен, атап айтқанда сөйлеу қарым-қатынасына байланысты, осылардың процесі барысында баланың қоршаған ортаны тануы жүзеге асады. Сөйлеудің бұзылуы, сөйлеу қарым-қатынасының шектеулілігі баланың тұлғасының қалыптасуына кері әсер етуі мүмкін, психикалық ауытқуға, эмоционалдық-жігерліктің спецификалық ерекшелігіне, мінез-құлықтың нашарлауына /ұялшақтық, сенімсіздік, өзіне көңілі толмаушылыққа/ алып келуі ықтимал.[1,36]

Бірлескен жұмыстың мақсаты: баланың жалпы дамуына, толық қанды қарым-қатынасына қажетті құралы ретіндегі дұрыс сөйлеуін қалыптастыру. Логопед пен тәрбиешінің бірлескен түзеу жұмыстары жүргізілетін топтардағы түзеу процесінің міндеттері:

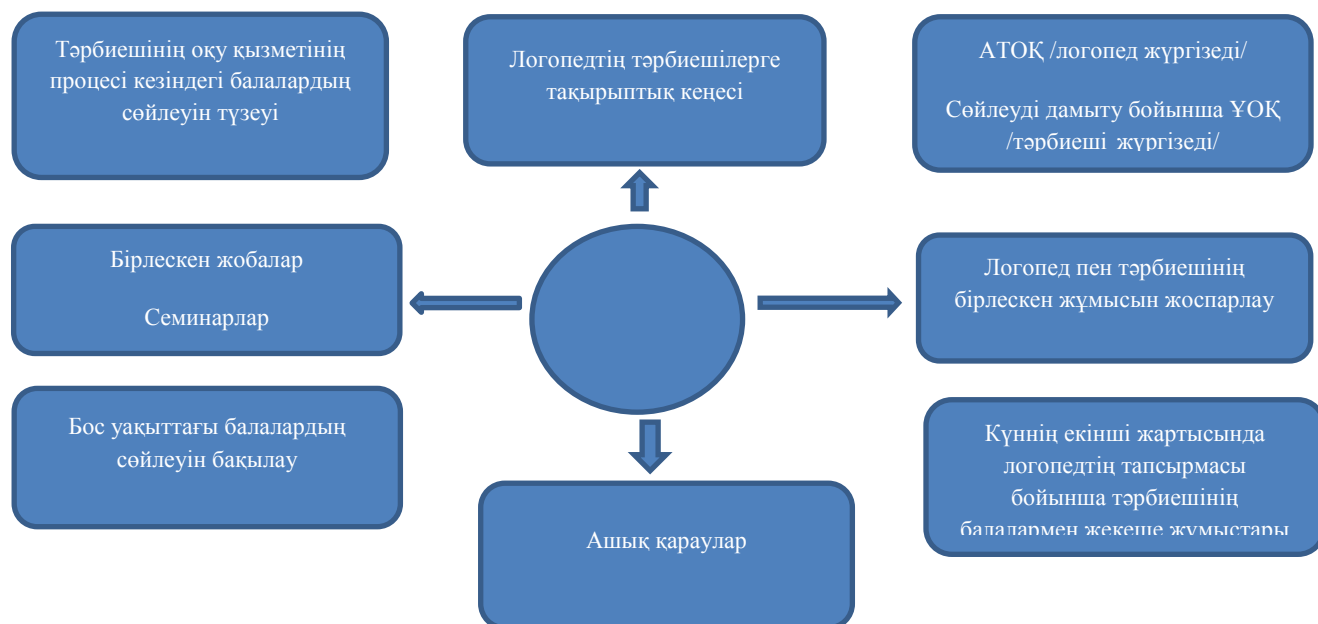
- Логопед сөйлеудің бұзылуын түзейді, логопат-балалардың дұрыс сөйлеу дағдыларын қалыптастырады;
- Тәрбиеші қалыптасқан сөйлеу дағдыларын бекітеді.

МДҰ-ғы түзеу-дамыту процесін тиімділігі логопед пен тәрбиешінің өзара әрекеттестігіне байланысты.

Түзеу жұмысын ұйымдастыру мен жүргізуде жетекші рөлді логопед атқарады. Логопед дұрыс сөйлеу дағдысын қалыптастыруды жүзеге асырады. Тәрбиеші дұрыс сөйлеу дағдыларын бекітумен айналысады. Педагогикалық процестегі логопедтің жетекші рөлді атқаратын себебі, өйткені логопед маман ретінде әртүрлі сөйлеу паталогиялары бар балалардың сөйлеу және психологиялық мүмкіндіктері мен ерекшеліктерін жас

ерекшеліктерінің талаптарына сәйкес салыстыра отырып олардың сөйлеу тілінің тежелуін, түзеу жұмысының динамикасын жақсы біледі. [3,56]

Логопед пен тәрбиешінің өзара әрекеттестігінің түрлері

Логопед пен тәрбиешінің жұмыс барысындағы байланысы.

Тәрбиешінің түзеу жұмысына мыналар кіреді:

- артикуляциялық жаттығуларды өткізу;
- жалпы және ұсақ моториканы дамыту;
- тілдің грамматикалық құрылымын дамыту;
- әсерлі және мағыналы сөздік қорын дамыту;
- байланыстырып сөйлеуді дамыту;
- фонематикалық есітудің қарапайым және күрделі дағдыларын, фонематикалық сараптауын дамыту;
- дыбыстарды айтуды автоматтандыру;
- сөйлеу барысындағы дем алу мен интонациялық мәнерлікті қалыптастыру;
- оқу қызметі мен күн тәрбінде балалардың сөйлеуін бақылау. [4,26]

Логопед пен тәрбиешінің өзара әрекеттестігінің нәтижесі.

Жұмыс барысында логопед пен тәрбиешінің тығыз байланысы мектепке дейінгі жастағы әртүрлі тілдік мәселелердің шешілуіне әсер етеді, демек ары қарай мектепте толық қанды оқуына ықпал етеді.

Әдебиет:

1. Дошкольная; педагогика /июль/ 2008. Взаимодействие детского сада и семьи в преодолении речевых нарушений у детей дошкольного возраста.
2. Типовая специальная программа воспитания и обучения детей дошкольного возраста с общим недоразвитием речи (Утверждена приказом И.о. министра образования и науки Республики Казахстан от «2» сентября 2010 г. №443
3. Флерова Ж.М. Логопедия. Неправильности речи, встречающиеся у детей. / Р-на-Д. «Феникс», 2000.
4. Научно-методический журнал Логопед. №2 2008. Смирнова Л.Н. Взаимосвязь в работе логопеда и воспитателя.

НОВАЯ ИНФОРМАЦИОННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ В РАБОТЕ С ДОШКОЛЬНИКАМИ. ПРИМЕНИМА ЛИ ОНА?

В связи с растущей электронизацией и компьютеризацией всех сфер жизни общества: промышленности, науки, культуры, быта – встала задача овладения широкими слоями населения компьютерной грамотностью как базой для создания и использования компьютерных технологий.

Преобразования в технологии производства, в социальных и экономических структурах опережают темпы смены поколений[1]. Это означает, что в течение жизни подавляющему большинству участников общественного производства предстоит неоднократно повышать свою квалификацию, пополнять знания, осваивать новые виды деятельности. Вот почему непрерывное образование становится частью повседневной жизни людей. Все это предъявляет качественно новые требования и к дошкольному воспитанию как первому звену непрерывного образования.

Введение компьютера в систему дидактических средств детского сада может стать мощным фактором обогащения интеллектуального, эстетического, нравственного и физического развития ребенка. Компьютер перспективен для повышения общего уровня воспитательно – образовательной работы. Это – с одной стороны. С другой – идея воспитания поколения, имеющего с ранних лет сформированную психологическую (лично – мотивационную, интеллектуальную, операционную) готовность к использованию персональных и профессиональных компьютеров.

Процесс овладения компьютерной грамотностью требует ответственного учета человеческого фактора. Особенно остро он звучит по отношению к детям на дошкольной ступени образования. Здесь безусловно важен выбор метода, наиболее соответствующего возможностям возраста, общий подход. В настоящее время обнаруживает себя наиболее выраженной тенденция, суть которой – постепенная адаптация содержания информатики по нисходящей – от старшего возраста к предшкольной подготовки, а также использование программных средств в качестве своеобразного пособия или средства обучения, использования компьютерного тренинга.

Мини – информатика и компьютерный тренинг доступен и дошкольникам, но в так называемых детских вариантах. Этот традиционный для системы образования ход от вершины науки к ее простой модели, а чаще к мини – варианту. Именно на ступени дошкольного возраста: наука умирает в мини – варианте, а ребенок – дошкольник не приобретает нового средства реализации своей деятельности. Тем не менее многие авторитетные ученые считают, к жизни в условиях постоянно развивающегося компьютеризованного общества, обучение информатике должно начинаться с детского сада. Велихов Е.П. Ершов А.П. Первин Ю.А. Тибор Вамош и др. Так А.П.Ершов, выделяя трехэтапное обучение информатике, начало обучения отводит к семи годам.

Первый этап, по его мнению, включает возраст от семи до десяти лет, а основная задача обучения – научить ребенка работать с ИКТ аналогично обучению письму, чтению, счету. Другие ученые считают, что для детей важна не столь информатика, сколь новые игровые и развивающие возможности компьютера, который можно также применить с целью формирования мотивационных и интеллектуальных предпосылок овладения компьютерной грамотностью как средством решения задач своей деятельности.

Интерес педагогических кругов к компьютерному обучению в старшем и в предшкольной подготовки характеризуется прежде всего рядом преимуществ по сравнению с другими техническими средствами. Наиболее важен для этого возраста фактор привлекательности. Движение, звук, цвет на экране дисплея способствуют передаче информации в понятной и привлекательной форме, а новизна работы, как считает Е.И.Машбиц, вызывает повышенный интерес и усиливает мотивацию учения.

По – видимому, необходимо компьютерные развивающие игры ввести в структуру предметной, а также игровой деятельности. Главная педагогическая задача развивающих и обучающих игровых компьютерных программ – внедрение их как способы формирования в творческой, умственно интенсивной личности дошкольника. Компьютерные программы имеют все шансы быть применены для заключения ряда задач сенсорного воспитания, изучения ребят интенсивной работе с цветом, формой и величиной на мониторе компьютера. Главное на занятиях с внедрением компьютерных обучающих программ надлежит быть в системе с приятным дидактическим материалом, с дидактическими и сюжетно – дидактическими предметными играми, с самостоятельной практической работой для дошкольников.

В нашем ясли саду «Улыбка» широко используется вариативный компонент математика с элементами информатики. На первом этапе педагог показывает ребятам способности программы, знакомит их с символическими обозначениями к предоставленной программе на накладке. Данному занятием возможно уделить 1 – 2 занятия в зависимости от возраста ребят (в старшей группе – 1, в предшкольной - 2). Вначале педагог припоминает ребятам методы управления маркером. Вслед за тем им предлагается вызвать на экран методом нажатия надлежащих кнопок и управления маркером всевозможные изображения, с которыми они познакомились, рассматривая накладку. Педагог приглашает именовать эти изображения (дельфин, теплоход, парусная лодка, пловец – аквалангист, водолаз и т.

Нужно еще продемонстрировать ребятам, как возможно передвигать эти предметы на экране, как стереть лишнее изображение, вызвать повтор (мультипликат) всех произведенных раньше поступков. Ежедневно учимся считать любые предметы, разделять их по форме, количеству и цвету. Посещение трёх станций в королевстве. «Увлекательная математика с элементами информатики»:

1. «Помоги мишки поймать рыбки».
2. «Управляем мышкой».
3. «Рыбалка с порядковым счётам».
4. «Поможем мишки навести порядок в комнате».
5. «Лунтик и его друзья».
6. «Раскраска».
7. «Найди недостающей в ряду фигуры».
8. «Пазлы».
9. «Лабиринты».
10. «Найди лишний предмет»г

Довольно принципиально дать ребятам максимально самостоятельности, дабы они имели возможность в данной этой игре выразить личную инициативу. Многие родители уже со старшей группы озабочены подготовкой детей к школе, в частности умением считать, решать задачи кто – то водит своих чад в развивающие центры.

Родители задают много вопросов по данной теме, возникают дискуссии за – против. Чтобы родителям было более понятно, как можно ненавязчиво и реализовать в игровой, форме формирование элементарных математических представлении с элементами информатики. С использованием дидактических игр и игровых упражнений. Воздействие ребенка с компьютером, интерактивным оборудованием должно быть обеспечено дошкольном образованием. Чем раньше мы это начнем, тем быстрее будет развиваться наше общество, так как современное общество требует знаний работы с компьютером.

Поэтому процесс его освоения оборачивается не прямой связью «ребенок - компьютер», а опосредованной – «ребенок – компьютер– цель». Современные образовательные технологии в ДО используются все чаще, а итог их внедрения станет проявляться ещё не одно десятилетия. Знатоки говорят, собственно что инноваторские технологии в ДО вводить не только возможно, но и надо.

Литература:

- 1.Издательство «Просвещение», Дошкольное воспитание 2016г.
- 2.Л.А.Абрамян, Т.В.Антонова, «Игра дошкольника». 2017г.

«ДАМЫП КЕЛЕ ЖАТҚАН ЖӘНЕ ДАМЫТАТЫН МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ: БАЛАНЫҢ БОЛАШАҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМЫТУДЫҢ JAҢA ТӘCІЛДЕРІ»

Әлемдегі өзгерістердің жылдамдығы, білім беру процестерін автоматтандыру, білім беруді цифрландыру, әлемнің мультимәдениеті, жеке білім беру траекторияларына, болашақ дағдыларын дамытуға бағдарлау – мектепке дейінгі білім беру мазмұны мен технологияларының өзгеруіне әсер ететін трендтер.

Бала өзінің танымдық және жеке саласының дамуына делдал болатын жаңа әлеуметтік-мәдени жағдайда өсіп, дамиды. Бүгінгі таңда тәрбиеші мектепке дейінгі білім беру жүйесінің басты тұлғасы болып табылады, оның кәсібилігі қазіргі мектеп жасына дейінгі баланың болашағын анықтайды.

Болашақ мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының кәсіби және ойын құзіреттілігін қалыптастыру мәселесі мектепке дейінгі білім баланың дамуы мен қалыптасу мүмкіндіктерін кеңейтуге, оны жалпы адамзаттық мәдени құндылықтармен таныстыруға арналған. Ол үшін тек мазмұнын ғана емес, сонымен қатар жоғары білім беру мекемесінде педагогикалық процесті ұйымдастыру бағытында балалық шақтың өзіндік құнды кезеңін сүйемелдеуді және қолдауды қамтамасыз ететін кәсіби білікті мұғалімдердің дайындығын жетілдіру қажет.

Жоғары мектеп жағдайында мектепке дейінгі білім беру мұғалімдерін даярлау оның болашақ кәсіби қызметінің нақты жағдайларына байланысты объективті және субъективті себептерге байланысты, мұнда балаларға қатысты гуманистік ұстаным ерекше сұранысқа ие. Мектеп жасына дейінгі балалармен жұмыс жасаудағы педагогикалық процесті ізгілендіруге сыныпта да, күнделікті өмірде де әртүрлі ойындар мен ойын оқу жағдайларын кеңінен қолдану ықпал етеді.

Мектепке дейінгі балалық шақта әсіресе балалардың шығармашылық ойын әрекеттері үшін жағдай жасалуы керек. Біз Д. Б. Элькониннің ұстанымын белсенді қолдаймыз, оған сәйкес ойын әрекеті мектеп жасына дейінгі баланың жетекші қызметі болып табылады, өйткені оның процесінде баланың мінез-құлқы мен тәуелсіздігі қалыптасады. Сондықтан мектепке дейінгі білім беру педгогі 12 ойынның даму маңыздылығын нақты білуі керек; ойындарды ұйымдастыру процесінде де, қажет болған жағдайда оларға қатысудың алғашқы кезеңдерінде де ойын позициясын ала білуі керек; ойынға жеке назар аударуды дамыту және қолдау (Е.А. Панко бойынша).

Сонымен қатар, балалық шақта ойын классикалық түрде баланың өмірін ұйымдастырудың ең қолайлы түрі ретінде анықталады (Л.С. Выготский, Г.П. Щедровицкий және т. б.). Ол баланың өмірлік белсенділігін толтырады және әлеуметтену мен дараланудың бірлігін қамтамасыз етеді.

Педагог білім беру іс-әрекетінің мектепке дейінгі білім беру мекемесінің педагогикалық процесінде ойын мәдени кеңістігін ұйымдастыруға тәуелділігін түсінуі және балаға мәдени өзін-өзі дамытуға қабілетті өмір субъектісі ретінде қарауы керек.

Осыған байланысты ойын феномені туралы теориялық білімді философиялық, мәдени және т.б. құбылыс ретінде біріктіріп қолданудың кәсіби-педагогикалық дағдылары қажет; балалар проблемалары мен өмірлік жағдайларды шешудің ойын нұсқаларын тез табу; ойын қарым-қатынасы мен ойын техникасының әдістерін қарқынды пайдалану; ойын кеңістігін құрудың бұрыннан белгілі идеяларының модификацияларын кеңінен қолдану; педагогикалық іс-әрекетте өзара әрекеттесудің жаңа тәсілдерін құру.

Бұл бағыттар мектепке дейінгі білім беру мұғалімдері иеленуі керек арнайы құзыреттердің бірінде – кәсіби және ойын құзыреттілігінде жинақталады. Болашақ мұғалімнің кәсіби және ойын құзіреттілігін қалыптастыруды оңтайландыратын құралдардың бірі, біздің ойымызша, университеттің дайындық кезеңінде қолданылатын ойын-техникалық қызмет болып табылады.

Ғылыми әдебиеттерді, мерзімді басылымдарды, заманауи ақпараттық құралдарды талдау негізінде біз кәсіби ойын құзіреттілігін қалыптастыру үшін мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының тәрбиешінің кәсіби даярлауда ойын-техникалық қызметті қолдануды жаңарту бағытында қайта қарастыруды қажет ететін кейбір теориялық-практикалық аспектілерді бөліп алдық. Біріншіден, бұл әлеуметтік ойын педагогикасы, зорлық-зомбылықсыз педагогика, мұражай педагогикасы сияқты ғылымдардың дамуы; қосымша зерттеу мен зерттеуді қажет ететін заманауи интерактивті ойын ортасын қалыптастыру. Аталған ғылымдар мен салалардың дамуы мектепке дейінгі білім берудің мемлекеттік жүйесінде ғана емес, сондай-ақ коммерциялық салада (ойын алаңдары мен бөлмелер, мега-сауда орталықтарындағы аймақтар, анимация, балалар мерекелерін, ғылыми шоуларды ұйымдастыру және т.б.) педагогтердің кәсіби қызметін іске асыру мүмкіндіктерін кеңейтеді. Екіншіден, мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі білім беру жұмысының құрылысын мектепке дайындықты күшейту бағытындағы қоғамның қажеттіліктеріне сәйкес ғана емес, сонымен қатар ойын жетекші қызмет түрі болып табылатын балалық шақтың мектепке дейінгі кезеңінің өзіндік құндылығын қамтамасыз етуді ескере отырып қайта қарастыру қажеттілігі.

Осыған байланысты балаға түсетін оқу жүктемесінің санын, қазіргі даму орталықтары мен үйірмелердегі қосымша білім беру саласына ата-аналардың өтініші бойынша қатысуын ескере отырып, білім беру процесіндегі оқу және ойын іс-әрекетінің арақатынасы проблемасын ғылыми негіздеу қажет. Үшіншіден, педагогикалық процесті ізгілендіру идеяларын күшейту педагогикалық қолдау және мектепке дейінгі баланы қолдау негізінде оның жеке-жеке қасиеттерін инклюзивті білім беру жүйесінде формальды емес ескере отырып, сапалы мектепке дейінгі білімге қол жетімділікті қамтамасыз етудегі басымдық ретінде, бұл өзара әрекеттесуде шығармашылық көзқарасты талап етеді.

Қазіргі уақытта білім беру процестерін ізгілендірудің ғылым жариялаған он тенденциялары практикалық жұмыста жеткіліксіз жүзеге асырылады, бұл кейбір инерциялық факторлардың көрінісімен түсіндіріледі. Атап айтқанда, ақпараттық кеңістікте баланың адамгершілік дамуына зиян келтіретін 13 мінез-құлықтың деструктивті үлгілері белсенді түрде насихатталуда. Балалар ортасындағы жағымсыз құбылыстар, мысалы, агрессивті мінез-құлық үлгілері, отбасындағы балаларға қатыгез және азғын қарым-қатынас, мектеп жасына дейінгі балалардың ойындарында көрініс табады, бұл баланың психикалық дамуының деформациясын және мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі тәрбие іс-әрекетінің әсерін азайтады.

Диссертациялық зерттеулерді талдау және жұмыс тәжірибесін бақылау негізінде Беларусь ғалымдары (Е.А. Панко, Я.Л. Коломинский және т. б.) ойын субмәдениеті деңгейінің төмендеу себептерін және мектеп жасына дейінгі балалардың ойын белсенділігінің даму деңгейін анықтады. Бұл балалардың әлеуметтік-мәдени өмір сүру жағдайларының өзгеруі және балалар мен ата-аналардың ұрпақтары арасындағы алшақтық; ата-аналардың жұмыспен қамтылуының жоғары деңгейі; балаға "жабық" кәсіптердің пайда болуы (бағдарламашы, дизайнер, стилист және т.б.); балалардың ересектер жұмысына қатысу саласының тарылуы; ересек адамның мінсіз бейнесін жоғалту; сирек аула байланысы; заманауи ақпараттық технологияларды белсенді енгізу; мектеп жасына дейінгі балалардың ересектердің ішкі, сезімтал әлеміне ену мүмкіндігінің шектеулі болуы; компьютерлік ойындардың пайда болуы және кең таралуы [1].

Ғалымдар қазіргі балалар шынайы өмірдегі оқиғаларды емес, сюжеттік-рөлдік ойындардан эмоционалды мәселелерін жиі көрсететінін атап өтті. Адам өмірінің кейбір салаларындағы ақпарат ғасырындағы өзгерістер баланың ойын мәдениетінің материалдық тасымалдаушыларының өзгеруіне ықпал етті. Барлық психологиялық-педагогикалық критерийлерге сәйкес келетін ойыншықтардың пайда болуымен қатар, қоғамға қарсы құбылыстарды, зорлық-зомбылық көріністерін, ауруларды, шектеулі Денсаулық мүмкіндіктерін көрсететін деструктивті ойын орталары пайда болды.

Мектеп жасына дейінгі балалар қазіргі заманғы анимация мен балалар әдебиетінің оқиғаларын ойнайды, олар баламен қарым-қатынас жасайтын ересектер туралы толық білмейді. Ойын іс-әрекетінің жас шектері жойылады, балалар ойындарының ересек ортаға енуі байқалады және керісінше. Психологиялық-педагогикалық зерттеулердің нәтижелері

(Е.В. Груздова, Л. в. Луцевич, Р. М. Миронова және т. б.) студенттердің ойын құбылыстары мен ойын мәдениетін игеру деңгейі қазіргі қоғамның қажеттіліктеріне және педагогикалық дайындық талаптарына сәйкес келмейтінін көрсетеді. Сонымен, Р. М. Миронова педагогикалық тәжірибені талдау негізінде

Болашақ мектепке дейінгі білім беру мұғалімінің ойын әдіснамасын игеруінің маңыздылығын және оны дайындауға байыпты көзқарасты баса айтады. Автор А. В. Запорожец, А.М. Леонтьев, Н. А. Короткова, Н. Я. Михайленко, д. Б. Элькониннің зерттеулеріне сүйене отырып, ойын мәдениетін балалар бір жағынан дәстүр негізінде өздігінен, екінші жағынан, оны дамыту үшін ересектердің әсерінен игеретінін айтады.

Р. М. Миронованың байқауларына сәйкес, мұғалімдер балаларға өз еріктерін жүктейді, ойынның бағытын өзгертеді, бірлескен ойын іс-әрекетінде серіктестік қатынастарынан аулақ болады, оның әр түрлі кезеңдерінде ойынға қатысуын өлшей алмайды, ойынның даму мүмкіндіктері туралы нақты түсінікке ие емес, оны жоспарлау, Басқа іс-шаралармен байланыс орнату [2].

Көптеген мұғалімдер ойын туралы стереотиптік түсінікке ие, бұл балалар ойынын ынталандыру тәжірибесіне әкелді (Е.В. Груздова бойынша). Л.В. Луцевич өзінің диссертациялық зерттеуінде студенттер арасында практикалық ойын іс-әрекетіне дайындықты қалыптастырудың тұтас жүйесінің жоқтығын көрсетеді. Автор түлектердің ойын мәдениетінің төмен деңгейін, педагогикалық процестің ойын технологияларын жеткіліксіз меңгергенін және педагогикалық міндеттерді шешу үшін ойын құралдарын пайдаланғанын атап өтеді.

Болашақ мектепке дейінгі білім беру мұғалімдерін даярлау саласындағы қазіргі білім беру жағдайын талдау бізге кәсіптік білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдерін дамытудың 14 жоғары деңгейі мен студенттерді педагогикалық даярлаудағы ойын-техникалық негіздердің маңыздылығын түсінудің жеткіліксіздігі, жоғары оқу орындарының педагогикалық қызметке мамандар даярлауды оңтайландырудағы қажеттілігі мен осы процестің теориялық және әдістемелік дамуының жеткіліксіздігі арасындағы қайшылықтарды анықтауға мүмкіндік берді.

Автор түлектердің ойын мәдениетінің төмен деңгейін, педагогикалық процестің ойын технологияларын жеткіліксіз меңгергенін және педагогикалық міндеттерді шешу үшін ойын құралдарын пайдаланғанын атап өтеді. Болашақ мектепке дейінгі білім беру мұғалімдерін даярлау саласындағы қазіргі білім беру жағдайын талдау бізге кәсіптік білім беруді дамытудың тұжырымдамалық тәсілдерін дамытудың 14 жоғары деңгейі мен студенттерді педагогикалық даярлаудағы ойын-техникалық негіздердің маңыздылығын түсінудің жеткіліксіздігі, жоғары оқу орындарының педагогикалық қызметке мамандар даярлауды оңтайландырудағы қажеттілігі мен осы процестің теориялық және әдістемелік дамуының жеткіліксіздігі арасындағы қайшылықтарды анықтауға мүмкіндік берді.

Педагогикалық білім берудің ойын-техникалық негіздерін теориялық зерттеу мектеп жасына дейінгі білім беру мекемелерінде құрылған ойын ортасы тұлғаларының осы тобы үшін ерекше маңыздылығына байланысты ойын техникасын университетте құзыретті мамандарды даярлаудың заманауи мақсаттары мен міндеттерінің жиынтығына қосудың өзектілігін растады.

Мектепке дейінгі білім беру мекемелеріндегі болашақ қызметінің ерекшеліктерін ескере отырып, студенттерді педагогикалық білім берудің ойын-техникалық негіздерін әзірлеу және іске асыру барысында біз ойын техникасы феноменінің мәніне тәсілдерді анықтадық және университеттің білім беру практикасына қатысты оның сапалық сипаттамасын бердік; педагогикалық білім берудің ойын-техникалық негіздерінің теориялық алғышарттары анықталды (философиялық, әдіснамалық, әлеуметтік-педагогикалық); педагогикалық дайындықты ұйымдастыруға қойылатын талаптарды білдіретін ойын техникасы негізінде студенттерді оқытудың маңызды сипаттамалары негізделген; осы процесті оңтайландыруға ықпал ететін жағдайлар тұжырымдалған; өзара байланысты және бағынышты құрылымдық компоненттерден тұратын жүйелік және жеке іс-әрекетке негізделген педагогикалық білім берудің ойын-техникалық негіздерінің моделі жасалды: мақсат қою, нормативтік, мазмұндық, ұйымдастырушылық-басқарушылық, ресурстық, бағалау нәтижелері.

Кәсіптік білім беруді трансформациялаудың қазіргі заманғы үрдістері педагогтің тұлғасына және оны даярлау сапасына қойылатын талаптарды арттыруға, студенттермен жұмыс істеудің инновациялық мазмұнды және әдістемелік аспектілерін әзірлеуге бағытталған. Кәсіптегі құзіреттіліктің дамуын оңтайландыратын құралдардың бірі- университеттік дайындық кезеңінде қолданылатын ойын-техникалық қызмет. Біздің зерттеу барысында студенттерді ойын техникасы негізінде оқытуға тартудың дидактикалық процедураларының технологиялық карталары жинақталған ойын тәжірибесін теориялық түсінуді оңтайландыруға, ойын позициясын алуға және ойын құралдарын білім беру қызметінде белсенді пайдалануға дайын болуға бағытталған.

Литература:

1. Игра в жизни дошкольника: пособие для педагогов учреждений дошкольного образования / Е. А. Панько и др. ; под ред. Я. Л. Коломинского, Е. А. Панько. – Мозырь: Белый Ветер, 2014. – 184 с. 15 2. Міронава, Р. М. Падрыхтоўка студэнтаў да кіраўніцтва гульнявой дзейнасцю / Р. М. Міронава // Фарміраванне асобы студэнта і школьніка на аснове духоўных каштоўнасцей грамадства : матэрыялы рэспуб. навук.-практ. канф., Мінск, 1996. – С. 167 – 169. Горбунова Наталья Валерьевна.

Сафронова М.Н., Байжуманова А.Т.
КГКП ясли-сад «Берёзка», город Шахтинск

ДИСТАНЦИОННОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ДЕТСКОМ САДУ

Сегодня современное образование немыслимо без гаджетов и интернета. Новое поколение получает большую информацию из разных социальных источников.

В это нелегкое время, все большее и больше входит в нашу практику дистанционное обучение. Ведь даже дома, кто заинтересован, может обучиться новому мастерству, новой технике, пройти различные курсы, повышая себя как профессионала.

С развитием интернет технологии все больше появляется преимуществ, для успешного дистанционного обучения [1, с. 104]. На просторах всемирной паутины все чаще, появляются различные образовательные платформы, образуются целые информационные курсы.

Наш сад участвует в проекте «On - line балабақша», для детей это уникальная возможность, сидя дома, во время болезни, поездки, обучаться или же повторить пройденный материал дома. Гаджет, используемый дома, позволяет красочно, предоставить материал. Просто и доступно рассказать, показать, окунуть в мир творчества педагога, знакомый голос педагога – это всё дарит интернет.

Дистанционное обучение дает возможность большому количеству людей, обучаться, повышать интерес, позволяет учиться тогда, когда это возможно. Это обучение творческое, индивидуальное, открывает новые возможности для творческого самовыражения.

Наши педагоги, находясь на удаленном доступе, могут обучать своих ребят их группы, дистанционно. Да, это тяжелая работа обучать детей, находясь на расстоянии, друг от друга. Это совместная работа воспитателей и семьи воспитанников. Обучение является целенаправленной, контролируемой совместной работой ребенка и семьи. [2, с. 3].

В обучении, главное условие это диалог. Родитель, должен быть, всегда наготове, помочь своему ребенку, познать окружающий мир с помощью поддержки воспитателя. Воспитатель, он уже не воспитатель, а советник, помощник, наставник. Педагоги используют интернет ресурс, для подготовки занятия, проводят интернет конференции на разных платформах.

Когда стало понятно, что формат интересен родителям, и он помогает им хотя бы на время занять детей – был реализован проект в социальных сетях, раздел «On - line балабақша», на нашем сайте.

Действуя согласно Типовой учебной программой дошкольного воспитания и обучения, которая способствует формированию коммуникативных навыков, проявлению

познавательных и социальных мотивов детей, развитию увлеченности и интереса к получению знаний. [3].

В рамках проекта проводятся занятия по окружающему миру, и по основам математике, и обучению основам грамоты, и творчеству, которые соответствуют темам перспективного плана группы. В самом начале занятия проводятся игры и упражнения на закрепление пройденного материала, которые настраивают ребенка на занятие. Далее уже даем основную информацию, где требуется максимальной концентрации внимания от ребенка. После идет физминутка, дети любят поразмяться, а если игру правильно подобрать, то она не только расслабит, но и даст переключиться, и поможет закрепить то, чему посвящено занятие.

И домашнее задание, то, что можно выполнить дома самостоятельно. Например: по основам математики, можно измерить крупу, мерными ложками, из геометрических фигур сложить человека и посчитать, сколько использовалось и каких геометрических фигур, из палочек Кыюзенера, дети моделировали и конструировали «Яблоко» и т.д. В творческих заданиях, дети вырезают, лепят, конструируют из подручных средств. Заканчивается занятие на позитивной радостной ноте. Дети стремятся, выполнить задания, и отправить результат своей работы воспитателям.

Приобретенные ЗУН, не должны носить пассивный характер, а должны активно вовлекать ребенка в познавательную деятельность, которая не останавливает их в овладении знаниями, но и помогает их применить в своей повседневной жизни. Взаимодействие воспитателя и семьи воспитанников, могут привести к более быстрому, продуктивному усвоению знаний, умений и навыков.

Хотя отсутствие живого общения между другими воспитанниками и воспитателями, когда рядом нет человека, который мог бы эмоционально окрасить знания – это главный минус дистанционного обучения.

Всё равно дистанционное обучение, это замечательная возможность для наших воспитанников, проводить время познавательно, легко и доступно.

Литература:

1. Лобачев С. Л., Солдаткин В.И. Дистанционные образовательные технологии: информационный аспект. - М.: МЭСИ, 1998
2. Оганесян А. Г. Проблема обратной связи при дистанционном обучении //Открытое образование. - 2002.
3. Типовая учебная программа дошкольного воспитания и обучения Приказ МОН РК от 24.09.2020

Сейдуалиева Г.К.

Балқаш қаласы, «Ақбота» бөбекжайы» КМҚК

«РУХАНИ ЖАНҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АЯСЫНДА МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ЖӘНЕ ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ ДӘСТҮРЛІ ҚҰНДЫЛЫҚТАРҒА ТАРТУ

«Ұстаз сөзі – тәрбие көзі» дегендей, мен кеңестік дәуірде дүниеге келіп, білім алып, еңбек жолымды Қазақстан тәуелсіздік алған жылдарда бастаған жанмын. Өзімді тәуелсіз елдің бақытты бүлдіршіндерін тәрбиелеп, оларды біліммен сусындатып, бойларына ұлттық тәрбие нәрін сеуіп жүрген тәрбиеші ретінде көріп қуанамын. Мемлекетіміз қазір бала-бақшаларға үлкен ден қойып, баланы ерте бастан дамытуды қолға алды (4к моделі). Болашақ Қазақстан азаматтарын тәрбиелеуде оларды жаңашылдыққа бастай отырып, өмір ағысынан қалмауға үйрете отырып, сонымен бірге ұлттық салт –дәстүрлерімізді ұмытпай қоса сабақтастырып жүрулері жолында, аянбай еңбек етіп жатырмын.

Өзінің ұлтының жүріп өткен жолын, ата-бабаларын, тамаша тәрбиелік мәні зор салт-дәстүрімізді білмеген адамнан мықты азамат шықпайды. Осы тұрғыда тұңғыш

елбасымыздың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласына сәйкес рухани жаңғыру мен жаңаруда білім берудің ролі зор.

Сол тұрғыда бүлдіршіндерімізді үш тілді оқытуды қолға ала отырып әртүрлі жұмыстар (ашық оқу-қызметі, тренингтер, әртүрлі көркемсөз оқу сайыстары т.б) жүргізілді. Бірнеше тілді білген адам ештеңеден ұтылмайды. Менің ұғымымда «Рухани жаңғыру» деген ұғымның өзі ұлттық сананың кемелденуін білдіреді, соған орай балабақшамызда ұлттық құндылықтарымызды, өткен тарихымызды дәріптеу үшін, қазірде қолданыста жоқ ұмытылып бара жатқан тұрмыстық заттарымызды көрсетіп мағлұмат беру мақсатында ұлттық мұражайымыз жұмыс жасайды. (өзім соған жетекшілік етемін)

Мұражайымызға саяхат жасау арқылы балаларды ой –өрісінің кеңеюіне, тұлғаның үйлесімді дамып қалыптасуына зор ықпалын тигіземіз, сонымен қатар ұлтжандылыққа, мәдениеттілікке, өз елінің тарихын құрметтеуге тәрбиелеп қана қоймай, оны құрметтеп қастерлеп, көздің қарашағындай ұстауға міндеттейді. Мұражайымызда кигіз үй бұрышы, сәндік бұйымдар, шымшуыр, күбі, ұлттық киімдер, бесік, сандық, текемет, қамшы, торсық, батырлар сауыты, домбыра т.б заттар тәрбиешілеріміздің жинақтауымен жиналып қойылған. Әліде болса, толықтырамыз.

Мұражайға бару арқылы еліміздің өткені жайлы толық мағлұмат алуға болады. Құлақпен естігенше, көзбен көріп, қолмен ұстағанға не жетсін деп, сол мақсатта қалалық мұражайға да жылына екі рет саяхаттап баруды дәстүрге айналдырдық. Бүлдіршіндер не затқа құмартып, қызықтап қарайды, ол зат олардың есінде мәңгі қалады. Мұражайдың ең қызықты археология залындағы пештің макеті, тас мүсіндер, петроглифтерге, ұлттық қазақи бұрышымызға қызығушылықтары басым. Отбасылық құндылықтарды да балалардың бойына сіңіріп, құнды қасиеттерге ие болу, рухани бай адамды қалыптастыру жолында қосымша білім беруді басшылыққа ала отыра туған өлкеміз туралы да көптеген қызықты мағлұматтарды балаларға беріп қана қоймай, туған жердің тасының да ыстық екенін саналарына құямыз. Бұл тұрғыда да үлкен көлемдегі суреттер топтамасы әрқашанда тобымыздың ерекше жерінен орын алған. Балалар суреттегі қаламыздың ерекше әсем жерлерін біліп, мақтанышпен ол жерде болғандарын айта алады. Бұл жерде ата-ананың үлесі зор болмақ.

«Балаңды өз тәрбиеңмен тәрбиелеме, өз ұлтыңның тәрбиесімен тәрбиеле » деген сөз бар. Осы орайда ата –аналармен бірлесе, ол кісілердің қолдауымен, көмегімен көптеген жұмыстар жүргізілді. Қазір елімізде болып жатқан індеттің кесірінен онлайн жұмыстар жүргізіліп жатыр, соған қарамастан ата –аналар «Бауырсақ Party», «Отбасыммен ертегі оқимын, «Қызықты математика» т.б жұмыстарын видео арқылы түсіріп ынтымақтастық көрсетуде. «Текеметтің оюы», «Жүн түту» технологияларын көрсету, түсіндіру жұмыстары ата –аналардың қатысуымен бірлесе іске асты. Мақсатым ұрпақ тәрбиесінде үш тілділікті оқыта отырып, латын әрпін енгізуді қолдай отыра, бүлдіршіндерімізді ұлттық тәрбиені бойларына сіңірген, озық елдің үлгісін көрсетер, өз елінің нағыз патриоттарын тәрбиелеу. Мен алмаған асуды, мен жетпеген биіктерді, мен көрмеген әлемді (дүние жүзін), менің алдымдағы әр сәби алса екен, бағындырса, көрсе деймін. Тәуелсіз Қазақстанның атын әлемге паш етсін, көк байрағымызды биікке көтеріп, "Мәңгілік елдің" заман талабына сай азаматтары болсын.

Әдебиет:

1. «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» 2019 ж №2
2. Интернет желісі

ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ГЕЙМИФИКАЦИИ ВДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Геймификация – уникальная методика, которая построена на играх. Ведь именно, игра для ребенка – наиболее естественный метод познания мира. Вы все знаете, что на сегодняшний день разработана модель дошкольного воспитания и обучения. [2] Так вот, основные принципы новой модели: вовлечение ребенка в обучение через игру, уважение личности и соблюдение прав ребенка, интегрированный подход к обучению, отношение к детям как к конструкторам своих знаний, и педагог в этом процессе выступает в качестве фасилитатора (т.е. тренера).

Геймификация на сегодняшний день становится популярна во многих сферах, так как позволяет людям более полно реализовывать собственный потенциал и дает им большую мотивацию на результат. [3]

Особенно важен такой подход в обучении детей, и мы обратились к системе ИНТЕЛЛЕКТУМ дошкольного образования, потому что компанией ИНТЕЛЛЕКТУМ были созданы множество разносторонних и увлекательных игр, которые позволяют отработать все необходимые в дальнейшем навыки. Геймификация многократно усиливает эффективность усвоения материала и активизирует мыслительные процессы, которые могут оставаться незатронутыми в моменты традиционного обучения.

Мы наработали небольшой опыт по внедрению геймификации в работу нашей дошкольной организации и созданию игрового креативного пространства для детей дошкольного возраста.

Для эффективной работы приобрели серию игр ИНТЕЛЛЕКТУМ для детей дошкольного и начального школьного возраста, которые наш детский сад использует уже в течение года как в учебной, коррекционной, так и свободной деятельности. [1]

Первым шагом внедрения «Интеллектум» было знакомство самих педагогов с этой серией игр. Знакомство с играми пришлось на начало пандемии: некоторое время все педагоги находились в отпуске, затем дистанционное обучение и т. д. И у нас появилось достаточно времени, чтобы изучить игры. И что тут началось... Педагоги стали детьми, наигрались вдоволь. Устраивали турниры, рассаживались в кружок как ребятишки и подбрасывали кубик, организовывали тренинги на которых учились быть фасилитатором (чуждое слово), человеком, который создает раскрепощённую обстановку, где ребенок, играя обучается, развивается, раскрывается. Тренировались на своих коллегах. И даже сняли обучающие ролики.

Освоили все игры. Кстати, каждая игра включает несколько игр. Таким образом, из 10 игр оказалось гораздо больше.

Вторым этапом, решали в каких направлениях использовать игры «Интеллектум». Долго не спорили, всем было понятно, что мы имеем уникальную систему...

Итак, воспитатели решили в своих группах организовать уголки, центры, площадки, полочки для игр так, чтобы дети самостоятельно могли выбрать красочную коробочку.

Как организовать и назвать пространство, воспитатели и специалисты решали сами.

После того, как детские сады начали функционировать в режиме «Дежурных групп», педагоги не оставили без внимания игры «Интеллектум». Многие игры стали частью ОУД.

Каждый любил играть в детстве и тот человек, который много играет, формируется как личность с широким кругозором, с чистой душой, добрым сердцем и эмоциональным интеллектом. Казахская мудрость гласит, что рассудительный ребенок растет из игр.

Ну и, конечно же, данная уникальная система нашла свое применение в коррекционной работе.

Логопед Смирнова Н. Р. в своей работе используют «Интеллектум» с целью развития межполушарного взаимодействия, моторной интеграции и дифференциации поставленных звуков и обогащения словаря. Тифлопедагог Оспанова Н. К. помогает воспитанникам ориентироваться на листе бумаги, расшифровывать зашумленные рисунки. Ребята учатся воспринимать инструкции и действовать согласно им, принимать самостоятельное решение.

Самым важным шагом, но не сложным, на мой взгляд, было принять «Интеллектум» как вариативный компонент. Почему этот шаг был не сложным, потому что комплекс «Интеллектум» дополнительно к играм имеет:

- методическое пособие;
- рекомендации по каждой игре для педагога;
- рабочую тетрадь для каждого ребенка.

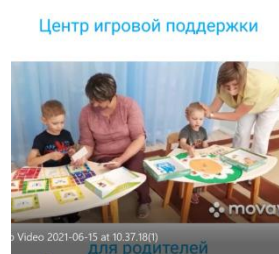
Коллегиально педагогическим коллективом было принято решение включить комплекс игр «Интеллектум» в программу вариативного компонента «Познаем мир, играя» с учетом ожидаемых результатов и мониторинга.

Ожидаемые результаты от применения интеллектуально-развивающих игр:

- развивается мышление ребенка;
- расширяется словарный запас, способность свободно выразить свою мысль;
- повышается интерес к познанию окружающей среды;
- развивается способность к коллективной деятельности;
- воспитывается трудолюбие.

Данная методика выглядит веселой игрой. Она не ограничивает творческие способности девочек и мальчишек, а, напротив, подталкивает к раскрытию. Игры в составе Комплекса усложняются и видоизменяются в зависимости от возраста детей, восприятия и понимания и нацелены на умственное развитие.

Еще очень важный момент и изюминка применения «Интеллектум» в нашей ДО... Как говорилось ранее, данный комплекс игр рассчитан для детей дошкольного и начального школьного возраста. Но нам захотелось увидеть, как малыши воспримут данные игры.

На базе сада мы решили создать «Центр игровой поддержки для родителей». Для тех родителей, чьи дети еще не посещают детский сад, но являются потенциальными нашими воспитанниками.

Целью создания данного центра является адаптация малышей и родителей через игровую деятельность. В связи с условиями пандемии было принято решение о работе данного консультационного пункта не чаще одного раза в квартал. Конечно, родителей, посещающих «Центр игровой поддержки», не так много, но мы надеемся, что в дальнейшем эта работа приведет нас к более широкому диапазону социального партнерства.

Данная работа показала результативность внедрения во всех трех аспектах: воспитательно - образовательном, педагогическом коллективе и социологическом.

Литература:

1. «Интеллектум - балабакша» комплекс интеллектуально- развивающих игр». Методическое пособие 4-5-6 лет Нұрә Султан 2021г№
2. «Модель развития дошкольного воспитания и обучения» от 15марта 2021 № 137

Скандирова Г.Е.

Қарағанды қаласы, «Мөлдір» бөбекжайы КМҚК

ЕРТЕГІЛЕР АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ НЕГІЗГІ ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

«..Бала кезде үш жастан он екі жасқа дейінгі аралықта әр адам өзінің рухани дамуына қажетті нәрсенің бәрін де ертегіден алады»

Ы.Алтынсарин

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту – баланың жас шамасын және өзіндік ерекшеліктерін ескере отырып, оның жеке адам ретінде қалыптасуы мен дамуына жағдай жасайтын Қазақстан Республикасының үздіксіз білім беру жүйесінің бірінші деңгейі. Тәрбиенің кілті халық педагогикасында деуге толық негізі бар. Өйткені халқымыздың тәлім тәрбиелік мұрасы адамгершілікті, қайырымдылықты, мейірбандылықты дәріптейді.

Жас ұрпақты жастайынан тәрбиелеудің маңыздылығын қазақ халқы ерте түсінген, ешқандай жоғары білімсіз-ақ дана халқымыз тәрбиенің небір оңтайлы әдістерін бесіктен бастаған. Әңгімелер, ертегілер баламен қатынасының ең нәтижелі құралы болып табылады.

Атақты педагог Ы.Алтынсарин: «Бала кезде үш жастан он екі жасқа дейінгі аралықта әр адам өзінің рухани дамуына қажетті нәрсенің бәрін де ертегіден алады», - деп атап айтқан. Ертегілер арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі құзыреттіліктерін білім салаларының өзара байланысы арқылы қалыптастыру ды мақсат еткен бұл ғылыми жұмысымыздың негізгі міндеттері: ертегілерді іріктеу және айлық оқу іс-әрекеті тақырыптарына сай ертегі кейіпкерлерімен дамытушы ортаны жабдықтау; ертегі кейіпкерлерін білім салалары мазмұнына сай дидактикалық көрнекіліктер ретінде пайдалану; ертегіні 5 білім беру саласы мазмұнына сай бөлімдерге бөлу, балалармен бірлесе отырып тақырыптар қою; білім салаларының байланысы негізінде ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерінде тиімді қолдану; ертегілер арқылы балалардың құзыреттілігін қалыптастырудың білім салалары бойынша нәтиже көрсеткіштерін шығару.

Алдымен «Ертегі дегеніміз не, оның құрылымы қандай?» - деп, ертегінің пайда болу тарихына талдау жасап көрейік. Ертегі – фольклордың негізгі жанрларының бірі. Ертегі жанры – халық прозасының дамыған, көркемделген түрі, яғни фольклорлық көркем проза. Ертегі жанрының пайда болып, қалыптасу тарихы өте ұзақ. Солардың бірі – миф жанры. Мифтің ертегіге айналу процесі бірнеше кезеңнен өткен. Миф – алғашқы рулық қауымның қасиетті деп саналған құпия әңгімесі мен шежіресі. Оны ол кезде әркімге және әр жерде айта бермеген. Мифте қоршаған ортаның, дүниенің жаратылуы мен аспан әлемі жайында, рудың тотемдік бабасы, ілкі атасы мен жасампаз қаһармандар туралы, олардың іс-әрекеттері жөнінде фантастикалық түрде баяндалған.

Алайда ол заманда осының бәрі ақиқат деп қабылданған, мифке жұрт кәміл сенген. Бірақ уақыт өтіп, адам санасы мен мүмкіндігі жетілген сайын миф өзгеріске ұшырап, бірте-бірте «қасиетті» сипатынан айрылған, құпия болудан қалған. Бірте-бірте мифтің бұрынғы масштабы тарылып, әңгіме жеке бір адамның тағдырын баяндайтын жағдайға келеді. Сөйтіп, миф – хикаяға, содан соң ертегіге айналады.

Т. Барласұлы ертегінің адам баласына тәлім-тәрбиелік, рухани маңызы жөнінде айта келіп: "Ертегі – рухани тәрбиенің мәні аса зор, көзіміз көріп, құлағымыз ести алмайтын, тек ақылмен ажыратып, жүрекпен ғана түйсіне алатын материалдық әлеммен бірге шегі жоқ рухани әлем болмысының біртұтас түсінікті баян етілген көрінісі" - деп анықтама береді [2]. Құзыреттілік – балалардың іс-әрекеттің әртүрлі тәсілдерін меңгеруінен көрінетін білімнің нәтижесі, оны өмірде қолдана алу қасиеті.

Құзыреттілік адамдардың қарым-қатынас жүйесін игеріп, өзара іс-әрекетке қосылу барысында қалыптасады. Сонымен қатар, құзыреттіліктер арқылы жеке тұлғаның өмір

байлығы, ақыл тереңдігі, күйіну-сүйіну қалпы, қиялдауы, ерікжігері, икемділігі мен мінез-құлық сипаты ашылады. Жалпы құзыреттіліктердің негізі мектепке дейінгі жаста қалыптасатын болғандықтан, тәрбиешілердің алдында тұрған басты міндеттерінің бірі – тұлғаның танымдылық құзыреттіліктерін қалыптастырудың теориялық, практикалық шарттарын негіздеу болып табылады.

Танымдық құзыреттілік – бұл жеке басына маңызы бар және әлеуметті қажетті танымдық мәселелерді шешудегі баланың өзі басқара алатын, сол мәселені шешу барысында бала белгілі бір білім, білік дағдыларға ие болу. Танымдық құзыреттіліктерді қалыптастыруда ертегілердің алатын орны ерекше. Тәрбиеші еңбегінің объектісі – бала, ол табиғаттың бір бөлігі, бір жүрегі. Баланың да өзіндік пікірі, көзқарасы, психологиялық ерекшеліктері бар, олар педагогикалық ықпалды өзінше қабылдайды.

Сондықтан да, ертегілер арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі құзыреттіліктерін қалыптастыруда жаңа педагогикалық технологиялардың атқаратын орны бөлек. Ғалым академик В.М. Монаховтың пікірінше «Технология – оқушы мен ұстазға бірдей қолайлы жағдай тудырушы оқу процесін ұйымдастыру және жүргізу, бірлескен педагогикалық әрекетті жобалаудың жан-жақты ойластырылған үлгісі» [1].

Педагогикалық технология – педагогтің кәсіби қызметін жаңартушы және сатыланып жоспарланған нәтижеге жетуге мүмкіндік беретін ісәрекеттер жиынтығы. Педагогикалық технологиядағы басты міндет – баланың оқу-танымдық әрекетін жандандыра отырып, алға қойған мақсатқа толықтай жету. «Сыни ойлауды оқу мен жазу арқылы дамыту» технологиясының мақсаты: мектеп жасындағы балаларға кез-келген мазмұнға сыни тұрғыдан қарап, екі ұйғарымнан бір пікірдің біреуін тандап, саналы шешім қабылдауға сабақтарда үйрету. Бұл жобаның ерекшелігі сабақ барысында қызығушылықты ояту, мағынаны тану, ой толғаныс кезеңдерінде, көп ақпаратты талдай, жинақтай отырып, ішінен қажеттісін алуға үйрететін стратегиялар бойынша ұйымдастырылады. Негізінен, стратегиялар мектеп оқушыларының жас ерекшеліктеріне арналған, ал оларды мектепке дайындық тобы балаларының жас ерекшеліктеріне бейімдеп қолдану тәрбиешіден терең теориялық, психологиялық, педагогикалық әдістемелік білімді, педагогикалық шеберлікті, балалардың жан дүниесіне терең үңіліп, оны ұғына білуді талап етеді.

Ертегілер арқылы мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі құзыреттіліктерін қалыптастыру бағытында сыни тұрғыдан ойлау әдісін қолдана жүргізіп отырған жұмыстарға талдау жасасам: Ертегілерді іріктеу және айлық оқу іс-әрекеті тақырыптарына сай ертегі кейіпкерлерімен дамытушы ортаны жабдықтау. Пәндік дамытушы ортаны 242 ұйымдастыру талаптарында орта көп функционалды, вариативті, қарқынды, жасына сай дамуының ерекшелігін және мектепке дейінгі балалардың ісәрекеттерінің ауысып отыратындығын есепке алып құрылуға тиіс. Сондықтан да, дамытушы ортаны ертегілер кейіпкерлері арқылы жасақтау балаларға қуанышты көңіл-күй сыйлап, өздерін ертегі әлемінде жүргендей сезіндіреді.

Дамытушы ортаны ұйымдастыруда театр түрлері ерекше орын атқарады. Театр әр балаға қуаныш, ұмтылмас әсер сыйлайды, оның көркемдік талғамын, еліктеуі мен қиялын дамытады. Ертегі кейіпкерлерін білім салалары мазмұнына сай дидактикалық көрнекіліктер ретінде пайдалану. Көрнекілік әдісі. Әл-Фараби "Оқытудың негізгі әдісі – көрнекілік" деп, оның мақсаттарын, тәсілдерін (түсіндіру, әсерлендіру, есте қалдыру) ұсынады. Көрнекілік әдісі оқытудың сөздік және тәжірибелік әдістерімен өзара байланыста қолданылады және құбылыстармен, ертегілермен балаларды таныстыру, олардың сезім мүшелеріне әсер етіп, алуан түрлі ертегі кейіпкерлерін табиғи күйінде қабылдайды. Ертегі кейіпкерлерін білім салалары мазмұнына сай дидактикалық көрнекіліктер ретінде пайдалануда «Егер де мен...» стратегиясын қолдандым.

Бұл стратегия бойынша көрнекілік ретінде алынған ертегі кейіпкерлерінің орнына өздерін қойып «Егер де мен «Алтын балық болсам» деп, ертегінің соңын өз еркінше аяқтау баланы қиял әлеміне самғатып ойлануына мүмкіндік береді, шығармашылыққа жетелейді. Ертегіні 5 білім беру саласы мазмұнына сай бөлімдерге бөлу, балалармен бірлесе отырып тақырыптар қою. Ертегінің өзіндік құрылысы, көркемдік ерекшелігі бар. Қандай ертегіні алсақ та, ол белгілі бір сюжетке құрылады, оқиғаның желісінің басталуы, оқиғаның өрбуі, аяқталуы, өзіндік шешімі болады. Ертегі баяу басталып, оқиға желісі күрделене түседі.

Әсіресе адам өміріне байланысты іс-әрекет өткір сықақ-мысқылмен беріліп, бала сезімін селт еткізіп, күлкіге мәз етеді. Бала кейіпкердің жағымсыз әрекетінен бой тартып, жақсылыққа құмартады.

Ертегінің әр жақты сырын қызықты, тартымды, бала санасына лайықтай жеткізу тәрбиешінің шынайы шеберлігіне тікелей байланысты. «Бауырсақ» ертегісі мазмұны бойынша бөлімдерге бөліп, тақырыптар қоюда «Ой шақыру» стратегиясында ертегі мазмұны суреттері бойынша сұрақ-жауап қолдану арқылы ертегінің баяу басталып, оқиға желісі күрделене түсетінін, яғни ертегіде оқиға желісінің басталуы, оқиғаның өрбуі, аяқталуы, өзіндік шешімі болатынын түсініп ажырата алады.

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерінде ертегілерді қолдану арқылы пәндік байланысты іске асыру. Барлық білім салаларында ертегілерді қолдану арқылы негізгі педагогикалық дәстүр пәнаралық байланысты жүзеге асыруға болады. Пәндердің өзара байланыс деңгейі балалардың білімін зерттеу, талдау, жүйелеу сияқты негізгі дидактикалық міндеттер арқылы шешіледі. Мектепке дейінгі ұйымдарда әртүрлі оқу қызметіне байланыс мәселесі барынша терең зерттеуді ұсынған Н.Н.Светловская болып есептеледі. Ол өзінің мақалаларында «Интеграция – іс-әрекеттің кезектесуі, балалар меңгерген 243 қарапайым білім немесе іс-әрекеттің бір пәннен екінші пәнге ауысуы.

Балалардың білімдерін бекіту үшін оқыту процесін шапшаңдау» деп есептейді. Балабақшада әртүрлі оқу қызметі байланысты жүзеге асырудың бір жолы – білім салалары бойынша ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттерін бір тәрбиеші арқылы жүргізіп, бірнеше пәндер бойынша білімнің жинақталуы яғни, әр түрлі пәндерден алған білімдерін синтездеу. Мысалы: «Жыл басына таласқан хайуанаттар» ертегісі бойынша білім салаларымен байланыста «Логикалық ойлау – ұжымдық оқыту» стратегиясын қолдануда әртүрлі пәндер бойынша алынған білім, біліктерді қабылдауы, түсініп-білуі, олардың жалпы ақыл-ойына серпін тудырып, оқу-танымдық іс-әрекеттеріне шығармашылық сипат беріп, барлық алынған білімдерін жүйелеуде маңызды болды. «Сыни тұрғыдан ойлау» стратегиясын мақсат ете отырып жалпы мәселені алдымен жұптап, сосын ұжымда талқылау.

Бұл стратегияны қолдану төмендегіше ұйымдастырылды. Балалар 5 баладан тұратын 5 топқа бөлінді. Бұл «жанұя» топтар деп аталды. Содан кейін 1, 2, 3, 4, 5-ке санау арқылы 1-лер бөлек, 2, 3, 4, 5-өз алдына «жұмыс» тобы құралды. «Жыл басына таласқан хайуанаттар» ертегісі бойынша 5 топқа білім салалары бойынша төмендегідей тапсырмалар берілді. Жұмысты бастамас бұрын балаларға «жұмыс тобында» тапсырманы жақсы орындау қажеттілігі ескертіледі. Келесі кезекте ұжым мүшелері бастапқы топтармен қайта табысып, өздерінің үйреніп келген бөліктеріндегі мазмұнды ортаға салады.

Осылайша «жанұя» мүшелерінің жұмысы арқылы білім салаларының өзара байланысы орнады. Логикалық ойлау стратегиясында балалардың тапсырманы орындауға деген қызығушылығы артады, ұжымда жақсы қарымқатынас қалыптасады, саналы тәртіп орнайды. Сыни тұрғыдан ойлау стратегияларын қолдану балалардың білім салалары бойынша алынған білім, біліктерді қабылдауы, түсініп-білуі, олардың жалпы ақыл-ойына серпін тудырып, оқу-танымдық іс-әрекеттеріне шығармашылық сипат беріп, барлық алынған білімдерін жүйелейді: - қоршаған әлемге көзқарасы, дүниетанымы жеке-жеке бөліктерден емес, біртұтас жүйе негізінде қалыптасады; - пәнаралық байланыс нығайып, уақытты үнемдеу арқылы практикалық білім алуға көп көңіл бөлінеді; - балалардың шығармашылық қабілеті дамиды. - өзінің жеке пікірі мен ойын білдіреді; - кейіпкерлерге деген сезімдері мен елестету қабілеттері дамиды.

Қорыта айтатын болсақ, ертегілер – мектеп жасына дейінгі балалардың ақыл-ойын, адамгершілік қасиеттерін, сана-сезімін қалыптастырушы құрал болып табылады. К.Д.Ушинскийдің сөзімен айтқанда, ертегі баланы халық қазынасына ендіреді, халық рухымен араластырады. Ауыз әдебиетінің қай үлгісін алсақ та, онда болашақ ұрпақ үшін үлкен тәрбиелік мәні бар рухани қазына жатыр. Сондықтан да біз сол бай мұраны пайдалана отырып, мектеп жасына дейінгі балалардың бойына әдемілік пен әсемдік қасиеттерін дарыта білуіміз қажет. Мейірім мен махаббатты, сұлулық 244 пен әсемдікті адам бойына ұялататын осы ертегілер екенін ешқашан естен шығармауымыз керек.

Әдебиет:

1. Ғабдуллин. М. Қазақ халқының ауыз әдебиеті. – Алматы., 2011
2. Әбілова З. «Этнопедагогика». - Алматы, 1997 ж.
3. «Қазақтың ұлттық ойындары» Базарбек Төтенаев. – Алматы: «Қайнар» баспасы, 1994 ж.

Скиданова Р.П., Буравлева Е.В.
КГКП ясли -сад «Алмагүл», город Караганда

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ДОШКОЛЬНИКОВ С ЗПР КАК СРЕДСТВО ПОЗНАНИЯ МИРА ЖИВОЙ И НЕЖИВОЙ ПРИРОДЫ

Особый, уникальный по своей значимости период в жизни человека – это дошкольный возраст.

Дошкольное детство – важный период активного познания окружающего мира, развитие познавательных способностей. Ребенок появляется на свет с врожденной познавательной направленностью, помогающей ему адаптироваться к новым условиям его жизнедеятельности.

С возрастом познавательная направленность у ребенка перерастает в познавательную активность, в состояние внутренней готовности к познавательной деятельности, направленную на получение новых впечатлений об окружающем мире, которая проявляется у детей в поисковых действиях.

Дошкольник с задержкой психического развития (ЗПР) в разной степени усваивает все элементарное, простое, но всё-таки не может достигнуть высшего уровня обобщения, абстрагирования. Предметно-практическое мышление носит ограниченный характер. Недостаточность логического мышления проявляется в слабой способности к обобщению, любое явление в окружающем мире ребенок с ЗПР воспринимает с трудом.

Переносный смысл слов и фраз понимается с трудом или не понимается детьми совсем. Такие дети сравнивают явления и предметы по внешним признакам. Речь дошкольника с ЗПР недостаточно развита, активный словарный запас характеризуется бедностью. Отсутствует интерес к окружающему предметному, природному и социальному миру.

Поэтому, именно в дошкольном возрасте у детей с ЗПР необходимо формировать познавательную активность, умение сравнивать предметы и явления, устанавливать связи между ними.

Народная мудрость гласит - «Саж и я забуду, покажи и я запомню, дай попробовать – и я пойму». Вот на этом мудром высказывании основано наше активное внедрение работы по опытно-экспериментальной деятельности с дошкольниками с ЗПР, где мы учим детей смотреть, слушать, экспериментировать, познавать окружающий мир.

Наличие у детей положительной мотивации является одним из важных факторов коррекционно-развивающего процесса, познавательного развития ребенка. Этому способствуют: игры, художественная литература, организация наблюдений за живой и неживой природой, экскурсии, просмотр видеопрезентаций, активное участие детей в трудовых поручениях на прогулке и в групповых помещениях, занятия.

Особое значение для развития познавательных способностей дошкольников с ЗПР имеет усвоение ими представлений о взаимодействии природы и человека. Овладение способами практического взаимодействия с окружающей средой обеспечивает становление мировоззрения ребёнка, его личностный рост.

Важную роль в развитии познавательного процесса играет поисково-познавательная деятельность, протекающая в форме опытно-экспериментальных действий. У детей с ЗПР в дошкольном возрасте такие пробующие действия существенно изменяются и превращаются в сложные формы познавательной деятельности.

Поисково-познавательная деятельность дошкольников с ЗПР предполагает решение следующих задач:

- формирование у детей с ЗПР дошкольного возраста диалогического мышления, т.е. способности видеть многообразие окружающего мира и системы взаимосвязей и взаимозависимостей;
- развитие у дошкольников собственного познавательного опыта в обобщенном виде с помощью наглядных средств: эталонов, символов, условных заменителей, моделей;
- расширение перспектив поисково-познавательной деятельности дошкольников с ЗПР путем включения их в мыслительные моделирующие и преобразующие действия;
- поддержание у детей интереса, пытливости, инициативы, сообразительности, критичности, самостоятельности;
- углубление представлений детей о живой и неживой природе.

Для решения поставленных задач в нашей группе была создана необходимая развивающая среда, оснащенная специальным оборудованием, разнообразными материалами необходимыми для проведения опытно-экспериментальной деятельности с детьми:

- измерительные приборы: весы, емкости разного объема и формы, мерные ложки;
- природный и бросовый материал: песок, глина, почва, камешки, ракушки, листья деревьев, мох, птичьи перья, семена, кусочки меха, кожи и тканей, проволока и т.д;
- разного вида и текстуры бумага;
- природные красители, акварельные краски, гуашь;
- лабораторная посуда: колбы, пипетки, резиновые груши, шприцы без игл;
- прочие материалы: сахар, масло растительное, соль, мука, зеркала, воздушные шары, цветные и прозрачные стекла, сито, свечи, и т.д.

Для проведения системной работы с детьми нами был разработан перспективный план опытно-экспериментальной деятельности с учетом индивидуальных психофизических возможностей и особенностей детей по трем направлениям, каждое из которых представляло следующими тематическими циклами:

1. Живая природа: многообразие животного и растительного мира, их приспособление к окружающей среде, характерные признаки сезонных изменений, т.д.;
2. Неживая природа: вода, почва, воздух, камни, песок, электричество, звук, свет, цвет, магниты и т. д.;
3. Человек: функционирование человеческого организма, рукотворный мир, материалы и их свойства, преобразование предметов и т.д.

Свою работу по опытно-экспериментальной деятельности с дошкольниками с ЗПР мы начинаем с постановки педагогом и принятия детьми познавательной задачи. Важным условием постановки поставленных задач является создание проблемных ситуаций на занятии или в разнообразной деятельности, связанной с природой (труд, наблюдение, игра и т.д.). Проблемная ситуация возникает, когда задача поставлена, но сразу решить ее дети не могут, необходимо усилие мысли. Познавательные задачи могут быть разными, в зависимости от поставленной педагогом задачи или от возникшей спонтанно ситуации. Педагог предлагает детям построить замок из песка. Песок сухой, дети пробуют строить замок у них не получается. Педагог задает вопрос. Что нужно сделать чтобы из песка можно было строить? и т.д.

После того, как мы научим детей видеть, слышать и наблюдать за объектами живой и неживой природы, усложняем познавательную задачу, включаем в работу опытно-экспериментальную деятельность.

Для решения познавательной задачи, педагог вместе с детьми составляет алгоритм предстоящей деятельности:

- Выбираем объект исследования;
- Определяем цель проведения опыта;
- Подбираем оборудование;
- Проводим эксперимент;
- Фиксируем результаты карточками в таблицах схемах; (для лучшего запоминания детьми полученного результата)
- Анализируем результаты, делаем выводы.

Организация поисково-познавательной деятельности пробуждает интерес детей, любознательность, обогащает яркими образами окружающего мира, а непосредственный контакт с предметами и материалами, элементарные опыты с ними, позволяют ребенку с ЗПР понять их свойства, качества, возможности. В ходе опытно-экспериментальной деятельности дошкольники с ЗПР учатся наблюдать, сравнивать, размышлять, отвечать на вопросы, делать выводы, устанавливать причинно-следственные связи, соблюдать правила безопасности, обобщенные знания применять в новых ситуациях.

Проводимые констатирующие опросы, обследование детей в течение года (в начале и в конце учебного года) позволили нам проследить влияние опытно-экспериментальной деятельности на развитие познавательной активности дошкольников с ЗПР, определить динамику развития каждого ребенка.

Проанализировав результаты проводимого обследования, мы видим следующее:

№		Низкий		Средний		Высокий	
		Сентябрь	Май	Сентябрь	Май	Сентябрь	Май
1.	Отношение к экспериментальной деятельности	90%	30%	10%	30%		40%
2.	Целеполагание	80%	57%	20%	32%		11%
3.	Планирование	83%	56%	17%	32%		12%
4.	Реализация	90%	57%	10%	31%		12%
5.	Рефлексия	80%	58%	20%	27%		15%

Таким образом, можно сделать выводы:

- Использование в работе с дошкольниками с ЗПР таких форм педагогического воздействия как опытно-экспериментальная деятельность, обеспечивает личностно-ориентированное взаимодействие взрослого и ребенка, создает особую атмосферу, которая позволяет каждому ребенку реализовать свою познавательную активность.
- Занимательные опыты, эксперименты вызывают у дошкольников с ЗПР интерес к познанию мира, побуждают к поиску причин, способов действий, выстраиванию причинно-следственных связей между предметами и взаимодействиями с ними, тем самым развивают доказательную сторону своей речи.
- Системный подход к поисково-познавательной деятельности дошкольников с ЗПР способствует формированию у них представлений о себе, об особенностях своего тела, расширяет представления о предметах, явлениях природы и окружающего мира, способствует познавательной активности детей.

Литература.

1. О.В. Дыбина, Н.П. Рахманова, В.В. Щетинина «Неизведанное рядом» М. Творческий центр 2004 г.
2. С.Д. Боголюбов «Природа: что мы знаем о ней?» М. Прсвещение 1987г.
3. Н. Короткова «Поисково-познавательная деятельность старших дошкольников» Журнал «Ребенок в детском саду» №5 2003 г.
4. А.И. Иванова «Методика организации экологических наблюдений и экспериментов в детском саду» М. ТЦ Сфера 2003 г.

Сладкова Л.В.

КГКП ясли-сад «Березка», город Сарань

РАЗВИТИЕ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА СРЕДСТВАМИ МУЗЫКИ И МУЗЫКАЛЬНО-ИГРОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Обновленное содержание дошкольного образование требует от педагогов постоянного поиска путей повышения качества образовательного процесса. В связи с этим в последние годы актуальным стал вопрос развития эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста.

М.К. Смиз определяет: эмоциональный интеллект (ЭИ; англ. emotionalintelligence, EI) – сумма навыков и способностей человека распознавать эмоции, понимать намерения, мотивацию и желания других людей и свои собственные, а также способность управлять своими эмоциями и эмоциями других людей в целях решения практических задач. [5]

Почему же так важно развивать эмоциональный интеллект у детей? Развитый эмоциональный интеллект является основой успешной социализации в обществе. Он позволяет научиться договариваться с другими, принимать адекватные решения и правильно реагировать на возникающие ситуации, события, обстоятельства, понимая их причины.

Как показывают теоретические и практические исследования, одним из важных и эффективных средств развития эмоционального интеллекта у детей является музыка и музыкально-игровая деятельность. Музыка по своей природе является мощным средством эмоционального воздействия на детей, а игра – главным видом деятельности и источником радости дошкольников.

Музыкально-игровая деятельность позволяет решать целый комплекс задач, направленных на развитие эмоционального интеллекта детей:

- участвуя в музыкальных играх, дети учатся самодисциплине и самоконтролю, умению адекватно проявлять свои эмоции и чувства, подчиняться общим правилам и учитывать эмоциональные состояния всех участников;
- музыкально-игровая деятельность является средством развития коммуникативных навыков, умения договариваться со сверстниками и взрослыми, избегать конфликтов, учитывать чувства и интересы других, радоваться чужим успехам, сопереживать неудачам других;
- музыкальные игры позволяют развивать не только музыкальное, но и эмоциональное восприятие, которое необходимо для того, чтобы научиться понимать и различать как свои, так и чужие чувства и эмоции, что является важнейшей основой формирования эмоционального интеллекта.

В своей практической деятельности я стараюсь использовать как можно больше музыкальных игр, способствующих развитию эмоционального интеллекта дошкольников. К таким играм относятся ассоциативные музыкальные игры, в основе которых лежат ощущения (слуховые, двигательные, зрительные и др.).

Ассоциативные игры могут использоваться в различных видах музыкальной деятельности (музыкально-ритмической, певческой, в игре на детских музыкальных инструментах, при восприятии музыки). Они направлены на решение следующих основных задач:

- развитие музыкально-исполнительского творчества, творческого воображения, ассоциативного мышления;
- развитие умения воспринимать, распознавать и анализировать звуки окружающего мира, соотносить их со своими ощущениями, переживаниями, чувствами, эмоциями;
- развитие умения посредством звуков, движений, мимики, жестов, красок передавать свои эмоции и чувства;
- развитие умения самостоятельно создавать двигательные, мимические, звуковые этюды на заданную тему;
- развитие умения «вызывать» в себе те эмоции, которые необходимы для передачи заданного образа;
- развитие умения «заглянуть внутрь себя», размышлять о своем состоянии, сравнивать собственные чувства и эмоции с переживаниями других.

При восприятии музыкальных произведений я часто использую игру «Музыка и эмоции», которая учит детей распознавать свои чувства и эмоции, словесно выражать свои переживания. Детям, сидящим в кругу, предлагаю отвернуться и почувствовать настроение музыки. При этом у каждого ребенка в руках карточки с изображением разных эмоций. После слушания, ребята поворачиваются лицом в круг, показывают карточку, которая, по их мнению, соответствует характеру музыки, сравнивают свой выбор, поясняют, почему именно эта эмоция возникла при слушании.

Еще одним примером ассоциативной игры является игра «Представь и озвучь». Ребятам предлагается представить, как может звучать «Белое пушистое облако» («Весеннее солнышко», «Последний осенний лист» и другие варианты), выбрать звучащий предмет или музыкальный инструмент и импровизировать мелодию. После исполнения, каждый участник объясняет свой выбор. В этой игре дошкольники учатся устанавливать связь между образом и звуком, подходят к пониманию того, что один и тот же предмет или объект, может вызывать у разных людей разные чувства и эмоции, потому что каждый слышит, видит, представляет по-своему.

С большим интересом дети участвуют в игре «Найди свой звук». Перед началом игры ребятам предлагается произвести звукоизвлечения на детских музыкальных инструментах, или манипулируя с разными шумовыми предметами (ключи, стаканы, деревянные палочки, бумага и так далее). Затем участники выбирают инструмент или предмет, звук которого передает эмоциональное состояние, в котором он сейчас находится. После того, как ребенок поиграет на инструменте, ему предлагается рассказать о своем выборе. Постепенно игра может усложняться, и дети по звуку, выбранному игроком, пытаются определить, какое у него настроение. Эта игра, так же, как и предыдущая, учит детей понимать свои и чужие чувства, эмоции, соотносить их со звуковыми образами.

Кроме музыкальных ассоциативных игр, большими возможностями для развития эмоционального интеллекта детей дошкольного возраста обладает инновационная музыкально-педагогическая технология «Хор рук», разработанная по методике Т.А.Боровик. Она построена на двигательном двухголосии, где все участники делятся на «хор из двух голосов» и двух ведущих - «дирижеров». «Первая двигательная партия» исполняется руками одной группы детей, сидящих на стульях в ряд и отражающих движения сидящего ведущего - «дирижера», «вторая партия» - другой группой детей, стоящих позади них и соответственно копируя движения стоящего ведущего - «дирижера». Данная технология позволяет не только развивать эмоционально-образное мышление, творческое воображение, двигательную фантазию, чувство слаженности, ансамбля, но и учит эстетическому мировосприятию, осознанию себя частью этого мира. Она дает возможность каждому ребенку почувствовать себя в роли лидера, в тоже время, дошкольники учатся понимать и предугадывать движения другого. Преимуществом технологии «Хор рук» является игровой сюжет и широкий спектр тематики, благодаря чему двигательные композиции получаются разнообразными по настроению и содержанию. В своей практической деятельности я часто использую технологию «Хор рук». На музыкальных занятиях и других мероприятиях создавались такие композиции, как «Зимний лес», «Весенний вальс», «Мелодия осени», «Море» и другие.

Использование ассоциативных музыкальных игр и педагогической технологии «Хор рук» в моей работе способствовало:

- повышению интереса и активности детей в организованной учебной и свободной деятельности, подгрупповой, индивидуальной работе,
- ребята стали проявлять большую активность во время рефлексии, самоанализа, анализа коллективно выполненной работы;
- раскрепощению и повышению активности в музыкально-творческой и исполнительской деятельности;
- сближению детей между собой, развитию умения взаимодействовать друг с другом, работать в команде.

Литература:

1. Алешина А., Шабанов С. Эмоциональный интеллект. Москва, Манн-Иванов-Фербер, 2014
2. Государственный общеобязательный стандарт дошкольного воспитания и обучения.
3. Мурадова С.М., Толлокнеева Е.И. «Развитие эмоционального интеллекта в музыкально-игровой деятельности»<http://publishing-vak.ru/file/archive-pedagogy-2019-4/4-muradova-tolokneeva.pdf>

4. Петрушин В.И. «О развитии эмоционального интеллекта в процессе музыкальных занятий»<https://cyberleninka.ru/article/n/o-razvitii-emotsionalnogo-intellekta-v-protsesse-muzykalnyh-zanyatiy>

5. Smith, M.K. (2002) «Howard Gardner and multiple intelligences», The Encyclopedia of Informal Education, downloaded from <http://www.infed.org/thinkers/gardner.htm> on October 31, 2005.

Смагулова И.А.

Шахтинск қаласы, «№12 ЖББМ» КММ

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІ ТӘЖІРИБЕ

Инклюзивті білім беру-балаларға берілетін білім мазмұнын игерту және оларды тұлғалық жағынан үйлесімді қалыптастыру басты бағыттардың бірі болып танылып отыр. Әсіресе мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуда оқу іс-әрекетін меңгеруге даярлау ерекше мәнге ие.

Мектепке даярлықтың негізгі мақсаты: 5-6 жасар баланың дене дамуы мен психикалық саулығын қорғау және нығайту, ақыл-ойын жетілдіру, олардың бойында қарапайым негіздерін қамтамасыз ету болып отыр. Дене, зияткерлік, әлеуметтік, эмоционалдық т.б ерекшеліктеріне қарамастан әр-бір балаға қолжетімді білім беру. Инклюзивті білім беруде дамытудың негізгі қағидаты әр баланың мүддесін сақтау. Барлық баланың ерекшелігінің құндылығын және олардың оқуға қабілеттілігін мойындау, ол оқытуды сол балаға тиімді тәсілмен ұйымдастыруды талап етеді.

Бұл тек дамуында мәселелері бар балаларды ғана емес, сонымен бірге, түрлі этникалық топтар, жыныс, жас, белгілі бір әлеуметтік топтарға қатыстылығы бар барлық балалардың да қажеттіліктерін есепке алатын икемді жүйе. Белгілі бір ерекше топтар емес, барлық балалар басымдыққа ие болады, оқытуда жаңа тәсілдемелер қолданылады, оқыту мен тәрбиенің вариативті білім беру түрлері мен оқыту әдістері пайдаланылады, ерекшеліктері бар балалар топта толық күн немесе жартылай болуы мүмкін, жеке оқу жоспары бойынша және қолдау негізінде оқытылады.

Мектепке дейінгі білім беру ұйымның оқу процесі балаларға қамқорлық пен күтімді, одан басқа тәрбие процестері мен білімге оқытуды, маңызды өмірлік дағдыларды, балалардың қабілеттері мен жеке қасиеттерінің дамуын, олардың дамуындағы кемшіліктерді түзетуді қажет етеді.

Мектепке дейінгі ұйымның оқу процесіне ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды қосу біріншіден балаларға ересектердің көзқарастарын өзгертеді – барлық балаларда ерекшеліктер бар, «ерекше» балаларда ғана ерекше білім беру қажеттіліктері емес.

Сыныбымда «ерекше білім беруге қажеттілігі бар» бала отыр. Оқу жылының басында бұл баламен жұмыс жасау қиын болды. Көпшіліктен қорқатын бала болды. Сыныпқа кіргісі келмейді, балалардан қорқады, айтылған сөзге мән бермейтін. Психологтың, дефектологтың, логопедтің, мұғалімнің көмегіне көп жүгіндік. Мен балаға арналған стандартқа сай жеке бағдарлама жасадым. Екі тоқсан сыныпқа, балаларға, мұғалімге үйренумен кетті. Қазіргі уақытта ол бала мектепке, сыныпқа, балаларға үйренді. Мен жеке тәсілімдеме қағидатымен балаға мұқтаждықтарына сырттай көңіл аудару ғана емес, сонымен бірге балаға өз даралығын жүзеге асыруға мүмкіндіктер беруді қарастырдым. Және де баланың дербес белсенділігін қолдау қағидатын ұстандым.

Инклюзивті білім берудің табыстылығының маңызды шарты, баланың дербес белсенділігі үшін жағдайларды қамтамасыз ету. Бұл қағиданы іске асыру әлеуметтік белсенді тұлғаны, өзінің дамуы мен әлеуметтік маңызды іс-әрекеттің субъектісі болып табылатын тұлғаны қалыптастыру міндетін шешеді.

Баланың ерекшеліктері оған өз мүмкіндіктерін іске асыруға кедергі болады деп есептейтін және балаға қамқор болып жатқан ересектер барлық белсенділікті өз қолдарына алған кезде, онда балада «дағдыланған дәрменсіздік» феномені қалыптасады. Ол феномен бала әрдайым дәрменсіз отырып, сырттан көмекті күтіп жүрумен сипатталады.

Отбасымен серіктестікте өзара әрекеттесу қағидаты да маған тиімді жағынан көмегін тигізді. Педагогтердің жұмыстары ата-аналар тарапынан қолдау тапса, оларға түсінікті және отбасының қажеттіліктеріне сәйкес болса ғана тиімді болады. Маманның міндеті - баланың ата-аналары немесе жақындарымен сенімділікке негізделген серіктестікті орнату, ата-ананың өтінішіне мұқият болу, олардың ойынша, баласы үшін сол сәтте маңызды және қажетті, баланы қолдауға бағытталған бірлескен іс-қимыл туралы келісу болып табылады.

Педагогтың мақсаты – баланың өзіндік әрекеті мен рефлексиясының тұлғасы ретінде өзін сезінуге көмектесу, әріптес-қызметші ретінде болу, өз әлеуетін арттыруға көмектесу. Себебі, бала ересек адамнан өзі істей алмайтын кезде көмек сұрайды, бала тапсырманы өзі орындай алатындай жағдайда ересек адам көмек беруі мүмкін, ол өзі орындағанын, қандай қиындықтармен кездескенін, ересек адам оған қалай көмектескенін және келешекте осыған ұқсас тапсырмаларды өзі орындағанда тағы не нәрсені үйрену керектігіне жол нұсқап отыру.

Әруақытта баланың жетістігіне қолдау көрсетіп, мақтап-мадақтап отыру керек. Сыныбымдағы бала да мақтағанды, қолдағанды жақсы көреді. Шығармашылық білім саласы жағынан өте жақсы дамыған. Көрген суреттерін аудармай салып береді. Таным, қатынас білім саласы (әріптер мен сандарды) жағынан да көргенін салады. Сыныпқа, ұйымдастырылған оқу қызметіне де үйренді. Сонымен, менің практикама болған инклюзивті балалар тек өсу динамикасында тұрды, яғни инклюзивті баланы жеке бағдарламаға сүйеніп, түрлі әдіс-тәсілдерді қолдану арқылы «дені сау» балалар қатарына қосып алуға болады деген қорытындыға келдім.

Әдебиет:

- 1.Ж.Алтыбаева. «Тағылым» Республикалық ғылыми-әдістемелік журнал. «Рухани жаңғыру» баспа орталығы Нұр-Сұлтан қаласы.2021 ж.
- 2.Тыңдаушыға арналған нұсқаулық. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Нұр-Сұлтан қаласы. 2019ж.

Смирнова Э.Р.

КГКП ясли-сад «Аленка», город Шахтинск

ПОЗНАЕМ МИР РУКАМИ

Актуальность раннего развития детей дошкольного возраста объясняется единственной целью - дать ребенку такое образование, чтобы он имел глубокий ум и здоровое тело, сделать его смышленным и добрым. Ранний возраст является самым благоприятным периодом для того, чтобы заложить основы развития человека как личности. В период до 3 лет ребенку присущи огромные потенциальные ресурсы развития. «Главное, - не упустить этот момент, ведь если до трех лет вы ничему не научили ребенка, значит, обрекли его на бездарную и скучную жизнь», - считали супруги Никитины.

Как известно, дети раннего возраста знакомятся с окружающими их предметами путем наглядно-чувственного накопления опыта: смотрят, берут в руки, щупают, так или иначе, действуют с ними. Пальцы, ладошки малыша, руки - едва ли не главные органы, приводящие в движение механизм мыслительной деятельности детей. Можно даже говорить о своеобразном сенситивном периоде развития руки. В младенческом возрасте ребенок, совершая неосознанные движения руками, дотрагивается до различных предметов поначалу случайно, а затем целенаправленно и регулярно.

Рука ребенка прикасается к плюшевому мишке, гладкому кубику - и познает новое, сравнивая различные поверхности. Эти прикосновения дают возможность познать величину, упругость, плотность или шероховатость, тепло или холод, характерные для предмета. С помощью тактильно-двигательного восприятия складываются первые впечатления о форме, величине предметов, расположении в пространстве, качестве использованных материалов. Чем тоньше тактильные ощущения малыша, тем точнее он

может сравнить, объединить или различить окружающие его предметы и явления, то есть наиболее успешно упорядочить мышление.

Для более гармоничного развития у ребенка всех познавательных процессов, обеспечения простора для всех видов деятельности детей, необходимо большое внимание уделить организации предметно-развивающей среды. Разнообразие, наличие всевозможного игрового и дидактического материала для развития мелкой моторики, воображения, активной речи, сенсорики должно быть всегда в поле зрения ребенка и всегда доступно.

С этой целью мы используем различные виды деятельности, прямо или косвенно способствующие развитию тактильно-двигательных ощущений: лепка из глины, пластилина, теста; аппликация из разного материала (бумага, ткань, пух, вата, фольга); рисование пальцами, кусочком ваты, бумажной «кисточкой»; игры с крупной и мелкой мозаикой, конструктором (металлическим, пластмассовым, кнопочным); сортировка мелких предметов (камушки, пуговицы, желуди, бусинки, фишки, ракушки), разных по величине, форме, материалу.

Практическая деятельность с различными материалами вызывает положительные эмоции у детей, помогает снизить умственное утомление. Особую категорию составляют специальные предметы, пособия, игры, стимулирующие познавательную активность - это дидактические игрушки. Они дают не только обобщающую информацию относительно формы, величины, цвета предмета, четкие элементарные представления о связи и отношениях вещей, их взаимодействии с окружающей средой, но и вызывают детей на общение, способствуют развитию речи. Любое знание окрашено у ребенка эмоцией, а новая необычная игрушка вызывает у него эмоциональный отклик, который выражается в словах, возгласах.

Учитывая эту возрастную особенность, мы стараемся широко использовать нестандартное оборудование - пособия, сделанные своими руками (дерево, нитки, ткань, бумага). Они привлекают детей своей необычностью, непохожестью на другие, уже знакомые игрушки. Их можно применять как в образовательной учебной деятельности, так и совместной деятельности педагога с детьми, а также, в самостоятельных играх малышей. Пособия для малышей яркие, интересные, запоминающиеся, и, конечно же, многофункциональные. Каждое пособие можно использовать в разных видах деятельности (игровой, обучающей, развлекательной).

Одной из первых наших поделок стала *курочка с цыплятами*. Дети очень любят находить маленьких цыпляток по всей группе, возвращать их маме-курочке. В этой игре закрепляется цвет, размер, ориентировка в пространстве, умение действовать по сигналу педагога, она развивает тактильное восприятие. В эту игру хотели играть все, а цыплят на всех не хватало. Так появилась вторая курочка другого цвета, и правила игры усложнились.

Разноцветные мышки также способствуют развитию цветового и тактильного восприятия, они приятные на ощупь. Дети с удовольствием прячут мышек в домики от сердитой кошки. Также мышата любят проедать в сыре дырочки и прятаться в нем.

Похожая игра *«Помоги гномам найти колпачок»* знакомит детей с новыми сказочными персонажами, их необычным нарядом и вызывает желание взять в руки, совершать какие-либо действия с ними: подбирать фонарики, сажать на пенек, строить домик, наряжать в яркие колпачки.

Дидактические игрушки незаменимы не только в познавательном и речевом развитии, но и в развитии чувственных представлений о многообразии и свойствах предметного мира.

Для того, чтобы наши малыши начали знакомиться с историей своей республики, мы изготовили юрты разного размера и девочек в национальных костюмах разной высоты.

Часто в гости к ребятам приходят *снеговички* в вязаных разноцветных шапках и шарфиках, которые они постоянно «путают». Малыши с удовольствием помогают неумехам-снеговичкам. Эта игра помогает научить детей самостоятельно завязывать шарф, надевать шапочку сначала снеговичку, а потом и себе, воспитывает заботливое отношение к другим детям. *Рукавички* из яркого разноцветного фетра можно использовать для игры «Найди пару». Детям очень нравится работать с рукавичками, носочками, с их помощью мы развиваем у детей тактильное восприятие, закрепляем основные цвета, размер, учим правильно подбирать пару.

Ребята всегда с радостью встречают *Лесовичка*, он частый гость в нашей группе. Его необычный вид и наряд будят детское воображение, вызывают эмоциональный отклик. Чтобы он не промочил ножки, мы связали ему лапоточки разного цвета и размера. Подбирая Лесовичку лапоточки, дети закрепляют не только размер, но и основные цвета, учатся подбирать пару. Сказочный Лесовичок знает очень много различных историй о животных, птицах, насекомых, деревьях и цветах. Обо всем этом он охотно рассказывает малышам.

Постепенно, в группе появлялись новые персонажи: *дед Егор и бабушка Ариша*, дети их сразу полюбили, для бабушки смастерили корзинки и банки их фетра. Малыши с удовольствием помогают бабушке: они раскладывают по корзинкам овощи и фрукты, делают заготовки на зиму, в банки с разноцветными крышками укладывают овощи и фрукты. Бабушка Ариша большая рукодельница, у нее в шкатулке много разноцветных пуговиц и катушек, и малыши научились разбирать пуговицы по форме, цвету и размеру, наматывать на катушки шнуры разной фактуры.

Чтобы закрепить знания детей о геометрических фигурах, используем также самодельные пособия: рамки-вкладыши «Одеяло», «Вкусные конфеты», «Почини рукавички». Очень нравится малышам помогать «чинить» рукавички, которые прогрызли мышки, и латать одеяло. В этих играх мы закрепляем названия геометрических фигур, основные цвета, одновременно развиваем и тактильные ощущения.

Главная особенность дидактических игр с включением нетрадиционных пособий состоит в том, что задание ребенку предлагается в игровой форме. Дети играют, не подозревая, что осваивают какие-то знания, развивают восприятие, внимание, память, речь, овладевают навыками действий с определенными предметами, учатся культуре общения друг с другом.

Воспитанники нашей группы постоянно пользуются нестандартными пособиями в самостоятельной деятельности. Они просты, интуитивно понятны, и ребенку не составляет труда самостоятельно играть с ними. Мы заметили, что при выборе игры, дети отдают предпочтение игрушкам и пособиям, которые изготовлены нами. Это подтверждает, что чем интереснее, привлекательнее будет используемый материал, тем качественнее будет усвоение полученных знаний.

Литература:

1. Н. Я. Михайленко, Н. А. Короткова. Как играть с ребенком. – М.: Обруч, 2012
2. В. В. Ветрова. Во что играть с ребенком до 3 лет - ТЦ М. 2011
4. Е. А. Янушко. Сенсорное развитие детей раннего возраста – Москва, Мозаика-Синтез, 2011
5. Интернет-ресурс: <https://nsportal.ru/detskiy-sad/raznoe/2016/11/12/razvitie-taktilnyh-oshchushcheniy-u-detey-rannego-vozrasta>

Степовая Н.С., Тулегенова А.Т.
КГКП детский сад «Айгөлек», город Темиртау

РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У ДОШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ЖАС ОҚЫРМАН»

*Испокон века книги растут человека.
Народная пословица.*

В наш век высоких информационных технологий люди стали гораздо меньше читать, Современная ситуация характеризуется как системный кризис читательской культуры, Тенденция падения интереса к чтению в Казахстане – тревожное явление для страны, в которой чтение всегда было занятием исключительно значимым.

Проблема чтения осознается в современном мире как общенациональная и государственная. Поэтому перед дошкольным образовательным учреждением на сегодняшний день стоит задача возродить стойкий интерес детей к книге, с целью развития духовно-культурных и гражданско-патриотических ценностей.

Осознавая эту проблему, Министерство культуры и спорта Республики Казахстан объявило 2021-й год «Годом поддержки детского и юношеского чтения в Казахстане». Учебно-методический центр развития образования Карагандинской области, предложили детским садам области внедрить социально-педагогический проект «Жас оқырман» в рамках проекта «Чтение в радость», целью которого является: создание Модели по управлению качеством дошкольного воспитания и обучения через повышение социокультурной и читательской компетентности воспитанников, их родителей и педагогов [1].

В трудах Л.С. Выготского, Л.М. Гурович, А.В. Запорожца, С.Л. Рубинштейна, и других ученых исследуются особенности заинтересованности художественной литературой ребенком дошкольного возраста [2]. Осознавая актуальность данной проблемы, и ознакомившись с работами отечественных и зарубежных педагогов-практиков, мы поставили перед собой дополнительную цель: организовать сотрудничество ДО с семьей по формированию читательских интересов детей группы предшкольной подготовки «Почемучки» КГКП Детского сада «Айгөлек» города Темиртау в рамках проекта «Жас оқырман», используя как известные методы и приемы, так и инновационные технологии

В процессе решения проблемы приобщения старших дошкольников к книге и читательской деятельности были выделены наиболее эффективные и доступные детям приемы работы с художественным произведением, а также условия, при которых данные приемы способствуют полноценному восприятию и пониманию детьми литературного текста:

- Приемы графического рисования: Процесс создания иллюстраций к эпизодам; «озвучивание» создаваемого диафильма; Прием словесного рисования (опиши, что ты нарисовал).
- Приемы составления пересказа от лица героя и написание письма герою.
- Прием моделирования с последующим рассказом/пересказом.
- Приемы литературного слушания: прогнозирование содержания текста по его заголовку или обложке книги; проверка детских предположений после первичного чтения взрослого; первичное чтение с остановками, в которых происходит прогнозирование развития событий; игра «Продолжи»; прием «ловушка»; игра «плюс-минус»; игра «Придумай свой заголовок»; прием выборочного чтения, чтение с продолжением.

Художественная литература неотрывно связана с творческой деятельностью, поэтому необходимо уделять большое внимание театральным постановкам, играм-драматизации, сюжетно-ролевым играм, дидактическим играм (направленных на закрепление ранее прочитанных художественных произведений), литературные вечера и викторины, отображение художественных образов в аппликации, рисовании, лепки. Важно обновлять художественную литературу в книжном уголке, организовывать выставку книг, а также недели писателей, поэтов, художников-иллюстраторов.

Помимо вышеперечисленного мы совершаем экскурсии в городскую библиотеку, городской парк культуры и отдыха где установлены скульптуры сказочных героев.

Новизной нашей проектной деятельности является: организация движения буккросинг; применение ТРИЗ технологии [3]; создание буклетов по актуальным проблемам организации семейного чтения; организация деятельности клуба семейного чтения «Книголюбы»; участие детей в различных конкурсах чтецов.

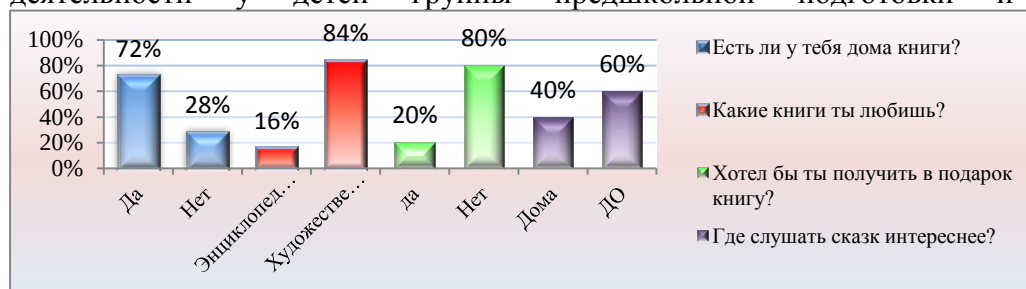
Очередной гордостью нашего проекта мы считаем введение экологического аспекта: совместно с детьми и родителями собираем макулатуру которую планируем сдать и на вырученные средства приобрести детям небольшие книги в подарок на выпускной.

Осознавая ведущую роль семьи в воспитании ребенка, мы подводим родителей к пониманию того, что в кругу семьи, безусловно, должна быть создана «читающая среда». Нужно возродить традицию семейного чтения вслух. Дети часто повторяют действия взрослых, и если родители ежедневно будут брать в руки книгу, то, скорее всего, и ребенок будет делать то же самое.

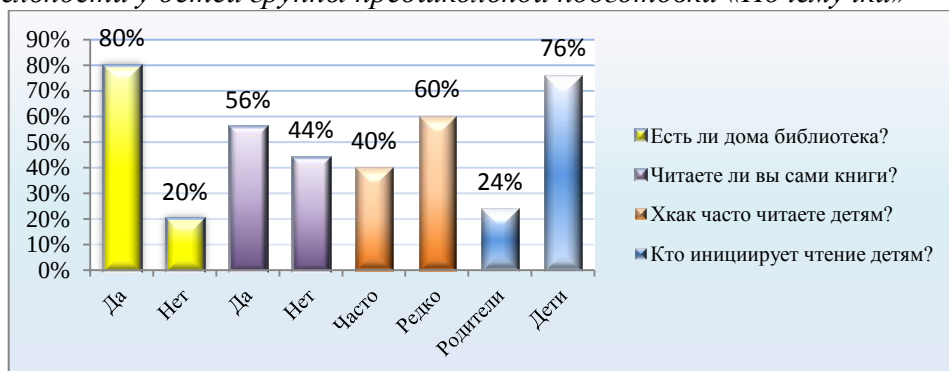
В домашних условиях, мы предложили родителям использовать такие методы и приемы: непосредственное эмоциональное вслушивание – через выразительное чтение взрослого с использованием сценических эффектов; прием драматизации –

импровизированные инсценировки, чтение в лицах; выборочное чтение – обращение к тексту для решения определенной задачи; чтение с продолжением; иллюстрирование; обсуждение, обмен мнениями, литературные игры; игры-путешествия по книгам.

Приступив к подготовительной работе по проектной деятельности, мы провели анкетирование родителей и детей. По результатам данных анкет, нами выведен стартовый график сравнительной характеристики уровня сформированности интереса к читательской деятельности у детей группы дошкольной подготовки и их родителей.

Характеристика уровня сформированности и интереса к чтению у детей группы дошкольной подготовки «Почемучки»

Характеристика уровня сформированности интереса к чтению у родителей детей группы дошкольной подготовки «Почемучки»

Таким образом, формирование читательских интересов у детей дошкольного возраста возможен только через комплексное взаимодействие ДО с семьей и при соблюдении принципов системности, наглядности, доступности, а также при учете возрастных и индивидуальных особенностей ребенка.

Литература:

1. УМЦ РО. Социально-педагогический проект «Жас оқырман» в рамках проекта «Чтение в радость». Караганда. 2016г.
2. Гурович Л.М. Ребенок и книга: Пособие для воспитателя дет.сада. СПб.: Акциден 1996г.
3. Гин С.И. ТРИЗ педагогика. М.: Галактика. 2018г.

Стефанович М.А.

КГКП ясли-сад «Алданыш», город Караганда

ЭЛЕМЕНТЫ СЕНСОРНОЙ ИНТЕГРАЦИИ В РАБОТЕ ДЕФЕКТОЛОГА С ДОШКОЛЬНИКАМИ

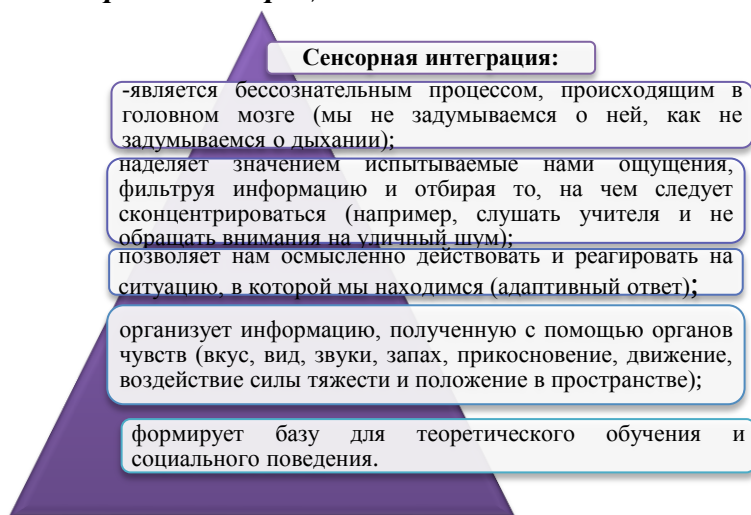
Актуальность выбранной темы, заключается в том, что на сегодняшний день у детей все чаще встречаются такие проблемы как: плохое поведение, трудности в учебе. Данные нарушения могут быть следствием неадекватной сенсорной интеграции в мозгу ребенка.

Впервые понятие сенсорной интеграции было предложено Джин Айрес, которая являлась лечебным педагогом и эрготерапевтом. Затем она разработала метод терапевтического вмешательства, целью которого было устранение нарушений в сфере

сенсорной интеграции, по другому он известен как метод ASI (AyresSensoryIntegration) или метод сенсорной интеграции Джин Айрис. Он включает в себя теорию, методику и комплекс упражнений.

Разработанная автором теория сенсорной интеграции, основанная на системном подходе к функционированию мозга, помогает понять связь процессов обработки сенсорной информации с поведением и обучением ребенка, увидеть, что школьная неуспеваемость, поведенческие трудности и многое другое – в большинстве случаев не результат плохого воспитания или лени ребенка, а реальные проблемы, требующие пристального внимания и планомерных занятий. [1, с.4]

- **Рисунок 1. Сенсорная интеграция**

Чем правильнее работают сенсорные системы, тем больше достаточной информации получает мозг и выдает больше адекватных ответов.

Мы как педагоги не можем изменить мозг и то, как он обрабатывает сенсорную информацию, но можем изменить то, какая поступает информация, наблюдаем за поведенческим ответом.

В своей практике я использую игры с элементами сенсорной интеграции, с целью развить, усилить, сбалансировать обработку сенсорных стимулов.

Каждую из представленных игр можно адаптировать под свои цели, знакомить и закреплять с различной тематикой.

Игра «Извилистая дорога»

Цель: стимуляция вестибулярной системы, планирование движений (развитие общего праксиса).

Задача ребенка пройти змейкой вокруг предметов в одну сторону взять игрушку, затем в другую сторону пропрыгать с широкой постановкой ног и положить игрушку в ведро/тазик.

Игра «Узкая тропинка»

Цель: стимуляция вестибулярной системы, упражнение на пересечение средней линии.

Задача ребенка пройти по прямой линии пяточка-носочек-пяточка. Затем можно усложнить задание, идти по линии и перекладывать предметы разными руками (левая-правая-левая-правая) в пустую емкость.

Игра «Гамак»

Цель: стимуляция вестибулярной системы.

Представим, что одеяло- это «гамак», Вам нужно уложить туда ребенка и покачивать его влево/вправо, вперед/назад, прокручивать.

Игра «Найди сокровища»

Цель: стимуляция тактильной системы.

Задача ребенка в пене для бритья необходимо найти на ощупь клад (мелкие игрушки).

Игра «Угадай-ка»

Цель: тактильная стимуляция, ориентировка в схеме тела.

Задача ребенка с закрытыми глазами почувствовать и назвать(если ребенок не говорящий, то показать) то место, где было прикосновение. Начинаем с одного прикосновения (дотронулись до левого уха), затем можно усложнить (сначала дотронулись до левого уха, а потом до носа и т.д)

Игра «Рисуем зубной пастой»

Цель: стимуляция тактильной системы, ориентировка в схеме тела.

Задача ребенка выдавить зубную пасту и рисовать руками/ногами, параллельно закрепляем части тела.

Важно, что обучение ребенка происходит в рамках ведущего для него вида деятельности-в игре.

Игровая ситуация позволяет ненавязчиво ставить самые разнообразные задачи: посмотреть, показать, стимулировать речевую активность, развивать билатеральные навыки движения, зрительный гнозис, общий праксис, стимулировать тактильную и вестибулярную систему, проприорецепцию.

Как показал мониторинг, использование элементов сенсорной интеграции в коррекционной работе дефектолога дает высокую результативность в работе с дошкольниками.

Литература:

1. Э. Джин Айрес. Ребёнок и сенсорная интеграция. Понимание скрытых проблем развития. М. : Теревинф. 2009г.

Сулешова Г. А.

Қарағанды қаласы, «Мерей» бөбекжайы КМҚК

ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ТІЛІН ДАМУ

Сөйлеу - бұл баланың жеке тұлғасын дамытудың маңызды құралдарының бірі. Айналасындағылардың және өзінің белсенді сөйлеу тілін түсіну баланың барлық әрекетімен бірге жүреді. Өмірдің алғашқы жылдарындағы баланың сөйлеу тілінің дамуы оның кейінгі өмірінде де маңызды, сондықтан сөйлеуді дамыту баланың өмірінің алғашқы күндерінен басталуы тиіс. Сөйлеуді уақтылы және толық игеру баланың психикасының қалыпты және одан әрі дұрыс дамуының алғашқы маңызды шарты болып табылады.

Әр бала өз ойын мазмұнды, грамматикалық тұрғыдан дұрыс, бірізді баяндай білуі керек. Сонымен қатар, балалардың сөйлеуі жанды, тікелей, мәнерлі болғаны жөн.

Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу тілін қалыптастыру бүгінде өзекті мәселе. Балалардың тілін дамыту маңызды және күрделі үрдіс. Бұл балалардың мектепке дайындығының, сондай-ақ айналасымен оңтайлы қарым-қатынас жасауының негізі болып табылады. Десек те, қазіргі уақытта сөйлеуді дамыту балалардың байланыстырып сөйлеуінің маңыздылығымен түсіндіріледі және жаңа технологияларды оңтайлы қолдануды көздейді.

Қазақстан Республикасының Білім туралы заңында: «Білім беру жүйесінің басты міндеті – ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтар, ғылым мен практика жетістіктері негізінде жеке адамды қалыптастыруға және кәсіби шыңдауға бағытталған білім алу үшін қажетті жағдайлар жасау, оқытудың жаңа технологияларын енгізу, білім беруді ақпараттандыру, халықаралық ғаламдық коммуникациялық желілерге шығу» - деп білім беру жүйесін сапалы дамыту міндетін көздеген [2]. Сондықтан әрбір педагогтың алдына оқытудың инновациялық технологияларын оқыту үрдісіне енгізу мақсаты қойылып отыр. Осыған орай тәрбиеші өзінің жұмыс тәсілдерін өзгертіп, балалардың сөйлеуін дамытуға ықпал ететін оңтайлы құралдарды - инновациялық әдіс-тәсілдерді қарастырғаны дұрыс.

Мектеп жасына дейінгі балаларды дәстүрлі оқыту әдістемесінде педагог-тәрбиешінің әңгімелеу үлгісімен оқытуды негізгі тәсілі ретінде қолдану ұсынылады. Бірақ тәжірибелерден байқап жүргеніміздей, балалар тәрбиешінің әңгімесін қайта әңгімелеп

бергенімен, көркем құралдармен сөйлем құрауы жұтаң, лексикалық сөздік қоры аз, қарапайым және күрделі сөлемдерді құрауға қиынсынады.

Ең басты кемшілік – бала әңгімені өздігінен құрай алмайды, тек естігенін қайталап қана қояды. Бір оқу қызметі барысында бірнеше біртектес әңгімелерді тыңдауға тура келеді. Балаларды бұл оқу қызметінің түрі жалықтырады және қызығушылығын туғыза алмайды да, балаларда жан-жағына алаңдаушылық басталады. Бала өзіне қызықты іс-әрекетке ғана белсенді араласады, іс-әрекет осынымыен нәтижелі болады. Тәрбиеші-педагог балалардың сөйлеу қызметін, сөйлеу белсенділігін еркін қарым-қатынаста және оқу қызметі барысында да ынталандыруы қажет.

Мектеп жасына дейінгі балалардың тілдік құзыреттілігін қалыптастыру құралы ретінде *ойын технологиясы* өз нәтижесін береді. Өйткені ойын бала табиғатына етене жақын іс-әрекет.

Заманауи мектепке дейінгі білім беру жүйесінде ойын іс-әрекеті тұтас коммуникативті-ойын ортасында кіріктірілген білімдері негізінде жинақталатын ұғымдарды меңгеру үшін дербес технология ретінде қолданылады [3]. Ана тілін үйретуде ойын технологиясын қолдану «оның тәрбиелік және дамытушылық әлеуетін толық жүзеге асыруға, коммуникативтік қажеттілікті және балалардың ана тілінде сөйлеу мүмкіндігін оңтайлы үйлестіруге» мүмкіндік береді және бала тұлғасының үйлесімді дамуына, оның жалпы және тілдік қабілеттерін қалыптастыруға, әрі қарай оқыту барысында ана тілін нық меңгеруіне, яғни мектеп жасына дейінгі балалардың коммуникативтік тілдік құзыреттілігін қалыптастыруға әсер етеді.

Қазіргі уақытта балалардың сөйлеуін дамыту әдістемесінде *ақпараттық-коммуникациялық технологиялар* кеңінен қолданылады. Бұл баланың тілін дамытатын материалдарды монитор экранында ойын формасында ұсынуға мүмкіндік береді. Бұл балалардың зор қызығушылығын оятады, өйткені мектеп жасына дейінгі балалардың негізгі іс-әрекет түрі – ойын негізге алынады. Қанық, түсінікті формада, интерактивті түрде берілген жаңа материал мектеп жасына дейінгі балалардың көрнекі-бейнелі ойлауына сәйкес келеді, қимыл, дыбыс, мультипликациялар баланың зейінін аударады. Сонымен қатар педагог-тәрбиешінің шығармашылық мүмкіндіктерін кеңейтеді [4].

Бүгінде мектепке дейінгі ұйымдардағы педагог-тәрбиешілердің алдында тұрған маңызды міндеттердің бірі – балалардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Педагог-тәрбиеші әр баланың сөйлеу тілін іс жүзінде жетілдіру үшін олардың сөйлеу белсенділігінің көрініс табуына ықпал ететін оқыту әдіс-тәсілдерін құруы шарт. Бала тілін дамытудың кең таралған тәсілдерінің бірі - Мнемотехника.

Мнемотехникалар байланыстырып сөйлеуге үйретудің таптырмас құралы. Ал мектеп жасына дейінгі балаларға көрнекі-ойлау тән. Сондықтан балабақша тәжірибесінде мнемотехниканы кеңінен қолдану қажет.

Мнемотехника – есті және *сөйлеуді дамыту технологиясы*. Мнемотехника – бұл ақпараттарды еске түсіру, есте сақтау және қайта жаңғырту тиімділігін қамтамасыз ететін әдіс-тәсілдер жүйесі.

Мнемошаршы сұраққа жауап беруге, кейіпкерді анықтауға, әрекетін еске түсіруге көмектеседі. Бір шаршыны қолдана отырып та, ертегіні, ертегі кейіпкерін еске түсіре алады.

Мнемотізбек не мнеможолдар арқылы ертегіні бірізділікпен еске түсіріп әңгімелеуге болады.

Мнемокестелер өлең-тақпақтарды жаттату, сондай-ақ қоршаған әлемдегі құбылыстар мен заттарды сипаттау алгоритмін көрнекі түрде ұсыну мақсатында құрылуы мүмкін. Мнемокестелердің бір артықшылығы – ҰОҚ дейін ілінген кестелер алдын-ала балалардың қызығушылығын оятады, ал ҰОҚ кейін сол ортада қалдырылған мнемокесте үйренген мәліметтерін бекітуге мүмкіндік береді [1].

Кез келген тұлғаның әлеуметтік ортада өзін еркін сезініп, байланыстырып сөйлеу арқылы ойын толық жеткізе білуі сөйлеу мәдениетінің көрінісі болып табылады. Осы тұрғыдан мектеп жасына дейінгі балалардың тілін дамытуда инновациялық технологияларды қолданудың маңызы зор. Технологияларды толықтырып, жан-жақты ұтымдылықпен қолдана білу педагогтың шығармашылық ізденісі, педагогикалық шеберлігі ретінде танылады.

Әдебиет:

1. Большова Т.В. Учимся по сказке. Развитие мышления дошкольников с помощью мнемотехники. СПб., 2005.
2. Қазақстан Республикасының Білім туралы заңы, Астана, 1997ж
3. Полат Е.С. Новые педагогические технологии. - М., 2000г.
4. Яковлев А.И. Информационно-коммуникационные технологии в образовании. 2005 г.

Ташенова Ж.К., Тлеубекова Г.Е.
Балқаш қаласы, «Таңшуақ» шағын орталығы №15 МЛ» КММ

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫҢ ҰЙЫМДАСТЫРЫЛҒАН ОҚЫТУ ҚЫЗМЕТІН ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУДЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Қашықтықтан оқыту - бұл төтенше жағдайлар кезінде мектеп жасына дейінгі балалар үшін де бағдарламадан артта қалмау мүмкіндігі болып табылады. Қашықтықтан оқытудың негізгі мақсаты: балалардың экраннан көргенін барынша шынайы қабылдауға бейімдеу, яғни баланың көруі, түсінуі, қайталауы, бағалауы.

Мектепке дейінгі тәрбиеленушілерді қашықтан оқыту аудиториясы – балалар және ата-аналар. Осы енгізілген төтенше жағдайлар режимі уақытында мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқытуды мектепке дейінгі ұйымдардар үшін оқу кезеңі маңызды сәт болып табылды. Осы қашықтан оқыту форматын «Таңшуақ» шағын орталығындағы тәрбиеленушілерінің жас ерекшеліктерін ескере отырып, ата-анамен, баламен байланыс орнатудың ыңғайлы тәсілі синхронды, асинхронды стриминг оқу- әдістемелік кешені арқылы жүзеге асырып және санитарлық қауіпсіздік шараларын сақтай отырып жұмыс жүргізілді.

Мектепке дейінгі ұйымдарда мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқыту жүйесі – жауапты жұмыс. Осы қашықтықтан оқыту жүйесі шағын орталығымыздың әкімшілік қызметкерлерінің, тәрбиешілер мен ата-аналардың ұйымшылдықпен бірлесе отырып, ұйымдастырылды. Бұл әдістемелік кешенді ұйымдастыру негізін, яғни оқу жоспарларын ҚР БҒМ нормативті құжаттары және қашықтықтан оқытудың әдістемелік ұсынымдарын басшылыққа ала отырып жасалынды. Бұл мынадай міндеттермен негізделінді:

-мектеп жасына дейінгі балаларда коммуникативтік, танымдық, шығармашылық біліктер мен дағдыларды, әлеуметтендіруді қалыптастыру мен дамыту;

-тәрбиелеу-білім беру процесіне қауіпсіз білім беру ортасын құру;

-тәрбиеленушілердің оқуына табысты дайындығы үшін тең бастапқы мүмкіндіктерді құру;

-«Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру аясында ұлттық дәстүрлер мен жалпы адамзаттық құндылықтарға негізделген рухани-адамгершілік дағдыларын қалыптастыру. [1]

Сонымен қатар, мектепке дейінгі ұйымдардағы қашықтықтан оқытуды ұйымдастырудағы тәрбиешілердің төмендегі міндеттерді негізге ала отырып жұмыс жүргізілді:

✓ қашықтықтан оқыту нәтижелерін бақылауды жүргізе отырып, бейне сабақтарды тақырыпқа сай түзету;

✓ өткен сабақтарға сүйене отырып, мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқытуға арналған сабақтарды толықтыруға немесе өзгертуге жаңа материалдар қосу;

✓ тәрбиеші мен әдіскерлер арасында мазмұндама мен бейнесабақтарды үйлестіру, пікір алмасу бойынша жұмыс жүргізу;

✓ қажет болған жағдайда ата-аналармен немесе тәрбиеленушілермен жеке форматта кеңес беру іс-шараларын жүргізу;

✓ сабақтар бекітілген жоспар мен кестеге сәйкес, кешіктірілмей өз уақытысында өткізілуін қадағалау;

✓ жоспарлау жиналыстарын өткізбес бұрын, атқарылған жұмыстар туралы есеп дайындап, оны мектепке дейінгі ұйымның әкімшілігіне ұсыну. [2]

Шағын орталығымызда тәрбиеші мен бала арасындағы байланыс ретінде негізінен Zoom, Instagram платформалары мен WhatsApp, Телеграмм мессенджері бойынша тапсырмаларды жіберіп, тәрбиеленушілер осы қосымша арқылы тапсырмаларды орындайды және кері байланыс жібереді. Жалпы мектепке дейінгі бағдарлама таным және қатынас, әлеумет, шығармашылық, денсаулық салалары бойынша оқулық көмектеріне сүйене отырып, оқулықты ресурс ретінде пайдаланып, алдыларындағы материалдармен тиімді жұмыс жасалынды. Қашықтықтан оқу қызметінің алгоритмін құрастыруда біз мынандай мақсат, міндеттер қойдық:

✓ Алдын-ала оқу қызметінің тақырыбын таңдау.

✓ Оқу қызметінің жоспарын жасау және оқу мақсаттарын құру.

✓ Әдіс -тәсілдерді жазу

✓ Ұйымдастыру бөлімінде ата-ана және балалармен амандасу арқылы балаларды оқу қызметіне қызықтырып, мотивация тудырамыз. (көңілді сәт, музыкалық сәлемдеме, таңғажайып сәт, т.б. жатады)

✓ Негізгі бөлімінде баланың зейінін оқу қызметіне аудара отырып, сыни ойлау тапсырмалары арқылы, жаңа тақырыпты ашамыз. Тақырыпты түсіндіру және іс-әрекет тәсілін көрсетіп, оқу міндетін бірігіп шешуге ұмтылдырамыз.

✓ Жаңа тақырыпты меңгерту барысында бейнефильм, мультфильм көрсетіп, мазмұны бойынша сұрақтарға жауап береді, ашық, жабық сұрақтар қойып, жауап аламын, пікірін тыңдаймын, бала бойынан 4 К моделін жүзеге асырамыз.

✓ Сергіту сәті кезеңінде тақырыпқа сай тапсырмаларды, өлең, слайд, ертегілер, саусақ жаттығулары, сөзжұмбақтарды экранға шығарып, экраннан көргенін барынша шынайы қабылдауға бейімдейміз.

✓ Тақырыпқа сай жетелеуші, құрылымдалған ойын өткізіп, ойын арқылы баланың еркін ойлауын қалыптастырып және әр тапсырма сайын баланы қолдап, мадақтаймыз.

✓ Өзіндік жұмысында тақырыпқа байланысты өнімдік іс-әрекет тапсырмаларын беріп, яғни басқада сабақтарды кіріктіріп байланыстыра жүргіземіз. (құрастыру, аппликация, мүсіндеу, сурет)

✓ Қорытынды – рефлексия кезінде ашық, жабық және жетелеуші сұрақтар арқылы балалардың айтылым тыңдалым дағдыларын жетілдіреміз.

✓ Жүргізілген жұмыс және оның нәтижесі арқылы әр түрлі әдіс- тәсілдермен, спикерлердің көмегімен бағалаймыз.

Оқу қызметінің тақырыбы оқу-тәрбие жұмыстарына сәйкес негізделініп, ата-ана мен тәрбиешінің түсіндіруі арқылы кері байланыс іске асырылды. Осы кері байланыс кезінде «Бала үнін» басты назарда ұстаймыз. Балалар тапсырмаларды орындап, алған әсерімен бөліскенде, олардың қызығушылығын, қалауын анықтап, «Бала үнін» тыңдап, соған байланысты келесі оқу

қызметіне толықтырулар енгіземіз.

1-сурет. Қашықтықтан оқытудағы көріністер.

Қашықтықтан оқыту кезеңінде де баланың денсаулығын сақтау, нығайту барысында көзге арналған гимнастика, дене жаттығулары және сурет салу жұмыстарында үстелде дұрыс отыру ережелерін, бөлмені желдету, гигиеналық талаптарды балаларға ескертеміз.

Мектеп жасына дейінгі тәрбиеленушідің ата-аналары да қашықтықтан оқыту процесіне бірден – бір жауапты тұлға. Олардың міндеттеріне мыналар кіреді:

✓ тәрбиеші берген сабақ кестесін дер кезінде оқып білу;

✓ тәрбиешілермен күнделікті тығыз байланыста болу;

✓ бүлдіршіндерді қашықтықтан оқыту үшін жағдаймен қамтамасыз ету;

✓ баланы қадағалауды, оның күнделікті беріліп отырған тапсырмаларын жүзеге асыру;

✓ баланың үй тапсырмаларын уақытылы орындауы және тексеру үшін тәрбиешіге жіберу бойынша жауаптылықты алу. [3]

Ата-анаға осы міндеттерді алдын-ала ескертіп, таныстырылды және бірлескен жұмыс жүргізілді. Балалар үйден шықпай-ақ тәрбиеші мен ата-аналардың көмегімен тапсырмаларды орындады. Мұндағы басты мақсат бүлдіршіндерді қажетсіз байланыстардан қорғау. Оқу процесін үзбей және ата-аналардың уақытысын үнемдеу болып табылады. Өйткені, ең бастысы балапандарымыздың қауіпсіздігі. Ата-аналарда бұл жаңашылдықты жақсы қабылдады.

Әдебиет:

1. Білім беру ұйымдарына электрондық оқыту жүйесін енгізу жағдайында педагогтардың біліктілігін арттыруды ұйымдастыру әдістемесі / Ахметова Г.К., Караев Ж.А., Мухамбетжанова С.Т. / Алматы:АҚ «ҰБАО «Өрлеу», 2013.
2. 2021-2022 оқу жылында Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарында оқу процесін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы: Әдістемелік нұсқау хат. –Нұр-Сұлтан қ.: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2020.–332б.
3. ҚР БҒМ Әдістемелік ұсыным. 2021-2022 оқу жылы.

Төкен Н.Т.

Қарағанды қаласы, «Арман» бөбекжайы КМҚК

ОРТАҢҒЫ ТОП БАЛАЛАРЫМЕН ЭКСПЕРИМЕНТТІК –ТӘЖІРИБЕЛІК ҚЫЗМЕТТІ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Қазіргі білім беру жағдайында жоба әдісі тәрбиеші жұмысының инновациялық әдістері арасында жетекші орын алады. Бұл әдіс әрбір тәрбиеші үшін басымдық болып табылады, өйткені ол сізге білім беру мақсатын жүзеге асыруға, белгіленген мерзімде қызмет нәтижесін алуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының (ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы) барлық қағидалары жүзеге асырылады, балалар өзекті мәселелерге тап болады, нақты танымдық қызығушылық танытады және өз бетінше шешім табады. Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспары (ҚР Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 20 желтоқсандағы № 557 Бұйрығы) негізінде ортаңғы топ балаларына жобалық тақырыпқа «Су-тіршілік көзі» тәжірибелік-эксперименттік қызмет түрі алынды.

Қазіргі білім беру жүйесінде балаларға білімді түрлі әдіс-тәсілдермен беру көзделуде. ҚР МЖББС сәйкес, педагогикалық міндет - әр баланың қоршаған шындық нысандарының ерекшеліктері мен қасиеттерін анықтаудағы қабілеттерін ашып, жетілдіре алуға оңтайлы жағдай жасау болып табылады. Мектепке дейінгі ұйымдағы тәжірибелік-эксперименттік, яғни зерттеушілік қызмет - бұл мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық белсенділігін дамытуға бағытталған тиімді қызмет.Зерттеушілік қасиет балаларда 1-2 жастан бастап қалыптасып, көріне бастайды. Орта мектеп жасына дейінгі балалар ұзақ бақылауға қабілетті, олар сөздік қорын белсенді түрде толықтырады және алған дағдыларын тәуелсіз іс-әрекетте қолдануға тырысады.

Балалар экспериментінің басты артықшылығы-бұл балаларға зерттелетін нысанның әртүрлі жақтары туралы, оның басқа нысандармен және тіршілік ету ортасымен қарым-қатынасы туралы нақты түсінік береді. Эксперимент барысында баланың есте сақтау қабілеті байытылады, оның ойлау процестері белсендіріледі, өйткені талдау және синтез, салыстыру, жіктеу және жалпылау операцияларын орындау қажеттілігі үнемі туындайды.

Тәжірибелік-эксперименттік қызмет бойынша алынған жобаның өзектілігі - балалар өздігінен үйреніп, білім алып, оларды жаңа танымдық мәселелерді шешуде қолдануы керек.

Экологиялық білім жүйелерін, табиғатқа деген сүйіспеншіліктерін осы жастан бастап бойларына сіңіру қажет.

Ал мақсаты: балалардың су және оның физикалық қасиеттері туралы білімдерін кеңейту. Судың қасиеттері бар екенін түсіну үшін, балалардың тәжірибелік-зерттеу іс-әрекеті барысында алынған білім мен дағдыларға сүйене отырып, қарапайым жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін қалыптастыру. Су туралы мағлұмат беру, тәжірибе жасау арқылы судың қасиеттерімен таныстыру. Табиғатқа деген сүйіспеншіліктерін, қызығушылықтарын арттыра отырып, табиғаттың әдемі сұлулығын көре білуге және оған қамқор болуға тәрбиелеу. Қоршаған ортаны қорғау, ластамауға, ұқыптылыққа, жинақылыққа тәрбиелеу.

Жоба барысында мынадай міндеттер шешіледі:

-ортаңғы топтағы балалардың (3-4 жастағы балалар) су, оның физикалық қасиеттері және қоршаған әлемдегі рөлі туралы білімдерін кеңейту;

-бақылау, зерттеу жүргізу кезінде балалардың танымдық белсенділігін қалыптастыру;

-тәжірибелік-эксперименттік қызметтегі судың физикалық және химиялық қасиеттерімен таныстыру;

-балалардың сөздік қорын байыту (су, су мөлдір, құйылады, ағады, сылдырлайды, тамшылайды, катады, ериді, жуу, сүрту, суару, шомылу);

-балалардың танымдық қызығушылығын, байқағыштығын дамыту;

-ұжымда орындалған жұмыстан ләззат алу.

Бұл жобамен жұмыс істеуде мынадай нәтижеге қол жеткіземіз:

- балалардың су, оның қасиеттері және оның қоршаған әлем үшін рөлі туралы білімдерін кеңейту;

- балалардың белсенді және пассивті сөздігін байыту;

- балалардың танымдық қызығушылығын, байқағыштығын дамыту;

- өнімді қызметке белсенді қатысу;

-эмоционалды, көңіл-күйін көрсету.

Тәжірибелік-эксперименттік қызмет барысында келесі кезеңдерді бөлуге болады:

1. Бақылау-бұл эксперименттік іс-әрекеттің қалыптасуының бірінші кезеңі. Бала суды бақылайды, болып жатқан өзгерістерді байқайды. Бақылау нәтижесінде балалар ойлау процестерін дамытады, зейін белсенді болады, эксперимент жүргізу идеялары пайда болады.

2. Ойлау-бұл тәжірибе, эксперимент жүргізуге әкелетін екінші кезең. Бақылау кезінде бала өзіне қызықты гипотезаны қалыптастыруға және мәселені шешу үшін болжамдар жасауға көмектесетін нәрсені ойластыра бастайды. Бұл кезең ойлап табу, қиялдау, елестету қажеттілігін тудырады.

3. Гипотезаны тексеру - тәжірибе мен эксперименттер жүргізу. Бала өз болжамының дұрыстығын дәлелдеуге тырысады. Кейде баланың математикалық білімін қолдануға мүмкіндік беретін өлшеу қажеттілігі туындайды.

4. Қорытынды. Бұл кезеңде бала "Қалай? Не үшін? Неліктен?" деген сұрақтарға жауап іздейді, оның гипотезасы расталды немесе жоққа шықты ма соған көз жеткізеді.

Соңғы кезең мектеп жасына дейінгі балалар үшін қиын, тек осы қызмет түрін үнемі жүргізген кезде ғана бала қорытынды жасауға үйренеді.

Топта аталған тәжірибелік-эксперименттік қызметті ұйымдастыру үшін арнайы бұрыш жабдықталды (шағын зертхана). Онда:

1. Аспаптарға арналған орын. Бұрыштағы негізгі жабдықтар-бұл құрылғылар, тағамдық және тағамдық емес бояғыштар (гуашь, акварель бояулары). Медициналық материалдар: тамшуырлар, колбалар, ағаш таяқшалар, шприцтер (инесіз), өлшеуіш қасықтар, пластмас стакандар, тәрелкелер және өзге де материалдар.

3. Табиғи және "қалдық" заттар (тас, қабық, бүршік, қауырсын, мүк, жапырақтар және т.б.; материалдар, сым, тері, былғары, мата, пластмасса, тығындар) сақтауға арналған орын.

4. Құрылымданбаған материалдарға арналған орын (күм, су, үгінділер, чиптер, полистирол және т. б.)

Тәжірибе бұрышындағы материалдар мен жабдықтардың сауатты үйлесімі балалардың танымдық іс-әрекет құралдарын, іс-әрекет тәсілдерін, объектілерді зерттеуді, танымдық тәжірибені кеңейтуге ықпал етеді.

Жобаның жоспары бойынша балалар көркем шығармалармен және өлеңдермен танысты. Атап айтсақ: А.Асылбектің «Нөсер», Б. Кірісбаевтың «Жаңбыр», Ж.Смақовтың «Жау жаңбыр» өлеңдері, Ы.Алтынсариннің «Таза бұлақ» әңгімесі. Балалармен «Су тіршілік көзі», «Сусыз өмір жок», «Сиқырлы су», «Сусыз тіршілік жок» тақырыбында әңгіме жүргізілді. «Құмды жаңбыр», «Сипалау арқылы тауып көр», «Түрлі-түсті су», «Қуыршақты шомылдырамыз» және т.б дидактикалық ойындар ұйымдастырылды. «Судың түсін өзгерту», «Су мөлдір», «Су жылы, суық, ыстық» тәжірибелері жасалды.

Тәжірибе барысында балалар тек интеллектуалды әсерлерді қалыптастырып қана қоймайды, сонымен қатар ұжымда және өз бетінше жұмыс істеу, өз көзқарасын қорғау, оның дұрыстығын дәлелдеу, тәжірибелік-эксперименттік іс-әрекеттің сәтсіздікке ұшырау себептерін анықтау және қарапайым қорытынды жасау қабілеттерін дамытады.

Мынадай бақылау түрлері жүргізілді: «Бөлме өсімдіктерне күтім жасау және тәрбиешінің еңбек тапсырмаларын орындау», «Терезенің ар жағындағы тамшыларды бақылау», «Серуенде жаңбырдан кейінгі шалшықтарды бақылау».

Жобаға тәрбиеленушілердің ата-аналары да қатыстырылды. Ата-аналарды тарту олардың педагогика саласындағы құзыреттілігін арттырады, оларға үйде балалардың іс-әрекетін ұйымдастыруға көмектеседі, балалардың өз бетінше тәжірибе жасау мүмкіндігі мен қажеттілігіне назар аударады, бірлескен мүдделер мен іс-әрекеттің жаңа саласын ашады, отбасы мүшелерінің қызығушылықтарының бірігуіне көмектеседі. Ата-аналарға «Суды үнемдеп пайдалан», «Судың адам өміріндегі маңызы», «Суды тиімді пайдалану», «Суды қорғау» кеңестері мен ұсыныстары онлайн форматта берілді. Су туралы мақал жаттаудан челлендж ұйымдастырылып, бейнеролик түрінде жолданды. Үй жағдайында балалармен бірлесе отырып сумен тәжірибе жасалды.

Ұсынылған жобаны іске асыру жас мектеп жасына дейінгі балалардың жансыз табиғатты зерттеудегі тәжірибелік-эксперименттік қызметін ұйымдастыруға және өткізуге көмектесті, ал балалар су туралы берік білім алды, проблемалық сұрақтарға жауап табуды үйренеді, зерттелетін объект, оның қасиеттері туралы ақпаратты тәрбиешінің, ата-аналарының көмегімен алуға үйренуде. Тәжірибелік-эксперименттік қызмет баланың эмоционалды саласына, шығармашылық қабілеттерін дамытуға, физикалық белсенділіктің жалпы деңгейін жоғарылату арқылы денсаулықтарын нығайтуға оң әсер етеді деп санаймыз.

Әдебиет:

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының (ҚР Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы)
2. Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу жоспары (ҚР Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 20 желтоқсандағы № 557 Бұйрығы)
3. «Бала мен балабақша» республикалық журналы №2, 2014
4. Тугушева Г. П., Чистякова А. Е. «Экспериментальная деятельность детей среднего и старшего дошкольного возраста» Санкт-Петербург. ДЕТСТВО-ПРЕСС, 2015
5. Е. Н. Жердева Дик Н. Ф. «Развивающие занятия по экологии для дошкольников». Ростов н/Д: Феникс, 2005
6. Нищеева Н. В. «Опытно-экспериментальная деятельность в ДОУ» Детство-Пресс, 2019

Төлеухан А.Е

Балқаш қаласы, «Алпамыс» бөбекжайы КМҚК

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАСЫ- ПАТРИОТТЫҚ ТӘРБИЕНІҢ БІР КӨЗІ

Н. Назарбаевтың "Болашаққа қадам", "Рухани жаңғыру" атты құнды бағыты халықтан қолдауға ие болды. Солардың бірі-біздің балабақша тәрбиешілерінің шағын тобы.

Балаларды адамгершілікке, патриоттыққа тәрбиелеу – мектепке дейінгі білім беру мекемесінің негізгі міндеттерінің бірі. Отан сезімі... Ол баланың бойында отбасына, ең жақын адамдары – анаға, әкеге, әжеге, атаға деген қарым-қатынастан басталады. Бұл оны үйімен және жақын ортасымен байланыстыратын тамырлар.

Мектепке дейінгі білім беру тәрбиеленушілері "Рухани жаңғыру" бағдарламасын жүзеге асыруға белсенді түрде көмектеседі. Балабақша-бұл алғашқы білім беру мекемесі, онда олар білім мен білімнің алғашқы негіздерін алады. Балабақшалардың мақсаты-сапалы білім мен жан-жақты даму.

Тілдер мен мәдениетке деген қызығушылықты ояту үшін әдіскермен бірлесе отырып жоспар құрылады және тәрбиешілер тарапынан дайындық жұмыстары ұйымдастырылды. Өндерді, ойындарды жаттауға, сондай-ақ үш тілде өлең тыңдауға ерекше назар аударылды. Ойын-сауықты жүзеге асыру барлық үміттерден асып түсті. Баланың көз алдында бақыт ұшқынын көру, тәрбиешілер үшін үлкен бақыт.

"Рухани жаңғыру" бағдарламасы Туған жерге, оның мәдениетіне, қазақ халқының салт-дәстүрлеріне деген сүйіспеншіліктен көрінетін патриоттық бағытты айқындайды. Біздің Республикамыз гүлденген, бәсекеге қабілетті елге айналуы үшін біз өскелең ұрпақты тарихи дәстүрлерге, туған жердің мәдениетіне, рухани мәдениетке деген құрметке баулуымыз керек. Бағдарламасының өзектілігі туған жерге деген құрметі мен сүйіспеншілігі жаңа қырынан ашылады, ұлттық құндылықтар сананың мәнді белесіне айналады.

"Рухани жаңғыру" бағдарламасын жүзеге асыру аясында "Халықтардың даналық тілі" атты ойын-сауық арқылы ұйымдастырылған іс-шара өз мақсатына жетті. Балалар белсене қатысты. Біз болашақта тәрбиешілер тарапынан осындай іс-шараларды ұйымдастырамыз, олардың мақсаты тәрбиеленушілеріміздің туған жеріне деген құрмет сезімін ояту болады.

Балалардың рухани әлемін қалыптастырудың таптырмас құралы-өнер: әдебиет, мүсін, халық шығармашылығы, кескіндеме. Бұл мектеп жасына дейінгі балаларда эмоционалды және шығармашылық принципті оятады. Ол сондай-ақ моральдық тәрбиемен тығыз байланысты, өйткені сұлулық адам қарым-қатынасының өзіндік реттеушісі болып табылады.

Адамгершілік және эстетикалық тәрбиенің тиімділігі балалардың көркемдік және шығармашылық қызметі мен бастамасы принципін сақтауға тікелей байланысты. Хормен ән айту, халық билері, аспаптарда ойнау, әндер, өлеңдер, әңгімелер жазу, театрландырылған қойылымдар балаларды өнер туындыларымен таныстырады, орындау дағдыларын дамытады, рухани өмірдің мазмұнына, көркемдік дамудың, жеке және ұжымдық шығармашылықтың, балалардың өзін-өзі танытуының құралына айналады.

Мақсатқа жетудің құралдары әртүрлі болды. Бұл этнопедагогика, валеология, экология элементтерін енгізумен сабақтар, қазақ тілі сабақтарын өткізу. Көптеген балалар қазақ және орыс мәдениетіне үлкен қызығушылық танытатыны атап өтілді. Эксперименттік жұмыстың тәрбиелік қызметінде этнопедагогика элементтерін ретке келтіру, бекіту мақсатында әр аптаға - "Адамгершілік күніне" жоспарланған. Бұл күні әңгімелер, ұлттық этикет сағаттары, халық ойындары, ойын-сауық, экскурсиялар өткізіледі. Балабақшада "Киіз үй - Қазақстан тарихы" бұрыштары құрылған, әрбір қазақ үйінде және қазір еденде киіз кілемдер мен қабырғаларда тігілген тұскиіз көрінетіні туралы әңгімелер жүргізіледі. Ұлттық киіммен, тағамдармен, ойындармен, музыкамен және әндермен, фольклормен танысу - бұл балаларға арналған этномәдениет жұмысының бағыттары. Әрине, барлық материалдар ойын және жеке жұмыста беріледі.

Халық әні мен музыка - баланың эстетикалық тәрбиесінің бастапқы кезеңі. Осы екі нәрсені (ән мен музыканы) қабылдау дәрежесі бойынша баланың физикалық жаттығулар мен музыкаға бейімділігі анықталады. Біріншісі денеге, екіншісі жанға қатысты. Баяу серпіліп, тәрбиешілер бесік жырын айтады. Қоршаған әлеммен танысу ұйымдастырылған оқу қызметінде балалар әртүрлі халықтардың жұмбақтарымен танысады, сөйлеуді, қазақ және орыс тілдерін дамыту сабақтарында "Вершки-корешки", "Съедобное-несъедобное" халықтық-дидактикалық ойындарын өткізеді.

Балалар біздің балабақшада халықтардың ертегілерімен танысады "Алдар-көсе" және "Ашкөз бай" т.б. Әр ұлттың қызықты ойындары бар. Тілдер күніне орай балабақшаның ересек топтар тәрбиеленушілерінің арасында патриоттық сананы ынталандыратын ұлттық құндылықтарды жаңғырту, балалардың бойында ұлттық сананы ояту, жас ұрпақ санасына, туған халқына, тіліне деген құрмет, сүйіспеншілік мақтаныш сезімін ұялату, мақсатында «Тіл-тірегіміз, соғып тұрған жүрегіміз» мәнерлеп оқу байқауы өткізіледі. Қаламыздан шыққан батыр, соғыс ардагерлері мен құрметті азаматтар туралы әр топта буклеттер жасалды. 1-желтоқсан «Президент күні» қарсаңында ортаңғы және ересек топтар арасында «Тұңғыш Президент» атты ертеңгілік өтті және «Елбасы-ұлт мақтанышы» Елбасы өмірінен бейнежазба көрсетілді. Дене шынықтыру ұйымдастырылған оқу қызметінде орыс халық ойындары "Мысық пен тышқан"), қазақ халық ойыны "Бәйге — ат жарысы", "Орамал", "Балапандар"), армян халық ойыны "Козлик", әзірбайжан халық ойыны "Құтқарушы-чопу дагыт") балалардың қызығушылығын тудырады. Ойындар арқылы балалардың көркемөнерпаздары жүзеге асырылады: жеребе тастау, санау, ән айту, жаттау.

Салауатты өмір салтын қалыптастыру мақсатында ересек топ тәрбиеленушілері мен ата-аналар арасында «Әке, шешем және мен», «Жас спортшылар» атты спорттық сайыстар өткізіледі. Ұлы жеңіс күніне орай қаламыздың, Ұлы Отан соғысының ардагерлері мен тыл еңбеккерлеріне тағзым ету мақсатында балабақша қызметкерлері ескерткішке гүл қоюға барды. «Абай — қазақтың рухани көсемі», Абай оқулары тәрбиеленушілер арасында

мәнерлеп оқу байқауы өтті. «Менің отбасымның дәстүрлері» атты топтар арасында сурет сайысы, «Мен Қазақстаннанмын» атты көрме ұйымдастырылды.

Сонымен бірге "Аналар күні", "Сиқырлы қазан", "Масленница" сияқты керемет мерекелермен таныстырамыз, олар халықтардың дәстүрлерін көрсетеді.

Балалардың орыс, қазақ халқының және өзге ұлт халықтарының тарихына деген қызығушылығы ерекше өсті. Балалардың барлық заттарды өз қолдарымен ұстауға мүмкіндігі бар. Жұмыстағы ең бастысы-балалардың тарих, өнер, мәдениет, сәулет ескерткіштері туралы үлкен көлемде ақпарат жинақтауы және туған қаласы, халқы, тілі, салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары үшін мақтаныш сезіміне тәрбиелеу. Өйткені, бәрі кішкентайдан өзін қоршаған әлемнің бір бөлігі ретінде сезінуден басталады.

Бұл жұмыста отбасының рөлі де зор. Балабақша мен отбасының әсерінің бірлігімен ғана эстетикалық тәрбие міндеттерін толық жүзеге асыруға болады. Балалардың әрқайсысы музыкант немесе суретші бола бермейді, бірақ әр баланың өнерге деген сүйіспеншілігі мен қызығушылығын оятуға, эстетикалық талғамын, музыкалық құлағын, сурет салудың қарапайым дағдыларын дамытуға болады.

Құрметті әріптестер, біздің мамандық мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқытумен байланысты. Қазіргі педагогикада адамның рухани жағын тәрбиелеу өзекті болып қала береді. Біздің бүлдіршіндер – Қазақстанның болашағы. Адамның рухани дамуы жастайынан қаланады, ал баланың болашақ даму сипатын анықтайтын тұлға негізінің қалыптасуы оның қалай болатынына байланысты.

Әдебиет:

1. Назарбаев Н.Ә. «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласы 12 сәуір 2017. <http://online.zakon.kz/>.
2. Жолдаева Ж.С. «Мәңгілік ел-Мәңгілік Қазақстан» Республикалық педагогикалық журнал. 2016ж. №1 . 11 б.
3. Бекмағамбетов А.Ж. « Балаларға патриоттық тәрбие беруді ұйымдастыру». Қарағанды: ҚарМУ баспасы.2015.

Толеуханова А.А.

Қарқаралы ауданы, «Айгөлек» бөбекжайы КМҚК

«РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» - ЖАРҚЫН БОЛАШАҚ, КЕМЕЛ КЕЛЕШЕК»

Қазақстанда жалпы білім беретін мекемелерде оқу-тәрбие процестерінің өзіндік ұлттық айшық ерекшеліктерін айқындайтын, қазақ халқы педагогикасының тәлім-тәрбиелік принциптеріне негізделген ғылыми педагогикалық және методикалық бағдарлама.

Қай заманда болмасын адамзат алдында тұратын ұлы міндет-өзінің өмірін жалғастырушы саналы ұрпақ тәрбиелеу. Еліміз егемендікке қол жеткізген соң өскелең жас ұрпаққа тәрбие беру уақыт талабымен бірге келген игілікті мақсат екені даусыз.

Сондықтан да жас ұрпаққа тәрбие мен білім беру саласында халықтық педагогиканы енгізе отырып, қазақ халқының салт-дәстүрін, әдет ғұрпын, өнерін, тарихын, мәдениетін меңгертуде балалардың бойына ұлттық мінез құлық, имандылық, адамгершілік, сыпайылық, кішіпейілділік қасиеттерін қалыптастырудың маңызы зор. Ғасырлар бойы ата-бабаларымыз аңсаған тәуелсіздік таңы атып, төбеміз көкке екі елі жетпей, үлкен қуанышқа кенелген біз қазақ елінің тәуелсіздігін нақты іс-шараларымыз арқылы көрсете білуіміз керек.

Баланы ұлттық-патриоттыққа тәрбиелеу-күрделі педагогикалық процесс. Ал мұндай қасиетті істер баршамыздан жан-жақты ізденімпаздықты, қажымас қайрат пен шыдамдылықты қажет етеді. Білім мен тәрбие егіз. Сондықтан, бүгінгі өскелең ұрпаққа сапалы білім беріп, ұлттық тәрбие дәстүрінде тәрбиелеу басты міндетіміз. Қазір жас балғын бала-ертеңгі күні еліміздің саналы азаматы.

А.Байтұрсынұлы: «Біз әрқашан білімге ұмтыламыз. Негізінде ең бірінші тәлімге ұмтылуымыз керек. Бізге тәлімді рух, тәрбиелі білім қажет. Тәрбиелі.білімдар... Міне, адам! Міне, тұлға!»- деп білімнен бұрын тәрбиеге көңіл аудару керектігін тәрбиесіз адамға берілген білімнен еш пайда жоқтығын баса көрсеткен. Олай болса, жаңа кезеңдегі білім берудің өзекті мәселесі-жас ұрпаққа адамгершілік рухани тәрбие беру. Құнды қасиеттерге ие болу, рухани бай адамды қалыптастыру оның туған кезінен басталуы керек. Халықта «Ағаш түзу өсу үшін оған көшет кезінде көмектесуге болады, ал үлкен ағаш болғанда оны түзете алмайсың» -деп бекер айтылмаған. Сондықтан баланың бойында жастайынан ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, яғни адамгершілік құнды қасиеттерді сіңіріп, өз-өзіне сенімділікті тәрбиелеуде отбасы мен педагогтер шешуші рөл атқарады.

Қазақ халқының бүкіл салт-санасы, әдет-ғұрпы, мақал-мәтелдері, ертегі, жыр-термелері, ойын-сауығы, жұмбақтары мен жаңылтпаштары айналып келгенде тәрбиелік мәселе. Қазақ мақал-мәтелдері жай ғана ермек үшін айтылған ұйқас сөздер емес, олардың бәрінің тәрбиелік мәні болған. Сөз зергерлерінің ауызынан шыққан мақал-мәтелдер мен нақыл сөздерді үлгі етіп ұрпақ тәрбиесіне пайдалану дәстүрге айналған. Халық өз ұрпағының ұлағатты, білгір, батыл, батыр, ойшыл, еңбекқор, өнерпаз болып өсуі үшін,оған үлгі-өнеге етіп аңыз әңгімелерді де бардан құрап,сары алтындай сақтап келген. Аңыз әңгімелер келешек ұрпақтың наным-сенімін, арман-қиялын арттырады. Мектепке дейінгі жастағы баланың рухани адамгершілік құндылықтарын дамытушы маңызды орта – отбасы. Отбасы және мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту ұйымдары – баланы әлеуметтендірудің маңызды екі институты. Жас ұрпақты саналы, сергек етіп тәрбиелеуде – отбасымен ынтымақтаса әрекет етсем, көздеген мақсатыма жететініме сенімді болдым.

22 наурыз мерекесі қарсаңында өткізілген «Наурыз келді, алақай!» атты ертеңгілікте әжелер наурыз көже әкеліп, сәбиді бесікке салу рәсімін көрсетті. Бәтімә әжеміз наурыз көжені даярлау жайында әңгімелей отырып, балаларға дәм татқызды. Айнаш әжеміз бесік туралы, оның жабдықтары жайлы, бесікке сәбиді бөлеу тәсілдерін көрсете отырып, қызықты әңгімелеп берді. Балалар бесіктегі сәбиді әжемен бірге бесік жырын айта отырып тербетті. Нәтижесінде, балалар ұлттық ерекшелігімізді, салт-дәстүрімізді құрметтеуді үйренді. Бесікті тербетіп, бесік жырын айту барысында мейірімділік, кішпейілділік, қамқорлық сияқты рухани адамгершілік құндылықтары арта түсті.

Халқымызда «Баланы ойын өсіреді» деген даналық сөз бар. Бала ойнай жүріп ойланады, жүйкесі тынығады, көңілі өсіп, ойы сергиді. Ойынның көптеген түрлері бар: қимыл қозғалыс ойындары, ұлттық ойындар, сюжетті-рольдік ойындар, дидактикалық, логикалық, санамақ ойындары. Ойындар баланы дәлдікке, шыншылдыққа, зеректікке, тәртіптілікке, өзін-өзі бағалауға жетелейді. Ойындар барысында бала дамытушы ортаны өзі құрады. Ойын барысында бір-бірін тыңдап, жаңа ойын түрін, мазмұнын ойлап табады. нәтижесінде, балалардың өз бойындағы ауызбіршілік, жанашырлық, мейірімділік қасиеттері қалыптасады.

Табиғатты аялап, табиғат байлықтарын сақтай отырып, қоршаған ортадағы нысандармен таныстыра отырып, ауыл кітапханасына ата-аналармен бірге саяхат жасадық. Көркем әдебиет – рухани азықтың қайнар бұлағы. Баланың өмірден алған әсерін тиянақтап, ауызша айтылған ақыл-өнегені зердесіне жеткізіп орнықтыратын тәрбие құралы-халық даналығы, ертегі, әдеби шығармалармен толықтырылған кітаптар әлемі. Әдемі безендірілген, әр түрлі тақырыптағы ертегілер, аңыздар, өмірден алынған қысқа әңгімелер, өлең-тақпақтар жазылған кітаптар – бала үшін өзін-өзі және қоршаған әлемді тануда таптырмас құрал. Кітаптар баланы адамгершілік асыл мұраттарға жетелейді. Қазақтың ырым мен тиым рәсімдері де өте көп. Олар жас ұрпақты әдепті болуға, қарапайымдылық пен имандылыққа баулиды.

Қазақ халқында жасөспірімді тәрбиелеу үшін талап ету, талап қою рәсімдері де өмірлік тұрмыстық ереже болып қалыптасқан. Мысалы: қыз балаға ізетті болу, таза жүру,

әсем көріну, әке-шешесін сыйлау, өнерлі болу, іс тіге білу, әдеп сақтау, үлкеннің жолын кеспеу, өтірік айтпау, ұлттық дәстүрлерді құрметтеу, ал ер балаларға шыншыл, ержүрек, батыл, іскер, жігерлі болып өсуіне байланысты талаптар қойылған. Айта берсек, қазақ халқының болашақ ұрпақтарының жақсы азамат болып өсуі үшін, үлгі-өнеге аларлық тәрбиелері сан алуан. Міне, осындай баға жетпес ұшан-теңіз тәрбиені бойына жинақтап қамтылған қазіргі тәуелсіздік таңы атып, еліміз егемендікке қол жеткізген уақытта алар орны ерекше.

Қай халық болсын өзінің ұлттық өнері мен дәстүрін аса бір ыждағаттылықпен дамытуға тырысады, оны жаңа дәуір, жаман заман әкелген жаңалықтармен сабақтастыра отырып байыту-әрбір ұлағатты педагогтің міндеті. Халықтық тәрбие-қанша уақыт өтсе де тот баспайтын, өзінің күшін жоймайтын ұлттық қазына. Сондықтан да оқу-тәрбие жұмыстарына халықтық педагогикадан нәр алып, бойына ата-баба өсиеттері мен қасиеттерін сіңіріп, салт-дәстүрді біліп, халық қамын ойлайтын, тілін, дінің терең біліп, өз ұлтын сыйлай білетін ұрпақ тәрбиелеу міндетіміз.

Осы бағыттағы жұмыстың ерекшеліктерінің бірі педагогтің өлкетану бойынша білім алу, қолда бар материалды талдау және жүйелеу, өзінің кәсіби құзыреттілігін арттыру қабілеті болып табылады. Балалармен жұмыс жасамас бұрын, педагог өлкетану және кәсіби сипаттағы қажетті ақпаратқа ие болу керек. Ауылдың көп жыл тұрған тұрғындарымен әңгімелесіп, мерзімді басылымдарды және арнайы әдебиеттерді зерттеп, интернет-ресурсты пайдалана отырып, біз туған өлкенің тарихы туралы бізді қызықтыратын білімге ие боламыз. Тиісті материалды таңдау мектеп жасына дейінгі балаларда туған жердің даңқы туралы түсінік қалыптастыруға мүмкіндік береді. Дұрыс ұйымдастырылған даму ортасы-туған ауылға деген сүйіспеншілікке тәрбиелейді.

Балаларды тәрбиелеуде ересектердің әсіресе жақын адамдардың үлгісі үлкен мәнге ие. Ата-аналарды білім беру процесіне қосу оның тиімділігін едәуір арттырады. Ұйымдастырылған жұмыс ұранымен өтеді: ата-аналардың Отанға, жерге деген білімі мен сүйіспеншілігі балаларға берілуі керек. Мен бір адамның іс-әрекеті мен барлық адамдардың өмірі арасындағы шағын үлкен байланысты көрсетуге тырысамын. Ата-аналар «Менің мамандығым» тақырыбында балалармен ұйымдастырылған, әңгімелерге қатысады, ата-аналардың бастамасы бойынша «Ұлттық костюмдердегі қуыршақтар» коллекциясы жиналады. Өлкетану жұмысының нәтижесі мектеп жасына дейінгі балалардың белгілі бір білім алуына ғана емес, сонымен қатар оның өмірлік белсенділігін арттырады.

Осы міндеттерді жүзеге асыру үшін мен келесі тақырыптарды алдым: «Балабақша дегеніміз не?», «Балабақшадағы ересектердің еңбегі», «Ауылдың туған күні», «Қала- ауыл», «Менің отбасым», «Біздің әкелеріміз», «Менің анам», «Халық ойыншықтары», «Біздің Отанымыз-Қазақстан». Осы негізде патриоттық тәрбиеге ықпал ететін даму ортасын құру, содан кейін балаларды отбасы ұғымымен, оның тарихымен және бүгінімен таныстыру. Барлық жұмыс педагогикалық процестің белсенді қатысушылары ретінде ата-аналармен тығыз қарым-қатынаста болады.

Біз мектеп жасына дейінгі бала әлі нағыз патриот бола алмайтынын түсінеміз, бірақ біз жүргізіп жатқан жұмыс патриоттық сезімдер мен белгілі бір қасиеттердің пайда болуына ықпал етеді, мұны жыл соңында жүргізілген мониторинг нәтижесінде анықталған оң динамика дәлелдейді.

Қорыта келе, өз алдымызға тәуелсіз ел болып тұрған шақта ұлтымыздың қасиетін дүние жүзіне таныта алатын бар мүмкіндігіміз-еңбек, білім және ұлттық тарихымыз бен мәдениетімізді жаңғырту болмақ. Еліміздің болашағының тізгінін ұстар тұлғаның бойына білімнің нәрін, тәрбиенің иісін сіңіруіміз қажет. Адамгершілік тақырыбы-мәңгілік. Ол ешқашан ескірмек емес. Жас ұрпақтың бойына адамгершілік қасиеттерді сіңіру ата-ана мен педагогтердің басты міндеті.. Қазіргі талап-жан-жақты үйлесімді, жетілген, рухани жан дүниесі бай адамды тәрбиелеу. Балабақша мен ата-аналар арасында ынтымақтастықта жұмыс жүргізсе, балаларға көңіл бөліп, олармен санаса білсе, келешектің шын жанашыры, елдің арқа сүйер азаматтары тәрбиеленіп шығары сөзсіз.

Әдебиет:

1. В.Г. Нечаева, Т.А. Маркова, «Балалар бақшасында адамгершілікке тәрбиелеу» Алматы, «Мектеп», 1980 ж
2. Р.С. Буре, «Мектеп жасына дейінгі балалардың әлеуметтік-адамгершілік тәрбиесі». Әдістемелік құрал. М., 2011ж.;
3. М.Д. Маханева, «Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілік-патриоттық тәрбиелеу». М., 2011жыл;
4. «Балабақшада тәрбиелеу және оқыту» журналы, №3. 2013ж;
5. «Бала тәрбиесі» журналы, №7. 2009ж;

Садретдинова Ф.Ф., Топарова Д.Б.
КГКП ясли-сад «Балғын», город Сарань

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МАКЕТНОЙ ТЕХНОЛОГИИ В СВОБОДНОЙ И ОРГАНИЗОВАННОЙ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ДОШКОЛЬНИКОВ.

Основополагающим требованием общества к современным дошкольным организациям является интеллектуальное развитие ребенка, которое позволяет творчески решать различные задачи, критически мыслить, обосновывать свою точку зрения, свои убеждения, систематически и непрерывно пополнять и обновлять свои знания путем самообразования, совершенствовать умения, творчески применять их в действительности, работать в коллективе. В мы стали применять макетную технологию в свободной и организованной учебной деятельности.

Цель: Обыгрывание макета в стиле партнерского взаимодействия со сверстниками и взрослыми в образовательном процессе и для свободной детской активности.

На что влияет использование макетной технологии.

- **Предметно-пространственную среду** – макеты позволяют разнообразить сюжетно-ролевые игры и пополняют предметно-пространственную среду в организованной учебной деятельности. Например, макет «Город», «Детский сад» можно использовать в конструировании – постройка микрорайонов и зданий нашего города, а также в экологии, научить детей правильной сортировке мусора. Макет «Парк» можно использовать на занятиях по лепке – лепят животных в зоопарк, людей в парке, а также в развитии речи – рассказывание о парке на основе демонстративного пособия и т.д.
- **Умение взаимодействовать с взрослыми** – общаясь с взрослыми ребенок овладевает знаниями, которые ему были ранее не доступны, тем самым развивая у себя творческую личность.
- **Умение взаимодействовать со сверстниками** – во время игры с макетами дети распределяют и выполняют роли, обыгрывая сюжет. Например, в игре с макетом «Город» обыгрывая сюжет по правилам дорожного движения, дети распределяют роли шоферов, сотрудника дорожной полиции и пешеходов, строителей и выполняют свои роли.
- **Память** – дети запоминают и воспроизводят ранее полученную информацию. Например, во время игры с макетом «Город», дети вспоминают правила дорожного движения.
- **Внимание** – игры с макетами концентрирует внимание у детей на длительное время, так как захватывающий сюжет игры позволяет развивать сюжет игры и придумывать все новые игры.
- **Речь** – во время игры дети общаются, выполняя свои роли. Например, в игре с макетом «Дома» дети приходят, друг к другу в гости, рассказывают новости, приглашают пить чай и т.д.
- **Воображение** – придумывая свой сюжет игры, дети могут добавить игрушки заместители. Например, развивая свой сюжет в игре с макетом «Парк», дети строят зоопарк необычных зверей.
- **Критическое мышление** – все эти игры позволяют исследовать, искать ответы на свои вопросы и не стандартно мыслить, тем самым развивать свое критическое мышление. Например, в игре с макетом «Город», дети объясняют, почему нельзя бросать мусор, и к какой экологической катастрофе может привести большое количество мусора, а также придумать применение мусора.

- **Любознательность** – все эти макеты позволяют открывать новый мир и проявлять свою любознательность. Например, дети в игре с макетом «Космос» узнают, какие есть планеты на свете, и что такое солнечная система, строят летательный аппарат будущего.
- **Активность** – игры в макеты позволяют всем детям принимать активное участие в игре. Кто – то становится слушателем, а кто – то из детей рассказывает и показывает, применяя знания полученные ранее.
- **Креативность** – проявляя, свои творческие способности в играх с макетами дети по своему, украшают их. Например, в игре с макетом «Стелла Победы» дети дополнили макет интересными домами, а также создали клумбы и цветники.

Какие формы работы используются в применении макетных технологий.

- *Игровая.* Ребенок познает мир только через игры, тем самым развивая у себя модель 4К. Дети с помощью макетной технологии развивают сюжет, обыгрывают его, тем самым пополняют свои знания. Также через игру узнают о разных профессиях.
 - *Трудовая.* Ребенок учится трудиться, выполняя различные постройки, а также начинает задумываться о будущей своей профессии, так как играет он в те макеты, которые ему более интересны, и выполняя те действия, которые он хочет делать - строить, моделировать, а может и руководить игрой.
 - *Продуктивная.* Во время игр у детей происходит успешное формирование и реализация своих способностей, развиваются образные формы мышления, а также целенаправленность и умение планировать и достигать результата.
 - *Исследовательская.* Дети получают реальные представления о различных сторонах изучаемого объекта и его взаимоотношениях с другими объектами и со средой обитания.
 - *Познавательная.* Ребенок познает культурно - исторический опыт, накопленный человечеством.
 - *Коммуникативная.* С ее помощью дети учатся общаться не только со сверстниками, но и с взрослыми, развивая диалогическую и монологическую речь.
1. 100% детей смогут включаться в процесс обыгрывания макетов.
 2. 50% детей группы будут сформированы умения складывать постройки на основе сюжета
 3. Дети смогут работать в команде и в минигруппах, развивая свой сюжет.

Макет является не только центральным элементом, организующим предметную среду для игры с мелкими игрушками, но и связующим звеном разных видов совместной деятельности взрослого с детьми и свободной детской активности.

В своей работе мы используем макеты уже второй год. На первом этапе макеты использовались на занятиях в играх под руководством. Сейчас дети обыгрывают макеты в свободной игровой деятельности.

Обыгрывая один макет не получается задействовать всех детей дети играют в группах. Мы стали объединять макеты, чтоб привлечь большее количество детей в процесс обыгрывания макета.

В дальнейшем мы планируем продолжить внедрять макетные технологии в организованную учебную деятельность и свободную игровую деятельность, так как это дает положительный результат.

Литература:

1. Н. Я. Михайленко, Н. А. Короткова. Как играть с ребенком. М.: Академический проект, 2001.
2. Н. А. Короткова. Образовательный процесс в группах детей старшего дошкольного возраста. – М.:ЛИНКА-ПРЕСС, 2007.
3. Нищева Н. В. Предметно-пространственная развивающая среда в детском саду. Принципы построения, советы, рекомендации /Н. В. Нищева// Детство-Пресс. — 2010.

Торшаева Ш.М., Кикымова А.А.
Қарағанды қаласы, «Айгерім» бөбекжайы КМҚК

БАЛАБАҚШАДАҒЫ МУЗЫКАЛЫҚ ТӘРБИЕ БАРЫСЫНДА ЕРЕКШЕ БІЛІМ БЕРУДІ ҚАЗЖЕТ ЕТЕТІН БАЛАЛАРМЕН ЛОГОРИТМИКАНЫ ҚОЛДАНУ

Денсаулық – бұл баланың психикалық, физикалық және әлеуметтік дамуының негізгі мәні және қажетті шарты. Мектепке дейінгі балалық шақта денсаулық сақтау негіздерін құрмай, болашақта денсаулықты қалыптастыру қиын. Мектепке дейінгі балалық шақ – ағзаның қарқынды өсуі мен дамуы және оның табиғи және әлеуметтік ортаның әсеріне, оның ішінде балабақшада өткізілетін алдын-алу және сауықтыру шараларына сезімталдығының жоғарылауы.

Есту рецепторлары қабылдаған музыка эмоционалды ғана емес, сонымен бірге адамның жалпы жағдайына да әсер етеді, қан айналымы мен тыныс алудың өзгеруіне байланысты реакциялар тудырады.

«Балабақшадағы музыкалық білім теориясы мен әдістемесінің» негізін қалаушы Н. Ветлугина ән айту дауыстық аппаратты, сөйлеуді дамытады, дауыстық сымдарды нығайтады және тыныс алуды реттейді деп атап өтті. Ритмика баланың дене бітімін, үйлесімділігін, қозғалыс сенімділігін жақсартады. [4, 45-бет]. Эмоционалды сезімталдық пен музыкалық естуді дамыту ақыл-ой белсенділігін арттыруға көмектеседі. Осылайша, музыка балалардың физикалық дамуының бір құралы болып табылады.

Музыка мен сөз балалардың қозғалыс қызметін ұйымдастырып, оны реттейді, таным қызметін жандандырып, ішкі ортаға бейімделуіне әсер етеді. [1, 64-бет]

Логоритмиканы қолданғанда музыканың орны ерекше екенін айта кеткен жөн. Музыка тек қимыл-қозғалыс пен сөзді сүйемелдеп ғана қоймайды, оларды бір-бірімен байланыстырады. Музыка ҰОҚ- і басталарда балаларға күш- жігер беріп, балалардың өздерін еркін сезінуіне мүмкіндік береді. Балалардың көңіл- күйін көтеріп, ынтасын арттырады, тыныс алуын, қан айналымын жақсартып, зат алмасуды реттейді. Музыканы ритмикалық тітіркендіргіш ретінде пайдаланып, біз бала ағзасының ритмикалық процесінің күшеюіне қол жеткіземіз, себебі музыка адам денесінің қозғалысын реттеп, оның маңызды бөлігі болып саналады.

Валеологиялық ән-жаттығулар.

ҰОҚ-ті осы ән-жаттығулардан басталады. Қарапайым, мейірімге толы мәтіндер, негізгі гамманың дыбыстарынан тұратын әуен, көңіл-күйді көтереді, қоршаған ортаны қабылдауға оң әсер береді. Сабақта эмоционалды жағдайды жақсартады, дауысты ән айтуға дайындайды.

Тыныс алу жаттығулары.

Музыкадан ҰОҚ- де орындалатын негізгі іс-әрекет түрі – ән айтуда орындалатын басты міндеттердің бірі болып саналады. Тыныс алу жаттығуларының негізгі міндеттері:

- балалардың физиологиялық тыныс алуын нығайту;
- дұрыс сөйлеу тынысын қалыптастыру (қысқа тыныс алу-ұзақ дем шығару);
- деммен жұту және дем шығару күштерін жаттықтыру.

Тыныс алу жаттығулары сан алуан: «Қар үрлеу», «Сабынды көпіршіктер», «Гүл иіскеу» т.б. Жаттығулар арқылы балалар дұрыс тыныс алып, шығаруды үйренеді.

Сабынды көпіршіктермен, қауырсынмен, гүлмен, қармен жасалатын тыныс алу жаттығулары

Артикуляциялық гимнастика

Музыкадан ҰОҚ-де әндерді үйрену кезінде мен кейбір балалардың жеке дыбыстарды дұрыс айтпайтынын жиі байқаймын. Бұл сөйлеу аппаратының толық дамымағанын көрсетеді. Артикуляциялық гимнастиканың арнайы жаттығуларының көмегімен әр балаға осы қиындықтарды жеңуге көмектесу біздің қолымызда. Бұл дыбыстарды, буындарды, тұтас сөздерді дұрыс айту үшін қажетті қимылдарды үйретуге көмектеседі. Белгілі бір дәйектілікті сақтау, қарапайым жаттығулардан күрделіге өту маңызды. Артикуляциялық жаттығуларды үнемі қолдану балалардың сөйлеу сапасын

және сәйкесінше ән айту сапасын жақсарттады. Артикуляциялық гимнастиканың міндеттері:

- балалардың әншілік қабілеттерін дамыту;
- әр түрлі дыбыстардың артикуляциясын қалыптастыру;
- музыкалық есте сақтауды дамыту, ән мәтінін есте сақтау, назар аудару;
- сөздерді, сөз тіркестерін айту кезінде екпіндерді дұрыс орналастыруды үйрету.[5, 144- бет]

Өз тәжірибемде балалардың жас ерекшеліктеріне сай, логопедиялық дауыс жаттығуларын қолданамын. Мысалы: әндетіп: Ж-ж-ж-ж-ж-ж, Жа-жа-жапалақ, Жо-жо-жолбарыс, Жу-жу-жусан, Жи-жи-жидек, Жә-жә-жәшік немесе Жел уледі у - у – у, Құйын келіп биледі зу - зу – зу, Қатты, қатты жел соқты гу – гу, Жапырақтар қол соқты ду – ду, Билеп кетті қалтырап пах – пах т.б логопедиялық жаттығуларды айтып жаттығамыз.

Ойын массажи

Мыңдаған жылдар бұрын тибеттік емшілер анықтаған: балалардың қол шапалақтап, жалаң аяқ жүруі өте пайдалы, өйткені бұл бейсаналы түрде ішкі органдарға оң сигналдар жібереді. Дененің белгілі бір бөлігіне өздігінен массаж жасай отырып, бала бүкіл денеге тұтастай әсер етеді. Қарапайым массаж әдістерін үйрену ойын кездерінде жүзеге асады. Музыкадан ҰОҚ- де массаж музыкаға, ән әуеніне, өлең жолдарына немесе жай мәтінге жасалады. Ең тиімдісі – қолайсыз табиғи жағдайлар кезінде әсіресе күз – көктем мезгілдерінде биологиялық белсенді аймақтардың массажи балалар үшін өте пайдалы.

Саусақ ойындары

Музыкалық сабақтарда саусақ ойындары мен ертегілер маңызды орын алады, олар ән ретінде орындалады немесе әуенмен ойналады. Ойындар баланың сөйлеуін, моторикасын дамытады, саусақтардың үйлестіру қабілеттерін арттырады (сурет салуға, жазуға дайындық), саусақ пластикасын экспрессивті әуезді және сөйлеу интонациясымен байланыстырады, фольклор негізінде бейнелі-ассоциативті ойлауды қалыптастырады.[3]

Тілдік ойындар

Музыкалық қызмет кезінде тілдік ойындарды қолдану баланың музыкалық есту, сөйлеу қабілетін дамытады. Негізінен балалар фольклоры пайдаланылады. Тілдік ойындарда мәтін хормен, жеке немесе дуэтпен айтылады немесе оқылады. [2, 204- бет]

Музыка терапиясы - денсаулық сақтау процесінің маңызды құрамдас бөлігі. Бұл - балалардың қозғалыс және ойын әрекеті процесінде психофизикалық мәртебесін түзетуге ықпал ететін осындай музыкалық сүйемелдеуді құру. Дұрыс таңдалған музыканы тыңдау балалардың иммунитетін арттырады, олардың тітіркенуін, бас және бұлшықет ауырсынуын жеңілдетеді, тыныш тыныс алуды қалпына келтіреді.

Өз жұмыс тәжірибемде, бағдарламалармен ұсынылған үлкен музыкалық материалдың ішінен жоғарыда көрсетілген міндеттерге сәйкес келетін музыкалық шығармалар репертуарын таңдадым. Л.В. Бетховеннің "Ай сонатасы", "Элизаға", Огинскийдің "Полонез", Грибоедовтың "Вальс" шығармаларын ең сәтті таңдалған шығармалар деп айтар едім. Дәл осы шығармалар сабақтарда релаксация кезінде қолданылады.

Сөзімізді қортындылай келе музыкалық ойын-сауықтар, ертеңгіліктер, мерекелік шаралар, күнделікті ҰОҚ- де денсаулық сақтау технологияларын жүйелі түрде қолданар болсақ мынадай нәтижелерге қол жеткіземіз:

- балалардың музыкалық және шығармашылық қабілеттерін дамыту деңгейі артады;
- сөйлеу дамуының деңгейі артады;
- балалар ауруының деңгейін төмендетуге, (көбінесе суық тию аурулары) ;
- ауа-райының қолайсыздығына қарамастан жылдың барлық маусымдарында физикалық және ақыл-ой қабілетінің тұрақтылығының қалыптасуына зор септігін тигізеді.

Әдебиет:

1. Алябьева Е.А. Логоритмические упражнения без музыкального сопровождения: Методическое пособие. — Москва: ТЦ Сфера, 2006. — 64 бет.
2. Арсеновская О.Н. Система музыкально-оздоровительной работы в детском саду: занятия, игры, упражнения-Волгоград: Учитель, 2011-204 бет.
3. Белая А.Е., Мирясова В.И. Пальчиковые игры. Москва., 1999
4. Ветлугина Н.А «Балалар бақшасында музыкалық тәрбие беру методикасы» Әдістемелік құрал, Алматы «Мектеп», 1981- 45 бет.

Тохбай Марал
Қарағанды қаласы, «Балдырған» бөбекжайы ҚМҚК

«ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРДЫҢ ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҚТАРЫН АРТТЫРУ

*«Кітап оқу – рухани кемелденудің көзі десем артық емес»
Қасым-Жомарт Тоқаев*

Бүгінгі таңда еліміздің болашағы жас ұрпақты тәрбиелеуде бірінші бесік –отбасы, ата-ана тәрбиеші болса екінші бесік- балабақша, білім беру мекемелері болмақ. Мектеп жасындағы кезең –адам қалыптасуының алғашқы баспалдағы. Балабақшадағы тәрбие бала табиғатына ерекше әсер етіп, оған өмір бойы өшпестей із қалдырады. Заман талабына сай тәрбие мен білім беру жұмысын кешенді ұйымдастыру жаңа технологияларды, идеялар мен шығармашылық, инновациялық жаңашылдықты қажет етеді. Жас ұрпаққа білім беруді жетілдіру мәселесі толассыз күн сайын өзгеріп тұрған әлеммен бірге жүрері анық.

Елбасымыз Қасым – Жомарт Тоқаев айтқандай «Бүгінгі заманда кітапсыз, сондай-ақ кітапханасыз адамның ойдағыдай дамуы мүмкін емес. Бүкіл әлемдегі кітапханалар – білім мен мәдениеттің ошағы, жаңа ойлар мен тың пікірлердің мекені, сонымен қатар электрондық форматтың қарқынды дамып жатқанына қарамастан, дәстүрлі кітапхананың ағартушылық рөлі ешқашан жоғалпайды. Осы орайда ақпараттық – кітапхана кешені «Президент ұсынған 30 кітап» әлем және қазақ әдебиеті, публистика, ғылыми-танымдық , рухани жаңғыру кітаптарын оқуды ұсынады.

Осы орайда балабақшада «Жас оқырман» жобасының тиімділігі педагогтармен ата-аналардың балалардың оқу сауаттылығы мен кітап оқуға деген қызығушылықтарын дамыту және оқу мәдениетімен ақпараттық құзыреттілігін жоғарылату. Балалардың тілдерін, ақыл ойын, белсенділігін есте сақтау, көргенін естігенін мазмұндай білу, талдау баға беру қабілеттерін дамыту. Педагогтар мен психологтар ата-аналардың көмегімен балалардың кітап оқуға деген қызығушылықтарын арттыру. Отбасындағы қарым-қатынасты бірге оқу арқылы қалыптастыру. Балалардың келешекте оқу сауаттылығын ілгерілетуге ата-ана қауымдастығының ықпалын кеңінен қолдану. Балаларды кітапқа деген қызығушылықтарын арттыру.

«Жас оқырман» жобасы арқылы ата-аналармен дөңгелек столдар жүргізіп балалар кітапханасын тікелей серіктестік құрып, балабақша педагогтары мен педагогикалық кеңестер жүргізе отырып қазіргі кезде мектепте балалардың кітапқа деген қызығушылықтары жоқтығы, бәрін электронды түрде көріп оқитындарын білгеннен кейін, балалардың кітапқа деген қызығушылықтарын мектепке дейінгі мекемеден бастап қолға алып балаларды тәрбиелеу.

Қазіргі кезде балалардың тілдерінің кеш шығуы, дыбыстарды дұрыс айтпауы үйде ата-ана балаға аз уақыт бөлетіндігінде және кітапты оқымағандығынан. Сондықтан «Жас оқырман» жобасы арқылы ата-ананы баланы кітап оқуға шақыру. Бала есту арқылы дыбыстарды дұрыс айта бастайды. Мектепке дейінгі шақта бала тілі икемді келеді, сол себепті де сәбилермен әртүрлі жаттығулар, тіл ұстарту жаттығуларын жүргізу арқылы баланың тілі тез дамиды. Балалардың жас ерекшеліктеріне қарай топтары үлкейген сайын тіл дыбыстарын айтып үйренуге арналған жұмыс түрлері күрделене түседі.

Балабақшада жүргізілетін тәрбие, білім беру үрдісінде дыбысқа байланысты жаттығу түрлеріде кешенді түрде іске асырылады. Дыбыстардың ерекшелігі жете меңгеріп, дұрыс айтуға жаттықтыру тілдерін дамыту сабақтарында ғана емес музыка, дене шынықтыру ұйымдастырылған оқу қызметтері арқылы , сабақтан бос кездерінде балаларға ана тілінде ертегілер оқып беру, өлеңдер,

тақпақтар, көркем сөздер жаттатып айтқызу арқылы балалардың ойлау, дұрыс сөйлеу қабілеттері, сөздік қоры молайып, сөйлем құрап өз ойларын еркін жеткізе білуге, қазақ тіліне тән дыбыстарды дұрыс айтуға, өлең, тақпақ, мәтелдер, жаңылтпаштар, ертегілерді рольдермен орындауға, қазақ халқының дәстүрімен таныстыру арқылы еліне, туған жеріне деген сүйіспеншілік сезімдерін арттыру, балаларды тіл үйренуге халық мәдениетін зерттеуге адамгершілікке баулиды.

Халық қазынасының бірі - рухани тіл. Оны меңгеру бесік тәрбиесінен ананың әлділеген әнінен бастап балабақшада ары қарай жүзеге асады. Күнделікті баланың жасаған іс-әрекеттерімен байланысқан, жасына лайық мәтелдерді қолдану бұл бала қиялын дамытумен бірге, өз ойын аңықтап аз сөзбен толық жеткізуге тәрбиелейтін ең тиімді тәсіл. Жұмбақтар баланың қиялын, ақыл ойын дамытып, баланы өздігінен ізденіс жасауға дағдыландырады.

Балабақшадағы негізгі мәселенің бірі – баланың тілін дамыту, тәрбиелеу. Тіл адамға табиғатпен берілетін, адамдардың бүкіл тарих бойына жиган асыл қазынасы, зор байлығы. Сондықтан ата-бабадан жеткен байлықты үлкендердің көмегімен отбасында және балабақшада дамыту. Ата-аналар үйде балаларымен кітап оқу арқылы кітап оқу мәдениеті отбасылық дәстүрге айналады.

Топта балаларды әртүрлі кітаптармен таныстырып, ертегілер оқып беру арқылы тіл байлықтарын дамытып, кітапқа деген қызығушылықтарын арттырамыз.

Қорыта айтқанда инновациялық технология – білімге, кәсіби әдіс-тәсілдер жүйесін қолданудағы шығармашылық қабілет мүмкіндіктер нәтижесін дамыту мен ұмтылыс арқылы жүзеге асады. Бүгінгі бала ертеңгі дана әлем. Мектепке дейінгі мекеме тәрбиешілері бағдарлама көлемінде ғана білім беріп қоймай, жаңа заманға сай жаңа технологиялар арқылы баланы жан-жақты дамуын қамтамасыз ету. Жас ұрпақ жана заманға сай жаңа оқуға бейімделуі тиіс.

Әдебиет:

1. «Мектепке дейінгі педагогика» Ф.Н Жұмабекова
2. «Балабақшадағы бала тәрбиесі» Алматы 2007 Г. Мұқажанова
3. «Бала мен балабақша журналы» 2012-2015

Төлеухан А.С., Есей А.

Балқаш қаласы, «Айсұлу» бөбекжайы КМҚК

БАЛАБАҚШАДА «ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫНЫҢ БАЛАНЫҢ ТІЛІН ДАМУДАҒЫ ТИІМДІЛІГІ

Баланың бойындағы жақсы қасиеттері мен мүмкіндіктерді аша отырып, олардың өнегелі де тәрбиелі болып тәрбиеленуіне тәрбиешінің маңызы өте зор. Мектепке дейінгі білім беру ортасын (бағдарламалар, даму кеңістігі) құруда білім үдерісі субъектілерінің шығармашылық әлеуметінің өзара әрекеттесуі мен тәрбиелік үдерісі болып табылады.

Мектепке дейінгі жаста кішкентай жас оқырман үлкен әдебиет әлеміне алғашқы қадамдарын жасайды. Ата-аналар мен тәрбиешілер балаларға бағыттаушы болады. Біз жиі сұрақ қоямыз: «Бұл кітап балаға не береді? Не үйретеді?». Бала нағыз оқырман болама, әлде мектепке дейінгі балалық шақта кітаппен кездесу оның өміріндегі кездейсоқ, маңызды емес эпизодқа айналады ма, ересектерге байланысты. Жаңа әлеуметтік жағдай «мектеп жасына дейінгі бала және кітап» проблемасына жаңа тәсілдерді іздеуге мәжбүр етеді.

Еліміздің азаматтары қазіргі заманға сай білімді, мәдениетті, оған қоса адамгершілік, кішіпейілділік, қайырымдылық, шындық, адалдық, үлкендерді құрметтей білу сияқты асыл қасиеттер бала бойына кітап арқылы біртіндеп сіңеді. Баланы кітап оқуға көбірек баулу және пайдалы оқу үшін, ең басты балаларға кітапты сүйеге көмектесу керек.

Қазіргі балалардың көбінің қиялдары компьютерлік ойындарға ауып кетуіне қарамастан, кітапханашылар мен ата-аналарда, балаларға кітап әлемін сыйлау мүмкіндігі және құқығы қалады. Кітап оқуға үйрету үшін ең алдымен ата-аналарға кеңес беру керек. Балаға бір жасынан-ақ кітап ұстатып үйреткен дұрыс. Яғни, ол сәби кезінен бастап кітапты көруге тиіс. Баланы кітапқа қызықтыру үшін суретті, санамақ кітаптардан бастау керек. Үнемі газет-журнал, кітап оқып отырған ата-ананы көрген бала да кітапқа қызығып өседі. 4-5 жастан бастап әңгіме, ертегілер оқуға болады.

Кітап оқу баланың ой-өрісін кеңейтеді, ойлауға үйретеді, сөйлеу қабілетін, есте сақтауын, қиялын дамытады, танымдық және дамытушылық қызметін анықтайды. Баланы кітап оқуға көбірек баулу және пайдалы оқу үшін, ең басты балаларға кітапты сүйеге көмектесіп, алдын-ала бос уақытында оқитын кітаптарының тізімін белгілеп, оны ата-анасы өздері ұсынуға болады. Баланы жас кезінен кітапты құрметтеуге және оны күтіп ұстауға баулыған жөн. Сондай-ақ, білімнің бір көзі – балалар басылымы. «Айгөлек», «Балдырған», «Мөлдір бұлақ», «Ақ желкен» және тағы басқа журналдарына алып, оқып отырса, баланың білімі мен танымы талабына сай болады.

Басқару сапасы мынандай құрамды қамтамасыз етеді:

- баланың оқу құзыреттілігін дамыту нәтижесі үшін мектепке дейінгі білім беруді бағдарлау тетігін нығайту;

- білім сапасын бақылау мен осы негізіндегі жаңа тәртіп енгізудің жүйелі тәсілін дамыту.

- тәрбиешінің кәсіби жұмысы мәнісінің түбегейлі өзгеруі, оның зерттеу бағыты және оның педогогикалық үдерістігі тәрбиеші-фасилитатор ретінде рөлі.

- сапалы білім беру қызметін ұсынуға ұжымдық жауапкершілік тетігін енгізу.

«Жас оқырман» жоба бойынша қыркүйек айында жоспарын құрып, педагогтармен бірге зерттеу жұмыстарын жүргіздік. Әр педагог жоспар бойынша өз үлестерін қосып, ойларын ортаға салды.

Қазан айында «Тіл – өлшеусіз қазына» атты педагогтар арасында сайыс ұйымдастырылды.

Сайыстың мақсаты: Педагогтардың мемлекеттік тілдерін жетік меңгергенің анықтау, біліктілігін, жан-жақты өз кәсібінің шебері екендігін сынау арқылы, оларды іскерлікке, мәдениеттілікке, өз кәсібіне үлкен жауапкершілікпен қарауға бар күш жігерін жұмсауға баулу.

Сайыстың міндеттері:

- Педагогтардың біліктілігін, өз кәсібінің жан-жақты шебері екендігін сынау арқылы, оларды іскерлікке, өз кәсібіне үлкен жауапкершілікпен қарауға баулу;

- Тілдік қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру;

- Педагогтардың ішінен ең үздігін анықтау;

- Педагогикалық тәжірибе жинақтау және кеңейту, балабақша қызмет атқаратын педагогтардың мәртебесін көтеру.

Сайыстың нәтижесі бойынша бірінші жүлделі орынға Төлеухан А.С., екінші орынға Сейткалиева Б.А. иеленсе, үшінші орынға Есей А. иеленді. Ал орын алмаған педагогтарға мадақтамалар берілді.

Сонымен қатар, қазан айында балаларға арнап «Кітаппен дос болайық бәріміз!» атты кітапхана көрмесі ұйымдастырылды. Көрмеде педагогтар балаларға түрлі кітаптармен таныстырды. Кітапқа

деген қызығушылықтарын ояту үшін, бос уақыттарында кітаптармен жиі отыруды ұсынды.

Қараша айында «1001 мақал, 101 жұмбақ» атты балалар арасында сайыс өткізілді. Сайыстың мақсаты: Балалардың халық ауыз әдебиетін дамыту, тереңдету, ізденушілігін арттыра отырып, ой-өрісін кеңейту.

Сонымен қоса, ересек топта «Асық – алтын қазынам!» атты тәрбие сағат өткізілді. Тәрбие сағат өткізу барысында педагог балаларға асық жайлы мәліметтер беріп, «Асық ату» ұлттық ойынын ойнатты.

Ал ортаңғы топ тәрбиешілері ата-аналарға ZOOM платформасы арқылы «Оқитын отбасы – табысты бала» атты тақырыбында кеңес берді.

Кітап бұрышы мектеп жасына дейінгі балалардың көркем әдебиетке деген қызығушылығын қалыптастыруда және кітапқа ұқыпты қарауды тәрбиелеуде маңызды рөл атқарады. Бұл ерекше, тыныш, жайлы, эстетикалық безендірілген, арнайы бөлінген орын, онда бала өз қалауы бойынша кітапты таңдап алып, оны байыппен қарап, «қайта оқи алады». Мұнда баланың көркем туындымен - кітаппен және иллюстрациялармен жақын қарым-қатынасы орын алады, мұнда ол журналдар мен альбомдарды қарай алады.

Әдебиет:

1. Мектеп жасына дейінгі балалардың сөйлеу дағдысын қалыптастыру, «Бала мен балабақша», 2020 жыл, №11.
2. Халық педагогикасы технологияларын тиімді пайдалану әдістері, «Бала мен балабақша», 2020 жыл, №6.

Төлешова Л.Т.

Қарағанды қаласы, «Тілек» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ БАЛАНЫҢ ЗЕЙІНІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

«Бүлдіршіндер — мемлекетіміздің мығым тірегі » деп Елбасы Н.Ә.Назарбаев атап көрсеткендей , жас өспірімдердің жан - жакты даму негіздері мектепке дейінгі мекемеден бастау алады. Тәрбие мен білімнің негізі - мектепке дейінгі тәрбие ошағында қалыптасады. Баланың іс - әрекеті зейінмен тікелей байланысты болғандықтан онын бойында кішкентай кезден бастап көрініс береді.

Баланың алғашқы даму сатысында ырықсыз ерік байқалады. Тәрбиенің ықпалымен қажеттіліктерге байланысты ырықсыз зейін дами бастайды. Зейін дегеніміз -айналадағы объектілердің ішінен керектісін бөліп алып, соған психикалық әрекетімізді тұрақтата алу. Адамға тән әрекеттің кез келген түрінде зейін орын алмаса, онын нәтижелі болуы екі талай. Орыс педагогы К.Д.Ушинский зейіннің маңызын былайша көрсеткен еді.

«Зейін адам санасынан қорытылып барлық ойды аңғартатын, адам жанының жалғыз ғана есігі болып табылады, демек, бұл есікке ілімнің бірде - бір сөзі соқпай өте алмайды, егер ол соқпай өтсе, онда баланың санасында ештеңе де қалмайды және балаға оқуды қызықты ете білу керек және сонымен қызықтыра қоймайтын тапсырмаларды да бұлжытпай орындауды талап ету керек, бұл жұмысты орындағанда бір жағын басым етіп жібермей, екі жағын теңестіру арқылы еріксіз зейінді тудырып отырумен қатар, балада белсенді зейін шамалы болғанына қарамастан оны жаттықтырып отыру керек», - деп көрсетеді. Баланың зейінін дұрыс қалыптастыруға тәрбиешінің жеке басының үлгі - өнегесінің маңызы да зор.

Зейін адамға заттармен құбылыстарды анықтау және ажырату, қабылдау үшін қажет. Күнделікті адамның өмірінде зейін үлкен маңызға ие. Егер зейін болмаса, құбылыстарды

толығырақ қабылдауға болмас еді. Адамның күнделікті тұрмысында да, еңбекте де зейін үлкен орын алады.

Мектепке дейінгі кезеңде баланын зейіні төңіректегі заттарға және осылар арқылы орындалатын іс - әрекеттерге катысты ынтамен сипатталынады. Бала бір нәрсеге ынтасы өшпей тұрған кезде ғана зейінін шоғырлайды. Сонымен қатар бір нәрсеге зейінін аудару адамның сырт келбетінен де көрініс табады. Мысалы, дененің, бастың, көздің, қозғалыстары, бет бұру, үңілу, құлақ тігу жақсы көрінеді. Әртүрлі әдістерді қолдану арқылы баланың зейінін дамыту тәрбиешінің басты педагогикалық шеберлігі.

Белгілі бір іс - әрекетке зейін қойып кіріскенде ғана әрекет өз нәтижесін береді. Мектепке дейінгі кезеңде зейіннің негізгі өзгеруі баланын алғаш рет өз зейінін меңгере білуінде, оны саналы түрде белгілі заттарға құбылыстарға бағыттай білуінде және кейбір тәсілдерді пайдалана отырып, соларға зейін қоя білуінде, В.С.Мухина мектепке дейінгі шақта балалар ықтиярлы зейінді меңгере бастаса да, бүкіл мектепке дейінгі балалық шақта ықтиярсыз зейін басым болып қала береді. Балаларға өздері үшін бір текті әрі тартымы шамалы іс - әрекетке зейін қою қиынға түседі, сонымен бірге ойын процесінде немесе әсерлі сезімге бөлерліктей тапсырмаларды шешерде олар ұзақ уақыт бойы ықыласты болып жүреді. Мектеп жасына дейінгі бала зейінінің ерекшелігі мектепке дейін оқыту ықтиярлы зейінге үнемі күш салуды талап ететін тапсырмалар бойынша құрылуы мүмкін емес себептердің бірі болып саналады.

Оқу-қызметінде пайдаланылатын ойын түрлері, іс - әрекеттің нәтижелі түрлері, іс - әрекет формаларын өзгерту балалардың зейінін айтарлықтай жоғары деңгейде ұстауға мүмкіндік береді. Ойын барысында балалар дүниені тани бастайды, өзінің күш жігерін жұмсап, ойын арқылы сезімін білдіруге мүмкіндік алады, адамдармен араласуға үйренеді. Сондықтан да ойшыл А.С. Макаренко: «Баланын ойынға деген құмарлығы бар, сол құмарлықты қанағаттандыра білуіміз керек және ересек адам үшін еңбектің қандай маңызы болса, ойынның бала өмірі үшін нақты сондай маңызы бар».

Бала ойында қандай болса өскенде еңбекте сондай болады. Сондықтан келешек қайраткерді тәрбиелеу алдымен ойыннан басталады» деп көрсетті. Ойнау үшін тек қана уақытты белгілеп қана қоймай, сонымен бірге баланын барлық өміріне ойынды бере және сіңіре білуіміз қажет. Оның барлық өмірі ойынан тұрады. В.А.Сухомлинский «Ойын баланын алдынан өмір есігін ашып оның шығармашылық қабілетін дамытады, ойынсыз ақыл - ойдың қалыптасуы мүмкін емес» деген.

Бала ойын барысында өз қиялынан бір нәрсені құрастыру арқылы ойлау белсенділігін барынша жұмсайды және қандай қабілетке икемі бар екенін байқап көреді. Бұл ойындар баланын байқағыштығын, зейінін, тапқырлығын дамытады. Сондықтан да баланың зейінін белгілі бір бағытқа аудару үшін ойын түрінде жүргізу маңызды. Л.С. Выготский пікірінше, ойын мектеп жасына дейінгі баланын жеке басының дамуына ықпал ететін жетекші басты құбылыстың бірі деуге болады. Бала ойын арқылы өзінің күш - жігерін жаттықтырып қоршаған орта мен құбылыстардың ақиқат сырын ұғынып үйрене бастайды.

Ойын кезіндегі баланын психологиялық ерекшелігі мынада: олар ойнайды эмоциялық әсері ұшқындайды белсенділігі артады, ерік қасиеті қиял елестері мен таным дүниесідами, мұның баланын шығармашылық қабілеті мен дарынын ұштайды. Мұның бәрі баланың шығармашылық қабілетін дамытады. Қорытындылай келе, бәрімізге белгілі ойынды ойнағанда баланың дене бітімі жетіліп өзі ғана өзінің іс-әрекетіне сенімді болады. Баланын бойында ойлау, тапқырлық, шыдамдылық қалыптасады.

Оқу қызметінен бөлек уақытта ұйымдастырушылық, белсенділік қасиеттер қалыптасады. Ойын арқылы бала туралы жалпы мәлімет алуға болады. Ойын бала саналатын ойын түрлері баланың шығармашылығының белсенділігінің кеңеюіне табиғатымен тығыз байланысты. Бала зейінін қажет ететін әдейілеп ұйымдастырылған ойындар оның мінез - құлқын, жігерін кеңейтеді, дүниетанымын ақылын қалыптастырады. Ойындардың тиімділігі көп жағдайда тәрбиешінің көңіл - күйіне де байланысты болады. Әр өткізген кезде тәрбиешіге шығармашылық қажет.

Мектепке дейінгі бала тәрбиесімен айналысатын педагогтар мен тәрбиешілер, ата - аналар балалармен жылдың қай мезгілінде болмасын далаға шығып, серуендегенде, әртүрлі ойын ойнау қажет. Себебі, бала бойына ерекше әсер етіп тұрткі болатын айналадағы

«Ойыншықты сипатта» ойыны. Ойын шарты: жүргізуші балаларға қолындағы затты тану арқылы не екенін айту.

Қорытындылай келе, баланын зейінін қалыптастыру, ақыл - ойын дамыту, адамгершілік тәрбиесін жетілдіру ата - ананың міндеті болып табылады. Балалар өте байқағыш, еліктегіш келеді. Көп нәрселерге толғана қарайды. Өздеріне түсініксіз құбылыстардың мәнін білуге ұмтылады және сол сұрақтың жауабын білуге тырысады.

Ал сұрақтың жауабын үлкендерден күтеді, өйткені, бала ересектер кез келген нәрсені біледі деп ойлайды. Сол себепті баланын сұрағын жауапсыз қалдырмауға тырысып, көп көңіл бөліп, баланы қадағалап отырсақ баланын қалыпты дамуына пайдамызды тигізетін едік.

Әдебиет:

1. Жарыкбаев Жалпы психология - Алматы, 2004.
2. Мухина В.С. Мектеп жасына дейінгі балалар психологиясы - Алматы, 1986.
3. Выготский Л.С. Педагогическая психология - М., 1991.

Трусова Е.Л.

КГКП ясли-сад «Балғын», город Сарань

ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАБОТЕ МУЗЫКАЛЬНОГО РУКОВОДИТЕЛЯ ПО ВОСПИТАНИЮ И РАЗВИТИЮ МУЗЫКАЛЬНОГО, ТАНЦЕВАЛЬНОГО, ХУДОЖЕСТВЕННОГО ТВОРЧЕСТВА ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Современные педагогические технологии в работе музыкального руководителя помогают подбирать и осуществлять подбор методов, приемов обучения для совершенствования и закрепления программного материала. Совокупность инновационных технологий помогает детям применять в каком-либо мастерстве, а так же раскрыть свои возможности и определить его дарование, получить желаемый результат. А музыкальному руководителю помогает решить некоторые задачи своей профессиональной деятельности.

Работа музыкального руководителя заключается не только в обучении программных задач, но и помочь подобрать более современные методики для развития музыкального воспитания дошкольников. В современном мире происходят большие изменения в образовательном процессе. Усложняются требования к выполнению задач, поэтому есть необходимость в интеграции новых подходов, в широком спектре инновационных, современных, эффективных технологий, которые направлены на реализацию государственных стандартов дошкольного образования.

Инновационные технологии: «синтез искусств», «эвритмия», «черлидинг» используются в детском саду, как новые технологии, которые помогают детям на музыкальных занятиях и в самостоятельной деятельности совершенствовать и развивать музыкальное, танцевальное и художественное творчество.

Технология - «Синтез искусств» - используется для слушания музыки и направлена на восприятие музыкальных произведений через привлечение других видов искусств (изобразительное, художественное).

Технология – «Эвритмия» - используется в обучении детей танцам, играм и направлена на слаженность и гармоничность музыкальных движений, которые напоминают танцевальные движения и пантомиму.

Технология – «Черлидинг» - используется в музыкально-ритмической деятельности, на праздничных мероприятиях, спортивных соревнованиях, направлена на развитие ритмичных, спортивных музыкальных подтанцовок, которые развивают выносливость, лидерские качества. Данные технологии, позволяют решать комплекс задач, подчиненных определенным темам, в основу которых лежит определенная деятельность детей, объединяющая слушание музыки, музыкально - ритмическую деятельность, развитие музыкально-эстетического характера, пантомима, танец и т.д.

Использование инновационных технологий, а именно: «Синтез искусств», «Эвритмия», «Черлидинг» позволяет добиваться следующих результатов:

- постоянный творческий поиск для музыкального руководителя;
- создание новых вариантов моделей инновационных технологий;
- отклик детских впечатлений достигнутых результатов.

Интеграция инновационных технологий на музыкальном занятии:

«Синтез искусств» через (слушание музыки) - лепка, аппликация, рисование, чтение художественной литературы.

«Эвритмия» через (танец, игра, движения) – пантомима, танцевальные движения, музыкальные игры.

«Черлидинг» через музыкально-ритмическую деятельность - праздники, развлечения, спортивные праздники

Примерный перспективно - тематический план с использованием инновационных технологий «Синтез искусств», «Эвритмия», «Черлидинг» на музыкальных занятиях в предшкольной группе на сентябрь.

Месяц/ неделя	Тема занятия	Применение инновационной технологии	Через что совершенствуется
Сентябрь			
1 неделя	1.«Музыка живет в детском саду»	«Синтез искусств»	Рисование красками (коллективная работа) на тему: «Дружная семейка»
	2.«Путешествие в музыкальный аул»	«Эвритмия»	Пантомима «Полет птицы»
2 неделя	1.«Путешествие в музыкальный аул»	«Синтез искусств»	Рисование картины (коллективная работа) на тему: «Мир, в котором я живу».
	2. Музыкально-игровое творчество «Путешествие в страну звуков»	«Эвритмия»	Музыкальная игра-пантомима «Высокие, низкие нотки»
3 неделя	1. «Мы любим танцевать»	«Черлидинг»	Музыкально - ритмические движения с предметами
	2. «Мы любим танцевать»	«Эвритмия»	Пантомима «Чебурашка»
4 неделя	1.«Вместе петь веселей»	«Синтез искусств»	Аппликация Коллективная работа на тему: «Веселые ладошки»
	2. «Учимся слушать и понимать музыку»	«Синтез искусств»	Чтение художественного произведения по выбору музыкального руководителя

Работа инновационных технологий музыкального руководителя позволяет наполнять новым содержанием музыкальные занятия. Данные методики путем дифференцированного подхода решают важнейшую задачу музыкального воспитания детей, формируют ведущий компонент музыкальности и эмоциональной отзывчивости на музыку.

Применение инновационной технологии «Синтез искусств» используется при слушании музыки. Например: детям предлагается прослушать музыкальное произведение без его названия. Для его обсуждения заранее музыкальный руководитель готовит стол, на котором лежат цветные карандаши, фломастеры, краски, цветная бумага и т.д. Прослушав, педагог предоставляет возможность выразить в цвете и рисунке это произведение. После чего дети рассказывают о том, что они изобразили. Педагог подводит итог, называя музыкальное произведение, кто его написал и краткое описание. В технологии «Синтез искусств» используются различные методы: чтение художественной литературы, стихотворения, сказки и т.д. Благодаря этой технологии, дети не только выражают свои мысли через искусство, но и учатся размышлять, спорить, доказывать свою точку зрения и развивать модель 4К.

Технология «Эвритмия»- искусство художественного движения. Важность данной технологии не только повторить движения танца, а помочь детям почувствовать, о чем говорят танцевальные движения. Например: при изучении движений к казахскому танцу педагог рассказывает о движении птицы (может использовать иллюстрации, показ сюжета с помощью аудиовизуальных средств) которые они будут исполнять. Дети на первом этапе делают простые взмахи руками, изображая полет и постепенно переходят на плавные движения, которые выполняются под спокойную мелодию «Камажай».

Технология «Черлидинг» совершенно отличается от предыдущих. Способствует развитию у будущих воспитанников скорости реакции, точности ориентации в пространстве, укреплению кистей рук.

Большое разнообразие движений, выполняемых в различных плоскостях пространства, способствует совершенствованию двигательной памяти и координационных способностей.

Разучивание в музыкально-ритмической деятельности ритмичные движения на занятии позволяют полностью раскрепоститься и выполнять движения легко и непринужденно. Данная технология может сочетаться как групповая, так и индивидуальная. Разученные ритмичные движения могут носить соревновательный характер и использоваться на различных праздниках и спортивных развлечениях.

Все технологии требуют от музыкального руководителя тщательной подготовки и грамотного подбора для детей данного возраста, не нарушая программных задач области «Творчество» раздела «Музыка». Педагог должен учитывать возраст и доступность при объяснении. Чтобы совершенствовать инновационные технологии необходимо музыкальному руководителю продумать совместные мастер-классы, гостиные для воспитателей по обобщению данного опыта для применения в самостоятельной деятельности детей.

Литература:

1. Тарасова К.В. «Развитие музыкальных способностей в дошкольном детстве» // «Музыкальный руководитель» 2010 г. - №1
- Басина, Н., Суслова, О.С. кисточкой и музыкой в ладошке. - М.: Линка-пресс, 1997 г.
2. Мы поем и рассказываем. Алма-ата «Мектеп» 1983 год
3. Скопинцева, О.А. «Развитие музыкально-художественного творчества старших дошкольников» /Скопинцева О.А. - Волгоград, 2010г.
4. Мерзлякова, С.И. «Роль интегрированных занятий в развитии дошкольников» //«Музыкальный руководитель» 2010.- № 2.

Тукбаева А.Т.

Балқаш қаласы, «Абай атындағы №2 мектеп-лицейі»КММ

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ ПЕДАГОГЫ-КӘСІБИ ДАЯРЛЫҚТЫҢ ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ

Бүгінгі заман білімді, білікті, өздігінен тығырықтан шығар жол таба білетін іскер адам тәрбиелеуді қажет етіп отырғандықтан, мектепке дейінгі білім беру педагогының талапқа сай болу үшін өз тәжірибесіне өзгеріс енгізуі -зандылық. Өзгеріс енгізу – балалалардың білімдегі жетістіктерін мониторингілеу, қолданып жүрген әдіс-тәсілдерімнің тиімділігін саралау, балалардың танымдық қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін зерттеу нәтижесінде анықталған мәселелердің шешімін табу деп білемін.

Біз әрқашанда өзіміздің жұмысымызға кәсіби рефлексия жасап, өз-өзімізді бағалаймыз. Жаңа формация педагогы әрбір сабаққа жаңартылған білім мазмұнына сай үлкен дайындықпен, жаңа әдіс-тәсілдермен, түрлі тасырмалармен келуі керек деп есептеймін. Болашақ ұрпақтың дамуы біздің белсенділігімізге, білім деңгейімізге, шығармашылық іс-әрекетімізге байланысты.

Қазіргі уақытта жаңартылған білім беру мазмұнына көшу барысында әрбір тәрбиеші озық тәжірибені терең талдаудан өткізіп, өзіне тиімдісін тандап, іс-тәжірибесін толықтырып, кәсіби біліктілігін арттырып отыруы керек. XX-ғасырдың басында Ж.Аймауытов «Сабақ беру-жәй үйреншікті нәрсе емес, ол-жаңадан жаңаны табатын нәрсе» деген екен. Олай болса,баланы мектепке дайындау тәрбиешілерден үлкен жауапкершілікті талап етеді.

Мектепалды даярлық білім беру бағдарламасы 5-6 жастаы балалардың білім алу даярлығын қамти отырып, олардың коммуникативтік дағдыларының қалыптасуына, танымдық мотивтерінің көрінуіне, интеллектуалдық дамуына ықпал етеді. Баланың жалпы дамуы оның ұсақ моторикасының дамуымен тығыз байланысты. Неліктен баланың ұсақ моторикасын дамытуымыз керек? Ұсақ саусақ моторикасының дамуы - бұл баланың психикалық дамуының көрсеткіші. Ұсақ моториканың қимылдары мен қолдың икемділігі бас миының құрлымының даму деңгейін және баланың мектепке психологиялық дайындығын көрсетеді.

Ұсақ моторика-танымдық процестердің негізі: зейіні, жады, қабылдау, ойлауы мен тілінің дамуы, кеңістікті бағдарлауы. Қолдардың саусақтарын жаттықтыру баланың интеллектісін арттырудың, сөйлеуін дамытудың және жазуға дайындаудың құралы болып табылады. Оқу дағдыларын меңгеру үшін осы оқуға қажетті сапалар қалыпты деңгейде жетілуі керек. Сонымен қатар, өз-өзіне қызмет ету дағдысын қалыптастыру қажет: киімнің түймесін салып-ағыту, аяқ киім бауын байлау. Мұндай күнделікті баланың өз-өзіне қызмет етуі қолдың икемділігін арттырып, қолын жазу-сызуға дайындауың алғашқы машығы болып табылады.

Қазір балаларда моторлық дағдылардың жеткілікті дамымай жатқандығы байқалады. Себебі аяқ киімдерде байлайтын баудың орнында жапсырғыш(липучка), көйлектегі түйме орнына жапсырма (кнопка) салынған. Бала қолының қозғалысы қаншалықты епті болса, соншалықты ойлауы мен сөйлеуі жақсы дамып, соғұрлым қимыл-әрекеті мен белсенділігі артады. Сондықтан, мен мектеп жасына дейінгі балалардың графомоторлық дағдыларын дамытудың маңызы зор деп ойлаймын. Графомоторлық дағды дегеніміз не? Графомоторлық дағды - жазатын қолдың белгілі бір жаттыққан, үйреншікті қимыл-қозғалыстары. Жақсы жетілген графомоторлық дағдылар әріптердің анық, әсем, түзу, түсінікті, әрі жылдам жазылуына мүмкіндік туғызады. Графомоторлық дағдыларды дамытуда ойынның да маңызы ерекше орын алады. Қимыл-қозғалыс немесе саусақ ойындары оқу сипатында жүргізіледі. Ол басқа да қозғалысқа, әуенге негізделген ойындар қатарындағы ережемен ойналатын ойындар сияқты ересектер тарапынан құрылып, балаларға дайын күйінде ұсынылады. Балалар ойынның мазмұнын, ережелерін меңгергеннен кейін ғана өз беттерімен ойнай бастайды. Графомоторлық дағдының қалыптасу кезеңі көру-есту-моторлық үйлесу функцияларына тікелей байланысты. Графомоторлық дағдыны дамыту үшін мына қабілеттерді жақсы жетілдіру керек:

- көру және қозғалыс бақылауы;
- қозғалыс үйлесімділігі;
- кеңістікті қабылдау;
- ритмді сезіну;
- көріп қабылдауы;
- қол қимылын дамыту;

Жалпы ұсақ моториканың дамуы іс-әрекеттің кезектілігін, кеңістікті бағдарлай алуы және көріп есте сақтауы графомоторлық дағдының қалыптасуына әсер етеді. Егер,баланың ұсақ моторикасының дамуы жасына сай болса, онда баланың сөйлеу тілі жақсы дамығандығын көрсетеді. Жазу-күрделі біліктілік, сондықтан даярлық тобында балаға жазу, жазуға дайындық жаттығуларын жүйелі түрде жүргіземін.

Қолды жазуға дайындау барысында графикалық диктанттар, түрлі сызбаларды ұсынамын. Осыдан бір 10-15 жыл бұрын мектепалды даярлық топ балаларынан қарапайым білік, дағдылары (берілген суреттің ішін бояу, қарапайым таяқшалар салу, торкөзді қоршай сызу, қарапайым геометриялық пішіндерді салу) игеруі талап етілсе, бүгінде есту, көру арқылы белгілі бір іс-әрекеттерді дәптер бетінде орындау, кеңістікті бағдарлау, пішіндерді бейнеге айналыру, пішіннің немесе суреттің өлшемін, көлемін, түсін жазықтық бетіне, дәл түсіру сұралады. Қазіргі оқытудың талабы-сабақты түрлендіріп жүргізу арқылы баланың оқуға деген қызығушылығын арттыру, баланы ойландыра отырып оқыту, өздігінен ізденуге жетелеу.

Осыған орай, мектепалды дайындық тобы балаларын мектепке дайындауда графикалық сызба жаттығуларын өз тәжірибемде баланың мектепке келген алғашқы күнінен бастап жүргіземін. Мұндағы алдыма қоятын мақсатым:

- 1.көзбен шамалау,көзбен есте сақтау,есту-көру дағдыларын қалыптастыру;
- 2.қол қимыл қозғалысының үйлесімділігін,логикалық ойлауын жетілдіру;
3. табандылыққа,төзімділікке,ұқыптылыққа баулу.

Өзімнің кәсіби әрекетіме сын көзқарас танытып, ертең 1-сыныпқа келетін балалар үшін менің әдіс-тәсілірім қаншалықты тиімді? Осы әрекеттер білім алушылардың жас ерекшеліктері мен қажеттіліктерін қаншалықты ескерді? Нәтижесінде не алдым? деген сұрақтар төңірегінде көп ойланамын.

Бастауыш сынып жетекшілерімен үнемі байланыста боламын. Сонда өзім дайындаған балалардың 1-сыныпқа жоғары дайындықпен келетінін, жақсы көрсеткіштерге жететінін, жазу-сызу білік -дағдыларының қалыптасқандығын бастауыш сынып мұғалімдерінен жиі естимін де,өзімнің дұрыс бағытта жұмыс жасап жатқанымды түсінемін. Жүйелі жоспар, нәтижелі сабақ, бала жасына сай ұйымдастырған жұмыстың нәтижесінде шығармашыл тұлға, жаңалыққа бейім, өзін-өзі дамытатын, белсенді әрекетке түсе білетін,тез шешім қабылдайтын, логикасы дамыған, жаңалыққа қызығушылығы басым шәкірттер тәрбиелеу жолында мен ізденуден жалықпаймын.

Іс-тәжірибеммен мектепішілік, қалалық семинарларда бөлісіп отырамын. Кейінгі келген жас мамандарға, әріптестеріме еліміздің бізге жасап жатқан мүмкіншіліктерін тиімді пайдалана отырып, кәсіби шеберліктеріңді ұштауға, сын тұрғысынан ойлай алатын, креативті, ұстанымы жоғары жаңа формация ұстазы болуға, өздеріңді өзгеруге батыл қадам жасаңдар дегім келеді.

Әдебиет:

1. Мұғалімге арналған нұсқаулық. 86 бет.
2. Анищенко Ю.В. «Формирование графомоторных навыков у дошкольников»
3. Большакова С.Е. «Формирование мелкой моторики рук»
4. Әмірова Ә.С. Сауат ашу және жазу.Әдістемелік құрал.Алматы кітап баспасы, 2018 жыл

Тусупова Г.А., Абеуова У.Б.
КГКП ясли-сад «Нұршуақ», Шетский район

ПЕДАГОГ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ – ТРАНСФОРМАЦИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ

Первым шагом в системе образования является дошкольная организация, ответственность возлагается на воспитателей и руководителей.

Для воспитания культурного, бережного, образованного поколения необходимо, чтобы воспитатель сам был воспитанным, образованным.

В формировании талантливой, образованной, воспитанной личности наш ясли-сад преобразует, совершенствует методы и приемы образования и осваивает новые инновационные образовательные технологии. Технология Триз, направленная на развитие творческих способностей. Игровые технологии: дидактические, воспитательные, развивающие. Применяем элементы методики М. Монтессори, развивающей моторику и сенсорику. Создаем специальный уголок и повышаем интерес детей. Работать с детьми-большое счастье. Верит в доброту, не беспокоясь ни о чем. Наличие этой веры-счастье учителя, то есть мое счастье. Воспитание ребенка должно быть дано по его мере, по его творению. Важно дать молодому поколению качественное образование и достойное воспитание, создать все условия для его жизни. Педагогу необходимо понимать, что достичь профессионального мастерства, стать гением своей профессии-это не одно и то же.

Поэтому, если вы хотите сделать будущее подрастающего поколения ярче, создать условия для получения путевки в жизнь, не останавливаясь на поиске, а повышая уровень профессионального мастерства и знаний, то вы получите полный результат. Цель, которую я ставил перед собой; всестороннее формирование личности каждого ребенка во всем воспитательном деле.

Моя цель достигнута и я добиваюсь результата.

Освоение педагогами новых технологий в дошкольном образовании-залог успешного развития личности ребенка.

Педагоги, воспитатели в период изучения, освоения технологий выезжают на специальные курсы и повышают профессиональную квалификацию. В работе с педагогами было проведено много мероприятий, которые были оценены на хорошем уровне. Проведены конкурсы среди педагогов, опыт получили молодые специалисты, ведущие воспитатели нашего ясли-сада. Также проводились открытые учебные услуги. Проведена

работа с одаренными детьми. Проводя различные мероприятия на праздниках, ребята участвовали в городском, областном этапах, участвовали в конкурсе и пришли с призами. Творческие работы ребят вернулись с хорошими призами, участвуя в конкурсах ремесленников. Конечно, это достижения нашего детского сада. Мы рады. Педагогический труд - это настоящий творческий труд. Это направление в деятельности педагогического коллектива-повышение мотивации педагога к творческому труду.

Стандартом определены требования к уровню подготовки детей дошкольного возраста, содержанию дошкольного воспитания и обучения, максимальному объему учебной нагрузки.

Реализация содержания программы осуществляется на основе интеграции возрастной психологии и дошкольной педагогики и образовательных областей. Все образовательные области взаимосвязаны: ребенок узнает, читая; рассказывает о том, что он узнал, узнав; взаимодействует со сверстниками в процессе исследования и рассуждения. Таким образом, взаимопроникновение и взаимосвязь образовательных областей обеспечивает формирование у ребенка целостной картины окружающей среды.

Эффективной организации образовательного процесса и обеспечения детей обеспечением качественного воспитания и обучения в организациях до для этого необходимо предусмотреть следующие принципы и подходы:

- комплексный подход к формированию личности и развитию способностей всех участников воспитания и обучения — педагогов, психологов, родителей и ребенка;
- развитие детей в соответствии с их возрастными особенностями;;
- уровень развития ребенка и деятельности дошкольной организации (мониторинг развития детей дошкольного возраста системы автоматизации для проведения инновационный подход к проведению мониторинга;
- содержание и методы воспитания и обучения единство, преемственность, непрерывность;
- информационно-коммуникационные

Интерактивное построение образовательного процесса с использованием технологий.

В целях инновационного подхода к реализации образовательного процесса внедряются новые, современные технологии и методы дошкольного воспитания и обучения, повышающие творческие и интеллектуальные способности детей, развивающие эмоционально-силовую сферу, активизирующие познавательные способности ребенка.

Содержание информационно-коммуникационных технологий состоит из интерактивного оборудования, содержащего ресурсы, включающие обучающие и развивающие программы для детей дошкольного возраста. Данные технологии позволяют использовать ресурсы электронного контента и дидактические, координирует раздаточный материал, что способствует развитию логики, мышления, сенсорных позволяет развивать способности.

Также немаловажное значение имеет использование инновационных образовательных инструментов в дошкольных учреждениях. Потребность в инновациях возникает на пути решения той или иной проблемы. Любой педагогический коллектив, любой педагог вправе организовать инновационную деятельность. Но в процессе подготовки и организации новшества он должен взять на себя конкретную задачу, ведь не следует забывать, что объектом любой педагогической инициативы является ребенок.

В заключение, основными направлениями реализации обновленного содержания дошкольного воспитания и обучения являются реализация требований к уровню подготовки дошкольников в обновленных стандартах и программах, необходимо применять новые инновационные технологии в процессе обучения и деятельности.

Предлагаю использовать технологии Зайцева, в том числе М.Монтессори, Воскобович. Еще одна технология обновленных технологий это, конечно, работа над проектом. В целом все технологии мы должны использовать в игровой деятельности.

Педагогу необходимо использовать и осваивать наиболее эффективные средства и технологии обучения и воспитания детей для плодотворной реализации задач,

определенных программой. С этой целью он должен постоянно повышать свое профессиональное мастерство, заниматься повышением своих знаний.

Литература:

1. Гладкова Ю., Соломенникова О. Индивидуальный маршрут непрерывного профессионального образования и развития педагога, 2018 г.
2. Горбунова Л. Н., Сорокина Е. В. Перспективная модель профессионального развития педагогов на основе индивидуальных методических маршрутов. 2016 г.

Усербаева Г.А.

Сәтбаев қаласы, «Нұрбөбек» бөбекжайы КМҚК

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ – ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ БАЛА ДАМУЫНЫҢ ШАРТЫ

Психологиялық қызметтің мақсаты: сапалы тәрбие беру үшін әлеуметтік-психологиялық жағдай қалыптастыру, білім беру саласында балалардың психологиялық дамуына көмектесу.

Мектепке жасына дейінгі кезең - адам өміріндегі маңызды және жауапты кезең. Бұл көптеген психикалық процестердің дамуы үшін қолайлы кезең. Сондықтан баланың дамуы ерте жастан басталуы керек екені анық. Әр бала ерекше, бұл сөзсіз. Дегенмен, қабілеттердің бірегейлігін атап өту үшін емес, оны ерекшелейтін ерекше қажеттіліктерді белгілеу үшін «ерекше» деп айтылатын балалар бар.

Қазіргі уақытта балалардың дамуында проблемалар бар, олар тереңдігі мен таралуы бойынша әртүрлі – СДВГ, РДА, ЗПП және басқалар. Диагнозы бар баланың дамуы ерекше жолмен жүреді. Бұл балаларға жасына және жеке ерекшеліктеріне, нақты даму деңгейіне, соматикалық және нейрорпсихикалық денсаулығының жай-күйіне сәйкес тәрбие мен білім берудің оңтайлы психологиялық-педагогикалық түзету-дамыту жағдайларын қалыптастыруға бағытталған, әр баланы дамытуды қамтамасыз ететін жан-жақты психологиялық-педагогикалық қолдау қажет.

Бөбекжай балаларымен бастапқы психологиялық - педагогикалық тексеру жүргізіліп, ПМПК қорытындысымен танысу жүргізілуде.

Инклюзивті білім беру педагог-психологының қызметінде жұмыстың төрт негізгі бағыты айқын:

- балалармен жеке жұмыс;
- тәрбиешілермен, педагогтармен жұмыс;
- білім беру мекемесінің әкімшілігімен жұмыс;
- балалардың ата-аналарымен жұмыс.

Бірақ осы бағыттардан ең маңыздысы ол ата-анамен жұмыс. Оларға «ерекше» балаларды білім беру ортасына балалармен тең қосу «ерекше» балалар үшін пайдалы екендігі туралы ақпарат беру маңызды, ал бірлескен оқытудың басты оң факторы төзімділікті дамыту болып табылады.

Дэвид Бланкет айтқандай «Біз әрбір балаға оның қажеттілігіне және басқа жағдайларына қарамастан, өз әлеуетін толық жүзеге асыруға, қоғамға пайда келтіруге және оның толыққанды мүшесі болуына мүмкіндік беруге міндеттіміз».

Ерекше білімді қажет ететін баламен практикалық жұмыс барысында менде проблема туындады, бұл балаға оқыту мен тәрбиелеуде қалай көмектесуге болады? Осыған байланысты түзету-дамыту бағдарламасы жасалды, бағдарламаға арналған оқу қызметіне қысқаша мазмұны жасалды.

Түзету және дамыту қызметінің құрылымы қарапайым, үш бөліктен тұрады:

1. Баланың ұсақ қол моторикасын дамытуға ықпал ететін саусақ жаттығулар;
2. Эмоционалды саланы дамытуға, қарым-қатынас дағдыларын қалыптастыруға бағытталған ойындар;
3. Танымдық психикалық процестердің дамуына ықпал ететін ойындар: Есте сақтау. зейін, ойлау, қиял.

Бағдарлама жоғарыда айтылғандай баланың жас ерекшелігіне сай етіп жасалынған, ойын терапиясы, құм терапиясы, арт-терапия т.б оқу қызметінде пайдалана отырып жүргізіледі. Оқу қызметінің тақырыбына байланысты ойындар, саусақ жаттығулары, баланың ойын дамытатын тапсырмалар беріліп отырылды. Ұсақ моторикасын дамытатын ойындар жүргізілді.

Сонымен қатар балабақша тәрбиешілері мен педпгогтары ерекше білім беруді қажет ететін балаларға жеке бағдарлама құрып сол бағдарлама бойынша жеке жұмыстар жүргізіледі.

Педагог-психологтың ерекше білімді қажет ететін балалармен түзету-дамыту жұмысы балалардың танымдық, эмоционалды-еріктік, жеке және әлеуметтік саласына бағытталған. Түзету және дамыту жұмыстары үшін келесі блоктарды қамтитын бағдарламалар таңдалды: танымдық белсенділікті түзету, жалпы эмоционалды даму, балалардың мінез-құлқы, жалпы тұлғалық даму және оның жеке аспектілері. Ұйымдастырылған оқу қызметі психологиялық-медициналық-педагогикалық комиссияның ұсыныстарына сәйкес әзірленді. Әр баланың физиологиялық және психологиялық ерекшеліктерін ескере отырып, аптасына 1-2 рет баланың жас ерекшелігіне байланысты 20-25 минуттан жүйелі түрде ұйымдастырылған оқу қызметі өткізілді.

Ұйымдастырылған оқу қызметі келесі бағыттар бойынша жүргізіледі: -әлеуметтік-адамгершілік мінез-құлықты түзету. Сонымен қатар баланың танымдық қабілеттерін дамытатын яғни есте сақтауын, ойлауын, зейінін, қиялын дамытатын ойындар мен тапсырмаларды ұйымдастырылған оқу қызметінде жүзеге асырылуда.

Ірі және ұсақ қол моториканы дамыту бойынша, өзіне-өзі қызмет көрсету дағдыларын дамыту арналған жұмыстар жүргізіледі. Ерекше білімді қажет ететін балалардың ұсақ қол моторикасын дамытатын ойындар, саусақ жаттығулары мен тапсырмалар қолдана отырып баланың сөздік қорын дамыту мақсатында пайдаланылады.

Балаларды психологиялық қолдау бойынша жұмыста ата-аналармен белсенді ынтымақтастыққа көп көңіл бөлінеді, баланың ата-аналарына психологиялық - педагогикалық қолдауды жасалады. Түзету және дамыту жұмыстарының сәттілігі көбінесе ата-аналардың баланың жағдайын қаншалықты түсінетініне, оны қалай қабылдайтынына және көмектесуге тырысатынына байланысты.

Ерекше қолдауды қажет ететін психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету мамандардың жүйелі жұмыс жасауының негізі. Өз саласының майталман маманы табысты тәрбиеленуші дайындауда психологиялық, педагогикалық арғы шарттарды негізге ала отырып, қолдау көрсетеді.

Білім беру жүйесінде «қолдау» сөзі мектеп жасындағы балаларға қатысты жиі айтылады.

Адамды оқыту мәні - ғалам жайлы білім, тәрбие мәні - әлеуметке және де мәдениетке сай құндылықтар, адамгершілік нормалар мен қарым-қатынас екенін біз үнемі білеміз және қолданамыз.

Педагогикалық қолдаудың деп отырғанымыз – өзіндік таңдау, өзін - өзі табу. Жеке адамға арналып жасалған педагогикалық қолдаудағы мазмұн – тұлғаны алда көздеп отырған нәтиже мақсаттарынан алыстататын кедергілерді жеңу жолдарын қарастырады.

Қазіргі балалар әртүрлі ақпаратпен қаныққан ортада өседі, оларға жиі шамадан тыс талаптар қойылады, белсенділікпен шамадан тыс жүктеледі. Түзету-дамытудың міндеті-баланы үйлесімді дамыту. Бұл тапсырманы жүзеге асыруда маңызды рөл педагог-психологқа беріледі.

«Нұрбөбек» бөбекжайында түзету - дамыту жұмысы педагогикалық процесті жандандырудың үлкен мүмкіндіктері бар, сонымен қатар ата - аналардың психологиялық - педагогикалық мәдениетін арттыруға мүмкіндік беретін көрнекі ақпаратты белсенді қолданылады. Ата - аналарды тарту және қызықтыру үшін ақпараттың өзекті, мазмұнды және сонымен бірге қысқа, эстетикалық жағымды болуына аса мән беріледі. Ақпараттық материалдар үнемі жаңартылып отырылады.

Қызықты тәжірибе логопед - педагогпен бірге мектеп жасына дейінгі балаларға арналған «Ертегілер лабиринтіне саяхат», «Эмоция әлемі» ашық оқу қызметтері өткізілді. Ұйымдастырылған оқу қызметітерінде VPF-ті дамытуға, сезім органдары туралы білімді

шоғырландыруға, олардың адамның әлемді қабылдаудағы рөліне бағытталған. Оқу қызметте балалардың ойлау процестерінің қарқынды дамуы үшін ТРИЗ технологиялары қолданылды.

Технологияны қолдану қызықты болды, өйткені бұл баланың шығармашылық әлеуетін дамытатын 20 ғасырдың аяғындағы ең қызықты педагогикалық әдістердің бірі.

Жұмыс барысында ойлау мен шығармашылық қиялдың икемділігін қалыптастыруға, әлемнің процестері мен құбылыстарының өзгергіштігін көруге, таныс заттарға стандартты емес көзқарас қалыптастыруға ықпал ететін әртүрлі триздік ойын әдістерін белсенді қолданылды.

Педагогикалық өз білім жетілдіру жұмыс аясында «Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған ТРИЗ: мықты ойлау және заманауи баланың жетістігі» атты ашық оқу қызметі мен педагогтарға арналған мастер-класс өткізу жоспарлануда.

Токсан ауыз сөздің тобықтай түйіні, педагог білім алуда ерекше қажеттілігі бар тәрбиеленушілермен сүйемелдеу (қолду) бағдарламасын жүзеге асыратын орталық бейне болып табылады. Сонымен бірге педагогтың балаға, табысқа жеткізу әрекетінің нәтижесіндеген көзқарасының, педагогтың ерекше қабілеттілік үдересін дараландыра білуінің, мамандардың (психологтың, логопедтің, дефектологтың) ұсыныстарын ұстануының, балада өз - өзіне деген сенімділікті қалыптастыра білуінің маңызы үлкен болады. Бүгінгі таңда балалардың ерекше қабілетін дамытуға бағытталған мемлекеттік саясаттың негізгі ұстанымы – барлық категориядағы тұлғалардың сапалы білім алуға тең құқығын жүзеге асыру болып табылады.

Педагогтардың білім алуда ерекше қажеттілігі бар тәрбиеленушілерді тәрбиелеуде, педагогикалық оптимизм міндетті түрде педагогтардың кәсіптік қасиеттеріне айналуға тиісті.

Әдебиет:

1. ҚР «Білім туралы заңы» 2007 жыл 27 шілдедегі № 319-III.
2. Семаго Н.Я. опыт системного развития инклюзивного образования в Центральном округе Инклюзивное образование. 1 шығарылым. мәскеу, «Школьная книга» орталығы, 2010.
3. Жалпы білім беру ұйымдары (бастауыш, негізгі орта және жалпы орта) қызметінің үлгілік қағидалары. ҚР Үкіметінің 2013 жылғы 17 мамырдағы № 499 қаулысымен бекітілген.
4. Методические рекомендации по организации интегрированного (инклюзивного) образования детей с ограниченными возможностями в развитии. (ҚР БЖҒМ 2009 жылы 16 наурыздағы № 4-02-4/450 хаты.)
5. Даму мүмкіндіктері шектеулі балаларға психологиялық-педагогикалық қолдауды ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 12 желтоқсандағы № 524 бұйрығы

Фокина Н.А., Прокудина А.Р.
КГКП ясли-сад «Ботагоз», город Шахтинск

«ШКОЛА СТЕП –АЭРОБИКИ» СОВРЕМЕННАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕЖЕНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ

После пандемии вопрос физического развития дошкольников в наше время является особо важным, так как именно в дошкольном возрасте закладываются основы интеллектуального, психического и эмоционального здоровья детей, формируются двигательные и способности координации тела. В этом возрасте ребенок активно растет и развивается, формируются навыки основных движений, дети получают основные физические качества и приобретают привычки к здоровому образу жизни. [2, с.52].

По результатам стартового мониторинга в нашей дошкольной организации выявилась проблема – большое количество детей на низком уровне в образовательной области «Здоровье». Поэтому мы решили в работу детского сада внедрить новые формы

двигательной активности. И выбрали степ-аэробику внедрив ее через вариативный компонент, во второй половине дня. Эта уникальная возможность не только удовлетворять двигательную активность детей, но и развивать у них ловкость, выносливость, силу, координацию тела в движении, чувство равновесия, эмоциональное и интеллектуальное развитие.

«Step»- в переводе с английского «шаг». «Степ-аэробика» -это ритмичные шаги вверх и вниз под музыку на специальной степ -платформе, высота которой меняется в зависимости от сложности упражнений. Степ-платформа наш помощник, которого мы изготовили сами с помощью родителей наших дошкольников. Это ступенька, высота которой 8 -10 см, шириной 25-30 см, длинна 40 см, она легкая, сверху мы приклеили фитнес коврик.

Школа степ - аэробики помогает нам развивать в детях интерес к физкультуре, повышает развитие общей выносливости, двигательную активность и моторную плотность занятий. Упражнения подбираем цикличного характера (в основном это ходьба). Которая вызывает активную деятельность дыхания и кровообращения, здесь тренируются мышцы сердца, которые усиливают обменные процессы, а также укрепляется костно- мышечный каркас способствуя подвижности в суставах что приводит к гибкости, пластичности, выносливости и формированию свода стопы.

Так же ритмическая гимнастика оказывает влияние на развитие и совершенствование способностей координации тела, таких как динамическое равновесие, ориентировку в пространстве. Музыкально- ритмическая способность т.е. бодрая ритмичная музыка создает у детей хорошее настроение, повышает эмоциональную деятельность, умение выполнять коллективные движения синхронно, развивает чувство командного духа, взаимопомощи, уверенности в себе, улучшения психологического состояния дошкольников.

Занятия проводим один – два раза в неделю с детьми от 4 до 6 лет продолжительностью 30-35 минут, при этом учитываем утомляемость и общее состояние детей. Начали свою работу на степ- платформах с техники безопасности. Рассказали и показали детям как надо правильно выполнять основные шаги, что ставить ногу надо в центр степа на всю стопу при подъеме, а спускаясь ставить ногу с носка на пятку. Стоять необходимо достаточно близко к степу, не отступать от платформы больше чем на длину стопы. Шаги должны быть легкими, без удара по степ -доске ногами. Важно, не начинать обучение детей работе рук, пока они не овладеют движениями ног.

Затем приступили к разучиванию основных элементов шагов: шаг ноги врозь, ноги вместе, приставной шаг с касанием на платформе или на полу, шаги с подъемом на степ и сгибанием ноги вперед (различные варианты), касание носком свободной ноги степа, шаг через степ, выпады в сторону и назад, приставные шаги вправо, влево, вперед, назад и с поворотами, шаг на угол.

Наш комплекс упражнений состоит из подготовительной части, основной и заключительной. В *подготовительную часть* входят упражнения для разогрева организма к основной части. Несложные шаги разных видов на полу возле степа с движениями рук, головы, хлопки в такт, на формирования правильной осанки.

В *основную часть* входят упражнения, которые выполняются на степ –платформах в легком танцевальном ритме с небольшой амплитудой, под веселую музыку, знакомую детям или используем современную эстрадную музыку. Главное, чтоб она была ритмичная и жизнерадостная.

Простые упражнения мышцы шеи, плечевого пояса, туловища, ног, силовые упражнения, на гибкость, для развития чувства такта и ритма выполняют дошкольники вместе с инструктором по подражанию, а сложные движения разбираем на несколько этапов и разучиваем по частям, а затем сводим воедино. Во время занятий используем различные методические приемы: показ, объяснения, наглядность, повторение, закрепление, поощрение что способствует у детей желание еще раз повторить движения, а это улучшает качество их выполнения. Цель данного этапа состоит в овладении основными упражнениями под музыкальное сопровождение. Хорошо подобранная музыка к движениям, помогает детям закреплять мышечное чувство, а слуховым анализаторам запоминать движения в связи со звучанием музыкальных отрывков.

Все это постепенно воспитывает музыкальную память, закрепляет привычку двигаться ритмично и красиво, формирует временный ритм конкретного движения - прыжка, бега, танца после разучивания основных шагов и простых движений, постепенно усложняем упражнения за счет новых деталей.

Заключительная часть — это дыхательные упражнения, стрейчинг, массаж рук, релаксация. Обычно проводим под спокойную медленную музыку, дети после активной основной части, быстро приходят в спокойное состояние.

Один комплекс степ - аэробики, как полное занятие, выполняем в течение трех месяцев, некоторые упражнения по мере их усвоения изменяем и усложняем.

Чтобы не пропал интерес к занятиям физической культуры и развивалась творческая активность, мы совмещаем степ-аэробику для проведения общеразвивающих упражнений, с игровыми заданиями такие как «Воробушек», «Флюгер», «Цапля», а также сюжетно ролевыми и подвижными играми: «Пони на арене», «Замри», «Бездомный заяц», сюжетно игровой стрейчинг «Гүлдер», ритма - пластика «На Джайлау». Проводим развлечения и праздники с использованием степ - платформы. Такое совмещение способствует взаимодействию детей, развивает ответственность, уверенность в своих силах, коммуникативные навыки.

Таким образом применения степ – аэробику мы к промежуточному мониторингу получили уменьшение низкого уровня за счет перехода детей на средний уровень и заметили у дошкольников, что укрепилась их нервная и дыхательная системы, сформировалась правильная осанка, появилась выносливость, высокая работоспособность, двигательная активность и изменился положительный эмоциональный фон. Наша «Школа степ - аэробики» дает свои результаты, и мы не планируем ее закрывать, а будем двигаться только вперед на пользу здоровье сбережения наших дошкольников.

Литература:

1. Берсневой З.И. Здоровый малыш: программа оздоровления детей ДОУ/под ред. –М.: ТЦ «Сфера», 2003.
2. Бычкова С.С. Современные программ по физическому воспитанию детей дошкольного возраста. – М.: издательство «АРКТИ», 2002.
- 3.Белова Т. А. Использование степ-платформы в оздоровительной работе с детьми // Справочник старшего воспитателя дошкольного учреждения. - 2009.
4. Долгорукова О. Фитнес-аэробика// Обруч 2005.
5. Кузина И. Степ-аэробика для дошкольников// Дошкольное образование, 2008.

Хайруллина З.М.

Комплекс-школа-ясли-сад «Бахыт», город Сарань

ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОЕ И ПАТРИОТИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЯ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА.

Патриотическое воспитание начинается с раннего возраста, зарождается оно в первую очередь в семье с семейного очага. Помочь ребенку духовно вырасти – задача каждого родителя. Физическое, интеллектуальное развитие, духовно-нравственное воспитание дают именно родители, бабушки, прабабушки, дедушки через совместную деятельность. Та атмосфера, которая царит в семье, в которой живут родные ребенка, является составляющим ближайшее социальное окружение ребенка. Ведь именно в семье формируется характер, закладываются исходные, жизненные позиции в становлении личности ребенка. В дальнейшем воспитатель дошкольной организации, сотрудничая с семьей, продолжает укреплять приобретенные навыки, чувства, взаимосвязь с культурой казахского народа.

Воспитание патриотизма и толерантности, которая основана на национальных традициях и общечеловеческих ценностях в рамках реализации программы «Рухани жаңғыру» в общенациональной идее «Мәңгілік ел» - это одна из составляющих целей

Типовой учебной программы дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан, закон об образовании.

Знакомство детей дошкольного возраста с традициями, культурой казахского народа становится востребованным педагогическим вопросом современности, так как каждый народ хранит обычаи, традиции семейного воспитания, устное народное творчество, нравственно-эстетическое воспитание. А также целью является не только сохранить, но и приумножить духовные и культурные ценности.

В нашем современном мире, где материальные ценности доминируют над духовными, можно заметить как у детей искажается представление о доброте, справедливости, милосердии, великодушии, патриотизме.

Начиная с раннего дошкольного возраста, мы знакомим детей с бытом казахского народа, литературой, декоративно-прикладным искусством, просматриваем видеофильмы об обрядах, традициях и культуры родного края. Патриотизм начинается с любви к самым близким людям, матери, отцу, бабушке, дедушке, сестрам, братьям, нахождение в родном доме, к своей земле, городу, к любимому детскому саду где получает радость в общении со сверстниками, родная природа.

Мы в дошкольной организации прививаем любовь и чувства патриотизма в культуре казахского народа через использование областного проекта «Әжемнің ертегісі», «Алғышқы ұстаз ата-ана» где знакомство детей с культурой родного края, государства идет через использование казахских народных сказок.

В раннем возрасте дети начинают знакомиться с культурой казахского народа через народные сказки, кюи, слушают музыку национальных инструментов и произведения композиторов, беседуют о традициях в семье, об уважении к старшим, помощь младшим и попавшим в затруднительное положение. В этом возрасте малыш совершает множество открытий. И хотя многие его впечатления еще им не осознанны, все начинается с восхищением тем, что видит перед собой малыш.

В силу возрастных особенностей, их воспитание целиком зависит от окружающих ребенка взрослых и нас педагогов. В младших группах дети с удовольствием смотрят кукольные постановки по казахским народным сказкам, на занятиях и в свободной деятельности проводятся интеллектуальные игры с элементами этнопедагогики, например: конструируют героя из геометрических фигур, соотносят предметы разных величин (большой медведь- большой дом, маленькая мышка- маленький дом), лепят волшебные предметы, украшают предметы быта- кесе, юрта.

В средних группах поют несложные песенки на казахском языке, играют в народные игры, ведут диалог по прослушанным или просмотренным казахским сказкам, заучивают стихотворения о родном крае, ауле, городе, составляют простые предложения или короткое описание предмета быта, животных, обитающих на территории Казахстана. В этом возрасте дети продолжают знакомиться с произведениями искусства, народными игрушками и произведениями декоративно-прикладного искусства казахского народа.

С каждым годом кругозор детей дошкольного возраста расширяется. В группах оформляется этнический уголок с предметами казахской национальной культуры. В создании уголков или выставок активное участие принимают родители совместно с детьми. Темы подбираются разные с учетом возрастных групп детей, например убранство юрты, домашние животные казахского народа, казахские народные инструменты, история ремесла, домашняя утварь, национальные костюмы, мой родной город, символы Казахстана. Дети с удовольствием рисуют, лепят, конструируют, создают поделки из природного или бросового материала, играют в казахские национальные игры (асыки, тубитейка, подними монету, юрта), инсценируют казахские народные сказки, анализируют, участвуют в конкурсах. В каждой организованной учебной деятельности включается билингвальный компонент, где идет закрепление изученных слов и знакомство с новыми.

Усвоение этических норм и ценностей, проявление эмпатии и чувства патриотизма, а именно чувство любви к своей семье, родному городу, к родной природе, к своей Родине, чувство национальной гордости проявляется у детей старшего возраста.

Приобщение детей дошкольного возраста к национальным традициям и культуре будет успешным если:

- усвоение информации у детей будет реализовываться через педагогическую организацию работы с дошкольниками в системе «Педагог- Ребенок- Родитель»;
- использование разнообразные методы и формы, приобщение детей к казахским национальным традициям будет реализовываться при опоре на народный фольклор (сказки, пословицы, загадки), просмотре обрядовых и праздничных традиции, народных игр;
- посещение музеев, выставок, экскурсии, походы; подготовка экспонатов для выставок, мини-музеев в дошкольной организации.

В типовой учебной программе дошкольного воспитания и обучения Республики Казахстан все пять образовательные области включают в себя этнокультурное воспитание детей, направленное на уважение к прошлому казахского народа, родному языку, народному творчеству и музыкальному наследию Казахстана.

Значимость привития детей к истокам национальной культуры можно выразить словами казахской пословицы: *«Сын, помнящий семь поколений, процветает семь поколений. Сын, не помнящий одно поколение, погибает»*. Культура казахского народа является богатейшим материалом не только для введения в мир искусства, знакомства с традициями, духовно-нравственного воспитания, способности видеть красоту и гармонию, но и способствовать развитию таких психических процессов как восприятие, образное мышление воображение, эмоционально-положительное отношение к объектам эстетического содержания.

Таким образом духовно-нравственное и патриотическое воспитание маленьких казахстанцев оно как фундамент для будущей нашей страны. Сохранение истории определяет будущее нашего народа, через народное творчество ребёнок может последовательно развиваться.

Литература:

1. Назарбаев Н.А. Послание Президента Республики Казахстан народу Казахстана от 27.01.2012 г. [www.akorda.kz/. president. kazakhstan/poslanie_prezidenta](http://www.akorda.kz/.president.kazakhstan/poslanie_prezidenta) (дата обращения 27.01.2012).
2. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана. «Казахстанский путь – 2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее» 17 января 2014 г
3. Воспитание нравственных чувств у старших дошкольников. Для воспитателей детского сада. Р.С.Буре под редакции А.М.Виноградовой Просвещение 1989г
4. Патриотическое воспитание дошкольников. Алёшина Н. В. - Москва, 2007.

Хамитова Б.М

Теміртау қаласы білім бөлімі

Нагиманова Ж.Т.

Теміртау қаласы, «Ақтілек» бөбекжайы КМҚК

ПЕДАГОГТЕРГЕ ОҚЫТУ-ТӘРБИЕ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУДА ӘДІСТЕМЕЛІК КӨМЕК КӨРСЕТУДІҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Еңбек жолын енді ғана бастағалы отырған жас маманның мамандыққа кіру кезеңі шиеленіспен ерекшеленетіні баршамызға мәлім. Педагогтың кәсіби маман ретінде қалыптасуы және оның таңдаған мамандығына деген адалдығы оның осы кезеңді қаншалықты жеңетініне байланысты. Себебі кәсіби күзiреттілікке қойылатын жоғары талаптар білім беру ортасына кірудің бастапқы кезеңінің маңыздылығын негіздейді. Ал осы орайда жаса мамандарға, еңбек жолын енді ғана бастап отырған педагогтерге көмектесе алатын орта ол – МДҰ әдістемелік көмек көрсету ортасы. Өйткені өзінің алған білімін еңбек жолында барлық педагогтер бірдей қолдана алмайды.

Сондықтан да мен әдіскер ретінде жас тәрбиешінің кәсіби бейімделуінің сәттілігіне әсер ететін фактор ретінде «Бейімделу кезеңінде педагогтерге әдістемелік қолдау» атты тақырыпта жоба әзірледім.

Жобамның мақсаты: еңбек жолын енді ғана бастап келе жатқан жас мамандарға мектепке дейінгі білімге сәтті бейімделуге ғана емес, сонымен қатар әр түрлі кәсіби жағдайларда дағдылар мен дағдыларды – педагогикалық күзінеттіліктің маңызды көрсеткіштерін дамытуға мүмкіндік беретін әдістемелік бағдарлама құру болды.

Жобаның негізгі міндеттері:

- ✓ Білім беру ортасында еңбек жолын енді ғана бастап келе жатқан жас мамандарды әдістемелік сүйемелдеудің мазмұнын жоспарлау;
- ✓ Жас мамандардың қажеттіліктерін ескере отырып, әдістемелік сүйемелдеу бойынша семинарлар әзірлеу;
- ✓ МДҰ әдістемелік кеңесінің қызметіне жаңа бастаған педагогты сүйемелдеу бағдарламасын енгізу;
- ✓ Жас мамандармен жұмыс бойынша енгізілген әдістемелік бағдарламаның сапасына мониторинг жүргізу.

Қойылған міндеттерді шешу үшін үш кезең қажет болды:

- ✓ Дайындық кезеңі;
- ✓ Іске асыру кезеңі;
- ✓ Қорытынды кезең.

Дайындық кезеңінің мақсаты – кәсіби перспективаны одан әрі дамыту үшін жаңадан келген маманның педагогикалық мәртебесін анықтау, сонымен қатар оны өзін-өзі анықтау, яғни өзінің педагогикалық қызметі мен шығармашылық әлеуеті деңгейін талдау және бастапқы диагностикалау арқылы мұғалімнің жұмысы туралы идеяларды қалыптастыру.

Осы мақсатқа жету үшін маған мектепке дейінгі мекеменің кадрлық құжаттамасын талдау, яғни соңғы үш жылдағы педагогтердің жұмысқа орналасуы мен жұмыстан босатылу процесін зерттеу, сонымен қатар балабақшада қалған жаңадан келгендердің санын және оларды осыған итермелеген себептерді анықтау қажет болды.

Іске асыру жобасының мақсаты – жаңа бастаған тәрбиешінің жұмысына әсер ететін іс-шаралардың ұтымды жүйесін құру және сынақтан өткізу; кәсіби өсуді қамтамасыз ету және шеберлікті жетілдіру; психологиялық күзінеттілік деңгейін арттыру; шығармашылықтың көрінісі үшін жағдай жасау; педагогтің жеке және кәсіби маңызды қасиеттерін дамыту; балалармен, олардың ата-аналарымен, әкімшілігімен және әріптестерімен тиімді өзара іс-қимыл жасау дағдыларын қалыптастыру және т.б..

Қорытынды кезеңінің мақсаты – жас мамандарды әдістемелік сүйемелдеудің психологиялық-педагогикалық әсерінің тиімділігін тексеру.

Аталған мақсат-міндеттерді жүзеге асыруда оқытудың төмендегідей негізгі формаларын негізге алдым:

- ✓ Семинар-практикум;
- ✓ Консультациялар;
- ✓ Дөңгелек үстел;
- ✓ Жеке консультациялар;
- ✓ Брифинг;
- ✓ Шеберлік-сынып;
- ✓ Ашық қараулар.

Мәселен, «Жас маманды» әдістемелік сүйемелдеу» атты семинар-практикумды жұмыс тәжірибесі жоқ және жас мамандарға арнап өткіздім. Семинар-практикум – мектепке дейінгі педагогикалық ғылымның маңызды аспектілерін ашуға, педагогтардың жеке, сараланған тәсіл негізінде баланың жеке басын қалыптастыруға байланысты кәсіби дағдыларды игеруіне негізделген.

Семинар-практикум тәрбиешілерге психологиялық-педагогикалық білім жүйесін ғана емес, сонымен қатар әлеуметтену және даралау сияқты білім берудің негізгі процестеріне қатысты нанымдарды қалыптастыруға бағытталды.

Семинар-практикумның тақырыбын анықтау үшін бөбекжайымызда еңбек жолын енді ғана бастап келе жатқан педагогтер мен жас мамандар арасында сауалнама жұмысы жүргізілді. Сауалнама нәтижесін саралай келе, педагогтердің «шектеу» аймағы анықталды. Семинар-практикумның басты мақсаттарының бірі – осы «шектеу» аймағын жою. Педагогтерге кәсіби тұрғыда қолдау көрсету болды.

Сондай-ақ жас мамандарға әдістемелік көмек көрсетудегі тиімді жолдардың бірі – тәлімгерлік жұмыс. Барынша тәжірибелі, өз ісінің маманы болған тәлімгер педагогтердің жас мамандарға тигізер пайдасы өте зор. Сондықтан да біздің бөбекжайымыз да тәлімгерлік жұмыс жүргізілуде. Тәлімгерліктің басты мақсаты – жас маманға сауатты маман болуға өз көмегін тигізу. Ал жас маманның мақсаты бекітілген тәлімгерден:

- Өзінің кәсіби мансабын жетілдіру;
- Дағды мен машықтарын жетілдіру;
- Кәсіби деңгейі мен қабілетін арттыру;
- Тәлімгер арқылы ортаға бейімделу.

Міне, осылайша жас мамандарға оқыту-тәрбие процесін тиімді ұйымдастыруда әдістемелік көмекті дұрыс берсек, тәрбиешілерімізден түлеп ұшқан бүлдіршіндеріміз де білімді, өз елінің патриоты болып өседі.

Әдебиет:

1. Справочник старшего воспитателя. №1, 2011
2. Справочник старшего воспитателя. №11, 2011
3. Научно-методический журнал. Методист. №6, 2010
4. Воспитатель ДОУ. №8, 2011

Хуанган Айсулуу
Осакаров ауданы, «Нұрай» бөбекжайы КМҚК

САНАЛЫ ҰРПАҚТЫҢ ҚҰРАЛЫ –КІТАП

«Жас оқырман» жобасының мақсаты - балалардың сауаттылығы мен қызығушылығын дамыту, ақпараттық құзыреттілігін жоғарылату, есте сақтау, көргені мен естігенін мазмұндай білу, талдау жасау, баға беру қабілеттерін дамыту. [1, б.1]

Ендеше технологияға тәуелділіктің шегіне жеткен заманда, баланы кітап оқуға баулу, өте бір жауапкершілікті қажет ететін әр педогогтың өзіне міндет қылып алатын ісінің бірі деп білемін. Бала тұрмақ педагог, мамандардың өзі кітапқа көңіл бөлуі сиреп келе жатқанына өзіміз сезгіміз келмесек те, заманның ағына алып келген жайтқа тура қарап, өз қажеттілігімізді ұғынып, түсініп соған жол табуымыз керек сияқты.

Ендеше мектепке дейінгі баланы тәрбиелей отырып, кітапқа деген қызығушылығын қалай аттырып жатырмыз деген сауалға, өз жұмыстарымның тәрбиелік нәтижесін айтар болам.

Бала деген –ақ қағаз ғой, шіркін! Ақ қағазды қалай бастап жазсаң солай жазылатынын айтпай-ақ белгілі. Ендеше балаға кітаптің қызық екенін түсіндіре аламыз, тек өзіміз түсінген жағдайда ғана олар түсінетінін ұмытпағанымыз абзал. Бұрын данышпанның білімін үйренбесең де, жанында болып қызмет қылып әдетін үйрен деген сөзді бәріміз біліп өскен ұрпақпыз. Ал қазір ол: психологдардың сөзімен энергия құйылады, жақсы адамнан жақсы энергия, жаман адамнан жаман энергия құйылатынын дәлелдеп те, көрсетіп те жатыр. Ең бірінші өзіміз, әсіресе өскелең ұрпақ тәрбиесіндегі мамандардың әдеті кітап оқу болу керек сияқты. «Балам деген жұрт болмаса, жұртым деген ұл қайдан тусын», - демекші. Ұрпақ деп соққан жүректің бәрі, ұрпаққа кітап оқу үлкен өріс, ұлы аманат, дана ойдың мекені екенін ағаштың тамырындай тереңге бойлатып, мөрін басып айқындап беруіміз біздің болашақ алдындағы міндетіміз. [2, б.1]

Кітапқа деген қызығушылығымызды өз жұмысымда қалай жүзеге асырудамын? деген сауалға тоқталатын болсам...Балалармен жылда «Менің тілім-шешен тіл», «Халық байлығы», «Саналы салт-дәстүрдің мекені» атты жобаларды жүзеге асырып, нәтижеге жетіп жатқанымызға, мектепке аяқ басқан балаларымыз дәлел. Әр отбасында мақал-мәтел, жұмбақ, жаңылтпаш, ертегі, жыр т.с.с айтылып жүрмек түгіл, өзіміз білмейтін халде екенімізге сенгіміз келмесе де, көрер көзге түртіп көрінетін тығырық.

Сандалудың сарқынын жоюды, - өз тобымыздан бастадық. Яғни бос уақытымызда, ұйымдастырылған оқу қызмет аясында, ұйқтауға дайындық кезінде, серуенге шығар

уақытта, серуен кезінде, қолымызды жуып тұрғанда, т.с.с уақыттарда мақал-мәтел, жұмбақ, жаңылтпаштар, өлең, тақпақ, санамақ т.б айтып отырамыз. Мысалы: балаларға ұйқы алдында ертегі, бесік жыры, жыр оқып береміз. Аяқталмай қалған ертегіні, жырды балалар міндетті түрде өзімізден қайтадан сұрап отырады. Ұйымдастырылған оқу қызметінде балаларға тақырыпқа байланысты мақалдар мен жаңылтпаштар айтып ой қозғап, миға шабуал жасап отырамыз.

Күн сайын бір мақал-мәтел, бір жұмбақ, жаңылтпаштар, өлең, тақпақ, санамақ, ертегі т.б айтып, жаттап мазмұндап отырамыз. Жаттаған, мазмұндалған туындыны ертеңінде қортындылау мақсатында сұрақ жауап, еліктеу негізінде нақтылап отырамыз. Нәтижесі ғажап. Бала өз ойын толық жеткізген мен қоймай, өз пікірін айтуға жетті. Еркін сөйлеуге, берілген тапсырмаларды шаршамай орындауға, тапсырманың көптігіне емес қызықтылығына мән беруге, есте сақтау қабілеттері артып, «Жас оқырман» жобасының мақсатына жетістікпен жете білдік.

Вариативтік компонент "Шашу" бағдарламасы да балалардың кітапқа деген қызығушылығын арттыруға бағытталған. "Балаларды кітапқа деген қызығушылыққа тәрбиелеу" атты сауалнама жүргіздік. Сауалнамада ата-аналар кітапханаға баруға уақыттарының жоқтығын, бірақ кітап дүкендерінен шамалары келгенше кітаптар алып беретіндерін айтқан. Бөбекжайымызда "Үлгілі педагог" сайысы өтті. Сайысқа қатысушылар әр түрлі тақырыпта "Лэпбук" жасады. "Бір ауыз сөздің түйіні- мақал" атты педсағатта өз шеберлік-сыныбымды көрсеттім. "Алыстан арбалағанша, жақыннан дорбала"- деп дана халқым тегін айпаса керек. Дана халқым сөз төркінін үш ауыз сөзбен түйіп, сөз шешімін бір ауыз үнмен тыйған даналық мәнерін жетілдірмекпіз демекпін.

Өскелең ұрпақтың санасына патриоттық сезімді біліммен ұштастыра отырып, рухты, рухани жаңғырған жаңа дарынды қазақтың ұрпағын тәрбиелеуге күш қосудамыз. Балаларға түрлі ертегі кітаптарды оқу бойынша ата-аналарға үнемі кеңес беріп отырамыз. Балаға бір жасынан бастап кітап ұстап үйреткен дұрыс. "Ертеңіміз-тарих" атты апталық кезеңінде балаларды "Орталық мұражайға" апарып ауданымыздың тарихымен таныстырдық. Ауданымыздың көрікті жерлеріне саяхат жасап, ой-өрісімізді кеңейттік. Апталықта "Кітап-білім бұлағы" атты ұйымдастырылған оқу қызметін өткізіп, балалардың кітапқа қызығушылықтарына ықпал ете алдық.

Бөбекжайымызға да саяхат жасап, бөбекжай мұражайындағы, әр түрлі гүлдермен, тас бақа, жылан, қосаяқ тышқан, егеуқұйрық т.б да бөбекжай жануарларымен таныстырдық. Бөбекжайымызда театрлық қойылымдар "Мақта қыз бен мысық", "Алдар көсе мен бай" көлеңке театры, "Бір алма" саусақ театры. Бұл қойылымдарды бірде педагогтар сомдаса, бірде балалар өз шеберліктерін жетілдіру негізінде басқа топтарға сахналап берді. Театрланған көріністер арқылы бала өзін жан-жақты ашады, іс-әрекетке деген қызығушылығы арта түседі. Ең бастысы, ертегіні сахналау-балалардың кейіпкерлерді сомдау дағдыларын қалыптастыруға, танымдық белсенділігімен іс-әрекетке қызығушылығын арттыруға ықпал ететіндігімен маңызды. Үнемі газет, журнал, кітап оқып отырған ата-ананы көрген балада кітапқа деген қызығушылығы артады.

Біздің оқып берген ертегілерімізді, жаттап жүрген жаңылтпаш, мақал-мәтелдерімізді, сомдап қойған кейіпкерлерді бала міндетті түрде анасы немесе әкесіне айтуы, өз эмоцияларымен бөлісуі шарт. Анасы немесе әкесі баласының бөліскен ойларын тәрбиешіге міндетті түрде жеткізуі тиіс, осылайша өзара ынтымақтастықта жүргізілген іс-әрекет нәтижесінде баланың да, ата-ананың да кітап оқу, кейіпкерлердің рөлін сомдау, өлеңдерді жаттаудың маңыздылығы мен дамытушылық міндетін толықтай түсінеді.

Кітап оқу мәселесі бүкіл ұлтты толғандыруға тиіс. Бұл заманда кітап-білімнің ең керекті формасы екенін балалардың санасына құюымыз керек. Денемізді шынықтырмасақ – физикалық тұрғыда әлсізденеміз, дәл сол сияқты ақыл-ойымызды біліммен толықтырып, адамгершілік тәрбиемізді жетілдірмесек надандық пен жаман қасиеттерді көбейтеміз. Олай болса миды туа салып дамыту, өмір бойы даму үрдісімен өмір сүру адамзаттың саналы, салиқалы ғұмырының еншісі екенін ұғынуымыз керек. «Халықтан халық, адамнан адам білімімен ғана озатынан ұмытпайық. [4, б.9]

Сөздің тобықтай түйіні: өскелең ұрпақтың болашағы, жарқын, рухани дамыған болашақ десек. Болашақты уайымдайтын әр адам өз ісін, өз әрекетіне жауапкершілік

білдіріп, ойын өзгертсін. Ойдан –әрекет, әрекеттен-әдет, әдеттен-тағдыр құрылатынын саналы ұрпақ санасына дәлдеп жеткізе білуіміз ұрпақ қамын ойлайтын жұрттың қолында. «Өнер алды қызыл-тіл»- қызыл тілдің өрісін кеңейтетін, дегенін айтқызып, мәдениетін шындайтын ол - кітап. [6, б.20]

Әдебиет:

1. Болашаққа бағдар Рухани жаңғыру, 2017.
2. Алаш қайраткерлері аффоризмдері "Ұлт рухы" 2015.
3. Рухани жаңғыру. Мәңгілік ел құндылықтары мен алаш идеясы, 2019.
4. Наушабайұлы Н. Алаш. – Қостанай, 1997. – 191-б.
5. Мақал-мәтелдер, 2010.

Хужаева У.Б.

Сәтбаев қаласы, «Гүлдер» бөбекжайы КМҚК

«МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ САЛАСЫНА ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУ АРҚЫЛЫ БАЛАЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ӘЛЕУЕТІН ДАМУ»

Бүгінгі таңда ақпарат қоғам дамуының стратегиялық ресурсына айналған кезде, қазіргі білім беру үздіксіз процесс екені айқындалуда. Мектепке дейінгі мекемеде оқыту мен тәрбиелеу нәтижелерінің бірі балалардың қазіргі заманғы компьютерлік технологияларды игеруге дайындығы және олардың көмегімен алынған ақпаратты одан әрі өз бетінше білім алу үшін өзектендіру қабілеті болуы тиіс. Осы мақсаттарды іске асыру үшін тәрбиешінің жұмыс тәжірибесінде мектеп жасына дейінгі балаларды оқытудың әртүрлі стратегияларын қолдану және, ең алдымен, білім беру процесінде жаңа ақпараттық технологияларды қолдану қажеттілігі байқалады.

Мектепалды даярлық, ересек топтарында оқу қызметінде АКТ-ны пайдалану түсіндірмелі-иллюстрациялық оқыту тәсілінен бала оқу қызметінің белсенді субъектісі болатын іс-әрекетке көшуге мүмкіндік береді. Бұл мектеп жасына дейінгі балаларға білімді саналы түрде игеруге ықпал етеді. Сондықтан оқыту процесі қызықты етіп ғана емес, есте сақталатындай етіп ұйымдастырған жөн. Болашақта бастауыш мектепке ауысқан кезде олар алған білімдерін қолдана алуы тиіс. Ол үшін коммуникативтілікке, шығармашылыққа қалай қол жеткізуге болады? Осы және басқа да мәселелерге мен «оқыту мен оқытудағы жаңа тәсілдер» бағдарламасын үйренуден жауап таптым.

Қазіргі мектеп жасына дейінгі балаларға білім берудің рөлін арттыру, оларға жайлы жағдайда жұмыс істеуге және оқу процесіне қатысуға мүмкіндік беру қажет. Мектеп жасына дейінгі ұйым тәрбиешілер білім беру ортасын құруы керек, соның арқасында балалар ақпарат қабылдауға емес, оқу процесіне белсенді қатысады. Мен бұл тұжырыммен толық келісемін, өйткені мектеп жасына дейінгі баланың пассивті қатысуы бізге ешқандай нәтиже бермейді. Қазіргі уақытта дәстүрлі білім беру көпшілігі мектеп жасына дейінгі балаларды тиімді оқытудың мақсатын көздемейді, бірақ көбінесе балалардың функционалды сауаттылығын дамытын шаблон бойынша көптеген ақпаратты есте сақтауға және әртүрлі есептеулерді жүргізуге бағытталған. Сондықтан бұл модульдің идеяларын педагогикалық практикада қолдану өте маңызды.

Қазіргі заманғы әлем өте тез дамып келеді. «Оқыту мен тәрбиедегі жаңа тәсілдер» модулін қолдану басталатын бірінші кезең – бірлескен орта құру Бірлескен ортаны құрудың негізгі идеясы – адамның оқу процесінде өзін еркін және қауіпсіз сезінуіне мүмкіндік беретін атмосфераны құру. Яғни, біз балаға оған ыңғайлы ортада жұмыс істеуге мүмкіндік беруіміз керек. Бірлескен ортаны құру кезеңі басқа модульдермен тығыз байланысты. Бұл мысалдармен дәлелденді. Мысалы, бірлескен орта құру кезінде балалардың жас ерекшеліктерін ескеру өте маңызды, өйткені топта қолайлы атмосфера құру үшін біз таңдай алатын барлық тапсырмалар мектеп жасына дейінгі балаларға сәйкес келе бермейді.

Сондықтан оқыту процесі қызықты етіп ғана емес, есте сақталатындай етіп ұйымдастырған жөн. Болашақта бастауыш мектепке ауысқан кезде олар алған білімдерін қолдана алуы тиіс. Ол үшін коммуникативтілікке, шығармашылыққа қалай қол жеткізуге болады?

Көптеген ойындар ұжымды біріктіруге, балалар арасында байланыс орнатуға, жағдайды анықтауға, топпен бірлік сезімін қалыптастыруға, топтардың бірігуіне ықпал етуге, оппозицияны, айқын және көлеңкелі көшбасшыларды анықтауға және т.б. көмектеседі. Бұл процесті шығармашылық ету үшін ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың әртүрлі құралдарын қолдана аласыз: кез-келген тапсырманы орындау кезінде музыкалық сүйемелдеу, балалардың физикалық белсенділігін арттыру үшін би флэш-мобтары бар бейнелер және тағы басқалар. Сондай-ақ, қолайлы атмосфераны құру кезінде тәрбиеші өзін көшбасшы және менеджер ретінде көрсете алады, олардың жемісті жұмысы үшін қажетті тапсырманы өз бетінше жасауға, топтарға бөлу әдістерін жасауға, сабаққа әртүрлі медиа мазмұнын таңдауға мүмкіндік береді. Балалар үшін мұндай таңдау еркіндігі оларға шығармашылық қасиеттерін білдіруге мүмкіндік береді және тәрбиешіге балалардың жасырын әлеуетін ашуға мүмкіндік береді.

Бірлескен ортаны құру тәрбиешімен байыпты дайындықты қажет етеді, сондықтан оқу қызметін өткізер алдында қандай қиындықтар туындауы мүмкін және оларды жеңу жолдары туралы мұқият ойлану керек.

Осы әдіс бойынша балабақшамызда өткізген іс - тәжірибиемнің тақырыбы «Робототехника – балабақшада». 2020 - 2021 оқу жылында заманауи оқыту ортасын құру мақсатында «Робот – балабақшада» атты робототехника үйірмесі ашылып, жабдықталды. Басында біз бірқатар қиындықтарға тап болдық. Біздің топта әр түрлі жастағы (3-5 жас) балалар болды. Біз әр баланың жеке ерекшеліктерін білдік, енді топтар құру кезінде балаларды психологиялық ерекшеліктері, бір-біріне

төзімділігі, көшбасшылық қасиеттері бойынша біріктірілді.

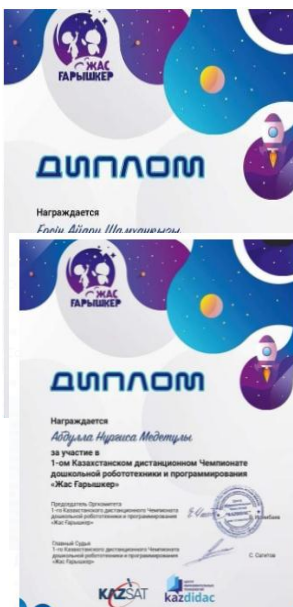
Коллаборативті оқыту әдісінің нәтижесінде ең алдымен, бұл балалардың ынтымақтастығы, бір - бірімен өзара әрекеттесуі, балалар диалогтық сөйлеуі, сонымен қатар әр бала көшбасшы рөлін өзіне ала алды. Балаларда бір-бірімен ынтымақтастықта шығармашылық шешімдер жиі кездесті.

Балалар бір - біріне көмектесуге, пікір алмасуға, өз көзқарастарын білдіруге үйренді.

Осы тақырыпта 2021 жылы Қарағанды облысында өткізілген форумға қатысып еңбегім еленіп алғыс хат иегері болдым, сонымен қатар қалалық орта мектептерде мектепалды даярлық топ тәрбиешілер арасында «Не үйрендік? Не білдік?» тақырыбында сабақтар өткізіп, мектепалды даярлық топ балаларына робототехника тақырыбында ашық сабақтар өткіздім.

Мен коллаборативті оқыту саласындағы білімімді жетілдіруді жалғастырамын. Бұл әдіс маған өте қызықты және ол балаларға қызықты. Материалды білу және есте сақтау деңгейі жақсарды. Балалар өздеріне сенімді бола бастады. Өз көзқарасын білдіруден қорықпайды. Олар менің тарапымнан дұрыс бағытта өздігінен оқытылады. Маған тәрбиеші ретінде балалардың үлкен дайындығы мен бағыты қажет. Материалдарды таңдау мақсат пен міндеттерге сәйкес келуі керек.

Ең бастысы, балалар топта сөйлесу арқылы білімді жақсы меңгереді. Бұл білім олар үшін берік. Балаларға жалғыз жұмыс жасаудан гөрі бірге жұмыс істеу қызықты. Тіпті қазір ойындар кезінде балалардың өздері топтар құрып, әртүрлі ойындар ойнайтынын байқадым. Коллаборативті оқыту әдісін қолданып жасаған жұмысымның жемісі балаларымның білім көрсеткіштері деп білемін.

Мектеп жасына дейінгі баланың рөлі толығымен тәрбиешіге байланысты, өйткені тәрбиешінің өзі мақсат, міндеттер қояды, материал дайындайды, балаларға сол немесе басқа тапсырмаларды орындауды ұсынады, басым рөл тәрбиешіге де беріледі. Балалар көбінесе таңдау жасай алмайды. Мұның бәрін өзгерту керек. Оқу үшін оқытудың жаңа тәсілдерін таңдадым. Бұл модуль негіз қалаушы модульдердің бірі болып табылады және тәрбиеленушілерді оқыту процесіне тартуға көмектесетін, рөлі мен уәждемесін арттыратын әдістер мен тәсілдерді біріктіреді. Бүкіл педагогикалық процесс баланың оқу процесіне қызығушылығына немесе мотивация деп аталатын нәрсеге негізделген. Сондықтан бұл модульдің идеяларын педагогикалық практикада қолдану өте маңызды.

«Оқыту мен оқытудағы жаңа тәсілдер» модулі идеяларын пайдалану әрбір тәрбиеші, мұғалім үшін міндетті болуы тиіс деп санаймын. Мен осы модульдің идеяларын өзімнің педагогикалық тәжірибеме енгізіп қана қоймай, әріптестерімді осы идеяларды тәрбиеленушілеріміздің оқу процесін ұйымдастыруда міндетті түрде қолдануға шақырамын.

Әдебиет:

1. Топтағы жұмыс бойынша нұсқаулық. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» 2016ж
3. Давыдов В.В. «Дамыта оқыту мәселелері: теориялық және эксперименттік зерттеу тәжірибесі» Мәскеу, Педагогика, 1985ж.
4. П.Г. Саморукова. «Мектеп жасына дейінгі балалардың қоршаған ортамен және табиғатымен танысу әдістемесі» 1992ж.

Цветкова С. А.

КГКП ясли-сад «Қарлығаш», город Шахтинск

РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У ДЕТЕЙ ЧЕРЕЗ СЕМЕЙНОЕ ЧТЕНИЕ

*«Семейное чтение тонкой нитью соединяет одну душу с другой,
и тогда рождается родство души»*

Я.Корчак

«Развитие читательской грамотности должно стать одним из приоритетных направлений в образовании» - сказал Президент Казахстана Касым - Жомарт Токаев, выступая на заседании Национального совета общественного доверия.

Мы все- педагоги, родители обеспокоены тем, что наши дети стали меньше читать. Внедрение средств массовой информации в жизнь наших детей стало очень активным. Они настойчиво входят в жизнь детей, начиная с первых лет их жизни. А это может оказать весьма печальные последствия не только для здоровья наших детей, но и разрушить их психическое состояние. Дети не могут занять сами себя. Им становится скучно, их ничего не интересует, дети становятся раздражительными и порой агрессивными.

Те, кто полюбил книгу в раннем возрасте становятся настоящими читателями. Ученые утверждают, что только до 9 лет можно привить любовь к книге. Позже сделать это будет трудно. Поэтому основная задача по воспитанию читателя в ребенке ложится на плечи родителей. Привить любовь к книге, удовольствие ее читать, постоянно находиться с книгой. И это «семейное дело» необходимо начинать с раннего детства.

Таким образом, приобщение детей к книге и чтению возможно главным образом в семье. Ведь первая школа воспитания растущего человека – это семья. Детский интерес к книге на первых порах полностью зависит от взрослых, их умения выбрать книгу, прочитать ее вслух, поговорить о ней. Формирование круга детского чтения, выбор книг, участвующих в читательском развитии детей, зависит от наличия их в семейной библиотеке и от читательских пристрастий взрослых - родителей, бабушек, дедушек, братьев и сестер.

Важность семейного чтения заключается в следующем: без книги развитие ребенка просто невозможно. С книгой ребенок впервые сталкивается в тот момент, когда еще не умеет читать, когда он только учится говорить. Общение ребенка с книгой, начиная с

раннего возраста и до тех пор, пока он не овладеет чтением, происходит с помощью взрослого посредника. «Тройственный союз»: ребенок – взрослый – книга – необходимое условие в приобщении малыша к чтению. А вот картинки маленький ребенок смотрит сам, своими глазами. То есть в книжный мир он изначально входит, не как читатель, а как зритель и слушатель.

Наличие или отсутствие интереса к чтению — основной фактор отношения ребенка к книге и критерий ее оценки. Кризис детского чтения, о котором так много говорят в последнее время, состоит не в том, что дети перестали читать, а в том, что у них не развит или утрачен интерес к этой сфере занятий. Чтение без интереса превращается в формальную деятельность, лишённую для ребенка всякой привлекательности, а значит и эффективности. Книгой пользуются. С книгой работают. Из книги черпают сведения. По ней учатся. Но не читают — если принять за чтение особого рода эмоционально-творческую жизнь, обогащающую личность.

Сегодня много хороших, красочно и грамотно проиллюстрированных книг. Возможности современных типографий позволяют выпускать книги на высшем художественно-полиграфическом уровне. Многие современные книги помогают ребенку накапливать знания об окружающем мире, стимулируют развитие интереса, воображения, пробуждают в ребенке его творческие способности, дают пищу для размышлений. Ведь от того, какие книги читает ребенок, во многом зависит, каким человеком он станет. Хорошая иллюстрированная книга – это фактически для малыша «окно в мир».

А в последнее время молодые люди откровенно сообщают: «Я не люблю читать!». Конечно, каждый волен определять для себя, что читать, или не читать вовсе. Но профессия педагога обязывает! Интерес воспитателя к книге во многом определяет и его профессионализм. Поэтому так тревожит потеря культуры чтения. Отношение к книге как к учителю, неисчерпаемому источнику мудрости изменилось на развлекательно-потребительское. Поэтому мы решили возродить традиции семейного чтения.

Важно найти такую форму общения с семьёй, при которой возможны взаимопонимание, взаимопомощь в решении сложных задач воспитания, обучения и развития детей. По нашему мнению, одной из таких форм является создание семейного клуба, который был организован в нашем детском саду и основан на принципах доверительности, личной заинтересованности, взаимоуважения.

Семейный клуб наиболее удачная форма для неформального общения родителей, педагогов, детей. Совместно с родителями проводили литературные викторины, познавательные беседы, мастер - классы на тему «Необычные книжки малышки», где научили наших родителей делать своими руками необычные и увлекательные книжки малышки, совершали экскурсии в библиотеку. С большим интересом родители представляли свои проекты «Книжная страна». Так же для родителей мы выпускаем семейную газету «Литературная семейка», которая выходит 1 раз в квартал. В газете есть рубрика «Клуб заботливых родителей», в которой размещены рекомендации, практические советы о том, как обсуждать с ребёнком прочитанную книгу, какие вопросы следует задавать во время рассматривания иллюстраций.

Наши ребята придумывают сказки, небылицы, сочиняют стихи и загадки. Которые затем оформляют вместе с родителями дома (взрослые записывают на листе текст, а дети делают рисунок или аппликацию к своему произведению). Всё это мы собираем в альбом по словотворчеству, который назвали «Мы писатели». Затем мы устраиваем литературные встречи, где наши ребята демонстрируют свои произведения. В нашем альбоме хранятся «Огородные сказки», «Лесные сказки», «Мебельные сказки» и т.д. Таким образом, дети становятся писателями и немного актёрами. Все эти произведения мы размещаем на страничке семейной газеты, под названием «Юные писатели».

Мы убеждены, что семейное чтение играет особую роль в развитии малышей. Совместное прочтение книги, общение по поводу прочитанного сближает членов семьи, объединяет их духовно. Между тем на современном этапе развития общества в большинстве семей книга перестает быть темой для разговора, исчезают домашние библиотеки. Такое положение крайне негативно сказывается на духовном климате семьи и не способствует формированию ребенка-читателя. Не читающие родители воспитывают не

читающих детей. Следовательно, на сегодняшний день возрождение, дальнейшее развитие и выведение на новый уровень традиций семейного чтения как культурной нормы развития ребенка – основная цель данной статьи.

Будет интерес, будет и чтение. Не будет интереса — не будет и чтения, какие бы усилия взрослые не прикладывали к этому. Новизна, контраст и удовольствие — вот те *методические киты*, на которые опираются педагоги дошкольной организации в пробуждении интереса к чтению.

Объединяясь вместе, можно делиться друг с другом своими проблемами, решать их вместе и затем радоваться удачам и успехам, ведь программы начальной школы предполагают серьезную и интересную работу по литературе, но по-настоящему она станет возможной тогда, когда основы формирования грамотного читателя будут заложены в период от 0 до 7 лет, когда ребенок придет в школу читателем. Замечу: не обязательно читающим, но обязательно читателем, то есть человеком, связавшим свою жизнь с книгой и на детском уровне понимающий ее смысл и значение.

С.Я. Маршак говорил, что есть талант писателя, а есть талант читателя. Как любой талант (он спрятан в каждом, его надо открыть, вырастить и воспитать). Ребенок, приученный к книге, обладает бесценным даром легко входить в содержание услышанного или прочитанного и переживать его.

Литература:

1. Рыбак Е.В. «Реальность и перспективы развития социального партнерства в современном детском саду» г. Москва 2013 год
2. В. Гербова «Приобщение детей к художественной литературе» г. Москва 2005 год
3. М. Аромштам «О том, как можно увлекательно провести «Книжкин день» г. Ярославль 2010 год, «Дом, в котором живет малыш» г. Ярославль 2001 год
4. Н. Микляева «Семейный и родительский клубы в детском саду» Методическое пособие г. Москва 2011 год

Цхай О.В.

КГКП ясли-сад «Балғын», город Сарань

АВТОРСКИЕ ДИДАКТИЧЕСКИЕ ИГРЫ ДЛЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА

Ребенок постоянно находится в окружении гаджетов, компьютеров или телефонов, и это привело к проблеме активизации мыслительных процессов. Все реже дети играют дома в развивающие игры, и поэтому наша задача воспитателей способствовать развитию детей через игровую форму обучения.

Все это возможно только через игру. Игра – одно из самых древних занятий людей. В игре происходит освоение ими новых социальных ролей, самореализация, приобретение ими нового социального опыта. В игре ребенок развивается как личность. [1, с. 84]

Игра как основной вид деятельности детей дошкольного возраста:

- положительно влияет на обучение и разностороннее когнитивное, социальное и эмоциональное развитие детей;

- имеет множество форм, является веселой и вовлекающей деятельностью для детей; универсальна и естественна по своей природе и является ведущей деятельностью и основным способом познания мира и обучения ребенка.

В процессе игры педагоги учат детей, анализировать свой опыт, регулировать свои эмоции и воспитывают качества по позитивной социализации. [2, с. 8]

В Инструктивно-методическом письме обозначены основные задачи на 2021-2022 учебный год. При организации воспитательно-образовательной деятельности рекомендуем педагогам обращать внимание на принцип - обучение через игру. [2, с. 4]

Для обучения через игру и созданы дидактические игры. Главная их особенность состоит в том, что задание ребенку предлагается в игровой форме. Прежде всего, в

дидактических играх осуществляется познавательное развитие детей, так как игровая деятельность способствует расширению и углублению представлений об окружающей действительности, развитию внимания, памяти, мелкой моторики рук, наблюдательности, мышления и речи. Главная роль в дидактической игре принадлежит [3, с. 36]

Задачи обучения и воспитания в них решаются в доступной и привлекательной для ребенка форме, имитируя свободную игровую ситуацию.

Чем же так важны дидактические игры? Прежде всего это наиболее адекватный путь включения детей дошкольного возраста в учебную деятельность, так как разновидность игр с правилами, специально создаваемых педагогикой, позволяют обучать и воспитывать детей. А еще это самый эффективный метод закрепления изученного материала и изучения нового материала.

Для реализации основной задачи обучения через игру. Мною были созданы авторские дидактические игры: серия напольных игр с блоками Дьенеша и напольная игра «Цветной коврик» по основам математики.

Напольные игры по блокам Дьенеша представлены серией игр «Судоку с блоками Дьенеша», «Заполни ячейку», «Расшифруй блок» (см. рисунок 1).

В них входят игровые поля и большие блоки различные по цветам, геометрической форме, величине и толщине, карточки-схемы и карточки задания. На начальном этапе, дети просто выкладывают соответствующие фигуры, в ячейки с блоками, а потом они заполняют игровое поле согласно правилам. Потом они учатся находить блок по форме, цвету и размеру и на последнем этапе раскодировать и декодировать информацию.

Цель этих игр: умение находить блоки и заполнять ячейки игрового поля, по схемам или заданным параметрам.

Эта игра предназначена для детей 4-6 лет.

Развивающие цели: развитие логики, внимания, критического мышления, речи, умение ориентироваться в пространстве ориентация, умение проецировать геометрические фигуры на плоскость, работать в команде, и развитие двигательной активности.

Положительные факторы применения: вариативность, командная игра или малой подгруппой, дифференцированность, спиральность, задания объединены усложнением.

Рисунок 1. Напольная игра «Судоку с блоками Дьенеша», «Заполни ячейки», «Расшифруй блок»

В многофункциональную напольную игру «Цветной коврик» входят тоже серия игр: «Посчитай и найди цифру», «Найди геометрические фигуры», «Соотнеси цвет и геометрическую фигуру», «Найди сочетание цветов», «Найди такой же цвет, как на кубике», «Найди такую же геометрическую фигуру, как на кубике». В нее входят 2 игровых поля, цифры, 2 кубика, барабан с 2 вариациями сочетания цветов, геометрические фигуры разных цветов. На первом игровом поле находятся геометрические фигуры разного размера и цвета, а также кружки на заданную цифру и отдельно цифры. На второй стороне цветочные блоки разного цвета и сочетания.

В зависимости от цели обучения дети могут находить соответствующую цифру по количеству кружков, называть геометрические фигуры, находить размер фигур. Они могут находить сочетание цветов по выбору барабана, кубиков или геометрическую фигуру по выбору кубиков и т.д. (см. рисунок 2)

Цель этих игр: умение считать кружки и находить соответствующую цифру, находить и называть геометрические фигуры разного размера и цвета, умение находить цветочные блоки заданного параметра, и соотносить геометрические фигуры по сходству цветов.

Эта игра предназначена для детей 4-6 лет.

Развивающие цели: развитие логики, внимания, критического мышления, речи, умение ориентироваться в пространстве ориентация, работать в команде, и развитие двигательной активности.

Положительные факторы применения: вариативность, командная игра или малой подгруппой, дифференцированность, спиральность, задания объединены усложнением.

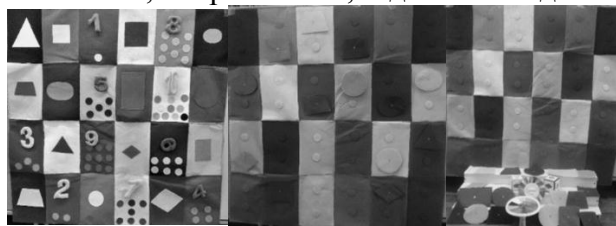

Рисунок 2. Многофункциональная напольная игра «Цветной коврик»

Использование этих дидактических игр в своей практике показал, что систематическая и планомерная работа эффективно помогает развивать познавательный интерес у детей дошкольного возраста. Дети в предшкольной группе смогли называть больше геометрических фигур, также они могли находить четырехугольники разной формы. Научились пояснять свой выбор, делая умозаключения. Использование дидактических игр на занятиях по математике показывает, что новизна умственной задачи, наглядного материала, его занимательность и наличие проблемной ситуации положительно влияет на развитие мышления детей и их интеллектуальных способностей и на формирование положительного интереса к математике, что очень важно для будущих первоклассников.

Литература:

1. Батагова Т.Х. Играя – обучаем и воспитываем // Образовательный альманах. 2019. №12 (26).
2. Об организации воспитательно-образовательного процесса в дошкольных организациях и предшкольных классах Республики Казахстан в 2021-2022 учебном году (инструктивно-методическое письмо), 2021 г.
3. Тебетова А.А. Дидактические игры – что это такое? // Вестник дошкольного образования. 2020. № 8 (34).

Чжао С.Б., Грабова В.П.

КГКП ясли-сад «Балакай», город Караганда

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРЕДМЕТНО-РАЗВИВАЮЩЕЙ СРЕДЫ В ГРУППЕ КАК ЭФФЕКТИВНЫЙ СПОСОБ РАЗВИТИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА

Главной задачей государственной образовательной политики Республики Казахстан в настоящее время является обеспечение современного качества образования, в том числе дошкольного. В своем Послании народу Казахстана от 01.09.2021 года «Единство народа и системные реформы – прочная основа процветания страны» Глава государства Касым-Жомарт Токаев подчеркнул, что «...В целом перед казахстанским образованием и наукой стоит масштабная, неотложная задача – не просто поспевать за новыми веяниями, а быть на шаг впереди, генерировать тренды».

В связи с этим, актуальной становится подготовка активного, ответственного и компетентного педагога, который может самостоятельно организовывать педагогически целесообразную работу и внедрять инновационные технологии, а не просто выполнять должностные обязанности.

Приходит время, когда уходят опытные педагоги на заслуженный отдых, а молодые кадры приходят с невысокой мотивацией. Молодых специалистов пугает огромная ответственность за жизнь и здоровье детей, большой объем требований и документации, работа с родителями и невысокая зарплата.

В прошлом году в ясли-сад была распределена молодой специалист, выпускница педагогического ВУЗа. Перед нами возникла проблема, как же заинтересовать начинающего воспитателя нашей профессией? Нужно было придумать что-то особенное, где она могла проявить свои знания, творчество и самостоятельность.

Одно из важных направлений развития качества дошкольного образования - совершенствование образовательного процесса, повышение развивающего эффекта образовательной работы с детьми дошкольного возраста с помощью организации развивающей образовательной среды, позволяющую ребенку проявлять самостоятельность и собственную активность.

Именно это направление работы с молодым специалистом было выбрано педагогом-наставником. Решили попробовать в группе создать модель предметно-пространственной среды, обеспечивающей возможности для разностороннего развития дошкольников. Вместе с педагогом-наставником и молодым специалистом просмотрев и познакомившись с нормативной и научно-методической базой по обновлению содержания образования, мы разработали прикладной научно-исследовательский проект «Расширение предметно-пространственной развивающей среды как фактор формирования личности дошкольника».

В воспитательно-образовательном процессе ясли-сада проектная деятельность носит характер сотрудничества, в котором принимают участие дети, педагоги и вовлекаются родители. Поэтому, какой должна стать модель группы решили посоветоваться с родителями на родительском собрании.

Данный проект нашел поддержку и одобрение со стороны родителей. Началась работа. Первое, что сделали вместе с родителями, это расширили пространство в группе за счет демонтажа внутренней гипсокартонной перегородки между групповой и спальными комнатами.

Для выбора игровых зон в наблюдениях и беседах с детьми выяснили их наклонности и потребности. Пространство группы разделили на несколько центров (зон), в каждом из которых разместилось достаточное количество материалов для исследования, продуктивной деятельности и игры. По запросу детей добавили еще шахматную зону и сделали зону театра, где теперь постоянно находятся дети.

Многие ребята просили еще спортивную зону, но места в группе оказалось недостаточно. Для решения данного вопроса, установили пластиковую перегородку и перенесли приемную в общий коридор. В освободившейся приемной была установлена шведская стенка, скалодром, спортивный уголок с мячами и скакалками. Этот уголок стал излюбленным местом проведения свободного времени у детей. Здесь разместили и зону закаливания.

Оформление группы совместно с ребятами обдумывали сами. Стены украсили рисунками и поделками ребят, на шкафчики с одеждой придумали красивые рамочки. Получилось, что расширение предметно-пространственной среды группы создало обстановку в группе таким образом, где ребёнку предоставлено самостоятельно сделать выбор, чем он будет заниматься.

В ходе работы над проектом молодой специалист привыкала к детям, к наставнику, которая каждый день показывала своим примером, каким должен быть настоящий воспитатель. Расширение предметно-пространственной развивающей среды в группе позволило более успешно проводить занятия, так как это помогает постоянно изменять виды деятельности и место проведения занятий в группе.

Работа над проектом помогла незаметно адаптироваться в группе и в коллективе ясли-сада молодому специалисту. Постепенно начали формироваться профессиональные умения, определился собственный стиль в работе, развивается устойчивый интерес к профессии. Это позволило с интересом проводить занятия, осваивать новые приемы работы с детьми и родителями, повышать свое профессиональное мастерство.

Мониторинги качества знаний показывают успешность данного проекта. Если на начало учебного года качество усвоения знаний было 68%. Освоение ГОС ДВО на конец года составило 87%, что доказывает эффективность выбранного проекта.

По оценке развивающей предметно-пространственной среды группы провели анкетирование родителей и сделали анализ результатов. В опросе приняли участие

родители воспитанников группы – 25 человек. На вопрос «Созданы ли, на Ваш взгляд, в группе, которую посещает Ваш ребенок, условия для всестороннего развития и воспитания детей» 88% опрошенных ответили «Да» и 12% - затруднялись ответить на данный вопрос.

На вопрос «Как созданные условия в группе влияют на развитие названных навыков?» родители ответили следующим образом:

Результаты анкетирования

Показатели	да	нет	Не знаю
Здоровьесберегающие навыки	92%	%	5%
Коммуникативно языковые навыки	89%	%	7%
Познавательные навыки	94%	%	4%
Творческие навыки	86%	%	8%
Социальные навыки	85%	%	8%
Игровая деятельность	97%	%	3%

В результате анкетирования, был сделан вывод о том, что практически все родители удовлетворены качеством предоставляемых услуг, довольны образовательным процессом в группе. Помимо общей оценки, в ходе опроса мы попытались более детально выяснить у родителей их удовлетворенность различными аспектами деятельности группы. Полученные материалы показывают, что родители, как правило, высоко оцениваются материально-техническое оснащение группы, трансформируемую мебель, большое количество игрушек и дидактических пособий и др.

Большинство родителей связывает желание детей посещать ясли-сад, повышение качества знаний, возможность гармоничного развития дошкольников именно с расширением предметно-пространственной развивающей среды.

Главная идея проекта была достигнута. Была обеспечена реализация модели игрового образовательного пространства, обеспечивающего условия для самореализации ребенка, повышения качества образования дошкольника в соответствии с современными требованиями дошкольного образования.

Глядя на молодого воспитателя, мы наблюдали, как в ходе проекта формируются у нее профессиональные умения, определяется собственный стиль в работе, развивается устойчивый интерес к профессии.

Работа института наставничества с помощью реализации данного проекта, помогла молодому педагогу, легко адаптироваться в дошкольной организации, наладить коммуникативную связь со всеми участниками образовательного процесса, раскрыть свою индивидуальность и желание продолжать свою педагогическую деятельность.

Литература:

1. Послание народу Казахстана Президента РК Касым-Жомарта Токаева «Единство народа и системные реформы - прочная основа процветания страны», 01.09. 2021г.;
2. «Методические рекомендации по организации предметно-развивающей среды для детей с раннего возраста», МОН РК РЦ «Дошкольное детство», Астана 2017г.;
3. «Профессиональная компетентность и умения педагога в условиях обновления содержания образования», Жаналина Л.Е., старший преподаватель, филиал АО НЦПК «Өрлеу», Костанай, 2019г.

Шайгозова А.М.

Балқаш қаласы, «Алпамыс» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕСІНДЕ АТА-АНАЛАРМЕН ҚАШЫҚТАН ЖҰМЫС ІСТЕУДІҢ ТИІМДІ ӘДІСТЕРІ

Бүгінгі таңда мектепке дейінгі білім беру мекемесі мен отбасы арасындағы ынтымақтастықтың қашықтағы жұмыс түрлері баріне танымал. Олар ата-аналармен тиімді

қарым-қатынас жасау мүмкіндіктерін айтарлықтай кеңейтіп, балалардың дамуы мен тәрбиесінде көмек көрсетеді. Солардың кейбірін ұсынамын.

Әлеуметтік желілер

Қазір балабақшалардың көпшілігінде ата-аналар жиналыстары, ақпараттық стендтер арқылы ұйымдық мақсаттарға қол жеткізіледі. Алайда қазіргі қоғамда бұл әдістер жиі тиімсіз болып шығады: ата-аналар жиналысына қатыспайды, ақпараттық стендтерге ешкім жақындамайды.

Бұл мәселені шешуде заманауи педагогке әлеуметтік желілер көмектесе алады, олардың саны қазір өте көп. Оларда қатысушылар фото, видео, аудиоматериалдар алмаса алады, қызықты сұрақтар қоя алады, ақпаратқа түсініктеме бере алады. Педагог ата-аналарды (занды өкілдерді) жұмыс жоспарларымен тікелей таныстыра алады, белгілі бір тақырыпты өздігінен оқуға сілтемелерді ұсына алады, алдағы оқиғалар туралы: мерекелер, конкурстар, акциялар, семинарлар және т.б.

Ұйымдастырылған оқу қызметі процесінде ата-аналардың виртуалды қатысуы баланың интеллектуалдық, сөйлеу, психикалық және физикалық дамуындағы проблемалары туралы түсінікті қалыптастыруға мүмкіндік береді. Ата-аналарға баланың күшті және әлсіз жақтарын көруге, тануға және оларды қосымша білім беруде ескеруге мүмкіндік береді. Ыңғайлы үй жағдайының арқасында ата-аналармен және балалармен еркін сөйлесу арқылы қарым-қатынас баланы жақынырақ тануға мүмкіндік береді, демек, оның жеке ерекшеліктерін түсінуге көмектеседі, сондай-ақ мектеп жасына дейінгі балаларда жиі кездесетін мінез-құлықтағы жағымсыз әрекеттер мен көріністерді жеңуге көмектеседі.

Электрондық пошта.

Педагогтың электрондық поштасы –жан-жақты және интерактивті байланыс құралы. Енді ата-аналар ұсыныстарды қайта жазудың қажеті жоқ, ал ауру немесе қандай да бір себептермен болмаған жағдайда, отбасы мен балабақша арасындағы байланыс жойылмайды.

Бұл сонымен қатар ыңғайлы, өйткені кері байланыс жұмыс істейді, баланың ата-анасы немесе өкілі жазбаша сұрақ қоюға, интернетте ұсыныс алуға, оларды қызықтыратын кез келген мәселе бойынша ақпаратты түсіндіруге, қажет болған жағдайда кеңес беруді жоспарлауға мүмкіндігі болады. .

Мекеменің сайты немесе тәрбиешінің жеке сайты.

Ата-аналар мен педагогтардың қашықтан әрекеттесуінің тағы бір түрі – балабақшаның немесе педагогтың сайты. Онда мектепке дейінгі білім беру мекемесі туралы барлық әкімшілік-құқықтық ақпарат (жарғы, лицензия, қабылдау ережелері, қызметкерлер тізімі, жұмыс кестесі, өзекті мәселелер туралы хабарландырулар, балабақша мен топтың өмірі туралы фоторепортаждар және т.б.) көрсетіледі.

Сонымен қатар, сайтта ата-аналарға арналған баланың тәрбиесі мен білімі туралы ақпарат бар. Сайттағы жаңартылған ақпарат ата-аналардың бақшаға деген назарын арттырады, мектепке дейінгі білім беру мекемесінің қызметкерлері мен ата-аналар арасындағы өзара әрекеттесу үшін ашық кеңістік құруға ықпал етеді. Ата-аналармен жүргізілетін жұмыстың бұл түрі де «тәрбиеші-ата-ана-бала» жүйесінде сенім мен серіктестік орнатуға септігін тигізіп, отбасының сапалы білім алу мүмкіндігін кеңейтеді деп ойлаймын.

Телеконференциялар.

Қашықтағы телеконференцияларды нақты уақыт режимінде де, жазбаша да өткізуге болады. Қашықтықтан конференцияны нақты уақыт режимінде (чат) өткізудің ерекшеліктері оны алдын ала дайындау қажеттілігінен туындайды. Қашықтықтан

конференцияға дайындала отырып, оқытушы қатысушыларды қойылған тақырыптар бойынша сұрақтары мен пікірлерін алдын ала жазуға шақырады.

Конференция модераторы да қатысушыларға өзінің негізгі сұрақтарын дайындайды. Электрондық пікірталас кезінде алдын ала жазылған түйінді сөз тіркестері мәтін теруге уақытты босқа өткізбей, әңгімені жылдам өтуге көмектеседі. Бұл ретте модератор болып жатқан жағдайға тез жауап беруі, пікірталас тізбегіне өз пікірлерін жедел енгізуі, конференцияға қатысушылардың тақырыбын немесе қызметінің түрін өзгерту туралы шешім қабылдауы керек.

Интернет ресурстарын пайдаланатын қашықтағы конференцияның өз артықшылықтары бар. Конференцияның бұл түрі ата-аналар арасындағы қарым-қатынасты ұйымдастыру үшін ең тиімдісі болып табылады. Оқыту тізімін құрып жіберу педагогикалық міндеттерге сәйкес қашықтағы қатысушылардың жұмысын ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Онлайн ата-аналар жиналысы.

Ата-аналар жиналысының тәжірибесіне жаңа технологияларды енгізу ата-аналармен өзара әрекеттесуде жоғары тиімділікке қол жеткізуге, кездесулерден жақсы көңіл-күй көтеруге мүмкіндік береді, сонымен қатар ата-аналарды бала мен балабақша өміріне белсендірек қатысуға көмектеседі.

Ата-аналар жиналысының нысандары өте алуан түрлі болуы мүмкін, олар интернет-ресурстары проектор арқылы таратылатын тұрақты ата-аналар жиналыстарынан бастап Zoom бағдарламасында өтетін толық виртуалды ата-аналар жиналыстарына дейін. Бұл ретте жиналысқа барлық ата-аналар қатысып, ата-аналар комитетімен өзара әрекеттестік

ұйымдастыра алады.

Байланыстың қашықтағы нұсқасын пайдалана отырып, әркім өз көзқарасын білдіре алады және аудитория тыңдай алады және түсініктеме береді.

WhatsApp арқылы хабарлама жіберу

Балабақшаға арналған SMS-хабарламалар - бұл мектепке дейінгі мекеменің жұмыс істеуіне қосымша мүмкіндіктер беретін тәрбиешілер мен ата-аналар арасындағы

тұрақты жедел әрекеттестіктің бір түрі. SMS арқылы ақпараттандыру ата-аналарға маңызды ақпаратты жылдам жеткізуге мүмкіндік береді, атап айтқанда: ата-аналарға жиналыс немесе ашық есік күні туралы хабарлау; бұқаралық іс-шараларға шақыру (концерттер, экскурсиялар және т.б.); ата-аналарды мерекелерімен құттықтау.

Балабақша журналы.

Балабақша журналы белгілі бір жүйелілікпен шығу керек. Мазмұны белгілі бір білім беру тақырыбымен анықталса, ата-аналар мынадай материалдады таба алады: отбасылық мерекені ұйымдастыру бойынша кеңестер, қызықты деректер, халық дәстүрлерінің шығу тегі, тақырыптық апталықта тәрбиешінің балалармен іс-әрекетінің мазмұны туралы мәліметтер және т.б.

Қорыта келе ата-анамен қашықтық бірлестігі «Тәрбиеші-ата-ана», «Тәрбиеші -бала», «Тәрбиеші -ата-ана-бала» жүйесінде өзара іс-қимылды белсендірудің жана мүмкіндігі; тәрбиешілермен мен ата-аналар арасындағы қарым-қатынастың ыңғайлы ырғағы мен жиілігін қалыптастыру мүмкіндігі.

Дегенмен, қашықтан оқыту технологиялары арқылы тәрбиешілердің ата-аналармен өзара әрекеттесуі балалардың отбасыларына ғана емес, сонымен қатар тәрбиешінің өзіне де үлкен пайда әкелуі мүмкін: отбасымен жұмыстың осы түрлеріне ие болған тәрбиеші өз тәрбиеленушілерінің тек үлгерім көрсеткіштері жақсылыққа қол жеткізіп қоймай, сонымен қатар олардың қоғамның толыққанды мүшесі болуына ықпал етеді.

Әдебиет:

1. Даниллина Т. А. Мектепке дейінгі мекеме мен отбасының өзара әрекеттесуінің заманауи мәселелері // Мектепке дейінгі тәрбие. 2015. № 1.

2. Л.Е.Осипова. Балабақшаның отбасымен жұмысы. Баспа Скрипторий, 2008.
3. В.Фролова. Білім беру саласындағы желілік өзара әрекеттестік моделі ауданның білім беру кеңістігін дамыту факторы ретінде // Әдіскер. - 2019. -№1.

ШайкемеловаЛ.М
Сәтбаев қаласы, «Нұрбөбек» бөбекжайы КМҚК

ҚАШЫҚТЫҚТАН ОҚЫТУ ТЕХНОЛОГИЯСЫНЫҢ МАҢЫЗЫ

Балаларды қашықтықтан оқыту - бұл педагогтермен және басқа балалармен тікелей байланыссыз ақпараттық - коммуникациялық технологиялар арқылы білім беру, бұл олардың балаларына арналған білім беру бағдарламаларын дамытуда ата - аналармен өз бетінше жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

Мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқыту - бұл бірге оқитын және үйде педагог тапсырмаларын орындайтын балалар мен ата-аналарға арналған оқу материалдары.

Тапсырмалардың негізгі мақсаты - шығармашылық тапсырманы орындау. Баланың психологиялық және педагогикалық дамуы ешқашан үзілмеуі керек, өйткені бала әлемді белсенді дамытатын, ойнайтын және білетін кішкентай зерттеуші. 2019 - 2020 оқу жылындағы күрделі эпидемиологиялық жағдайға байланысты білім беру процесін ұйымдастыруда қашықтықтан білім беру технологияларын қолдану өзекті мәселелердің бірі болды. Жаһандық пандемияға байланысты мектептер мен мектепке дейінгі ұйымдарда он бес баладан аспайтын кезекші топтар жұмыс істеді.

Өзін - өзі оқшаулау шарттары мектепке дейінгі білім беру қызметіне білім беру процесінің жаңа инновациялық нысанын - мектеп жасына дейінгі балаларды қашықтықтан оқыту технологиясын енгізуге мүмкіндік берді. Балаларды орта және мектепалды даярлық топтарында үздіксіз білім берумен қамтамасыз етуге ерекше көңіл бөлінді.

Қашықтықтан оқыту технологиялары бойынша біз «Негізінен ақпараттық және телекоммуникациялық технологияларды қолдану арқылы жүзеге асырылатын білім беру технологиялары» дегенді білдіреді. Бөбекжайда балаларды қашықтықтан оқыту - оқытушы мен бала арасындағы тікелей, жеке байланыссыз қашықтықтан оқытуды жүзеге асыруға мүмкіндік беретін заманауи ақпараттық - коммуникациялық технологияларды қолдануға негізделген оқыту процесін жүзеге асыру әдісі.

Қашықтықтан оқытудың негізгі мақсаты - балаға үйде оқуға мүмкіндік беру. Сондықтан қашықтан сүйемелдеуді ұйымдастыру туралы шешім қабылданды. Педагогтер ата - аналармен whatsapp арқылы телефон арқылы сөйлеседі, ата - аналарға балалардың өзін - өзі оқшаулау және өзін - өзі тәрбиелеу режимінде балалардың демалысын ұйымдастыру мәселелері бойынша кеңес берді. Әр топта ата - аналарды хабардар ету және педагогтермен байланыс whatsapp желісі бойынша жүзеге асырылады.

Қашықтықтан оқыту мектептерде ZOOM платформасында балалармен онлайн сабақтар ұйымдастыру таңдалды. Мектепке дейінгі жастағы балалар үшін қашықтықтан оқыту күн сайын түстен кейін педагогтер әзірлеген күнделікті оқу қызмет кестесі бойынша аптасына екі оқу қызметтен аспайтын уақытта өткізіледі. Оқу қызметін қашықтықтан ұйымдастыру үшін педагог алдын - ала ойындар түрінде тапсырмалар дайындайды, оларды балалар өз бетінше немесе ата - аналарымен бірге жас ерекшеліктеріне сәйкес орындайды. Қашықтықтан білім беру технологиялары ата - аналарға балалардың жұмысын педагогтардың көмегімен тиімді және сауатты ұйымдастыруға мүмкіндік берді. Бұл балаларға үйде жақсы уақыт өткізуге, ал ересектерге балаларға назар аударуға мүмкіндік береді.

Баланың ата - аналары орындайтын міндеттер, балалармен жұмыс жасаудың негізгі формалары, ата - аналардың қызығушылығын тудырған және жауап берген тақырыптық әңгімелер тұжырымдалды. Белгілі бір міндеттерді орындау ақпараттық мәдениетті насихаттау ата - аналармен бірге балалар ұялы телефон мен компьютерді ойыншық ретінде емес, оқу құралы ретінде қабылдады.

Қашықтықтан жұмыс істеу форматы педагогтарға өз біліктілігін арттыруға, әдістемелік бірлестіктер арқылы әріптестерімен тәжірибе алмасуға, сондай - ақ online арқылы іс - шараларға қатысуға мүмкіндік берді.

Қашықтықтан оқытудың да кемшіліктері бар: егер ата - ананың баламен айналысуға мүмкіндігі, уақыты немесе қалауы болмаса, материалды игерудің деңгейі төмен болады. Құрдастарымен қарым - қатынастың болмауы, балалардың компьютер алдында ұзақ отыруы қашықтықтан оқытудың ерекшелігіне байланысты.

Бастапқы кезеңдерде оқытушылар қашықтықтан оқытуда аз тәжірибеге ие болды және жетілдіруді қажет етті. Бұл тәжірибе медиатекаға қазіргі уақытта ата - аналар online - кездесулерін өткізу арқылы қызметтің барлық салалары бойынша жұмыс істеуге мүмкіндік бергенін атап өткім келеді. Өзара әрекеттесудің бұл тәжірибесі оқшаулау режимі аяқталғаннан кейін де жалғасады. Педагог тек компьютер мен заманауи мультимедиялық жабдықты ғана емес, сонымен қатар өзінің білім беру ресурстарын да жасайды және оларды оқытушылық қызметінде кеңінен қолданады.

Компьютерлік анимацияны, бір жүйеде ұйымдастырылған бейнелерді қолдана отырып презентациялар жасайды. Балаларды қашықтықтан оқыту кезінде мектепке дейінгі білім беру бағдарламасын іске асыру барысында әлеуметтік желілерге тапсырмалар жіберіліп, кері байланыс жүргізілді.

Мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеуде ата - аналардың қиындықтары көбінесе олардың психологиялық - педагогикалық құзыреттілігінің болмауымен байланысты. Педагогикалық құралдардың көптігіне қарамастан, әрбір нақты отбасының проблемаларын шешу мүмкін емес. Сондықтан ата - аналарға кәсіби көмек қажет.

Осы мақсатта 2021-2022 оқу жылынан бастап Қарағанды облысында білім беруді дамыту оқу - әдістемелік орталығының қолдауымен «Сырттай балабақша» әлеуметтік - педагогикалық жобасы іске асырылды, консультативтік орталық «Нұрбөбек» бөбекжайының (бір жастан үш жасқа дейінгі, мектепке дейінгі білім беру ұйымдарына бармайтын балалар) ата - аналарына көмек көрсетті. Ата - аналармен қарым - қатынас кеңес алуға жүгінетін ересектерді алаңдататын ең өзекті мәселелерді анықтауға мүмкіндік берді.

Консультациялық көмек - мектепке дейінгі білім беру ұйымдарына бармайтын балаларға мектепке барған кезде тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету үшін психологиялық-педагогикалық көмек алу қажеттілігі; балалардың дене, психикалық және әлеуметтік дамуындағы әртүрлі ауытқулардың алдын алу; ата-аналардың жеткіліксіз хабардар болуы.

Кеңес беру орталығының мақсаты: отбасының бірлігі мен сабақтастығын қамтамасыз ету. Ата - аналарға психологиялық - педагогикалық көмекті ұйымдастыру тәрбиешінің, логопедтің, психологтың, медбикенің қызметін біріктіруге негізделген.

Кеңес беру орталығының жұмыс жоспарына сәйкес, WhatsApp желісі арқылы ата - аналарды қолдау мақсатында «Балабақшадағы сәтті бейімделу шарттары», «Балаға жағымсыз эмоциялармен күресуге қалай көмектесуге болады?», «Кішкентай балаларға арналған ойыншықтар», «Балаларды сөйлеуге үйрету» кеңестер мен бейнеклиптер жіберілді.

Бұдан басқа, Сәтпаев қаласының барлық мектепке дейінгі білім беру ұйымдарында «On-line балабақша» облыстық әлеуметтік-педагогикалық жобасын іске асыру ұйымдастырылды. «Нұрбөбек» бөбекжайы КМҚК осы жоба аясында бекітілген жоспар бойынша іс-шараларды жүзеге асыруда. Ата-аналарға арналған кеңестер мен ұсыныстарды балабақша педагог-психолог маманы ZOOM платформасы арқылы ұсынады.

Сондай-ақ, «Қимылды қайталау» саусақ жаттығулары, «Санау» бейне ойындары, «Мақал-мәтелдерді жалғастыр» челлендж ойындары дайындалып, ата-аналарға жіберіледі. Тапсырмаларды орындау кезінде ата - аналар кері байланыс алды.

Ата-аналарды жобалық қызмет туралы ақпараттандыру, инновациялық технологиялар көмегімен олардың түсінігін арттыру.

Бөбекжайдың сайтында <http://sad-nurbobek.testim.kz/ru> жобалық - ақпараттық бөлімінде, https://instagram.com/nurbobek_satpaev парақшасында атқарылған іс - шаралар жарияланып тұрады. Қашықтықтан оқытудың оқу процесінде техникалық және ақпараттық құралдарды қолдану өте тиімді. Қашықтықтан оқыту, online іс - шараларға

қатысу педагогтердің, ақпараттық мәдениеттің және ата - аналардың белсенділігін арттыруға үлкен әсер етті. Қашықтықтан оқытудың желілік технологиялары кеңінен қолданылады.

Әдебиет:

1. Егоров В.В, Нурмаганбетов С.Б «Технология дистанционного обучения» Караганда. Издательство КарГУ, [2002.194 стр]
2. Бөрібаев Қ.Қ «Әдістемелік ұсыныстар жинағы» Астана, [2002]
3. Никуличева Н.В «Внедрение дистанционного обучения в учебный процесс образовательной организации» Федеральный институт развития образования, [2016]

Шайкенова А.А., Мәселеева Ж.Т.

Қарағанды қаласы, №79 НОМ КММ жанындағы шағын орталығы

БАЛАБАҚШАДА ОЙЫНДАРДЫ ПАЙДАЛАНУ

Ойын- баланың білім-білік дағдысын қалыптастыратын тәрбие құралы. Балабақша балалары болашақ иесі болғандықтан дүниежүзілік мәдениетті танытын, өзінің төл мәдениетін білетін, сыйлайтын, рухани дүниесі бай, саналы ойлайтын деңгейі жоғары білікті болуы міндетті.

Ата-бабаларымыздың ғасырлар бойы жинақтаған тәжірибесін, мәдениетті жасөспірімдер бойында саналы сіңіріп, қоршаған ортадағы қарым-қатынасын, мінез-құлқын өмірге деген көзқарасын, бағытын дұрыс қалыптастыру. Мектепке дейінгі мекемелерде адамгершілік тәрбиесі тәрбиелеу және білім беру үрдісіне әр түрлі іс-әрекеттер арқылы жүзеге асырылады. Олармен ойынның әр түрін ұйымдастыра отырып, бір-біріне деген қайырымдылық, мейірімділік, жаңашырлық, достық, жолдастық сезімдерді тәрбиелеуге болады. Ал балаларды қоршаған ортамен таныстыру, тіл дамыту, табиғатпен таныстыру, бейнелеу өнері сабақтарында өлі-тірі табиғатқа деген сүйіспеншілік, үлкендердің еңбегіне кірісу мен сыйластық сияқты адамгершілік сапалары қалыптастырылады.

Қазақ халқының жылдар бойы атадан балаға жалғасып, қалыптасқан ұлттық дәстүрі, әдеп-ғұрпы, мектебі бар. Баршамызға белгілі, ойын арқылы баланың дене құрылысы жетіліп, өзі жасаған қимылына сенімі артады. Баланың бойына ойлау, тапқырлық, ұйымдастырушылық, шыдамдылық, белсенділік қасиеттер қалыптасады. Ойын дегеніміз – жаттығу, ол арқылы бала өмірге әзірленеді. Баланың өмірге қадам басардағы алғашқы қимыл-әрекеті, сондықтан да оның мәні ерекше. Қазақ халқының ұлы ойшылы Абай Құнанбаев: «Ойын ойнап, ән салмай, өсер бала бола ма?» деп айтқандай баланың өмірінде ойын ерекше орын алады.

Мектепке дейінгі ұйымдардағы педагогикалық үдерістердің инновациялығы –мектеп жасына дейінгі балалардың тиімді дамуына септігін тигізетін жаңа технологияларды мақсатты ендіруінде болып табылады.

«Ойын педагогикалық технологиялары» ұғымы әртүрлі педагогикалық ойын түрінде педагогикалық үдерістің әдістері мен тәсілдерінің жеткілікті ауқымды тобын қамтиды. Жалпы ойыннан педагогикалық ойынның басты белгісі –оқытудың нақты мақсаты және оған сәйкес педагогикалық нәтижелері айқын түрде көрінеді, негізделеді және оқу-танымдық бағытта сипатталады. Сабақтардың ойын нысаны балаларды оқу іс-әрекетіне құлшындыру, ынталандыру құралы ретінде ойын мотивациясымен құрылады. оқу қызметінің ойын тәсілдері мен жағдайын іске асыру келесідей негізгі бағыттар бойынша болады:

- балалардың алдына қойылатын дидактикалық мақсат ойын тапсырмасы барысында қойылады;
- оқу іс-әрекеті, ойын ережелеріне бағынады;
- оқу материалы оның құралы ретінде қолданылады;
- оқу іс-әрекетіне дидактикалық тапсырманы ойын тапсырмасына ауыстыратын жарыстың элементі енгізіледі;
- дидактикалық тапсырманы табысты орындау ойын нәтижесімен байланыстырылады;

- оқу үдерісіндегі ойын технологиясының орны мен рөлі, ойын мен оқу элементтерінің үйлесуі педагогтың педагогикалық ойындарының біліктілігі мен функциясын қалай ұғынуына байланысты.

Ойын - бұл психология және философия сияқты білім беру салаларында егжей-тегжейлі қаралатын феноменді адами оқиға. Педагогикада және білім беру әдістемесінде мектеп жасына дейінгі балалардың ойындарына аса көңіл бөлінеді. Біздің замандағы алдыңғы қатарлы ұстаздар (П. П. Блонский, Л. С. Выготский, С. Л. Рубинштейн, Д. Б. Эльконин және басқалар) мектеп жасына дейінгі балалардың ойын қызметі бойынша арнайы зерттеулердің бірқатарын жүзеге асырды.

Ойын технологиясы балаларды оқу жұмысымен қызықтыруға, әртүрлі қарым-қатынас режимдерін, жұппен және топпен жұмысты ұйымдастыруға көмектеседі. Ойын технологиялары оқыту әдістемесінде белсенді оқыту нысанына жатады. Қазіргі заманда бала заманауи ақпаратты бойына сіңіргендіктен, ойынның маңыздылығы артуда. Барлық әлемде, Қазақстанда да пәндік – ақпараттық орта әлдеқайда кеңеюде. оқу қызметінде және бос уақытта алған білімдерін практикада пайдалануға мүмкіндік беретін дидактикалық ойын оқыту нысанының бір түрі болып табылады. [1]

Ойын – бұл бала үшін табиғи және оқытудың ізгілікті нысаны. Біз балаларды ойын арқылы оқыта отыра, бізге, ересектерге оқу материалын беру қолайлы болатындай емес, балаларға ыңғайлы болатындай және оны табиғи түрде алатындай оқытамыз. Жалпы мектеп жасына дейінгі балалардың іс- әрекетінің негізгі түрі «ойын» болғандықтан, «Ойын технологиясын» оқытып білім беруді басты әдістемелік жүйемнің бірі болар деп тандап алдым. Бүгінгідей, динамика ғасырында, оқу процесінде ойын алдыңғы орында, яғни, ойын технологиясы арқылы баланың оқу ынтасын арттыру жеңіл болмақ.

Ойын дегеніміз не? Ойын - қоғамдық тәжірибені қалыптастыру бағытындағы іс-әрекеттің бір түрі, яғни тәртіпті, өзін-өзі басқаруды жетілдіреді. Адам тәжірибесіндегі кең тараған дамыту ойынының қызметі: ойынға тарту, рахат беру, демалдыру, қызығушылығын тудыру. Ойын туралы көптеген теориялар бар. Солардың бірін алғаш рет жасаған Ф. Врубель. Ол ойын арқылы бала өзін-өзі көрсеткісі келеді дейді. М. Лазарус жұмыстан кейін демалу теориясын, Г. Спенсер ойын арқылы денедегі артық энергияны шығару, К.Крус тіршілік үшін күреске әзірлеу ойындарының, С.Л. Рубинштейн еңбекке дайындайтын ойындарының теорияларын жасады.

Оқыту білім беру барысында әрбір оқу қызметінде ойын түрлерін (дидактикалық, сюжеттік-рөлдік, қозғалмалы) қолданған дұрыс. Сабақ барысында ойын элементтерін дидактикалық материал ретінде пайдаланудың пайдасы бар. Ойын арқылы баланың бойына адамгершілік қасиеттерін, өмірге құштарлығын қалыптастыруға болады.

Ойын ортасы ойындар технологиясының ерекшелігін анықтайды: затпен және затсыз ойындар, үстел үстінде, көшеде, бөлмеде, компьютерде, оқу техникалық құралдармен және түрлі жүру техникасымен ойындар, сонымен бірге жылжымалы әр түрлі құралдармен танып біледі.[2]

Әлбетте, мектепке дейінгі тәжірибеде сабақты ойын нысанына қалай түрлендіруге болады? Мұнда нысандар көп, бірақ аталмыш шарттардың орындалуы міндетті:

- оқу қызметінің мақсаттарына ойынның сәйкестігі;
- осы жастың балалары үшін қол жетімділік;
- оқу қызметінде ойындарды орынды қолдану.

Одан басқа, тақырып шеңберінде төмендегідей оқу түрлерін ерекшелеуге болады:

- оқу қызметінде рөлді ойындар (сахналау);
- оқу үрдісінде ойын тапсырмаларын пайдаланумен ойын ұйымдастыру (жарыс сабақ, конкурс сабақ, саяхат сабақ, КТК сабағы);
- ойынды оқу қызметінің белгілі кезеңінде қолдану (басында, ортасында, соңында; жаңа материалмен танысу, білімдерін бекіту, дағдысын, іскерлігін, қайталау мен игергенді жүйелеу).

Ойын технологиялары мектепке дейінгі жаста кеңінен қолданылады, себебі ойын осы кезеңде жетекші іс-әрекет болып табылады. Бала рөлдік ойынды үш жасына қарай игереді, адами қарым-қатынастармен танысады, құбыластардың ішкі және сыртқы

жақтарын айыра бастайды, өзінде уайымдау сезімі бар екендігін ашады және оларға бағдарлана бастайды.

Өзім оқу қызметтерінде тақырыптың мазмұнына сәйкес келесі дидактикалық ойындарды пайдаланамын.

1. Бұл қай кезде болады? ойыны. Мақсаты: балалардың жыл мезгілдеріне байланысты білімдерін анықтау және әрі қарай дамыту. Ойынның шарты: жауап берген балаға сақина беріледі. Жүргізушінің сұрағына қарай жыл мезгілдерінің ерекшеліктері ататқызылады.

2. «Үй жануарлары мен жабайы жануарларды ата» ойынының мақсаты үй жануарлары мен жабайы жануарлар туралы білімдерін бекіту. Тез ойлау қабілетін, зейінін тәрбиелеу, белсенділігін арттыру. Ойынның шарты: орманның, қораның суреттері салынған үлкен картаның астындағы бос тор көздерге тиісті жануарларды жарыса отырып орналастыру.

3. «Бұл қандай құс?» ойынында балалар белгілі бір ерекшеліктеріне қарай құстарды суреттеуге үйреніп, оларды ажырата алуды үйренеді.

4. «Сөйлемге сөз қосып, толықтыр» ойынының мақсаты белгілі тақырып төңірегінде құралған сөйлемге сөз қосып толықтыру. Ойынды тағамдар, киімдер, ойыншықтар тақырыптарына өткіземін. [3]

Осындай дидактикалық ойындар баланың лексикалық қорын молайтады, қажетті сөздерді тез табуға үйретеді, пассивті сөздікті белсендіреді.

Балалар ойын қолданылмаған кездегі материалдан, ойын қызметі процесінде игерілген материалдарды аз дәрежеде және баяу ұмытады. Бұдан, мектеп жасына дейінгі балалар үшін оқу процесінде ойынға қатысудың арқасында білімді игеру анағұрлым сапалы, таным процесін қол жетімді және қызықты етіп жасайтын қызғылықты табиғи байланыстырумен түсіндіріледі.

Ойынға кіріспес бұрын, төмендегі сұрақтарға жауап беріңіз: Ойынның мақсаты не, онда бала неге үйренеді? Ол қандай сөйлеу әрекетін орындауы керек: әрекеттердің бірі сөзбен немесе сөз жасау – онда, атап айтқанда, қайсысы және қандай үлгі бойынша? Бала осындай пікір құра ала ма, онда қосымша қиындақтыр «су астындағы тастар» жоқ па? Осы сұрақтарға жауап бере отыра, өзіңіз балаға айналып көріңіз және осы үлгі бойынша пікір айту қандай қызықты жағдайда туындайды. Бала оны бірден түсінетіндей етіп балаға осы жағдайды қалай суреттеу керектігін ойла. Өзіңіз баламен рахаттана ойнаңыз! [4]

Әдебиет:

1. Амонашвили Ш.А. В школу с шести лет. М., 1986
2. Бакраденова А.Б. Мектеп жасына дейінгі балалардың ауызша сөйлеу тілін дамыту. Оқу-әдістемелік құрал. Павлодар: ПМПИ баспасы, 2012
3. Мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының жұмыстарына заманауи білім беру бағдарламалары мен технологияларын енгізу: әдістемелік нұсқаулық. – Астана, 2013.
4. Новоселова С.Л. Игра дошкольника. – М. Просвещение. – 1989

Шаймұрат Д.

Саран қаласы, «Абай атындағы ЖББ»

«STEM ҚОСЫМША БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯ»

Қазіргі уақыттағы білім беру саласында іске асып жатқан шаралардың барлығы болашақ ұрпаққа жалпыадамзаттық, ұлттық жеке игіліктер негізінде білім беру мен тәрбие ісін неғұрлым алдыңғы деңгейге көтеруге бағыттталып отыр. Бүгінгі таңда демократияландыру және ізгілендіру қоғамдық жағдайында ұлттық ерекшелігімізді айқындайтын оқытудағы жаңа технологияларды пайдалану, арттыру қажеттілігі туындап отыр.

Инновация (жаңалық жарату) - қазіргі ойлау үлгісі мен дәстүрлі таным ерекшелігіне ұқсамайтын жаңа ойлау жүйесін тауып шығару, кезектегі білім мен материалдық мүмкіндіктерді пайдалана отырып көнені жаңарту, өңдеуде бар нәрсені

тіпті де жақсарту, кем нәрсені толықтыру, жаңа тың идеяларды табу, тың нәрсені байқау, бақылауда жаңа заттар, жаңа әдістер, жаңа жолдар, жаңа орта, жаңалықтармен өмірді жаңарту, сөйтіп адамға және адамзатқа бақыт сыйлау.

Қазіргі уақытта әлемде технологияның төртінші революциясы болып жатыр: ақпараттың қарқынды ағыны, жоғары технология, инновация мен әзірлемелер біздің өмірімізді барлық жағынан өзгеруде. Қоғамдағы сұраныс та, қазіргі уақытта жеке тұлғаның қызығушылықтары, әлемде технологиялық төртінші революциясына айналуға: ақпараттың қарқынды ағыны, жоғары инновациялық технологиялар мен әзірлемелер біздің өміріміздің барлық салаларын өзгертіп, қоғамдағы сұраныс пен бірге жеке тұлғаның қызығушылықтары да өзгеруде. STEAM технологиясын ғылым, математика, өнер және инженерия сияқты бір сөзбен біріктіріп атауға да болады. STEM ағылшын тілінен аударғанда 4 сөздің қосындысы.

Білім саласы бір орында тұрмайды. Дүниежүзілік білім саласында STEM жаңа тренд болып саналады. Бұл бізге енді келіп жатқан технология. STEM қазіргі заман талабына сай инновациялық жобалардың зертханасы деп айтуға болады. Өйткені, STEM қазіргі уақытта шет елдерде қарқынды дамып келе жатқаны бәрімізге мәлім. Сол елдерде STEM дамыған сайын, бәсекеге қабілетті ұрпақ та дамып отырады. Қазақстанда да бәсекеге қабілетті ұрпақты тәрбиелеу әрбір ұстаздың міндеті. Сол арқылы, ғылымға деген қызығушылығын арттыруды көздейді.

STEAM технологиясы туралы не білу керек?

STEAM туралы білу керек? бұл балалардың болашағына салынған инвестиция, бұл білім берудегі сән ғана емес бір маңызды нәрсе, бала онда бірнеше мамандықты игере алады, көпшіл, креативті, аудиторияға тез үйренетін болады және өз жобаларын қолдап, іске асырады. Кез – келген педагог технологияны, әдіс - тәсілді пайдаланғанда бала үшін тиімдісін, пайдасын іздейді. Біреу жақсы түсінсе, біреу өзінің шамасына қарай түсінеді. Бірақ, осы білімді қалай? қайда? қолданамын деп ойлағанмен бала оны түсінбейді, теорияға қызықпайды, сол арқылы теория қиын секілді көрінеді.

Бала теория арқылы алған білімін, формуланы, ережені есінде қанша уақыт сақтай алады? Міне осы сәтте STEM ерекшелігі - бұл бірнеше саланы біріктіре отырып, алған білімді бірнеше салаға қоса отырып, жаңа бір қолданбалы зат жасап шығарады. Сол арқылы бала ойлап, мен білімді қолданып жатырмын дейді.

Міне осылай, STEM техникасында баланың жұмыс жасауы, бала үшін оны өмірде қолдана алу өте маңызды болып саналады. Бала өзінің жасаған бұйымын, өнімін көріп, жасау арқылы мотивациясы артады. Ал егер алған білімін қолданып, бір өнім жасай алмаса, оны не істейді? Ал, STEM әрбір балаға алған білімінің нәтижесін көрсетеді. Қазіргі уақытта балаларға арналған инновациялық құрал - 3D принтрлар, саймандар бар. Солардың бәрін қолданып, жоба шығарады. Қазіргі таңда бірнеше жобалар STEM зертханасы, STEM кітапханасы, ойыншық конструкциялар Қазақстанда жасалуда. Нақтылай келгенде, STEM мен функционалдық сауаттылықтың айырмашылықтары мен ұқсастықтары:

STEM мақсаты сабақта алған білімін функционалды сауаттылық өмірде қолданады. Бірақ бір бағыт бойынша жұмысын жүргізеді. Мыс: математикалық сауаттылық арқылы математика пәні бойынша артса, сауат ашу негіздеріі арқылы оқу сауаттылығы алға жылжиды. Бірақ алған білімін басқа пәндермен байланыстырып, бірнеше бағыт бойынша жүргізуге де болады. Олар: ғылым, технология, инженерия және математиканың бірлескен түрі.

STEM арқылы бала мотивация алады, теорияға деген қызығушылығы артып, оның маңызын түсінсе, сабаққа деген қызығушылығы артады, жоба жасай алады, идея ойлап таба алады, жан - жақты болады, бәсекеге қабілетті, сын тұрғысынан ойлай алады, дарынды бала анықталады. Жаңа жоба жасай алу арқылы, еліне өз пайдасын тигізетін азамат болады. Осы STEM - ді бөлек үйірме ретінде жүргізуге де болады.

SAPR грация - 330 бағдарламасы қолдану арқылы оқушыларды компьютерлік модельдеу, және дизайн қабілеттерін дамытуға ықпал етуі. Өлшем бойынша бұйым сызбасын құрастыру және модельдеуге үйрету. Модельдеу арқылы есте сақтауы, ойлауы және, шығармашылық қиялын дамытуы. Стратегиялық ойлауды дамыту.

Технологиялық сауаттылықты қалыптастыру. АКТ тиімді қолдана білу мүмкіндігі артады.

Күтілетін нәтижелер: SAPR грация бағдарламасында өлшем бойынша бұйым сызбасын дайындап, бұйым сызбасына өзгеріс енгізіп, модельдейді. Бұйымның үлгілерін көлемді пішінде шығара біледі. Бұйым бөлшектерін өңдей алады. Бұл обалаға болашақта алған білімін өмірде қолдануда үлкен мүмкіндік береді.

Қазіргі балабақшада заманауи педагог алған білімдері өзгермелі әлемге баланың бейімделе алуына көмектесетініне сенімді болуы керек.

Қорытындылай келе, қазіргі кезде еліміздің өркен жайын кеңге сермеуі үшін басты мәселе жас ұрпақтың білімді де тәрбиелі болып жетілуі екені, еліміздің болашағын толғандыратын өзекті мәселелердің ең негізгісі

Президенттің жолдауында: «Ұлттық бәсекеге қабілеттілігі бірінші кезекте білім деңгейімен айқындалады» - деген байламы жеке адамның құндылығын арттыру, оны дайындайтын ұстаз жауапкершілігінің өсуі, тынымсыз еңбек, сапалы нәтиже деген ұғыммен егіз. Тәуелсіз ел тірегі- білімді ұрпақ. Қазіргі балабақша жағдайындағы білім берудің ұлттық моделіне өту.

Негізгі өзімнің мақсатым, ең кішентай балалар үшін дамыту ойын дайындығы болып есептеледі. Дамуда мектепке дейінгі келесі кезенді дайындауда баланың жалпы дамуы, жас ерекшелігі мен маңызды, қисынды талдауға, жоспарлауға және қоршаған ортамен дұрыс қабылдауға үйренеді. Балалардың функционалдық сауаттылығын арттыру үшін абстракты ойлауға, әртүрлі мозайкалар, геометриялық пішіндерді ұсыну арқылы таным белсенділіктерін дамуына қолдау көрсетемін. Баланың сөздік қорын дамытуда ойын, тапсырма жаттығуларының орыны ерекше.

Соның ішінде ойын –баланың шын тіршілігі. Ойын арқылы баланың функционалдық сауаттылығын арттыруда өзіне қызықты ықыласы ауып, тыңдап алады. Жалпы баланың ерекше қасиеті сөйлеуі. Сондықтан бала тілінің дамуына ықпал тигізіп, белсенділігін арттырып отырамын. Бақылау, заттарды қарау, жұмбақ шешу және құрастыру, саяхат, ойын-сабақтарды ұйымдастыру арқылы баланың сөздік қорының дамуына ықпал жасаймын. Вариативті «Лего-құрастырушы» бөлімі арқылы құрастыру, эксперименттік және шығармашылық қызмет, математика негіздері арқылы қолданамын.

Әдебиет:

1. А. К. Меңжанова. Мектепке дейінгі педагогика.- Алматы: Рауан, 1992 ж.
2. Мектепке дейінгі педагогика: Оқу құралы/ Жұмабекова Ф. Н.- Астана:
3. Эльконин Д. Б. Психическое развитие в детских возрастах // Избранные психологические труды. – М., 1978 ж.
4. Ш. Майғанов «Мектепке дейінгі ұйымдағы оқушылардың рухани даму мәселелері».

Шакпутова А.М.

Мини-центр «Балдаурен» при КГУ «ОШ №14», город Сатпаев

РОЛЬ РАЗВИТИЯ ЛОГИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ

Современные дети живут и развиваются в стремительно меняющемся мире, в эпоху информационной цивилизации новых технологий, интернета, компьютеров, мобильной связи. Информационные технологии дают нам новые возможности. наших сегодняшних воспитанников ждёт интересное будущее. А для того, чтобы они были успешными, умело ориентировались в постоянно растущем потоке информации, нужно научить их легко и быстро воспринимать информацию, анализировать её, применять в освоении нового, находить неординарные решения в различных ситуациях.

В настоящее время со стороны современного общества наблюдается предъявление высоких требований к уровню развития интеллектуальных способностей подрастающего поколения. Умение полноценно воспринимать, перерабатывать, анализировать полученную

информацию, а также суметь ее применить в практической деятельности, является важнейшим фактором успешной адаптации человека в современном мире.

В соответствии с современными тенденциями развития образования, мы должны выпустить из детского сада человека любознательного, активного, принимающего живое, заинтересованное участие в образовательном процессе, обладающего способностью решать интеллектуальные и личностные задачи, а также овладевшего универсальными предпосылками учебной деятельности.

Роль логики при этом невозможно переоценить. Чтобы школьник не испытывал трудности буквально с первых уроков и ему не пришлось учиться с нуля, уже сейчас, в дошкольный период, необходимо готовить ребенка соответствующим образом. Логическое мышление по праву занимает очень большое место в системе дошкольного образования. Оно оттачивает ум ребенка, развивает гибкость мышления, учит логике.

Развитие этой темы требует серьезного подхода. Поэтапное обучение, правильно подобранные задания игровой материал и условия, созданные для реализации полученных знаний, способствуют тому, что развитие основ логического мышления происходит более эффективно.

Начинать развитие логического мышления следует в дошкольном детстве. Логическое мышление формируется на основе образного и является высшей стадией развития детского мышления. Достижение этой стадии - длительный и сложный процесс, так как полноценное развитие логического мышления требует не только высокой активности умственной деятельности, но и обобщенных знаний об общих и существенных признаках предметов и явлений действительности, которые закреплены в словах.

Овладев логическими операциями, ребенок станет более внимательным, научится мыслить ясно и четко, сумеет в нужный момент сконцентрироваться на сути проблемы, убедить других в своей правоте. Учиться станет легче, а значит, и процесс учебы, и сама школьная жизнь будут приносить радость и удовлетворение.

Дети, освоившие навыки и приёмы логического мышления:

- умеют легко сосредоточиваться на проблеме;
- очень внимательны;
- обладают хорошей памятью;
- легко концентрируются над решением поставленной задачи;
- чётко мыслят и рассуждают в верном направлении;
- не теряются в рассуждениях, обладают чёткой структурой мысли;
- легко справляются с решением любой логической задачи;
- мыслят неординарно и находят нестандартные способы решения задач;
- очень общительны и любознательны.

Ребенок с развитым логическим мышлением заметно выделяется среди сверстников. Он анализирует, представляет последствия своих и чужих поступков, правильно рассуждает, находит необычные решения.

С помощью взрослых дети получают знания, изучают понятия, явления и процессы окружающего мира. Если ребенок получает сведения из разных источников, его логика развивается наиболее интенсивно и активно. Хорошо развитое логическое мышление позволит будущему ученику:

- *понимать причинно-следственные связи;*
- *разбивать предметы по признакам;*
- *находить лишний предмет среди других;*
- *анализировать имеющуюся информацию;*

Средства развития детской логики.

Разработано много методик, направленных на развитие логического мышления у детей дошкольного возраста. Они учитывают возрастные особенности дошкольников, строятся на играх, загадках, заданиях. Основные приемы, которые помогают развитию логики дошкольника: Анализ, Синтез, Сравнение, Обобщение, Конкретизация, Классификация, Смысловые соотнесения, Закономерности. Отсутствие этих умственных действий может привести к несформированности полноценного процесса мышления, которая ведет к дезадаптации детей к окружающему миру. Научные исследования многих

отечественных психологов (А.Н. Леонтьев, Д.Б. Эльконин и другие) позволили сделать вывод, что развитие мышления ребенка происходит во всех видах его деятельности, но, преимущественно, в игре. Поэтому первым помощником в формировании логического мышления является игра – одно из самых привлекательных для детей занятий. Логические игры математического содержания воспитывают у детей познавательный интерес, способность к творческому поиску, желание и умение учиться.

Примеры игр, развивающих логику.

Для совершенствования логического мышления у ребенка используют такие упражнения, которые вызовут у него интерес и вовлекут в процесс обучения. Получить нужный результат помогает чередование видов игр, направленных на развитие мыслительной деятельности:

- Устные игры – наиболее доступный вариант развития логики. Устные словесные игры для развития логического мышления увеличивают словарный запас и расширяют кругозор ребенка. Они учат обобщать, выделять аналоги, распределять понятия по признакам и проводить логические связи.
- Игры с картинками и образами. Образно-логическое мышление развивается при использовании карточек, бумаги, карандашей. Игра на сравнение, группировку, обобщение, а также головоломки, лабиринты и ребусы позволяют развивать логику.
- Настольные игры. Шахматы, шашки, домино не только развивают логику и логическое пространственное мышление. Они также позволяют провести время в кругу семьи, учат с достоинством принимать поражения и победы.
- Конструирование. Игры с конструкторами, имеющими самые разные размеры и формы элементов, развивают мелкую моторику, творческое, зрительно-пространственное и логическое мышление у ребенка.
- Решение задач на логику. Их можно найти в специальных развивающих пособиях и дидактических тетрадах, а также в виде электронных игр.

В процессе игры ребенок учиться контролировать свое поведение в соответствии с правилами игры, познает правила общения с людьми, развивает свои мыслительные способности и познавательные интересы, которые в дальнейшем необходимы для успешного обучения в школе. Существует множество видов игр, и каждая из них несет определенные образовательные, воспитательные и развивающие задачи.

В своей работе я применяла разнообразные занимательный математический материал с использованием разнообразных дидактических игр, для достижения успеха и интереса детей к занятиям, которые имеет большое значение в развитии элементов логического мышления. Нужно использовать среди современных инноваций в дошкольном образовании именно те методики и технологии, которые не только результативны, но и увлекательны, поэтому я их делаю интересными и разнообразными.

По результатам данной работы наметила следующее: больше проводить дидактических игр по подгруппам- это приносит ощутимый результат; особое внимание уделять речевым навыкам детей, предоставлять им возможность самим объяснять свои действия; при проведении всех дидактических игр необходимо учить детей быть внимательными, выносливыми по отношению друг к другу, учить их взаимовыручке; дидактические игры должны побуждать детей анализировать ситуацию, сравнивать сопоставлять и делать логические умозаключения; эффективней всего использовать словесные и настольно- печатные игры так как их можно применять и в различные режимные моменты.

Знание логики будет способствовать культурному и интеллектуальному развитию личности. Ребёнку, который не владеет навыками логического мышления, будет труднее усваивать новый материал, он не сможет грамотно использовать полученные знания в процессе решения практических задач. Решение каждой учебной задачи будет отнимать у него массу сил и энергии, ослабляя его физическое и психологическое здоровье, снижать желание учиться.

Литература:

1. Лебедева С.А. Развитие логического мышления у детей. Изд-во Илекса 2009 г.

2. Михайлова З.А., Носова Е.А. Логико-математическое развитие дошкольников. - СПб.: ООО «Издательство «Детство-Пресс», 2013.- 128 с.
3. Н.Г Харитоновна «Грамота» г.Тамбов, 2016. № 4(04) С. 52-54. ISSN 2500-0039.

Шалхарбаева А.Т.

Балқаш қаласы, «Алпамыс» бөбекжайы КМҚК

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ИНКЛЮЗИВТІК ТӘЖІРБИЕ

Адам- табиғаттың ерекше жаратылысы.

Тату-тәтт, бақытты болсаң бақшада,

Қасірет –қайғы жуымас саған қашанда.

Тұлымы желбіреген, еркелеп тұратын бала – ертеңіміздің азаматы. Сол азаматты балабақшадан бастап болашақ ортаға бейімдеу, дені сау адамдардың арасында өзін кем тұтпау үшін қолайлы жағдай жасау біз сияқты тәрбиешілердің міндеті.

Бүгінгі таңда балабақша мен отбасының қатысуымен инклюзивті білім беру осы кішкене тұлғаның бағының ашылуына өте қажет. Бұл мүмкіндігі шектеулі балаларды үйретудің бір формасы. Инклюзивті бағыт балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру мүмкіншілігін қалыптастырады.

Инклюзивті білім берудің артықшылықтары:

1. Арнайы мекемелердегі балалармен салыстырғанда ерекше қажеттіліктері бар балалар инклюзивті ортада дені сау құрбыларымен әлеуметтік қарым-қатынастың жоғары деңгейін көрсетеді.
2. Инклюзивті ортада дені сау құрбыларымен қарым-қатынас жасау кезінде мүмкіндігі шектеулі балалар қарым-қатынас дағдыларын жетілдіреді.
3. Инклюзивті ортада ерекше қажеттіліктері бар балалардың білім беру бағдарламалары неғұрлым бай. Осы нәтижесінде дағдылар мен жетістіктер қалыптасады.
4. Инклюзивті топтарда ерекше қажеттіліктері бар және жоқ балалар арасындағы достық қарым-қатынастар үйреншікті сипатқа ие болып, мұндай достықты орнату мен нығайтуда тәрбиешілер жетекші рөл атқарады.

Бұл тақырыптың өзектілігі ерекше қажеттіліктері бар балалар білім алуда басқа балалармен тең мүмкіндіктерге ие болуы керек. Қазірдің өзінде мүмкіндігі шектеулі балалардың оқуына оңтайлы жағдай жасайтын оқыту түрін енгізу қажеттілігі туындады. Қай ортада, қай топта болмасын мұндай балалар кездеседі. Біз оларды алмауға құқығымыз жоқ. Мысалы: құлағы, аздаған көз ақауы тағы басқа. Менің тобымдағы бір балада құлағының есту төмендігі байқалған кезде 3 жасында ота жасалып апарат қойды. Құлақ пен тілдің байланысты болуына сәйкес біріншіден сөзді үйрету керек. Осыған байланысты тәрбиеші мен отбасының шаршамай еңбектенуінің нәтижесінде көп жетістікке жетті. Қазір осы Балқаш қаласында №7 мектептің 5-сыныбында оқиды. Әрине бұл инклюзивті тәрбиенің жемісі деуге болады.

Бұл –барлық балаларға мектепке дейінгі оқу ұйымдарында, ұйым өміріне белсене қатысуға мүмкіндік береді. Бұлай оқыту – адамдармен, ұжым мүшелерімен қарым-қатынасына қажетті қаблеттілікті дамытуға мүмкіндік береді. Балалар достарының қолдауына, қошеметіне зәру. Әрбір бала үшін жетістікке жету өзінің мүмкіндігіне қарай орындай алатын әрекетін жүзеге асыру. Жан-жақтылық адамның өмірінің даму аясын кеңейтеді.

Менің осы жылдар ішіндегі тәжірбиемде бұл

тұлғаның осал тұсын ерекшелемей ортақ тапсырма беремін. Баланың жасаған мүсініне,салған суретінің осал тұсына басқалармен бірдей талап қоямын. Мүсіркеу,жеңілдетуді ескермегендей боламын. Әрине жаныма жақын тұтамын,

кажет болса еркелетемін. Олқы тұстарын ата-анасына жекелеп айтып, жөндеу жолдарын ескертемін. Осы жаһандық мәселеге әлем ғалымдары мынандай анықтама береді. Инклюзивті білім беру дегеніміз мүмкіндіктері шектеулі балаларды жынысына, шығу тегіне, жағдайына қарамай, балаларды айыратын кедергілерді жоюға, ата-аналарын белсенділікке шақыруға, әлеуметтік мұқтаждықтарына арнайы қолдау сақталған мемлекеттік саясат. Бұл басқа балалармен бірдей тең дәрежеде білім алуға ұмтылдырады. Осының бәріне тәрбиешінің балаға ерекше мейірімінің қажет екенін байқатады.

Әрбір баланың дара қабілеті, қызығушылықтары болады. Сонымен қорға айтқанда, инклюзивті оқыту-балалардың тең құқығын анықтайды және жанындағы достарымен қарым-қатынасын дамытуға мүмкіндік туады, жақсы өмір сүру мүмкіншілігін қалыптастырады. Логопед, дефектолог, дене шынықтыру нұсқаушысы бірігіп жұмыс жасағанда нәтижелі жағдай байқалады. Даму мүмкіндігі шектеулі балалар іс-шараларға, ойын-сауықтарға өзге балалармен бірігіп қатысуы, ертегілерді ұжыммен көруі олар үшін шынайы мереке. Осындай істерге қатыстыру арқылы балалар ұжымда өмір сүріп, құрбылармен қарым-қатынасқа түсуге үйренеді.

Егер бала осы сатыдан өтсе, мектепке оған едәуір оңайырақ болады. Ең бастысы, бұл балалар болашақта жалғызсырамай, өздерімен жасты балалармен бірге білім алуды жалғастырады. Айналамызда мүмкіндігі шектеулі азаматтардың еңбек ортасын, қажет мамандықтардың иесі екенін, сүттей ұйыған отбасы екенін көріп қоғам ешкімді кемсітпей білім бергенін Қазақстанымыздың құшағы кең, жүрегі жомарт екенін байқатады. Достары ортасында олардың олқылықтары көрінбейді, мазақтау болмайды. Себебі анасындай оларға тәрбие берген бақша ұстаздары бірін-бірі құрметтеуге қолдау жасауға үйретті.

Адамгершілік, ізгілік, қайырымдылық ата-анамен тәрбиешінің еңбегінің жемісі.

Телеарнадан мүмкіндігі шектеулі балалар арасынан өнер адамдары, спорт саңлақтары көрсетіледі. Бұл өте дұрыс дүние. Осыны көрген балалар өмірге құлшыныспен қарайды. Кез келген оқыту технологиясы тәрбиешіден терең теориялық психологиялық, педагогикалық шеберлікті, бала дүние танымын терең танып, ұғына білуді мақсат етеді. Қазіргі таңда ешбір ұрпақ білімсіз қалмауы тиіс.

Бала құзіреттілігінің белсенді дамуы балабақшадан бастау алады. Бұл бастаманың негізгі міндеті балаларды заман талабына сай, әлемді шынайы қабылдауға дайындау. Тәрбиеші-екінші ана. Ал бақша-оның отбасы, құтты мекені.

Балақайлар сыпайы, қамқор, мейрімді, доспейілді болады. Өмірлік машықтарға дағдыланып, адами қарым-қатынастарға қызығады. Шамасына қарай шешім қабылдауға үйренеді. «Қане, кімге қандай тапсырма берсем екен?» -десең, әркім өз шамасына, мүмкіндігіне қарай ойларын айтып, жеке жұмыс сұрайды. Осы жерде байқайтынымыз білгісі келеді, өз қолынан жасай алтынын, ештеңені қиындықсыз орындай алатынына сенімді болып тұр. Бұл қуанарлық іс. Бірнеше жылдың жемісі, еңбегіміздің нәтижесіз қалмағаны. Болашаққа самғай бер жас бүлдіршін!

Әдебиет:

1. Ф.Н. Жұмабекова. «Мектепке дейінгі педагогика» 2018 ж. 2. Бала тәрбиесі – №10.2016ж
3. Отбасы және балабақша «Мектепке дейінгі ұйымда жобалау әдісін қолдану»-2019ж.

Швайгерт Е.В.

КГКП ясли-сад «Алёнка», город Шахтинск

РАЗВИВАЕМ ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ У ДОШКОЛЬНИКОВ

Эмоции играют большую роль в жизни человека, они помогают понимать действительность и правильно реагировать на нее. Умение узнавать эмоции, а также

управлять ими часто недооценивают, а ведь по мнению современных психологов, именно эмоциональный интеллект, а не умственное развитие, которое определяет успех в жизни лишь на 20%, значительно влияет на успешность деятельности.

По мнению психолога М. Э. Вайнер в современном образовании можно отметить «явный приоритет интеллектуального развития перед эмоциональным в ущерб последнему и в конечном итоге в ущерб развитию личности ребенка в целом. Эмоции не могут быть подменены, подавлены интеллектом, ибо отсутствие эмоций или бедность эмоциональной сферы ведут к пассивности мыслительных процессов».

Ведущая роль в развитии эмоционального интеллекта принадлежит взрослым, и начинать эту работу необходимо с раннего возраста. Наблюдения показывают, что у неэмоциональных, сдержанных, скупых на ласку родителей, как правило, вырастают такие же неэмоциональные дети, не умеющие выразить словами свои чувства, не умеющие сопереживать и сочувствовать, не понимающих, что чувствуют окружающие люди.

И поэтому перед педагогами стоит задача - подготовить детей к встрече с таким удивительным миром чувств и эмоций. Маленькие дети еще не умеют распознавать и контролировать свои эмоции, они не понимают, что с ними происходит, испытывают чувства неуверенности и страха, пытаются с этим бороться самыми разными способами. Это проявляется в крике, истериках, агрессии.

Ближайшее будущее для дошкольника – поступление в школу, новый большой мир. Поэтому наша задача – подготовить детей к школе не только в интеллектуальном плане, но в эмоционально-личностном, для того чтобы ребенок чувствовал себя равным в общении с другими, уверенным, инициативным.

В ходе наблюдения за деятельностью детей, мы заметили, что у старших дошкольников слабо развиты эмпатия, сопереживание по отношению к другому человеку, взаимодействие с окружающим миром, отсутствуют представления об эмоциях и чувствах. Они не замечают, что своими поступками и словами обижают своих друзей, не могут сдерживать агрессию, не понимают, что с ними происходит и почему они так поступают.

Рассматривая иллюстрации, дети не всегда могут объяснить свое отношение к происходящему, охарактеризовать поступки героев, понять, что выражают их жесты и мимика.

Более глубокое наблюдение показало, что девочки лучше распознают эмоции положительные: счастье, радость, смех, мальчикам же более понятны эмоции отрицательные: обида, грусть, злость. Это связано с гендерными особенностями, и наша задача, научить одних - распознавать положительные эмоции, а других - отрицательные не только у себя, но и у своих сверстников.

В своей работе мы опираемся на опыт московского психолога Виктории Шиманской, которая создала целую сказочную историю о мире эмоций, обязательно вносим свои коррективы в виде игр и практик.

На первом этапе, для того, чтобы познакомиться с эмоциями организовали встречу ребят с главным героем книги – Малышом Элоном - слоником с крылышками, который не только видит эмоции, но и дружит с ними. Вместе с ним дети выполняли различные задания: узнавали себя, знакомились с эмоциями и учились управлять ими. Не сразу дети научились это делать. Поэтому мы подключили игры-практики «Карусель эмоций» и «Банка эмоций», с помощью которых ребята учились распознавать своё эмоциональное состояние, и самое важное, называть его.

Каждое следующее занятие было посвящено какой-то эмоции. Например, для того чтобы познакомить детей с эмоцией. Радости, было предложено вспомнить любое радостное событие и нарисовать «Портрет радости». В своих работах дети могли использовать различные материалы: краски, восковые мелки, жидкое цветное тесто, пластилин, цветной песок. Мы заметили, что больше всего детей заинтересовал цветной песок, он помог расслабиться, получить приятные ощущения, что способствовало расширению эмоционального восприятия. Дети чувствовали радость от творчества. Эта эмоция получилась цветной.

Для закрепления материала, ребята собрали «Коробку радости», которую смастерили сами. Наполнение коробки у каждого ребёнка было разное: камушки, цветные клубочки,

пуговицы, бусины, мягкая синельная проволока, фетровые бантики, цветные фантики и др. В качестве рефлексии, собрали цветок радости, и подарили его своим друзьям, каждый выбрал кому предназначен его цветок и почему.

После знакомства с основными эмоциями РАДОСТЬ, ГРУСТЬ, ИНТЕРЕС, ГНЕВ и СТРАХ, были использованы практики по отделению эмоций друг от друга. Здесь нам помогли игры-практики «Эмоциональные часы» и «Сосуды эмоций». Благодаря эмоциональным часам дети научились понимать какую эмоцию они испытывают в данный момент, а «Сосуд эмоций» помог отделить положительные эмоции от отрицательных. И снова на помощь пришла цветотерапия, через цвет ребята определяли свое отношение к какому-либо событию, с которым связана конкретная эмоция. Научившись различать свои эмоции, и разделять их, ребятам стало легче понимать и контролировать своё эмоциональное состояние.

В качестве дополнительного инструмента мы используем Монсики – проводников эмоций и полезных навыков и помощников в борьбе с негативными эмоциями. Монсики рассказали и показали, как научиться не унывать, находить выход из различных сложных ситуаций, как быть ответственным и внимательным, ставить и достигать цели. Дети научились справляться с обидой, утихомиривать злость, бороться с гневом.

В конце каждого занятия предлагаем просмотреть мультсериал «Монсики», а затем беседуем о происходящем. Это помогает нам понять, насколько хорошо дети усвоили материал, чему научились.

Интересно и весело проходит и работа в малых группах, которая организуется для развития коммуникативных навыков. Например, весёлая игра «Эмоционариум». В игре 45 разноцветных карточек с изображением различных эмоций и словами для сочинения короткой истории с данной эмоцией. Дети придумывают истории про тетюшку Грусть, которая летала на печальной Тучке. А мальчик Удивление путешествовал на зеленом Огурце. Эта игра помогает ребятам развивать речь, воображение, коммуникативные способности.

В ходе использования вышеперечисленных приёмов и техник, мы заметили, что дети, посещающие занятия по развитию эмоционального интеллекта, стали более уверены в себе, они быстрее устанавливают контакты со сверстниками и со взрослыми, умеют разрешать конфликты без агрессивных проявлений, стали любознательнее, заметно лучше усваивают учебный материал.

Литература:

1. Джон Готтман, Джоан Деклер. Эмоциональный интеллект ребенка. Практическое руководство для родителей. М.: Манн, Иванов и Фербер, 2015.
2. Леонтьев А.Н., Запорожец А.В. Вопросы психологии ребенка дошкольного возраста. М.: Международный Образовательный и Психологический Колледж, 1995.
3. Шиманская В. Где живут эмоции? М. – Манн, Иванов и Фербер, 2020г..
4. Интернет-ресурсы: <https://monsiki.prosv.ru/courses/2.html>
<https://www.youtube.com/watch?v=oj0f5cIpLJU>

Шибутова Г.А.

КГКП ясли-сад «Айгөлек», город Караганды

«ЖАС ОҚЫРМАН» ЖОБАСЫ АРҚЫЛЫ ЕРТЕ ЖАСТАҒЫ БАЛАЛАРДЫ ДАМУЫНЫҢ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕ ТРИЗ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ

«Оқу–ойлау мен ақыл–ой дамуының қайнар көздерінің бірі».
(В. А. Сухомлинский)

Бүгінгі таңда Қазақстан экономикасын жаңғыртудағы басымдық халықтың мәдениеті мен білім деңгейінде. Жаңа ақпараттық қоғамдағы адамға қойылатын талаптар артып келеді.

Жұмыс өзектілігі: қазіргі тез өзгеретін әлемде адам өмір бойы оқуға мәжбүр. Өз бетінше табысты білім алу шарттарының бірі негізгі құзыреттердің қалыптасуы болып табылады. Сонымен бірге, бұл жаңа тәсілдің негізгі буыны әлі де оқу болып табылады, ол, мамандардың пікірінше, ақпарат ғасырының кілті болып табылады.

Осыдан жұмыстың теориялық маңызын айтып кетуге болады: оқуға деген қызығушылықтың төмендеуі елдің ұлттық дамуына және оның жаһандық әлемдік экономика мен саясатқа енуіне кедергі келтіретін білімнің, ақпараттың тапшылығына әкелді. Оқуға деген ынта мен қызығушылықты мектепке дейінгі жастан бастап дамытсақ, баланың жан-жақты дамуына әсер етеміз, демек, әлемнің де дамуына үлес қосылады.

Қазіргі шындық қоғамның оқу мәдениеті мен оқу сауаттылығының дағдарысын көрсетеді. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың қарқынды дамуы жағдайында қазіргі қоғамның үнемі оқитын бөлігінің үлесі айтарлықтай төмендейді.

Осы мәселеге байланысты «Жас оқырман» жобасы әзірленді.

Жобаның мақсаты: балабақша тәрбиеленушілері арасында отбасылық оқу дәстүрін жаңғырту үшін жағдай жасау.

Міндеттері:

- мектепке дейінгі жастағы балаларды кітапқа ұқыпты қарауға тәрбиелеуге ықпал ету;
- балалардың оқуға деген қызығушылығын ояту үшін жағдай жасау және отбасылық оқу дәстүрін жаңғырту;
- балаларды көркем әдебиетпен танысуға тарту.

Жобамен жұмыс жасау барысында менің алдымда балаларды оқуға қызықтыру керектігі тұрды. Тәжірибе көрсеткендей, дәстүрлі жұмыс формаларының көмегімен бұл мәселені толық шешу мүмкін емес. Жаңа нысандарды, әдістер мен технологияларды қолдану қажет. Жас балаларда шығармашылықты дамытудың тиімді педагогикалық технологияларының бірі – өнертапқыштық мәселелерді шешудің теориясы – ТРИЗ (Теория решения изобретательских задач) [1]. Жұмыстың практикалық маңызы: мектепке дейінгі жасқа бейімделген ТРИЗ технологиясы баланы "шығармашылық бәрінде" ұранымен тәрбиелеуге және оқытуға мүмкіндік береді. ТРИЗ технологиясы мен мектепке дейінгі дамудың классикалық тәсілінің басты айырмашылығы - балаларға ересектердің айтқандарын қайталамай, сұрақтарға өз бетінше жауап табуға, мәселелерді шешуге, талдауға мүмкіндік беру.

Ұсынылып отырған жұмыста ертегілерді қарастыру кезінде келесі әдістер қолданылды:

- «Көру дүрбісі» (Подзорная труба) ойыны;
- «Ертегіні жина және айт» ТРИЗ элементтері бар дидактикалық ойын;
- «Ертегі паровозы» ТРИЗ технологиясының элементтері бар дидактикалық ойын;
- «Луллийшенберлері».

Мақсаты: шығармашылық тұлға тәрбиелеу әдістерінің бірі – ертегілер құрастыру арқылы баланың оқуға деген ынтасын ашу.

Балалардағы шығармашылықты дамытудың тиімді педагогикалық технологияларының бірі - өнертапқыштық мәселелерді шешудің теориясы - ТРИЗ. Ол Ресейде 50-ші жылдары көрнекті ресейлік ғалым, өнертапқыш, жазушы Генрих Самуилович Альтшуллердің күшімен пайда болды. ТРИЗ - бұл түпнұсқа идеяларды іздеудің, шығармашылық тұлғаны дамытудың, шығармашылыққа үйренуге болатын және қажет екендігінің дәлелі.

ТРИЗ технологиясы балабақшаларға 80-ші жылдары келді. Бірақ, осыған қарамастан, педагогикалық технология өзекті және сұранысқа ие болып қала береді. Мектепке дейінгі жасқа бейімделген ТРИЗ технологиясы баланы "шығармашылық бәрінде" ұранымен тәрбиелеуге және оқытуға мүмкіндік береді.

Мектеп жасына дейінгі балаға қатысты ТРИЗ тұжырымдамасының бастапқы ұстанымы – оқытудың табиғилығы принципі. Баланы оқыту барысында педагог баланың табиғатынан бастау керек. Сондай-ақ, Л.С. Выготскийдің мектеп жасына дейінгі баланың оқу бағдарламасын өзі болатын дәрежеде қабылдауы туралы ережесін ескеру қажет.

Көркем әдебиет сабақтарында ТРИЗ технологиясын қолданудың мақсаты – бір жағынан икемділік, ұтқырлық, жүйелілік, диалектика сияқты ойлау қасиеттерін дамыту,

екінші жағынан іздеу белсенділігі, жаңалыққа ұмтылу, сөйлеу және шығармашылық қиялды дамыту.

ТРИЗ элементтерін қолданған кезде балалардағы шығармашылық және ақыл-ой белсенділігі едәуір белсендіріледі, өйткені ТРИЗ кең ойлауға, процестерді түсінуге және мәселенің шешімін табуға үйретеді. Өнертабыс шығармашылық қиялда, содан кейін балалар іс-әрекетінің әртүрлі түрлерінде – ойын, сөйлеу, көркем шығармада және т. б. көрінетін нәрсені ойлап табуда көрінеді [2, 186].

Мектеп жасына дейінгі балаларды оқытуда ТРИЗ технологиясын қолдану балалардан нағыз өнертапқыштарды өсіруге мүмкіндік береді, олар ересек өмірде өнертапқыш, жаңа идеялардың генераторы болады.

Сондай – ақ, ТРИЗ технологиясы моральдық қасиеттерді дамытады, мысалы, басқалардың жетістіктерінен ләззат алу қабілеті, көмектесуге деген ықылас, қиын жағдайдан шығу жолын табуға деген ұмтылыс.

Ертегілерді жазудың әртүрлі әдістерін жүйелі және мақсатты пайдалану балалардың шығармашылық қиялын жақсы дамытуға ықпал етеді. Ертегі қиялды дамытуда педагогикалық үдерісті нәтижелі, әр түрлі етуге көмектеседі. Ертегілерді жазу балаларды өз шығармашылығын көрсетуге, жаңа, ерекше нәрсе жасауға, сонымен қатар, балалардың көптеген бағыттарда дамуына ықпал етеді: психикалық, эстетикалық, эмоционалды. Ертегінің арқасында балалар көкжиегін кеңейтеді, одан көптеген білім, ұғымдар алады. Ертегі арқылы мектеп жасына дейінгі балалар адам туралы, оның табиғатпен байланысы, объективті әлемнің қасиеттері туралы терең білім алады. Ертегілерді ойлап табудағы бірлескен іс-шаралар балалардың бірігуіне ықпал етеді, оларды бірге жұмыс істеуге үйретеді. Ертегі баланың өміріне ерте жастан енетіні анық, оны бүкіл мектепке дейінгі балалық шағында сүйемелдейді және өмір бойы онымен бірге болады.

Біз балаларды ертегімен таныстырудың және балаларды осы сиқырлы таңғажайып әлемге ғашық етудің бірнеше әдістерін ұсындық. Балаларды ертегі арқылы жақсылық пен жамандықты тану әлеміне апарып бақытты балалық шақ сыйлауға болады.

Кәдімгі балалар ертегісінде баламен бірге ойлана алатын ТРИЗ тапсырмаларын табу оңай екендігі белгілі болды. Бұл қызығушылықты тәрбиелеуде өте жақсы көмек. Көптеген ертегілерде қызықты ТРИЗ сұрақтарына айналдыруға болатын сәттер бар. Балаға нақты бір дұрыс жауап жоқ екенін түсіндіру керек. Ең бастысы - мүмкіндігінше жауаптардың көп нұсқаларын ойлап табу. Бірінші кезеңде қандай шешім жақсы және неге екенін талқылауға болмайды. Осыдан кейін, 5-10 шешім табылған кезде, әр опцияның қандай жақсы және жаман жақтары бар екенін айта бастауға болады. Осылайша, ең тиімдісін нұсқасын табуға тырысу керек.

Тәжірибе көрсеткендей, дәстүрлі жұмыс формаларының көмегімен бұл мәселені толық шешу мүмкін емес. Жаңа нысандарды, әдістер мен технологияларды қолдану қажет.

ТРИЗ технологиясы мен мектепке дейінгі дамудың классикалық тәсілінің басты айырмашылығы - балаларға ересектердің айтқандарын қайталамай, сұрақтарға өз бетінше жауап табуға, мәселелерді шешуге, талдауға мүмкіндік беру [3].

Мектепке дейінгі жас ерекше, өйткені баланың қалыптасуы оның өмірі болады. Сондықтан әр баланың шығармашылық әлеуетін ашу үшін осы кезеңді жіберіп алмау керек. Балалардың ақыл-ойы "терең өмір салтымен" және бәрі қалай болуы керектігі туралы дәстүрлі идеялармен шектелмейді. Бұл оларға ойлап табуға, тікелей және алдын-ала болжауға, ересектер бұрыннан назар аудармайтын нәрсені байқауға мүмкіндік береді.

Әдебиет:

1. Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы [Электрон. ресурс].: www.edu.gov.kz.
2. Анатолий Гин. Триз-педагогика: учим креативно мыслить © Гин А. 2016
3. <http://edu-tradeunion.kz/ru> [Электрон. ресурс].

МЕКТЕПKE ДЕЙІНГІ ҰЙЫМДАҒЫ БАЛАНЫҢ ДАМУЫНА ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ - ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының Білім беру жүйесіндегі көптеген ғалымдар мен тәжірибелердің арқасында балаларға психологиялық - педагогикалық қолдау көрсетіледі.

Бүгінгі таңда баланың даму процесін психологиялық - педагогикалық қолдау Қазақ білім беру жүйесінде болып жатқан күрт өзгерістер кезеңінде ерекше өзектілікке ие. Жеке тұлғаны психологиялық - педагогикалық қолдау баланың табиғи дамуына, сондай - ақ оның ішкі әлемінің сөзсіз құндылығын білуге мүмкіндік береді.

Орыс (Е. В. Бондаревская, Р. Л. Кричевский, С.В. Кулневич, и. А. Якиманская Дж. Б.) және шетелдік (Г., А. Маслоу, К. Роджерс Дж. Б.) психологиялық - педагогикалық қолдау мәселелері. Мид, М. Кун, и. Блумер), психолог - ғалымдардың зерттеулерінде сипатталған.

Психологиялық - педагогикалық қолдаудың қажеттілігін түсіндіретін көптеген әдістер бар. М. Р. Битянова психологиялық - педагогикалық қолдау - бұл өзара әрекеттесу жағдайында баланың сәтті оқуы мен психологиялық дамуы үшін әлеуметтік - психологиялық жағдай жасауға бағытталған психологтың кәсіби қызметінің жүйесі деп жазады.

Баланы оқыту және тәрбиелеу процесінде психологиялық - педагогикалық қолдаудың мақсаты - оның тиісті жас нормаларына сәйкес дамуын қамтамасыз ету.

Психологиялық - педагогикалық қолдау міндеттерін ескеру:

- баланың даму проблемаларының алдын алу;
- балаға дамудың, оқытудың, әлеуметтенудің өзекті мәселелерін шешуге көмектесу, оқытудың қиындықтары, білім беру және кәсіптік бағдарды таңдау мәселелері, құрдастарымен, педагогтермен, ата - аналармен қарым - қатынас мәселелері, қарым - қатынас пен өзін және басқаларды түсінудің маңызды және құнды тәсілдерін игеру.
- білім беру бағдарламаларын психологиялық қамтамасыз ету;
- балалардың, ата - аналардың, педагогтардың психологиялық - педагогикалық құзыреттілігін (психологиялық мәдениетін) дамыту.

Мектеп жасына дейінгі балалардың дамуын психологиялық қолдау мәселесі қарқынды даму сатысында және оны зерттеу қазіргі білім беру кезеңінде өте маңызды. Мектепке дейінгі білім беру баланың одан әрі дамуы үшін ерекше маңызға ие. Сондықтан, бұл мәселенің өзектілігі, бір жағынан, мектеп жасына дейінгі балалардың дамуын психологиялық - педагогикалық қолдау жүйесін іске асырудың маңыздылығы, екінші жағынан, оның әлсіз теориялық және практикалық дамуы арасындағы қайшылыққа байланысты.

Білім беру мекемесінде баланы алып жүрудің негізгі қағидаттары мыналарды қамтиды: алып жүрушінің консультациясының ұсынымдық сипаты; алып жүрушінің мүдделерінің басымдығы; алып жүрудің үздіксіздігі; дербестендіруге ұмтылу.

Педагогикалық-психологиялық қолдау ұғымы баланың қабілеттері мен жеке әлеуетін барынша ашу қажеттілігіне жалпы адамзаттық көзқарасқа негізделген білім беру ортасын жобалау (белгілі бір баланы мүмкіндігінше сәтті оқыту үшін жағдай жасау) ретінде анықталады.

Психологиялық - педагогикалық қолдау:

- алдын Алу;
- диагностика;
- кеңес беру;
- даму бойынша қызмет;
- түзету ісі;
- психологиялық білім беру және ағарту;
- сараптама.

Алдын алу - ықтимал асқынулар мен проблемалардың алдын - алу, олардың алдын - алу үшін жағдай жасау.

Диагностика - бұл балалардың жеке және жас ерекшеліктерін, құрдастарымен және қамқоршыларымен өзара әрекеттесу модельдерін зерттеуге мүмкіндік беретін процедураларды орындау.

Кеңес беру қиын жағдайлар мен проблемалардың себептерін анықтау үшін балалармен сөйлесу.

Даму қызметі - бұл баланың жасына және жеке даму нормаларына байланысты қажетті қасиеттерді, қабілеттерді, функцияларды дамытуға бағытталған қажетті жұмысты жүргізу.

Түзету жұмыстары балалармен жеке және топтық деңгейде жеке сипаттамаларды қалпына келтіруге, өтеуге немесе теңестіруге бағытталған іс-шаралар жүргізу. Балалардың жеке дамуына, танымдық, реттеуші, коммуникативті іс - әрекеттерді дамытуға бағытталған оқу қызметінің маңызы зор болады.

Психологиялық білім беру және тәрбиелеу балаларды психология мәдениетімен таныстыру және педагогтар мен ата - аналардың психологиялық - педагогикалық құзыреттілігін дамыту. Яғни, топтық және жеке консультациялар өткізу. Тәрбиешінің кәсіби және жеке құзыреттілігін дамыту бойынша тренингтер өткізу.

Мен өз жұмысымда психологиялық - педагогикалық қолдауды әр жас кезеңінде баланы сәтті тәрбиелеу, оқыту және дамыту үшін әлеуметтік - психологиялық жағдай жасауға бағытталған кәсіби қызмет жүйесі ретінде анықтаймын.

Біздің мектепке дейінгі мекемемізді қолдаудың мақсаты - баланың жасына және жеке мүмкіндіктеріне сәйкес оның жеке басын толыққанды дамыту және тәрбиелеу үшін психологиялық - педагогикалық жағдайлар жасау.

Сондай - ақ, ата - аналарды балалардың жас ерекшеліктерімен таныстыру. Сонымен қатар, педагогтермен ата - аналармен бірге әр баланың жеке ерекшеліктерін анықтайды, онда мектепке дейінгі білім берудің 5 бағыты ескеріледі:

- «Денсаулық»;
- «Қатынас»;
- «Таным»;
- «Шығармашылық»;
- «Әлеумет».

Балалармен даму қызметтерін жоспарлау кезінде мүмкіндіктерін, мүдделерін, қажеттіліктерін, денсаулық жағдайын ескере отырып, балалардың тәжірибесіне негізделді. «Байланыс минуттары» ойындар мен жаттығуларды қолданатын іс - әрекеттің ерекше тиімді түрі деп саналады. Балалар алған тәжірибелерін құрдастарымен және ересектермен өзара әрекеттесуде қолданады.

Өткізілген оқу қызметтерінде ата - аналар, тәрбиешілер, әкімшілік белсенді қатысушылар болып табылады. Оларға өздерін баланың орнына қоюға және оның реакциясын - сезімдерін, ойларын, мүмкін болатын мінез - құлқын талдауға мүмкіндік беріледі. Ересектер, әдетте, балаларға жақын, олар жақсы түсінеді, олармен бірге тұрады.

Аталған жұмыстан басқа тұрақты негізде оқыту іс - шаралары, жеке кеңестер, әңгімелесулер, сауалнама, барлық педагогикалық ұжыммен бірлескен практикалық жұмыс жүргізіледі.

Ата – аналармен жүргізілген сауалнамалар және бақылауларда әр ата - ана өз баласын махаббат пен түсіністік ортасымен қоршағысы келетінін, ал қызметкерлер балалармен және ересектермен қарым - қатынаста сауатты және мейірімді екені анықталды. Ата - аналар үшін педагогтің бала туралы егжей - тегжейлі және қызығушылықпен сөйлеуі және оның сипаттамаларын, жетістіктерін, жақсы қасиеттерін атап өтуі маңызды.

Алынған деректерді талдау жұмыстың мұндай әдістері оң өзгерді деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді:

- Балабақшаға баратын балалардың тұлғалық, зияткерлік даму деңгейі;
- МДҰ міндеттерін іске асыруда белсенді серіктестікке мүдделі ата - аналар саны;
- Педагогикалық қоғамдастықтың кәсіби деңгейі;
- Балаға әсер ету объектісі ретінде емес, өзара әрекеттесу субъектісі ретінде қарауы.

Балалық шақтағы психологиялық - педагогикалық қолдау адамның белгілі бір жағдайда әрекет етуге жалпы дайындығына бағытталған құзыреттілік тәсілін жүзеге асырады және қоршаған әлемде жауапкершілікпен әрекет ете алатын өзін - өзі бағалауы бар тәуелсіз, белсенді тұлғаны қалыптастыруды қамтиды.

Әдебиет:

1. Битянова М. р. Организация психологической работы в школе. – М., 1998.
2. Иваненко, М. А. Педагогическое сопровождение социально-личностного развития ребенка в период детства : автореф. дис. канд. пед. наук / М. А. Иваненко. - Екатеринбург, 2005. - 22 с.
3. Психолого-педагогическое сопровождение развития ребенка в современном образовательном пространстве: Учебно - методическое пособие / А.И. Григорьева, Е.С. Арбузова, Т.В. Дьячкова, Л.В. Заика, А.А. Кацера, Е.А. Рыбакина. – Тула: ГОУ ДПО ТО «ИПК и ППРО ТО», 2019. – 216 с.
4. Монгуш, О. О. Психолого-педагогическое сопровождение детей дошкольного возраста / О. О. Монгуш. - Текст : непосредственный // Педагогическое мастерство : материалы VI Междунар. науч. конф. (г. Москва, июнь 2015 г.). - Москва: Буки-Веди, 2015. - С. 59-62.

Шораева Г.М.

Осакаров ауданы, «Балдырған» бөбекжайы КМҚК

ҚАЗАҚ ТІЛІ БОЙЫНША ҰЙЫМДАСТЫРЫЛҒАН ОҚУ ҚЫЗМЕТІ ЖӘНЕ БОС УАҚЫТ АРҚЫЛЫ ТӘРБИЕЛЕНУШІЛЕРДІҢ РУХАНИ-АДАМГЕРШІЛІК ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ

«Әдепті бала – арлы бала, әдепті бала – сорлы бала.

- Баланың тәрбиесі-оның бақыты, жаман мінез

– құлқы-оның бақытсыздығы»

делінген қазақ халық мақалында

Қазақстан Республикасы шегінде әртүрлі халықтардың қатар өмір сүруі жағдайында ізгі ниетті ұлтаралық қатынастарды қалыптастыру, балаларда интернационализм мен патриотизм сезімін, жоғары тәртіптегі адамгершілік көріністерін тәрбиелеу проблемасы өзекті болып табылады.

2021 жылғы 15 наурыздағы № 137 қаулысына сәйкес мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды дамыту моделі бұл жағдайда балаларды дамыту мен оқытуға қойылатын талаптарға және өзекті ғылыми деректерге сәйкес мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды трансформациялау үшін қажетті құралдардың бірі болып табылады. Бірақ балалар бастамасын қолдау үшін жоспарланған, заттар мен ойыншықтарға еркін қол жетімділікті, сондай-ақ іс-әрекеттерді өз бетінше тандау мүмкіндігін, ересектердің балаларға деген достық қарым-қатынасын және оқушының жеке басын құрметтеуді қамтамасыз ететін әртүрлі материалдармен даму ортасын құрмай, бұл мүмкін емес.

Біздің балабақшада адамгершілік-рухани құзыреттілікті қалыптастыру бойынша жұмыс бағыттары үш бағытта жүзеге асырылды:

- тәрбиеленушілермен жұмыс;
- ата-аналармен жұмыс;
- педагогтармен жұмыс.

Балабақшамызда бұрын зерттелген материалды қайталау, сондай-ақ жаңа білімді бекіту ойын іс-әрекетінде тиімді жүзеге асырылады. Келесі ойындар, жұмыс формалары мен ойын әдістері жұмыс тәжірибесінде ең қызықты болды: Марблс, Виммельбух, Pop it. Мысалы, барлығына белгілі Pop it ойынын білім беру немесе ойын әрекетінде келесідей өткізуге болады: ойынға қатысатын екі адам оны шартты түрде екі тең бөлікке бөледі, содан кейін кезекпен, мысалы, қазақ халқының дәстүрлерінің атауын немесе тұрмыстық заттарды тізімдейді. Марблс тастары бар ойындарды негізгі қағида бойынша Мен өзім дайындадым,

ол үшін қазақ халқының салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарының түрлі-түсті үлгілерін басып шығардым, түрлі-түсті қиыршық тастардың көлеміне дөңгелек бұраулар жасадым. Балалар түсі бойынша сәйкес тасты таңдап қана қоймай, рәсімді атауы, оны сипаттауы керек.

Былыттан бастап мемлекеттік тілде және еркін түрде ұйымдастырылған оқу іс-әрекетіндегі, сондай-ақ балалардың ойын іс-әрекетіндегі жұмыс тәжірибемде әңгімелеу, сторителлинг, скрайбинг, майд-меб сияқты коммуникативтік дағдыларды дамытатын технологияларды қолданамын. Енді олардың әрқайсысына аздап тоқталайық.

Storytelling-ті пайдаланудың артықшылықтары өте құнды. Танымдық қызығушылықты қалыптастырып қана қоймай сөйлеуді дамытады. [1]

Ағылшын тілінен аударғанда «Сторителлинг» термині қызықты әңгіме құруды білдіретін «әңгімелеу» дегенді білдіреді. Әдістеменің авторы Дэвид Армстронг.

Оқытудың бастапқы кезеңінде мен балалардан 1-2 сөйлемнен тұратын «Менің сүйікті ауылым - Осакаровка» атты әңгіме құрастыруды сұрадым. Балалар бір-біріне текшені лақтырып, кезекпен өздерінің кішкентай отандары туралы шағын әңгіме құрастырды.

«Storytelling» технологиясындағы жұмыстың тиімді формаларының бірі - бұл «Story Cubes» техникасы, яғни бұл бірегей тақтадағы ойын-көмекші құрал, оның шеттерінде балаларға қалтаға салынған суреттер бар (біздің жағдайда), бұл Қазақстан Республикасының ұлттық салт-дәстүрлері туралы түрлі-түсті суреттер, олар туралы әңгімелеуді сипаттайтын «Мен сізге бұл туралы айтқым келеді ...» және т.б. [2]

Скрайбинг технологиясы біздің мектепке дейінгі ұйымда да танымал болып келеді. Скрайбинг - бұл суреттерді салу, идеяларды визуалды бейнелерге айналдыру. Осы техниканың арқасында балалар рәсімнің атауы мен мазмұнын қайталап, есте сақтап қана қоймай, олардың иллюстрацияларын олардың реттілігіне сәйкес орналастырады.

Біздің кентте Осакаров тарихи-өлкетану мұражайы жұмыс істейді Жыл сайын біздің бөбекжай-балабақшамыздың тәрбиеленушілері экскурсияға барады. Мұражай экспонаттарының ішінде археологиялық қазба жұмыстары, тұрмыстық заттар және аудан құрылған күннен бастап тарихын бейнелейтін басқа да құжаттар бар.

Сондай-ақ, осы бағыттағы жұмыстың өнімді нысандарының бірі-орналасу әдісі. Ұзақ уақыт бойы балалар ата-аналарымен және тәрбиешілерімен "Киіз үй", " Жайлауда", «Мешіт» "тақырыбы бойынша бірнеше макет жасап, содан кейін оны сипаттай отырып, белгілі бір макетті ұсынды.

«Ұлы даланың 7 қыры» тұжырымдамасына сүйенбей руханият пен адамгершілікті қалыптастыру мүмкін емес.

«Ұлы даланың 7 қыры» көрмесі

Біздің балабақшада мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілік-рухани тәрбиелеу бағыты бойынша ерекшеленген жұмыстың қызықты түрлерінің бірі «Қазақстанның дәстүрлері мен мәдениеті» фотожобасы болды. Онда тәрбиеленушілердің ата-аналары қазақ халқының мәдениеті мен дәстүрлері туралы фотосуреттер жасады. Мысалы, тәрбиеленушілердің ата-аналары «Тұсау кесу», «Бесікке салу», «ер-тоқымға отыру» және басқа да Қазақ ұлттық салт-дәстүрлері тақырыбы бойынша дайындады.

Сонымен қатар, мектеп жасына дейінгі балалардың ата-аналары оюлы көрпелер - «Korpe-fest» байқауына қатысты. Мектеп жасына дейінгі балалардың бойында өз Отанына деген сүйіспеншілікті дамытпай, тәрбиеленушілердің бойында адамгершілік және рухани қасиеттерді қалыптастыру мүмкін емес. Біздің тәрбиеленушілерде патриоттық сезімді дамыту мақсатында балабақша тәрбиешілері біздің Республикамыз туралы ең жақсы авторлық ертегіге конкурс өткізді. Ең жақсы туындылар балалар кітаптарына безендіріліп, «Қазақстан картасы» үлгісіне орналастырылды.

«Mind-Map» («Mind-map» немесе Тони Бюзанның технологиясы) инновациялық технологиясын қолдана отырып, «Мектепке дейінгі жастағы балалардың рухани-адамгершілік құндылықтарын дамыту» педагогикалық кеңесінде олар негізгі бағыттар мен рухани-адамгершілік құзыреттіліктерін қалыптастыру бойынша жұмыс формаларын ашты.

Мәселені шешу жолдары: ертегілер, әңгімелер оқу, суреттер қарау, мақал-мәтелдер оқып, әңгіме жүргізу арқылы даналар туралы түсініктерін, олардан алған даналық кеңестерін білуге баса назар аудару.

Біздің балабақшаның тәжірибесі көрсеткендей, балабақшадағы рухани-адамгершілік тәрбиесінің сабақтастығы мен дәстүрлерін сақтауға бағытталған мұғалімдердің балабақшаның отбасымен және балаларымен жүйелі, сындарлы ынтымақтастығы жаңа формаларды қажет етеді, ал кейде мұғалімдер мен ата-аналардың жұмыс әдістерін жаңарту. Демек, бақылау нәтижелерін талдай отырып, біз таңдаған формалар рухани-адамгершілік құзыреттіліктерді қалыптастыруда өзінің тиімділігін көрсетті деп айтуға толық болады.

Әдебиет:

1. <https://blog.calltouch.ru/chto-takoe-storitelling-dlya-chego-on-nuzhen-i-kak-napisat-interesnuyu-istoriyu/>
2. Федорова С. В., Барчева А. А. Использование техники сторителлинг в работе с детьми дошкольного возраста // Молодой ученый. — 2017. — №16. — с. 515-518.

Щаева А.С.

Комплекс-школа-ясли –сад «Бахыт», город Сарань

РАЗВИТИЕ ЧИТАТЕЛЬСКОГО ИНТЕРЕСА У СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТ «ЖАС ОҚЫРМАН»

Актуальность данной статьи на социально-педагогическом уровне обусловлена тем, что рубеж XX-XXI века ознаменовался кризисом чтения во всемирном масштабе. Выросло поколение «экранных» детей, не имеющих интереса к чтению. Книга как носитель духовности перестала так сильно воздействовать на юного читателя, как раньше. Во многом это обусловлено тем, что современное образование динамично развивается в области информационно-компьютерных технологий.

В Казахстане, как и во многих странах мира, наблюдается снижение уровня читательской культуры населения. Сегодня наблюдается ослабленный интерес детей к чтению в целом. Пробудить интерес к чтению, развивать, поддерживать его - на наш взгляд, одна из важнейших задач.

С внедрением телевидения, компьютерных технологий поток информации поступает с большой скоростью. По последним исследованиям психологов, современный ребенок, получая большие информационные нагрузки, быстро утомляется, снижает свою творческую активность и как результат отказывается от чтения. Ребенок дошкольного возраста овладевает умениями управления компьютером и телевизором раньше, чем чтением книг, приобретает навык ориентироваться в клавиатуре быстрее, чем в оглавлении книги, а литературный опыт читателя у ребенка 5-6 лет ограничивается просмотренными мультфильмами. В связи с этим у многих педагогов дошкольной организации возникают трудности в формировании у детей дошкольного возраста читательского интереса, интереса к чтению книг.

Для решения этой острой проблемы учебно-методическим центром развития образования Карагандинской области года был запущен областной социально-педагогический проект «Жас оқырман».

Целью данного проекта является не только оказать родителям помощь при ознакомлении детей дошкольного возраста с художественной литературой, привить детям любовь к художественному слову, уважение к книге, но и помочь взрослым овладеть основными навыками художественного чтения и рассказывания, умению анализировать произведение.

Именно любовь к чтению позволяет развивать у ребенка осознанный взгляд на жизнь, оказывает влияние на становление личности, формирует социальные и эстетические нормы.

С помощью книги дошкольник развивает воображение, учится, как следует вести себя в различных жизненных ситуациях.

Читательский интерес необходимо развивать с дошкольного возраста. Это должен быть продуманный, комплексный, многосторонний и эффективный педагогический процесс. Огромное значение имеет развивающая среда, в которой находится ребенок. Для того, чтобы ему хотелось общаться с книгой, она должна быть доступна ему в любое время. Поэтому очень важно, чтобы в каждой группе был организован книжный уголок, наполненный книгами.

В данной диаграмме (диаграмма № 1) показан уровень читательского интереса детей на начало учебного года до реализации проекта «Жас оқырман».

Диаграмма №1

Диаграмма № 2

При реализации проекта «Жас оқырман» для детей старших и дошкольных групп было проведено много интересных мероприятий: просмотр различных видеороликов, где дети узнали, как появилась книга, из чего её делают, кто пишет книги и рисует картинки к произведениям. Были организованы книжные уголки и выставка литературы: «Ыбрай Алтынсарин и его произведения», «Моя любимая книга», где каждая книга была доступна для ребенка в любое время. Детям были прочитаны сказки А. С. Пушкина, сказка «Бараны волков пугают», произведения А. Кунанбаева, после прошла выставка рисунков по прочитанным сказкам.

Презентация творческого проекта «Книги моей домашней библиотеки». Проведены беседы о том, зачем нужны книги каждому человеку в жизни, где ребята с удовольствием делились своими знаниями о том, для чего нужны книги каждому из них. Был организован и проведен литературный праздник «Путешествие в страну книг», а также дети посетили городскую библиотеку. Через вопросы высокого порядка дети анализировали, делали выводы по прочитанным сказкам и произведениям.

Для родителей были представлены рекомендации о том, какие книжки лучше всего читать детям в этом возрасте, а так же о том, как именно организовать чтение, чтобы оно проходило с удовольствием для всех: «Чтоб ребёнок стал Читайкой», «Книга в жизни ребёнка». С родителями была проведена консультация «Сказкотерапия».

По итогам промежуточного мониторинга можно сделать вывод, что реализация проекта «Жас оқырман» в учебную и воспитательную деятельность старших дошкольников дала свои положительные результаты. Опираясь на диаграмму №2 мы можем увидеть значительное повышение читательского интереса у старших дошкольников через внедрение проекта «Жас оқырман», реализации активных и интерактивных методов, приемов работы с детьми и родителями.

Литература:

1. <https://nsportal.ru/detskiy-sad/raznoe/2020/10/12/formirovanie-chitatelskih-..>
<http://diplomba.ru/work/103089>

2. <https://www.prodlenka.org/metodicheskie-razrabotki/88740-formirovanie-u-detej-mladshego-doshkolnogo-vo>
3. <http://edu-tradeunion.kz/ru/article/show/21/1817>
4. Бердяшкина Т. П., Власова, Г. А. **Формирование интереса к художественной литературе у дошкольников через реализацию проекта «Книга - лучший друг»** [Текст]: Вопросы дошкольной педагогики / Т. П. Бердяшкина, Г. А. Власова. 2015. - № 1. 9-11

Ясюкевич А.Ю.

КГУ «Школа-лицей №17», город Балхаш

ПРИБЛИЖЕНИЕ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ТРАДИЦИОННЫМ ЦЕННОСТЯМ КАК К ОСНОВЕ ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОГО И ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ ДОШКОЛЬНИКОВ В РАМКАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ «РУХАНИ ЖАНҒЫРУ»

На сегодняшний день одной из важнейших проблем воспитания является вопрос духовно-нравственного и патриотического развития каждого гражданина, в частности, младшего школьника. Ведь именно в младшем школьном возрасте происходит становление личности, которая сумеет в дальнейшем противостоять той современной среде, что противоречит нормам и ценностям, принятым в обществе.

В программе «Рухани жаңғыру» обозначена основная цель нации на новый исторический период: сохранить и приумножить духовные и культурные ценности. Исходя из этого, я выделила для себя несколько основных, важных направлений:

<i>Первое – современное общество остро нуждается в подготовке широкообразованных и высоконравственных людей, которые обладают не только базовыми знаниями, но и прекрасными чертами личности.</i>
<i>Второе – так как детство – это время развития всех сил человека, формирования сфер нравственности, приобретения знаний об окружающем мире, важно создать благоприятную среду, которая защитит их от воздействия разнообразных источников как позитивного, так и негативного характера.</i>
<i>Третье – нужно не только окончить школу и получить образование, потому что наличие диплома не даёт должного уровня нравственного и патриотического воспитания, а только лишь делает воспитанным, где воспитанность – это качество личности, показывающее отношение к другим людям и т.д.</i>
<i>Четвёртое – самое важное – обладать нравственными знаниями нужно потому, что они не только объясняют нормы поведения в современном обществе, но и предупреждают о неотвратимых последствиях, для себя и окружающих людей.</i>

Направления духовно-нравственного воспитания.

На сегодняшний день реальность требует от нас, как от педагогов, начать воспитание с освоения таких простых и вечных общечеловеческих ценностей, как «добро», «любовь», «красота», «забота», «патриотизм» и в конечном итоге мы достигнем цели – воспитании «человека будущего».

В данном случае огромное влияние на формирование и воспитание личности гражданина Республики Казахстан имеет личность самого воспитателя. Мы должны придерживаться следующих принципов:

- быть патриотом своей страны;
- поддерживать постоянный личностный рост;
- подавать нравственный пример педагога;
- знать историю своей Родины;
- владеть государственным языком, прививать любовь к нему, соблюдать триязычие.

Воспитание – это долгий процесс, цель которого – приложить все усилия для развития умственных, нравственных, эмоциональных, физических возможностей.

Программа «Рухани жаңғыру» - это ключевой идеологический документ, ориентированный на будущее. В нём очень чётко освещены фундаментальные вопросы развития нашего общества. В целях упорядочения этой работы определены шесть целей, каждая из которых связана с направлениями модернизации общественного сознания.

Пятой целью бывший глава государства Н.А.Назарбаев выделил **«Сохранение национальной идентичности»**.

«Наши национальные традиции и обычаи, язык и музыка, литература и свадебные обряды, - одним словом, национальный дух, должны вечно оставаться с нами». Н.А.Назарбаев

Индикаторы долгосрочных результатов:

- значение истории, языка, культуры и традиций;
- уровень владения государственным языком;
- количество посещаемости историко-культурных объектов республиканского значения.

Таким образом, у нас есть огромный выбор форм и методов работы, для осуществления и реализации приобщения детей дошкольного возраста к традиционным ценностям как к основе духовно-нравственного и патриотического воспитания дошкольников. Это беседа, «круглый стол», экскурсия, флешмоб, фотогалерея, выставки.

Так, на неделе исторической грамотности мною была организована экскурсия в городской историко-краеведческий музей, который мы посетили совместно с родителями. Прогулялись по залам истории и культуры коренных жителей нашей Родины, наших предков. Ребята узнали много нового и интересного.

Также, в классе была организована выставка рисунков «Мой край», где юные художники совместно с родителями приняли активное участие в данном проекте и отразили в своих работах самые красивые и родные сердцу уголки нашей страны. Посмотреть на результат творчества учащихся были приглашены все желающие. Цель данной выставки заключалась в воспитании любви и бережного отношения к своей Родине. Любовь к Родине – это прежде всего любовь к месту, где ты родился. Наша страна держится на народе, который в ней живёт, и пока мы любим и гордимся ею, она остаётся нашим родным домом.

С каждым ребёнком был заведён «Альбом государственного языка», где в течение недели появляются новые слова, которые заучиваются и применяются нами в повседневной жизни.

Нами был проведён флешмоб «Мой город – моя гордость», где дети совместно с родителями посетили все памятные места родного города и сфотографировались у них, чтобы позже познакомить всех и рассказать о месте, которое они посетили.

Духовно-нравственное воспитание – это ориентация на высокие нравственные цели. Не все цели реализуются во взаимодействии педагога и учащихся. Важную роль играет семья, в первую очередь в семье должны сохраняться и передаваться нравственные духовные ценности и обычаи, чтимые и почитаемые предками, и что именно родители ответственны за воспитание детей.

Многие качества, такие как «мужество», «честь», «отвага» становятся понятными вне школы и дома. Для их развития ребёнку нужна самостоятельная адаптация во внешкольной среде, где он учится понимать, что хорошо, что плохо и несёт ответственность за свои поступки.

Подытожив, могу заключить, что содержанием духовно-нравственного воспитания должно быть:

1. формирование сострадательных, отзывчивых отношений между детьми;
2. чувство долга и ответственности за свою страну, свою Родину;
3. потребность в труде;
4. бережное отношение к природе;
5. коммуникативные навыки, культура общения со сверстниками и взрослыми людьми;
6. потребность в самопознании и саморазвитии.

А закончить статью хочу такими словами: *«Дети, к которым относятся с уважением и поддержкой, более эмоционально устойчивы, чем те, которых постоянно от всего защищают».* Тим Селдин, «Энциклопедия Монтессори».

Литература:

1. Программа «Рухани жаңғыру» Н.Назарбаев, 2017 г.
2. Инструктивно-методическое письмо «Об организации воспитательно-образовательного процесса в дошкольных организациях и классах предшкольной

подготовки Республики Казахстан в 2021-2022 учебном году», Центр дошкольного детства, Нур-Султан, 2021 г.

3. <https://www.labirint.ru/books/511450/>

Ғылыми басылым

**«ПЕДАГОГ ҚҰЗЫРЕТІ: МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ
БАЛАЛАРДЫҢ БОЙЫНДА БОЛАШАҚ DAҒДЫЛАРЫН ДАМЫТУ
ШАРТЫ»**

*Мектепке дейінгі білім беру қызметкерлерінің
Х облыстық ғылыми-практикалық конференциясы материалдары*

28 наурыз 2022 ж.

**«КОМПЕТЕНЦИЯ ПЕДАГОГА: УСЛОВИЕ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ
БУДУЩЕГО У ДОШКОЛЬНИКОВ»**

*Материалы Х областной научно-практической конференции работников
дошкольных организаций*

28 марта 2022 г.

Көркемдеуші А.С. Жанасылова

Авторларды тұпнұсқасынан басылды